

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almenyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her:

<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Et Tidsskrift til kristelig Oplysnings og Ophbyggelses Fremme.

Udgivet af

Ansgarius-Foreningens Forstanderskab.

Redigeret af

ANDR. JOHANSEN,
Præst ved St. Ansgars Kirke.

---

42. Aargang.

KJØBENHAVN.

I Kommission hos Grosserer A. Millech.

Wm V. Mohus Bogtrykkeri.

1894.

Register

til

Nordisk Ugeblad for 1894.

I. Afhandlinger, Aktstykker, Fortællinger o. desl.

	Side
Ugebladets Nytaarsønske	1
Encyklika om den h. Skrifs Studium 6, 25, 49,	67
Kritikere og Redaktører	37
Et sandt Ord. (I. F.)	71
Biskoppeligt Hyrdebrev	81
Fastemandat	96
Altsaa dog Skriftemaal! (I. F.)	100
Bibelen III. (Literaturanmeldelse)	106
Nogle Notitser om Chiniqy	113
Hindrer den katholske Kirke Oplysningen? (Dr. H.)	121
Imod Strømmen	130
En tysk Bog om en dansk Mand. (Dr. H.)	133
En protestantisk Udtalelse mod „A. P. A.“	145
Fra Missionsmarken. (Dr. H.)	151
Martsmaaned — St. Josefs Maaned.	159
St. Elisabeths Understøttelsesforening.	174
Palmesøndag og Langfredag	177
800 Kroner eller Elisabethforeningens Basar	180
Hvide Søndag	201
Konfirmationens hellige Sakramente	204

IV

	Side
Lidt mere Lys om Luther. (Literaturanmeldelse)	207
Morten Luther og Apostlen Jacobus. (Dr. H.)	217
Ordets Forkyndelse i de katholske Lande	233
Den hellige Paaskekommunion	236
St. Josefs Skytsfest	239
Den h. Evangelist Markus	249
Archæologisk Opdagelse i Roms Katakomber. (Dr. H.)	253
Syvende Bind af Janssens Historie (Dr. H.)	257
Det nye Katakombe-Billede	275
Den højhellige Pintsefest	281
Romerkirkens Prædikener	285
Sendebrev til Hr. F. F. (Af Overauditør Wolff.)	297
Reformationen i Tyskland (Af P. F. Esser.)	321, 337, 465
Kristi Legems Fest	329
Jesu Hjertes Maaned	344
Dhrr. F. F. & C. Hasle og Sandheden	353, 369, 407
Kristi Legems Fest i Fredericia	358
Den h. Kjørtel i Argenteuil og Trier	376, 386, 408
Et Brev til Redaktionen om Dr. K. Krogh-Tonnings Bøger (I. F.)	388
Gud beskytter den Bedende. (Marie Lucie)	391
Encyklika til Fyrsterne og Nationerne	401, 417, 433
En tysk Bog om danske Forhold. (Literaturanmeldelse).	438, 449
En Bretagners mirakuløse Helbredelse. (Marie Lucie).	441
Diakonatsvielsen i St. Ansgars Kirke. (Dr. H.).	453
Kirken og Protestantismen (Efter Abbé Bougaud).	481, 497, 513, 529
En Erindring fra Slesvig. (M. F.)	490
Det engelske Episkopat og Undervisningen i Folkeskolen	504
Pressens Apostolat i England	506
Rejsbreve til Nordisk Ugeblad. (M. F.).	518, 536, 553, 567, 577, 598, 661, 721, 767, 788
Det apostoliske Vikariat i Danmark. (Af Fr. von Jessen)	545
Naadlæren og den stille Reformation. (Literaturanm.)	561
En katholsk-politisk Tale	573
En Valfart til Kevelaer (Rejsbrev af M. F.)	577
Til Forældrene i Menigheden. (P. v. Geyr)	589
Hans Tavsens eller den danske Luther. (Af P. Ludv. Schmitt.)	593, 609, 625, 649, 673, 710, 735, 815
Den apostoliske Bulle „Præclara“. (Dr. H.)	602
Dansk Kunst i Uildlandet	614
† Giovanni Battista de Rossi	634

V

	Side
Encyklika om Rosenkransbønnen	641, 657
Benedikt Josef Labre. (Af B. S.).	689
Den aandelige Kamp. (Literaturnmeldelse)	701
Rejserindringer fra Island. (Af P. Svensson)	705, 729, 759, 793, 801, 832, 856, 869
Mellem Polakerne. (Af P. Ortved.)	741
De lidende Sjæle i Skærsilden.	753
St. Andreas, Apostel	779
St. Franciskus Xaverius	783
Gustav Adolf af Sverige	825
Zola's Roman „Lourdes“.	936
Den højhellige Julefest	841
Missionen i Japan. (Dr. H.).	847
„Den romerske Kirke generer sig ikke“ (Af P. Frederiksen)	851
Pater Fr. Esser's Digte	853
Kincsisk Martyr	867

II. Digte.

Til den h. Ansgar. (Af 1012)	65
De fire sidste Ting. (Af I. F.)	105
Rosa mystica. (Af Thor Lauge).	129
Til den hellige Josef. (Af sr.)	184
Paaskemorgen. (Af 1012).	193
Kristi Himmelfart. (Af I. F.)	264
Majdronningen. (Af 1012).	273
Sankt Gral. (Af Thor Lauge)	330
Johannes Døberen (Af 1012).	534
Advent. (Af 1012)	777
Det bethlehemitiske Barnemord. (Af 1012).	846
Ved Aarskiftet	865

III. Efterretninger fra Ind- og Udland.

Rom. 42, 142, 188, 197, 246, 255, 271, 278, 319, 332, 368, 382, 399, 447, 463, 473, 544, 687, 727, 752, 861. — **Italien.** 191, 210, 475, 606, 622, 727, 822, 878. — **Frankrig.** 46, 77, 159, 190, 229, 268, 414, 686, 725. — Paris. 111. — Nancy 348. — Rheims 495. — **Østerrig-Ungarn.** 77, 319, 333, 414, 447, 511, 820, 861. — Wien. 229. — **Tyskland.** 229, 270, 295, 334, 365, 366. — Berlin. 44, 158, 393, 447, 622, 702. — Dresden. 78, 686. — Stuttgart. 617. — München. 46, 199, 509. — Køln. 475. — Münster. 333, 478. — Paderborn. 351, 474. — Fulda. 62, 271, 279, 494. — Osnabrück. 255. — Altona. 277, 432. — Lybeck. 278. — Bremen. 76. — Hamborg. 45, 751. — **England.** 190, 226, 279, 430, 495, 541, 619, 725, 751, 862, 876. — **Belgien.** 495, 684, 703, 860, 861. — Bryssel. 210. — Antwerpen. 62. — **Holland.** 367, 431, 476, 776. — **Spanien.** 255, 821. — **Portugal.** 229. — **Schweiz.** 189, 317, 687. — **Rusland.** 43, 78, 189, 367, 382, 399, 859. — **Polen.** 798, 860, 875. — **Tyrkiet.** 366, 448, 726. — **Serbien.** 199. — **Grækenland.** — 190. — **Asien.** 184. — Korea. 543. — **Afrika.** 280, 607. — Algier. 45. — Uganda. 137. — **Amerika.** 22, 137, 185, 228, 335, 351, 511, 669, 687. — **Brasilien.** 477. — **Costa Rica.** 213. — **Sydamerika.** 394. — **Sverige.** Gøteborg. 60 (Msgr. Bitters Besøg). 295. (Msgr. Bitter i Rom). — Malmø. 223 (Neokommunikanter og Konfirmation). — **Norge.** 477 (Præstevielse i Freiburg). — Kristiania. 144 (Glasmalerier). — **Danmark.** Fredericia. 158 (Skomag. Møllers Død). 822 (Festmøde og Foredrag af Dr. Pechüle). — Horsens. 291 (Visitats og Konfirm.). — Aarhus. 395 (Visitats og Konfirm.). 670 (Klokkeindskrifter). — Randers. 363, 383. (Visitats og Konfirm.). 605 (Vincentforeningen). — Odense. 124, 156 (Visitats og Konfirm.) — Svendborg. 124 (St. Knuds Broderskab). 266. (Visitats og Konfirm.). — Farum. 332 (Polsk Gudstjeneste). — Ordrup. 47 (Jesu Barndoms F.s Jubilæum). 773 (Fest for Vincentforeningen). — Fjelsted. 58 (Pastor Jensens Afskedsprædiken). — Frederiksberg. 123 (Lærlingeforeningens Stiftelse). 226 (Konfirmation). 246 (Neokommunikanter). 247 (Meddelelser fra Rosenkranskirken). 295 (Gothisk Monstrans). 823 (Syforeningen). 879 (Meddelelser fra Rosenkranskirken). — **Kjøbenhavn.** 19 (Leo XIII.s Bispejubilæum. St. Josefs Gildets Julfest). 47 (Msgr. Bitters Besøg). 55 (Msgr. v. Euchs 60. Fødselsdag. St. Knuds Skoles 25aarige Jubilæum). 57 (F. F. om Chiniqy). 58 (Vor Frue af Lourdes). 110 (Ansgarsf. Generalmøde. Unios Fastelavnstf.). 122 (Syge- og Ligkassemøde). 126

VII

(Elisabethf. Bazar) 154 (Vincentismøde. Vajsenhusfond.), 174 (St. Elisabeths Understøttelsesf. Møde), 214 (St. Josefs Gildets Titularfest. Elisabethf. Bazar og Regnskab). 225 (Msgr. Bitters Besøg paa Gjennemrejse til Rom). 226 (Neokommunikanter). 245 (Konfirmation. Unios Generalmøde). 254 (Vincentssf.) 265 (Br. Weiberts Bortrejse). 294 (Pastor Ortved og Polakerne). 331 (Elevkoncert for Elisabethf.) 332 (Kristi Legemsfest). 399 (Msgr. Bitters Hjemrejse fra Rom). 412 (Mariakongregationen for Ynglinge holder Stiftelsesfest). 428 (Sjælemesse for Præsident Carnot). 444 (St. Josefs Gilde Mindeaften. Fr. v. Terssens Ordination). 457 (Ordination). 478 (Vor Frue af Lourdes. Vincentismøde) 494 (Te Deum i Anledning af Kronpr. Sølvbryllup.) 510 (Kneipps Bøger). 527 (Ordenssøstres Optagelse). 541 (Enkefru Jørgensen dør, 95 Aar gammel). 638 (Regulativ for Forstandervalg). 653 (Rosenkransbroderskabet. Unios Generalmøde). 655 (Gammelt Fund i Ribe). 671 (Bekjendtgjørelse om Forstandervalg). 583 (Alle Sjæles Maaned. Unios 9. Stiftelsesfest). 792 (Fest i Jomfruernes Kongregation). 749 (Meddelelse fra Redaktionen. Prøvevalg) 775. (Forstandervalg). 797 (Pastor Jensens Konversion. Afskedsdigt.). 838 (Vincentismøde. Ordenssøstres Optagelse. Mariakongregationen for Mænd holder Titularfest).

IV. Tillæg.

H. Lasserre: Vor Frue af Lourdes. II Del følger med Nr. 3—31 inkl. som Fortsættelse fra det foregaaende Aar; med Nr. 31 tillige et Billede af Grotten.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Toogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, St. Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 1.

Søndagen den 7. Januar.

1894.

Indhold: Ugebladets Nytaarsønske. Pavelig Encyelika om den h. Skrifts Studium. Efterretninger fra Ind- og Udland: Kjøbenhavn. Amerika. Erfurt. Bekjendtgjørelser.

Ugebladets Nytaarsønske.

—0—

E. *Enhver er sig selv nærmest.* Saaledes siger Ordspøget, og saaledes tænker ogsaa »Nordisk Ugeblad« i disse Dage og derfor ønsker det først sig selv »Glædeligt Nytaar«, og mener med dette Ønske 1000 Abonnenter. O, det vilde være et lykkeligt Aar, naar Bladet hver Fredag og Lørdag kunde flyve ud i 1000 Exemplarer og ind i alle katholske Hjem i Hovedstaden og Provinserne! Saaledes burde det ogsaa være, da Ugebladet jo er det eneste danske katholske Blad, de danske Katholikers eneste Presse-Organ. Gjerne vilde det yde alle Danmarks Katholiker hver Søndag religiøs Belæring og Opmuntring. Det er ikke noget politisk Blad, men da Alverden i vore Dage taler om Politik, søger det ogsaa efter Evne og Kræfter at orientere sine Læsere i alt Fald paa det kirkepolitiske Omraade. Det vil tillige ved dogmatiske og historiske Fremstillinger saa

vel som ved passende Fortællinger styrke Troen, opvarme det religiøse Sindelag og ved forskellige Efterretninger fra Ind- og Udland søge at bevare og vække Interessen for vor h. Kirkes Anliggender her og i Udlandet. Disse Formaal ere i vor trossfattede Tid og Omgivelse meget vigtige, og derfor gaa ogsaa Ugebladets Bestræbelser ud paa — og det er dets inderligste Ønske — at vinde Indgang i alle katholske Hjem og hvor der overhovedet findes en Katholik. Men 1000 Abonnenter, er det muligt? Hvorfor ikke? Katholiker mangle vi ikke og deres Antal voxer Aar for Aar, baade her i Hovedstaden og i Provinserne. En større Udbredelse af Ugebladet maa derfor kunne iværksættes, naar baade Gejstlige og Lægfolk arbejde derpaa. I dette Øjemed ønsker Bladet sig til Nytaar:

1. Mange *Venner*, som søge at vinde nye Abonnenter for Ugebladet. En Gejstlig ytrede for nylig: »Jeg besøger Ingen, uden at jeg spørger dem, om de holde Ugebladet.« Meget godt. Paa samme Maade kan Enhver virke, hvad enten han er rig eller fattig. I første Linie haabe vi, at de Gejstlige her i Hovedstaden saa vel som i Provinserne ikke svigte i deres Iver for Ugebladets Udbredelse. Dernæst spørger Bladet saadan ganske i Almindelighed: Kjender Du ikke en eller anden Katholik, som er varm eller lunken eller maaske endog aandelig død, paa hvem Du kan indvirke ved et godt Ord? Før Talen hen paa Ugebladet, laan ham dit Blad og søg at opmuntre ham til ogsaa at holde det!

2. Mange *Vclgjørere*, som yde Gaver til Ansariusforeningen, for at der kan uddeles desto flere *Friexemplarer* til de fattigere Menighedsmedlemmer, for hvem det er en Umulighed at afse hvert Kvartal en Krone til Abonnementet. Dette Ønske nærer ogsaa vore Vincentskonferentser, og Bladet har ofte faaet til-

sendt Skrivelser fra dem med Anmodning om saadanne Fri-Exemplarer.

3. Mange *Medarbejdere*. Redaktionen takker i Dag alle dem, som i Løbet af det sidste Aar have medvirket med den, og beder om fremtidig Medvirkning. Skal Bladets Indhold imidlertid blive bedre og fuldkomnere, og alle dets Læseres Ønsker — saa vidt det lader sig gjøre — tilfredsstilles, saa maa navnlig Dhrr. Gejstlige vise virksom Interesse og ved flittige Bidrag og Meddelelser gaa Haand i Haand med Redaktionen. Man har gjentagne Gange bebrejdet os, at der savnes Meddelelser fra Provinserne og at man saa sjældent faar noget at vide om Menighedslivet der.

Skjønt Redaktionen har en bred Ryg, hører det dog med til dens Nytaarsønsker navnlig at se sig fritagen for disse Bebrejdelser; men det kan kun ske, naar man i Provinserne forbarmer sig over den og ikke sparer paa Medvirkning.

Et større Format og smukke Billeder uden Prisforhøjelse høre ogsaa med til Ugebladets Fremtidsplaner; men de ere dog opgivne for dette Aars Vedkommende. Saasnart Bladet imidlertid tæller 1000 Abonnenter, gjenoptager det dem for Alvor. — Nu har Ugebladet sagt, hvad det ønsker sig selv. Gud give sin Velsignelse dertil paa den allerhelligste Jomfru Marias og den h. Ansgars Forbøn! Nu vil det ogsaa tilføje et Nytaarsønske for sine Læsere.

Dets Ønske er simpelt og kan siges med et eneste Ord, og dette Ord er »*Tilfredshed*«. I vore Dage hersker der saa megen Utilfredshed i Verden. Utilfredshed er et Særkjende for vor Tid, trods alle Maskiner med Damp eller Elektricitet, trods alle Bestræbelser for at lyksaliggjøre Folk, trods al den moderne Videnskabs Lys. I Modsætning hertil tilraaber Ugebladet Dig: Vær tilfreds, min kjære Læser, med hvad Du er og hvad Du har! Er Du ikke højt paa Straa og er

din Formue saa som saa, skal Du derfor ingenlunde ærgre og græmme Dig. Fornemme Titler og Betegnelsen »rig« kunne vi uden at misunde overlade til Andre; saavidt mit Kjendskab rækker, kan man med Rette sige: Under de fineste Klæder banke ikke de lykkeligste Hjærter. Naar fornemme Folk ingen Kors have, saa skaffe de sig selv et, og de selvskabte ere langt tungere, end dem, Forsynet nøje tilpasser vore Skuldre. Vær tilfreds! Et saadant utilfreds Hjærte ødelægger al Livslykke og fører til Drik, Sygdom og Tvistigheder i Familielivet. Er Du tilfreds, saa er Du ogsaa omgængelig, og man holder af Dig baade hjemme og ude. Er Du utilfreds og ærgerlig, saa skyer man Dig og ser hellere Du gaar end kommer. Vær tilfreds! hvad Stilling Du end har. Den Fornemmes Penge kan vel gjøre ham legemlig og aandelig opblæst, men ikke være Grundlaget for hans Lykke. Vær beskeden og søg Din Ære og Lykke deri, at Du ved redeligt Arbejde ernærer Dig og Dine. Vær tilfreds, naar ikke Alt gaar efter Ønske. Det kan have sit Gode. Naar Alt gaar altfor flot, bliver Mennesket let overmodigt. Vær tilfreds endog paa Sygelejet! Jeg tilstaar gjerne, at Du er værst faren. Hellere fattig og ringe end syg. Men hengiv Dig i Guds Villie, plag ikke Dit Hjærte med bitre Tanker og lidenskabelige Klager. Er Du en utilfreds og gnaven Syg, som altid klager, saa bliver Du ubehagelig og kjedelig for dem, som staa ved dit Sygeleje; den Tilfredse derimod drager ved Kjærlighed Andre til sit Sygeleje og finder mangen venlig Opmuntring. Er Sygdommen nu engang der, saa bøj Dig for dens Magt, den Du dog ikke er voxen. — Men saaledes kan en Hedning jo ogsaa tale til mig; tænker Du ikke saaledes?

Jeg svarer: Hedningen vilde da fra sit naturlige Standpunkt just ikke have talt urigtigt. Men sandt at

sige, jeg har ogsaa gjemt en bedre og langt højere Bevæggrund, som jeg nu vil rykke ud med. Vær tilfreds, Du Fattige, thi Jesus var ogsaa fattig. I Virkeligheden havde Jesus ikke mere Brød hjemme, end Du har. Der var uden Tvivl rent og pænt hjemme hos ham, men ikke saa der finere ud, end i Din beskedne Bolig. Og dog var han tilfreds, fordi den himmelske Fader havde paalagt ham et saadant Liv i Armod. Efterfølg ham! Vær tilfreds, selv om Verden ringeagter Dig; thi om Jesus sagde de Rige, de Fornemme og Lærde med en ringeagtende Mine: »Er det ikke Tømmermandens Søn fra Nazareth!« Men han taalte gjerne saadant dumt Hovmod. Lær Tilfredshed, Du Ulykkelige, Syge; thi Jesus har baaret et større Kors, end vi alle tilsammen. Og selv om han græd, ja fældede blodige Taarer, saa var han dog tilfreds med det: »Fader, ske ikke min, men din Villie ske.« Og naar nu Jesus ogsaa giver os et Kors at bære, saa maa vi med Hengivelse i hans Villie tage imod det og højmodigt bære det efter ham. Det er hans Villie. Vær tilfreds, selv om dit Hjærte af og til er ligesom sammensnoret af Forsagthed og ængstelig Bekymring; hold fast ved Troen paa og Kjærligheden til Jesus, hvem vi alle maa følge møjsommeligt bærende vort Kors, den Ene et legemligt, den anden et aandeligt. Jesus, den menneskevordne Gud, trøster i enhver Gjenvordighed og forsoner al timelig Forskjel i Henseende til Stand og Stilling. Maatte han skjænke os alle i dette nye Aar Taalmodighed, Hengivelse i hans helligste Villie og Tilfredshed, den sande og ægte Hjærtefred!

A. J.

Pavelig Encyklika om den h. Skriffs Studium.

Til alle de ærværdige Brødre, Patriarkerne, Primaterne, Ærkebiskopperne og Biskopperne i hele den katholske Verden, som leve i Naade og Samfund med den apostoliske Stol!

Pave Leo XIII.

Ærværdige Brødre! Hilsen og apostolisk Velsignelse!

Gud, som ved en underfuld Kjærlighedens Raadslutning først ophøjede Menneskeslægten til Delagtighed i den guddommelige Natur, og dernæst, efter at have frigjort den fra den fælles Synd og Straf, indsatte den i dens oprindelige Værdighed, har forundt den denne særegne Hjælp, for ad overnaturlig Vej at aabenbare for den sin Guddoms, Vidsoms og Barmhjertigheds Hemmeligheder. Thi skjønt den guddommelige Aabenbaring ogsaa indeholder Sandheder, som ikke ere utilgængelige for den menneskelige Fornuft, men ere blevne aabenbarede for Menneskene, »saa at Alle med Lethed, med urokkelig Sikkerhed og uden nogensomhelst Vildfarelse kunde erkjende dem, saa tør man af den Grund ikke kalde den guddommelige Aabenbaring for uundgaaelig nødvendig, men fordi Gud i sin uendelige Godhed har bestemt Menneskene til et overnaturligt

Endemaal.«¹⁾ Denne overnaturlige Aabenbaring indeholdes, ifølge den almindelige Kirkes Tro, baade i den uskrevne Overlevering og i skrevne Bøger, som kaldes hellige og kanoniske, fordi de, forfattede paa den Helligaands Indskydelse, have Gud til Ophav og som saadanne netop ere blevne overleverede til Kirken.²⁾ Dette har Kirken stedse trot og offentlig bekjendt om begge Testamenters Bøger; vel kjendte ere ogsaa Fædrenes vægtige Vidnesbyrd, som erklære, at Gud, som først har talt ved Profeterne, dernæst ved sig selv, derefter ved Apostlene, ogsaa har lagt Grunden til den h. Skrift, som kaldes kanonisk,³⁾ at den er guddommelige Meddelelser og Udtalelser,⁴⁾ et Brev, som den himmelske Fader har rettet til Menneskeslægten paa dennes Vandring langt borte fra Fædrelandet og tilsendt den ved de hellige Forfattere.⁵⁾ Efterdi de hellige Skrifteres Fortræffelighed og Værdighed da er saa stor, idet de, forfattede af Gud selv som Ophav, indeholde hans dybeste Hemmeligheder, Raadslutninger og Gjærninger, saa følger deraf, at ogsaa den Del af den h. Theologi, som beskjæftiger sig med at forsvare og udlægge disse guddommelige Bøger, er af den største Vigtighed og Nytte.

Ligesom Vi ikke forgjæves med Guds Hjælp have befittet Os paa ved talrige Skrivelser og Formaninger at fremme forskjellige andre Slags Studier, som forekom Os at kunne bidrage meget til at forøge Guds Ære og Menneskenes Frelse, saaledes have Vi ogsaa allerede i længere Tid taget under Overvejelse at tilskynde til og at anbefale dette saa ædle Studium af

¹⁾ Conc. Vat. sess. III cap. II de revel. — ²⁾ s. St.

³⁾ S. Aug. de civ. Dei XI, 3.

⁴⁾ S. Clem. Rom. I ad Cor. 45; S. Polycarp. ad Phil. 7; S. Iren. a. haer. II, 28, 2.

⁵⁾ S. Chrys. in Gen. hom. 2, 2; S. Aug. in Ps. XXX, serm. 2, 1; S. Greg. M. ad Theod. ep. V. 31.

de hellige Skrifter og tillige at ordne det paa en til Tidens Krav mere svarende Maade. Af Vor Omsorg for det apostoliske Embede blive Vi nemlig ikke alene tilskyndede og næsten drevne til at ville, at denne den katholske Aabenbarings fortrinlige Kilde ikke alene maatte blive sikrere og rigeligere aabnet til Gavn for Herrens Hjord, men ogsaa til ikke at taale, at den vanhelliges i nogen af dens Dele, hverken af dem, som med ugudelig Frækhed optræde offentlig imod den h. Skrift, eller af dem, som med List eller af Uvidenhed søge at bringe noget Nyt frem.

Vi ere rigtignok ikke uvidende om, ærværdige Brødre, at der ikke gives saa faa ved Talent og Lærdom fremragende Katholiker, som med Iver hengive sig til enten at forsvare de guddommelige Bøger eller til at udvide Kjendskabet til og Forstaaelsen af dem. Men idet Vi med Rette rose deres Flid og dens Frugter, kunne Vi dog ikke undlade indstændig at formane ogsaa de Øvrige, hvis Dygtighed, Lærdom og Fromhed lover det Bedste i denne Retning, til at hellige sig til det samme rosværdige Studium. Vi ønske og fordre nemlig, at Flere skulle tilbørlig lægge sig efter og standhaftigt vedblive med at forsvare de hellige Skrifter, og at især de, som Guds Naade har kaldt til det hellige Embede, maa, som billigt er, anvende en altid større Flid og Iver baade i at læse, betragte og forklare de hellige Skrifter.

Grunden til, at Vi saa højlig anbefale dette Studium, er foruden dets Fortrinlighed og den Ærefrygt, som skyldes Guds Ord, hovedsagelig ogsaa de mange Slags Fordele, som Vi vide ville flyde af det, efter den Helligaands sikre Forjættelse: »Ethvert af Gud indgivet Skrift er nyttigt til Belærelse, til Overbevisning, til Optugtelse, til Undervisning i Retfærdighed, for at en Guds Mand kan blive fuldkommen oplært til al god Gjerning.«¹⁾

¹⁾ II Tim. III, 16—17.

At Skrifterne af Gud virkelig ere blevne givne Menneskene i dette Øjemed, bevidne vor Herre Jesu Kristi og Apostlenes Exempler. Thi han, som »ved Undere vandt Myndighed, ved Myndigheden fortjente Tro, ved Troen forsamlede Mængden om sig¹⁾« plejede i Udførelsen af sin guddommelige Sendelse at paaberaabe sig de hellige Skrifter; thi ved givne Lejlighed beviser han ogsaa af dem, at han er sendt af Gud og er Gud; af dem henter han Stof, for at undervise sine Disciple og bekræfte sin Lære; han forsvarer Skrifternes Vidnesbyrd baade mod deres Anklagere, som nedsætte dem, og for at gjendrive Sadducæerne og Farisæerne foreholder han dem de samme Skrifter og paaberaaber sig dem mod Satan selv, der er saa fræk at friste ham; han anvendte dem ogsaa ved sit Livs Ende, og forklarede dem for Disciplene efter sin Opstandelse, indtil han opfoer til Faderens Herlighed.:

Og endskjønt Apostlene vare underviste ved hans Ord og Bud, endskjønt han »virkede Tegn og Undere ved deres Hænder«²⁾, fandt de selv i de hellige Skrifter en stor Hjælp, for at overtale Hedningerne til at modtage den kristelige Visdom, for at overvinde Jødernes Haardnakkethed og undertrykke opstaaende Kjætte-ricer. Dette fremgaar klart af deres, især af den hellige Petri Taler, hvilke de til en kraftig Begrundelse af den nye Lov næsten have sammenvævet af det gamle Testaments Ord. Dette fremgaar ogsaa af Matthæus og Johannes' Evangelium og af de saakaldte katholske Breve; men paa den klareste Maade af hans Vidnesbyrd, »som roser sig af ved Gamaliels Fødder at have lært Moseloven og Profeterne, saa at han udrustet med aandelige Vaaben senere kunde sige tillidsfuldt: »Vore Stridsvaaben ere ikke kjødelige, men mægtige for Gud.«³⁾ — Maatte altsaa Alle, især de nye Stridsmænd i den

¹⁾ S. Aug. de util. cred. XIV, 32. — ²⁾ Ap. Gj. XIV. 3.

³⁾ S. Hier. de studio Script. ad Paulin. ep. LIII, 3.

indviede Hær af Vorherre Jesu Kristi og Apostlenes Exempler forstaa, hvorhøjt de bør vurdere de hellige Skrifter, og med hvilken Flid og Ærefrygt de maa ty hen til dette Rustkammer. Thi de, som have at fremstille den katholske Sandheds Lære for Lærde og Ulærde, ville ikke andetsteds finde et fuldstændigere Emne eller en rigere Kilde til Undervisning om Gud, det højeste og fuldkomneste Gode, og om hans Gjerninger, der forkynde hans Ære og Kjærlighed. Heller ikke om Menneskeslægtens Frelser læses der noget Udtørligere og Klare end det, som findes i den samlede hellige Skrift, og med Rette har Hieronymus sagt, at »Ukjendskab til Skrifterne er Ukjendskab til Kristus; ¹⁾« thi af dem fremgaar hans Billede ligesom levende og besjælet, der paa en underfuld Maade bortfjærner Onderne, formaner til Dyd og indbyder til Guds Kjærlighed. Hvad Kirken angaar, da bliver dens Stiftelse, dens Væsen, dens Opgave og dens Naademidler saa hyppig omtalte i Skriften, og saa mange og saa stærke Vidnesbyrd findes der om den, at den samme Hieronymus med fuld Ret har sagt: »Hvo, som er styrket ved Skrifternes Vidnesbyrd, han er en Fæstning for Kirken ²⁾.« Er der Spørgsmaal om, hvordan Livet og Sæderne maa indrettes og ordnes, saa kunne de apostoliske Mænd der finde rigelige og fortræffelige Hjælpemidler: Love, fulde af Hellighed, Formaninger, som førene i sig Mildhed og Kraft, fremragende Exempler paa enhver Dyd, og endelig de i Guds Navn og med hans egne Ord for Evigheden givne Forjættelser og forkyndte evige Straffe.

Denne Skrifternes ejendommelige og særlige Kraft, som hidrører fra den Helligaands guddommelige Indvirkning, skaffer den gejstlige Taler Myndighed, giver ham apostolisk Frimodighed og gjør hans Veltalenhed kraftfuld og sejrrig. Thi hvo, som i sin Tale betjener

¹⁾ In. Is. Prol. — ²⁾ In Is. LIV, 12.

sig af det guddommelige Ords Aand og Kraft, »han taler ikke i Ord alene, men ogsaa i Kraft og i den Helligaand og i stor Fylde ¹⁾),« Derfor maa man sige, at de handle forkert og uklogt, som prædike om Religionen og forkynde Guds Bud paa en Maade, at de næsten ikke anvende andre end den menneskelige Kundskabs og Klogskabs Ord og støtte sig mere til deres egne Bevisgrunde end til de guddommelige. Thi deres Tale maa, skjønt den er nok saa straalende klar, dog blive mat og kold, efterdi den savner Guds Ords Ild ²⁾), og den har langt fra den Kraft, som udmærker det guddommelige Ord; thi Guds Ord er levende og virksomt og skarpere end ethvert tveægget Sværd og trænger igjennem, indtil det skiller Sjæl og Aand. ³⁾« Forovrigt maa man ogsaa give de Kyndigste Ret i, at der i de hellige Skrifter findes en underfuld mangeartet og righoldig Veltalenhed, som er de største Emner værdig; hvad den h. Augustinus ogsaa har erkjendt og udtrykkelig bemærket ⁴⁾), og det bekræftes netop af de mest fremragende gejstlige Taleres Erfaring, idet disse med Taknemlighed mod Gud have forsikret, at deres Ry hovedsagelig skyldtes fortrolig Omgang med og den fromme Betragtning af Biblen.

Da Kirkefædrene fuldtud kjendte alt dette og selv havde erfaret det, bleve de aldrig trætte af at lovprise de hellige Skrifter og deres Frugter. De kalde dem paa mange Steder enten den rigeste Skat af himmelske Lærdomme ⁵⁾ eller Frelsens stedse rindende Kilder ⁶⁾), ogsaa fremstille de dem som frugtbare Enge eller yndige Haver, hvor Herrens Hjord paa en underfuld Maade bliver vederkvæget og glædet ⁷⁾). Træffende ere hinc

¹⁾ I. Thess. I, 5. — ²⁾ Jerem. XXIII, 29. — ³⁾ Heb. IV, 12.

⁴⁾ De doct., chr. IV, 6, 7.

⁵⁾ S. Chrys. in Gen. hom. 21, 2; hom. 60, 3; S. Aug. de discipl. chr. 2.

⁶⁾ S. Athan. ep. fest. 39.

⁷⁾ S. Aug. serm. 27, 24; S. Ambr. in Ps. CXVIII, serm. 19, 2.

den h. Hieronymus' Ord til Klerikeren Nepotian: »Læs ofte de hellige Skrifter; læg aldrig denne Bog udf dine Hænder; lær hvad du skal meddele . . . . Præstens Tale være næret ved Læsning af Skrifterne ¹⁾);« hermed stemmer ogsaa den h. Gregor den Stores Mening overens, naar han med en Visdom som ingen anden beskrev den kirkelige Hyrdes Pligt. »Det er nødvendigt,« siger han, »at de, som hengive sig til Ordets Forkyndelse, ikke forsømme Studiet af den h. Skrift ²⁾);«

Anføres kan her den h. Augustinus' Formaning om, at »forgjæves vil En prædike Guds Ord udvortes, naar han ikke hører det i sit Indre ³⁾);« og den Forskrift, som den ovenfor nævnte Gregor giver Ordets Forkyndere, »at de, førend de fremføre for Andre de guddommelige Ord, skulle ransage sig i dem, for at de, idet de dadle Andres Gjerninger, ikke skulle forsømme sig selv ⁴⁾);«.

Dette havde Apostlen efter Kristi Exempel og Undervisning, som »begyndte at gjøre og lære«, udbredt i vide Kredse, idet han ikke alene henvendte sig til Timotheus, men ogsaa til hele den gejstlige Stand, med følgende Befaling: »*Hav Agt paa dig selv og paa Læren; bliv ved dermed; thi naar du gjør dette, skal du frløse baade dig selv og dem, som høre dig*⁵⁾);« Ja sandelig haves i de hellige Skrifter udmærkede Hjælpemidler til Frelse og til Ens egen og Andres Fuldkommengjørelse, hvilket lovprises med Veltalenhed i Salmerne, dog kun for dem, som til Læsningen af Guds Ord medbringe ikke alene en lærvillig og opmærksom Aand, men ogsaa en ren og from Vilje. Thi man maa ikke mene, at disse Bøgers

¹⁾ S. Hier. de vit. cleric. ad Nepot.

²⁾ S. Greg. M., Regul. past. II, 11 (al. 22); Moral. XVIII, 26 (al. 14).

³⁾ S. A. serm. 179, 1.

⁴⁾ S. Greg. M. Regul. past. III, 24 (al. 48).

⁵⁾ I. Tim. IV, 16.

Beskaffenhed er som de verdsliges; men da de bleve dikterede af den Helligaand og indholde saare vigtige, i mange Punkter dunkle og vanskelige Ting, trænge vi altid, for at forstaa og udlægge dem, til den samme Helligaands »Komme«, ¹⁾ d. v. s. til hans Lys og Naade, der som Salmisten ofte med Myndighed forsikrer os om, maa anraabes ved ydmyg Bøn og bevares ved et helligt Liv.

Rosværdig er derfor Kirkens Omsorg, idet den ved udmærkede Foranstaltninger og Love stedse har sørget for, *at denne de hellige Bøgers himmelske Skat, som den Helligaand med den højeste Gæmildhed har overdraget til Mcneskene, ikke skal henligge upaaagtet* ²⁾. Ikke alene har den anordnet, at en stor Del af disse hellige Skrifter skulle læses og andægtig betragtes af alle dens Tjenere i den hellige Salmesangs daglige Tjeneste, men at deres Fortolkning og Forklaring skal finde Sted ved dueelige Mænd i Kathedralkirker, Klostre, i andre Ordenshuse, i hvilke Studierne lettelig kunne blomstre; og tillige har den strengt paabudt, at de Troende idetmindste paa Søn- og Helligdagene skulle ernæres med Evangeliets frelsebringende Ord ³⁾. Denne Ærefrygt for den hellige Skrift, som var tilstede i enhver Tidsalder og stiftede megen Nytte, maa tilskrives Kirkens Visdom og Iver. For at bekræfte Vore Belæringer og Formaninger desangaaende ville Vi minde om, hvorledes fra den kristelige Religions Begyndelse, alle de, som udmærkede sig ved deres Livs Hellighed og deres Kjendskab til de guddommelige Ting, befattede sig meget og stadig med de hellige Skrifter.

Vi se, at Apostlenes nærmeste Disciple, og blandt dem Klemens af Rom, Ignatius af Antiochia, Polykarp;

¹⁾ S. Hier. in Mich. 1. 10.

²⁾ Conc. Trid. sess. V. decret. de reform. 1.

³⁾ Ibid. I. 2.

at Apologeterne, navnlig Justin og Irenæus, for deres Breve og Bøger til Forsvar for de katholske Dogmer eller til deres Lovprisning, høste af de hellige Skrifter Tro, Kraft og Fromhedens Naade. Da saa Katekese- og Theologiskolerne vare blevne oprettede ved mange Bispesæder, navnlig i Alexandria og Antiochia, bestod deres Undervisningsplan næsten udelukkende i Læsning, Udlæggelse og Forsvar af Guds skrevne Ord. Af disse Skoler fremgik de fleste Kirkefædre og Skribenter, hvis alvorlige Studier og fortræffelige Bøger ere saa talrige i de tre følgende Aarhundreder, at deres Tid med rette blev kaldet den bibelske Eksegeses Guldalder. I første Rang blandt de østerlandske Fædre staar Origenes, beundringsværdig ved sin raske Aand og sine vedholdende Arbejder; næsten alle efter ham have laant af hans mangfoldige Skrifter og af Hexaplernes omfangsrige Værker. Andre maa ogsaa nævnes, som have udvidet denne Videnskabs Grændser: saaledes har blandt de bedste Alexandria frembragt en Klemens og Cyrillus; Palæstina en Eusebius og den anden Cyrillus; Kappadocien en Basilius den Store, en Gregor af Nazians og af Nyssa; Antiochia en Johannes Kryssostomus, hos hvem de exegetiske Kundskaber forenedes med den højeste Veltalenhed. Hos de vesterlandske Fædre stod denne Videnskab ikke paa et lavere Trin. Blandt de mange, som have udmærket sig, ere Tertullians og Cyprians, Hillarius' og Ambrosius', Leo den Stores og Gregor den Stores Navne bekjendte; meget berømte ere Augustinus og Hieronymus, af hvilke den Første besad en mærkelig Skarpsindighed til at udfinde det guddommelige Ords Mening og en stor Veltalenhed til at anvende det til Støtte for den katholske Sandhed, og den Anden formedelst hans særegne Kjendskab til Bibelen og hans store Arbejder

med Hensyn til dens Brug blev af Kirken hædret med Titlen *Doctor maximus*.

Skjønt disse Studier ikke blev fortsatte med den samme Iver og Frugt som før, blomstrede de dog fra denne Tid indtil det 11. Aarhundrede, især ved Præstestandens Flid. Thi de sørgede for at samle det Bedste af det, som Fortiden havde efterladt, at udbrede det efter at have ordnet og forøget det med egne Arbejder, hvad navnlig Isidor af Sevilla, Beda og Alcuin have gjort; eller at forsyne de hellige Bøger med Anmærkninger, saasom Valafrid Strabo og Anselm af Laon, eller paany at drage Omsorg for deres Uforfalskethed som Petrus Damianus og Lanfranc have gjort. — I det 12. Aarhundrede have de fleste, som befattede sig med allegorisk Forklaring af Skriften, gjort det paa en meget rosværdig Maade. I denne Henseende har den h. Bernhard højt overgaaet de Andre og hans »Taler« ere næsten helt gjennemtrængte af den hellige Skrift.

Skolastikernes Methode bragte en ny og heldigere Udvikling i disse Studier. Endskjønt de have beflittet sig paa at studere den latinske Oversættelses Original, hvilket de »*bibelske Rettelser*«, som de have foretaget, fuldstændig bevise, have de dog anvendt mere Iver og Flid paa Fortolkningen og Forklaringen. Med en Orden og Klarhed, som overgaar de tidligere Tider, blev de hellige Ords forskjellige Meninger adskilte; ethvert Ords Værd for Theologien blev vejjet; Bøgernes Dele fastsloges tilligemed deres Indhold; Forfatternes Mening blev efterforsket; Tankernes gjensidige Forbindelse og Sammenstemning forklaret; i alt dette er der Ingen, som ikke indser, hvormed Lys der blev udbredt over de mørkere Steder. Hvilken Skat af Kundskab der blev uddraget af Skrifterne, vise baade deres theologiske Bøger og Kommentarer over Bibelen; heri indtager Thomas af Aquin den første Plads. — Men efter at

Vor Forgænger Klemens V. havde beriget de romerske Anstalter og de berømteste Universiteter med Lærestole for østerlandsk Sprogvidenskab, begyndte vore Exegeter med fornyet Iver at beskjæftige sig med den oprindelige Bibel-Codex og den latinske Oversættelse. Da derefter Grækernes Videnskab var indført hos os, og især efter at Bogtrykkerkunsten til stort Held var opfundet, udbredtes den hellige Skrifts Studium i vide Kredse. Mærkeligt er det, i hvor kort Tid de hellige Texter formeredes ved Pressen, navnlig er *Vulgata* naaet rundt omtrent i hele Verden, saa at de guddommelige Bøger, i hele den Tid, som anklages af Kirkens Fjender, vare ærede og elskede.

Man maa ikke fortie, hvor mange lærde Mænd, især i de religiøse Ordener, fra Kirkemødet i Vienne indtil det Tridentinske have gavnet den bibelske Videnskab; da de brugte nye Hjælpkilder og medbragte deres mangeartede Videnskab og deres Aands Frugter, have de ikke alene forøget deres Forgængeres Rigdomme, men ligesom beredt Vejen for de følgende Aarhundreders Overlegenhed, fra den tridentinske Kirkeforsamling, saa at Fædrenes herlige Tidsalder paany syntes at være oprunden.

Alle vide, og Vi mindes med Glæde, at Vore Forgængere fra Pius IV. til Klemens VIII. bleve Ophavs-mænd til de prægtige Udgaver af ældre Oversættelser, af *Vulgata* og af den Alexandrinske, som senere bleve udgivne ifølge Sixtus V.'s og den samme Klemens VIII.'s Befaling og Autoritet og almindelig benyttet. Kjendt er det ogsaa, at i den samme Tid bleve saavel andre ældgamle Oversættelser af Bibelen, som Antwerpener- og Pariserpolyglotterne omsorgsfuldt udgivne, hvilke ere meget tjenlige til at udforske den rette Mening, og der gives ikke en Bog i det ene eller det andet Testamente, som ikke har havt mere end én dygtig Udlægger, ikke et vigtigt Spørgsmaal om de samme Emner,

som ikke med stor Nytte har beskæftiget Manges Talent, og blandt dem, som have hengivet sig til at studere efter de h. Fædres Værker, ere ikke Faa, hvis Navne ere berømte. Efter denne Tid savnedes heller ikke store Forfatteres Dygtighed, efterdi berømte Mænd stedse have gjort sig velfortjente af de samme Studier og forsvarede de hellige Skrifter mod *Rationalismens* fra Filologien og beslægtede Videnskaber hentede løgnagtige Angreb, idet de anvendte Bevisgrunde, der vare af samme Slags. — Hvo, som overvejer alt dette med den nødvendige Upartiskhed, vil sikkert give Kirken Ret i, at den aldrig har undladt at sørge for at lade den hellige Skrifts Kilde rinde heldbringende for sine Børn og at den altid har holdt og med alle Videnskabernes Hjælp har forstærket dette Bulværk, over hvilket den blev sat for at beskytte og herliggjøre den samme h. Skrift, uden at den nogen Sinde har behøvet og heller ikke nu behøver af Udenforstaaende at opfordres dertil.

Det Emne, som Vi have foresat Os at behandle, kræver, ærværdige Brødre, at Vi meddele Eder, hvad der forekommer Os mest skikket til at indrette disse Studier paa bedste Maade. Men først er det af Vigtighed at erkjende, hvilke Modstandere vi have for os, hvilke Vaaben de stole paa. Thi ligesom man tidligere navnlig havde med dem at gjøre, som, idet de stolede paa deres egne Afgjorelser, forkastede de guddommelige Traditioner og Kirkens Læreembede, erklærede Skriften for Aabenbaringsens eneste Kilde og den overste Dommer i Trossager, saaledes har man nu deres Børn og Arvetagere, Rationalisterne, imod sig, som, da de ligeledes stole paa deres egen Mening, have fuldstændig forkastet endog denne sidste af Fædrene modtagne Rest af den kristelige Tro. De fornægte baade Aabenbarelse og Inspiration og den hellige Skrift og paastaa, at det ikke er andet end Menneskepaafund og Løgn; den Første, sige de, er ikke en sandfærdig Fortæl-

ling af Kjendsgjæringer, men enten taabelige Fabler eller løgnagtige Historier, og de sidste ere ikke Prophetier og Orakler, men Spaadomme, lavede efter Begivenhederne eller ifølge en naturlig Forudanelse om dem; de ere ikke virkelige Undergjæringer og Tegn paa Guds Almagt, men forunderlige Ting, som ikke overskride Naturens Grænser, eller kun Gjøgleri og Myther; Evangelierne og de apostoliske Skrifter maa tilskrives ganske andre Forfattere.

Saadanne monstruøse Vildfarelser, hvormed de tro at kunne rokke de guddommelige Bøgers hellige Sandhed, fremstille de som afgjørende Resultater af en saakaldt Videnskab, som de kalde den *frie Videnskab*; de holde dem dog selv for saa uvisse, at de ofte i de samme Spørgsmaal skifte Mening og modsige sig selv. Og uagtet de tænke og tale saa formasteligt om Gud, om Kristus og om Evangeliet og hele Skriften, findes der dog i deres Midte dem, som ville anses for Theologer, for Kristne og Evangeliets Disciple, og med dette ærefulde Navn omhylle deres hovmodige Aands Formastelighed. Til dem slutte sig, for at deltage i deres Planer og yde dem Hjælp, ikke faa Lærde fra andre Videnskabsgrene, hvem den samme Intolerance overfor aabenbarede Sandheder ligeledes har drevet til at angribe Bibelen. Vi kunne ikke noksom beklage, at disse Angreb udbrede sig og Dag for Dag blive heftigere. De rettes imod Lærde og alvorlige Folk, som vistnok med Lethed kunne tage sig ivare; men det er især det almindelige Folk, disse erklærede Fjender efterstræbe paa alle Maader og ved alskens List. Deres fordærlige Gift udgyde de ved Bøger, Smaaskrifter og Aviser og ved Foredrag. De have allerede trængt sig ind overalt og ere Indehavere af mange fra Kirkens Omsorg frarevne Skoler for Ungdommen, hvor de ved Haan og Spot paa en beklagelsesværdig Maade fordærve de troskyldige og svage Sjæle, saa de foragte

Skriften. Dette, ærværdige Brødre, maa vække og opflamme Hyrdernes fælles Iver, forat der overfor den »falske Videnskab«¹⁾ maa blive stillet hin gamle og sande, som Kirken modtog af Kristus gennem Apostlene, og i en saa heftig Strid maa rejse sig dygtige Forsvarere for den hellige Skrift. (Fortsættes.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Kjøbenhavn. For *den katholske Verden* har det henrundne Aar 1893 været et *Jubelaar*; den 19. Februar fejrede den store Kirkefyrste paa Petri Stol, Leo XIII.s *50aarige Bispejubilæum*. I Nord og Syd, i Øst og Vest, i alle fem Verdensdele kappedes Katholikerne om at nedlægge paa denne Dag de fælles Beviser paa barnlig Kjærlighed og hjærtelig Tak foran den h. Faders Throne og at lovprise det guddommelige Forsyn, fordi det i en saa vigtig og bevæget Tid har skjænket og bevaret vor hellige Kirke en saa trofast Overhyrde. Hvor finde vi, naar vi se os om, midt under vor Tids Forviklinger og Vildfarelser, midt under Stridighederne mellem Nationerne, mellem Partierne og ogsaa indenfor de andre Konfessioner, den *Enhed* og *Enighed*, som den katholske Kirke har vist paa hele Jorden i Anledning af den h. Faders gyldne Bispejubilæum! Hvor er der vel nogen Sinde bleven en verdslig Monark en ærbødiger, inderligere og mere storartet Hylding til Del, end den, der blev vist Pave Leo XIII., i Skikkelse af de Valfarter, som de enkelte Nationer og Folkeslag foretog til Rom, for personlig at bevidne den h. Fader hele den katholske Verdens Taknemlighed og Kjærlighed! Og

¹⁾ I. Tim. VI., 20.

er det ikke Leo XIII., den af Gud udvalgte Bærer af den pavelige Tiara, der ved Aarhundredets nære Slutning som et »Lys paa Himlen« har udsendt formedelst sine herlige Rundskrivelse Strømme af Lys over alle kirkelige, politiske og borgerlige Institutioner? Er det ikke »Petri Klippe«, som i næsten 2000 Aar staar midt i de fraadende Bølger, uden at disse ere i Stand til at røkke den?

Forøvrigt ser det bedrøveligt ud i Verden, og det henrundne Aar har paa en sørgelig Maade vidnet om det moderne Samfunds Korrupsion og Samvittighedsløshed, om Brutalitet og blodige Gjerninger. Dersom de saakaldte herskende Klasser ikke havde givet et saa daarligt Exempel baade i sædelig og religiøs Henseende, vilde Revolutionens Mænd aldrig have faaet den Magt, de have. Bourgeoisiets »Videnskab« har tilintetgjort Guds frygten og de overmodige Stats- og Videnskabsmænds Bestræbelser have forringet Kirkens Indflydelse. Resultatet af denne »Visdom« ere Millioner af Socialdemokrater og Tusinder af Anarkister.

Det nuværende Samfund synes at lide af en uhelbredelig Sygdom, af Alderdomssvaghed. Kristendommen og Kirken staa endnu stedse beredte med deres Frelsemidler; men den Syge vil ikke tage imod dem, og naar han maaske griber efter dem i sidste Øjeblik, er det maaske forsent. En tung *Krisis* bebuder Aar for Aar tydeligere sit Komme, som om Losenet for det næste Aarhundredes Vedkommende skulde komme til at lyde: »Nyt Liv blomstrer af *Ruinerne!*«

Naar Nøden er størst vil man erkjende, at »Guds frygt er Begyndelsen til al Visdom«.

— Nytaarsdag afholdt *Sct. Josefs Gilde* sin aarlige Basar og Julefest til Fordel for dets »Stiftelse for Gamle«. Basaren var aaben hele Dagen, og om Aftenen Kl. 8

samledes Brodrene og deres Børn samt Venner og Bekjendte i Skolelokalerne i Bredgade 67, hvor Hr. Malermester *Nielsen* fremsagde en Prolog og Sangkoret afsang en Julesalme. Derefter begav man sig op i Forsamlingsalen, hvor det pyntede og oplyste Juletræ straalende Deltagerne i Møde og hvor der holdtes en Tale om Julen og Juletræets Betydning samt uddeltes Gaver til Børnene. Senere fandt flere humoristiske Deklamationer Sted og Sangkoret foretog forskellige Sange, medens Voxne og Børn forsøgte deres Lykke ved en Tombola eller vederkvægede sig ved et Glas Øl eller en Kop Kaffe. Festen overværedes bl. A. af Sognepræsten ved St. Ansgars Kirke, højærværd. Hr. Pastor *Braun*, af Hr. Dr. theol. *Hansen* og af Hr. Kapellan *Schreiber* fra Fredericia. Den højærværdigste Biskop havde allerede om Eftermiddagen aflagt et Besøg paa Basaren og gjort en Del Indkjøb.

Vi benytte Lejligheden til at anbefale ret indtrængende St. Josefs Gildet, som jo arbejder for en god og smuk Sag i vor Menigheds Midte. Med faa Ord betegner »*Sct. Josefs Gildets Broderblad*« Gildets Opgave, idet det skriver: »En af dets fornemste Opgaver er at søge, saa godt som muligt, at sikre mod Alderdommens Nød og Savn og Ydmygelser;« eller som Prologen siger:

Vi vil skabe et Hjem for de gamle Dage,
Naar Armen er træt og Kræfterne svage,
At Enken og Barnet, den ensomme Gamle
I Alderdomsdage for Hjem ej skal famle —

en Opgave, som taler tilstrækkelig for sig selv. Til lige omfatter Gildets Virksomhed ogsaa en Sparekasse, en Hjælpekasse i Sygdoms- og Ulykkestilfælde og en Begravelseskasse for Hustruer; det er, som man ser, alle praktiske og ædle Formaal. Men nægtes kan det jo ikke, at den samme Prolog taler sandt, naar den siger:

Endnu har vi kun lidt. —
 Vi Brug har for meget
 Før Sagen er stridt
 Og Maalet ej sveget. —

Dog tilføjer den:

Endnu er vi kun faa;
 Men gi'er Tiden os Kræfter,
 Skal Maalet vi naa,
 Naar kun fler følger efter.

Maatte Gildet i det nye Aar finde mangen god Ven,
 som gjerne vil

Yde sin Skærv til at pryde og hygge
 Og være med til dets Formaal at bygge. —

Amerika. Præsident *Cleveland* vil lade overrække til den h. Fader et kostbart Værk, som indeholder alle de Embeds-Dokumenter, han har udstedt. Bogen er et Mesterværk i Henseende til Bogtrykkerkunst og skjænkes kun til et Par af hans intime Venner og til enkelte fremragende Personer. Papiret er skotsk Lærredspapir med ubeskaarne Kanter, Bogstaverne ere store gammeldags Typer og paa Titelbladet ses Præsident *Clevelands* Billede. Indbindingen, der er bestemt for Pave Leo, bliver sort med rig Forgyldning. Foran Titelbladet skal Dedikationen staa: »Til Hs. Hellighed Pave Leo XIII. fra hans Beundrer *Grover Cleveland*.«

Erfurt. Sidst i forrige Maaned fejrede den der-værende *Vincentforning* med sine syv Konferentser sit 25aarige *Jubilæum* med Fælleskommunion og Generalmøde, hvor Kjøbmand C. Walther førte Præsidiet. Det lille Frø, som blev nedlagt i 1868, er blevet et stort Træ, som udstrækker sine syv blomstrende Grene over hele Byen og skaffer mange Hundrede Fattige Husly og Føde. Telegrammer indløb fra Diocesets Lokalraad i Paderborn, som samme Dag holdt Generalmøde under Biskop Hubertus' Ærespræsidium, fra Bestyrelsen for Elisabethforeningen og fra flere kommunale Velgjørenheds-Institutioner i Erfurt og Omegn.

Jubilæums-Indsamlingen indbragte under Festmødet den smukke Sum af over 370 Mark. Blandt Vincentsbrødrene findes imidlertid ogsaa her som overalt i Udlandet Mænd og Ynglinge af alle Samfundsklasser, og kun Faa ere de, som anse det for at være under deres Værdighed at være aktive Vincentsbrødre. For Foreningens Medlemmer staar Vincentsforeningens Virksomhed nemlig som et vigtigt Led i Bestræbelserne for Løsningen af det sociale Spørgsmaal.

Taksigelse.

Ved den af Undertegnede i Anledning af Julefesten foranstaltede Indsamling af Gaver til Trængende indkom 449 Kr. 50 Ørc, for hvilket Beløb indkjøbtes Fødevarer, der uddeltes til 102 Familier. Paa de Trængendes Vegne bringe vi herved alle Bidragyderne den hjærteligste Tak.

Kjøbenhavn i December 1893.

Fru *Hoffmann*, Fru *A. Hutters*, Fru *M. Larsen*,
Fru *Herm. Mariboe*, Frk. *S. Mariboe*, Fru *A. Osterhammel*.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 7. Januar. 1. Søndag efter H. 3 Konger. — 8. M. 9. Ti., 10. O., 11. To., 12. F., 13. L., Oktavdage i Epiphani Oktaven.

Søndag den 14. Januar. 2. Søndag efter H. 3 Konger. Jesu Navnefest.

Søndags-Gudstjenesten

i Kjøbenhavn og paa Frederiksberg.

- St. Ansgars Kirke:** Stille h. Messe Kl. 7-og 8.
(Bredgade 64.) Højmesse og Prædiken Kl. 10.
Andagt og Prædiken Kl. 6.
- Jesu Hjertes Kapel:** Stille h. Messe Kl. 7 og 8^{1/2}.
(Stenosgade.) Højmesse og Prædiken Kl. 10.
Andagt og Prædiken Kl. 6.
- St. Josefs Hospital:** Stille h. Messe Kl. 6^{1/2}.
(Griffenfeldtsgade 44.) Højmesse og Prædiken Kl. 9.
Andagt og Prædiken Kl. 3.
- Rosenkranskirken:** Stille h. Messe Kl. 7
(Boyesg., Frederiksbg.) Højmesse og Prædiken Kl. 10.
Andagt og Prædiken Kl. 5.
- St. Joseffsøstrenes Huskapel** (Toldbodvejen 14): Stille h. Messe Kl. 6.

Rosenkransbroderskabet afholder sit første maanedlige Møde med Procession Søndag den 7. Januar Kl. 6 i St. Ansgars Kirke — Jomfruernes Kongregation deltager i Processionen.

Den levende Rosenkrans (1. Afd.) Møde med Exhortation Søndag den 14. Januar Kl. c. 11 $\frac{1}{2}$ paa Toldbodvejen 14.

Reverendi DD. Missionarii, qui novum **Directorium** accipere optant, pretium (à 1 Krone) committant ministerio cursus publici, Hafniam (Bredgade 64, K.) transmittendum, et tunc franco recipient Directorium.

Lærlingeforeningen holder Møde paa Søndag den 7. Jan., Kl. 4 i Boyesgade.

Unio. Søndag den 7. Januar Kl. 7 $\frac{1}{4}$ **Julefest i Koncertpalæet.** Gaver til Juletræet bedes indsendte til Festudvalget.

Entré til Juletræ med Bal: Medlemmer 50 Øre, Besøgende 1 Kr., Besøgendes Børn 50 Øre. Medlemmernes Børn gratis. Ingen indlades uden Billet. Billetter faas hos Bestyrelsen og Festudvalget:

Fr. Simonseff,	L. Nielsen,	Jul. May,
Frederiksborggade 7, Kj.	Nørre-Allé 9.	Kultorget 16.

Sct. Josefs Gilde bringer en hjertelig Tak for al den venlige Deltagelse, som af saa mange blev vist Gildet ved dets lille Julefestlighed og Basar den 1. ds. —

Alm. Møde for alle Brødre Mandag den 8. Jan., Kl. 8 $\frac{1}{4}$ Aften.

Sct. Knuds Skoles Jubilæum.

I Anledning af, at det d. 12. Jan. 1894 er 25 Aar siden at Sct. Knuds Skole er bleven oprettet, indbydes herved forhv. Elever til en mindre, festlig Sammenkomst i Forsamlingsalen Bredgade 67, 2. S. o. G., nævnte Dags Aften. En mere officiel Fest i samme Anledning finder Sted i Løbet af Sommeren.

Nærmere ved Henvendelse til Undertegnede:;

Dr. theol. B. Hansen,	J. Hammermüller,	C. B. Køhler jun.,
Bredgade 64.	Vesselsgade 9.	Herluf Trollesgade 24.

Herrn. Hoffmann,	Frants Jørgensen,
Kjøbniagergade 48.	Gothersgade 43.

Literatur. P. P. Til Forsvar for Sandheden, Nr. 16. Bibelen

II. Pris 25 Ø.

Det nye Testament, med oplysende Anmærkninger. Pris 7 Kr.

Bønnebog for den katholske Ungdom (ny Udg.), indb. 60 Ø.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Toogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, St. Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

Nº 2.

Søndagen den 14. Januar.

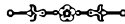
1894.

Indhold: Pavelig Encyklika om den h. Skrifts Studium.. Kritikere og Redaktører. Efterretninger fra Ind- og Udland: Rom. Rusland. Berlin. Hamborg. Algier. Frankrig. München. Australien. Ordrup. Kjøbenhavn. Bekjendtgj.

Pavelig Encyklika om den h. Skrifts Studium.

(Fortsat.)

Det være derfor Eders første Omsorg, at Undervisningen i de hellige Skrifter i gejstlige Seminarier og Akademier sker saaledes, som dette Studiums Vigtighed og Tidens Krav fordrer det. Derfor maa intet være mere magtpaaliggende end Valget af Lærerne; thi man bør ikke tage de første de bedste til dette Hverv, men vælge saadanne, som en stor Kjærlighed til og Fortrolighed med Bibelen samt de nødvendige Kundskaber anbefale til og gjøre fuldtud skikkede til dette Embede. Og man maa ikke mindre alvorlig sørge for, hvem der senere skal optage deres Plads. Det vil derfor være *nyttigt* overalt, hvor det let kan ske, blandt Disciple med gode Forhaabninger, som med Ære have afsluttet deres theologiske Studier, at vælge nogle, som udelukkende skulle beskæftige sig med

bibelske Studier, undertiden med fuld Frihed til at studere en enkelt Bog grundigere. Naar Lærerne ere saaledes valgte og uddannede, maa de modtage med Tillid det dem anbetroede Hverv; og for at de kunne opfylde det paa bedste Maade og opnaa de forønskede Frugter, ville Vi her meddele dem nogle udførligere Belæringer: Naar disse Studier begynde, maa de henvende sig til Disciplenes Forstand, for med Omhu at uddanne og pleje deres Dømmekraft, saa at den bliver skikket baade til at forsvare de hellige Skrifter og til at opfatte disses Mening. Hertil hører den saakaldte *Indledning til Bibelen*, i hvilken Disciplene let ville finde Hjælp til at bevise Bibelens Integritet og Autoritet, til at søge og finde Textens sande Mening, til at tilbagevise Indvendinger og til fuldstændig at gjendrive dem. Det er neppe nødvendigt at omtale, af hvor stor Vigtighed denne præliminære Indledning er, naar den ledes med Orden og Grundighed, og ledsages og understøttes af Theologien, efterdi Bibelstudiernes Række hviler paa denne Grundvold og belyses af dette Lys. Dernæst skal Læreren befitte sig paa en mere frugtbringende Del af dette Studium, nemlig *Udlægelsen*, for at Tilhørerne kunne lære, paa hvilken Maade de senerehen skulle anvende det guddommelige Ords Rigdomme til Gavn for Religion og Fromhed. Vi forstaa nok, at det er umuligt paa Grund af Emnets Omfang eller af Tiden, at gennemgaa i Skolerne hele den hellige Skrift. Men, da der trænges til en sikker Udlægelsesmethode, som kan anvendes med Nytte, bør den forstandige Lærer undgaa den dobbelte Fare enten flygtig at berøre enhver Bog, eller overdrevent at dvæle ved en enkelt Del af en eller samme Bog. Thi kan man ikke i de fleste Skoler opnaa, hvad der sker i de større Seminarier, at en eller anden Bog bliver forklaret nogenlunde sammenhængende og udtømmende, maa man dog sørge for,

at de Dele af Boger, som vælges til Studium, blive grundig forklarede, saa at Disciplene ligesom opmuntrede og belærte derved læse de øvrige af sig selv og elske dem i hele deres Liv. Læreren skal efter Forfædrenes Exempel tage til Text Vulgataoversættelsen, om hvilken den tridentinske Kirkeforsamling har erklæret, *at den i Forelæsninger, i Disputaser og Forklaringer bør holdes for ægte¹⁾*, og som ogsaa anbefales af Kirkens daglige Praksis. Hermed menes dog ikke, at man ikke bør befatte sig med andre Oversættelser, som den kristne Oldtid altid har rost og gjort Brug af, især de oprindelige Manuskripter. Thi endskjønt de hebraiske og græske Texters Mening i det Hele taget findes rigtig i Vulgatas Oversættelser, skal man dog, efter Augustinus' Raad, naar man møder noget Tvetydigt eller mindre nøjagtigt, med Nytte sammenligne det med den *oprindelige Text.*²⁾ Det er imidlertid indlysende, at her maa anvendes megen Dygtighed, efterdi det er »Skriftfortolkerens« Pligt, at fremstille, ikke hvad han selv vil, men hvad hin mener, som han forklarer³⁾« — Naar Texten, om nødvendigt, er vejet med al mulig Flid, bliver der Anledning til at eftersøge og fastslaa Meningen. Men det første Raad i saa Henseende er, at de almindelig anerkjendte Fortolkningsregler skulle følges med storst Aarvaagenhed der, hvor Modstandernes Kritik er mest haardnakket. Derfor maa man ikke blot undersøge selve Ordenes Mening, Textens Sammenhæng, jævnføre med lignende Steder og deslige, men ogsaa belyse Emnet udenfra ved Videnskaben, dog med Forsigtighed for ikke at ofre den Slags Spørgsmaal mere Tid og Arbejde end det egentlige Kjendskab til de hellige

¹⁾ Sess. IV, decr. de edit. et usu sacr. libror.

²⁾ De doctr. chr. III, 4.

³⁾ S. Hier. ad Pammach.

Bøger, og forat et omfangsrigt Studium ikke skal hemme de unge Disciple mere end hjælpe dem.

Saaledes vil man naa til med Sikkerhed at benytte den hellige Skrift i Theologien. Og her maa man lægge Mærke til, at de hellige Bøger indeholde foruden de Aarsager til Vanskeligheder, som man har ved at forstaa næsten alle Oldtidens Bøger, ogsaa andre særskilte Vanskeligheder. Thi i disse Bøger, hvis Ophav den Helligaand er, skjules under Ordene mange Ting, som langt overgaa den menneskelige Forstands Kraft og Skarpsindighed, nemlig de guddommelige Hemmeligheder samt mangt og meget, som er forbundet hermed; og dette undertiden paa Grund af en mere omfattende og dybere skjult Mening, end Bogstaven synes at udtrykke og Hermeneutikens Regler at angive; de andre Meninger, som enten tjene til at belyse Dogmerne eller til at anbefale Leveregler, anvises jo af selve den bogstavelige Mening. Derfor bør man ikke nægte, at de hellige Bøger ere indhyllede i en vis mystisk Dunkelhed, saa at Ingen uden Fører kunde vove sig ind i dem¹⁾; saaledes sørger Gud, efter de hellige Fædres almindelige Mening, for, at Menneskene skulle granske dem med større Attraa og Iver og dybere indpræge i deres Aand og Hjerte de Kundskaber, som de med Anstrengelse have hentet fra dem; og for at de navnlig skulle forstaa, at Gud har overleveret Skrifterne til Kirken, der er en ufejlbar Fører og Lærer, som de maa følge, naar de skulle læse og forklare hans Ord. Thi at man maa lære Sandheden der, hvor Herrens Naadegaver ere henlagte, og at de, hos hvem den apostoliske Rækkefølge findes, uden nogen- somhelst Fare kunne forklare Skrifterne, lærte allerede den h. Irenæus²⁾; og hans, saavel som de andre Fædres Lære, har den vatikanske Kirkeforsamling tilegnet sig,

¹⁾ S. Hier. ad. Paulin. de studio Script. ep. LIII, 4.

²⁾ C. haer. IV. 26. 5.

da den fornyede det tridentinske Kirkemødes Dekret om Udlæggelsen af Guds skrevne Ord og *erklærede, at omtalte Kirkemødes Mening var, at man i Tros- og Sædelærens Spørgsmaal, vedrørende den kristne Lærers Fuldendelse, skal anse for den hellige Skrifts sande Mening den, som den hellige Moder, Kirken har haandhævet og haandhæver, hvilken det tilkommer at afgjøre de hellige Skrifters sande Mening og Fortolkning, og at det derfor ikke er Nogen tilladt at forklare den hellige Skrift imod denne Mening, eller mod Fædrenes Overensstemmelse¹⁾.*

Ved denne vise Lov vil Kirken ikke hindre eller indskrænke det bibelske Studium, men frigjøre det for Vildfarelse og yde det stor Hjælp i Henseende til sandt Fremskridt. Thi enhver privat Lærer har for sig en vid Mark, i hvilken han ad sikker Vej kan øve sin Dygtighed i at udlægge Skriften paa en dygtig og for Kirken gavnlig Maade. Angaaende de Srifftexter, som endnu savne en sikker, bestemt og afgjort Forklaring, kan det ved Guds Forsyns kjærlighedsfulde Raadslutning ske, at Studiet af disse Steder engang ligesom forberedt skal fremskynde Kirkens Dom; hvad de allerede afgjorte Steder angaa, kan den private Lærer ligeledes gavne, naar han forklarer dem tydelig for de Troendes Forsamling og skarpsindigere for de Lærde, eller paa en glimrende Maade fravrister Modstanderne dem. Det være derfor en høj og hellig Regel for den katholske Skriftfortolker paa samme Maade at udlægge de Skriftens Vidnesbyrd, hvis Mening er bleven bestemt fastslaaet enten af de hellige Forfattere paa den Helligaands Indskydelse, som paa mange Steder i det nye Testamente, eller af Kirken under den samme Helligaands Bistand, enten *ved en højtidelig Afgjortelse, eller ved Kirkens sædvanlige og*

¹⁾ Sess. III, cap. II, de revel.; cf. Conc. Trid. sess. IV., de edit. et usu sacr. libror.

og *almindelige Læremyndighed*¹⁾. Ved Hjælp af sin Undervisningsmethode bør han ogsaa overbevise om, at denne Fortolkning alene kan godkjendes af den rigtige Hermeneutiks Regler. Iøvrigt maa Overensstemmelse med Troen følges, og den katholske Lære, saaledes som den er vedtaget af Kirkens Autoritet, tages som højeste Regel; thi da baade de hellige Bøger og den Kirken anbetroede Lære har Gud til fælles Ophav, kan Fortolkningen ikke være den rette, naar den Mening, som faas af Skriften, paa nogen som helst Maade afviger fra Kirkens Lære. Deraf følger, at en Fortolkning maa forkastes som urigtig og falsk, naar den enten fremstiller de inspirerede Forfattere, som om de paa nogen som helst Maade indbyrdes modsagde hverandre, eller naar den strider mod Kirkens Lære.

Læreren i denne Videnskab bør derfor ogsaa udmærke sig ved, at han grundig kjender hele Theologien og er fortrolig med de hellige Læreres og Kirkefædres og de bedste Skriftfortolkeres Kommentarer. Dette lærer Hieronymus²⁾ og ikke mindre Augustinus, som med Rette klager, idet han siger: »Dersom enhver Videnskab, hvor ringe og let den end er, kræver, for at kunne fattes, en Lærer og Mester, kan der da tænkes større Forvovenhed og Hovmod end, naar man ikke vil lære de hellige Hæmmelighedens Bøger at kjende ved Hjælp af deres Fortolkere!³⁾» Den samme Mening have de andre Fædre haft og bekræftet ved deres Exempel, efterdi de øste Forstaaelsen af de hellige Skrifter, ikke af deres Formodninger, men af Forfædrenes Skrifter og Autoritet, en Fortolkningsregel, som disse

¹⁾ Conc. Vat. sess. III, cap. III, de fide.

²⁾ Ibid. 6, 7

³⁾ Ad Honorat. de utilit. cred. XVII, 34.

selv sikkerlig have modtaget af den apostoliske Overlevering¹⁾)

De hellige Fædre, hvem Kirken »efter Apostlene skylder sin Tilvekst, efterdi de have plantet, vandet og bygget den, født og næret den,²⁾« have da den største Autoritet, saa ofte de paa en og samme Maade enstemmig forklare en Bibeltext som vedrørende Tros- og Sædelæren; thi dens Overensstemmelse beviser klart, at en saadan Tradition er fra Apostlene og ifølge den katolske Tro. Men de samme Fædres Mening bør ogsaa agtes højt, naar de behandle de samme Emner i deres Egenskab af private Lærere; thi ikke alene deres Kjendskab til den aabenbarede Lære og deres Kundskab om mange Ting, som ere nyttige til Forstaaelsen af de apostoliske Bøger, anbefaler dem højlig; ogsaa Gud selv har med et kraftigere Lys hjulpet disse ved deres Livs Hellighed og deres Iver for Sandheden udmærkede Mænd. Skriftfortolkeren maa deraf slutte, at det er hans Pligt med Ærefrygt at følge deres Fodspor og at bruge deres Arbejde med indsigtfuldt Udvalg.

Han maa ingenlunde tro, at Vejen er spærret for ham; tværtimod, er en retfærdig Grund tilstede, kan han i sine Undersøgelser og Udlæggelser gaa længere, naar han blot samvittighedsfuldt følger den af den h. Augustinus viselig fremsatte Regel, at »man ingenlunde skal forlade den ordrette Mening medmindre eller en anden Grund forbyder at følge den, eller en Nødvendighed tvinger til at forlade den³⁾«. Denne Forskrift maa man desto mere holde fast ved, jo mere truende Faren for at falde i Vildfarelse er i en saadan Higen efter Nyt og hvor Meningen er saa ubunden. Han maa vogte sig for at forbigaa, hvad

¹⁾ Rufin. Hist. eccl. II, 9.

²⁾ S. Aug, c, Julian. II, 10, 37.

³⁾ De Gen. ad litt. l. VIII, c. 7, 13.

de samme Fædre have overført til en allegorisk eller lignende Mening, især naar disse Meninger afledes fra den ordrette og have Manges Autoritet for sig. Thi Kirken har modtaget en saadan Fortolkningsmaade af Apostlene og har godkjendt den ved sit Exempel, hvad Liturgien beviser; ikke saaledes, at Fædrene ved denne Fortolkningsmaade paastode at kunne bevise Dogmerne i sig selv, men fordi de af Erfaring viste, at den er virksom for at nære Dyd og Fromhed.

De andre katholske Fortolkeres Autoritet er vistnok mindre; men eftersom Bibelstudierne have befundet sig i uafbrudt Fremskridt i Kirken, maa man ogsaa holde deres Kommentarer i Ære; thi man kan i dem finde mange Bevisgrunde til at gjendrive modsatte Fortolkninger og til at løse større Vanskeligheder. Aldeles upsssende vilde det være, om en Fortolker vilde ignorere eller foragte de mange herlige Værker, som vore Fædre have efterladt, og foretrække Anderledesstroendes Bøger, og med Fare for den sande Lære og ikke sjælden til Skade for Troen, vilde søge i dem Forklaring over de Steder, hvor allerede Katholikernes Talent og Arbejde er blevet fortræffelig anvendt. Thi endskjønt Anderledestroendes Værker, naar de benyttes med Forsigtighed, undertiden kunne hjælpe den katholske Skriftfortolker, maa han dog ikke glemme ifølge Manges Vidnesbyrd fra Oltiden¹⁾, at de hellige Skrifers uforfalskede Mening ingenlunde findes udenfor Kirken, og at den ikke kan ydes af dem, som ubekjendte med den sande Tro ikke naa ind til Skriftens inderste Kjærne, men kun gnave dens Bark²⁾.

Meget ønskeligt og nødvendigt er det, at Benyttelsen af den guddommelige Skrift har sin Indflydelse

---

¹⁾ Cfr. Clem. Alex. Strom. VII. 16; Orig. de princ. VI. 8. in Levit. hom. 4, 8; Tertull. de præscr. 15. seqq.; S. Hilar. Pict. in Matth. 13, 1.

²⁾ S. Greg. M. Moral. XX, 9 (al. 11):

paa hele den theologiske Videnskab og er ligesom dens Sjæl; det har til alle Tider været Fædrenes og de mest berømte Theologers Praksis, og de have udmærket sig heri. Thi det, som er Gjenstand for Troen, eller følger af den, have de altid sørgt for at bevise og fastslaa, navnlig ved Hjælp af de hellige Skrifter; ved dem, ligesom ogsaa ved den guddommelige Tradition, have de søgt at gjendrive Kjætternes nye Opdigtelser og at undersøge de katholske Dogmers Grund, Forstaaelse og Sammensætning; og Ingen vil forundre sig derover, naar han betænker, at de guddommelige Bøger iblandt Aabenbaringens Kilder have Krav paa en saa fremragende Plads, at Theologien ikke kan behandles tilbørlig og værdig, uden at man stadig studerer og benytter den hellige Skrift. Thi endskjønt det er rigtigt, at de Studerende i Akademier og Skoler navnlig blive øvede i at erhverve sig Forstaaelse af og Kjendskab til Dogmerne ved en prøvet og fast filosofisk Methode, som gaar ud fra Trosartiklerne, for ud af dem at drage andre Slutninger, skal dog den alvorlige og lærde Theolog ikke forsømme at bevise Dogmerne med Bibelens Autoritet: »Thi Theologien modtager ikke sine Begyndelsesgrunde af andre Videnskaber, men umiddelbart af Gud ved Aabenbaringen. Saaledes modtager den intet fra de andre Videnskaber, som om de var den overlegne, men den benytter dem som de ringere, som Tjenerinder.« Denne Maade at meddele den guddommelige Lære paa er overleveret og anbefalet af Theologernes Fyrste, Thomas af Aquin¹⁾, som desuden har vist, hvorledes Theologen, naar han vel forstaar denne den kristne Theologis Natur, kan forsvare selve sine Principper mod dem, som angribe dem: »Først ved Bevisførelse, naar Modstanderen antager noget af det, som kommer fra den guddommelige Aabenbaring, ligesom vi stride mod Kjættterne med den hellige Skrifts Auto-

¹⁾ Summ. theol. p. I. q. I. a. 5 ad. 2.

ritet, og anvende den ene Trosartikkel mod dem, som fornægte en anden Artikel. Men dersom Modstanderen intet tror af det, som af Gud er aabenbaret, bliver det ikke mere muligt med Grunde at løse Trosartikler, men vel at løse de Grunde, som han anfører mod Troen ¹⁾.« Man maa altsaa sørge for, at de Studerende, som tage fat paa Bibelstudierne, ere tilstrækkelig forberedte og udrustede dertil, for at de ikke skulle skuffe grundede Forhaabninger, og hvad sørgeligere er, for at de ikke skulle lade sig fange af Rationalisternes Bedrag og af en tilsyneladende vel udrustet Videnskab, og saaledes ved Uforsigtighed blive udsatte for at fare vild. Bedst forberedte ville de være, dersom de under den samme h. Thomas' Ledelse og paa den af Os anviste og forordnede Vej ivrigt dyrke og grundigt tilegne sig Filosofiens og Theologiens Lærdomme. Saaledes ville de sikkert vandre baade i den bibelske Videnskab og i den Del af Theologien, som kaldes den *positive*, og i begge ville de gjøre glædelige Fremskridt.

At bevise, forklare og belyse den katholske Lære ved en rigtig og træffende Fortolkning af de hellige Bøger er vistnok saare vigtigt; men der bliver et andet ligesaa vigtigt som vanskeligt Arbejde tilbage, paa det kraftigste nemlig at fastslaa disse Bøgers fulde *Autoritet*. Og dette kan ikke helt og fuldkomment opnaas uden ved Kirkens levende særegne Læremyndighed, som »*formedelst sin underfulde Udbredelse, sin ophøjede Hellighed og sin uudtømmelige Frugtbarhed paa alle Goder, formedelst den katholske Enhed og urokkelige Fasthed er af sig selv en stor og vedvarende Grund til Troværdighed og et uigjendriveligt Vidnesbyrd om sin guddommelige Sendelse*²⁾. Men efterdi Kirkens guddommelige og ufejlbare Læreembede ogsaa hviler paa den h. Skrifts Autoritet, bør man først fast-

¹⁾ Ibid. a. 8.

²⁾ Cone. Vat. sess III, c. III, de fide.

sætte og forsvare idetmindste dens menneskelige Troværdighed, forat ved Hjælp af disse Bøger, der ere Oldtidens sikreste Vidner, Jesu Kristi Guddom og Sendelse, Indstiftelsen af det kirkelige Hieraki, den til Petrus og hans Efterfølgere givne Forrang maa blive forsvaret og stillet i det klareste Lys. Til den Ende vil det sandelig være overmaade tjenligt, at der gives flere særlig skikkede Præster, som ogsaa paa dette Omraade kæmpe for Troen og tilbageslaa Fjendens Angreb, iførte især Guds Rustning efter Apostlens Formaning¹⁾ og øvede i at kæmpe mod Fjendens nye Vaaben og Krigsførelse. Dette skildrer Krysostomus saa smukt blandt Præsternes Pligter, idet han siger: »Vi bør anvende megen Flid, forat *Kristi Ord maa bo rigelig iblandt Os* »; thi vi maa ikke være beredte kun til *én* Slags Kamp, men Krigen er mangfoldig og Fjenderne ere af forskellige Slags; ej heller bruge de alle samme Vaaben og søge ikke blot paa *én* Maade at angribe os. Den som vil optage Kampen mod Alle, maa derfor kjende alle Rænker og Krigslist, og paa *én* Gang være Bueskytte og Slyngekaster, Oberst og Afdelingsfører, Feltherre og Menig, Fodgænger og Rytter, dygtig i at føre Krig til Vands og paa Fæstningsvoldene; dersom han ikke kjender alle Krigskunstens Former, forstaar Djævelen at kaste sine Røvere ind gennem et eneste ubevogtet Punkt og sønderrive Faarerne³⁾.« Vi have ovenfor skildret Fjendernes List og mangfoldige Angrebskunster paa dette Omraade; i det følgende ville vi vise, hvilke Midler man bør anvende til Forsvaret.

Det første bestaar i Studiet af de gamle østerlandske Sprog samt i den Videnskab, som kaldes Kritiken. Da begge disse Videnskaber skattes og prises saa højt i vore Dage, vil Gejstligheden lettere kunne varetage

¹⁾ Ef. VI. 13, flg.

²⁾ Jfr. Col. III, 16.

³⁾ De sacerd. IV, 4.

sin Ære og sine Pligter, naar disse Videnskaber smykke den i større eller mindre Grad, alt efter stedlige og personlige Forhold; thi Præsten maa være »*Alt for Alle*¹⁾« altid beredt til »*at forsvare sig for Enhver, som begjærer Regnskab af ham om det Haab, som er i ham*²⁾.«

Det er nødvendigt for Lærerne i den hellige Skrift og passende for Theologerne, at de kjende de Sprog, i hvilke de kanoniske Bøger oprindelig ere blevne skrevne af deres Forfattere, og det vil ogsaa være meget gavnligt, om gejstlige Studenter, især de, som stræbe efter at opnaa de akademiske Grader i Theologien, sysle med dette Studium. Og der skal ogsaa drages Omsorg for, at der i alle Akademier holdes, hvad der allerede paa flere Steder er en rosværdig Praksis, Forelæsninger over de andre ældre Sprog, især de semitiske, og om de Videnskaber, som ere forbundne hermed, især til Brug for dem, som kaldes til at undervise i de hellige Skrifter. Netop disse maa derfor være lærde og øvede i den sande Kritiks Videnskab. Thi man har med Urette og til Skade for Religionen indført en under Navn af »højere Kritik« gaaende Methode, der bestaar i at bedømme enhver Bogs Oprindelse, Integritet og Autoritet, som de sige, kun af de indre Grunde. Det er derimod indlysende, at i historiske Spørgsmaal vedrørende Bøgenes Oprindelse og Bevaring staar Historiens Vidnesbyrd over alle andre, og at man med største Flid bør opsøge og undersøge dem, medens de andre Grunde for det meste ikke er mere værd, end at de kan anvendes i Spørgsmaalet blot som et Slags Bekræftelse. En anden Fremgangsmaade vil sikkert volde store Ulemper, thi Religionens Fjender ville blive dristigere til at angribe og nedrive de hellige Bøgers Ægthed, og denne »højere« Kritikart, som de lovprise, vil fore til, at Enhver

¹⁾ I Cor. IX, 22. — ²⁾ I Petr. III, 15.

kommer til i sine Fortolkninger at følge sin egen Synsmaade og sin forudfattede Mening; Følgen vil blive, at man vil savne det Lys, man ønsker for Skrifterne, og at Videnskaben ikke vil høste Gavn deraf; men det sikre Kjendetegn paa Vildfarelse, nemlig Meningernes Forskjellighed og Splidagtighed, vil blive aabenbar, hvad allerede denne nye Videnskabs Lærere ere et slaaende Exempel paa. Og da de fleste af dem ere smittede af en falsk Filosofi og af Rationalismen, ville de heller ikke undse sig for at fjærne fra de hellige Skrifter baade Profetier og Undere og Alt, hvad der overskrider Naturens Orden. (Slattes.)

Kritikere og Redaktører.

—o—

En *Kritiker* er en saare farlig Person. Han er en Dommer; og oven i Kjøbet en Dommer, som forstaar bedre end Forfatteren, hvorledes han burde have skrevet sin Bog, bedre end Kunstneren, hvorledes han burde have malet sit Billede, bedre end Musikeren, hvorledes han burde have komponeret sin Musik, bedre end Præsten, hvorledes han burde have holdt sin Prædiken, bedre end Paven, hvorledes han skal bevare Troen ren og uforfalsket. Dette kræver uden Tvivl megen Dannelse, et alsidigt Geni og udmærkede Kundskaber paa alle Omraader. Men en rigtig Kritiker er ophøjet over alt dette. Han er aldrig forlegen, aldrig modløs. Har han Uret, saa skader det intet, thi han kritiserer anonymt.

Naar Nogen kritiserer en Person, mener han dermed, at han er denne Person overlegen. Det kan ogsaa af og til være Tilfældet, som f. Ex. da Skomagere

sagde til den berømte Maler Titian, at han havde malet en forkert Syning paa Dogen af Venedigs Stovler. Men ofte er det uberettiget, som f. Ex. naar den guddommelige Verdensstyrelse kritiseres. Der gives visse Kritikere, som tilbringe hele deres Liv med at vaage over deres Omgivelsers Karakter og Handlemaade. De lægge Mærke til ethvert Ord og enhver Mine og fælde en uomstødelig, desværre ikke meget gunstig, Dom over Alt, hvad man gjør og hvad man undlader at gjøre: gjør man noget, burde man ikke have gjort det; gjør man det ikke, burde man have gjort det. Saadanne Kritikere have uden Tvivl en eller anden Opgave og Plads i Skabningen. Sokrates sagde til Athenienserne, at han var deres »Bremse«. Der er maaske i enhver By Plads for saadan en Bremse; men findes den i en Menighed eller i en Familie, saa frygte vi for, at den ingenlunde er en behagelig Husfælle, hvor nyttig den end til sine Tider kan være,

Tre Regler kunne vi opstille, som snarere ere bestemte for den sunde Menneskeforstand end for Kritikeren. En Kritiker véd enten mere end Forfatteren, han kritiserer, eller han véd ligesaa meget, eller, med et mildt Udtryk, han véd en Smule mindre.

Hvad den første Klasse angaar, de lærde, taalmodige, alvorlige og velmenende Kritikere, da ere de vore aandelige Læger, som helbrede os almindelige Mennesker i vore Sygdomme. Og man maa villigt lade sig behandle af dem, og vi lære altid noget Nyt under de hyppige Operationer, som vi maa underkaste os. Er Lægen ogsaa haard og hans Kniv skarp, saa er han dog dygtigere end vi, og Smerten gjør os klogere og forsigtigere og har maaske til Følge, at vi for Fremtiden udføre vore Opgaver med større Alvor. En af Nutidens største Farer kaldes: Literær Letsindighed. En stor Skribent har en Gang sagt: »Ønsker jeg at forstaa et Spørgsmaal, skriver jeg en Bog om det.« Store

Forfattere ere desværre sjældne, og der udkommer mange Bøger, hvis Forfattere hverken før eller efter forstaa det, hvorefter de have skrevet. Bogtrykkerkunstens Opfindelse har oversvømmet Verden med dumme og overfladiske Bøger. Gode kirurgiske Kritikere ere derfor en Velgjerning for det menneskelige Samfund.

Hvad den anden Klasse af Kritikere angaar, de nemlig, som vide lige saa meget som Forfatteren, de kritisere, da vilde det være bedre for Verden, om der fandtes færre end der desværre findes, og at disse vare mindre hurtige til at dømme. Man mener sædvanligvis, at en Kritiker véd mere end Forfatteren, og man gjør sig Umage for at læse hans Kritik, fordi man tror, at han har noget vigtigt at føje til Bogen. Det er derfor et bedrøveligt Arbejde, naar man tilsidst finder, at man kun har læst den samme Bog paany; parteret i Stykker, og trykt med en anden Sværte.

Endelig gives der en Klasse af Kritikere, som ere i Stand til alt: Pressens Storpralere, som, hvad Øjeblik det skal være, kunne skrive om enhver Ting i Aviser, Ugeblade og Maanedsskrifter. Væk dem i deres første Slummer og giv dem noget, som de skulle besvare eller latterliggjøre eller fordømme: det er dem altsammen ligegyldigt. Man finder dem ofte i Bladene, hvor deres Opgave er forskjellig eftersom Bladenes Tendens er forskjellig. Vi mindes i en og samme Uge at have læst to Kritiker over den samme Bog: den ene var fuld af Ros, navnlig fremhævedes de i Bogen forekommende klassiske Oversættelsers Elegance og Nøjagtighed; den anden var fuld af Dadel, navnlig fandt de tunge, kejtede og uvidenskabelige Oversættelser Mishag. En Ven af Klassikerne spurgte Kritikeren, om han havde læst Bogen. »Nej,« svarede han, »men han havde lugtet til den.«

Hidtil har man jo endnu ikke fundet et Menneske, som kan gjøre Alle tilpas. Imidlertid gives der Mange,

som mene og forlange, at en *Redaktor* skal være et saadant Menneske, selv om han kun er Redaktør af et Ugeblad. Ingen bliver mere kritiseret end en Redaktør og sammen med ham hans Blad, og det baade af den første, anden og tredie Slags Kritikere, mest dog af den sidste. Følgende Meddelelser af en Redaktørs Brevsamling ville bekræfte det.

1. »Deres Læser vilde være Dem meget forbunden, dersom De i Deres meget ærede Blad vilde bringe flere Efterretninger fra Udlandet.«

2. »Hør dog endelig en Gang op med de Efterretninger fra Udlandet; dem kunne vi jo langt tidligere læse i Dagbladene.«

3. »Dersom De for Fremtiden ikke lader Bladet beskjære, hører jeg op med Abonnementet. Jeg har ikke Lyst til at søge efter en Kniv, hver Gang jeg vil læse Bladet.«

4. »Jeg har bragt i Erfaring, at De agter at lade Deres ærede Blad beskjære. Jeg maa bede Dem lade være dermed, thi min Kone bruger de hele Ark til Spisekammer-Hylderne.«

5. »Deres Papir er saa blødt, man kan ikke bruge det til Indpakning o. s. v.«

6. »Min Kone pudser Vinduer med de gamle Blade. Kan De ikke sørge for, at Papiret bliver noget blødere o. s. v.«

7. »De bringer ingen udførlig Beretning om de enkelte Tildragelser paa det politiske Omraade. Jeg vilde gjerne danne mig en Mening om dem efter Bladet.«

8. »Udelad dog de højst overflødige Kandestoberier og bring de nøgne Kjendsgjæringer. Ethvert Menneske kan saa selv danne sig sin egen Mening.«

9. »Hvorfor bringer De ikke flere opbyggelige Artikler f. Ex. Prædikener o. s. v.«

10. »Har De ikke andet at meddele os i Søndagsbladet, end hvad Præsten siger os den samme Dag fra Prædikestolen? Prædikener og Opbyggelse kunne vi ogsaa finde i Bøger.«

11. »De pavelige Rundskrivelser ere for lærde; bring hellere flere Fortællinger.«

12. »Deres Blad er kun for Børn og barnlige Sjæle; det indeholder jo kun Historier og Smaafortællinger; hvorfor faa vi ikke alle de pavelige Encyklikaer og Taler, hvori der dog er Substans og hvoraf man kan lære noget.«

13. »Vil De ødelægge deres Læseres Øjne med de fine og tynde Typer og den blege Sværte, som De benytter til Deres meget ærede Blad? Mener De maaske, at Sværten er interessant, fordi den har et blegt Teint?«

14. »Spar paa Sværten, Hr. Redaktor, og anskaf Dem nogle finere og mere elegante Typer til Bladet; det er saa sort i Trykket og ser saa gammeldags ud.«

15. »Hvorfor bruger De glittet Papir; uglittet kan bedre benyttes o. s. v.«

16. »Der er meget Træ i Deres Papir; lad os hellere faa smukt glittet Papir; det tager sig langt bedre ud. Det er ogsaa noget gult i Tonen; jeg mener at hvidt eller blaaligt vilde passe bedre; min Datter stemmer forøvrigt for rosenfarvet og »min Gamle« siger at grønt er godt for Øjnene« — Redaktionen svarede denne Læser, at den vilde søge at finde noget Papir med alle Regnbuens Farver, for at alle Familiens Medlemmer kunde blive tilfredse og finde Fornøjelse i at se paa Bladet.

17. »Deres Blad bliver noget tørt og videnskabeligt; jeg fatter f. Ex. ikke, at De gider skrive saameget om Luther og hans Venner; de blive ikke bedre derfor.«

18. »Tak for de historiske Artikler om Luther og hans »Reformation« i forrige Aargang«. Det var da noget, som kunde bidrage til at oplyse Folk.«

19. »Da »Tid er Penge«, beder jeg Dem optage i Ugebladet en Liste over Gudstjenesten paa Søn- og Hverdage i alle Hovedstadens Gudshuse; Dagbladenes Liste er ufuldstændig og ofte ukorrekt.«

20. »Tror De, at jeg er saa fattig, at jeg ingen Avis holder? De mangler nok Stof til Bladet, siden De fylder det med en Liste over Gudstjenesten. Deres

Læsere i Provindserne ere vistnok ogsaa glade over den.«

21. »Ugebladet er dateret »Søndag«, men udkommer allerede om Fredagen. Det er til Skade for de nyeste Efterretninger, som ikke kunne komme med.«

22. »Vi faa Bladet Lordag eller Søndag; det er for sent. Faa vi det ikke senest Fredag Aften, sig vi det af.« — Redaktionen svarede denne Læser, at dersom han vilde nøjes med det hvide Papir, kunde han faa det allerede Fredag Morgen.

Listen kan fortsættes; men Læseren har uden Tvivl faaet nok. Forøvrigt maa han være overbevist om, at Redaktionen af «Nordisk Ugeblad» skal bestræbe sig for i det nye Aar at tilfredsstille saamange af Bladets Læsere som vel mulig.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Rom. I Anledning af Julefesten modtog den h. Fader Dagen før Juleaften de i Rom tilstedeværende Kardinalers, Prælaters og Biskoppers Lykønskninger, som bleve udtalte af Kardinal-Kollegiets Dekan, Kardinal *di Monaco*. Paven svarede, at han i Overensstemmelse med de Tilstedeværende nærrede det inderlige Ønske, at være ligesom flere blandt hans Forgængere et Fredens Sendebud for Europa og hele Verden; han var Fredens ivrige og autoriserede Befordrer. Det kongelige Ypperstepræste-Embedet, som var en Troens Vogter og Retfærdighedens Forsvarer, var følgelig ogsaa et Apostolat i Fredens og Enighedens Tjeneste. Man maatte lade ham have frie Hænder og tage imod hans Ord uden Mistænksomhed og skaffe det Indgang blandt Borgerne, i Familierne, i Regeringskredsene og i Staterne, saa vilde Ro og Orden atter blomstre i Landene. Men selv om Fred og Næstekjærlighed ogsaa var for-

svunden, fordi man havde tabt Himlen af Syne, saa behøvede man dog derfor ikke at fortvivle. Fredelige Tider vilde vende tilbage, naar den religiøse Bevidsthed atter vender tilbage blandt Nationerne. En saadan religiøs Opvaagnen tør man sikkert forvente, thi Jesus Kristus vil aldrig forlade Menneskeslægten, som han har forløst. Guds Aand vil, ligesom den paa Skabelsens første Dag svævede over Vandene og befrugtede dem, ogsaa stige ned over det menneskelige Samfund, naar den guddommelige Barmhjærtighed finder det passende Øjeblik, og ved sin Kraft og Kirkens Gjerning gjenoplive med den guddommelige Tro de udslukte eller kun tarveligt spirende Kim.

— Komiteen for Jubilæums-Festlighederne have offentliggjort et Program for Februar d. A., i hvilken Maaned Jubilæums-Aarets Slutning finder Sted. Blandt andet fremhæver Programmet, at der den 11. Februar, Festen til Ære for »vor Frue af Lourdes«, paa dette Valfartssted vil blive fejret en højtidelig Takke-Gudstjeneste, og at der efter det festlige »*Te Deum*« vil blive ophængt en Guldlampe i Masabielle-Grotten, som skal brænde for Fremtiden som et Tegn paa alle Nationers katholske Kristnes Taknemlighed. Den 16., 17. og 18. Februar vil der i Kirken *al Gesu* i Rom blive fejret et Triduum som Taksigelse for, at Gud har forundt den h. Fader at festligholde det gyldne Bispejubilæum i det henrundne Aar. Den 19. Februar, den sidste Dag i Jubilæums-Aaret, finder et højtideligt Slutnings-»*Te Deum*« Sted i Peterskirken. Programmet foreslaar ogsaa, at alle den katholske Kirkes Præster i hele Verden paa Slutningsdagen skulle opofre det h. Messeoffer for Kirkens Frihed og Pavedømmets Sejr, og at alle de Troende skulle opofre den h. Kommunion i den samme Mening.

Rusland. Forfølgelserne mod den katholske Kirke i Rusland høre ikke op; der kommer tværtimod stadig

Meddelelser om nye Voldsgjerninger fra Regeringens Side. Navnlig synes der at være udstedt en almindelig Befaling til at gjøre alt, for fuldstændig at undertrykke den katholske Kirke i Lithauen. Præsterne ere ligefrem internerede i deres Sogne og tør ikke forlade dem uden Pas, til hvis Opnaaelse der hengaar Maaneder. Det er saaledes forekommet, at det har været de Gejstlige umuligt at besøge deres syge og døende Forældre, fordi Passene først ankom flere Maaneder efter at Forældrene vare døde.

Disse Voldsgjerninger, som den russiske Regering over i Lithauen mod den katholske Gejstlighed eller rettere sagt mod den katholske Kirke overhovedet, udstrække sig ifølge »Kreuzztg.« nu ogsaa til Biskoppernes Visitats-Rejser. Der er vel ikke bleven lagt Hindringer i Vejen for Biskoppen af Wilnas, *Andziewic's* Visitats-Rejse, men man lod ham indirekte føle, at han havde gjort bedre, dersom han havde undladt den; thi hans Ledsager, Konsistorialraad *Waszhiewiz*, blev ikjendt Straf, fordi han overhørte Skolebørnene i Katekismen og formanede dem til at holde fast ved deres Tro. At Sognepræster blive suspenderede og førte til til det Indre af Rusland, skjønt der ikke kan lægges dem andet til Last, end at de have opfyldt deres Kaldspligter, hører til Dagens Orden.

Berlin. I et Møde, som det kristelig-socialt Parti fornylig afholdt i Berlin, erklærede *den protestantiske Theolog v. Wächter*: »Jeg anerkjender ikke den apostolske Trosbekjendelse; Professor Harnack gjør det heller ikke og han har dog Ret til at prædike. Mange lutherske Præster tænke som jeg.... Jeg er ikke imod en Revolution, men anser den for nødvendig, ligesom en Statsmand anser Krigen for nødvendig.... Ligesom Paven blev berøvet Kirkestaten, kan man ogsaa berove de Besiddende Arbejdsmidlerne, naar Arbejderne føle sig stærke nok.« — Dette sidste er navnlig interessant.

Har Kongen af Italien kunnet berove Paven Kirkestaten, have de andre Fyrster givet deres Samtykke dertil, saa tør man ogsaa fratage de Besiddende deres Fabriker, deres Marker o. s. v. Mod denne Logik lader der sig vanskelig sige noget.

Hamborg. I forrige Uge højtideligholdt *den katholske Arbejderforening* i Forstaden St. Georg sin *Fæncindvielse*, i hvilken Anledning Medlemmerne holdt Fælleskommunion under Højmessen i den nye Maria-kirke. Om Aftenen fandt en festlig Sammenkomst Sted i Crülls Lokaler. En Indsamling under Modet indbragte 14 Mrk. 46 Pf.

— Blandt de forskjellige Menigheder, som det nye Direktorium for 1894 omtaler, kunne vi nævne følgende, som vise den katholske Kirkes Stilling i Slesvig og Holsten. Den største Menighed er Hamborg med fire katholske Sogne, 23,000 Katholiker og 13 Gejstlige. Altona har 4200 Katholiker, Kiel ligeledes 4200, Lybæk 1300, Flensborg 1600, Ottensen 1500, Itzehoe 520, Neumünster 2000, Rendsborg 700, Slesvig 500, Wandsbek 1400, og Bergedorf 1000 Katholiker. Den gamle Fristad Bremen tæller 5300 Katholiker og Bremerhafn 2900. Alene i Slesvig og Holsten tæller den katholske Kirke 19,320 Medlemmer.

Algier. Msgr. *Combes*, den afdøde Ærkebiskop af Karthago, Kardinal *Lavigeries* Efterfølger, har i Folge Meddelelse fra Tunis overtaget Diocesets Styrelse. Indstillingerne af den nye Primas for Afrika fandt først Sted i Domkirken i Karthago og derefter i Domkirken i Tunis. Den første Ceremoni havde udelukkende en kirkelig Karakter, medens den sidste, som fandt Sted i Landets Hovedstad, ogsaa fik et politisk Præg. I Ceremonien i Tunis deltog ikke blot, ligesom i Karthago, Gejstligheden, men ogsaa den politiske Verden med den franske Ministerresident, Hr. *Rouvier*, der var mødt i Galla, i Spidsen. Msgr.

Combes har i en forholdsvis ung Alder opnaaet en saa høj Værdighed, idet han kun er 55 Aar gammel. I 1881 blev han udnævnt til Biskop af Konstantine og Hippo og var siden den Tid Kardinal Lavigeries trofaste Medarbejder. Han har flere Gange foretaget lange Rejser i det Indre af Afrika og er nøje kjendt med de afrikanske Missionsforhold.

Frankrig. Anarkismen har nu i Frankrig vakt endog det »dannede« Bourgeoisi af dets liberale-voltaireanske Ligegyldighed. Thi *Emil Zola*, som kjender disse Kredse og selv er Medlem af dem, synes at være en Talsmand for deres endnu hemmelige Opfattelse, naar han skriver: »I hele mit Liv er jeg traadt i Skranken for Positivismen. Men efter at have kæmpet i tredive Aar for denne Lære tilstaar jeg, at jeg føler mig rokket i min Overbevisning. Den *religiose Tro* vilde have *forhindret* Udbredelsen af anarkiske Theorier.« — Det er jo altid en lille Begyndelse til en bedre Erkjendelse.

München. Under Overskriften »*Fredspalme eller Krigsfakkcl?*« skriver »Neue Freie Vztg.« i München følgende: »Det kristne Folk sætter sit Haab til den Vise i Vatikanet, som paa Petri Stol har det største Ansvar. De Kristne blandt alle Nationer vente, at den h. Fader skal anse Tiden for kommen, til at føre Fyrsterne og Staternes Styrere sammen paa et neutralt Sted, for under en stor »*Europæisk Freds- og Afrustnings-Konferents*« at forvalte sit højeste Embede, forhindre den slumrende Verdenskrig og tillige frigjøre Nationerne for den farlige Militarismes Forbandelse. Ingen blandt de Mægtige er værdigere og bedre skikket til Præsidiet i en saadan Kongres end Paven, og skulde der findes Modstandere mod de nødvendige Beslutninger, saa maatte alle Andre slutte sig sammen, for at isolere og uskadeliggjøre en saadan Formastelig.«

Australien. I Følge det australianske Direktorium findes der i Australien 629,500 Katholiker, for hvis aandelige Fornødenheder 25 Ærkebiskopper og Biskopper og 774 Præster sørge; Kirkernes Antal beløber sig til 1103. De katholske Skoler tælle 85,342 Born; der findes 649 Elementarskoler, 2 Seminarier, 58 Dreng- og 90 Pige-Pensionater og 117 højere Undervisnings-Anstalter.

Ordrup. Særdeles passende havde *St. Andreas-Kollegiets Elever* valgt Helligtrekongers Dag til en lille Festlighed iblandt dem selv. Det er nu 50 Aar at *Jesu Barndomsforening* har udøvet sin velsignelsesrige Mission. Gud, som vil frelse Menneskene ved Mennesker, synes at finde særlig Behag i at frelse de forladte Hedningebørn ved Hjælp af de kristne Børns ædelmodige Offervillighed. Mange Tusinde ulykkelige Hedningebørn kunne saaledes takke Jesu Barndoms Foreningens Medlemmer for deres timelige og evige Frelse. St. Andreas-Kollegiets Elever vilde ikke lade det *50aarige Stiftelsesjubilæum* gaa hen uden at understøtte Foreningen med et større Bidrag end sædvanlig. I dette Øjemed havde de paa den nævnte Dag foranstaltet et lille Lotteri. Gjenstandene, som skulde bortloddes, vare næsten alle sammen indkomne ved Elevernes og ædle Venners Gavmildhed. Antallet af de til Bortlodning opstillede Gjenstande beløb sig til næsten 200. Udbyttet blev da ogsaa mod Forventning stort, nemlig lidt over 80 Kr. Sang og Musik, Poesie og Veltalenhed og en smagfuld Dekoration bidrog desuden til ydermere at hæve Stemningen. Det gjor uden Tvivl et velgjørende Indtryk, naar man ser, at de unge Hjærter ikke ere stivnede i Egoismens kolde Ishav og at Eleverne have et aabent Hjærte og en aaben Pung for ædle, kristelige Foretagender.

Kjøbenhavn. Den højærværdigste apostoliske Vikar for Sverrige, Biskop *Albertus Bitter*, aflagde i Tors-

dags et kort Besøg hos vor højærværdigste Biskop, Msgr. Bitter, som ikke har været i Kjøbenhavn siden sin Bispevielse, afrejste atter samme Dag til Landskrona, for efter et Besøg i Gøteborg at vende tilbage til Sverriges Hovedstad.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 14. Januar. 2. Søndag e. H. 3 K. Jesu Navnefest. — 15. M. Paulus, Eneboer. — 16. Ti. Marcellus, Pave og Martyr. — 17. O. Antonius, Abbed. — 18. To. Petri Stol i Rom — 19. F. Kuud, Konge og Martyr. 20. L. Fabianus, og Sebastian, Martyrer.

Søndag den 21. Januar. Septuagesima. Agnes, Jomfru og Mart.

Den levende Rosenkrans (1ste Afd.) Møde med Exhortation Søndag den 14. Januar Kl. c. 11^{1/2} paa Toldbodvejen 14.

Mariakongregationen for Ynglinge holder Fælleskommunion Søndag den 21. Jan. Kl. 8^{1/2} i Jesu Hjertes Kapel, Stenogade.

Mariaforeningen vil ogsaa i Aar efter Evne komme trængende Førstkommunikanter og Konfirmander til Hjælp, for saa vidt disse have gjort sig værdige dertil. Skemaer, som de Ansøgendes Forældre eller Værger selv have at afhente hos Under tegnede (Form. Kl. 9—10 og Efterm. Kl. 3—4), maa ligeledes udfyldes og afleveres af dem selv inden Søndag den 28. Januar hos Fru Günther (Kapelvejen 17) eller hos Fru Ronge (Lykesholms Allé 14 C) eller hos Fru Larsen (Vingaardsstræde 10 St.)
J. Braun, Sognepræst.

At min kjære Hustru **Giulia Stagno Balestrini** Tirsdagen d. 6. ds., efter et langt Sygeleje, er afgaaet ved Døden, bekendtgjøres herved for deltagende Venner og Bekjendte paa egne og Børns Vegne.

Charles Balestrini.

Den kjære Afdøde anbefales til Menighedens Forbøn. R. I. P.

Literatur. P. P. Til Forsvar for Sandheden, Nr. 16. Bibelen II. Pris 25 Ø.
Det nye Testament, med oplysende Anmærkninger. Pris 7 Kr.
Bønnebog for den katolske Ungdom (ny Udg.), indb. 60 Ø.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Toogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement. 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, St. Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 3.

Søndagen den 21. Januar.

1894.

Indhold: Pavelig Encyklika om den h. Skrifts Studium. Efterretninger fra Ind- og Udland: Kjøbenhavn. Fjelsted paa Fyen. Gøteborg. Fulda. Antwerpen. Bekjendtgjørelser. — Tillæg: „Vor Frue af Lourdes“.

Pavelig Encyklika om den h. Skrifts Studium.

(Fortsat.)

Kampen maa for det andet føres med dem, som idet de misbruge deres Naturkundskaber, eftersøge i de hellige Bøger ethvert Spor, hvorved de kunde anklage Forfatterne for Uvidenhed i saadanne Spørgsmaal, og anklage ogsaa selve Skrifterne. Da disse Anklager vedrore Ting, som fornemmes af Sanserne, ere de desto farligere, naar de brede sig ud blandt Massen af Folket, især blandt den læsebegjærlige Ungdom; thi naar den engang i et Punkt taber Ærefrygten for den guddommelige Aabenbaring, vil den let tabe Alt paa samtlige Punkter. Det er jo utvivlsomt, at ligesom Naturkundskaberne, naar de fremstilles vel, ere særdeles skikkede til at lade os fatte Skaberens Herlighed ved Hjælp af de skabte Ting, saaledes ere de ogsaa, naar de meddeles slet, mægtige nok til at udrydde

den sunde Filosofis Grundlærdomme og fordærve gode Sæder. Derfor bør Læreren i de hellige Skrifter finde i Naturvidenskaberne en stor Hjælp til lettere at opdage og gjendrive saadanne bedragerske Angreb paa de hellige Bøger. Der vil aldrig være nogen egentlig Uenighed mellem Theologen og den Naturkyndige, saalænge Enhver holder sig indenfor sine Grænser og, efter den h. Augustinus' Raad, vogter sig for »uden Grund at paastaa noget og at erklære det Ukjendte for at være kjendt¹⁾«. Men hvis deres Meninger ere i Strid indbyrdes, saa finder Theologien i følgende af samme Augustinus angivne summariske Regel, hvorledes man har at forholde sig: »Alt hvad der ved sikre Beviser kan fastslaaes om Naturens Orden, lad os vise, at det ikke modsiger vore hellige Skrifter; men hvad de i deres Bøger anføre som modsigende vore hellige Skrifter, det vil sige modsigende den katholske Tro, lad os ogsaa med en vis Kraft bevise eller uden at tvivle, tro, at det er bundfalskt²⁾«. For at fatte denne Regels Rigtighed maa man først overveje, at de hellige Forfattere, eller rettere sagt »Guds Aand, som talte ved dem, ikke har villet lære Menneskene de Sager (nemlig de synlige Tings inderste Væsen), som ikke vilde gavne til noget Menneskes Frelse³⁾»; og at de af denne Grund, istedetfor ligefrem at drive Naturforskning, undertiden beskrive og behandle selve Begivenhederne enten ved billedlig Tale eller efter Datidens almindelige Talemaade, som det ogsaa i vore Dage er Skik og Brug i mange Ting i det daglige Liv, endog blandt de lærdeste Folk. Men efterdi man efter den almindelige Tale udtrykker først og egentlig det, som falder under Sanserne, saa har paa samme Maade, (efter den h. Thomas af Aquins

¹⁾ In Gen. op. imperf. IX. 30.

²⁾ De Gen. ad litt. I. 21, 41.

³⁾ S. Aug. ib. II. 9, 20.

Bemærkning,) de hellige Forfattere »rettet sig efter det, som Sanserne fornemme¹⁾« eller det, som Gud selv, da han talte til Menneskene, paa menneskelig Vis har afpasset efter deres Forstand.

Men fordi man ivrig maa forsvare den hellige Skrift, deraf følger ikke, at man uden Forskjel bør forsvare alle Meninger, som de enkelte Fædre eller de senere Fortolkere have fremsat i dens Udlæggelse. Paa Grund af deres ældre gjængse Meninger, have de maaske ikke altid i de Skriftsteder, som handle om Naturfænomener, dømt saa rigtigt, at de ikke fremkom med Meninger, som nu ere opgivne. Derfor maa man nøje skjelne i deres Fortolkninger det, som de virkelig have fremstillet som hørende til Troen eller intimt forenet med den, det, som de enstemmig lære; thi »i de Ting, som man ikke nødvendigvis maa tro, stod det de Hellige, som ogsaa os, frit for at være af forskjellig Anskuelse«, dette er den h. Thomas' Udtalelse²⁾. Andetsteds siger han med megen Visdom: »Angaaende Filosofernes almindelige Meninger synes jeg det er sikrest, at man ikke anfører som Trodogmer dem, der ikke modsige vor Tro, endskjønt de undertiden bleve fremstillede som saadanne under Filosofernes Navn, og at man heller ikke nægter dem, som værende i Modsigelse med Troen, for ikke at give denne Verdens Vise Anledning til at foragte Troens Lære³⁾«. Endskjønt Skriftfortolkeren altsaa skal vise, at det, som Naturforskerne allerede med sikre Beviser have bekræftet som sandt, ingenlunde modsiger Skrifterne, naar disse fortolkes ret, maa han dog ikke glemme, at det ofte har hændt, at enkelte Ting, som hine udgave for sikre, senere bleve ansete for tvivlsomme og forkastede. Dersom de Naturkyndige i deres Skrifter

¹⁾ Summa theol. p. I, q. LXX, a. 1 ad 3.

²⁾ In Sent. II, dist. II, q. I, a. 3.

³⁾ Opusc. X.

overskride deres Videnskabs Grænser og ved for-
dærvede Meninger trænge ind paa Filosofernes Arbejds-
mark, skal den theologiske Skriftfortolker overlade til
Filosoferne at gjendrive dem. — Denne Fremgangs-
maade kan man derefter nyttig anvende paa de der-
med beslægtede Videnskaber, især paa Historien. Thi
det er beklageligt, at Mange, som undersøge Oldtidens
Mindesmærker, Folkenes Sæder og Indretninger og de
Vidnesbyrd, som komme fra saadanne Indretninger, —
og det med megen Møje, — ofte gjøre det i den Hen-
sigt at finde Vildfarelser i de hellige Bøger for derved
at svække og ryste Skriftens Autoritet i alle Dele.
Og det gjør ikke Faa med et meget fjendtligt Sindelag
og med liden Retfærdighed i deres Dom; thi de stole
fast paa de profane Bøger og den ældre Histories Be-
læring, som om man ikke kunde mistænke dem for
Vildfarelse; men den hellige Skrifts Bøger nægte de
den samme Tro, blot paa Grundlag af et Skin af Vild-
farelse, og uden ærlig at have gransket dem. Det kan
vistnok hænde, at Kopisterne, som afskreve Bøgerne,
ere faldne i enkelte Ukorrektheder; dette maa over-
vejes meget besindigt og ikke let antages, undtagen
for de Steders Vedkommende, hvor det er godtgjort.
Det kan ogsaa hænde, at en Texts sande Mening for-
bliver uvis, til hvis Løsning de bedste Fortolknings-
regler ville bidrage meget; men det vilde være aldeles
utilladeligt at indskrænke Inspirationen blot til nogle
Dele af den hellige Skrift eller at tilstaa, at den hellige
Forfatter selv har taget Feil. Man bør sandelig ikke
taale deres Theori, som for at trække sig ud af disse
Vanskeligheder, uden Betænkning tilstaa, at den gud-
dommelige Inspiration angaar Tros- og Sædelæren, og
intet mere, fordi de nære den falske Anskuelse, at
naar det handler sig om Meningernes Sandhed, skal
man ikke saa meget undersøge, hvad Gud har sagt,
men mere overveje, hvorfor Han har sagt det. Thi

alle Bøger, som Kirken anerkjender som hellige og kanoniske, bleve i deres Helhed og i alle deres Dele skrevne under den Helligaands Indskydelse; den guddommelige Inspiration kan saa langt fra være underkastet nogen Vildfarelse, at den meget mere af sig selv ikke alene udelukker enhver Vildfarelse, men ligesaa nødvendig udelukker og fjærner den, som det er nødvendigt, at Gud, den højeste Sandhed, ikke kan være Ophav til nogensomhelst Vildfarelse.

Dette er Kirkens gamle og vedvarende Tro, som ogsaa blev højtidelig udtalt i det florentinske og det tridentinske Kirkemøde og tilsidst bekræftet og tydeligere erklæret i det vatikanske Koncilium, som udtrykkelig forkyndte: »Man maa modtage som hellige og kanoniske det gamle og det nye Testaments Bøger i deres Helhed og med alle deres Dele, som de opregnes i det samme (tridentinske) Konciliums Dekret og indeholdes i den gamle latinske Vulgata-Oversættelse. Kirken holder dem for hellige og kanoniske, ikke at de skulde være forfattede af menneskelig Dygtighed alene og da senere approberede af Kirkens Autoritet; heller ikke blot fordi de indeholde en Aabenbaring uden Vildfarelse, men fordi de ere skrevne paa den Helligaands Indgivelse og have Gud til Ophav¹⁾«. Derved kommer det ikke i Betragtning, at den Helligaand har taget Mennesker som Redskaber til at skrive, som om en Vildfarelse kunde være begaaet, vel ikke af Gud, som først og fremmest er Bibelens Forfatter, men af de inspirerede menneskelige Forfattere. Thi Gud har med overnaturlig Kraft saaledes ansporet og bevæget dem og bistaet dem, medens de skrev, at alt det og kun det, som han befalede, fattede de rigtig i deres Aand og vilde de trolig nedskrive og tilbørlig udtrykke med en ufejlbar Sandhed; ellers var han ikke selv Ophav til hele den hellige Skrift. Derom vare

¹⁾ Sess. III. c. II, de revel.

altid de hellige Fædre overbeviste: »Altsaa«, siger Augustinus, »da de have skrevet, hvad han viste og sagde dem, bør man ingenlunde sige, at han selv ikke har skrevet; efterdi hans Lemmer have optegnet, hvad de erkjendte derved, at Hovedet indgav dem det ¹⁾«. Og den hellige Gregor den Store erklærer: »Det er meget unyttigt at spørge, hvem har skrevet den, naar man tror fast, at den Helligaand er Bogens Forfatter. Han har altsaa skrevet, som har dikteret, hvad der skulde skrives; han har skrevet, som har inspireret Arbejdet ²⁾«. Deraf følger, at de, som mene, at de hellige Bøgers ægte Dele kunne indholde noget falskt, uden Tvivl enten fordreje den guddommelige Inspirations katholske Begreb eller gjøre Gud selv til en Vildfarelses Ophav. Derfor vare alle Kirkefædre og Lærere saa overbeviste om, at de hellige Skrifter, som disse bleve skrevne af de hellige Forfattere, vare aldeles frie for enhver Vildfarelse, at de med ligesaa megen Dygtighed som Fromhed have beflittet sig paa at ordne og at bringe i Samklang de Skriftsteder, som syntes at indeholde en eller anden Modsigelse eller Meningsforskjel, (næsten de samme, som man nu fremkommer med i den nye Videnskabs Navn); derfor bekjendte de enstemmig, at Bøgerne baade i deres Helhed og i deres Dele ere indgivne af Gud, og at Gud selv, som har talt ved de hellige Forfattere, ikke kunde sige noget som var afvigende fra Sandheden. Det gjælder som almindelig Regel, hvad Augustinus skrev til Hieronymus: »Jeg bekjender for Dig, min Kjære, at jeg har lært at vise alene de Skriftens Bøger, som kaldes kanoniske, den Ærefrygt og Ære, at jeg tror fast, at ingen af deres Forfattere har taget Feil, idet han skrev. Og dersom jeg i disse Bøger stoder paa noget, som synes at være imod Sandheden, saa vil jeg ikke tvivle paa, enten at Manu-

¹⁾ De consensu Evang. l. 1, c. 35.

²⁾ Præf. in Joh, n. 2.

skriptet er fejlagtigt, eller at Udlæggeren ikke har fattet, hvad der blev sagt, eller at jeg slet ikke har forstaaet ¹⁾». (Sluttes.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Kjøbenhavn. Søndagen den 21. Januar, den h. Agnes festlige Mindedag, kan vor højærværdigste Biskop, Msgr. *Johannes von Euch* fejre sin 60aarige Fodselsdag. Samme Dag for 34 Aar siden frembar den højærværdigste Biskop sit *første h. Messcoffer*, efter at være bleven præsteviet den 18. s. M. (Petri Stols Fest) 1860. Maatte Gud forunde ham endnu i mange Aar med stadig Fremgang at styre den Del af Herrens Vinbjærg, som Nordens store Apostel, den h. Ansgar, for over 1000 Aar siden plantede her i vort Fædreland!

— Fredag d. 12. Januar var det 25 Aar siden at den herværende *St. Knuds Realskole* blev oprettet af daværende Præst ved St. Knuds Kapel i Ny Kongensgade, nu afdøde Dr. theol. *H. Niehaus*. Paa Grund af forskjellige Forhold vil dette Jubilæum først blive fejret officielt i Sommerens Løb; dog samledes paa selve Jubilæumsdagens Aften flere forhenværende Elever til et lille Gilde i Menighedens Forsamlingsaal i Bredgade 67, som i den Anledning var smagfuldt dekoreret med Flag og Vimpler; paa Salens ene Længdevæg var arangeret en terrasseformet Opstilling beklædt med Dannebrogfarver, hvorpaa var ophængt Billeder af Skolens Stifter, Dr. theol. *H. Niehaus* og af de første Elever, medens der ovenover paa en Sokkel, betrukken med gult og hvidt, var anbragt en Buste af Pave Leo XIII.

Kl. 8½ mødte Eleverne og Skolens tidligere Lærere,

¹⁾ Ep. LXXXII, 1 og flere Steder.

Dhrr. Kand. phil. *O. Schleisner*, Gymnastiklærer *C. Carlsen* og Lærer *F. M. Jensen*, endvidere vare Skolens nuværende Rektor, Pater *G. Frins* og Sognepræsten ved Sct. Ansgar, Pastor *J. Braun* indbudne. Da Alle havde taget Plads omkring det hesteskoformede Bord, bød Fabr. *Herm. Hoffmann* velkommen, hvorefter en anden af Skolens første Elever, Dr. theol. *B. Hansen* holdt Festtalen, og i korte Træk gennemgik Skolens Historie fra dens Begyndelse indtil Nutiden. Forsamlingen afsang derpaa en i Dagens Anledning forfattet Sang til Minde om Dr. Niehaus, hvortil Organist *Jos. Hammermüller* knyttede nogle Mindeord om den afdøde Stifter. Forskjellige Skaaler udbragtes; for den højærværdigste Biskop af Fabrikant *Herm. Hoffmann*; for Skolens tidligere Rektor, Pastor *F. Heiden*, som havde sendt Telegram, af Muremester *A. V. Günther*; for den nuværende Rektor af Naalemager *Fr. Jørgensen*; for Lærerne af Løjtnant *C. B. Lohrer*; for de gamle Elever af Pater *Frins*. Telegrammer oplæstes i Aftenens Løb fra Præsterne *P. Schreiber* i Fredericia og *Wang* i Kristiania, begge tidligere Elever af Skolen.

St. Knuds Skole blev aabnet den 12. Januar 1869 som Betalingsskole med 12 Elever. Den lededes af Dr. H. Niehaus indtil han i 1876 flyttede til Randers som Sognepræst for den derværende Menighed, og Pastor *Ferd. Heiden* udnævntes da af daværende apostolisk Præfekt H. Grüder til Skolens Bestyrer. Under Pastor Heidens Ledelse udvidedes Skolen til fuld Realskole med dygtige Lærerkræfter. I 1883 udnævntes Pastor Heiden til Sognepræst i Fredericia, og Jesuiterne overtog da Skolens Ledelse med Pater *A. Sträter* som første Bestyrer, der nogle Aar senere flyttede Skolen ud i Stenos Gade. En kort Tid bestyrede Pater *Plenkens* Skolen og efter hans Død overtog den nu-

værende Bestyrer, Pater *Gust. Frins* dens Ledelse. Skolen tæller nu henved 80 Elever.

— I Tillæg til »Nationaltidende« o. s. v. for Søndag den 14. Januar har den anonyme kirkelige Skribent *F. F.* i en Artikel om Skriftemaalet tilføjet følgende mærkelige Note: »Naar »Nord. Ugeblad for katholske Kristne« nylig har prøvet paa at afkræfte Virkningen af vor Skildring af Chiniquy ved at fremstille ham som en slet Person, da erklære vi dette for *en skammelig Bagvaskelse*. Gjennem Breve fra ansete Protestanter i Amerika vide vi, at Ch. er en Hædersmand!«

Sigter Hr. *F. F.* ved denne Note til »Nord. Ugeblad« Nr. 47 f. A., hvori Ch. omtales i en Artikel med Overskriften: »En amerikansk Morten Luther«, saa har han virkelig henvendt sig til en fejl Adresse; thi i ovennævnte Artikel erklærede Ugebladet udtrykkelig, at det foreløbig afholdt sig fra at fælde Dom over Ch. og overlod Dommen til Pastor *Birkedal* og til »*Dansk Kirketidende*,« hvis alt andet end smigrende Udtalelser om Chiniquy »Nord. Ugeblad« aftrykte efter »*Dansk Kirketidende*« for 2. Marts 1890 og Nr. 51, 1862. Begge Steder omtales imidlertid Ch. som en Bedrager og slet Person. Vil Hr. *F. F.* erklære en saadan Omtale for en »skammelig Bagvaskelse«, bør han derfor rette sin Erklæring til de ovennævnte Adresser og ikke til »*Nordisk Ugeblad for katholske Kristne*«. Vi nægte derfor dog ingenlunde, at vi bedømme Chiniquy ganske paa samme Maade som Pastor *Birkedal* og »*Dansk Kirketidende*«, og vi have gode Grunde til at domme saaledes. Vi anse ham overhovedet for et Menneske, som aldeles ikke kan gjøre Krav paa en alvorlig Gjendrivelse.

— Med dette Nr. af Ugebladet fortsætte vi *H. Laserres* i forrige Aargang paabegyndte Bog »*Vor Frue af Lourdes*«, oversat efter den i 1891 udkomne 126de franske Udgave af Værket. Det omhandler

som bekjendt, de overordentlige historiske Begivenheder, som have givet Anledning til Valfarterne til Lourdes i Sydfrankrig. Fra mange Sider have vi modtaget Beviser paa, at Bogen læses med Interesse, og det er vort Haab, at den ogsaa vil bidrage til at opflamme vore Læsere af Kjærlighed til den h. Gudsmoder og af Tillid til denne vor himmelske Moders mægtige Forbøn hos Gud.

Fjelsted paa Fyen. Pastor *M. Kr. Jensen*, der i forrige Maaned efter Ansøgning blev afskediget i Naade, men uden Pension, holdt i Søndags sin Afskedsprædiken i Harrendrup og Fjelsted Kirker og udtalte ifølge »Fyens Venstreblad« ved denne Lejlighed omtrent Følgende: »Det er ikke uden dyb Bevægelse, jeg i Dag gaar til at holde min Afskedsprædiken, for derefter at trække mig tilbage fra min velsignelsesrige Gjerning her paa dette Sted. Men naar jeg siger, at jeg gjør dette efter eget Ønske, saa er det naturligt, at det fra mange Steder lyder stærkt mig i Møde: »Hvorfor gjorde Du os dette?« Og dertil vil jeg først svare: Fordi jeg vilde søge Guds Rige først og fremmest. Elsker Du da ikke din Gjerning og dine Venner? Jo, i høj Grad. Men det er alle vitterligt, at jeg har arbejdet under megen Skrøbelighed, og om det end tidt er gaaet saadan, at jeg folte mig stærkere efter endt Gjerning, fordi der var Styrke i den Gjerning; saa føler jeg dog nu Trang til nogen Hvile. Men der er ogsaa en aandelig Grund, og her skal intet skjules; jeg vil aabent udtale mig om, hvad der skiller, og hvorfor jeg føler Trang til at lade mig føre afsides af Jesus. — Vi Præster i den danske Folkekirke have ikke Ret til at sige, hvad vi ville, og hvad der ligger os paa Hjærtet at udtale. Vi skulle jo ikke alene i vor Forkyndelse rette os efter Bibelen, men ogsaa efter de symbolske Boger. Det Første har aldrig trykket mig, men i den augsburgske Trosbekjendelse findes Ting, som jeg ikke kan erkjende

Rigtigheden af. Min Opfattelse peger hen i Retning af den katholske Kirke. Jeg kan ikke tage den Afstand fra Katholicismen, som forlanges af os. Der foreligger ingen Guds Aabenbaring, som giver os Ret overfor den katholske Kirke. Gjennem mange og lange Studier har jeg gjort mig bekendt med den katholske Lære, og denne har gjort saa dybt et Indtryk paa mig, at jeg herefter ikke kan være Præst i den lutherske Kirke. Jeg tilstaar det ærligt, og jeg vil være glad ved, om I ville dømme mildt om mig derfor! Den katholske Kirke er absolut vor Moderkirke, men Kirken *er én*, den hellige almindelige Kirke, og jeg kan ikke være med at takke Gud for, at Kirken er bleven delt.*) — Min Gjerning her har Herren rigelig velsignet, den skal derfor ikke plettes med noget usandt, og derfor fortrækker jeg. — Baade her i Kirken og i Eders Hjem have I modtaget mig med stor Kjærlighed, og jeg har ikke talt til Eder ud fra et tillært System, men frit ud om Guds Naades Rigdom og Fylde og om Bønnens Kraft i Livet. Og jeg levede og aandede selv i det, jeg talede. — Tre Hovedpunkter af det, jeg lærte Eder, vil jeg understrege: Holder fast ved det Troens Ord fra Daaben, det giver vor Livsvandring Kraft og det frier fra Tidens Fritænkeri. I dette Troens Ord skulle vi mødes igjen der, hvor vi aldrig skulle skilles. Glem aldrig Eders *Fadervor*, men bærer stedse al Ting frem for Gud i dette, der rummer alt, hvad en Kristen trænger til. Og dernæst den hellige Skrift, den kristelige Oplysnings Kilde; holder Eder flittig til den. Jeg bøjer mig ikke for al menneskelig Forklaring ud af den hellige Skrift, men for de store Grundsandheder, den indeholder, og som alene ere komne til os gennem den hellige, almindelige Kirke, der er *én*.«

»Fyens Venstrebl.« tilføjer, at Talen blev modtaget

*) En Hentydning til den nedenfor omtalte Kollekt paa 25. Søndag efter Trinitatis.

af den store Forsamling i Kirkerne under megen Bevægelse og at Tilhorerne vare dybt rørte. Tillige omtaler Bladet, at Pastor Jensens Sympathier for den katolske Lære i den senere Tid have været klare nok for opmærksomme Tilhørere, idet han utvetydig har lært baade om *Skærsilden* og *Forbønnen*, ligesom han ogsaa paa 25. Søndag efter Trinitatis aabent gav til Kjende, at han sprang over Kollekten, fordi man der takker Gud for, at han »har hjulpet os af med *den græsselige Pavedoms Vildfarelser*,« hvilken Bøn han ikke kunde tiltræde.

Göteborg. I Søndags, den 14. Januar, var det første Gang, at den højærværdigste apostoliske Vikar for Sverige, Biskop *Albertus Bitter*, efter at have modtaget Bispevielsen, besøgte den katolske Menighed i Göteborg og fejrede Pontifikalmessen i den Kirke, ved hvilken han i 10 Aar havde virket som Menighedens Sognepræst. Det var en minderig Dag for Biskoppen og i højeste Grad en Glædens og Ærens Dag for Menigheden, som var opfyldt af den inderligste Glæde over at gjense sin forhenværende Sognepræst som Biskop. Kun et eneste Ønske levede i Alles Hjærter og en eneste Bøn lod fra Alles Læber, at den højærværdigste Biskop maatte, ledsaget af Himlens rigeste Velsignelse, forvalte sit Embede i mange Aar!

Biskoppen havde valgt til Text for sin Prædiken I. Tim. 6, 20.: »Giv Agt, o Timotheus, paa det, som er Dig anbetret,« og skildrede med gribende Ord Troens Skat og det Menneskes Ulykke, som har mistet Troen; Troens Indhold og ufejlbare Kilde, dens Velsignelser, i hvilke dog kun den levende Tro gjør os delagtige o. s. v.

Om selve Højtideligheden beretter Byens Aviser (Goteborgs Handels- og Sjøfarts-Tidning og Aftonbladet) følgende: »Med en særdeles højtidelig Gudstjeneste, rigt gennemvævet med andagtsfuld og skjon Musik,

fejrede St. Josefs katholske Menighed Gjensynet med sin forhenværende Sognepræst Msgr. *Albertus Bitter*, apostolisk Vikar for Sverige og Titularbiskop af Doliche i Syrien. Før Gudstjenestens Begyndelse hentedes Biskoppen i sin Bolig af Præsterne *Benelius* fra Stockholm og *Lohmeyer* fra Goteborg for at fores til Kirken i Spanmålgatan, der var smykket til Fest, Altret med store dekorative Planter og Indgangen med store Guirlander af Grønt og røde Roser. Længe før den fastsatte Tid var Kirken fyldt indtil sidste Plads. Ved Processionens Indtrædelse i Kirken istemtes fra Orgelet »*Ecce Sacerdos*«, ledsaget af Basuner. I Spidsen for Processionen blev Korset baaret; derefter fulgte smaa hvidklædte Piger med Kranse af hvide Roser paa deres lokkede Hoved og bærende Kurve, fra hvilke de strøede Blomster. Efter Pigerne kom Drengene med brændende Lys og Røgelse, derefter Præsterne og tilsidst den højærværdigste Biskop *Albertus*, iført det biskoppelige Ornat med Mitra, Brystkors, Bispestav og Ring, alt straalende af Guld og Ædelstene. Efter at Processionen var naaet op til Altret, istemtes endvidere »*Veni creator spiritus*« af F. X. Witt, den for nogle Aar tilbage afdøde Reformator af den katholske Kirkesang i Tyskland. Efter den sidste Strofe holdt Biskoppen foran Altret den ovenfor omtalte Tale om Troen, idet han tillige takkede sin gamle Menighed for den Kjærlighed, den havde vist ham i Anledning af hans Indvielse til det ophøjede Embede.

Da Prædikenen var tilende, fejrede Biskoppen den højtidelige Pontifikalmesse, assisteret af Præsterne *Lohmeyer* og *Benelius*. Under Gudstjenesten sang Koret *Koencns* herlige Messe »in honorem SS. trium Regum« (til Ære for de hh. tre Konger), som første Gang blev udført ved Kølnerdomkirkens Indvielse efter dens Fuldendelse i 1888. Sangen lededes med udmærket Dygtighed, baade fra Sangernes og Dirigentens Side af Hr.

Jos. Mraz. Tilligemed ham og Organisten Hr. *Forsberg* har ogsaa Pastor *Borka* indlagt sig stor Fortjeneste af den skjonne Kirkemusik, som blev udført ved denne Lejlighed og maaske lod smukkest i det »Te Deum« af Witt, hvormed Gudsjenesten afsluttedes. Direktør *Czapcck* havde til denne Lov- og Takkesang arrangeret et smukt Akompagnement af flere Blæse-Instrumenter. Efter Messen meddelte Biskoppen den højtidelige biskoppelige Velsignelse.

I sin Beretning om Højtideligheden tilføjer »Goteborg Aftenblad«: »Paa den, som har haft Lejlighed til at gjøre den fromme Biskops nærmere Bekjendtskab, gjorde det et vist vemodigt Indtryk at høre ham tale om Fædrelandet. Den, som kjender, hvor varmt han elsker Sverige, og som tillige véd, at Døden i de sidste 10 Maaneder har berøvet ham ikke mindre end sex nære Slægtninge, blandt hvilke hans Moder og tre Søsken, kan forstaa, hvad han følte, da han takkede Sverige, som var blevet hans andet Hjem.«

Biskop *Albertus* agter om nogle Dage at meddele Konfirmationens h. Sakramente til de herboende Katholiker og vender derefter tilbage til Stockholm.

Fulda. Den 11. Januar døde Biskoppen af Fulda, Msgr. *Josef Weyland*. Den Afdøde var født i Hadamar i Nassau den 13. Marts 1826, præsteviet i September 1848 og modtog den biskoppelige Konsekration den 25. Jan. 1888. Den største Del af sin præstelige Virksomhed udfoldede den Afdøde som Sognepræst i Wiesbaden, hvor han virkede i mange Aar til stor Velsignelse. I Fulda restaurerede han bl. a. Kirken, i hvilken Tysklands Apostel, den h. Bonifacius hviler, og byggede en snuk Kirke i Eisenach, hvor der findes saamange Minde om den h. Elisabeth.

Antwerpen. Det derværende store *Jesuiterkloster* er tillige med Kirken fuldstændig nedbrændt. Det

righoldige Bibliothek og mange Kunstskatte, navnlig Kirkemalerier, bleve et Bytte for Flammerne.

Bazar til Fordel for Sct. Josefs Hospital.

Under Hendes kongelige Højhed Prinsesse *Marics* Protektion vil der Mandagen den 5. og Tirsdagen den 6. Februar i Wittmacks Lokale, Holmens Kanal Nr. 17, blive afholdt en Bazar til Fordel for Sct. Josefs Hospital, for hvilken det ærede Publikum herved bedes om venligst at ville interessere sig ved at besøge Udsalget samt ved Indsendelsen af Gaver eller Pengebidrag, som med Tak modtages af Sct. Josefs Søstre og enhver af os Undertegnede.

Frøken *S. de Castonier*,
Carit Etlars Vej 2.

Frøken *E. Fritsche*,
Amaliegade 15.

Baronesse *Gagern*,
Dr. Tvergade 5,

Frøken *Hansteen*,
Linnésgade 6.

Lehnsgravinde *Holstein-Ledreborg*,
Ledreborg.

Kammerherreinde *Løvenorn*,
Bredgade 77.

Fru *Th. Marcher*,
Pilestræde 34.

Fru *J. B. Pasteur*,
Bredgade 45.

Lehnsgravinde *Rantzau*,
Rosenvold.

Kammerherreinde *L. Scavenius*,
Platauvej 22.

Kammerherreinde *Th. Scavenius*,
Nørrevoldgade 48.

Lehnsbaronesse *Stampe*,
Nysø.

Kirkelig Kalænder.

Søndag den 21. Januar. Septuagesima. Agnes, Jomfru og Mart.
— **22. M.** Vincents og Anastasia. Martyrer. — **23. Ti.** Ihu-
kommelse af Frelserens Bøn i Oliehaven. — **24. O.** Timo-
theus, Biskop og Mart. — **25. To.** Pauli Omvendelse. —
26. F. Oktav af Knud. Konge. — **27. L.** Johannes Krysosto-
mus, Biskop og Kirkelærer.

Søndag der 28. Januar. Sexagesima. Danmarks Apostel, den h. Ansgars festlige Mindedag. Samme Dag afholdes i Vikariatets samtlige Kirker og Kapeller den aarlige Ansgarius Bonifacius-Kollekt til Bedste for de mest trængende kirkelige Anstalter i Vikariatet; hvilken Kollekt paa det mest indtrængende anbefales til de Troende.

Mariakongregationen for Ynglinge holder Fælleskommunion Søndag den 21. Jan. Kl. 8 $\frac{1}{2}$ i Jesu Hjertes Kapel, Stenosgade.

Rosenkranskirken. Hver Fredag Aften Kl. 8: **Bibellæsning** over Apostlenes Gjerninger af Hr. Pastor Edv. Ortved; første Gang Fredag den 26. Januar.

Sct. Ansgars Kirke. Søndag den 28. Januar (St. Ansgars Fest) holdes Kl. 10 højtidelig Pontifikalmesse med Prædiken og Procession med den h. Ansgars Relikvi, som er udstillet hele Dagen i Kirken.

Rosenkransbroderskabet. Søndag den 28. Jan. Kl. 6 Aften Fests møde med Procession i St. Ansgars Kirke. — Jomfruenes Forening deltager i Processionen med den h. Ansgars Relikvi. — Sjælemesser: Onsdag d. 24. Jan. Kl. 8 $\frac{1}{4}$ (Andreas Iversen); Fredag d. 26. Jan. Kl. 8 $\frac{1}{4}$ (Giulia S. Balestrini).

Ansgariusforeningen. Bestyrelsesmøde Tirsdag den 23. Jan. Kl. 8 $\frac{1}{2}$ Aften. —

Søndag den 28. Jan. efter Pontifikalmessen i Sct. Ansgars Kirke afholdes i Forsamlingsværelset, Bredgade 64, **den aarlige Generalforsamling.** Regnskabet fremlægges og Valg af Bestyrelsesmedlemmer foretages.

Sct. Josefs Gilde. Første særegne Foredrag af Hr. Br. Repræs. J. finder Sted Mandag d. 22. Januar, strax efter det alm. Møde Kl. 8 $\frac{1}{4}$ Aften (det 150. alm. Møde), hvortil alle de ærede Brødre herved indbydes.

Torsdag d. 25. Jan. Kl. 7 læses i St. Ansgars Kirke en h. Sjælemesse for afdøde Gjørtler Frantz Schreiber.

Før udvist Deltagelse ved afdøde Skomagermester J. A. Iversens Jordefærd bringes herved en hjertelig Tak af hans
Efterladte.

For **en ung Pige**, fin og proper til sin Gjerning, med et omgængeligt Væsen, er Plads ledig. Bredgade Nr. 67, 1. S. t. v.

Paa Grund af Arbejdsløshed forsaaes Herrestøvler for 2 Kr. 25 Øre og Damestøvler 1 Kr. 50 Øre. Gl. Kongevej 35 B., 3. S.

Literatur. Udkommen er og faas i Kommission hos Andr. Fred. Høst & Søn's kgl. Hofboghhandel (Gothersgade 49): **P. P.** Til Forsvar for Sandheden, Nr. 17. **Bibelen III.** Bibelfortolkning. Pris 25 Øre.

Tidligere er udkommen:

P. P. Nr. 10. **Bibelen I.** Hvad den er. Pris 25 Øre.

— Nr. 16. **Bibelen II.** Hvad der hører til den. Pris 25 Ø.

Det nye Testament, med oplysende Anmærkninger. Pris 7 Kr.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Toogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, St. Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 4.

Søndagen den 28. Januar.

1894.

Indhold: Den h. Ansgars Mindedag. Pavelig Encyklika om den h. Skrifts Studium. Et sandt Ord. Efterretninger fra Ind- og Udland: Bremen. Frankrig. Ungarn. Sachsen. Rusland. Bekjendtgjørelser. — Tillæg: „Vor Frue af Lourdes“.

Til den h. Ansgars Mindedag.

—o—

Ansgar har bygget Guds Kirke i Nord,
Herlig den var vel at skue;
Ak, men da gik der en Storm over Jord,
Hvorfor hver Kristen maa grue.
Altret blev skjændet, og Herrens Hus
Sank i vort Fædreland næsten i Grus.

Kristne der var, men de samledes ej
Mer som én Hjord om én Hyrde.
Hvad der dem tyngede paa deres Vej
Kasted' de af som en Byrde.
Hver vilde tyde den hellige Bog,
Hvorpaa den Viseste knap bliver klog.

Trygt dog vi tro, hvad vor Frelser har sagt:
 Evig vil blandt os han virke,
 Helvedes Porte skal aldrig faa Magt
 Over hans jordiske Kirke.
 Ogsaa for Danmark oprinder vel nok
 Dagen, da atter han samler sin Flok.

Send os den Dag, til vort Fædrelands Gavn,
 Du, som har Magt i det Hoje,
 Dagen, da i dit velsignede Navn
 Knæene atter sig høje,
 Da i hver Landsby i Danskernes Hjem
 Offeret atter kan bæres frem!

Ja, vi vil samles i brændende Bøn,
 Alle, som Vejen har fundet,
 Bede i Kirken og bede i Lon,
 Indtil vor Kirke har vundet,
 Bede, at han, som alene er stærk,
 Vil være med i Omvendelsens Værk.

Ofte dog stiger vor Bøn kun saa smaat,
 Ret som den manglede Vinge,
 Som den knap ævned' til Himlenes Drot
 Op sig fra Jorden at svinge.
 Hellige Ansgar, vær Du da vor Tolk!
 Hellige Ansgar, o bed for vort Folk!

Hellige Ansgar, Du Stridsmand for Gud,
 Bed med os, hver Gang vi knæle!
 Danernes trofaste Kristendomsbud,
 Bed for de sogende Sjæle!
 Hver Gang en Dansk finder Vej til Guds Fred,
 Glædes Du sikkert i Himlen derved.

Bed for vor elskede Fædrenejord,
 Som Du for Kristus har vundet!
 Bed, at Guds Kirke maa trives i Nord!
 Selv har Du blandt os den grundet.
 Hellige Ansgar, de Lidendes Trøst,
 Bed for vort Folk og dets dybeste Brøst!

1012.

Pavelig Encyklika om den h. Skrifts Studium.

(Sluttet.)

Men at stride helt og fuldkomment for Skrifternes Hellighed ved Hjælp af de mest ansete Videnskaber er meget mere, end man har Ret til at vente blot af Skriftfortolkernes og Theologernes Dygtighed. Det er ønskeligt, at ogsaa de iblandt Katholikerne, som have opnaaet et anseligt Navn i de profane Videnskaber, slutte sig sammen og stræbe efter det samme Maal. Saadanne talentfulde Mennesker har Kirken sandelig aldrig forhen og heller ikke nu manglet; maatte de blive endnu talrigere til Troens Forsvar. Thi Vi finde intet nødvendigere, end at Sandheden finder flere og stærkere Forsvarere end den møder Modstandere, og intet vil snarere kunne bevæge Folket til at bøje sig for Sandheden, end naar den bekjendes frimodig af dem, som udmærke sig ved Aandens Gaver. Da vil ogsaa Fjendernes Avind ophøre, eller ialfald ville de ikke være frække nok, til at anklage Troen for at være Videnskabens Fjende, naar de se, at de for Lærdom berømte Mænd yde Troen den største Ærefrygt og Agtelse.

Efterdi Religionen kan drage saa megen Fordel af dem, som tilligemed den katholske Tros Naade af den gavmilde Gud have faaet en velbegavet Aand, bor

derfor Enhver i denne Videnskabernes haardnakkede Kamp, som fra alle Sider angriber de hellige Skrifter, vælge sig det Studium, i hvilket han paa tilbørlig Maade kan komme til at udmærke sig, for ikke uden Held at tilbagesende de Pile, som en ugudelig Videnskab slynger imod dem.

Det er Os ogsaa en Glæde her højlig at billige nogle Katholikers Foretagende, som for at give lærde Mænd Lejlighed til med rige Hjælpekilder at behandle og fremme disse Studier, have dannet Foreninger og pleje at yde rundhaandet Pengehjælp. Det er sandelig en udmærket og tidssvarende Maade at anvende sin Formue paa. Thi jo mindre Hjælp Katholikerne for deres Studier tør vente af det Offentlige, desto villigere og mere vidtgaaende bør private Menneskers Gavnildhed være, saa at de benytte til Bedste for den af Gud aabenbarede Læres Skat den Formue, som Gud har skjænket dem.

Men for at disse Arbejder virkelig kuene gavne den bibelske Videnskab, skulle de Lærde holde fast ved de Grundsætninger, som Vi ovenfor have fremstillet; de maa urokkelig tro, at Gud, som er alle Tings Skaber og Styrer, ogsaa er Skrifternes Ophav; at man derfor ud af Naturen eller af Historiens Mindesmærker ikke kan finde Noget, som virkelig er i Strid med Skrifterne. Naar altsaa Noget tilsyneladende modsiger dem, maa man ivrig fjerne det enten ved at betjene sig af Theologernes eller Skriftfortolkernes forstandige Dom i Spørgsmaalet om, hvad der er den rigtige og sandsynlige Mening i den omstridte Skrifttext, eller ved nøjagtig at veje de Grunde, som anføres mod den. Man maa derfor ikke give sig Hvile, saalænge der endnu bliver Skin af Modsigelse tilbage; thi da Sandheden aldrig kan modsige Sandheden, er det sikkert, at en Vildfarelse har indsneget sig enten i Fortolkningen af de hellige Ord eller etsteds i Bevisførelsen.

Men hvis endnu ingen af Delene ses klart, skal man udsætte med Afgjørelsen. Mangfoldige ere i Sandhed de Angreb, som fra alle Slags Videnskaber i lange Tider hyppig ere blevne rettede mod Skriften, men nu som intetsigende ere gaaede aldeles af Brug; ligeledes i en Del Skriftsteder (som egentlig ikke hore til Troens og Sædernes Regel) blev ikke saa faa Forklaringer tidligere foreslaaede, paa hvilke en nojere Undersøgelse senere har faaet et klarere Syn. Tiden udsletter jo de falske Meninger, men »Sandheden bliver bestaaende og varer evigt¹⁾«. Ligesom derfor Ingen skal paastaa, at han ret forstaaer hele Skriften, om hvilken selv Augustinus bekjendte, at det, han vidste, var langt *mindre*, end det han ikke kjendte²⁾, saaledes skal Enhver, naar der forekommer noget for vanskeligt at forstaa, bruge følgende Forsigtighedsregel og Methode af den samme Kirkelærer: »Bedre er det at holdes tilbage af ukjendte men nyttige Tegn, end ved en unyttig Forklaring at unddrage sig Trældomsaaget og lade sig fange i Vildfarelsens Snarer³⁾«.

Dersom vore Raad og Befalinger blive nojagtig og med Ærefrygt fulgte af dem, som hengive sig til disse nyttige Studier, dersom de i Skrift og Lære anvende Udbyttet af deres Studier til at tilbageslaa Sandhedens Fjender og beskytte Ungdommen mod Skade paa dens Tro, ville de endelig kunne glæde sig over, at de virkelig have tjent de hellige Skrifter, at de have ydet Katholicismen den Hjælp, som Kirken med Rette lover sig af sine Børns Fromhed og Kundskaber.

Det er, ærværdige Brødre, de Bemærkninger og Forskrifter om Studiet af den h. Skrift, som Vi paa Guds Indskydelse mente at burde meddele ved denne Lejlighed. Eder tilkommer det at drage Omsorg for,

¹⁾ III. Esdr. 4, 38.

²⁾ Ad Januar. cfr. LV. 21.

³⁾ De doct. III, 9, 18.

at de med tilbørlig Nøjagtighed følges og overholdes, saa at den Tak, som vi skyldte Gud, fordi han har kundgjort Menneskeslægten sin Visdoms Ord, kan straae mere aabeflyst og den attraaede Nytte opstaa især for Undervisningen at de unge Leviter, den særegne Gjenstand for Vor Omsorg og for Kirkens Haab. Bestræber Eder derfor ivrigt for ved Befalinger og Formaninger, at disse Studier i Seminarierne og de Eder undergivne Akademier holdes i tilbørlig Ære og vedblive at blomstre. Maatte de vedblive at blomstre i rigt Maal under Kirkens Vejledning, efter Kirkefædrenes Skrifter og Exempel og efter Vore Forgængeres rosværdige Skikke, og maatte de i Tidernes Løb voxee saa meget, at de i Sandhed kunne være den katholske Kirke til Værn og Hæder, som de ved Guds Foranstaltning ere givne til Folkenes evige Frelse.

Saa formane vi endelig med faderlig Kjærlighed alle Kirkens Sønner og Tjenere, at de altid gaa hen til de hellige Skrifter med den dybeste Ærefrygt og med from Hengivenhed; thi deres Forstaaelse kan ikke oplades med Nytte, som det sig bør, medmindre den *jordiske* Videnskabs Anmasselse bliver bortfjærnet, og en ivrig Stræben efter den Visdom »*som er ovenfra*,« bliver opflammet. Er Aanden engang begyndt i denne Visdoms Skole og bliver den oplyst og styrket i den, vil den faa en vidunderligt Styrke til at erkjende og undgaa den menneskelige Videnskabs Skuffelser, til at høste dens virkelige Frugter og henføre dem til det Evige; men især vil Viljen opflammes, saa den stræber efter Dyden og den guddommelige Kjærligheds Aand. »*Salige ere de, som granske hans Vidnesbyrd og søge ham af hele deres Hjerter*« ¹⁾.

Idet Vi stotte Vort Haab til Guds Hjælp og i Tillid til Eders apostoliske Iver meddele Vi Eder alle,

¹⁾ Ps. 18, 2.

Eders hele Klerus og det Eder anbetroede Folk som Pant paa de himmelske Gaver og som Tegn paa Vor særegne Velvilje kjærlighedsfuldt i Herren den apostoliske Velsignelse.

Givet i Rom ved St. Peter den 18. November 1893 i Vort Pontifikats 16. Aar.

Pave Leo XIII.

Et sandt Ord.

—o—

Aviserne have i den sidste Tid bragt Meddelelser om, at Pastor *Jensen* i Fjeldsted-Harrendrup Sogn paa Fyen har taget sin Afsked og fæstet en Gaard under Glorup for at kunne følge sin Overbevisning og blive Katholik. Et enkelt Blad har endog bragt den Nyhed, som maa være ny for selve Pastor Jensen, at han allerede var gaaet over. Man maa altsaa være af den Formening, at en Mand kunde forene det med sin Samvittighed at fungere i protestantisk Kirke endnu med katholsk Overbevisning fuldstændig i Orden, eller ogsaa, at man opgjør sit nye Syn og bliver Katholik *über Nacht*. Slet saa fordringsløs er nu, som vore Konvertiter ville sande, hverken Vorherre eller hans Kirke, og Pastor Jønsen havde da ogsaa betegnet sit Standpunkt. — mere begribeligt --- som foreløbig udenfor Konfessionerne. Af Erfaring vide Mange, hvor lang og brydsom Vejen kan være derfra til det fulde, trygge og trøstelige Ja. Gud give Pastor Jensen Lys og Kraft til at vinde frem til det »Standpunkt«, til den Kirke, der ogsaa bærer Guds Præg i det Stykke, at Sjælen i den finder Hvile i potenseret Aktivitet; Gud er jo den evige Hvile og den evige Virksomhed.

Aviserne have alle som en givet Pastor Jensen

det Lov, at han har været en nidkjær og dygtig Præst, hvilket fortjener at fremhæves for Sagens Skyld; thi heller ikke de to andre protestantiske Præster, der før ham ere blevne Katholiker herhjemme, have hørt til Statskirkens Mindremænd, og der turde da være Anledning for en Protestant til at overveje, hvorfor just de bedre iblandt deres Præster føle sig dragne til den katholske Kirke.

I Pastor Jensens Afskedsprædiken, som den var gjengivet i Bladene, var der en Sætning, som fortjener at udhæves, fordi den rammer Sømmet paa Hovedet.

Han sagde: »*Der foreligger ingen guddommelig Aabenbaring, der giver os (Protestanterne) Ret imod den katholske Kirke*«. Godt tænkt og godt sagt! Ikke som om Tanken var ny. At den lyder fra en protestantisk Prædikestol, det er naturligvis noget nyt; men ellers er den saa velsignet gammel, at det ordentlig gjør godt at høre den komme til Orde i vor Tid, der er saa rig paa nye Tanker, hvis Levedygtighed er lig med Døgnfluernes. Fremfarne Tider havde faa Tanker, store og kraftige, men naar man ser, hvor der er gaaet levende i Nutidens Tankeliv, skulde man tro, de store Tanker vare døde; det vrimler jo altid med Maddiker i et stort Aadsel. Der er dog endnu Liv i dem, og her er en af dem: »*Der foreligger ingen guddommelig Aabenbaring, der giver os (Protestanterne) Ret imod den katholske Kirke*«.

Godt et halvt Aarhundrede efter den sidste Apostels Død fødtes *Tertulian*, og ser man Listen over hans Bøger igjennem, møder man Titlen »*de praescriptionibus*« (om Hævd) — dér er Tanken! Den katholske Kirke har Hævd for sig. Ud fra denne Tankegang afviser *Tertulian* ganske simpelt de gamle Vranglærere; de have slet ikke Ret til at tale med. Rigtigst er det efter hans Mening aldeles ikke at indlade sig i Dispyt med dem; de have intet Krav derpaa, og — det er

ganske morsomt at se, hvor oldkristelig denne Erfaring er — »Du spilder kun dit Vejr i Striden og vinder kun Galde over deres Bespottelser«. Skal man endelig indlade sig med dem, saa lad dem først godtgjøre, hvor de have deres Sendelse fra — siger Tertulian — eller med andre Ord paavise »den guddommelige Aabenbaring, der giver dem Ret mod den katholske Kirke«. Tertulian bruger denne Tanke som et tveægget Sværd, hvormed han bortskjærer Vranglærernes Ret baade paa Prædikestolen og ved Alteret.

Et er jo nemlig givet og maa indrømmes af Alle: den katholske Kirke er det eneste *Kirkesamfund*, hvis Historie rækker op til selve Apostlene. Det maa være bittert for en Protestant at indrømme det, men denne Kjendsgjerning sidder nu en Gang for sikkert i Historiens Borg; det er ikke til at tænke paa at voldføre den. Og denne Kjendsgjerning er frugtbar og føder det ene »altsaa« efter det andet. Altsaa er det den katholske Kirke, som Jesus Kristus kalder *sin* Kirke og har givet sine Forjættelser, som han har givet den sin Sendelse (Skriftstederne ere bekjendte), d. v. s. det er den, som aldrig skal overvældes af Helvedes Porte; det er den, som han vil være med indtil Tidernes Ende; det er den, som han har givet Sandhedens Aand for at lære den (Kirken) al Sandhed og blive hos den evindeligt; det er den, som Menneskene skulle høre, og de høre Kristus selv! Naar Tertulian siger, at man ikke skal undres over Vranglærernes Fremkomst, kunde man med disse tydelige Forjættelser *in mente* fristes til at svare ham: Jo, Du maa undskylde, det er og bliver højst forunderligt, at Kristne lige over for saa tydelige guddommelige Tilsagn, vitterlig givne *det* bestemte *Kirkesamfund*, kunne rejse sig imod dette Samfund med Paastand om at være klogere end det. Var det ikke, som Palludan-

Müller siger, saa, at mange Mennesker tænke med Hjærtet, vilde det være aldeles uforklarligt ¹⁾).

Den h. Skrift og Historien godtgjør den katholske Kirkes guddommelige Sendelse og Fuldmagt, og selv bortset fra, at Jesus Kristus udtrykkelig har givet den begge Dele for »alle Dage indtil Verdens Ende« og lovet den Sandhedens Aand »evindeligt«, er Kirken derved i Hævdstilling ligeover for alle andre saakaldte Kirker. Den kunde ganske simpelt afvise dem og frabede sig, at de forkvakle Sandhedens stolte, helstøbte og dejlige Bygning, der har Jesus Kristus til Arkitekt og den katholske Kirke til Konduktør. Men det nytter ikke; de ere raske paa det og paastaa at den har vanrøgtet Bygningen og derfor er sat fra Bestillingen; og nu skulle de tage fat. Men saa henter den katholske Kirke sine Papirer frem (Bibelen og Historien) og erklærer naturligvis kun at ville vige Pladsen for dem, naar de kunne forevise Dokumenter fra Jesu Kristi Haand, hvorved han tager Sendelse og Fuldmagt fra den og giver begge Dele til dem, d. v. s. godtgjøre »en guddommelige Aabenbaring, der giver dem Ret imod den katholske Kirke« — og det er det de ikke kunne. Men hvor kunne de saa paatage sig Sjælens Vejledning (uden Sendelse og Fuldmagt fra Sjælens Frelser), og hvor kunne Mennesker betro sig til deres Ledelse?

¹⁾ Mon ikke den bundløse Uvidenhed i Henseende til den katholske Kirkes Lære og Institutioner, som hersker paa mange Steder, og de stadig vedligeholdte Bagvaskelser og Førdomme mod Kirken tildels forklare denne Gaade? I Følge „Svendborg Avis“ har Pastor Jensen i sin Afskedsprædiken ogsaa ytret: „Naar Folk i Almindelighed stode med vrang Forestillinger om den katholske Kirke, skyldtes det nærmest Ukjendskab. Taleren havde gaaet paa Universitetet i 5 Aar og studeret fittigt, men savnede dog den Gang grundigt Kjendskab til Moderkirken“. Maa eu Theolog tilstaa dette, hvad skal man saa sige om alle de andre Kristne, som ikke have gaaet paa Universitetet? Red. Anm.

Ganske det samme gjælder om deres Præstedømme. Den katholske Kirke som dette bestemte Samfund med denne bestemte Øvrighed staar i Forbindelse med Apostlene; den kan altsaa godtgjøre, at Myndigheden er nedarvet fra Slægt til Slægt lige fra den hellige Aften, da Jesus Kristus sagde: Gjører dette til min Ihukommelse. For alle andre Kirkesamfund brister Forbindelsen. Med hvad Ret forvalte de da Herrens Sakramenter? Hvor er »den guddommelige Aabenbaring, der giver dem Ret imod den katholske Kirke«, der foreholder dem deres Præstedømmes Tomhed? Historien afskærer dem fra den Udvej at konstruere en Forbindelse med Apostlene og udlede deres Myndighed fra dem. De ere følgelig, naar de ville tænke fornuftig, henviste til at godtgjøre en ny Aabenbaring, der har skabt et nyt Udgangspunkt for en ny Række af Bisper og Præster. Hvor er denne ny Aabenbaring? Thi at Ministre eller Rigsdage skulde kunne dekretere saadanne nye Udgangspunkter, vil næppe Nogen paastaa, og i al Fald vil hans egen Samvittighed næppe tro ham.

Det er forstaaeligt, at saadanne Tanker kunne bevæge en ærlig Mand til at lægge Kjole og Krave fra sig og lægge Haanden paa Ploven — med Guds Naades Hjælp naturligvis. Men at det er fornuftig gjort, ophæver ikke, at det er smukt gjort; og at det er gjort ud fra en saa fornuftig Tankegang, gjør det særlig lærerigt, ikke blot for Protestanter, men ogsaa for os Katholiker. Det maa mane os mægtig til Taknemmelighed imod Gud, naar vi se, hvor meget en ærlig Mand ofrer for at aabne sig Muligheden for at komme i den Stilling, hvori vi af Guds Naade befinde os sammen med vor h. Kirke: i Hævdstillingen!

J. F.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Bremen. Den lutherske Pastor, Dr. *Schwalb* ved Martinikirken i Bremen har fornylig udgivet en Samling Prædikener, som han har holdt i nævnte Kirke. I en Juleprædiken, hvori han ikke omtaler Frelserens Fødsel, beskriver han sit Standpunkt med følgende Ord: »Vi nægte Bibelens Autoritet, vi se i Bibelen Sandhed og Vildfarelse, mange, saare mange menneskelige Ufuldkommenheder; vi anse os intetsteds for bundne af et Skriftsted. Vi tro ikke paa Undergjøringerne, som Bibelen, omtaler ja, vi nægte dem med Bestemthed. Alle bibelske Beretninger om Vidundere ere i vore Øjne enten Sagn eller allegoriske Digtninger. Vi tro ikke, at Jesus var Guds Søn, vi tro ikke, at han var et Gudmenneske, vi tro ikke, at han var et fuldkomment Menneske, vi tro ikke, at han var fri for enhver Vildfarelse, for enhver Synd. Hverken hans Ord eller hans Liv ere i enhver Henseende bestemmende for os. Han er i vore Øjne en stor Profet blandt mange andre«. — Hr. Schwalb kan, som enhver anden Fritænker, tro hvad han vil; men en Skandale er det dog egentlig, at han med saadanne Anskuelse, som slaa Kristendommen i Synet, kan vedblive at være Præst for en luthersk Menighed, eller rettere sagt, at der gives en protestantisk Menighed, som lader ham blive i Embedet. Man kunde lige saa godt kalde en jodisk Rabbiner eller en Buddhapræst for Martinimenighed i Bremen eller overdrage Embedet som en Bibeskjæftigelse til en eller anden socialdemokratisk Agitator. Men disse Folk vilde sandsynligvis være ærlige og anstændige nok til at tilbagevise et saadant Tilbud. Stakkels Lutherdom med sin frie Forskning, som bærer saadanne Frugter! »Paa deres Frugter skulle I kjende dem«.

Frankrig. Den katolske Grev *de Mun*, Forren for det kristelig-socialt Parti i Frankrig, som faldt igjennem ved de sidste Valg, er atter bleven valgt til Medlem af Deputeretkammeret i Stedet for den afdøde Monarkist *de Kernaguy* i Departementet Finisterre.

Ungarn. I Pest afholdtes for nylig en *General-forsamling* af Ungarns Katholiker, paa hvilken blev udtalt en energisk Protest mod det nye liberale Ministerium Wekerle's kirkefjendtlige Planer. Det var et glimrende Møde, som alle Ungarns Biskopper, med Undtagelse af tre syge Overhyrder, overværede under Kardinal-Primas Vaszary's Forsæde. Over 5000 Delegerede fra alle Egne af Ungarn vare tilstede. I Lobet af Generalforsamlingen indtraf den apostoliske Velsignelse fra Pave Leo XIII. Et Hyldings-Telegram afsendtes til den østerrigske Kejser, som strax sendte et Takke-Telegram Blandt *Resolutionerne*, som bleve vedtagne paa Møderne, kunne vi nævne følgende:

I. Om Katholikernes Pligter. Landets Forsamling udtaler, at det ikke er nok, at enhver enkelt Katholik fører et fromt Liv og i Overensstemmelse med Kirkens Bud tager Del i de hh. Sakramenter, men at det tillige er hans Pligt at bekjende sin Tro i det offentlige Liv. Det er derfor Forældrenes Pligt at opdrage deres Born i den katolske Tro, at lade dem, hvor det er muligt, besøge en katolsk Skole og at vaage over deres religiøse Liv. Derfor bør Enhver saa meget som mulig medvirke til, at det katolske Foreningsliv vinder Fremgang. Han bør tage Del i Borgernes Menigheds-, Kommunal- og Rigsdagsvalg og stemme for tilforladelige katolske Mænd, og i Mangel af dem kun for saadanne, som ikke angribe den katolske Tro og Kirken, men erklære sig villige til at beskytte den og ogsaa energisk agte at gjøre det.

III. Skolerne. Hvor Nødvendigheden fordrer det, maa der sørges for, at vi faa katolske Borne-Asyler.

Vore bestaaende katholske Menighedsskoler maa vi opretholde, og overalt, hvor Katholikernes Antal tillader det, medvirke til, at saadanne Skoler blive oprettede.

IV. Ægteskabet. Vi vide og tro, at Statens velforstaaede Interesse ikke kan være i Modstrid med den katholske Kirkes Interesse. Ægteskabet er i vore Øjne et Sakramente og hører som saadant udenfor Kirkens retslige Omraade. Kirken har ogsaa hidtil i Henseende til Ægteskabets materielle Forhold taget Hensyn til Statens Fordringer. Anderledes forholder det sig med »det borgerlige Ægteskab«. Dette drager i Ægteskabs-Sakramentets Anliggender Kirkens juridiske Omraade indenfor Statens juridiske Omraade. Det er dette, hvori i det mindste vi Katholiker aldrig kunne finde os, og imod hvis Indlemmelse i Loven vi kæmpe ad alle lovlige Veje og med alle lovlige Midler, og skulde dette (nemlig Indførelsen af en tvungen borgerlig Vielse i Lovgivningen) aligevel ske, ville vi ogsaa i Fremtiden med de samme lovlige Midler vedblive at fortsætte denne Kamp, indtil en Forandring i Loven atter finder Sted.

Sachsen. Prins *Max* af Sachsen, som ifjor Sommer traadte ud af den tyske Hær for at hellige sig den gejstlige Stand, modtog Dagen før Jul de fire lavere Vielser af Biskop Leonrod i Eichstätt.

Rusland. Under de blodige Rædselsscener, som fandt Sted i Anledning af den katholske Kirkes voldsomme Lukning i *Krosche* (Polen), som vi omtalte ifjor, bleve 60 Katholiker dræbte og over 100 haardt-saarede af de russiske Kosakker. Den katholske *Biskop af Tiraspol* skal i Anledning af disse blodige Voldsomheder have faaet Regeringens Tilladelse til at rejse til Rom, for at »forhandle« med den h. Fader, som skal have haft i Sinde at udsende et offentligt Manifest til Gunst for Katholikerne i russisk Polen,

hvilket sandsynligvis har berørt den russiske Rege-
ring paa en ubehagelig Maade af Hensyn til den
almindelige Politik.

Bazar til Fordel for Sct. Josefs Hospital.

Under Hendes kongelige Højhed Prinsesse *Maries*
Protektion vil der Mandagen den 5. og Tirsdagen den
6. Februar i Wittmacks Lokale, Holmens Kanal Nr. 17,
blive afholdt en Bazar til Fordel for Sct. Josefs Hospi-
tal, for hvilken det ærede Publikum herved bedes om
venligst at ville interessere sig ved at besøge Udsalget
samt ved Indsendelsen af Gaver eller Pengebidrag, som
med Tak modtages af Sct. Josefs Søstrene og enhver
af os Undertegnede.

Froken *S. de Castonier*,
Carit Etlars Vej 2.

Froken *E. Fritsch*,
Amaliegade 15.

Baronesse *Gagern*,
Dr. Tvergade 5,

Froken *Hansteen*,
Linnésgade 6.

Lehnsgravinde *Holstein-Ledreborg*,
Ledreborg.

Kammerherreinde *Loucnorn*,
Bredgade 77.

Fru *Th. Marcher*,
Pilestræde 34.

Fru *J. B. Pasteur*,
Bredgade 45.

Lehnsgravinde *Rantzau*,
Rosenvold.

Kammerherreinde *L. Scavenius*,
Platanvej 22.

Kammerherreinde *Th. Scavenius*,
Nørrevoldgade 48.

Lehnsbaronesse *Stampf*,
Nysø.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 28. Januar. Sexagesima. Danmarks Apostel, den h. Ansgars festlige Mindedag. Samme Dag afholdes i Vikariatets samtlige Kirker og Kapeller den aarlige Ansgarius-Bonifacius-Kollekt til Bedste for de mest trængende kirkelige Anstalter i Vikariatet; hvilken Kollekt paa det mest indtrængende anbefales til de Troende. — **29. M.** Frants af Sales, Biskop og Kirkelærer. — **30. Ti.** Ihukommelse af vor Frelseres Lidelse. **31. O.** Petrus, Nølskud, Bekjender. — **1. Februar. To.** Ignatius, Biskop og Martyr. — **2. F.** Marias Renselse (fejres den følgende Søndag); Kl. 8¹/₄ h. Broderskøbsmesse til Ære for Jesu guddommelige Hjærte og Kl. 8 Aftenandagt med Prædiken i St. Ansgars Kirke. — **3. L.** Ansgarius, Biskop, Nordens Apostel (fejres den forudgaaende Søndag).
Søndag den 4. Februar. Quinquagesima. Marias Renselse eller Kyndelmisse. (Den højtidelige Lysevielse i St. Ansgars Kirke begynder Kl. 9¹/₂).

Sct. Ansgars Kirke. Søndag den 28. Januar (St. Ansgars Fest) holdes Kl. 10 højtidelig Pontifikalmesse med Prædiken og Kl. 6 Festandagt med Prædiken og Procession med den h. Ansgars Relikvi. som er udstillet hele Dagen i Kirken.

Rosenkransbroderskabet. Søndag den 28. Jan. Kl. 6 Aften Festmøde med Procession i St. Ansgars Kirke. — Jomfruenes Forening deltager i Processionen med den h. Ansgars Relikvi.

Ansgariusforeningen. Søndag den 28. Jan. efter Pontifikalmessen i Sct. Ansgars Kirke afholdes i Forsamlingsværelset, Bredgade 64, **den aarlige Generalforsamling.** Regaskabet fremlægges og Valg af Bestyrelsesmedlemmer foretages.

Den offentlige Examen med St. Ansgars Kirkeskoles Elever afholdes i Skolelokalerne i Bredgade 67 & 69 Bagbygn: Tirsdag den 30. Januar i begge Drengklasserne, Onsdag den 31. Januar i begge Pigeklasserne fra Kl. 8 til 2 $\frac{1}{2}$, Torsdag den 1. Februar i Forberedelsesklassen fra Kl. 9. — Børnens Forældre eller Værger samt alle Skolens Venner indbydes til at overvære denne Examen.

Rosenkranskirken. Hver Fredag Aften Kl. 8: **Bibellæsning** over Apostlenes Gjerninger af Hr. Pastor Edv. Orved; første Gang Fredag den 26. Januar.

Jesu Hjertes Kapel (Stenosgade). Hver Onsdag Aften Kl. 8 **Kateketisk Foredrag** af Hr. Pater A. von Geyr.

Giv Agt!

Mødreforeningen holder Møde Tirsdag den 30. Januar Kl. 8 $\frac{1}{4}$ Morgen i Stedet for første Tirsdag i Februar Maaned.

Mariaforeningen. Søndag den 4. Febr., efter Højmessens i St. Ansgars Kirke holdes Møde, under hvilket Skemaerne fremlægges.

Lærlingeforeningen. Søndag den 28. Januar (St. Ansgars Fest) Kl. 6 Aften deltager Foreningens Medlemmer med Svendeforeningens Fane i Processionen i St. Ansgars Kirke.

Søndag den 4. Februar Kl. 4 Generalforsamling. Regnskabet fremlægges og Valg af Bestyrelsesmedlemmer foretages. — Samme Dag fejrer Foreningen sin **Stiftelsesfest** med Festmaaltid og Aftenunderholdning, som muligvis vil blive overværet af den højjærværdigste Biskop.

Unios Fastelavnsfest afholdes **Søndag d. 4. Febr. Kl. 7 $\frac{3}{4}$ pr. i Koncertpalæet.** Se Programmet, som fulgte med forrige Nr. af Ugebladet til indenbys Abonnenter. Billetter faas hos: **Alb. Hitzinger**, Sølvgade 86, **H. Hoffmann**, Kjøbmagergade 48, **A. V. Günther**, Nørreallé 11 A. 2. Sal, **Fr. Jørgensen**, Gøthersgade 43. Kjl. **Entre til hele Fæsten** (Forestilling og Assemblé) Medlemmer 50 Øre, Besøgende (indførte ved et Medlem) 1 Kr. 25 Øre pr. pers. **Til Forestillingen alene:** 50 Øre, reserveret Plads 50 Øre extra, Børnebilletter 50 Øre.

Østerbros

nye

Kjækken-Udstyrs-, Glas- og Porcellains-Forretning.
Classensgade 34, Hj. af Citadelsvej,
bringes i velvillig Erindring. **Jørgen Gad.**

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Toogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, St. Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

Nº 5.

Søndagen den 4. Februar.

1894.

Indhold: Biskoppeligt Hyrdebrev og Fastemandat. Altsaa dog Skriftemaal! Bekjendtgjørelser.

Biskoppeligt Hyrdebrev i Anledning af Fastetiden.

Johannes,

ved Guds Barmhjertighed og den Apostoliske
Stols Naade

Biskop af Anastasiopolis,
Hs. Helligheds Husprælat,
Apostolisk Vikar for Danmark,

til det højærværdige Præsteskab og det Apostoliske
Vikariats Troende.

Hilsen og Velsignelse i Herren!

Hojtelskede i Herren!

Den hellige Fastetid stunder til; hellig Alvor er dens Præg. De mange Skikke og religiøse Ceremonier,

som følge paa hverandre, de forskjellige Andagter og Øvelser, som række hinanden Haanden, de samtlige Epistel- og Evangeliumsafsniit, som blive læste i denne Tid — alle disse Anordninger have det ene fælles Maal, at minde Eder om Frelserens Lidelse, at opfordre Eder til gennem Bøn og Bod, gennem Aandens Samling og Hjertets Ruelse at følge Kristus ad Korsets den tunge Vej. *Kristi Kjærlighed* skal staa for vort indre Øje, hin Kjærlighed, om hvilken Apostelen Paulus skriver til Epheserne: »Maatte I erkjende med alle de Hellige og kunne fatte Bredden og Længden, Højden og Dybden, og kjende Kristi Kjærlighed, som overgaar al Kundskab«. (Eph. 3, 18). Vi, som i Døgnets Slid og Slæb ere kun altfor glem-somme ligeoverfor de evige Sandheder og de dyrebareste aandelige Interesser, vi skulle mindes om Gudssønnens store Offer paa Korset, mindes om, hvor elendige vi vare uden Gud, og hvad vi ére blevne til ved hans Miskundhed. »Thi saaledes har Gud elsket Verden, at han har hengivet sin enbaarne Søn, for at Enhver, der tror paa ham, ikke skal fortabes, men have et evigt Liv«, (Joh. 3, 16.) — Mere afsondrede fra Verden end vi ellers pleje at være, mere selvfor-nægtende og udholdende i de af Kirken paalagte Bodsøvelser, mere rundhaandede i vore Almisser og pligtopfyldende i vore Kaldspligter, ivrigere i at høre Guds Ord og alvorligere i at annamme de hellige Sakramenter — saaledes vil Kirken have os i denne Tid, og Herrens Ord: »Og jeg vil, naar jeg bliver ophøjet, drage Alt til mig« (Joh. 12, 32.) er den en Borgen for, at dens Haab ikke vil blive skuffet. Hvad Under da, at Kirken ved Slutningen af den hellige Fastetid, paa hin Dag, da Korset er bleven rejst, og Ofret fuldbyrdet, med saadan Styrke og Inderlighed tilraaber de forsamlede Troende: »Ecce lignum crucis, Seer Korsets Træ, hvorpaa Verdens

Frelser hængte; kommer og lader os tilbede. Med andre Ord: Vil Du, o Kristen, at dit kolde Hjerte skal blive varmt og opflammes af den reneste Kjærligheds Ild, vil Du vinde dyb inderlig Anger over dine Synder, vil Du bestyrkes i dine gode Forsætter, vil Du føle en fortærende Længsel efter Frelsens Kilder i Bodens og Eucharistiens hellige Sakramenter, onsker Du at være med iblandt dem, som ved Paaske-morgenens Frembrud kunne istemme det glade Alleluja, — da sku atter og atter i den h. Fastetid paa Korsets Mysterium, da knæl ned foran Korsets Fod og bed ham, som er død og dog levende, at han maa lære Dig nogenlunde at forstaa Korsets Bredde og Længde, dets Højde og Dybde. — Naar jeg nu i Dag, mine kjære Diöcesanere, efter gammelkirkelig Skik henvender mit Hyrdeord til Eder, saa følger jeg denne Kirkens Tankegang, jeg vil for denne Gang ikke tale om Andet end om *Korset* og jeg støtter mig i saa Henseende til den h. Paulus' Exempel, naar han skriver: »Men det være langt fra mig at rose mig uden af vor Herres Jesu Kristi Kors, ved hvem Verden er mig korsfæstet, og jeg Verden«. (Gal. 6, 14.) Jo stærkere, jo skarpere nuomstunder Modsætningen udformer sig imellem Korset og den moderne Verdensanskuelse, jo heftigere over hele Linien Kampen er staaende imellem Evangeliets enfoldige Tro og den hovmodige Menneskeforstands Opblæsthed, imellem Kristendom og Atheisme, desto mere gjøres det nutildags behov, at stille sig aabent under Korsets Banner og frimodigt at bekjende: »*I Korset alene er Frelse*«. Fra et tredobbelt Synspunkt ville vi forsøge at kaste et Blik paa denne Kristendom mens Grundsandhed; vi ville først betragte Kristi Kors, dernæst det hellige Korstegn og endelig det personlige Kors, enhver Kristen har at bære.

»I Korset alene er Frelse«. Det gjælder fremforalt om vor Herres og Frelsers *Jesu Kristi h. Kors*.

Atter og atter bekjende I det i Korsvejandagterne paa Fredagene i Fastetiden, naar I ved enhver Lidelsesstation istemme den fælles Bekjendelse: »Vi tilbede dig, o Jesus, og lovprise Dig, thi ved dit hellige Kors har Du forløst Verden.« Korset, forhen et Forbandelsens og Beskjæmmelsens Redskab hos Jøder og Hedninger, er paa Golgatha bleven forvandlet til et Frelsens, til et Ærens og Sejrens Redskab. »Han gjorde Fred ved sit Korsens Blod«. (Col. 1, 20.) som Apostelen siger: »Han udslettede den Fordommelsens Haandskrift, som var os imod, og han tog den bort, idet han heftede den til Korset«; (Col. 2, 14.) Korset var Forsoningens Alter. Thi »Kristus ydmygede sig selv og blev lydlig indtil Døden, ja Døden paa Korset. Derfor har ogsaa Gud højt ophøjet ham og givet ham et Navn over alle Navne, for at i Jesu Navn alle Knæ skulle boje sig, deres, som er i Himmelen og paa Jorden og under Jorden«. (Phil. 2, 8.) Jesus Kristus, den Enbaarne af Faderen, er selv bleven Offerlammet, for at udsone vor Brøde; han, den evige Ypperstepræst, har gjort sig til Slagtofet paa Korset, for at yde den himmelske Faders Retfærdighed en overvættets Fyldest for Alverdens Synder, for at udvirke en evig Forsoning.

I en syvarmet Strøm væltede Dødssynden sig igjennem Menneskeheden; Dod og Fordærvelse betegnede dens Vej. Men paa Korset udstrømmede fra Jesu allerhelligste Hjerter det Livsvand, der havde Forsoningens og Helbredelsens Kraft. Hovmodet atsones ved Jesu Ydmygelse og Beskjæmmelse. Gjerrigheden sones ved Frelserens Fattigdom og Blottelse. Urenheden sones ved det helligste Legemes Pinsler, Umaadeholdenheden sones ved Nydelsen af Eddike og Galde. Misundelsen sones ved den kjærlighedsfulde Bøn for Fjenderne. Vreden sones ved Taalmodighed og Sagtmodighed. Dovenskab ved den h. Nidkjærhed i Forløsningens store Værk. Derfor er Kristi Korsdød den

eneste Kilde til vor Frelse og til vort Haab, og ingen anden Naade bliver os tildel end den, Kristus døende paa Korset har fortjent os. Vort Haab støtter sig i sin sidste Grund kun paa Jesu Kristi Fortjenester, og ingenlunde paa vore formentlige Dyder og gode Gjerninger, eller paa de Helliges Fortjenester og Forbønner. Visseligen anerkjende vi deres store Betydning i det kristelige religiøse Liv, vi sætte med Rette stor Pris paa dem, thi de bøde paa vor Svaghed, understøtte vor Bøn og forøge vor Tillid, men vi bekjende tillige, at de besidde al deres Værd og Virksomhed kun i Kraft af Jesu Kristi Fortjenester, og fordi de udrinde fra det livskabende og livnærende Samfund med ham, der er »den eneste Midler imellem Gud og Menneskene«. (1. Timoth. 2, 5.)

Det er Eder, Højtelskede, ikke ubekjendt, at man har beskyldt vor h. Kirke for, at den havde fordunklet vor Herres Jesu Kristi Fortjenester, og stillet Kristi Korsens Kraft og Glands i Skygge. Men de, som tale saaledes, kjende ikke til vor Kirkes Lære. De have aldrig overværet den katholske Gudstjenestes gribende og rørende Ritus i den stille Uges Alvorsdage; de have aldrig været Vidne til Korsets Hylding paa den h. Langfredag, de have aldrig lyttet til den Troens Inderlighed og Kraft, som Kirken udtaler i de herlige Hymner: »Ecce lignum crucis«, og: »O crux, ave spes unica«, »Vær hilset, o Kors, du er vort eneste Haab«. De have aldeles overset, at Kirken hver eneste Dag paa utallige Steder samler det troende Folk i Guds-husene omkring Herrens Alter, paa hvilket den nye Pagts blodige Korsoffer fornyes og fremstilles paa en sand men ublodig Maade. Nej, Kristendommens Grund-sandhed: »I Korset alene er Frelse«, den er aldrig forstummet i den katholske Kirkes Lære og Liv; den har gjenlydt i Oldtidens som i Middelalderens tros-varme Dage, og den gjenlyder endnu overalt, hvor der

findes et katholsk Alter og en katholsk Prædikestol. Overalt og alle vegne forkyndes det, men dog med særdeles Kraft i den h. Fastetid: Kristi Kors have vi at takke for, at vi ere Guds af Naade antagne Børn, og at vi have annammet en Børnerettens Aand, i hvilken vi raabe: »Abba« (Fader); vor guddommelige Frelsers Lidelse og Død paa Korset skyldte vi, at Guds Kjærlighed er os bleven aabenbaret i saa herligt et Maal; ved Kristi Kors er hin Visdommens ophøjede Lærestol og Højskole bleven oprettet, hvor vi blive underviste i al kristelig Dyd og Fuldkommenhed. Ja, ud fra Kristi Kors strømmer Lys over Aanden, over Hjertet, over hele Menneskelivet. Hvorsomhelst Korsets Lære bliver annammet, der bliver Menneskets Aand oplyst om sit rette Forhold til Gud og om sine Pligter ligeoverfor ham, der erkjender den sit Maal, den salige Udødelighed i det andet Liv. Hvor Korsets Lære finder Indgang, der lyses der op i Hjerterne; Synden og Lidenskaberne miste deres Herredømme, og i modig, utrættelig Kamp hæver Mennesket sig op over Fristelsens Taager og fejrer Dydens Triumfer. Hvorsomhelst Korsets Lære bliver efterlevet, der spreder den det klareste Lys over hele Menneskelivet; Raahed og Grumhed forsvinde; Barbariet begynder at vige for den sande Dannelselse og Kultur; de gjensidige Rettigheder erkjendes, ordnes og øves; selv det timelige Velvære fremmes og Jordens Aasyn fornyes. Saaledes er Kristi Kors vort Haab, vor Frelse og vor Ære. Det er denne Lære, som Kirken til alle Tider har baaret frem igjennem Tiderne som det gyldne Banner, under hvilket den har samlet sine Børn, til Kamp og til Sejrr for Evigheden.

Saa lytter da ogsaa i denne Fastetid, Højtelskede i Herren, til Eders Moders Røst, skuer hver Dag op til Korset, og mindes i Taknemmelighed og Kjærlighed, hvor højt Jesus har elsket Eder, og hvormeget han

har ofret for Enhver især af Eder; søger at blive levende og deltagende Vidner til hans Lidelse, saa at I ligesom ere med til selv at føle, hvad han har lidt i sin Dodsangest, i sin Hudstrygning og Tornekroning, i sine smertefulde Fald under Korsets Byrde og i de kvalfulde Timer paa Korset. Og spørge I mig, hvorledes og ved hvilke Andagtsøvelser det bedst vilde kunne ske, svarer jeg Eder: Samler Eder hver Aften i Eders Hjem, Forældrene med Børnene, foran Krucifixet, som allerede ved sin blotte Tilstedeværelse betegner Eders Hjem som et Kristenhjem, for der i Fællesskab at bede Litaniet til Kristi bitre Lidelse eller den smertefulde Rosenkrans; tager Eder Tid til at overvære de trøstefulde og gribende Korsvejandagter, der ere saa vel egnede til at bringe os vor Herres Kors til bedre Forstaaelse; nærmer Eder oftere til Bodens Domstol, for at I desto oftere kunne annamme det hellige Maaltid, i hvilket vi nyde Kristus og fejre Mindet om hans hellige Lidelse. Men fremfor alt iler til den hellige Messe, og synker paa Knæ for ham, som endnu altid af Kjærlighed til Eder ofrer sig der under Korsdødens Symboler som det nu evigt levende Gudslam, for at skjænke Eder Alt, hvad I behøve for Tid og Evighed. Da giver selve Aanden Eders Aand det Vidnesbyrd, at I ere Guds Børn, da ville I lære fuldtud at forstaa, hvad det er at kunne bede og synge med Kirken: »O crux, ave spes unica«. Ja, vær hilset, du vor Herres h. Kors; du throner paa vore Altere og pryder vore Kirketaarnes højtragende Spir, du værner om vore kjære Afdøde paa de stille Kirkegaarde, og du er samtidig vore Boligers skønneste Pryd; opslaa ogsaa din Throne i vore Hjerter, lad os leve og dø under din hellige Skygge.

»I Korset alene er Frelse«. Det gjælder for det andet om *Korsets h. Tegn*, dette Tegn, som siden Gudmenneskets Korsdød er bleven det fremragende

Kjendemærke paa den sande kristelige Kirke og paa alle troende Kristne. Gaar tilbage til den kristelige Oldtid; til alle Tider ville I finde Korstegnet i Brug; spørger den gamle Tertullian, som optegnede de kristelige Skikke for mere end 16 Aarhundreder siden; han vil svare Eder: »Hver Gang vi gaa ud eller komme hjem, hver Gang vi gaa til Bords eller tænde et Lys, hver Gang vi gaa til Hvile eller rejse os, betegne vi vor Pande med Korsets Tegn«. (Coron. mil. 3.) Den h. Cyrillus minder om den samme religiøse Skik, naar han formaner sine Katekumener: »Betegner Eders Pande med Korset, for at Djævelen maa skjælve og flygte ved Synet af dette i Sandhed kongelige Tegn. Gjør dette Tegn, hvadenten I spise eller drikke, sidde eller ligge, naar I staa, tale og gaa — med eet Ord, ved enhver Beskjæftigelse; thi han, som er bleven korsfæstet, er nu histoppe i Himmelen. Var den Korsfæstede og Begravede forbleven i Graven, da maatte vi vel skamme os; men nu, da han er opstanden, tør vi ikke rødme ved hans Korstegn«. (Katek. 4.)

Som den gamle Kirke har tænkt og handlet, saaledes tænker og handler vor h. Kirke endnu den Dag i Dag. Naar Kristi Kors er Livets Træ, plantet i den nye Skabelses Paradis, d. e. Kristi Kirke, naar alle Kirkens Naadegaver og Naadeskilder have deres Oprindelse i Korset, vil og maa ogsaa Kirken ved Uddelelsen af disse Naadegaver og Velsignelser betjene sig af det h. Korstegn. Derved tilkjendegiver den paa det utvetydigste, hvorfra al Naade kommer, og hvem vi skyldte Tak for Alt. Derfor er hele Kirkens sakramentale Liv saa at sige stillet under dette h. Tegns Varetægt og Beskyttelse. Daabsbarnet faar dette Tegn paatrykt paa Panden og paa Brystet. Biskoppen tegner det med den h. Kryssam ved Konfirmationens Sakramente paa vor Pande. Under dette Tegn faar den angerfulde Synder ved den præstelige Absolution

Befrielsen fra Syndeskylden. Med det h. Korstegn bliver Brod og Vin velsignet, naar de forvandles til Kristi Kjød og Blod. Under dette Tegn bliver den Døende helliget og styrket i den sidste Salvelse. De kristelige Brudefolks ægteskabelige Pagt og Præsternes Formæling med Kirken blive beseglede og bestyrkede ved det hellige Kors. Og gaa vi uden for de hh. Sakramenter, hvor findes der en eneste af de mangfoldige Sakramentalier og Ceremonier, som Kirken har anordnet til Guds Pris og Forherligelse og til at gjøre os rigeligere delagtige i Korsofrets Frugter, — jeg siger, hvor er der en eneste af disse kirkelige Skikke, uden at de jo søge og finde deres Kraft i det h. Korstegn.

Den rette Brug af det h. Korstegn, baade i Kirken og i Hjemmet, er uden Tvivl en sikker og ubedragelig Gradmaaler paa, hvorledes det er stedt med det kirkelige og religiøse Liv. Naar Moderen ikke længere lægger Vægt paa selv at lære sit Barn Korsets rette Brug at kjende og øve, naar Forældrene ikke længere paase, at de hjemlige Maaltider blive begyndte og endte under dette Tegn, naar Børnene ikke længere blive holdte til at betegne sig med det h. Korstegn, naar de om Aftenen lægge sig til Hvile, — ak, da trues Kristenlivet af en stor Fare; Slappelse, religiøs Lige-gyldighed, Menneskefrygt begynde at indsnige sig der, hvor Gudsfrygten burde have det sikrest fredede Sted; da bliver det hartad en Umulighed i Hjertets Jubel at sige med Apostelen: »Jeg skammer mig ikke ved Evangeliet, d. e. Korset, da det er en Guds Kraft til Frelse for Enhver, der tror paa det«. (Rom. 1, 16.) Men da er ogsaa en af de stærkeste Dæmninger gjenembrudt, der hidtil har bevaret de kristelige Hjems Grundbasis fri for at blive overskyllet af Verdslighedens og Letfærdighedens smudsede Strømme. Saalænge Du, min Kristen, endnu holder fast ved dette

ærværdige Tegn, og ved dets hyppige og andægtige Brug, saa længe staar det endnu ikke saa daarligt til med din Tro, Du holder endnu fast ved de kristelige Frelsessandheder. Du bekjender i dette Tegn Troen paa den allerhelligste Trefoldighed, Grundlæren af vor Religion, og priser Faderen og Sønnen og den Helligaand. Du bekjender ved Korstegnet den enbaarne Guds-Søns Menneskevordelse og at han er nedstegen til vor Jord og født af Jomfru Maria, for paa Korset at afsone og udslette vore Synder i sit Blod. Du bekjender ved det h. Korstegn Gud Faders Retfærdighed og Sønnens Naade og Kjærlighed. Du bekjender din Tro paa Himmel og Helvede, paa Guds Naades og Forløsningens Nødvendighed, og udtaler ved dette h. Tegn din Tillid til og Tro paa Kristus og hans hellige Kirke. Men ikke blot dette, Du ejer i dette h. Tegn tillige en Visdomsskole, som lærer Dig alle Dyder. At fly Synden, og at korsfæste de uordentlige Begjæringer, at elske Gud og Næsten, at øve Taalmodighed og Sagtmodighed, at være redebøn til Forsoning og Tilgivelse og til alt Godt, — Du lærer det aldrig bedre og fuldkommere end i Korsets Visdomsskole.

Derfor, du kristelige Folk, hold fast ved den kostbare Skat, du har faaet i Eje; lad Dig aldrig frarive Brugen af det h. Korstegn. Naar de saakaldte Oplyste smile ad det, og naar de Vantro spotte over det, — hvad er denne Overlegenhed eller Spot ligeoverfor de kommende Ting! Kristi Ord lyder klart og bestemt: »Hvo som vil bekjende mig for Menneskene, ham vil ogsaa jeg bekjende for min Fader, som er i Himmelen. Men hvo som fornægter mig for Menneskene, ham vil ogsaa jeg fornægte for min Fader, som er i Himmelen«. (Math. 10, 32.) Se vi ikke tildels allerede i denne Timelighed Opfyldelsen af disse Herrens Ord? Forstaar Du at tyde Historiens Erfaringer og at tolke Tidernes Tegn, da kan det ikke undgaa din Iagttagelse,

at Korsets Tegn vel til Tider kan forhaanes, afrystes og trædes under Fødder, men dog rejser det sig stedse paany, kraftigere, mere straalende og lysende end forhen; det kan tilsyneladende dale i Folkenes Bevidsthed, men dog træder det paa engang frem i fornyet Glands. Saaledes har Korsets Vandring været igjennem de hendirundne Aarhundreder, og Resultatet: de Bedste i det 19. Aarhundrede bøje sig endnu ligefuldt for det, som Apostlene og deres første Disciple have bøjet sig for det. Det ligger nu engang i Guds Visdoms Planer, at saalænge Kampen staar paa indenfor den af Gud forud bestemte Tid, skal det Stærke og Sejerrige vinde frem under det Svages og Skrøbeliges Klædebon, for at Guds Kraft og Visdom kan blive desto aabenbarere og Apostelens Ord kan finde sin Opfyldelse: »Og dette er Sejren, som overvinder Verden, vor Tro«. (1. Joh. 5, 4.) Men naar Afgjørelsen stunder til, naar Menneskets Søn vil komme i sin Faders Herlighed med sine Engle, og vil gjengjælde Enhver efter hans Gjerninger (Math. 16. 27.), da vil den evige Opgjørelses-tid være kommen; da vil Korsets Tegn straaie i *den* Glands, som tilkommer det, men i dette Liv endnu er skjult for vore svage Øjne, thi for at tale med den h. Skrifs Ord: »Og da skal Menneskets Søns Tegn komme tilsyne paa Himmelen, og alle Jordens Slægter skulle veeklage, og de skulle se Menneskets Søn komme i Himmellens Skyer med stor Kraft og Herlighed«. (Math. 34, 30.) Hil Dig da, min Kristen, naar du allerede i levende Live havde lært at betragte den korsfæstede Frelasers ydmyge Tegn som den skønneste Pryd og din dyrebareste Skat!

»I Korset alene er Frelse«. Det gjælder endelig ogsaa om *det personlige Kors* enhver Kristen har at bære, saafremt han vil høre Kristum til. Verden er nu engang fuld af Lidelser, og man kalder denne Jord ikke med Urette en Taarernes Dal. Med Graad træde

vi ind i Livet, med Dødens Angst afslutte vi det. Hvem har nogensinde mønstret Lidelsernes tallose Hærskare; hvem kan nævne dem alle, hine Smerter paa Sjæl og Legeme, hine Lidelser, hvis ydre Syn vækker Folkenes Gru, og hine Lidelser, som taaes i Ensomhedens Vraa, men som derfor ikke ere mindre tunge at bærc. Og spørge vi nu, hvorledes Menneskene forholde sig ligeoverfor disse Tilskikkelser og Hjem søgelser, som de, menneskeligt taget, Alle frygte og som dog Ingen af dem kan undgaa, saa maa Svaret lyde forskjelligt. Der er nemlig Mange, som modtage dem med en stum Resignation eller som udbryde i fortvivlede Klager over den ubønhørlige Skjæbne, der rammer dem. Det er dem, som leve uden Tro paa en vis og retfærdig Gud, som ikke kjende til Korsets Mysterium. Ak, intetsteds viser Vantroens og Verdslighedens Afmagt og Trøstesløshed sig i et sørgeligere Lys, afklædt og blottet for deres bedaarende Glimmer i Velmagtsdagene, end naar Lidelsernes bitre Vande omflyde den arme forladte Sjæl. Intet Haab længere for dette Liv, og intet Haab om et Fremtidsliv i og med Gud! Det er den forfærdelige dobbelte Haabløshed, som ingen verdslig Kløgt, ingen ren menneskelig Videnskab kan banlyse eller lindre.

Men der frembyder sig ogsaa et andet Syn for vort betraggende Blik. Der ere Mange, som rammes af de samme Lidelser, men de forfærdes ikke og de ængstes ikke, de ere nemlig Kristne, som staa under Korsets Tegn, de have lært med Troens Øjne og ved Korsets Fod at fatte Lidelsernes Mysterium, at de ere ligesaa mange Stiger, som skulle føre den lutrede Sjæl til Himmelen, imens Legemet hensmuldrer i Støv, at de ere ligesaa mange Opfordringer til at bøde her, for at blive forskaanet hisset, at de ere ligesaa mange Anvisninger til at øve de kristelige Dyder, som engang skulle danne de Udvalgtes Pryd. »Hvad gavnedet

Mennesket« siger Frelseren, »om han vinder den ganske Verden, men tager Skade paa sin Sjæl? Eller, hvad vil vel et Menneske give i Løsepenge for sin Sjæl?« (Math. 16, 26.) Kun Et er at frygte, Sjælens Død og Guds Fjendskab. Hvorfor skulde den Kristne da frygte Lidelserne? Langtfra at skille ham fra Gud ere de jo meget mere et Bevis paa Guds Kjærlighed til ham, de ville føre ham ad Korsets Vej til Himmelen. »Per crucem ad lucem«, igjennem Korset til Lyset, som en gammel Sætning siger. Maatte ikke Guds Søn selv lide og dø paa Korset, for at indgaa til sin Herlighed? Ere ikke alle Hellige ad Korsets og Lidelsens Vej indgaaede i Himmels Salighed? Har ikke hele Kirkens Vandring igjennem Aarhundrederne været en Korsets Vandring?

Kristendommen er Korsets Religion; hvo som ikke vil bære Korset, maa give Afkald paa den kristelige Tro. Frimodighed og Taalmodighed under Lidelsens Tryk er derimod det ubedrageligste Kjendemærke paa, at Kristi Aand lever i Dig. Hvorledes taler vor guddommelige Frelser om Lidelser? »Salige ere de, som lide Forfølgelse for Retfærdigheds Skyld, thi Himmerige hører dem til. Salige ere I, naar man udskjælder og fortølger Eder og siger alt Ondt imod Eder for min Skyld og lyver det. Glæder og fryder Eder, thi Eders Løn er overflødig i Himmelen«. (Math. 5, 10.) Og Apostlene, hvorledes forholdt de sig personlig ligeoverfor Lidelserne? »De gik glade bort fra Raadets Aasyn, fordi de vare agtede værdige til at forhaanes for Jesu Navns Skyld«. (Apostl. Gjern. 5, 41.) Ikke anderledes er den Undervisning, som de gav de Troende. »Kristus har lidt for os, og efterladt Eder et Exempel, at I skulle følge hans Fodspor.« (1. Petr. 1, 21.) »Forundrer Eder ikke over den Ildprøve, der times Eder til Prøvelse, som om der hændtes Eder noget Nyt, men glæder Eder over at tage Del i Kristi Lidelse, for at I ogsaa kunne

glæde og fryde Eder ved Aabenbarelsen af hans Herlighed. Forhaanes I i Kristi Navn, da ere I salige, thi Guds Ære, Herlighed og Kraft og hans Aand hviler da paa Eder« (1. Petr. 4, 12.). »Vi rose os endog i Trængsler, fordi vi vide, at Trængsler virker Taalmodighed, men Taalmodighed Forfarenhed, men Forfarenhed Haab, og Haabet beskjæmmer ikke, thi Guds Kjærlighed er udøst i vore Hjerter ved den Helligaand, som er givet os« (Rom. 5, 3.).

Saaledes, Højtelskede i Herren, taler den Helligaand til os; det er Korsets Lære og det er Korsets Trøst. Hvor maa vi ikke velsigne Gud, at han ved denne Korsets Lære har forvandlet Livets bitreste Malurt til hjertekvægende Sødme, at han paa en saa herlig Maade har løst dette Problem, som var det naturlige Menneskes Fortvivlelse og Filosofernes Anstødssten. Ja, her gjælder det saa ret, at Gud aabenbarer for den ydmyge trøende Kristen, hvad han har skjult for Verdens Stolte og Vise. Eller siger mig, hvem mon er mest at lykønske: den, som vel er udrustet med al Verdens Kløgt og Magt, men, nedkastet paa sit Smer tensleje, maa tilstaa: Jeg véd ikke, hvorfor og hvortil jeg lider! eller den, som knuget af Hjem søgelsens Tryk opløfter sine Øjne til Korset: Jeg lider, o Herre, men jeg lider med Dig; jeg lider, fordi et Lem ikke tør være blødagtigt, naar Hovedet ikke har skyet den bitreste Lidelse; jeg lider, fordi jeg tror paa dit Ord: Naar vi lide med Dig, skulle vi ogsaa forherliges med Dig.

Ja, det er i Sandhed den rette Vej til det evige Liv, Korsets og Kristi Efterfølgelses Vej, at forene sit personlige Kors med Jesu h. Kors. Velan da, min Kristen, Du føler maaske allerede i Aar og Dag de smertefulde Følger af en Sygdom, hvormed Gud har hjem søgt Dig; det falder Dig haardt, at bevare Taalmodigheden og bøje Dig ind under Guds Villie. Men hold ud, og bær Hjem søgelsen, thi den er *dit* Kors, som Guds Kjærlighed og Visdom fra Evighed af har

forudbestemt for Dig, for at Du skulde vorde salig. Denne Tids kortvarige Lidelser ere for Intet at agte mod den tilkommende Herlighed, som skal aabenbares paa os. »*I Korset alene er Frelse.*« — Du, min Kristen, har mistet det Dyrebareste her paa Jorden, Du sørger over Tabet af en Fader, af en Moder, af en Ægtefælle; Du føler Dig usigelig ulykkelig over den Tomhed, som denne Skilsmisse har udbredt omkring Dig; men sku op til Gud, din Fader, som har paalagt Dig dette Kors, fordi han elsker Dig og fordi det sikrer din Vandring til det evige himmelske Hjem. Underkast Dig Gud og bær *dit* Kors: »*I Korset alene er Frelse.*« — Du, min Kristen, lider bitter Nød; i trange og haarde Kaar, alene eller med en talrig Familie, ser Du med Sorg og Bekymring den mørke Fremtid imøde. Men stol paa den Almægtige, som ernærer Himlens Fugle, paakald ham i din Nød, bær *dit* Kors. »*I Korset alene er Frelse.*«, og Gud vil sende dig Hjælp i rette Tid. — Du føler dig ene og forladt, uden Ven og uden Støtte, saaret i din Tillid og skuffet i dine Forhaabninger. Giv ikke Rum for Mørkets bitre Tanker: Gud prøver og lutrer, det er *dit* Kors, som Du skal bære og som skal bære Dig frem til Evigheden. »*I Korset alene er Frelse.*«. — Du har at bære paa et dagligt Huskors, som tynger desto haardere, fordi det kommer fra en af dine nærmeste Paarørende. Men bliv ved at haabe, at bede og at taale. Thi det er dit Kors, som Gud paalægger dig til din Helliggjørelse og maaske ogsaa til dine Paarørendes framtidige Frelse. »*I Korset alene er Frelse.*«. — Du, min Kristen, holder Dig for forladt af Gud og af hans Naade. Før var Du ligesom overstrømmet af hans Lys, og din Sjæl frydedes ved overvættets Trøst og Glæde i Samkvemmet med din Gud og Frelser, i Bønnen og alle fromme Øvelser. Nu synes dette Lys at være udslukt, Trøsten er forvandlet til Bitterhed, og hvormeget Du end anstrænger Dig for

ved den værdige Annæmmelse af de hh. Sakramenter, og ved den samvittighedsfuldste Opfyldelse af Guds Bud at opnaa og at bevare Guds Velbehag, saa synes dog Glæden at være kommen bort, ligesom Kilden er bleven borte i Ørkenens hede Sand. Du mener, at alt er tabt. O nej, bi og ti; hold ud, thi det er *dit* Kors, som Gud paalægger Dig, fordi det er Dig nyttigt og gavnligt. Det er en Prøvelse og Hjem søgelse, som Du maa bestaa. »Salig den Mand, som bliver bestandig i Fristelser; thi naar han har overstaaet Prøvelsen, skal han faa Livets Krone, som Gud har forjættet dem, som elske ham.« (Jacob. 1, 12.).

Saa værer da, Højtelskede i Herren, redebonne og villige til at bære det Kors og den Lidelse, som Herren maatte have forudbestemt for Eder. Forarges aldrig ved Korsets Ord, som vel er en Daarlighed for dem, som fortabes, men som er en Guds Kraft for dem, som frelses. Thi holde vi ud under Korsets Banner i alle Prøvelser og indtil Enden, undlade vi aldrig at hente fra Korsets Fod Lys og Kraft til alle de Lidelser, der maatte ramme os, — da ville vi heller ikke, naar engang Korset kommer tilsyne paa Himmelen's Skyer, og naar den Korsfæstede kommer igjen, for at fælde Dom over de Levende og de Døde, forfærdes over dette Syn, men fryde og glæde os, vel vidende, at nu stunder Forløsningen til. »*I Korset alene er Frelse*«.

Vor Herre og Frelser's Jesu Kristi Kjærlighed og Naade være og forblive altid med Eder Alle. Amen.

Fastemandat

for Tiden fra Askeonsdag 1894 indtil den samme Dæg 1895 bliver herved i Henhold til de af den hellige Fa-

der Os overdragne Special-Fuldmagter for det Apostoliske Vikariats Omraade bestemt som følger:

- I. Den paabudte *Faste*, som kun tillader ét fuldstændigt Maaltid, én Kollation og en Smule Brød om Morgenen*), men udelukker al anden Nydelse af *Spise*, bliver bestaaende paa alle Dage af *den 40 Dages Fastetid* med Undtagelse af Søndagene, desuden paa alle *Tamperdage* og *Vigilie-Fastedagene* før Jul, før Pintse, før Petri og Pauli Fest, Mariæ Himmelfart og Allehælgen, De øvrige Vigilie-Fastedage ere forlagte til *Onsdagene og Fredagene i Adventstiden*. Fastedagene skulle hvergang Søndagen forud forkyndes fra Prædikestolen.
- II. *Abstinentbudet*, som forpligter til fuldstændig Afholdelse fra Kjødspise, forbliver bestaaende paa *Askeonsdag, Skærtorsdag, Paaskelørdag* og *Aarets samtlige Fredage*. Paa alle de øvrige Dage tillades Nydelsen af Kjødspiser, dog med den Indskrænkning, at der paa samtlige befalede *Fastedage* (cfr. Nr. 1) tillades Nydelsen af Kjød kun *én Gang*, nemlig ved Hovedmaaltidet.
- III. Paa alle Aarets Fastedage som ogsaa paa Søndagene i Fastetiden er den *samtidige* Nydelse af *Kjød- og Fiskespiser* forbuden ved et og samme Maaltid. Dette Forbud *gjælder* for Alle *uden Undtagelse* fra det fyldte syvende Leveaar, saafremt de ikke ere alvorligt syge.
- IV. *Kjødsupper* og med Fedt, Flæsk eller Blod tilberedte Spiser, for saa vidt de enten ikke indeholde Kjøddele eller kun i en aldeles uvæsentlig Grad, tor nydes hver Dag, alene med Undtagelse af den h. *Langfredag* og det ogsaa i Forening med *Fiskespiser*.

---

*) Theologerne pleje at regne indtil 4 Lod.

- V. De i aktiv Tjeneste staaende Militærpersoner, og, saafremt disse føre egen Husholdning, ogsaa deres Hus- og Bordfæller; — fremdeles Gjæstgivere og Spiseværter og deres Gjæster, samt alle de, som jævnlig faa deres Mad fra et offentligt Spisested; Handelsbetjente, Svende, Lærlinge, Tjenestetyende og Arbejdere, naar de koster af Ikke-Katholiker; Medlemmerne og Tjenestefolkene i konfessionelt blandede Familier; de af Ikke-Katholiker Indbudne, samt Ikke-Katholikernes øvrige Hus- og Bordfæller, endvidere de paa offentlig Bade- og Kuranstalter under Kur værende Personer, Rejsende og Fattige ere, med Undtagelse af den h. *Langfredag* aldeles fritagne for *Abstinentsen*.
- VI. Alle approberede Skriftefædre meddeles herved Myndighed til, i paatrængende Tilfælde, hvor det synes nødvendigt og hvor ikke blot *Sandseligheden* forlanger det, at forvandle Faste- eller Abstinentsbudet for *enkelt* Troende til en anden from Gjerning; dog kunne kun Sognepræsterne og Rektorerne gjøre Brug af denne Fuldmagt udenfor Skriftemaalet.

Hermed er forøvrigt ingen Fuldmagt givet til at dispensere fra den *samtidige* Nydelse af *Kjød- og Fiskespiser* paa de befalede Fastedage (cfr. Nr. 1).

- VII. Med Hensyn til den for *Allc* eftergivne Stræng-
 hed af det oprindelige Faste- og Abstinentsbud, *skulle alle de Troende, som ere i Stand dertil, i* Fastetiden nedlægge en *Almisse* i de Bøsser, som til den Ende blive at anbringe i alle Kirker og Kapeller med Paaskrift: „**Faste-Almisser**“. Disse Faste-Almisser, som anvendes til Bedste for Vikariatets kirkelige Anstalter, blive at *indsende* til Vikariatet strax efter Fastetidens Afslutning. Hvo som ikke er i Stand til at give en saadan

Almisse, skal paa Sondagene i den hellige Faste-
tid bede den smertefulde Rosenkrans for Kirkens
Anliggender.

- VIII. I Overensstemmelse med det h. Tridentiner Kon-
cils Bestemmelse (S. XXIV. de ref. c. 4) forordne
Vi, at der i samtlige Sognekirker i den hellige
Fastetid skal holdes en *særegen Fasteandagt*, be-
staaende af en Prædiken, Salmer og Bønner, hvorm
Vi overlade d'Hrr. Sognepræster at anordne det
Nærmere. Disse Andagter skulle slutte med den
sakramentale Velsignelse og Prædikenerne have
Menneskets sidste Ting eller Frelserens Lidelse og
Død eller et andet dermed i nær Forbindelse staa-
ende Æmne til Gjenstand.

Paa *Søgnedagene* i den h. Fastetid bliver
under eller efter Skolemessen Litaniet eller Rosen-
kransen om Kristi Lidelse at forebede for Kirkens
Anliggender.

- IX. I de saakaldte *lukkede Tider*, d. e. fra Askeons-
dag indtil den første Søndag efter Paaske, og
fra første Adventssøndag indtil Herrens Aaben-
barelse inkl., maa ingen Bryllupper finde Sted.
Men i selve *Faste- og Adventstiden* skulle de
Troende ogsaa overhovedet afholde sig fra alle
Danse- og andre støjende offentlige Forlystelser.
- X. Tiden for Opfyldelsen af det kirkelige Bud om
Paask-Kommunionen fastsættes i Medfør af et
paveligt Indult, at skulle vare fra Palmesøndag
indtil Kristi Himmelfart, og for Katholikerne,
som bo langt borte fra en Kirke, indtil anden
Pintsedag.
- XI. *Højtidcligholdelsen af den første h. Kommunion*
bliver fastsat til den første Søndag efter Paaske,
forsaavidt der ikke af særdeles Grunde udtrykke-
lig maatte blive tilstaaet en Undtagelse fra denne
Forskrift.

Nærværende Hyrdebrev og Fastemandat bliver at oplæse i alle katholske Gudshuse i Vikariatet Søndag Quinquagesima den 4. Februar 1894.

Kjøbenhavn, den 1. Februar 1894.

✠ Johannes.

Altsaa dog Skriftemaal!

—o—

»Nationaltidende's katholske Læsere ere sikkert alle som én blevne overraskede ved at læse følgende Udtalelse af det bekendte Mærke *F. F.* (Tillæget 14. Januar 1894): »Vel kan det siges med en vis Ret, at *Skriftemaalet er indstiftet af Herren selv*¹⁾, for saa vidt som han jo i Følge Mt. 18, 18 og Joh. 20, 21—23 har givet sine Tjenere Fuldmagt til paa hans Vegne at tilsige Mennesker Syndsforladelse, hvilket *forudsætter en forudgaaende Syndsbekjendelse*¹⁾, og at »skrifte«, betyder jo netop at bekjende sine Synder.«

Maaske er det gaaet En eller Anden som Under- tegnede, at det Spørgsmaal er opstaaet i ham: »Hvorfor mon Hr. *F. F.* ikke omtaler det andet, som Herren gav sine Tjenere Fuldmagt til, nemlig at beholde Synderne? Ogsaa denne Fuldmagt fremhæves paa begge de anførte Steder. Svaret følger: »Men dette Skriftemaal var i lange Tider . . . en ganske *frivillig Sag*«. Har man først som Protestant indrømmet, at Herrens Tjeneres Fuldmagt til at *tilsige* Mennesker Syndsforladelse (at *tilgive* Menneskene deres Synder vilde den katholske Kirke og den h. Skrift sige) forudsætter Syndsbekjendelse, er man naturligvis lidt ilde faren med den bekjendte statskirkelige Masseabsolution. Der er da kun ét Anker. »Skriftemaalet er *frivilligt*, og først senere hen i Middelalderen, da Vildfarelse og Vranglære trængte saa stærkt ind i Kirken²⁾, erklærede man

¹⁾ Udhævet af os.

²⁾ som Kristus, havde forjættet aldrig skulde overvældes af Helvedes Porte.

Skriftemaalet for et Sakramente (skjønt der ikke ved dette, som ved Daab og Nadvere, er noget synligt Tegn forbundet med Ordet), og — hvad der var det værste Overgreb — paa Laterankonciliet i Rom 1215 gjorde man det til en *tvungen Sag for alle*, særligt for alle dem, som vilde gaa til Alters« — siger Hr. F. F.

Han skal nu først have Tak for den Indrømmelse, at Herrens Ord forudsætter Syndsbekjendelse; havde han faaet Citaterne helt med, var han maaske kommen til den yderligere Erkjendelse, at Skriftemaalet var en *tvungen Sag for Alle* — ikke som ville gaa til Alters, men som have svær Synd paa Samvittigheden. Thi naar Herren siger: »Hvem I forlade Synderne, dem ere de forladne«, vide vi, hvor vi *kunne* hente Syndstilgivelse, og naar han tilføjer: »og hvem I beholde dem, dem ere de beholdne«, vide vi, hvor vi *ene* kunne hente den: hos »Herrens Tjenere«, og det forudsætter efter Hr. F. F.s meget fornuftige Anskuelse, at vi bekjende vore Synder for Herrens Tjenere; eller med andre Ord: Skriftemaalet er en tvungen Sag for Alle, som have Syndernes Forladelse behov. Laterankonciliets Overgreb indskrænker sig altsaa til at have læst Herrens Ord helt ud, hverken oversprunget den første Del hos Matthæus eller den sidste hos Johannes, og saa at have svaret de Kristne paa det Spørgsmaal, hvor ofte de da *mindst* skulde gjøre, hvad Herren havde gjort til en tvungen Sag for alle Syndere. Men fordi Laterankonciliet svarer: *mindst* én Gang om Aaret, kan Ingen slutte: før var det altsaa ikke nødvendigt. Da jeg var i Forplejningskorpset, blev det en Dag opdaget, at vi lode vore Sabler rustne og det blev da paalagt os, at vi skulde pudse dem *mindst* én Gang om Ugen; men der var Ingen at os, som fandt, at Stabssergenten gjorde sig skyldig i et Overgreb, fordi han paa lagde os at pudse; det havde vi jo faaet at vide paa Rekrutskolen. Vi forstode saa godt, at han kun havde fastslaaet en Termin, ud over hvilken det ikke var raadeligt at sidde sin Pudsepligt overhørig. Laterankonciliet udtrykker sig lige saa tydelig som vor Stabssergent, saa det er mærkeligt, at han alligevel havde lettere ved at blive forstaaet.

Ganske interessant er Hr. F. F.s Redegjørelse for, hvorledes »Luther, der jo paa alle Punkter hævdede

Aandens Frihed i Troens Ledebaand¹⁾, strax afskaffede den *Tvang*, der paalagde Alle at skrifte, hvad enten de folte Trang dertil eller ej;« hvorledes man imidlertid »i den stive protestantiske Statskirkes Dage i det 17. Aarhundrede gled tilbage til den gamle Tvang« — endda til tvungent *offentligt* Skriftemaal — hvilket den danske Statskirkes »(endnu efter Bogstaven gjældende) Kirkeritual af 1685, saavel som Kristian V.s danske Lov gaar ud fra;« men hvorledes der »i Tidens Løb ved Brugen — aldrig ad Lovgivningens Vej — har indsneget sig temmelig væsentlige Forandringer ved Skriftemaalet, saa at dette nu ikke mere nogetsteds holdes efter de gamle Forskrifter« — som bekjendt. Hvem har nu Ret: Luther eller den stive protestantiske Statskirke i det 17. Aarhundrede med Ritualet og Kristian V.s Lov eller den ved Brug — aldrig ad Lovgivningens Vej — indsnegne Skik? Saaledes sidder en stakkels Protestant i det! Og er saa den stive protestantiske Statskirkes Paalæg om tvungent Skriftemaal, som det endnu staar ved Magt i Ritualet og Kristian V.s Lov, et mindre Overgreb, end Laterankonciliets Bud, selv om det havde været, hvad det ikke var, men hvad Hr. F. F. faar ud af det? og det kalder Hr. F. F. »det værste Overgreb«.

Ikke slet saa slemt, men altid galt nok var det, at Kirken erklærede Skriftemaalet for et Sakramente, skjønt der ikke ved dette som ved Daab og Nadvere, er noget synligt Tegn forbundet med Ordet. Hr. F. F. har aabenbart sin egen Definition af et Sakramente, og det er da ikke saa vanskeligt at faa den til at omfatte, hvad han selv vil, og ikke mere. Han kræver, at der til et Sakramente hører noget, man kan se med sine to Øjne. Det findes ikke i Skriftemaalet — *ergo* er det intet Sakramente. Hvis en Anden fandt paa, at der til et Sakramente hørte noget, man kunde spise, gik det Daaben lige saa galt. Men hvad, om vi indrettede vor Definitioner efter Tingenes Natur? Vi vilde da finde, at der i Kirken fra de første Tider fandtes hellige Handlinger, ved hvilke Naaden med-

¹⁾ Hvad mon det katholske Skriftemaal er andet end „Aandens Frihed i Troens Ledebaand“! Man gjør selvfølgelig frit, hvad man i Troen erkjender for nødvendigt. Der er Ingen, der slæber os til Skriftestolen.

deltet — Sakramenter, hvis Ydre faldt ind under vore Sanser («synlig» i Betydning af »iagttagelig«); et Sakramente er følgelig et (iagttageligt) Tegn, ved hvilket der meddeles Naade, og som selvfølgelig kun Jesus Kristus, Naadens Herre, og ikke Kirken, Naadens Forvalter, kunde indstifte. Hvorpaa mon Hr. F. F. begrundet Øjnenes Forret fremfor de øvrige Sanser? Hvorfor skulle vi udelukke Ørene? Men kommer de først til deres Ret, vil Hr. F. F. forstaa, at Synderens angerfulde Bekjendelse og Præstens Absolution er saa godt et Tegn paa Omvendelse og Tilgivelse, som vel muligt; at der er knyttet Naade dertil, indrømmer han, thi Syndstilgivelse *er* da Naade; og at Skriftemaalet er indstiftet af Jesus Kristus, fremhæver han. Saa det Overgreb kan Kirken ogsaa nok tage paa sin Kappe.

Hr. F. F. griber Lejligheden til at fremhæve, hvor grufuldt Skriftemaalet er i den katholske Kirke — efter Chiniquy — samt til at anklage »Ugebl.« for at have bagvasket denne Hædersmand, om hvem Hr. F. F. gjennem Breve fra ansete Protestanter i Amerika ved, at han er en Hædersmand. Hr. F. F. erindrer maaske, at »Ugebl.« ogsaa havde citeret Protestanter? Under tegnede har studeret sammen med Mænd, der kjendte Chiniquy, saa Hr. F. F. maa undskylde, at jeg er af en anden Mening. Og han maa ogsaa undskylde, at alle vi Katholiker, der kjende Skriftemaalet af andet end Chiniquys Bøger, have vor egen Mening baade om Skriftemaalet og om Chiniquy og om Anvendelsen af Smudsskrifter som Kilder.

J. F.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 4. Februar. Quinquagesima. Marias Renselse eller Kyndelmisse. (Den højtidelige Pontifikal-Lysevielse i St. Augars Kirke begynder Kl. 9^{3/4}). — **5. M.** Agathe, Jomfru og Mart. — **6. Ti.** Titus, Bekjender og Biskop. — **7. O. Aske- onsdag** (I Sct. Augars Kirke Kl. 9 højtidelig Pontifikal-Aske- vielse, hvorefter Højmesse. Fastens Begyndelse). — **8. To.** Johannes af Matha, Bekjender. — **9. F.** Ihukommelse af Frelserens h. Tornekrone. Blasius. Biskop og Martyr (**Blasius- velsignelsen** meddeles efter enhver h. Messe). — **10. L.** Marias Troløvelse.

Sct. Ansgars Kirke. I Fastetiden holdes hver **Fredag Aften Kl. 8 Korsvejsandagt** (første Gang den 9. Febr.) og hver **Søndag Aften Kl. 6 Fasteandagt** med Prædiken.

Rosenkransbroderskabet holder ikke Møde Søndag Aften den 4. Februar.

Rosenkranskirken. Hver Fredag Aften Kl. 8: **Bibellæsning** over Apostlenes Gjerninger af Hr. Pastor Edv. Ortved.

Jesu Hjertes Kapel (Stenosgade). Hver Onsdag Aften Kl. 8½: **Kateketisk Foredrag** af Hr. Pater A. von Geyr.

Mariaforeningen. Søndag den 4. Febr., efter Højmessens i St. Ansgars Kirke holdes Møde, under hvilket **Skemaerne** fremlægges.

Mariakongregationen for Mænd holder **Fællesskommunion** i Jesu Hjertes Kapel (Stenosgade) Søndag den 11. Februar Kl. 8½.

Mariakongregationen for Ynglinge holder ikke Møde Mandag den 5. Februar.

Lærlingeforeningen. Søndag den 4. Februar Kl. 4 **Generalforsamling.** Regnskabet fremlægges og Valg af Bestyrelsesmedlemmer foretages. — Samme Dag fejrer Foreningen sin **Stiftelsesfest** med Festmaaltid og Aftenunderholdning, som muligvis vil blive overværet af den højærværdigste Biskop.

Unios Fastelavnsfest afholdes **Søndag d. 4. Febr. Kl. 7¾ pr. i Koncertpalæet.** Billetter faas hos: **Alb. Hitzinger**, Sølvgade 86, **H. Hoffmann**, Kjøbmagergade 48, **A. V. Günther**, Nørreallé 11 A. 2. S., **Fr. Jørgensen**, Gothersgade 43 Kjdlr. **Entré til hele Festen** (Forestilling og Assemblé) Medlemmer 50 Øre, Besøgende (Indførte ved et Medlem) 1 Kr. 25 Øre pr pers. **Til Forestillingen alene:** 50 Øre, reserveret Plads 50 Øre extra, Børnebilletter 50 Øre.

Foreningskupon, som give Adgang til „**Skandinavisk Panoptikon**“ for **halv Pris** (50 Øre), gjældende for Medlemmerne og deres Familie, udleveres gratis i Lokalet eller hos ovennævnte Bestyrelsesmedlemmer.

Søndag d. 11. Febr. alm. Møde i Vinterlokalet Østergade 32. 1. S.

Sct. Josefs Gilde. Alm. Møde for alle Brødre Mandag d. 5. Febr. Kl. 8¼ Aften, Bredgade 67 2. S.

Bazar til Fordel for Sct. Josefs Hospital, som afholdes i Wittmacks Lokale, Holmens Kanal 17, **Mandag** den 5. og **Tirsdag** den 6. Febr. bringes i velvillig Erindring.

Østerbros

nye

Kjækken-Udstyrs-, Glas- og Porcellains-Forretning.

Classensgade 34, Hj. af Citadelsvej,

bringes i velvillig Erindring.

Jørgen Gad.

Bladet er udsendt senere.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Toogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, St. Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

Nº 6.

Søndagen den 11. Februar.

1894.

Indhold: De fire sidste Ting. Literatur. Efterretninger: Kjøbenhavn. Grenoble. Vikariats-Meddelelser. Bekjendtgjørelser. Tillæg: „Vor Frue af Lourdes“.

De fire sidste Ting.

D ø d.

At Døden ikke paa sin mørke Sti
Vil skaansom eller grusom gaa forbi os,
Derfor har vi den bedste Garanti:
Skelettet er jo færdigt indeni os.

D o m

Du spørger tidt med Angst og Bæven om,
Hvorledes hist din Lod en Gang vel bliver,
Og hvad Du kan Dig vente for en Dom —
Imens Du tankelos paa Dommen skriver.

H i m m e l.

Hvad Himlen dog i Grunden være vil?
Hvis dette Spørgsmaal lod sig ret besvare,
Da var der ingen rigtig Himmel til.
Spørg blot, saa Du faar Svaret at *erfare*.

Helvede.

Guds Almagts Monument er Himmelen,
Og Helved' vi vor *Almagts* nævne kunde,
Hvor uden Ende man begræder den
Uendelige Evne til det Onde. J. F.

Literatur.

—o—

Til Forsvar for Sandheden. Af P. P. Nr. 17.
Bibelen III.: Bibelfortolkning. Pris 25 Øre.

Ligeoverfor al den Uklarhed, Usikkerhed og Inkonsekvents, der gjør Protestantismens Troslære saa svag og vaklende, er det for en dannet Katholik altid en ny Glæde og aandelig Nydelse, at se en eller anden af den katholske Kirkes Troslærdomme fremstillet i hele dens Klarhed og Følgerigtighed, som er Sandhedens Præg og Særkjende.

Med sejrrig Besviskraft forsvaredes i Nr. 16 af P. P.'s Smaaskrifter den Sætning, at det ene og alene er Kirken, den katholske Kirke, som i Følge den Helligaands Bistand med ufejlbar Bestemthed kan afgjøre det vigtige Spørgsmaal: »Hvad hører til Bibelen?« — De andre Trossamfund have jo selv modtaget Bibelen, som de kalde for deres eneste Troskilde, af den katholske Kirkes Haand. — Med samme Sikkerhed løses nu i det foreliggende Nr. 17 et andet ligesaa vigtigt Spørgsmaal, nemlig Spørgsmaalet om *Bibelens rigtige Fortolkning*. Tillige indeholder dette Nummer trods dets ringe Omfang (34 Sider) saa mange Oplysninger om interessante naturvidenskabelig-exegetiske Spørgsmaal, at dets Læsning maa anbefales til Enhver, der ønsker at kunne svare paa de mest gængse moderne Indvendinger mod vor h. Tro.

Gaaende ud fra den Sandhed, at vi i Bibelen besidde Guds skrevne Ord (til os), drager Forfatteren den umiddelbart indlysende Slutning: Det maa være Guds Villie, at vi skulle opfatte Bibelens Mening rigtig. Hvad er altsaa det, vi kalde »Bibelens Mening?« Vistnok kun det, som den Helligaand, Skriftens egentlige eller Hoved-Forfatter, agtede at udtrykke. Altsaa er den

saakaldte »anvendte Bibelmening«, der i Virkeligheden slet ikke er Bibelens, men en fremmed Mening og kun iklædt bibelske Ord, ganske vist ikke Gjenstand for den sande Skriftfortolkning. Exempler paa denne »anvendte Bibelmening« og Reglerne for en saadan friere Brug af Skrifttexter findes Side 4 og 5.

Den egentlige af den Helligaand tilsigtede Mening af et Skriftsted er derimod først og fremmest Stedets bogstavelige Forstaaelse. Paa ikke faa Steder forbindes der sig dog med denne endnu en anden, den saakaldte aandelige, hemmelighedsfulde, forbilledlige Mening, og det i Følge selve den Helligaands Hensigt. Adskillige Personer, Ting eller Begivenheder skulde nemlig efter Skriftens eget Vidnesbyrd være Forbilleder paa noget højere. Texter med en saadan dobbelt Mening (en bogstavelig og en aandelig), som den h. Skrift selv gjør os opmærksom paa, anføres Side 5—7.

Heraf fremgaar, at en rigtig Fortolkning af et Bibelord fremfor alt maa søge dets bogstavelige Mening og desuden fastslaa, om den Helligaand her tillige har villet opstille en »Typus«, et Forbillede. At det nu paa mange Steder slet ikke er saa let at erkjende Bibelens rigtige Mening, selv kun den bogstavelige, det véd Enhver, som har læst en Del i Skriften. Og om end Bibelen selv ikke sagde os det udtrykkeligt (2. Petr. 3, 16.), saa maatte vi dog ved et eneste Blik paa Bibelfortolkningens Historie overtude os om, at mange Steder i den h. Skrift ere blevne helt forskjellig udtydede, altsaa misforstaaede af Mange. Og netop blandt dem, der paastode, at Bibelen let kunde forstaaes og udlægges af Enhver, viste der sig i Lobet af den korteste Tid en Mængde af de indbyrdes mest modstridende Opfattelser. Man sammenligne hermed det slaaende Exempel (Side 9) paa Uenigheden blandt Reformatorerne, der kom for Dagen ved et Bud fra Kong Kristian III.

Denne ene korte Undersøgelse gjør det allerede indlysende, at den alvise Gud, som umulig kan ville, at hans Ord saaledes skulde »forvendes til Sjælenes Fordærvelse« (2. Petr. 3, 16.), maa have givet os en Vejleder, som i paatrængende Tilfælde kan afgjøre, hvad der er Bibelens sande Mening. Hvor have vi altsaa denne Vejleder? Dette Spørgsmaal løses klart

paa de følgende Sider 10—16, idet der her fremsættes baade Herrens udtrykkelige Forjættelser og den kristne Kirkes Tro og Praxis fra ældgammel Tid og indtil de to sidste store Kirkemoder. Hermed afsluttes Brochyrrens første Halvdel.

Men netop Kirkemødernes, især Trienterkonciliets Bestemmelser om Skriftfortolkningen, hvis vigtige Indhold meddeles S. 15, har man anklaget for utilbørlig at indsnævre den videnskabelige Bibelfortolkning. Hvor ugrundet denne Anke er, paavises nu i anden Halvdel, Side 16—34. Fremfor alt undersøges her Trienter-Dekretets Rækkevidde. Det henviser jo rigtignok til de to Skranker, indenfor hvilke enhver Skriftfortolkning, der ikke vil fare vild, maa holde sig, nemlig det kirkelige Læreembedes ufejlbare Erklæringer og de hellige Fædres enstemmige Fortolkning i Sager, der vedrøre Tros- og Sædelæren. Men nøjere set, hindre disse to Skranker Videnskaben kun i at forville sig i aabenbar Usandhed, nemlig i at paastaa noget imod det, som den Helligaand selv har aabenbaret som afgjort Sandhed; i alt andet lade de den videnskabelige Granskning og Fortolkning fuldt Raade- og Spillerum. Man behøver blot at gennemse den korte Samling, Forfatteren giver af de vigtigste Skriftsteder, som ved selve det kirkelige Læreembede have faaet deres afgjørende Forklaring; de ere forholdvis saa faa, at man strax indser, at den videnskabelige Skriftfortolkning derved paa ingen Maade utilbørlig indskrænkes. Endnu færre ere vel de Texter, hvis Mening er fastslaaet ved de hellige Fædres enstemmige Fortolkning, især naar man lægger Mærke til, at det kun er i Henseende til »dogmatiske« Skriftsteders Forklaring, at Fædrenes enstemmige Dom, i Følge Concilie-Dekretets Ord, have afgjørende Autoritet. Hvor mange Vanskeligheder falde ikke bort, hvor talrige Indvendinger fra Modstandernes Side blive ikke gjenstandsløse, naar man fastholder dette Princip! Maatte derfor enhver Dannet, der ønsker at forsvare sin hellige Tro mod saa mange ugrundede Angreb, med særlig Opmærksomhed læse Siderne 18—21, som oplyse om Forskjellen mellem »dogmatiske« og »ikke dogmatiske« Skriftsteder, tillige med Siderne 21—26, som indeholde de vigtigste og interessanteste Følgeslutninger af ovennævnte Grundsætning.

Man vil da tillige beundre det uhildede Blik og den Aandsfrihed, med hvilken Kirkens største Lærere St. Augustinus og St. Thomas af Aquino udtale sig om Fortolkningen af visse Texter, som berøre de naturlige Videnskabers Omraade.

Med de paa Siderne 26—34 fremsatte Exempler vil man endelig med Lethed overtyde enhver billig-tænkende Modstander om, hvor urigtigt det er at mene, at en troende Katholik paa Grund af sin Tro ikke kan fuldtud vedkjende sig alle virkelig fastslaaede Resultater af Geologien, Anthropologien og samtlige nyere Videnskaber.

Vi ere derfor den højærværdige Forfatter særdeles taknemlige for, at han med sin sædvanlige Klarhed og Bestemthed paa flere Steder i den lille Brochure har udpeget de Grundsætninger og draget de Følgeslutninger, som man altid maa have for Øje, naar man ikke vil forvirres af de talrige Angreb, der fremfor alt af Ukjendskab til den katholske Theologies Grundsætninger rettes mod den hellige Skrift og Kirkens Tro paa denne, nemlig:

1. En virkelig Modsætning mellem Bibel og Videnskab kan ikke bestaa, da en Sandhed ikke kan modsige en anden og begge tilsidst hidrøre fra den eneste Sandhedens Gud.

2. En tilsyneladende Modsætning kan nok vise sig, ikke blot naar man, hvad der ofte er sket, udgiver Noget for et videnskabeligt Resultat, skjønt det i Virkeligheden ikke er det — saadanne Modsigelser pleje nutildags at forsvinde meget hurtigt ved selve Videnskaberens nøjagtigere Granskning — men ogsaa, naar man anser Noget for Bibelens Mening, der i Virkeligheden ikke er det; og saadanne Modsigelser hæves derved, at en gammel Opfattelse af Ting, der ikke vedrøre Troen eller Sædne, aldeles efter de af Kirken selv fremsatte Grundsætninger rettes ved Hjælp af nyere Opdagelser, for saa vidt disse have ført til sikre Resultater. Er dette sidste ikke Tilfældet, gjør man, som Forfatterens eget Exempel med Hensyn til Syndflodens Udstrækning viser, uden Tvivl bedst i, rolig at vente paa stærkere Beviser, som kunne bringe en endelig Afgjørelse.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Kjøbenhavn. Søndag den 28. Januar afholdt *Ans-gariusforeningen*, hvis Formaal er den katholske Lite-ratur Fremme, sin aarlige Generalforsamling, under hvilken Formanden, Hr. Observator *C. F. Pechüle* af-lagde Beretning om Foreningens Virksomhed i det forløbne Aar; denne havde navnlig bestaaet i Udgivel-sen af »Nordisk Ugeblad«, hvormed fulgte som Sær-tryk første Del af H. Lasserres berømte Bog »Vor Frue af Lourdes«. Tillige havde Foreningen i Aarets Løb udgivet en forøget Udgave af »Lille Bønebog for Ungdommen«, forsynet med smukke Klicheer, bl. a. af Korsvejsstationerne. Foreningens *Indtægt* i 1893 havde været 2403 Kr. 80 Øre; dens *Udgifter* beløb sig til 2391 Kr. 90 Øre, saa at Aaret endte med 11 Kr. 90 Øre i *Overskud*. Kassebeholdningen fra 1892 beøb sig til 1362 Kr. 35 Øre, saa at Foreningens hele For-mue ved dette Aars Begyndelse var 1374 Kr. 25 Øre. Ved det derpaa følgende Valg af Bestyrelsesmedlemmer valgtes enstemmig den gamle Bestyrelse: Observator *Pechüle*, Formand, Pastor *Braun*, Viceformand, Fabri-kant *H. Hoffmann*, Kasserer, Grosserer *J. May*, Sekretær og Dr. theol. *B. Hansen*, Assistent. Til Revisorer af Regnskabet valgtes Dhrr. Sakristan *F. M. Jensen* og Grosserer *C. B. Lohrer*. Ved Mødet vare 14 Medlem-mer tilstede.

— Højærv. Pater *Lange* har i Aar ikke kunnet tage imod Biskoppens Indbydelse til at holde Faste-foredrag her i Hovedstaden, da Pateren i sidste Maaned har været en Del lidende af Influenza og tillige alle-rede for længere Tid siden havde paataget sig at præ-dike i Domkirken i Nancy i Løbet af dette Aars Fastetid.

— Den selskabelige Forening »*Unio*« afholdt i Søndags sin aarlige Fastelavnsfest i Koncertpalæet, og havde samlet c. 300 Deltagere; først opførtes to mor-somme Smaastykker, »Paa Familiebal« og »Haandvær-kernes Fest«, hvori Rollerne udførtes med sædvanlig Bravour af Foreningens Medlemmer, derefter dansedes i Riddersalen. Kl. henad 1 faldt »Kuglen paa Nikolai Taarn« *en miniature*, som i samme Nu forvandlede sig

til en Piedestal, fra hvilken en Kvindefigur skød sig i Vejret med den ligeledes forvandlede Kugle til Hoved. Piedestalen var behængt med Kotillonsløjfer og Ordner samt Karnevalsfigurer; det hele, som var arrangeret af tre Medlemmer, tog sig nydeligt ud og gjorde megen Lykke.

Grenoble. En sjælden Højtidelighed fandt Sted paa Hellig tre Kongers Dag i det store Kartheuserkloster ved Grenoble. Biskop *Fava* meddelte Præstevielsen til en 72aarig Kartheuser, som allerede i flere Aar havde levet i Klostret. Dom *Faure*, saaledes hed den nyviede Præst, er en Søn af Felix Faure, Pair af Frankrig under Ludvig Filip og Kriminalrets-Præsident i Grenoble. Han havde selv været ansat i Statsraadet og har offentliggjort flere betydelige Værker. Efter sin Hustrus Død trak han sig tilbage til Klostret »Grande Chartreuse«, hvor han nu har afsluttet de theologiske Studier. Den højtidelige Handling overværedes af hans samtlige Børn og Børnebørn.

Vikariats-Meddelelser.

—o—

Kollekterne i Aaret 1893.

Kollekt for *Peterspenge*:

Kjøbenhavn 771 Kr. 4 Øre; Ordrup 73 Kr. 48 Øre; Svendborg 6 Kr.; Odense 8 Kr. 23 Øre; Kolding 10 Kr.; Fredericia 10 Kr.; Horsens 7 Kr. 37 Øre; Aarhus 17 Kr. 30 Øre; Randers 13 Kr. 82 Øre. Ialt 917 Kr. 24 Øre.

Kollekt for *de afrikanske Missioner*:

Kjøbenhavn: 25 Kr. 6 Øre; Ordrup 16 Kr. 87 Øre; Odense 15 Kr.; Svendborg 3 Kr.; Kolding 10 Kr.; Fredericia 7 Kr. 67 Øre; Horsens 2 Kr.; Aarhus 7 Kr.; Randers 4 Kr. 75 Øre. Ialt 91 Kr. 35 Øre.

Kollekt for *det hellige Land*:

Kjøbenhavn 7 Kr. 75 Øre; Ordrup 12 Kr. 13 Øre; Odense 14 Kr. 17 Øre; Svendborg 4 Kr.; Kolding 2 Kr.; Fredericia 7 Kr. 37 Øre; Horsens 1 Kr. 77 Øre; Aarhus 8 Kr.; Randers 15 Kr. 39 Øre. Ialt 72 Kr. 58 Øre.

Kollekt for *Troens Udbredelse i de hedenske Lande*:

Kjøbenhavn 38 Kr. 36 Øre; Ordrup 6 Kr. 25 Øre; Svendborg 6 Kr.; Odense 8 Kr.; Kolding 10 Kr.; Fredericia 5 Kr. 54 Øre; Horsens 11 Kr. 65 Øre; Aarhus 13 Kr. 14 Øre; Randers 3 Kr. 66 Øre. Ialt 102 Kr. 60 Øre.

St. Ansgars-Bonifacius Kollckt.:

Kjøbenhavn 87 Kr. 96 Øre; Ordrup 26 Kr. 87 Øre; Svendborg 29 Kr. 50 Øre; Odense 30 Kr. 22 Øre; Kolding 20 Kr.; Fredericia 17 Kr. 67 Øre; Horsens 28 Kr. 59 Øre; Aarhus 24 Kr. 80 Øre; Randers 19 Kr. 76 Øre. Ialt 285 Kr. 37 Øre.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 11. Februar. 1. Søndag i Fasten. — 12. **M.** Polykarp, Biskop og Martyr. — 13. **Ti.** 26 japan. Martyrer. — 14. **O.** (Tamperdag) Scholastika, Jomfru. — 15. **To.** Raymund af Pennafort. Bekjender. — 16. **F.** (Tamperdag) Ihukommelse af Frelserens hh. Landse og Nagler. — 17. **L.** (Tamperdag) Serviter-Ordeuens syv Grundlæggere, Bekjendere.

Søndag den 18. Februar. 2. Søndag i Fasten.

Sct. Ansgars Kirke. I Fastetiden holdes hver **Fredag Aften Kl. 8 Korsvejsandagt** og hver **Søndag Aften Kl. 6 Fasteandagt** med Prædiken.

Rosenkranskirken. Hver **Fredag Aften Kl. 8: Bibellæsning** over Apostlenes Gjerninger af Hr. Pastor Edv. Orved.

Jesu Hjertes Kapel (Stenosgade). Hver **Onsdag Aften Kl. 8 1/2 Kateketisk Foredrag** af Hr. Pater A. von Geyr.

Den levende Rosenkrans (1ste Afd.) Møde med Exhortation **Søndag den 11. Februar Kl. c. 11 1/2 paa Toldbodvejen 14.**

Mariakongregationen for Mænd holder Fælleskommunion i **Jesu Hjertes Kapel** (Stenosgade) **Søndag den 11. Februar Kl. 8 1/2.**

Mariaforeningen. **Fredag d. 16. Febr. Kl. 7 læses i St. Ansgars Kirke en h. Messe for Foreningens afdøde Medlem: Skomagermester A. Iversen.**

Vincentskonferentsernes

Generalmøde finder Sted i Dag **Søndag den 11. Februar Kl. c. 11 1/2** efter Højmessens i St. Ansgar. Til Mødet, som afholdes i Lokalet Bredgade 67, 2. Sal o. G., indbydes herved indtrædende samtlige aktive og passive bidragydende Medlemmer.

Lokalbestyrelsen.

Unio. **Søndag den 18. Febr. alm. Møde i Vinterlokalet, Østergade 32, 1. S. og Søndag d. 4. Marts Foredrag sammesteds. Forenings-Koupon,** som giver Adgang til „**Skandinavisk Panoptikon**“ for halv Pris (50 Øre), gjældende for Medlemmerne og deres Familie, udleveres gratis i Lokalet eller hos Bestyrelsen.

Plads søges. En øvet **Tjener** med gode Anbefalinger. 33 Aar gl., ønsker til 1ste Maj Plads hos et katolsk Herskab. Redaktionen aviser.

Da jeg ikke har Arbejde, forsaaes Herrestøvler for 2 K^o. 25 Øre og Damestøvler 1 K^o. 50 Øre. Gl. Kongevej 35 B., 3. S.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Toogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, St. Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 7.

Søndagen den 18. Februar.

1894.

Indhold: Nogle Notitser om Chiniquy. Hindrer den katholske Kirke Oplysningen? Efterretninger: Kjøbenhavn. Odense. Svendborg. Elisabethforeningens Basar. Bekjendtgjørelser. Tillæg: „Vor Frue af Lourdes“.

Nogle Notitser om Chiniquy.

—o—

Nedenstaaende Brev har Redaktionen modtaget fra en gammel canadisk Præst, som i mange Aar har virket i Kamuraska, hvor den ulykkelige Chiniquy i sin Tid var Sognepræst, og som er nøje bekjendt baade med den Frafaldnes bedrøvelige Person og forargelige Virksomhed. Paa en rolig og taktfuld Maade gjør Forfatteren forskjellige Hentydninger, som lade os forstaa Grunden til den Frafaldnes Exkommunikation saa vel som til hans Had mod hans gejstlige Foresatte og Embedsbrødre. Forfatteren meddeler Følgende:

»Det er ikke til at undres over, at fremmede protestantiske Aviser fra Tid til anden beskjæftige sig med Chiniquy, denne ulykkelige frafaldne Præst fra Canada. Men den Dag, en detailleret Levnedsbekri-

velse af ham vil komme til at foreligge, ville de protestantiske Sekter rødme over at have taget en saa uhyggelig af den katholske Kirke vragen Person til Indtægt.

I Canada kan Chiniquy ikke mere gjøre Skade. Hans skjændige Skrifter have her overalt vakt Afsky, og om end nogle fanatiske Protestanter have glædet sig, saa har dog det store Flertal blandt dem ikke fæstet Lid til den Banlystes skammelige Beskyldninger mod de katholske Præster. Men nævnte Skrifter ere blevne oversatte i flere Sprog og have de ikke kunnet skade her, saa have de dog kunnet skade andetsteds. De ere naaede til fjerne Egne, hvor Ukjendskab til Forholdene jo nok kan faa selv et meget vovet Fantasi-foster til at tage sig ud som Virkelighed.

Jeg tilstiller Dem derfor nogle i Flæng samlede Notitser om den ulykkelige Frataldne.

Det paastaas af ham selv eller af Andre, at han lige fra Barndommen af har været en flittig Læser af Biblen, ligesom hans Slægt. Ja, Gud give, han havde fordybet sig i Læsningen af den h. Skrift! Men det tvivler jeg om, han har gjort. Det var en Onkel til ham, Amable Dionne, en Herre i Kamuraska, der tog sig af ham, og jeg ved sikkert, at Familien Dionne ikke nærede Spor af Tilbøjelighed for Protestantismen, at Onkel Dionne ikke nærede ubegrændset Tillid til sin Nevo, og at det ikke var efter Onklens Raad, at Nevoen traadte ind i den gejstlige Stand. Hr. Dionne havde tværtimod mange Gange ytret, at han ikke ansaa Nevoen for kaldet af Gud til denne Stand.

Hvor liden Tillid Hr. Dionne nærede til sin Nevo, ses af følgende. Da Chiniquy var bleven Præst, blev han udnævnt til Sognepræst i Kamuraska Sogn, i hvilket hans Onkel boede. Men han var ikke velset af denne. Skjønt de boede nær hinanden, besøgte de dog aldrig hinanden. En af Egnens Honoratiores, Hr. Advokat Chalon, bemærkede med Sorg den Kulde, der

herskede mellem de to. Han begav sig til Sognepræst Chiniquy og fik denne til at gaa ind paa at aflægge Onklen et Besøg. Men da hændte det mærkelige, at Hr. Dionne ligefrem nægtede at tage imod sin Nevøs Besøg og sagde: »Hr. Chiniquy véd meget godt, hvorfor jeg ikke bør tage imod ham i mit Hjem«.

Som katholsk Præst har Chiniquy virket meget for Maadeholdssagen i Canada. Han talte godt og havde stor Indflydelse paa Folket. Men Motivet til hans Iver var Fortængelighed; thi senere tilstod han for En, der har efterladt Erindringer om hans Liv, at det var Hovmod og Tragten efter Ære, der havde bragt ham til Fald. Denne Bekjendelse aflagde han i Kankakee, lidt efter at han var bleven exkommuniceret. Hertil kommer, at han under sin Kampagne mod Umaadelighedens Last foregav at have Syner fra Himlen, hvilke han beskrev i sine Taler. Medens han var Sognepræst i Beauport, fortalte han saaledes Folket, at den h. Jomfru om Natten havde vist sig for ham, og han lod udføre et Maleri, der forestillede dette Syn, og vilde senere have det ophængt i en Kirke. Folket begyndte at anse Chiniquy for en Helgen, der stod i stadig Forbindelse med Himlen.

Den gejstlige Øvrighed begyndte nu at nære Mistanke til ham uden dog endnu at finde tilstrækkelig Grund til at fratage ham den gejstlige Jurisdiktion. Jeg tilføjer her, at det er absolut falskt, at Paven skulde have overøst Chiniquy med Gunst- og Æresbevisninger. Sandt er det, at Biskoppen af Montreal en Dag gav ham Titlen »Maadeholdenhedsapostel« efter en Række Missionsprædikener, han havde holdt i Bispedømmet. Det er alt, og som man ser, ikke stort.

Man paastaar, at Paven og Biskopperne gjorde alt, hvad de kunde, for at holde fast paa Chiniquy. Men med Urette. Saa snart Chiniquys Opførsel blev bekjendt, fratog Canadas Biskopper ham al Ret til gejst-

lig Virksomhed. Det var som Sognepræst for Kamuraska, at han af Erkebiskoppen af Quebec fik Meddelelse om, at Retten til gejstlig Virksomhed var ham fratagen, og at han uopholdelig havde at forlade sit Sogn. Ramt af denne Censur tyede Chiniquy til et Kloster af Oblat-Munke, der tog kjærligt imod ham, i det Haab, at han hos dem vilde gjøre Bød og forberede sig til Gjenoptagelse i de udøvende Gejstliges Rækker. Men det var ikke Anger, der havde ført Chiniquy til Klostret; det var den øjeblikkelige Forlegenhed, i hvilken han befandt sig. Efter nogle Maaneders Forløb forlod han Klostret og begav sig til de Forenede Stater, i det Haab, der at finde en canadisk Menighed, han kunde blive Præst for. Og i Virkeligheden betroede Biskoppen af Chicago, der ikke havde Præster nok til sit Bispedømme, ham Missionen Ste Anne i Kenkakee.

I de Forenede Stater fortalte Chiniquy nu, at han havde forladt Canada næsten til Trods for sin Biskop, og af ren Hengivenhed for de Forenede Staters Canadiere, der vare uden Præster, ja at han endog havde givet Afkald paa Bispeværdigheden, for at kunne hellige sig de stakkels forladte Katholiker i de Forenede Stater.

Nogle Aar senere, paastaar han, at Biskopperne i Canada af Skinsyge over hans Evner have forfulgt ham paa alle mulige Maader. Atter senere vil han være forfulgt af Biskoppen af Chicago, søger at rejse den ham betroede canadisk-franske Befolkning og at vække Mistro hos den mod den irske Biskop, Msgr. Oregan.

Chiniquy har spillet Komædie hele sit Liv, og for hvem der ikke kjender Enkelthederne, er det vanskeligt at danne sig en Forestilling om denne saa sørgelig berømte Person, og om den Ugenærlighed, med hvilken han lyver og nu bagtaler Katholikerne.

Chiniquy har rettet de forfærdeligste Anklager

mod Canadas og de Forenede Staters Præster og Biskopper.

Men lad os se lidt nøjere paa Tingen; skulde han ikke være kommen for Skade og have dømt Andre efter sig selv?

Han siger, at han anser den katholske Præsts Colibat for umuligt, paa Grund af Kvindernes Skriftemaal. Han tilstaar derved, at han i de 25 Aar, han har fungeret som katholsk Præst, har ført en plettet Vandel. Denne hans Tilstaaelse er i alt Fald meget naiv, og man kan kun finde det naturligt, at han er bleven suspenderet og exkommuniceret af Canadas og de Forenede Staters Biskopper. Det var ikke, som han siger, en Forfølgelse imod ham; det var en raadden Gren, man huggede af Træet. Canadas Gejstlighed er Gud ske Lov paa Højde med sin Mission, og selv protestantiske Blade have ved adskillige Lejligheder anerkjendt dens Iver og dens Fortjenester.

Da Chiniquy kom til de Forenede Stater, var han ikke blind for, at han med sin Opførsel og sine Principer ikke længe vilde kunne staa sig godt med den gejstlige Øvrighed. Han gav sig derfor strax i Lag med at danne sig et Parti, der vilde gaa med ham i alt og trods alt. To Aar førend hans Exkommunikation vare de Prædikener, han holdt i sin Kirke, ikke mere til religiøs Belæring, men lagte an paa at vinde Popularitet. Midt i en udannet Befolkning, der længe havde været uden al Belæring, var det ham en let Sag at naa sit Maal. Da Biskoppen af Chicagos Afsending kom for at oplæse Exkommunikations-Dekretet, blev han haanet, og endogsaa underkastet Haandgribeligheder. Chiniquy's Tilhængere anvendte Vold, for at tvinge alle franske Canadiere til at slutte sig til Chiniquy's Parti. Man truede med Ildspaesættelse, man slog Ruderne ind om Natten, anvendte kort sagt alle Slags

Midler for at tvinge Katholikerne til at bivaane den oprørske Præsts Gudstjeneste.

Et agt- og troværdigt Vidne beretter i et ikke udgivet Memoire:

Der havde dannet sig en Forening kaldet »les Tondeurs« (Faareklipperne,) bestaaende af 12 Medlemmer, Mænd, der vare beredte til alt, for at straffe dem, der forlode Chiniquy's Parti. Jeg har liggende for mig Navnene paa de 12 Mænd, og det kan jeg sige, at Chiniquy ikke var fremmed for denne Forening.

Disse Mænd sloge Ruder ind, foretoge Ildspaa-sættelser, haanede og truede alle dem, der ikke tænkte som de eller lode sig løse fra den Ban, de vare blevne ramte af, ved at følge den oprørske Præst. Disse »Tondeurs« begik alskens Udskejelser. En Dag lokkede de en stakkels Læge ved Navn Petit i et Baghold, klippede hans Haar og Skjæg af (de modbydelige Enkeltheder udelader jeg her) og saarede ham tilsidst haardt.

Det var de Midler, Chiniquy anvendte for at stifte sin nye Religion. Ved sin foregivne Bibellæsning havde han, som man ser, just ikke tilegnet sig den evangeliske Blidheds Aand. Han syntes at haabe paa at kunne stifte en ny Kirke og blive Overhoved for en ny Katholicisme. I det første Aar efter sin Exkommunikation vedblev han derfor at kalde sig Katholik, at læse Messe og at forvalte Sakramenterne. Først da han maatte anse sin Sag for tabt, tyede han til Presbyterianerne.

Hvilke Resultater har nu dette lille Schisma haft? Chiniquy havde, som sagt, meget vel indset, at den katholske Kirke vilde udstøde ham fra sit Samfund, saa snart den havde gennemskuet ham, og han havde lagt sin Plan derefter. Da Exkommunikationen ramte ham, gik Nogle, der allerede vare fordærvede og rede til Forargelse, som »les Tondeurs« og deres Venner,

let over til Oprøret mod Biskoppen af Chicago. Andre lode sig drage med af Svaghed og af Frygt for Truslerne. Der var endelig Nogle, som i deres religiøse Uvidenhed bleve blændede af Chiniquy's Skinhellighed, ansaa ham for uretfærdig dømt og fulgte ham.

Den ulykkelige Chiniquys Triumf skulde dog ikke vare længe. Gud forbarmede sig over dem, der et Øjeblik havde ladet sig drage med i Oprøret.

Ærkebiskoppen af Quebec paalagde to af sine Præster at begive sig til den vildledte Befolkning, oplyse den og drage den bort fra den onde Vej, Chiniquy havde ført den ind paa. Og de franske Canadiere indsaa snart, at de havde fejlet. Skarevis underkastede de sig Biskoppen af Chicago og bade om Tilgivelse. Faa vare de, der forbleve haardnakkede og ikke vilde forlade deres vildfarne Præst.

I en Indberetning fra Generalvikar Mailloux, der havde begivet sig til Illinois for at forsvare og beskytte vore Landsmænd, hedder det:

»Hr. Chiniquy har Himlen være Tak ikke gjort Illinois' canadiske Befolkning stor Skade. Af Stedets 1000 à 1100 franske Familier have 60 à 75 Familier i det højeste fortsat deres Forbindelse med Chiniquy. Hertil kommer, at de, der ere forblevne i Vildfarelsen, allerede tidligere vare fordærvede. Vore Belæring og den Afsky, Chiniquy blev Gjenstand for ved sin nu afslørede, skjændige Opførsel, have endog ført mange Ligegyldige tilbage til religiøst Liv. Jeg tør kort sagt sige, at det af Chiniquy paatænkte Schisma kun har skadet Religionen meget lidt hos Illinois' canadiske Befolkning. Længe før min Afrejse kunde Katholikerne allerede dristigt udfordre Chiniquy's Tilhængere til at paavise en eneste af deres Midte, der var en Hædersmand eller ikke havde begaaet en eller anden slet Streg enten i Canada eller de Forenede Stater. Der

fremkom, saa vidt jeg véd, aldrig noget Svar paa denne Udfordring.«

For Resten blev Chiniquy Vidne til, at hans faa tilbageblevne Tilhængere bleve indbyrdes uenige og senere sluttede sig til forskjellige protestantiské Sekter. Det er sikkert dette, der foranledigede ham til at forlade Illinois.

Nu bor den gamle Frafaldne i Montreal og gjør ikke mere synderlig Opsigt. Naar Protestanterne have tilstaaet ham Titlen Doktor, saa skyldes dette sikkert ikke hans Propaganda blandt Katholikerne. Chiniquy kan ikke mere gjøre Skade blandt Canadierne.

Chiniquy paastaar at være bleven forfulgt. Dette benægter jeg. Katholikerne have kun drevet Selvforvar. Da han havde den Dristighed efter sit Frafald at komme til Quebec for offentlig at tale mod Katholicismen og bespotte den h. Jomfru (hun viste sig nu ikke mere for ham om Natten), var den Modtagelse, han fik, rigtignok meget daarlig, og Politiet maatte beskytte ham mod Folkets Harme. Men hvor kunde det ogsaa falde ham ind at komme for at haane vor Tro, ham, hvem Folket nu havde gennemskuét, og som nogle Aar i Forvejen havde maattet sige Kamuraska Sogn et saa bedrøveligt Farvel og havde forladt Quebec Bispedømme?

Naar han anklager Katholikerne for at have brændt hans Kirker, saa er det noget, der kan tage sig ud i fjerne Lande, men ikke her.

Det vil ikke være længe, haaber jeg, inden Nogen offentliggjør en fuldstændig Levnedbeskrivelse af Chiniquy, og jeg haaber, at den vil blive oversat paa Dansk. Protestanterne ville da gennem Beviser og citerede Dokumenter faa Syn for, hvad det er for et Menneske, de have haft Tillid til og skjænket deres Sympathi.«

Hindrer den katholske Kirke Oplysningen?

—o—

Fra kirkefjendtlig Side udtales ofte den Anke imod Kirken, at den hindrer Fremskridt og Oplysning og overalt udbreder aandeligt Mørke. Denne Beskyldning gjendrives, sagtens uden Forfatterens Vidende og Vilje, men til Kirkens større Ære, af den lige udkomne tyske Bog: »Adressbuch der deutschen Bibliotheken.« Ifølge den existere i Tyskland 130 offentlige Bibliotheker med henved 15 Millioner trykte Bøger og 200,000 Haandskrifter. Det katholske Bayern har lige saa mange offentlige Bibliotheker som hele Preussen, og hvad Bøgenes Tal angaar, to Trediedel af disse Bøger. De katholske Byer: Köln, Aachen, Trier, Mainz, Strassborg, Metz o. s. v. staa i forreste Række iblandt Bybibliothekerne. Den katholske Adel kan med Hensyn til sine Bogsamlinger (*Löwenstein, Oettingen-Wallerstein, Taxis, Waldburg-Zeil*) maale sig med alle andre. Af egentlig kirkelige Bibliotheker staa ligeoverfor 81 katholske kun 120 protestantiske, tilvisse en glimrende Stilling, naar man tager Hensyn til Konfessionernes Talforhold og Forskjellen paa deres materielle Hjælpemidler. Tilmed stamme mange protestantiske kirkelige Bibliotheker fra tidligere katholske Instituter. Medens samtlige 120 protestantiske kirkelige Bibliotheker kun ere anslaaede til at rumme 536,647 trykte og 1550 haandskrevne Bøger, indeholde de 81 katholske Bibliotheker 1,019,118 trykte og 5539 haandskrevne Bøger, altsaa langt over det Dobbelte.

Særlig de bayerske Klostre udmærke sig ved rigelige og store Bibliotheker, saaledes har f. Ex. det vidt bekjendte Benediktinerstift *Metten* over 60,000 Bind, derimod have selv de mest ansete protestantiske Prædikant-Seminarier intetsteds bragt det til egentlige

betydelige Bibliotheker. I *Tübingen* f. Ex. har det evangelisk-theologiske Seminar kun 25.000 Bind, medens det katolske Wilhelmsstift ejer 40.000 Bind, skjønt det første har et betydeligt højere Forøgelses-Budget. Endvidere er det Meste af det, som katolske Instituter nu kunne opvise i Henseende til Bogforraad, først bleven sammenbragt i dette Aarhundrede og for største Delen uden nogensomhelst Stats-Understøttelse. Hvad den katolske Kirke før ejede i Tyskland, er derimod vandret over i de store Universitets og Hovedstads-Bibliotheker. Der gives meget faa, større Bibliotheker, som ikke ere blevne rige ved de ophævede Klosters Plynring. Universitetsbibliotheket i Breslau f. Ex. indeholder Bibliothekerne af 70 Klostre eller kirkelige Anstalter; paa samme Maade forholder det sig med det kongelige Bibliothek i Berlin, Landsbibliotheket i Karlsruhe, Universitetsbibliothekerne i Leipzig og i Heidelberg. Saaledes danner det, som i sin Tid de katolske Ordensfolk og Gejstligheden overhovedet har samlet med Flid og Opofrelse, Grundlaget for mange store Samlinger af videnskabelige Værker, som vort Aarhundrede er saa stolt af. Og efter at man saaledes i Tyskland har frataget Kirken dens Bogskatte, har man fundet det passende at udskælde den katolske Kirke for en Fjende af sand Dannelse og Oplysning. De katolske Bibliotheker og den store katolske Literatur, der horer ind under alle Videnskabens Omraader, beviser, at Kirken netop spreder Lys blandt Menneskene. Dr.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Kjøbenhavn. Fredagen d. 26. Januar afholdt den katolske *Syge- og Ligkasse af 1867* sin aarlige Generalforsamling. En livlig Diskussion angaaende Gene-

ralforsamlingens Gyldighed, (da den ikke var indvarslet gennem Ugebladet, men kun ved skriftlig Meddelelse til de stemmeberettigede Medlemmer og med kort Varsel), samt om Valget af Revisorer for Regnskabet for 1893, sluttede med, at Bestyrelsens Indstillinger vedtoges; ihvorvel Generalforsamlingen misbilligede, at der ikke var bleven indkaldt en ekstraordinær Generalforsamling, for at vælge de to Revisorer. Derpaa af lagde Sekretæren Regnskabet for det forløbne Aar, samt gav Meddelelse om Kassens Virksomhed. Kassen talte nu 64 Medlemmer (herimellem 7 Æresmedlemmer) imod 63 forrige Aar. Den havde udbetalt ialt 338 Kr. 7 Øre i Syge-, Hospitals- og Lægehjælp, samt 134 Kr. i Ligkassepenge for to Medlemmer, som vare afgaaede ved Døden. Kassens Formue var 966 Kr. 53 Øre. Efter at Regnskabet var godkjendt, foretoges Valg. Formanden, Kassereren og en Repræsentant skulde gaa af. Valgte bleve: Fabrikant *Herm. Hoffmann*, Formand, Skomagermester *Lafontaine*, Kasserer, og Skræder *Valentiner*, Repræsentant. Til Revisorer for 1894 valgtes d'Hrr. Naalemagerm. *Jørgensen* og Fabrikant *Rasmussen*. Sluttelig vedtoges, at der skulde nedsættes et Udvalg paa tre Medlemmer, som skulde arbejde paa en Revision af Lovene; hvorpaa Mødet hævedes.

— Søndag den 4. Februar fejrede *Læringsforeningen* sin første Stiftelsesfest. Kl. 4 afholdtes Foreningens Generalforsamling, under hvilken de tidligere Bestyrelsesmedlemmer bleve gjenvalgte. Efter at Foreningen dernæst havde overværet Andagten i Rosenkranskirken, samledes man til et lille Festmaal, hvor der herskede den bedste Stemning blandt Foreningens unge Medlemmer. Senere gik disse ind i deres eget Lokale, som i Dagens Anledning var smykket med Flagdekorationer, med Paven og Biskoppens Vaaben og forskellige Haandværks-Symboler, hvor en Aftenunderholdning fandt Sted, som overværedes af den

højærværdigste Biskop og flere Gejstlige. Efter at For-
manden havde budt Biskoppen velkommen og takket
ham for den Ære og Interesse, han ved sin Nærvæ-
relse viste Foreningen, gav Sekretæren en kort Over-
sigt over Foreningens Virksomhed i det henrundne Aar.
Biskoppen tog derefter Ordet og ytrede blandt andet,
at det var med den mest levende Interesse, han fulgte
Foreningens stadige Udvikling, og roste gjentagne Gange
Medlemmerne for deres Udholdenhed og Regelmæssig-
hed i Henseende til at overvære Foreningens sædvan-
lige Søndags:moder. Tillige udtalte Hs. biskoppelige
Højærværdighed, at det var hans inderligste Ønske, at
alle katholske Lærlinge og Ynglinge maatte høre til
Foreningen, en Forening, som enhver katholsk Yngling
i Menigheden overhovedet burde høre til.

I Aftenens Løb underholdtes Forsamlingen dernæst
af flere Medlemmer med nogle vellykkede og mor-
somme Theaterstykker, Deklamationer og Sange. Denne
vor Menigheds yngste Forening tæller for Tiden 30
Medlemmer.

Odense. Søndag den 25. Februar (3die Søndag i
Fasten) agter *den højærværdigste Biskop* at aflægge et
Besøg i *Odense* for at meddele *Konfirmationens hellige*
Sakramente til en Del af den derværende Menigheds
Medlemmer. Hs. biskoppelige Højærværdighed rejser
Fredag Morgen! d. 23. ds. fra Kjøbenhavn og ankom-
mer henimod Middag til Odense, hvor Biskoppen samme
Dags Aften Kl. 7 $\frac{1}{2}$ vil blive højtidelig modtaget ifølge
Ritualets Forskrifter af Gejstligheden og den forsam-
lede Menighed i Kirken og derefter for første Gang
siden sin Bispevielse meddeler den højtidelige biskop-
pelige Velsignelse til Katholikerne i Odense.

Svendborg. Den katholske Afholdsforening »*St.
Knuds Broderskab*« i Svendborg tæller for Tiden 22
Medlemmer. Den er et Led af Danmarks Afholdsfor-
ening og staar under den fælles Organisation, men ar-

bejder paa en særegen Maade, idet den først og fremmest gaar ud paa at holde Medlemmerne til at opfylde deres religiøse Pligter og til at hjælpe hverandre i al aandelig og legemlig Nod. Foreningen har ogsaa en *Syggekasse*, som understøtter Medlemmerne i 6 Uger; desuden en *Sparckasse*, kaldet »Juleglæden«, i hvilken Medlemmerne hver Uge indsætte et vist Beløb, som saa udbetales til dem hver Jul. Foreningen har ogsaa oprettet et Bibliothek, hvortil den højærv. Sognepræst Hr. Pastor *Pohl* har skjænket en Del Bøger. En Gang om Ugen holdes almindeligt Møde med Foredrag og Oplæsning, og til forskjellige Tider i Aarets Løb særlige Festmøder. I Julen fejrede Foreningen saaledes en smuk Fest for 28 Børn af Medlemmernes Familie. Hvert Barn fik en lille Pakke Tøj, og nogle Godter. Det var den første Julefest, Foreningen afholdt; Børnene morede sig godt omkring det smukke Juletræ, og de Voxne, som med deres Sognepræst i deres Midte glædede sig ikke mindre end Børnene, fik et nyt Bevis paa, hvor velsignelsesrigt den rette Broderaand virker i en Forening. Ved det nye Aars Begyndelse, var Foreningens Medlemmer samlede hos Pastor *Pohl*, som velvilligst havde indbudt til en lille festlig Sammenkomst i Anledning af Aarsskiftet. I Hs. Excellence Grev *Moltke-Huitfeldt* til Glorup næved Svendborg har Foreningen en ædel Velgjører, som bl. a. sendte den en smuk Gave til Julen. Vi henlede vore Læseres Opmærksomhed paa, at Foreningen med Glæde og Taknemlighed modtager gamle og nye Bøger til sit Bibliothek og at disse kunne sendes til Formanden, Hr. *A. Jørgensen*, Augustas Minde, Svendborg, eller til Hr. Pastor *F. Pohl*, ligesom ogsaa Redaktionen er villig til at tage imod Gaver i nævnte Ojemed.

Elisabethforeningens Basar.

—o—

Elisabethforeningen, som antager sig *forældreløse* eller under *vanskelige Forhold* levende Børns Opdragelse, idet den sørger for deres Anbringelse i de her-værende Vajsenhuse eller i gode katholske Hjem, henleder Menighedens Opmærksomhed paa den *Basar*, som den ogsaa i Aar ligesom tidligere agter at foranstalte afholdt paa *Palmesøndag* den 18. Marts. En stor Betydning har denne Forening, ja den er ligefrem *nødvendig* for vor Menighed. Thi hvorledes vilde det ellers være muligt at skaffe de ovennævnte Børn i Menigheden den tilbørlige Opdragelse, som kan bevare dem for vor Menighed og tillige sætte dem i Stand til selv at skaffe sig det Nødvendige til Livets Ophold? I forrige Aar havde Foreningen 9 Børn at sørge for, blandt hvilke to Smaa, som i Løbet af en Uge mistede baade Fader og Moder, og i Aar har den allerede set sig nødsaget til at overtage to nye, som ved deres Moders Død ere blevne forældreløse. Til Bestridelsen af de med Underholdningen af disse Børn forbundne Udgifter er Foreningen henvist til Medlemsbidragene, extraordinære Gaver og til Basarens Udbytte, som ogsaa i Aar har været en meget væsentlig Støtte for Foreningen.

Vi tillade os derfor allerede nu at bringe denne Basar i alle de Menighedsmedlemmers velvillige Erin- dring, som finde en ædel Glæde i at understøtte et saa smukt og velsignelsesrigt Øjemed, som det Foreningen tilstræber unægtelig er. Af samme Grund tro vi ogsaa at burde paa det Indstændigste anmode alle forældreløse og ulykkelig stillede Børns sande Venner om en ret virksom og kraftig Understøttelse af Elisabethforeningen. Naar en stor Løn er forjættet den, som omvender en Synder fra hans onde Veje, hvilken Løn tor

da ikke den vente, som i denne Forening bidrager til at det Onde hindres, idet Barnet med sit modtagelige Sind og Hjærte styrkes og opretholdes i det Gode ved en ægte katholsk Opdragelse, som det ellers havde maattet savne. Indmeldelser i Foreningen og Gaver, store og smaa, til Basaren modtages med Taknemlighed i Løbet af Fastetiden hos Foreningens Præsident og Bestyrelse.

Andr. Johansen, Præsident,
Bredgade 64, 1. S.

Fru *A. Osterhammel*, Bestyrerinde,
Nørrefarimagsg. 53. 2. S.

Fru *M. Larsen*, Kassererinde,
Vingaardsstræde 10 St.

Frk. *S. Mariboc*, Sekretærinde,
Bredgade 67, 2. S.

Har Elisabethforeningen allerede i en Række af Aar været en af vore nødvendigste og velsignelsesrigeste Veldædighedsinstitutioner, saa kan dette i en endnu langt højere Grad siges om den, siden vi nu paa Frederiksberg have faaet 2 nye Vajsenhuse byggede og indrettede. Mangelen paa Husly er der nu raadet Bod paa; Maristbrødrene og Josefssøstrene staa rede til med aabne Arme og kjærligt Hjærte at modtage de Børn, som staa ene i Verden, uden Faderens og Moderens Kjærlighed, eller udsatte for de største aandelige og legemlige Farer, ja endog for Faren at miste deres Fædrenetro. — Men om end Mangelen paa Husly er afhjulpet, saa er dog Mangelen paa materielle Midler bleven desto føleligere. Hvor ofte bløder ikke Ens Hjærte, naar man saa tidt staa foran den ligefremme Umulighed i at kunne hjælpe, naar en hel Børneskare — og det er indtruffet mere end en Gang — udstrækker sine Arme efter Elisabethforeningens Hjælp, uden at dens Bestyrelse ser sig istand til at yde den. For at kunne tage sig af disse Børn, for at kunne an-

betro dem til Brodrenes og Sostrenes Varetægt, maa Bestyrelsen sættes istand til at raade over større Midler, thi selve Vajsenhusene ere absolut blottede for alle Hjælpemidler.

Jeg ledsager derfor Elisabethforeningens Indbydelse til Deltagelse i en Basar til Gunst for forældrelose Born med min varmeste Anbefaling; jeg knytter dertil den indtrængende Opfordring til alle Katholiker om at melde sig ind i denne Forening som aarligt bidragydende Medlemmer. Hvem der hjælper her, yder sin Skærv til en overmaade velsignelsesrig Sag og gjør sit til, at mangt et Barn, der staar nær ved Afgrunden, frelses baade for et sundt naturligt Liv i Samfundet, og for et religiøst overnaturligt Liv i Kirken.

Kjøbenhavn, d. 15. Februar 1894.

✠ **Johannes,**
Biskop.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 18. Februar. 2. Søndag i Fasten. — 19. **M.** Hilarius, Biskop og Kirkelærer. — 20. **Ti.** Cyrillus af Alexandria, Biskop og Kirkelærer. — 21. **O.** Ferialdag. — 22. **To.** Petri Stol i Antiokia. — 23. **F.** Ihukommelse af Frelserens h. Ligklæde — 24. **L.** Mathias, Apostel.

Søndag den 25. Februar. 3. Søndag i Fasten.

Sct. Josefs Gilde. Alm. Møde for alle Brødre Mandag d. 19. ds. Kl. 8¹/₄ Aften. Brodgade 67

Sct. Ansgars Kirke. I Fastetiden holdes hver **Fredag Aften Kl. 8 Korsvejsandagt** med Prædiken og hver **Søndag Aften Kl. 6 Fasteandagt** med Prædiken.

Rosenkranskirken. Hver **Tirsdag Aften Kl. 8: Bibellæsning** over Apostlenes Gjerninger af Hr. Pastor Edv. Ortved, og hver **Fredag Aften Kl. 7 Korsvejsandagt.**

Jesu Hjertes Kapel (Stenosgade). Hver **Onsdag Aften Kl. 8¹/₂ Kateketisk Foredrag** af Hr. Pater A. von Geyr.

Unio. Søndag den 18. Februar alm. Møde i Vinterlokalet Østergade 32, 1 Sal, og Søndag den 4. Marts Foredrag sammesteds.

Mariakongregationen for Ynglinge holder Fælleskommunion i Jesu Hjertes Kapel Søndag den 25. Februar Kl. 8¹/₂.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Toogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, St. Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 8.

Søndagen den 25. Februar.

1894.

Indhold: Rosa mystica. Imod Strømmen. En tysk Bog om en dansk Maud. Efterretninger fra Ind- og Udland: Uganda. Amerika. Rom. Kristiania. Bekjendtgjørelser. Tillæg: „Vor Frue af Lourdes“.

Rosa mystica.*)

—o—

Hvor end i Verden jeg skal gaa,
Guds rene Moder tror jeg paa,
Og skal jeg leve, skal jeg dø,
Er du min Sang, Maria Mø!

Du Spejl for alt, jeg herligst véd,
Min Tro kan slaa Din Spotter ned,
Loft blidt mig over Død og Kval
Til Herren op og til Sankt Gral.

Guds Moder uden Plet og Brist,
Din jomfrufødte Søn er Krist;
Du Himlens Rose skær og hvid,
Krist er min Gud til evig Tid!

Thor Lange.

---

*) I sidste Nummer af Ugebladet for 1893 meddelte vi vore Læsere et lille Digt „Ave maris stella“ af en af vort Fædre-

Imod Strømmen.

—o—

Det er uden Tvivl vanskeligt at svømme imod Strømmen, navnlig naar denne er rivende. Men naar jeg véd, at det vil blive til min Ødelæggelse, dersom jeg svømmer med Strømmen, vil jeg da ikke i alt Fald overveje, hvad der muligvis dog kunde og burde gjøres for at frelse mit Liv? Det ligger maaske nærmest, at jeg ikke styrter mig ind i Strømmen og holder mig borte fra dens Bredder, for at heller ikke Andre skulle drage eller styrte mig ind i den. Men lader det sig ikke gjøre, maa jeg nødvendigvis ind i Strømmen, saa vil jeg søge at holde mig fast til noget, der sætter mig i Stand til at modstaa Vandets Magt, og maaske endog hjælper mig til at komme opad imod Strømmen, for at naa hine skjønne Egne, hvor jeg, fri for al Fare, ene og alene finder Fryd og Glæde.

Lader os imidlertid forlade Billedet og gaa over til Virkeligheden.

Verden sammenlignes ofte med en brusende Strøm. Mangt og Mange river Verden med sig ved Hjælp af sine Anskuelser, Grundsætninger, Skikke og Uskikke. Mennesker af enhver Stand, af enhver Alder blive revne med af Tidens Strøm. Høje og Lave, Rige og Fatige, Dannede og Udannede, Mennesker, hvis Hoved er smykket med en Krone, eller et Diadem, hvis Bryst er fuldt af Ordener og Insignier, Mennesker endog, som ere iførte gejstlige Klæder, blive skyllede bort paa denne Strøms Bølger. Ligesom man paa flere store Floder, f. Ex. i Kina, ser hele Kolonier med Huse, Haver og alskens Bekvemmeligheder glide hen ad Strøm-

---

lands bedste lyriske Digtere, dansk Konsul i Moskau Dr. ph. Thor Lange. I Dag bringe vi ovenstaaende nye smukke Digt af samme Forfatter. Dets Motiv er, som Overskriften siger, hentet fra det „Lauretanske Litani“, og Digtet har ikke tilligere været trykt i nogetsomhelst Blad.

men, saaledes ser man ogsaa drive ned ad denne Strøms Vande store Bygninger, Theatre, Forlystelses-Etablissementer, Slotte, Fæstninger, Fabriker, endog Kirker, ofte hele Byer, fyldte med lystige Mennesker, som spotte over dem, der arbejdede sig opad imod Strømmen.

Imod Strømmen? Ja, hvem kan vel arbejde sig opad imod Tidsaandens mægtige Strømning? Hvorledes! Have vi da endnu ikke været Vidne til, hvorledes en betydelig Menneskemængde ofte bevæger sig imod mægtige Strømninger, rigtignok langsomt, men roligt og sikkert! Have vi aldrig set, hvorledes store Skibe, satte i Bevægelse af Dampens Kæmpekraft, gjennepløje de skummende Bølger og bringe deres Passagerer opad imod Strømmen.

Paa en lignende, kun langt mere storartet Maade, bærer et mægtigt Skib, sat i Bevægelse af hin evige Aands uendelige Magt, som blæser og vifter, virker og driver, hvor den vil, styret af St. Peters og betjent af de øvrige Apostles Efterfølgere, Millioner af Mennesker fra alle Lande, Riger og Folkeslag paa Jorden, Kejsere og Konger, Fyrster og Mægtige, Borgere og Bønder, Herrer og Tjenere, Ynglinge og Jomfruer, og fører dem hen til Paradisets himmelske, evigt skønne Egne, hvor der stedse hersker Fred og Glæde, Lykke og Salighed.

Masten paa dette Skib ender i et Kors, som bærer Indskriften: »Det er Troen, som overvinder Verden«; dets Anker er smedet af Sølv og smykket med de Ord: »Paa Dig, o Herre, stoler jeg og jeg skal i Evighed ikke blive tilskamme«; paa dets Flag ses afbildet et Hjærte, der er gjenneboret, omkranset med Torne og kronet med et Kors, der skyder op af et Flammehav og bærer Indskriften: »Kjærligheden er stærk som Døden.« Ovenover Skibet straalere en klar Stjerne, i hvis Midte ses lyse med Ædelstenes funkende Glands: »Ave, Maria, stella maris;« Skibets

Kjættinger bestaa af rosenfarvede Led, som ligne Koraller; Redningsbaade hænge ved dets Sider, Redningsbaade, som skulle optage dem, der komme ind i Strømmen eller forlade et eller andet af de Skibe, som sejle nedad med Strømmen, og nu søge Hjælp; man læser paa disse Baade forskellige Indskrifter, som love Hjælp og Frelse, ofte gjenfinde vi disse Ord: »Hos mig er alt Livets Haab«.

Hvad er det for et vidunderligt Skib? O vi kjende det og glæde os over at være ombord i det. Det er Petri Skib, det er den ene, hellige, katholske og apostolske Kirke. I 1800 Aar sejler dette Skib gennem Tidens Strøm. Sejrrigt gjennepløjede det de vældigste Strømninger; rigtignok gaves der ofte frygtelige Kampe, saa at baade Skibet og Vandet blev rødt af Blod; Tusinder af Skibe ere sejlede forbi det, Mange ere løbne imod det, og der er sket stærke Sammenstød. Der nærmede sig Skibe, som med blodrøde Sejl, med sorte Master rasede forbi det med den flyvende Hollænders Hastighed og forsvandt i en ulykkelig Evigheds dybe Hav. Mange af disse Skibe gik under, Katastrofe fulgte efter Katastrofe; men dette Skib styrer stødt og roligt opad imod Strømmen og bringer baade Passagerer og Besætning lykkeligt og sikkert til det himmelske Jerusalem.

Naar Salmisten siger: »Lad Vandene i Havet bruse og oprøres, lad Bjærgene bæve af dets Vælde; Strømmens Tilløb skal glæde Guds Stad«, saa er der vel tænkt paa hine, som stærke i Troen, faste i Tilliden, inderlige i Kjærligheden, under Raabet: »Jeg vil leve som Katholik, jeg vil dø som Katholik«, standhaftig modstaa alle de Tillokkelser og Indbydelser, Trusler og Forhaanelser, som rettes imod dem fra forbisejlende Skibe, overvinde alle Braadsøer i Tidens Strøm og saaledes blive til et glædeligt Skuespil for Guds Stad og dens lykkelige Beboere. Hisset glæde Millioner af lyk-

kelige Sjæle sig, som have vandret før os og med os paa Jorden og som ikke hyldede Tidens Vranglærdomme, ikke stode paa Verdens Skuffelser, ikke lyttede til Forføernes Sirene-Sange, ikke frygtede for Fjendernes Trusler og modige arbejdede sig frem imod Tidens Strøm.

De raabe fra Himlens Højder: »Criste, alle I som søge Hjælp og Frelse; ombord, stoler paa Kristus, han byder over Storm og Bølger, stoler paa Maria, hun nedbeder over Eder en lykkelig Rejse. Stoler paa Leo. Løven af Judæ Stamme sejrer! I Farens Øjeblik tænker paa Jesu Hjærte og siger til Opmuntring for Eder selv og for Andre: »Stands, Jesu Hjærte er med os!«

En tysk Bog om en dansk Mand.

—o—

Der Karmeliter Paulus Eliæ, Forkæmper der katholischen Kirche gegen die sogenannte Réformation in Dänemark von *Ludvig Schmitt* S. J. Freiburg im Breisgau, Herder. 1893. S. XI og 172. Preis M. 2,30 Pf.

Jesuitpater *Ludvig Schmitt*, der henved tyve Aar har opholdt sig her i Landet, og under sine lange Ophold i Kjøbenhavn har haft Lejlighed til at benytte det righoldige Kgl. Bibliothek, har som første Frugt af sine historiske Studier af Reformations-Aarhundredet paa *Tysk* udgivet en lille Monografi af den bekjendte danske Karmelitprovinsial *Paulus Eliæ*, den katholske Kirkes saa at sige eneste Forkæmper imod den saakaldte Réformation i Danmark. Paulus Eliæ har fristet den tragiske Skjæbne, at baade Livssagen,

han kæmpede for, bukkede under, voldelig undertrykt som den blev af den pengegridske Kristian III, og at hans eget ærlige Navn af en tendentiøs Historieskrivning er bleven ham frarøvet, som om han virkelig havde været den »Vendekaabe«, ikke Faa, der selv vare det, havde Interesse i at gjøre ham til. Den tyske Monografi er udarbejdet med megen Flid og vidner om et ikke ganske overfladisk Studium af de nærmest liggende Kilder.

Paulus blev født i Warberg omkring Aaret 1480, hans Fader var dansk men Moderen svensk. Han var endnu meget ung, da hans Forældre sendte ham til et Karmelitkloster, for der at gennemgaa Latinskolen. Senere traadte han selv ind i den berømte Karmelitorden, der ogsaa her i Danmark havde talrige blomstrende Klostre. I Aaret 1517 offentliggjorde den ivrige Karmelitmunk sit første Skrift og viste saavel i dette som i sine følgende Skrifter sin rene Iver for Kirkens Reform i Ordets bedste Betydning. Han var ikke blot ikke uvidende om de mange Misbrug, som fandt Sted i Rom, men fremhævede dem selv, flere Gange endog i overdrevne Skildringer, dog forstod han meget vel at skjælne imellem selve »Sagen« og de den vedhængende menneskelige Skrøbeligheder, og undlader heller ikke at tilkjendegive sin rørende Hengivenhed imod St. Peters meget smædede Stol. Indenfor et Tidrum af henved tyve Aar udgav han 71 Skrifter af større eller mindre Omfang og af de forskjelligste Emner. Fra 1519 af virkede den arbejdsdygtige Karmelit som Lektor i Theologien (vel nærmest Exegese) ved Universitetet i Kjøbenhavn og arbejdede med ikke mindre Energi som Prædikant. Der gaves den Gang ikke noget Angreb paa den katolske Kirke i Danmark, som han ikke søgte at afparere, der udkom ikke noget paa Landets religiøse Forhold indvirkende Skrift, til hvilket han ikke tog Stilling.

Ligeoverfor Kristian II førte han et nok velvilligt men tillige djærvt Sprog, og maatte derfor 1522 flygte, efter den 24 Juni s. A. paa Slottet at have prædiket om Herodes og Herodias med tydelig Hensyntagen til Landets grusomme Konge.

Men Danmarks kirkelige og politiske Stilling forværedes under Kong Frederik I, og Eliæ fortrod »at have gjort saa meget for Frederik«, thi »Herskeren var skiftet, men det vilkaarlige Herredømme var langt fra hævet«. Desto mere fortjener det ubøjede Mod vor Beundring, med hvilket han i en i Sandhed trøstesløs Situation, i hvilken selv Bisperne søgte deres Støtte hos ham, ikke mistede sin Virkelyst, men som en tapper Helt indtil sit Livs Ende holdt ud paa sin Post, for at redde, hvad der endnu var at redde. Efter 1535 forsvinder pludselig enhver Notits om ham — og Jesuitpater *Schmitt* fremsætter vægtige Grunde til Støtte for den Formodning, at Paulus Eliæ som Offer for sin modige Iver i al Stilhed ved en voldsom Død er bleven fjærnet fra Skuepladsen for sin Virksomhed.

Endnu et Par Bemærkninger om enkelte Karaktertræk hos denne fortjenstfulde Mand. Som ægte Munk øvede han grundig Ydmyghedens Dyd; i sine mange Skrifter taler han yderst lidt om sin egen Person, og ved disse sjældne Lejligheder plejer han endda at tale om sig selv i tredje Person. Han havde gennemgaaet en grundig Skole i den scholastiske Theologi, udmærket sig som Humanist, dansk Skribent, Taler og Skriftfortolker, var i mange Aar Biskoppernes søgteste Raadgiver og tilsidst deres Faktotum, havde i Ordenen beklædt Priorens og Provinsialens Værdighed, og omtaler sig dog kun stedse som den jævne »Karmelitbroder Paulus Eliæ« og skriver: »Jeg er den Allerringeste, til i denne Tid at fremme Kristendommens Bestaaen, thi min Forstand er ret lille« — »jeg bekjender og tilstaar gjerne, at jeg selv kun er et

syndefuldt Menneske«. Hvad hans sædelige Forhold angaar, var han aldeles urørlig, noget, hans egne Modstandere aflægge det bedste Vidnesbyrd om. Have Partimænd forekastet ham Uredelighed, Bestikkelighed, Vankelmodighed og givet ham Øgenavnet »Vendekaabe«, som den, der havde opgivet sine oprindelige lutherske Anskuelser, synde de — det paavises i vore Dage af mere upartiske, protestantiske Videnskabsmænd — mod den objektive Sandhed.

Paulus Eliæ var i Grunden mild og menneskevenlig selv ligeoverfor sine hæftigste Modstandere. Man kan ikke særlig undres over, at han imellem følte sig foranlediget til at bære en Elias' glødende Iver til Skue mod sine ofte saa skammeligt bagvaskende Fjender, der delvis havde været hans tidligere Disciple og Ordensfæller. Dyb Forbitrelse over Forræderiet imod Sandheden, over den triumferende Uret og Vold, har oftere dikteret hans Pen glødende Ord og djærve Talemaader, deriblandt den bekjendte Travesti paa den Ambrosianske Hymne, som Dr. *Holger Rørdam* for en Del Aar siden har offentliggjort i sine Monumenta, hvis Fortsættelse vi imødesee med Længsel. At Paulus Eliæ er Forfatteren til den Skibyske Krønike, er nu hævet over enhver Tvivl.

Det vilde være en taknemmelig Opgave at oversætte den tyske Jesuitpaters Monografi paa Dansk. Man vilde derved indfri en Taknemmelighedsgæld imod den store danske Karmelitprovinsial, der har ofret sit Liv i Sandhedens Tjeneste og fristet ethvert Sandhedsvidnes Skjæbne.

Dr. Hansen.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Uganda. Forhandlingerne, som den britiske Regering havde anordnet i sin Tid i Uganda og overdraget til sin Kommissær, Sir *Gerald Portal*, at lede, ere nu afsluttede. Kommissæren har afgivet sin Kjendelse og anordnet, at de af det »engelsk-afrikanske Kompagni« angrebne katholske Missioner skulle gjenindsættes i deres Rettigheder; de med Vold og Magt fordrevne Katholiker skulle atter have deres Ejendom tilbage, og en Skadeserstatning paa 522,000 Francs skal udbetales til den katholske Mission. Der er endvidere taget Forholdsregler, som skulle sikre Katholikerne en ogsaa i politisk Henseende passende Repræsentation og hindre nye Forfølgelser. Den engelske Regerings-Kommissærs Beretning udtaler sig meget rosende om den katholske Missionsbiskop, Msgr. *Hirth's* og hans Missionærs forsonlige Holdning, om deres fortrinlige Skoler, Kolonisationsforsøg, Plantageanlæg o. s. v. og slutter med følgende Udtalelse: »Drager man Sammenligninger mellem katholske og protestantiske Missioner, kan man ogsaa ganske se bort fra det religiøse Spørgsmaal og kun betragte Sagen fra et praktisk Standpunkt; man maa da indrømme, at det Arbejdssystem, som gennemføres i de katholske Missioner, langt overgaar det, som den anglikanske »Church-Mission-Society« (det protestantiske Missionselskab) anvender. — Dhrr. *F. F.* og *Grove-Rasmussen* kunde passende gemme disse Linier i deres scrap-book, for at benytte dem, naar de atter en Gang skrive om Missionerne i Uganda, saa blev det maaske ikke saa bagvendt, som Indholdet af den sidste Uganda-Artikel var i »Nationaltidendes« Tillæg for et Par Uger siden.

Amerika. Det katholske Direktorium for 1894, som udgives af Hoffmann Brothers Co., (Milwaukee, Wis), meddeler en Statistik over den katholske Kirke i de

Forenede Stater i Nordamerika. Den katholske Befolkning er i mange Bispedømmer beregnet tilnærmelsesvis, saa at Udgiverne ikke have været i Stand til at angive nøje, hvormange Katholiker leve i de Forenede Stater. Direktoratet angiver 8,902,033, men katholske Autoriteter have ifjor beregnet, at der maa være mindst 12,000,000.

Landet er delt i 14 kirkelige Provinser, som hver bestaar af et Ærkebispedømme og flere Bispedømmer. Bispedømmernes Antal beløber sig til 72. Der er 16 Ærkebiskopper, inkl. Kardinal Gibbons, og 71 Biskopper. I samtlige Kirkeprovinser er der 9,717 Præster, nemlig 7,231 Verdensgejstlige og 2,486 Ordensgejstlige. Der findes 8,729 Kirker og 5,707 Kapeller og Missionsstationer. I disse sidste er der ingen bosiddende Præst, men Katholikerne besøges der regelmæssig af en Gejstlig. Der er 8 Universiteter og 25 Seminarier, hvor 2,076 unge Mænd forberedes til det præstelige Embede. De religiøse Ordener have 61 Seminarier med 1,457 Kandidater, som uddannes til Ordensgejstlige. Der er 172 højere Skoler for Drengene, 668 højere Skoler for Piger og 3,732 Kirkeskoler, som besøges af 765,388 Børn. I 238 Vajsenhuse drages der Omsorg for 29,526 forældreløse Børn. Der findes 754 Velgjørenhedsanstalter. Det samlede Antal af Børn i katholske Anstalter beløber sig til 860,356.

En katholsk Statistiker har foretaget en Undersøgelse, som viser Kirkens Fremgang i Løbet af de sidste Hundrede Aar. I 1790 var der i Nordamerika 300,000 Katholiker, eller 1,107 af hele Befolkningen; i 1800, 100,000, eller 1,53; i 1810, 150,000, eller 1,48; i 1820, 300,000, eller 1,32; i 1830, 600,000 eller 1,21; i 1840, 1,500,000 eller 1,11; i 1850, 3,500,000 eller 1,7; i 1878, 7,000,000 eller 1,6. Den officielle Folketælling i 1890 i de Forenede Stater viser, at den samlede Be-

folkning har været 62,885,548, medens den *katholske Befolkning* anslaaes til 12,000,000.

Ærkebispedømmerne ere New-York med 800,000 Katholiker; Boston med 575,000; Chicago med 550,000; Philadelphia med 410,000; New Orleans med 300,000; Baltimore med 235,000; San Francisco med 220,000; Cincinnati, Milwaukee, St. Louis, St. Paul hver med 200,000; Dubuque med 150,000; Santa Fe med 128,000 og Oregon med 33,500.

Blandt Bispedømmerne tæller Brooklyn 280,000 Katholiker; Hartford 250,000; Newark 218,000; Pittsburgh 206,000; Providence 200,000.

De forskjellige Ærkebispedømmer og Bispedømmer ere følgende: *Baltimore*, Charleston, Richmond, St. Augustine, Savannah, Wheeling, Wilmington, Nord-Carolina; *Boston*, Burlington, Hartford, Manchester, Portland, Providence, Springfield; *Chicago*, Alton, Belleville, Peoria; *Cincinnati*, Cleveland, Columbus, Covington, Detroit, Ft. Wayne, Grand Rapids, Louisville, Nashville, Vincennes; *Dubuque*, Cheyenne, Davenport, Lincoln, Omaha; *Milwaukee*, Green Bay, La Crosse, Marquette; *New Orleans*, Dallas, Galveston, Little Rock, Mobile, Natchez, Natchitoches, St. Antonio, Brownsville, Indianer-Territoriet; *New-York*, Albany, Brooklyn, Buffalo, Newark, Ogdensburg, Rochester, Syracuse, Trenton; *Oregon*, Boise City, Helena, Nesqually, Vancouver; *Philadelphia*, Erie, Harrisburg, Pittsburgh, Scranton; *St. Louis*, Concordia, Kansas City (Kans), Kansas City (Mo), St. Joseph, Wichita; *St. Paul*, Duluth, Jamestown, St. Cloud, Sioux Falls, Vinona; *San Francisco*, Los Angeles, Sacramento, Salt Lake; *Santa Fe*, Denver og Arizona.

At Sognepræsterne i de Forenede Stater have en vigtig og væsentlig Støtte i deres Menigheder ogsaa i pekuniær Henseende, fremgaar af de forskjellige Aars-Regnskaber, som de katholske Blade i Amerika regel-

mæssig offentliggjøre. Vi anføre bl. a. følgende fra »Hellig Kors« Sognet med ca. 3000 Sjæle i Pittsburgh. Der er to Præster ansatte ved Kirken. I de sidste 10 Aar har Menigheden i alt ydet 540,249 Kr. til Byggeforetagender, tillige er gammel Gjæld bleven dækket og i samme Tidsrum er der ydet af Menigheden 170,000 Kr. til de aarlige Udgifter til Kirke og Skole. Ved Slutningen af 1893 havde Sognepræsten den Glæde at kunne meddele Menigheden, at al gammel Gjæld var betalt og at han havde et Overskud af 3,632 Kr. i Kassen. De forskellige Hovedposter i Regnskabet for 1893 vare følgende: *Indtægter*: Overskud fra forr. Aar 8,197 Kr.; Kirkestolepenge 10,636 Kr.; Kollekt 11,466 Kr.; Subskriptioner og pic-nics 7,483 Kr.; Aftenunderholdninger 1,722 Kr.; Kollekt i velgjørende Øjemed 2,275 Kr. I alt 41,779 Kr. — *Udgifter*: Til Kirken 7,984 Kr.; til Skolen 7,490 Kr.; afgivet til Biskoppen 5,379 Kr.; til en provisorisk Skolebygning 5,502 Kr.; Forbedringer og Reparationer 2,933 Kr.; gammel Gjæld udslettet 8,859 Kr. Menigheden er saaledes gaet ind i det nye Aar med et Overskud af 3,632 Kr.

Vor hellige Kirke vinder stedse fremad i de Forenede Stater og udvikler og rodfæster sig Aar for Aar mere og mere baade i aandelig og materiel Henseende. En Mængde Foreninger blomstre i alle Menighederne, og paa alle Omraader arbejder Katholikerne sig fremad med Enighed og Energi og en utrættelig Offervillighed, saa at Kirken uden Tvivl kan hengive sig til de lyseste Forhaabninger for Fremtiden.

Imidlertid har dette vakt Sekternes gamle Had mod den katholske Kirke, og der al god Udsigt til en Kulturkamp i de Forenede Stater. Under Navn af »*American Protective Association*«, sædvanlig betegnet ved de tre Bogstaver »*A. P. A.*«, har der nemlig i Amerika dannet sig *et hemmeligt Selskab*, som udbreder sig med stor Hurtighed. Medlemmerne af dette

Selskab forpligtede sig ved en højtidelig Ed til at arbejde imod den katholske Kirke, aldrig at stemme paa en katholsk Kandidat og aldrig at give en Katholik Arbejde. Edsformularen har følgende Ordlyd: »Jeg sværger og lover højtideligt, at jeg aldrig skal tillade, at en romersk Katholik bliver Medlem af dette hemmelige Selskab. Jeg vil benytte hele min Indflydelse til at begunstige Protestantismens Fremskridt paa hele Jorden. Jeg vil, saalænge jeg kan finde en Protestant, aldrig ansætte eller beskæftige en Katholik. Jeg vil aldrig bidrage til Opholdelsen af katholske Kirker, Kapper eller Institutioner. Jeg vil gjøre Alt, for at undergrave og ødelægge Pavens Magt. Jeg vil aldrig tale til en Katholik om dette Selskab. Jeg vil aldrig lette Adgangen til et hvilket som helst Embede for en romersk Katholik og jeg vil aldrig afgive min Stemme til Gunst for ham. Jeg vil altid kun stemme for Protestanter og af alle Kræfter virke for, at Styrelsen forbliver i deres Hænder. Alt dette lover og sværger jeg højtideligt, saa sandt hjælpe mig Gud.« Man ser, at det drejer sig om en fuldstændig Banlysning af det katholske Element. Katholiken skal ikke blot udelukkes fra al Deltagelse i de offentlige Anliggender, men ogsaa berøves Midlerne til Erhvervelsen af sit Livsunderhold.

Vaabnene, som *A. P. A.* benytter imod Kirken er de samme som benyttes i Europa og alle Vegne. Man grundlægger i de forskjellige Byer Blade, som forfølge baade Verdens- og Ordensgejstligheden med de skjændigste Bagvaskelser og uafadelig beskyldte Katholikerne for at være Sammensvorne, som søge at tilrive sig Statsmagten. Ved Siden af denne Propaganda i Pressen gaar man frem mod Katholikerne ved Afholdelse af Møder og Udgivelse af Flyveskrifter og tendentiøse Bøger, der vrimle af Røverhistorier om Munke og Nonner eller ere afskyelige Vrængbilleder af Kirkens Lære. Den sekteriske Fanatisme bliver vakt alle Vegne

Kirken bliver mistænkeliggjort og betegnet som en Fare for Nationen og alskens Fordomme blive atter kaldte ilive. Ogsaa den danske Protestantisme i Amerika arbejder med Lyst og Iver med disse gode Vaaben, som uden Tvivl »helliges af Hensigten«. En lille Mundsmag giver f. Ex. det i Chicago udkommende Blad »Skandinaven«, som for nylig indeholdt følgende smukke Udtalelser af en dansk Lutheraner: »Den katholske Kirke er en gammel Røverkule. Den vil ligesaa gjerne myrde og plyndre nu, som den har gjort før, naar den bare kan og tør. Paa Grund af vor Lunkenhed og Ligegyldighed, vor Kirkestrid og Skinsyge er den halvt hedenske katholske Kirke oprejst som en Trusel imod os. A. P. A. er meget i Vejen for Katholikerne. Ja, saaledes skal det være. Det var ønskeligt, om der kunde blive mere Kristendom og mindre Kirkestrid og Haarkløveri i de protestantiske Samfund. Det Hus, som er splidagtigt med sig selv, det falder. Stem ikke mere paa nogen Katholik. Katholiker, som ndvandre, burde herefter ikke gives Stemmeret, og de Katholiker, som ere fødte her, burde endog fratages Stemmeretten, fordi de staa under Pavens Indflydelse og stemme efter hans Ordre o. s. v.«

Hvorledes denne antikatholske Bevægelse vil ende, kan man endnu ikke overskue. Maatte de amerikanske Katholiker vise sig deres Navn værdige og øse ny Kraft i Kampen og i Forfølgelsen; Gud vil ikke forlade dem.

Rom. I den h. Hermes' Katakomber ved den gamle »Via Salaria« have de nyeste Udgravninger ført til vigtige Opdagelser. De ovennævnte Katakomber vare siden det 9. Aarhundrede kastede til og fyldte med Jord kun Hermes-Basilikaen, den største underjordiske Kirke, man hidtil har opdaget, og som ligger nogle faa Alen under Jordens Overflade, var mindre bleven glemmt. Den h. Hermes' og den h. Bassillas jordiske Levninger, som

oprindelig vare bisatte her, bleve allerede i det 9. Aarhundrede flyttede ind i Rom. Det samme troede man ogsaa var Tilfældet med Martyrerne Protus' og Hyacinths jordiske Levninger, skjønt Overførelsen til Rom kun kunde paavises med Hensyn til den h. Protus' Relikvier. I 1845 var Pater Macchi imidlertid saa lykkelig, i det han gik ud fra Hermes-Basilikaen, at kunne trænge frem til de to Martyrers Crypta. Følgende Indskrift paa Slutstenen til en Gravnische, der endnu var uberørt: »Dep. III. Idus Sept. Hyacinthus Martyr,« hævede det værdifulde Fund over enhver Tvivl. Og virkelig fandt man i den opbrudte Gravnische de forkullede Levninger af Blodvidnet Hyacinth, som led Døden paa Baalet. Relikvierne bleve henflyttede til Propaganda-Kollegiets Kirke. Den h. Hyacinths Crypta blev imidlertid den Gang ikke nærmere undersøgt og kort Tid efter blev den atter fyldt af et Jordskred. I vore Dage har den arkæologiske Kommission, som med utrættelig Iver arbejder i Katakomberne til den katholske Religions Forherligelse, paany ladet Cryptaen grundig rensning og afstive efter det stedfundne Jordskred. Man fandt da et rigtignok beskadiget, men endnu ikke helt udvisket Freskomaleri, som forestiller den h. Protus og Hyacinth; desuden flere Gravskrifter fra det 4. Aarhundrede og navnlig enkelte Brudstykker af begge de versificerede Indskrifter, som Pave Damasus tilegnede Broder- og Martyrparret Protus og Hyacinth og lod indmure i Cryptaen. En betydelig Del af den ene Indskrift ejede man allerede i længere Tid i Kirken »Santi quattro Coronati,« et mærkværdigt Sammentræf og et Bevis for Sandheden af den katholske Religion i Almindelighed og af den katholske Historieskrivning i Særdeleshed.

— Pave *Leo XIII* fejrede den 18 Februar som Afslutning af Festlighederne i Anledning af sit 50-aarige Bispejubilæum en højtidelig Messe i St. Peters-

Kirke, som overværedes af 50,000 Mennesker, der bragte Paven begejstrede Ovationer. De fremmede Gesandter, de romerske Patricierfamilier og Malteserridderne havde Plads paa særegne Tribuner. Pave Leo, som om nogle faa Dage begynder sit 85 Leveaar, gjorde Indtryk af at befinde sig særdeles vel. Tilsyneladende er der intet i Vejen for, at han kan naa til at fejre sin 90 Fødselsdag.

Kristiania. De derværende Katholiker agte ifølge »St. Olaf« at smykke deres Hovedkirke, helliget St. Olaf, med Glasmalerier, som skulle forestille de nordiske Helgener St. Ansgar, St. Olaf, St. Halvard, St. Thorfinn, St. Sunniva og Ærkebiskop Eystein af Trondhjem. De have allerede begyndt at samle paa de nødvendige Fonds.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 25. Februar. 3. Søndag i Fasten. — 26. M. Petrus Damian, Biskop og Kirkelærer. — 27. Ti. og 28. O. (Midfaste) Ferialdage. — 1. Marts, To. Ferialdag. — 2. F. Ihu-kommelse af Jesu 5 hh. Vunder (Kl. 8 $\frac{1}{4}$ h. Broderskabsmesse til Ære for Jesu guddommelige Hjærte; Aften Kl. 8 Korsvejsandagt med Prædiken.) — 3. L. Karl den Gode, Martyr.

Søndag den 4. Marts. 4. Søndag i Fasten. Lætare.

Mariakongregationen for Ynglinge holder Fælleskommunion i Jesu Hjærtes Kapel Søndag den 25. Februar Kl. 8 $\frac{1}{2}$.

Rosenkransbroderskabet. Søndag den 4. Marts Kl. 6 Aften Møde med Procession i St. Ansgars Kirke. — Jomfruernes Kongregation deltager i Processionen.

St. Elisabeths Understøttelsesforening holder Møde i Lokalet Bredgade 67, 2. S. o. G. Søndag den 4. Marts Kl. c. 11 $\frac{1}{2}$ (efter Højmessen i St. Ansgars Kirke). Medlemmerne afgive Beretning om deres Virksomhed i det forløbne Kvartal og modtage nye Adresser for det kommende Kvartal.

Unio. Søndag den 4. Marts Kl. 9 Aften Foredrag i Vinterlokalet, Østergade 32, 1. S. af højærv. Pater Werhahn „Om Kirkestaten“.

Besøg paa Rosenborg Slot paa Søndage i Marts Maaned. Adgangskort á 0.35 Øre og nærmere Besked faas hos Viceformanden, Herm. Hoffmann, Kjøbmagergade 48.

Plads ledig. Et flinkt og net ungt Menneske kan til 1. Maj faa Plads som 2den Tjener paa en Herregaard. Billet, mrk. **Tjener,** kan i Løbet af 8 Dage nedlægges i Redaktionens Brevkasse, Bredgade 64, 1. S.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Toogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, St. Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 9.

Søndagen den 4. Marts.

1894.

Indhold: En protestantisk Udtalelse mod „A. P. A. Fra Missionsmarken. Efterretninger fra Ind- og Udland: Kjøbenhavn. Odense. Fredericia. Berlin. Frankrig. Bekjendtgjørelser. Tillæg: „Vor Frue af Lourdes“.

En protestantisk Udtalelse mod „A. P. A.“

—o—

Vi omtalte i sidste Nr. af Ugebladet et hemmeligt protestantisk Selskab, som under Navn af »*American Protective Association*« har dannet sig i Amerika, med det Formaal at berøve de amerikanske Katholiker deres politiske og religiøse Rettigheder, og som ved en højtidelig Ed forpligter sine Medlemmer til med ethvert Middel at modarbejde den katholske Kirke. Katholikerne kunne møde dette Selskab, som for Kortheds Skyld betegnes med Bogstaverne »*A. P. A.*«, med den Foragt, som tilkommer Selskabets Bestræbelser, navnlig naar man tager de mange Protester i Betragtning, som fra protestantisk Side ere blevne offentliggjorte i de amerikanske Blade, ja endog udtalte paa protestantiske Prædikestole. En af de mest veltalende er uden Tvivl en Prædiken over Texten: »I ad en Anden rose Dig,

og ikke din egen Mund; en Fremmed og ikke dine egne Læber«, (Ordsp. 27, 2.) som for nylig blev holdt af den protestantiske Præst *G. A. Carstenson* ved St. Pauls Kirke i Indianapolis. Der er Meget indeholdt i den, som adskillige danske Protestanter, navnlig gejstlige Forfattere og Avisskrivere, ogsaa kunde have godt af at tage sig til Hjærte; vi meddele derfor her dens Ordlyd efter et amerikansk Blad.

»Det synes at være en fastslaaet Høfligheds-Regel,« saaledes begynder den protestantiske Gejstlige, »blandt de protestantiske Kirkesamfund, at forringe deres egne Stridigheder, ikke at tale ondt om hverandre og at bedække med en stor Kjærligheds-Kaabe deres egne Synder, Forsømmelser og Uvidenhed. Men imod den romersk-katholske Kirke gjøre de fælles Front som imod en fælles Fjende, og pavelige Skrivelser blive mødte med en Kanonade af Skjeldsord, som ingenlunde er en Ære for deres Hoved og Hjærte, som finde Behag i en saadan Krigsførelse. Jeg tror sandelig, at, dersom jeg fremstillede Leo som Syndens Mand eller Antikristus, og den romerske Kirke som den bekjendte Kvinde i Apostlen Johannes Aabenbaring; dersom jeg fremstillede dens Gejstlige som Drukkenboldte og Libertinere, dens Nonner og barmhjærtige Søstre som Kvinder, hvis blotte Tilværelse var en Plet paa Samfundet; dersom jeg erklærede, at dens Kirker vare Arsenaler, hvor Fædrelandsforrædere gjemte hele Oplag af Vaaben og Krudt; dersom jeg sagde, at dens Klostre vare Slamkister fulde af Ugudelighed og Huler fulde af Fordærvelse; jeg tror, at, dersom jeg gjorde alt dette, vilde Adskillige mene, at jeg ydede min Herre og Mester en bedre Tjeneste, end naar jeg ærer det, som æres bør, og ikke glemmer den Fortegnelse over Tro, Kjærlighed og gode Gjerninger, som Kirkens Annaler yde. Jeg er fuldtud forberedt ogsaa paa den Kritik, som Fordømme og Uvidenhed avle, og det er aldeles ikke umuligt, at jge

bliver mistænkt for, som andre Gejstlige ere blevne, at være en forklædt Jesuit . og at være lejet af Paven til at lokke umistænksomme Mænd og Kvinder i den Fælde, som Rom stedse er rede til at stille for den Uforsigtige.

Den romerske Kirke er Arbejderens Hjem. Gaa hen og overvær en af dens Gudstjenester, lad det endog være i St. Patrick's paa Fifth Avenue *), i det rigeste Centrum af New-York, og Du vil der finde krælende ved hinandens Side Millionæren og Arbejdsmanden, Palads-Ejeren og den simple Borger — Alle bøje ydmygt deres Knæ for deres fælles Skaber. Ikke blot én eller to Gange, men fire eller fem Gange om Søndagen gaa store Masser ind og ud af dens Porte, Masser, der ere dannede af Arbejdets Sønner og Døtre, med deres furede Ansigter og deres grove Klæder, knælende Side om Side med dem, som ere klædte i Silke og Fløjl; Rige og Fattige møde her sammen, fordi Herren er Alles Skaber. Overfladiske Protestanter sige, at Romanismen hovedsagelig netop samler saadanne Folk, og de snakke om, at Røgelsen, som stiger i Vejret fra Røgelsekarret, er vel skikket til at neutralisere Lugten af Rød- og Hvidløg, som fylder de katholske Helligdomme. Jeg tilstaar, at mange af de Fattige, som vi ikke tage imod i vore Sale, ere velkomne i de romersk-katholske Kirker. Men hvor ere de protestantiske Fattige? Bekjendelsen er maaske ydmygende for os, men lader os erkjende det. De protestantiske Fattige ere saare faatallige; vi have udelukket dem fra vore Kirker, som kun ere aabne nogle faa Timer én Dag i Ugen. Der er ingen Plads for dem der, og de vide det. Hvad dette Punkt angaar, beder jeg eder overveje disse Tal, som ikke lyve. I 1810 var der i Byen New-York 1 Kirke for hver 1,853 Protestanter; i 1880 én Kirke for hver 1,458. I Chicago var der i 1851 én Kirke for hver 774 Prote-

*) Den katholske Domkirke i New-York.

Red. Anmrk.

stanter; i 1885 én Kirke for hver 2,254 Protestanter. For de protestantiske Fattigø er der ingen Plads i Kirken og de findes ikke der.

En Reporter ved et af Hovedstadens Blade iforte sig en Gang en Arbejdsmands Klæder og gik rundt fra den ene til den anden blandt de fornemste protestantiske Kirker der i Byen. I nogle af dem blev han ligefrem behandlet med Grovhed; i andre med kold Høflighed. Kun i to blev han modtaget med hjærtelig Venlighed. Men i enhver af de 36 Kirker lagde man Mærke til ham med Forundring. Der er nu 200,000 flere Indbyggere hinsides den 14de Gade i New-York den der var for 10 Aar siden, men Antallet af de protestantiske Kirker i de Kvarterer er kun voxet med 30. Statistiken viser, at i det protestantiske England ere 6 Procent af Fødslerne udenfor Ægteskab; i det protestantiske Skotland 9 Procent; i det katholske Irland derimod kun 3 Procent, og de fleste af dem ske i de protestantiske Distrikter. Hvor staar Moraliteten saa højest? Naar vi raabe imod det romerske Præsteskab, saa lader os først tænke paa vor egen Gejstligheds Synder og Skrøbeligheder.«

Taleren gav her to Kordrenge det Hverv, at gaa ned ad Kirkegangene med to store Billeder, som for nylig havde været optagne i den lokale A. P. A.-Avis, med Titlen »The Mother Superior« (Forstanderinden) og »The Superior Mother« (Den ærværdige Moder). Det første fremstillede en Nonne, som bad i sin Celle; det Andet en Matrone i sit hyggelige Hjem, med et Barn ved Brystet, medens et ældre Barn lænede sig op ad hendes Skulder. Talerens Ord bleve her meget eftertrykkelige og indtrængende og kunde ikke andet end overbevise alle de Tilstedeværende om hans dybeste Foragt for Mænd, som vilde nedlade sig til at bruge saadanne Midler.

»Hensigten med disse Billeder«, sagde han, »er altfor øjensynlig. Jeg har den største Agtelse for »den ærværdige Moder«, fordi jeg tror, at Verden vilde blive fattigere uden saadanne Kvinder som St. Katharina, St. Elisabeth og St. Margrethe. Men ethvert usselt, forfejlet Skud, som dette, vender fra den Angrebne kun tilbage til ham, som udsendte Pilen. Man kan sige, hvad man vil, de barmhjærtige Søstre og Forstanderinder ere fromme kristne Kvinder, som føre et fromt, indviet og nyttigt Liv. Men selv om de vare Hedninger og Overtroiske, er det et raat Instinkt, som bringer en Mand til at latterliggjøre et hvilket som helst menneskeligt Væsen, der indtager en bedende Stilling. Det er Aanden i det Samfund, som kalder sig »The American Protective Association«, hvis Fælleskab jeg ikke kjender, eftersom de omhyggelig skjule det, og som søge at faa Verden til at tro, at disse romersk-katholske Kristne ere farligere for Samfundet, end de ere, som fylde vore Fængsler og Forbedringsanstalter.

Et andet Nummer af det samme Blad offentliggjorte for nylig Noget, som blev udgivet for at være en pavelig Encyklika, men Fraseologien var saa plump og kejtet, at endog en ganske almindelig dannet Protestant kunde med Lethed opdage, at den øjensynlig var forfalsket. »The Independent« og »The Christian Union«, to større protestantiske Aviser, afslørede Forfalskningen; men har Udgiveren af det loyale »A. P. A.«-Blad tilbagekaldt, saa er det undgaaet min Opmærksomhed, thi jeg har ikke set en saadan Tilbagekaldelse. Under alle Omstændigheder vidnede Offentliggjørelsen af denne fordrejede og forvanskede Encyklika om kolossal Dumhed eller stor Uærlighed fra Udgiverens Side. De ovenomtalte Blade bør nævnes paa Grund af den Ærlighed og Retfærdighed, hvormed de omtalte saadanne uærlige Midler; men jeg har forundret mig over, at de fleste protestantiske Blad-Udgivere have tiet

Betyder deres Taushed maaske at de samtykke? Hvorfor tales der ikke ogsaa tydeligere og bestemtere fra protestantiske Prædikestole til Gunst for en ærligere Optræden ogsaa overfor Modstandere? Er det muligt, at Hensigten helliger Midlerne i den protestantiske Gejstligheds Øjne?

Jeg er overbevist om, at der findes Protestanter, som hellere vilde se Byen oversvømmet af rygende Huler fulde af den laveste Ryggesløshed, end være Vidne til det Arbejde, som udføres af de barmhjærtige Søstre, navnlig af dem, som kaldes »The Little Sisters of the Poor». Jeg er overbevist om, at der findes Protestanter, som hellere vilde se Byen som et Bytte for den groveste Korruption, end høre tale om, at disse den guddommelige Kjærligheds Døtre daglig ove Barmhjærtighedsgjerninger. Tør Nogen vel komme og fortælle mig, at de fremragende Mænd, som lede de romersk-katholske Menigheder her i Byen, ere de afskyelige Personligheder, som blive beskrevne af dette hemmelige og bagtalende Selskab af Niddinger, eller at de søge at underminere Samfundets Piller? Aldrig! De have ædle Sindelag, rene Hjærter og offervillige Sjæle, der ere ude af Stand til at begaa saadanne Handlinger, ja endog udelukke enhver Mistanke.

Beskyldninger og Anklager af det Slags »A. P. A.« udslynger imod Katholikerne, ere ikke nye for den romerske Kirke. Den har taalt og baaret dem igjennem Aarhundreder. Den romersk-katholske Kirke, ophøjet og triumferende, vil vedblive at leve og velsigne Verden til Trods for disse fejge Fjender og Modstandere, og indtil Tidernes Ende vil den forkynde Jesu Kristi Evangelium. Disse uskadelige smaa Pile, som udsendes i giftige Øjemed, ville uden at skade falde som homøopatiske Piller ned for Foden af Gibraltar-Klippen, og den romersk-katholske Kirken vil bede for dem, som paa en foragtelig Maade misbrugte og for-

fulgte den, og fast fundere sin Ret til *hans* Velsignelse, som sagde, at Kirken skulde velsignes, naar alle mulige Ting bleve sagte imod den for hans Skyld. »Den, som foragter Eder, han foragter mig, og den, som foragter mig, han foragter ham, som har udsendt mig«. Lad disse fejge Mennesker tage sig i Agt, at en Forbandelse, ikke Roms, men en krænket Guds Forbandelse ikke skal komme over dem. Vi kunne alle være rene og sanddru, og opnaa vi det, bliver der ingen Brug for Haan imod og Bagtalelser om vore Naboer og Medskabninger; ingen Brug for haarde Beskyldinger imod hine rene og forsvarsløse Kvinder; ingen Brug for falske Anklager imod de katholske Gejstlige«.

Fra Missionsmarken.

—o—

Palæstina. Missionæren *Gatt* i Gaza meddeler en ligesaa glædelig som i dens Form enestaaende Efterretning.

De schismatiske *Jakobiters* Patriark telegraferede for nylig til de katholske Syriers Patriarkalvikar i Mossul: »Vi have indsendt vor Trosbekjendelse og underkastet os den Apostoliske Stol«. Derpaa gav Patriarkalvikar Muthram Behnam Benni ham følgende telegrafiske Svar: »Saa skal Du være Patriark for os Alle«.

Ogsaa *Kopterne* nærme sig mere og mere en Gjenforening med den romerske Kirke. For kort Tid siden traadte en af deres ældste og anseteste Præster tilbage til den katholske Kirke. En anden koptisk Præst har udgivet en Bog, i hvilken han opfordrer sine Trosfæller til at virke hen til Gjenforening med den gamle Kirke.

Siam. Den katholske Mission i Siam skrider stadig fremad til Trods for de mange blodige Forfølgelser,

den allerede her har maattet bestaa. Der findes over 20,000 Katholiker i 43 Menigheder, 59 Missionærer, deriblandt 11 indfødte; 57 Skoler, 17 Vajsenhuse, 4 Hospitaler, 1 Katekist-Anstalt, 1 Kolleg og 1 Landbohøjskole.

Kina. I Følge Propagandaens Aarsberetning for 1892 findes der i Kinas 38 apostoliske Vikariater 568,628 Katholiker og 2465 katholske Skoler. Flest Katholiker findes i Vikariatet Kiangnan, nemlig 104,092 og 650 Skoler.

I *Nord-Schantung* leve 17,000 Katholiker i 337 smaa Menigheder. Franciskanermunke og 10 indfødte Verdenspræster lede Missionen. Over 200 Katekister staa dem hjælpende bi. 185 af disse Menigheder eje ogsaa Kirker eller Kapeller og 90 have godt besøgte Skoler.

I *Korea* er siden Forfølgelsen i 1887 Katholikernes Tal fra 14,000 steget til 21,000; den sidste Aarsberetning meldte 1443 Daab af Voxne.

Japan. Paa Øen *Oshima* i Kiu-Liu-Øgruppen er der aabnet en ny Mission, som synes at gaa godt fremad. *P. Ferrié* fra Pariser Missionsseminariet begyndte i Hovedstaden *Naje*, hvor 200 modtog Daaben.

I Byen *Itsubo* meldte strax 245 Familiefædre sig til Undervisning og 100 bleve døbte efter et halvt Aars Undervisning. Noget lignende gik det i *Kaneko*, endnu bedre i *Urakami*, hvor 740 Personer have meldt sig og allerede 300 ere døbte.

Ceylon. De belgiske Jesuiter have af Rom modtaget det Hverv at oprette et Seminar i *Candy*, til Uddannelse af indfødte Præster.

Zanzibar. I det Apostoliske Vikariat *Nord-Zanquebar* er der nu 1200 Kristne; 18 Præster og 15 Brødre af den Helligaands-Orden virke der.

I Trapistklostret i *Marianhill* i Sydafrika undervises nu 800 Kafferborn.

Britisk-Columbia. Katholske Indianere opførte nylig, da flere Biskopper besøgte Missionen *New-Westminster*, et Slags Passionsforestilling; der fremvistes Scener af Kristi Lidelse i levende Billeder; de vare grupperede som Korsvejsstationer paa Vejen, der fører til den højt beliggende Missionskirke. Fremstillernes udmærkede Holdning var Gjenstand for almindelig Beundring. De øvrige Indianere vandrede i from Andagt syngende og bedende fra Billede til Billede og overværede derefter med Andagt Pontifikalmessen oppe i Kirken.

Fra **Paraguay** kommer en| betydningsfuld Efterretning. Jesuiterne, som engang have virket i dette Land, ere atter blevne indkaldte. Efter Ordenens Fordrivelse herfra har det under haard Straf været Jesuitordenen forment, atter at betræde dette Land, og alle Forsøg paa at opnaa Ophævelsen af dette Forbud, ere hidtil mislykkede. Først den nuværende Præsident har besluttet sig til at ville gjøre denne gamle Uret god igjen, og har indbudt Jesuiterne til at aabne et Kolleg i Hovedstaden *Assuncion*; Præsidentens Gemalinde har selv kjøbt og skjænket til Jesuiterne en stor Byggeplads, der har en henrivende og praktisk Beliggenhed.

Holland. I Nærheden af *Aerschot*, hvor den nylig afdøde *P. Damian Devcuster* er født, grundede Picpus-selskabet til Minde om denne de Spedalskes Apostel, et Missionshus, Damian Institut, for der at uddanne Præster til Missionsvirksomhed.

Paris. Den sidste Aarsberetning om Missionærene »af de oversøiske Missioners Selskab« meddeler, at 37,495 Hedninger ere blevne døbte i 27 med deres Kræfter besatte Distrikter. Deraf høre 6435 Daab til West-Tongking, 5905 til Pondichery, 6409 til Cochinchina. 180,757 Hedningebørn ere blevne døbte. Denne Kongre-

gation har i Lobet af et Aar sendt 22 Medlemmer ud i Missionen.

Rom. Pave *Leo XIII's* store Omsorg for Missionsvirksomheden fremgaar navnlig af den under hans sextenaarige Regering skete Forøgelse af det katholske Hierarki. Der er blevet oprettet 1 Patriarkat, 27 Erkebispesæder, 77 Bispesæder, 1 apostolisk Delegation, 47 Apostoliske Vikariater (deriblandt *Danmark* og *Norge*) og 18 Apostoliske Præfekturer. En Sammenstilling af Alt, hvad der derved er udrettet til Troens Udbredelse og til Frelse for mange Sjæle, existerer ikke; den vil først blive offentliggjort, naar »Livets Bog« engang aabnes.

Dr. H.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Kjøbenhavn. *Vincentusforeningen* afholdt sin første Generalforsamling i Aar Søndagen 11. Febr. Den præsideredes af den højærv. Biskop og overværedes af 34 Medlemmer. Paa dette Møde aflagdes der Beretning om Foreningens Virksomhed i 1893, der, ligesom Tilfældet er hvert Aar, indsendes til Generalraadet i Paris. Foreningen bestaar i Kjøbenhavn af tre Konferencer: 1) St. Ansgar-Konferencen (den indre By), hvis Formand nu er Dr. theol. *B. Hansen*, idet den hidtilværende Formand, Hr. Pastor *Braun*, ofte hindredes under Søndagsmoderne af præstelige Funktioner i Kirken; 2) St. Josefs-Konferencen (Nørrebro), hvis Formand er Hr. Pastor *Neuwel*; 3) St. Maria-Konferencen (Vesterbro og Frederiksberg), hvis Formand er Hr. Pastor *Slump*. Som Bindeled mellem disse tre Konferencer tjener et Lokalraad, hvis Formand er den højærværdigste Biskop. Foreningens væsentlige Formaal er at *besøge de Fattige i*

deres Hjem og hjælpe dem. De tre Konferencer have tilsammen 64 aktive og 35 bidragydende Medlemmer. Gjennemsnitlig have 30 fattige Familier været optagne til Besøg ugentlig. Fødevarer og Klæder, der ere blevne skjænkede Foreningen, ere blevne uddelte til de Fattige. De tre Konferencers Indtægter have i 1893 været 888 Kr., deres Udgifter 727 Kr. Deres Kassebeholdninger, der ved Begyndelsen af 1893 vare 421 Kr., vare ved Aarets Slutning 582 Kr. Lokalraadets Kasse havde ved Aarets Slutning 312 Kr. Foreningens Vajsenhusfond, der i 1892 havde afgivet 4960 Kr. til det under Maristbrødrenes Ledelse staaende Vajsenhus i Boyesgade, har i 1893 afgivet c. 190 Kr. dertil. Fonden ejer nu c. 1,310 Kr., hvilken Sum dog mest bestaar i en endnu udestaaende Fordring. De tre Konferencers Bibliotheker eje tilsammen 700 Bind, der udlaanes. I Begyndelsen af Januar berovede Døden St. Ansgars Konferencen et af sine ældste og aktiveste Medlemmer, Skomagermester *Iversen*, som næsten aldrig manglede ved nogetsomhelst Søndagsmode og i de senere Aar navnlig har virket med utrættelig Iver for Indsamlingen og Afhændelsen af Samlerforeningens Forraad til Gunst for de Fattige.

— Fra Kassereeren for Vajsenhusfonden, Hr. *Th. Bentzen*, have vi modtaget følgende specificerede Regnskab som Bilag til Vincentsmødets Oversigt.

Beholdning fra 1892	Kr. 1375,06
Bidrag	„ 78,00
Renter	„ 47,93
Sparekasse-Beholdning d. 31. Dec. 1893	Kr. 1500,99
Afgivet til Lokalraadets Kasse	„ 190,55
	Beholdning <u>Kr. 1310,44</u>
Heraf i udestaaende Fordring	Kr. 1293,29
Kontant Kassebeholdning	„ 17,15

Foruden af de tre kjøbenhavnske Konferencer bestaar Foreningens danske Afdeling ogsaa af en Kon-

ference i *Fredericia*, der ikke havde indsendt nogen Aarsberetning til Generalforsamlingen, og af en Konference i *Randers*, der i 1893 har haft en Indtægt af 125 Kr., en Udgift af 126 Kr., og ved Aarets Slutning havde en Kassebeholdning af 45 Kr. Dens Formand er Hr. Pastor *Osterhammel*, Den har 9 aktive og 1 bidragydende Medlem og har gjennemsnitlig haft 11 fattige Familier optagne til Besøg ugentlig. Dens Bibliothek bestaar af 36 Bind.

Odense. Fredag den 23. Febr. ankom den højærværdigste Biskop, Msgr. *Johannes von Euch*, med Middagstoget til Odense. Paa Banegaarden modtoges Hs. biskoppelige Højærværdighed af Gejstligheden og Kirkeforstanderskabet, hvorefter man kjørte til Præsteboligen. Kl. 7½ Aften fandt det højtidelige Indtog i Kirken Sted. Biskoppen, som var iført fuldt Bispeskrud med Mithra og Hyrdestav, blev afhentet af Ministranterne og c. 40 hvidklædte Smaapiger, som alle bare Lys i Hænderne. Vejen gennem Gaardene og Kirken selv var smykket tækkeligt med Granguirlander, bundne af Menighedens Damer. Ved Kirkeporten modtoges Overhyrden af Sognepræsten, Hr. Pastor *Whitte*, der efter Ritualet rakte Biskoppen Korset til Hylding tilligemed Vievand og Røgelse. Imedens Biskoppen og de Gejstlige begave sig op til Altret, sang den talrige Forsamling følgende Velkomsthilsen af *A. W.*

Mel.: Jerusalem, Guds Motropol.

Hil være Dig, vor Biskop kjær.
Til Odense velkommen vær!
Du som en Engel sendt fra Gud
Os bringer evangelisk Bud;
Som en Apostel from og stærk
Du styrke vil St. Ansgars Værk.

Se her din Menighed, Guds Brud,
Som hilser Dig med Hellig Knud,
Han byder Dig velkommen vist

Med hver en Sjæl, som elsker Krist.
 Guds Engle styre dine Fjed,
 Bring os Velsignelse og Fred.

Ja, sign din Menighed og Præst,
 Som samles her til denne Fest,
 Velsign de Store og de Smaa,
 At Alle Herrens Naade faa,
 Besegl med apostolisk Haand
 De Døbte i den Helligaand!

Efter at Biskoppen havde tilbudet det Allerhelligste, sang Sognepræsten Kirkebønnen, hvorefter Msgr. *von Euch* for første Gang i Odense meddelte den apostoliske Velsignelse og holdt, efter at »Te Deum« var sunget, en Tale, hvori han udtrykte sin Glæde over den smukke Modtagelse og skildrede Hensigten med sit Komme, som var at afholde Bispevisitats og meddele Konfirmationens hellige Sakramente. Derefter blev Syndsbekjendelsen sunget og Pastor Whitte oplæste, at det var Biskoppens Hensigt at meddele en Afпад paa 40 Dage i Anledning af Besøget. Efter at dette var sket, bad den apostoliske Overhyrde for Menighedens Afdøde, og under Afsyngelsen af Salmen »Fast skal min Daabspagt evig staa« førtes Biskoppen tilbage til Præsteboligen paa samme højtidelige Maade, som han var bleven indført.

Søndag den 25. Februar fandt en stor Mængde Kommunioner Sted og Kl. 9 meddelte den højærværdigste Biskop Konfirmationens hellige Sakramente til 60 Konfirmander, idet han tillige i sin Prædiken forklarede Betydningen af den hellige Handling, som var den samme, der blev foretaget af Herrens Apostle ifølge Apostlenes Gjæringer i det ottende Kapitel. Under den hellige Handling assisteredes Biskoppen af Menighedens Sognepræst og Kapellan. Om Eftermiddagen Kl. 5 prædikede Pastor Whitte i Biskoppens Nærværelse over 1 Tim. 4,8 («Gudsfrygt er nyttig til Alt og har Forjættelsen for det Liv, som nu er, og for

det tilkommende«). Den festlige Andagt sluttede med den sakramentale Velsignelse, hvorefter Biskoppen endnu henvendte et Par Afskedsord til de talrigt forsamlede Katholiker.

Tirsdag Formiddag benyttedes til en Skolevisitats, og om Aftenen modtog Hs. biskoppelige Højærværdighed Besøg af flere Menighedsmedlemmer, bl. a. fra det nærliggende Glasværk, som bleve opmuntrede til en ægte katholsk Livsvandel.

Fredericia. I Søndags døde i Fredericia ganske uventet Viceformanden for den herværende Vincentsforening, Hr. Skomagermester *Joh. Gottlieb Møller* i en Alder af 59 Aar. Den Afdøde var velkjendt i den kjøbenhavnske Menighed, idet han i en lang Aarrække har været bosiddende i Hovedstaden og da var et meget aktivt Medlem af St. Ansgars Vincentskonference og af St. Josefs Gildet. Hr. Møller hørte til de Mænd, som tale meget lidt om dem selv og om deres Gjerning, men virke desto mere og stedse ere beredte til at yde Menighedsforetagender deres Tjeneste, naar Gejstligheden anmoder dem derom. R. I. P.

Berlin. Hviiket dybt Indtryk den h. Faders *Jubilæumsmesse* ogsaa har gjort paa Anderledestroende, beviser følgende Ytring af »Berl. Tagebl.s« romerske Korrespondent: »Med den store Messe i Sct. Peterskirken er Pavens Jubilæums-Aar bleven afsluttet. Ogsaa ved denne Lejlighed har den katholske Kirkes Magt, som behersker saa mange Sind, atter vist sig. 30—40,000 Mennesker hilste med stormende Jubel den gamle Leo, som velsignede Mængden. *Evviva il Papa! Evviva il Papa-Rc!* Paven leve! Pavekongen leve! lød det fra alle Sider, medens man viftede med Lommetørklæder og svingede med Hattene. Da den med Tiaraen kronede Olding, iført de hvide Messeklæder og staaende

foran Altret midt i Kirken, udbredte sine Hænder og med svag, næsten overjordisk klingende Stemme meddelte den apostoliske Velsignelse — da alle de Titusinder sank paa deres Knæ, medens Schweizergarden med Hellebarder, Paladsvagten, Embedsmændenes brogede Dragter, de Gejstliges forskjelligfarvede Talarer skabte et Farvehav af ubeskrivelig Virkning, der et Øjeblik var bragt til den dybeste Taushed af Guddommens hemmelighedsfulde Nærværelse, da maatte vel Enhver, endog den mest Vantro, overbevise sig om Pavedømmets og den katholske Kirkes ubrudte Magt. Riger og Kroner ere faldne sammen, ved Troerne løfter Revolutionen sit Hoved, det røde Spøgelse har holdt sit Indtog i alle Lande — men alene foran Peterskirkens mægtige Facade *standser Historien sit blodige, ubønhørlige Løb*; kun i de hellige Haller, hvor Herrens mægtige Apostel ligger begravet, omsuses vi endnu som af en hemmelighedsfuld Fortid. Jo vildere Bølgerne stige udenfor, desto mere bliver Enhver, som længes efter Fred i Tummelen, ført henimod *Peterskirkens frelsende Dortærskel*«.

Frankrig. Den sidste Statistik, som en fransk Statistiker, Hr. Fournier de Faix har udarbejdet, angiver Katholikernes Antal i Verden til 230,866,633, Protestanternes til 148,237,625; den græsk-katholske Kirkes Medlemmer til 98,014,100.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 4. Marts. 4. Søndag i Fasten. Lætare. — 5. M. 6. Ti. Ferialdage. — 7. O. Thomas af Aquin, Bekjender og Kirkelærer (Kl. 8¹/₄ h. Messe for Ansgariusforeningen). — 8. To. Johannes af Gud, Bekjender. — 9. F. Ihukommelse af Frelserens h. Blod. — 10. L. 40 Martyrer i Sebaste.

Søndag den 11. Marts. Passions søndag.

Sct. Ansgars Kirke. Fredag d. 9. Marts Kl. 8 Aften Korsvejsandagt med Prædiken.

Den ved Andagten benyttede Korsvej (med Billeder) faas hos Redaktionen for 10 Øre.

St. Elisabeths Understøttelsesforening holder Møde i Lokalet Bredgade 67, 2. S. o. G. Søndag den 4. Marts Kl. c. 11^{1/2} (efter Højmessen i St. Ansgars Kirke). Medlemmerne afgive Beretning om deres Virksomhed i det forløbne Kvartal og modtage nye Adresser for det kommende Kvartal.

Mødreforeningen. Tirsdag den 6. Marts Kl. 8^{1/4} læses den h. Messe i Sct. Ansgars Kirke for Foreningens Medlemmer og Angiggender. — Efter Messen et kort Foredrag for Mødrene.

Rosenkransbroderskabet. Søndag den 4. Marts Kl. 6 Aften Møde med Procession i St. Ansgars Kirke. — Jomfruernes Kongregation deltager i Processionen.

Sct. Josefs Gilde. Alm. Møde for alle Brødre Mandag d. 5. Marts, Kl. 8^{1/4} Aften (Sidste Møde før Generalforsamlingen). — Gildets Titularfest fejres Søndag den 18. Marts med Fælleskommunion Kl. 8 i St. Ansgars Sognekirke og med Sammenkomst og Generalmøde om Aftenen.

St. Mariæ-Skole ved Rosenkrans-Sognekirken paa Frederiksberg afholder **den aarlige Examen** Tirsdag den 6. ds. i Drengklasserne og Onsdag den 7. ds. i Pigeklasserne. Børnenes Forældre eller Værger og Skolens Velyndere indbydes til at overvære denne Examen.

Unio. Søndag den 4. Marts Kl. 9 Aften Foredrag i Vinterlokalet, Østergade 32, 1. S. af højærv. Pater Werhahn „Om Kirkestaten“.

Besøg paa Rosenborg Slot paa Søndage i Marts Maaned. Adgangskort å 0.35 Øre og nærmere Besked faas hos Viceformanden, Herm. Hoffmann, Kjøbmagergade 48.

Bud søges. Ansgariusforeningens Bestyrelse antager til 1. April et nyt Bud til Udbringelsen af „Nord. Ugebl.“ Lønnen er 150 Kr. aarlig foruden Inkassations-Salær. Skriftlige Ansøgninger nedlægges i Redaktionen Brevkasse i Løbet af 8 Dage.

Plads søges af en noget ældre Mand som Bud, Portner, ved et Varelager eller ved Hvadsomhelst. Paa femte Maaned har den Søgende, der er Skomager af Profession, gaet ledig. (Gl. Kongevej 35 B. 3. Sal. Meyer.

† At Skomagemester **Johan Gotlieb Møller**, 59 Aar gammel, er afgaaet ved Døden Søndag den 25. Februar, bekendtgjøres herved sørgeligst for deltagende Slægt og Venner af hans

Fredericia, den 26. Febr. 1894.

Efterladte.

Den kjære Afløde anbefales til de Gejstliges Memento og de Troendes fromme Forbønner. R. I. P.

Trykfejl. Nr. 8 Side 138 L. 6 f. n. 300,000 læs 30,000.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Toogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, St. Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 10.

Søndagen den 11. Marts.

1894.

Indhold: Martsmaaned — St. Josefs Maaned. St. Elisabeths Understøttelsesforening. Bekjendtgjørelser. Tillæg: „Vor Frue af Lourdes“.

Martsmaaned — St. Josefs Maaned.

(Prædiken af P. Agostino da Montefeltro.)

—o—

Gud har ikke blot givet Kirken det Hverv at forkynde Sandheden, men ogsaa at forkynde den i det rette Øjeblik, og et karakteristisk Kjendetegn hos Kirken er det derfor, at den ikke blot nøje kjender Tidens Onder, men ogsaa med Visdom forstaar at vælge de rette og hensigtsmæssigste Midler imod disse Onder. Rigtignok gives der mange Mennesker, som blive staaende ved Tingenes Overflade og derfor heller ikke finde denne Visdom og Hensigtsmæssighed; de opdage ikke Aanden i Kirkens Afgjørelser og Anordninger, som svare til Tidernes og Menneskenes Trang og Fornødenheder; de staa uden Forstaaelse overfor Kirken.

Men de Mennesker, som undersøge Tingene grundigere, som søge at gennemtrænge det guddommelige Forsyns hemmelige Raadslutninger, opdage snart denne Hensigtsmæssighed og denne Sammenhæng, som bestaar mellem en Tids Fornødenheder og Midlerne, som Kirken anvender til Bedste for dem.

Ville vi se nogle Exempler paa denne Visdom og Hensigtsmæssighed, som Kirkens ufejlbare Læreembede er i Besiddelse af, behøve vi kun at betragte det hendirundne Aarhundrede. En forvoven Vantro bestræbte sig for at berøve Menneskene de kristelige Sandheder. Hvad gjør Kirken saa? Den forkynder som Hjælpemiddel imod denne kolde Vantro Andagten til *Jesu guddommelige Hjærte*, som med sin Kjærligheds glødende Flammer atter styrker og befæster Troen.

I Begyndelsen af vort Aarhundrede nægter en dristig Lære Arvesynden og søger at sikre Kjødets Triumf; og hvad gjør Kirken? Den forkynder Dogmet om *den ubesmittede Undfangelse*, som lærer os at bekæmpe de onde Tilbøjeligheder og atter indgyder os Kjærlighed.

I vore Dage rejser der sig en Slægt, der er opfyldt af Stolthed og Forlystelsessyge, som kun arbejder, for at nyde, som roser sig af sine Raaheder, som glemmer de Grundsætninger, der danne Grundlaget for Familiens og Nationernes Lykke. Hvad gjør Kirken saa? Den viser Tiden *den h. Josef*, den ubekjendte Arbejder fra Nazareth, den ydmyge, kyske og flittige Mand; den fremhæver Andagten til ham, indvier denne Maaned til hans Ære og opvækker alle Vegne Kjærlighedens og Troens Begejstring.

Jeg spørger nu: Er dette ikke hensigtsmæssig Visdom? Er dette ikke at yde et virksomt Middel mod Tidens Onder; at betjene sig af det rette Middel, for at stande disse Onder?

Hvilke ere vel Kilderne til vor Tids Onder? Den første Kilde er *Stoltheden*, som fjærner os fra Gud, til

hvem vi dog, da vi have modtaget Alt af ham, ogsaa maa give Alt tilbage. Hvem hersker i vore Dage i Verden? Selvforgudelsen. Den stolte, opblæste Menneskeslægt tilraaber Gud disse formastelige Ord: »Du er Herre, men ogsaa jeg vil være Herre; Du er Gud, ogsaa jeg gad være det; Du siger: Jeg er Herren, din Gud, men jeg tilføjer: Foruden mig gives der ingen Gud. Mine ere Læberne, jeg spotter som jeg vil: mit er Hjærtet, jeg besmitter det, som jeg lyster; mit er Kjødets, jeg besudler det med Laster.«

Det er nu engang ikke anderledes; har Mennesket skilt sig fra Gud, har det fornægtet dette hele Skabningens Centrum, saa søger Mennesket et Centrum i sig selv, ikke blot imod Gud, men imod hele Verden. Intet har Værd i hans Øjne, naar det ikke smigrer hans Ærgjærrighed, forøger hans Ros; Alt ofrer han paa Egenkjærlighedens Alter. Han vil være Herre over Alle; derfor finde vi saa mange utilfredse Mennesker udenfor deres egentlige Stilling. Enhver vil være Hoved, Ingen vil være Lemmer; Enhver vil være Konge, Ingen vil være Undersaat. Men hvor Stolthed fører Sceptret, kan der kun herske Uorden og Forvirring; og saaledes har den overdrevne Ærgjærrighed kun Slaver eller Oprørere i sit Følge.

Fra denne Stolthed hidrører Atheismen, Pantheismen, Materialismen og den moderne Rationalisme; fra den kommer den frafaldne Kristen, den utro Tjener, den oprørske Undersaat. *Non serviviam*, jeg vil ikke tjene, det er disse stolte Menneskers Ideal.

Den anden Kilde til de moderne Onder er *Begjærligheden*. Guldkalven er Nationernes Afgud; man ofrer til den ikke blot Virak, men Sjælen, Hjærtet, Samvitigheden. Det er et sandt djævelsk Tyranni, som mener at Alt er tilladt, bedragerske Salg, utilladelig Bankerot, gruelig Aager. Ære, Familie, Fædreland, Alt maa vige for dette Uhyre. Guld, Formue, Vinding, det er i vore

Dage den Maalestok, hvormed Menneskene maale deres Medmennesker. Hvorfor tale til disse Mennesker om Tro, Dyd og Moral? Fortjene, fortjene meget, fortjene altid, det alene ligger dem paa Hjærtet.

Den tredie Kilde til vor Tids Onder er *Sanseligheden*. Der bestaar en inderlig Forbindelse mellem den og Stoltheden; man finder nøjagtig lige saa mange kyske Hovmodige som Floder, hvis Vand flyder opad imod Kilden. De Hovmodiges Samfund har som Babylon Dyrets Tegn paa sin Pande; de nægte Trosbekjendelsen, fordi de 10 Bud ere dem besværlige. Det er Hjærtet, som gjør Hovedet sygt.

Dette er Kilderne til vor Tids Onder; en Reaktion er ubetinget nødvendig, men den kan kun bestaa i en Reform af Sæderne. Ethvert Fremskridt, ethvert Forsøg uden denne Reform vilde være forgæves; uden en alvorlig Forbedring af Sæderne gavne de sociale Reformer os slet intet.

Velan, for at hidføre denne Forbedring af Sæderne, indbyder Kirken os til at ære og efterfølge *den h. Josef*. Uden Tvivl er denne Hellige et underfuldt Exempel, et bestandigt Exempel for den Enkelte, for Familien, for Samfundet. Han er en fattig Arbejder, skjønt han er en Efterkommer af de jødiske Konger. Hans Værktøj er hans hele Rigdom; han optræder som Beskytter for en Hustru, der ligeledes er fattig, og for et Barn, som lader sig kalde Arbejderens Søn; men denne Arbejder er de Helliges Konge, denne Kvinde er Engienes Dronning, dette Barn er Gud. Hvilken Lære! Han foreholder de Rige Salomons Ord: »Alt er Forfængelighed, naar man ikke elsker Gud og tjener ham alene.« Gaar derfor til Josef, I Rige; han vil lære Eder Ydmyghed i Storhed, Forsagelse i Overflod, ivrig Udøvelse af Kjærligheden til Næsten, sædelig Værdighed i Hjærtets Op-højelse, ægte Fromhed, som heller ikke Rigdommen kan undvære; thi kun Et er nødvendigt, og det er, at

søge Guds Rige, Alt det Øvrige skal da blive givet i Tilgift. Den h. Josef vil lære Eder, hvorledes man skal agte og elske den Fattige, som er vor Broder, ikke vor Slave, og som af Gud selv ikke benævnes som en Stakkel, men tværtimod prises lykkelig. Og I Fattige, gaar til Nazareth og beundrer, hvorledes Gud ærer de Fattige, men de Gud hengivne Fattige, ikke de oprørske, de Fattige, som elske og bede, ikke dem, som hade og forbande. Fattigdom er ingen Vanære, som Rigdom ingen Lykke er. Gaar til Josef; ogsaa han har lidt under fattige Kaar; de samme Lidelser ville vække Sympathi.

Dernæst hilse vi hos den h. Josef Renhedens Lilie; efter Maria er han den Reneste blandt alle Mennesker. I Ynglinge, som eje en Skat af Kjærlighed og overstrømmende Livskraft i eders Bryst, gaar til Josef; han vil lære eder den herligste Beskedenhed, den mest op-højede Blufærdighed; han vil understøtte eder i eders svære Kampe, han vil oprejse eder, naar I falde; han smykker eder med Lilien, Renhedens Symbol, og med Rosen, den evige Lyksaligheds Krone.

I den h. Josef beundre vi fremdeles et Mønster paa Ydmyghed. Hos de andre Hellige finde vi altid den ene eller anden lysende Straale; hos den h. Josef er Alt simpelt, Alt skjult. Man véd lidt eller slet intet om hans jordiske Liv, og dog er han den største blandt de Hellige, den Mand, som Evangeliet kalder den Retfærdige, Englenes Dronnings kyske Ægtefælle, den i Jesus legemliggjorte Helligheds trofaste Vogter. Ja, den fattige, miskjendte, ringeagtede Tømmermand kjender Himlens og Jordens Hemmeligheder; ydmygt arbejder han der, hvor hans Forfædre førte Sceptret; nu throner han ved Siden af sin rene Brud hisset i Himlen, som et levende Billede paa hin Ydmyghed, om hvilken Gud selv har sagt, og han angrer aldrig sit Ord: »Hvo som fornedrer sig selv, han skal ophøjes!«

Men lader os nu undersøge, hvilke Onder have deres Oprindelse i disse Kilder, som vi her have nævnet. Det er først *Udvortesheden*, denne Forsømmelse af det Indre, denne Iver for Skinnet og Ringeagt for Virkeligheden. Det er det forfængelige Praleri, det løgnagtige Skin. Ja, hvor mange kalkede Grave gives der ikke i vore Dage, langt flere, end paa Farisæernes Tid! Tilsyneladende er Alt Rigdom, Lykke, Ærlighed, Retshaffenhed; men løft kun Sløret i Vejret, og man vil faa Raaddenskab at se. Andagten til den h. Josef er imidlertid en Reaktion mod denne fordærlige Retning. Det karakteristiske Træk i Josefs Hellighed er hans Simpelhed; denne Egenskab er Hjærtets Oprigtighed; Et med sig selv ved Overensstemmelsen mellem det indvortes og udvortes Menneske, Et med Gud ved Gjeringernes Harmoni med Troen, Et med de kristelige Medbrødre ved Manglen paa enhver Forstillelse og ved Kjærlighedens Endrægtighed — det er Simpelheden, hvis karakteristiske Exempel den h. Josef er. I sit skjulte Liv forstaar han, uden at træde ud af sin Stand, at øve de mest ophøjede Dyder, at naa den højeste Fuldkommenhed. O, vilde man blot forstaa denne Læres Ophøjethed; forstod man, som den h. Josef, at fornægte sig selv, og kun at leve for Gud og sine Medmennesker, da vilde Jorden blive et Paradis, Verden vilde være frelst!

Det andet Onde, som har sit Udspring i hine mudrede Kilder, er *Arbejdets Forfald*. En Hæderskrone for Syndefaldet, er Arbejdet efter samme blevet en Straf og Besværlighed. Men Jesus Kristus har atter hævet det, idet han vilde lade sig føde i Fattigdom, idet han gjorde en Arbejders simple Værksted til Skuepladsen for sin Ophøjethed, idet han under sin Forkyndelse af Evangeliet vilde gjælde for en Haandværkers Søn, idet han af sit Livs 33. Aar tilbragte Størstedelen som Arbejder, idet han ophøjede Arbejdet desto højere, jo mere Verden ringeagtede det. Med sin guddommelige Haand

greb han om det menneskelige Arbejdes Værktøj; sin guddommelige Forstand anvendte han paa den dygtige Haandtering af Tømmermandens Øxe; og andre Forløsningens Bloddraaber kan man kalde de Svedsdraaber, som bedækkede hans Pande i det stille Værksted i Nazareth. Paa denne Maade har Frelseren paatrykt Arbejdet en dobbelt Karakter: Bod for Synden og Guds Børns Adelsrang.

Men i vore Dage søger man at berøve Arbejdet denne Karakter. I Arbejdet vil man ikke mere se en nødvendig Bod for Syndegjælden, men en Vej til Hvile for Dovenskab. Atter Andre bøje sig under dets Byrde som Slaverne. »Giv mig Penge, saa sælger jeg Dig mit Arbejde,« siger man til Arbejdsgiveren; og saaledes har man da paa den ene Side Afsky, paa den anden Side Ringeagt for Arbejdet. Bevæggrunden hos Begge er Vinding, Higen efter at tilfredsstille sine Lidenskaber. Arbejde søger man nemlig ikke blot for at erhverve sig det daglige Brød, men for at faa Midler til at beruse sig for, til at gaa i Theater, til fine Klæder, til at kunne fejre vilde Orgier. Stakkels Arbejder, efter alt det, hvad bliver der saa tilovers? Der kommer de onde Dage, og saa finder man Dig paa Gaden raabende og skrigende, med Hjærtet fyldt af Had og Raseri mod Samfundet! Men se, Religionen viser Dig Jesus, Maria og Josef! Josef, skjønt hørende til en kongelig Slægt, underkastede sig gjerne og villig Arbejdets haarde Nødvendighed. Hvor lykkelig gjør ham ikke det guddommelige Barns Nærværelse, Ord, Exempel, Opmuntringer, Trøst, Arbejde! Ogsaa han har jo drukket Ydmygelsens, den møjsommelige Anstrængelses, Arbejdsmangelens bitre Kalk; kan der gives et herligere Forbillede for Dig? Ja, stakkels Arbejder, betragt Jesus, Maria og Josef! Ere de ikke et Mønster paa din Værdighed, din Ophøjethed? Sige de Dig ikke, at Sveden paa din Pande er værdifuldere

end Kongernes Kroner? At Værktojet i dine Hænder gjælder mere end Sejrherrens Sværd? At Sangen, hvormed Du opmuntrer Dig i din Hviletid, ligner Englenes Hymner; at Røgen fra din Fabrik er en Vellugt for Herren, at Larmen af dine Maskiner er en Harmoni, som glæder Himlens Hellighed? Paa herlige Throner har Gud, vor Herre, ladet Arbejdets Sønner sætte sig, Josefs Arvinger, den fattige Tømmermands, Fyrsten for Folkets Aristokrati, det sande Billede paa en ægte Arbejder, som efter sin Død blev ophøjet desto højere, jo mere ubekjendt han har været her paa Jorden!

Ja, af den h. Josef kan Arbejderen lære, at om han end kan takke Maskinen for sit Arbejde, saa har han dog kun Gud at takke for sin Sjæl; at han, medens han ved sine Hænders Arbejde erhverver det jordiske Brød, paa samme Tid maa erhverve sig den evige Lyksalighed; og at hans nuværende Fattigdom er det sikreste Pant paa hans Udvælgelse for Himlens Herlighed. I denne Skole beroliges Arbejderens Hjærte, som lige var fyldt af bitre Taarer og heftig Vrede; thi enhver Svedsdraabe gjengjældes ham af Herren med en ufor-gængelig Ædelsten; og er han Familiefader, saa vil hans Hjem jo ligne Hjemmet i Nazareth, hint skønne Tilflugtssted for enhver Dyd, for Fred og Kjærlighed.

Et andet Onde, som hidrører fra de ovenfor nævnte Kilder og selv er Aarsag til mange andre Onder, er *Vantroen*. En Enkelt kan udgive sig for at være Atheist og alligevel optræde som et hæderligt Menne-ske, men et helt Folk aldrig; det vil inden kort Tid træde i de vilde Dyrs Fodspor. I vore Dage mangler netop, hvad der manglede i Rom i gamle Tider, da Byen gik sin Undergang i Møde. Ikke Rigdom, ikke materielle Fremskridt, ikke Videnskab, ikke Lovgivning, men Dyd mangler der; for at bevare os for den sikre Fordærvelse, trænge vi ikke til en politisk Reaktion,

men til en religiøs. Og denne Tro mangler ikke blot hos Verdens Børn. Hvor findes vel i vore Dage endog blandt dem, som endnu smykke sig med det skønne Navn »Kristne«, hin levende Tro, som frembringer Helte, Martyrer, Hellige? Man tror, ja, men af Vane, og i Fristelsens Time har man derfor næppe den fornødne Modstandskraft. Bøn uden Inderlighed, Kommunion uden Iver, Fromhed uden sand Andagt, det er Grunden til, at man saa lidet frygter for Synden.

Men hvorledes gjenoplive Troen? Idet vi fremhæve den Hellige, som navnlig har været fremragende i Henseende til Troen, den h. Josef. Han overlader sig fuldstændig til Jesus; i Jesubarnets Svaghed ser han dets Almagt, tror han paa dets Guddommelighed. En Engel aabenbarer sig: »Flygt,« tilraaber han Josef, »strax, nu midt om Natten!« Det er den Svages og Frygtsommes Forsigtighed, som Engelen forkynder ham. Hvorledes? Har da Frygt endog holdt sit Indtog i Himlen? Men Josef tror og flygter. Det er et Forbillede paa vor Tro; saaledes maa den ogsaa være; Josef diskuterer ikke, men tror, han arbejder og tilbeder.

Naar ogsaa vi overfor enhver aabenbaret Sandhed have sagt »jeg tror«; naar vi om Jesu Guddom have sagt »jeg tror«, om de hh. Sakramenter »jeg tror«, om ethvert Dogma »jeg tror«, saa kunne vi bestræbe os for ogsaa at efterligne den h. Josefs øvrige Dyder. »Det ske Dig, som Du har troet,« siger den h. Skrift. Troen gjør salig; den er de gode Gjerningers og vor Frelses Fundament.

Her kunde jeg standse; men jeg maa dog endnu tale om et andet Onde, som i vore Dage hører til de allerfordærveligste, nemlig om *Familiens Forhold*. Familien. Kilden til det menneskelige Samfund, Grundlaget for Fædrelandet, har til Fundamentalakt Ægteskabet. Men hvad er der blevet af Familien, af Ægteskabet? Lader os se, hvad der mangler. Først mangler

der Overensstemmelse i Henseende til Karakter; man forbinder Kroner, Titler, Godser og Formuer, men Overensstemmelse i Henseende til Karakter søges af de Færreste. De Fleste se i Ægteskabet kun en Forretning, en Spekulation. Men se vi hen til den h. Josef; han forbinder sig med Maria, fordi han følte sig tiltrukket af hendes Dyder.

Dernæst mangler Enighed. Mange Ægteskaber ligne hine Rejser med Jernbanen, som to Personer foretage i forskellige Kupeer; de se hinanden ved Afrejsen, mødes atter ved Ankomsten og maaske ogsaa paa Hotellet. Men Kirken lærer os, at Josef har forbundet sig med Maria i Guds Hjærte. Dernæst mangler den gjensidige Agtelse, som er Kjærlighedens Vogter. Kirken viser os Maria, som i Alt er den h. Josef underdanig, og Josef, som er opfyldt af den oprigtigste Agtelse for Maria, at han næsten ikke vover at nærme sig dette den Allerhøjeste levende Tabernakel. Ogsaa mangler Kyskheden. Kunne vi med Rette sige, at Ægteskaberne ere kyske, som Skriften beretter det om Tobias' Ægteskab? I den hellige Familie viser Kirken os nu et i Sandhed himmelsk Ægteskab, for atter at gjenoplive i Verden Kjærligheden til Kyskhed. Og mangler mange Ægteskaber ikke ogsaa Offervillighedens Aand? Gjensidigt at bære over med hinanden, er i Ægteskabet langt nødvendigere, end at elske hinanden. Hvem er vel uden Fejl? Og atter viser Kirken os den h. Josef som et Mønster paa Offervillighed, vel ikke i Henseende til gjensidig Overbærenhed med Fejl, thi de vare ikke tilstede i hint hellige Ægteskab, men derimod i Henseende til standhaftig Udholdenhed overfor Forfølgelse fra Verdens Side. Han forlod aldrig Jesus og Maria; og dog havde hans Forbindelse med Maria baaret flere Torne end Roser, flere Smerter end Glæder.

Josef er ogsaa ganske særlig et Mønster paa en Fader. I Familien mangler der Autoritet; men i den hellige Familie se vi, hvorledes Josef befaler, Maria og Jesus adlyder. Han er et Mønster paa en Fader, thi han véd, at han er Guds Stedfortræder, den himmelske Faders Skygge. Men i vore Dage har man glemt den faderlige Autoritets guddommelige Oprindelse, og derfor har Faderen heller ikke mere Mod til at anordne hvad han selv ikke plejer at udføre. Men fordi man ikke mere vil være Guds Stedfortræder, bliver man Djævelens Stedfortræder og derfor et Offer for udskejende Børn, som af Djævelen ophidses til Oprør mod den faderlige Autoritet.

Josef er fremdeles et Mønster paa en Fader, fordi han er en saa fuldendt Beskytter. Med hvilken Kjærlighed værner han ikke om det guddommelige Barn! Jesus vilde engang, at man skulde tro om ham, at han havde forvildet sig paa Rejsen; dette var hans Plejefaders største Smærte; men Gud lod ham føle denne Smærte, fordi han vilde give ham fortjenstlig Lejlighed til at opsøge Barnet og derved fremstille ham som et Mønster for Familiefædre! Men hvorledes blive Børnene, de unge Sønner og Døtre, bevogtede i vore Dage? Endog under det hjemlige Tag, i Familiens Helligdom tillader man, at slibrige Bøger, daarlige Aviser, slette Romaner, letsindige Venner og Veninder trænge sig ind. Hvad Under da, at Børnene blive gammelkloge, og at de unge Sønner og Døtre ere indviede i vor fordærvede Tids liderlige Skandalehistorier, som de daglig sluge i Godtkjøbsbladene, der frit kunne passere Hjemmets Dørtærskel!

Endnu en Egenskab mangle mange Fædre, og det er den Egenskab, at være Opdragere. Man vil i vore Dage undervise, ikke opdrage; man lærer at læse, ikke at elske, skrive, ikke at befæstes i det Gode, at opsætte Regnskaber, ikke at udforske sin Samvittighed; man

lægger Vægt paa Adspredelse og Fornojelser, ikke paa barnlig Lydighed; man giver Undervisning i Moden, ikke i Dyden. Og Følgen er hine ulykkelige, saa dybt ydmygede Forældre, som have mistet deres fædrene, mødrene Værdighed, fordi de gjorde sig skyldige i hin strafværdige Eftergivenhed og Blødagtighed. Lad dem i Josef se et Mønster paa en Opdrager, som hvis Søn og Discipel Jesus, Guds Søn, vilde anses.

Endelig mangler i mange Familier 'en Moder. Ja, kunde man omdanne Moderens Hjærte, vilde hele Verden blive omskabt, thi paa Moderens Skjød tildannes Mennesket! Men der hersker ingen Kjærlighed mere i mange Familier, fordi man netop har udstødt Jesus af Hjærtet, af Sjælen, af Øjnene, af hele Familielivet. Men Jesus alene, Familiens Konge, kan atter indføre i Familien Freden, Autoriteten, Faderens kjærlighedsfulde Omsorg, Moderens omhyggelige Kjærlighed, Agtelsen, Børnenes lydige Underdanighed. At indprente Jesus i Børnenes Hjærter, det maa atter blive Opdragelsens Formaal og Opgave. At sørge for, at Forstanden erkjender ham, Hjærtet elsker ham, Villien adlyder ham, det er en virksom og gavnlig Opdragelses store Hemmelighed.

O, Familie i Nazareth, velsignede Familie, Fortæl Du os om de Vidundere, som vare skjulte i Dig; maatte dog din hellige Undervisning belære os om vore Pligter og tillige give os Kraft til stedse og overalt at opfylde dem!

Endnu et stort, ja frygteligt Onde gives der i Verden, og det er *Døden uden Forberedelse*. Man har maaske aldrig saa ofte som i vore Dage været Vidne til Dødsfald uden nogensomhelst Forberedelse, ogsaa efter et langt Liv, som ofte har været brugt til alt andet, end til en værdig Forberedelse til Døden. Det er netop en skrækkelig Følge af Ligegyldigheden og Menneskefrygten, som har bragt det saavidt, at de end-

og omgive Dødslejet med deres bedragerske Rænker. Maaske aldrig tilforn saa man som i vore Dage saamange ulykkelige Mennesker ende paa en saa ulykkelig Maade, Mennesker, som saa begravnes med stor Højtidelighed, en sand Triumf for Vantroen og Ugudeligheden. Aldrig saa man saa mange Mennesker dø paa en hedensk Maade, for derefter at høste Lovtaler, der stille Menneskene fuldstændig i Rang med Dyrene; aldrig saa mange lunkne Kristnes Dødsfald, som paa Grund af den Maade, paa hvilken de døde, kun give os lidet Haab om, at de have frelst deres udødelige Sjæl.

I ønske uden Tvivl at undgaa en saa overmaade bedrøvelig Skjæbne. Velan, Kirken tilbyder Eder et Middel til at undgaa den: »Gaar til Josef!« Han er Skytspatron for en salig Død, han, som døde den skønneste, sødeste, helligste og mest attraaelsesværdige Død i Jesu og Marias Arme. Forestiller Eder hans Dødstime. Ved den ene Side af hans Dødsleje knæler Maria, hun græder og beder; ved den anden Side staar Jesus, som med den ene Arm støtter den Døendes trætte Hoved, medens han med sin højre Haand peger mod Himlen. »Drag bort, elskede Plejefader,« siger han til ham, »drag ind i de hellige Patriarkers Bolig, som et velkomment Sendebud, der bringer Budskab om den forestaaende Forløsning!. Men modtag først Fredens Kys af din Jesus, som Du saa trolig har beskyttet, elsket saa ømt.« Josef smiler ved disse trøstefulde Ord; han lader sig med Glæde omfavne af den guddommelige Frelser, og med dette Smil paa sine Læber, som hentyder til hans fuldstændige Underkastelse under Guds hellige Villie og hans villige Skilsmisse fra Jesus og Maria, som vare saa dyrebare for hans Hjærte, udaander han sin Sjæl i Skaberens Hænder.

O kunde ogsaa jeg dø som Du, o hellige Josef, i Jesu og Marias Arme, med disse søde Navne paa mine

Læber; kunde ogsaa jeg, ligesom Du, dø den Retfærdiges Død, hvor lykkelig vilde jeg ikke være! I Sandhed, mine Kjære, vi ville Alle kunne dø saaledes, vi ville Alle dø saaledes, naar vi ære, elske og efterfølge den hellige Josef; naar vi bede ham om hans Forbøn hos Gud, naar vore Læber lukke sig med dette sidste Suk: »Jesus, Maria, Josef, mit Lys, min Støtte, min Trøst, mit Liv! I ere mit Haab her i Tiden, min Kjærlighed, min Glæde i Evigheden!«

St. Elisabeths Understøttelsesforening

holdt Søndag den 7. Marts sit 5te Aarsmøde, præsideret af den højærværdigste Biskop som Foreningens Protektor. De tilstedeværende Medlemmer aflagde Beretning om deres Virksomhed i det forløbne Kvartal, Foreningens Vedtægter oplæstes, og Medlemslisten forelagdes, af hvilken det fremgaar, at i 1893 have 22 Damer af Menigheden aflagt tilsammen 288 Besøg hos 24 fattige Familier og enligstillede Kvinder og uddelt til disse 456 Kroner.

Dog er dette ikke det eneste Resultat af Foreningens Virksomhed, som ikke indskrænker sig til de pligtmæssige maanedlige Besøg; den Trøst og Hjælp, som paa mange Maader, der dog ikke kunne beregnes med Tal, ydes de Fattige som Følge af, at de med Tillid tør henvende sig til de Damer, som de have lært at betragte som deres Venner, er maaske endnu mere velsignelsesrig og vel skikket til at slaa Bro over den Kløft, som altfor ofte skiller de mere Velstillede i Samfundet fra dem, som sukke under Byrden af Fattigdommens ofte saa tunge Kors.

Foreningen imødekommer desuden et Savn hos Mange, som — idet de have lagt sig Frelserens Ord paa Hjærte, at hvad vi gjøre mod hans ringeste Brødre, vil han belønne, som om det var gjort mod ham selv, — hellere end gjerne ville besøge Fattige og efter Evne lindre deres Nød; men de lade sig holde tilbage af den Tanke: «Jeg kjender ikke personligt vor Menigheds Fattige» og de ville maaske synes, at jeg trænger mig

ind i deres Hjem, hvis jeg gik ind til En eller Anden og bragte en Skærv.« Ved at træde ind i St. Elisabeths Understøttelsesforening blive Forholdene helt anderledes; de besøgende Damer faa en Familie eller enligtstillet Kvinde anvist, som de i 3 Maaneder skulle besøge en Gang om Maaneden, og her ventes de med Glæde og Længsel, idet de Fattige, som hver tredje Maaned faa Besøg af forskjellige Damer, betragte dem alle som deltagende Venner, hvem de strax modtage med Tillid og Taknemlighed.

Ikke alene de Ældre og Hustruerne i Menigheden opfordre vi til at træde ind i Foreningen, men ogsaa de Unge og Ugifte; de bør ikke lade sig afholde derfra af Frygt for de mange Forpligtelser, som de maaske mene at skulle overtage, thi ingen nye Forpligtelser paalægges dem, da det jo er en ubetinget Pligt for Alle at give Almisse, naar de ikke selv høre til de Fattiges Klasse. Medlemsbidragets Størrelse kan heller ikke afskrække dem, thi Foreningen tæller ikke faa Medlemmer, som hver give 1 Krone om Maaneden, og skulde selv dette overstige Fleres Evne, kunde man jo slaa sig sammen — enten 2 eller 4 — og da skiftevis besøge den dem anviste Familie, hvor de Alle ville blive modtagne med samme Glæde.

Under Mødet meddelte den højærværdigste Biskop Medlemmerne af Foreningen, at den ene af de to Damer i Forretningsudvalget, — som i Følge Vedtægterne bestaar af en Protektor og 2 Damer — nemlig Enkefru *C. Erlewein*, var traadt ud af Bestyrelsen paa Grund af, at hun ikke længere bor i Kjøbenhavn. Med stor Beklagelse modtoges denne Efterretning, idet Fru Erlewein, som Biskoppen fremhævede, med sit mangeaarige Kjendskab til de Fattige i Menigheden og med sin utrættelige Offervillighed, har ydet Foreningen en væsentlig Støtte i de 5 Aar, den har bestaaet. Der maatte altsaa skrides til at vælge et nyt Medlem af Bestyrelsen, og Valget faldt næsten enstemmigt paa Fru *A. Osterhammel*. Forretningsudvalget bestaar saaledes nu af Fru Lehnsbaronesse *Stampe* og Fru *Osterhammel*.

Den højærværdigste Biskop henvendte derpaa nogle Ord til Foreningens Medlemmer og formanede til, ved Optagelse af Fattige i Foreningen og ved Besøg hos dem, ikke saa meget at spørge om de ere »værdige

Trængende«, som om de ere fattige og stedte i Nød. De, som — med eller uden Skyld — ere de mest trængende og nødlidende, netop de skulle støttes og hjælpes; deri bestaar den sande Barmhjærtighed, som vor Frelser priser, og Foreningens Virksomhed bliver derved ikke alene til Gavn for de Fattige, men ogsaa en Kilde til Helliggjørelse for dens virkende Medlemmer, idet disse ofte faa Lejlighed til at øve sig i Udholdenhed, Taalmodighed, Selvfornægtelse og andre lignende Dyder. Med Ønsket om, at saa Mange som muligt ville slutte sig til denne uundværlige, kvindelige Vincentsforening, sluttede den højærværdigste Biskop Modet. Man indmelder sig i Foreningen hos Fru *Osterhammel*, Nørrefarimagsgade 53.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 11. Marts. Passionssøndag. — 12. M. Gregorius, Pave og Kirkelærer. — 13. Ti., 14. O., 15. To., Ferialdage. — 16. F. Marias syv Smerter. — 17. L. Patritius, Biskop og Bekjender.

Søndag den 18. Marts. Palmesøndag. (Gudstjenesten i St. Ansgars Kirke begynder Kl. 9 $\frac{1}{2}$ med højtidelig Pontifikal-Palmevielse og Procession.) Med denne Søndag begynder Tiden for den pligtmæssige Annæmmelse af den h. Paaskekommunion.

Sct. Ansgars Vincentskonferents lader Tirsdag den 13. Marts Kl. 8 $\frac{1}{4}$ læse en h. Sjælemesse for sit forhv. Medlem afdøde Skomagermester **J. G. Møller**.

Den levende Rosenkrans (1ste Afd.) Søndag d. 11. Marts Møde med Exhortation Kl. c. 11 $\frac{1}{2}$ paa Toldbodvejen 14.

Sct. Josefs Gilde fejrer sin Hoved- og Titularfest Søndag den 18. Marts. Kl. 8 Fælleskommunion i Sct. Ansgars Kirke, Kl. 7 $\frac{1}{4}$ Aften festlig Sammenkomst og Generalmøde i Lokalet, Bredgade 67, 2. S. o. G.

Elisabethforeningens Basar,

som afholdes for forældrelose Børn **Palmesøndag**, den 18. Marts og Mandag den 19. i Skolelokalet Bredgade 69. St. o. G. bringes i Menighedens velvillige Erindring. Gaver til Basaren modtages af Fru A. Osterhammel, Nørrefarimagsgade 53, 2. Sal; Fru M. Larsen, Vingaardsstræde 10 St.; Frk. S. Mariboe, Bredgade 67, 2. Sal, og af Dhrr. Gejstlige.

Menighedens ærede Damer anbefales min **Broderi- og Modeforretning**. Alt til Faget hønhørende føres. Badstuestræde 2 (Hjørnet af Vimmelskæftet). Marie Petersen.

Literatur. I Kommission hos Andr. Fred. Høst & Søn (Gothersgade 49) og hos Redaktionen faas:

P. P. Nr. 9. **Sct. Josef** (Pris 25 Øre.)

Fred. Esser: **Lidt mere Lys om Luther** (Pris 75 Ø.)

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Toogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, St. Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 11.

Søndagen den 18. Marts.

1894.

Indhold: Palmesøndag og Langfredag. 800 Kroner eller Elisabethforeningens Basar. Til den hellige Josef. Efterretninger fra Ind- og Udland: Asien. Amerika. Rom. Rusland. Genf. England. Grækenland. Frankrig. Italien. Bekjendtgørelser. Tillæg: „Vor Frue af Lourdes“.

Palmesøndag og Langfredag.

—o—

En mærkelig Modsætning, — Palmesøndag og Korsets Fredag! Det synes som om Kristus skal triumfere. Han holder sit kongelige Indtog i sin Hovedstad. En Mængde Fremmede fra alle Jødelands Egne ere strømmede sammen i Jerusalem i Anledning af den forestaaende Paaskefest. Da rygtes det, at ogsaa Jesus, den store Lærer og Undergjører, kommer til Festen, og, som greben af en højere Magt, iler Folket ud af Stadens Porte, for at møde Frelseren. Klæder ere udbredte paa Vejene, Palmegrene strøede paa Jorden, Jubelsange opfyldte Luften. Folkeskaren, som gik foran og fulgte bagefter, lovpriste Gud og raabte: »Hosanna for Davids Søn; velsignet være han, som kommer i Herrens Navn; Hosanna i det Høje!« Saaledes drage de ind i Hovedstaden og i Templets indviede Rum, og Leveraabene faa ingen Ende. Efter en lang Kamp med de forstok-

kede Fjender har Frelseren altsaa dog sejret! Jerusalem synes vunden, og fra Jerusalem kan Hosanna-Raabene i raske Bølgeslag sprede sig over hele Landet. Men hvorledes? Du græder, o Frelser? Du ser saa bedrøvet ud midt iblandt de jublende Folkeskarer! Tilhører Jerusalem da ikke Dig? Skjuler Byen endnu Fjender, som hemmeligt arbejde imod Dig og som maaske endog ville berøve Dig Palmerne og paa en anden Maade føre Dig ud af Byen?

Kun altfor begrundet var Herrens Sorg, kun altfor sand Herrens Klage: »Jerusalem, Jerusalem, vidste Du dog paa denne din Dag, hvad der tjener til din Frelse!« Medens Folket jubler, arbejde Modstanderne allerede. Farisæerne arbejde, disse Hyklere og Skinhellige protestere i Religionens Navn mod »Bedrageren« Jesus; de Skriftkloge, Videnskabens stolte Mænd, arbejde, Sadducæerne, de rige, fornemme Vantro, som ikke engang ville høre tale mere om Sjælens Udødelighed, arbejde. Endskjønt fjendtlig sindede indbyrdes, slutte de sig sammen i en skinhellig Alliance mod Kristus, hvis Lære de rigtignok ikke kunne gjendrive, hvis Uskyldighed de ikke kunne angribe, men paa hvem de imidlertid ikke »ville tro«. Han skal dø, og det maa ske snart, inden hele Folket anerkjender og følger ham. Hvor de undergrave, lyve, agitere blandt Folket! — og desværre ikke forgjæves. De vide endog at finde en Forræder i Herrens umiddelbare Nærhed, iblandt hans egne Apostle; de vove sig med deres Løgne endog hen til Statens Overhoved, de smigre, de larme, og, da Alt ikke frugter Noget, begynde de at true. Og desværre! Pilatus, i hvis Haand det laa, at frigjøre Frelseren, lader sig kyse af Truslerne; han tilstaar: »Jeg finder ingen Skyld hos ham« — og dog udtaler han den Dom, som stadfæstede Synagogens og Fritænkernes Beslutning, som vakte den vildeste Jubel blandt Herrens Fjender, medens Alle, som troede paa Jesus og med Spænding

ventede paa Udfaldet, bleve opfyldte af den dybeste Smerte. Fjenderne havde sejret — i det mindste i Øjeblikket.

Forraadt af »Vennen« Judas og bunden af Banden i Oliehaven, bliver Jesus slæbt til Ypperstepræsterne; man spytter ham i Ansigtet, slaar ham og af det høje Raad erklæres han for skyldig til at lide Døden. Paa Pilatus' Befaling bliver Jesus hudstrøgen; man sætter en Krone paa hans Hoved, men en Krone, der er sammenflettet af skarpe Torne; han faar et Scepter i Haanden, men et Scepter af Rør; man hylder ham som Konge, idet man bøjer Knæ for ham, men det sker for at haane og bespotte ham. Jesus sendes fra Pilatus til Herodes og fra denne atter tilbage til Pilatus — efter at være bleven behandlet som en Nar — og endskjønt han gjentagne Gange bliver erklæret for uskyldig, maa han dog høre, at Dødsdommen bliver udtalt over ham. Som en Røver og Morder skal han korsfæstes. Med to Forbrydere føres han ud af Byen til Golgatha, og kort efter hænge de hver paa sit Kors, — Jesus i Midten. Det er den stille Uges rystende Begivenhed.

Jesus blev korsfæstet! Hvilken Smerte! Naglerne have gjennemboret hans Hænder og Fødder, de aabne Vunder brænde som Ild, Legemet hele Byrde hviler paa Naglerne i hans Hænder og Fødder; det er umuligt for ham at bevæge Lemmerne, enhver Bevægelse af Hovedet foraarsager ham nye Smerter paa Grund af Tornekronen. Hvilken Angst, hvilken Feberglød, hvilken Lidelse! Allerede Angsten for en saadan Død havde i Oliehaven fremkaldt den blodige Sved, men forgæves var Frelserens indstændige Bøn til Faderen: »Fader, er det muligt, da lad denne Kalk gaa mig forbi!« Den evige Fader fordrede Sønnens Blod. — Kan der vel gives et Helvede? Kristi Kors giver os Svar herpaa.

Jesus er bleven korsfæstet for Menneskene. Kjærligheden har oprejst Korset.

»Da han elskede Sine, elskede han dem intil Enden«, — indtil Døden. For at afsone vore Synder, for at læge vore Vunder, for at lukke Helvede og aabne Himlen, har Jesus taget Korset paa sine Skuldre og taalt Korsets Kvaler. Elskende ser Frelserens Øje ned paa os fra Korset; barmhjærtig Kjærlighed forkynde de Tusinde Vunder paa hans hellige Legeme, forkynder hans forbarmelsesfulde Hjertes Bøn: »Fader, tilgiv dem, de vide ikke, hvad de gjøre!« Fra Korsets Træ higer han efter at drage Alt til sig; Korset er et Bevis paa hans Kjærlighed, et Pant paa hans Barmhjærtighed endog imod den største Synder.

Velan, kjære Læser, tilbring Du ogsaa den kommende stille Uge, saa godt dine Forhold tillade det, i hellig Andagt og from Betragtning af din Frelser blodige Forløsergjerning. Vaag over dig selv og dit Hjertes Følelser i denne Uge mer en nogensinde ellers, saa at Du lykkelig maa komme igjennem den, uden at have krænket din Gud og Frelser hverken i Stort eller Smaat. Lær at forstaa din Frelser. Han har blødt ogsaa for Dig, fordi han elsker Dig og vil gjøre Dig lykkelig. Bed ham om Anger, om Kjærlighed, om Tilgivelse! Langfredag er den store Forsoningsdag; maatte den ogsaa bringe Dig Forsoning!

---

800 Kroner
eller

Elisabethforeningens Basar.

—o—

Efter hvad der er os meddelt, skal et Rygte i Menigheden fortælle, at Elisabethforeningen allerede har modtaget *800 Kroner* (siger og skriver otte Hundrede Kroner) til sin Basar. Talte Rygtet Sandhed, var det

jo glædeligt, baade for Foreningens Bestyrelse, som saa kunde tage Basar-Salget med en vis Ro, og for de forældreløse Børn, hvis Underhold da foreløbig var sikret. Men desværre gaar det med det Rygte som med saa mange andre, det *lyøer*. Fire store Sukkertoppe have vi modtaget til Basaren, det er sandt; men om det vil lykkes os at faa 200 Kroner for Stykket bliver vistnok et stort Spørgsmaal. Forøvrigt er og bliver det en smuk Gave, som oven i Kjøbet er sendt Bestyrelsen fra »Brødrene hinsides Sundet«. Men om 800 Kroner har Bestyrelsen desværre ingen Meddelelse faaet. Rygtet er det rene Opspind, en vild Influenza-Fantasi.

Derfor tager *Elisabethforeningen*, som antager sig *forældreløse* eller under *vanskelige Forhold* levende Børns Opdragelse, idet den sørger for deres Anbringelse i de herværende Vajsenhuse eller i gode katholske Hjem, paa ny sin Tilflugt til Ugebladet og henleder atter Menighedens Opmærksomhed paa den *Basar*, som den ogsaa i Aar ligesom tidligere agter at foranstalte afholdt *Palmesøndag* den 18. og *Mandag* den 19. Marts. En stor Betydning har denne Forening, ja den er ligefrem *nødvendig* for vor Menighed. Thi hvorledes vilde det ellers være muligt at skaffe de ovennævnte Børn i Menigheden den tilbørlige Opdragelse, som kan bevare dem for vor Menighed og tillige sætte dem i Stand til selv at skaffe sig det Nødvendige til Livets Ophold? I forrige Aar havde Foreningen 9 Børn at sørge for, blandt hvilke to Smaa, som i Løbet af en Uge mistede baade Fader og Moder, og i Aar har den allerede set sig nødsaget til at overtage to nye, som ved deres Moders Død ere blevne forældreløse. Til Bestridelsen af de med Underholdningen af disse Børn forbundne Udgifter er Foreningen henvist til Medlemsbidragene, extraordinære Gaver og til Basarens Udbytte, som ogsaa i Fjor har været en meget væsentlig Støtte for Foreningen. Vi tillade os derfor endnu en Gang, — trods Rygtet

om de 800 Kr. — at bringe denne Basar i alle de Menighedsmedlemmers velvillige Erindring, som finde en ædel Glæde i at understøtte et saa smukt og velsignelsesrigt Øjemed, som det Foreningen tilstræber unægtelig er. Af samme Grund tro vi ogsaa at burde paa det Indstændigste anmode alle forældreløse og ulykkelig stillede Børns sande Venner om en ret virksom og kraftig Understøttelse af *Elisabethforeningen*. Naar en stor Løn er forjættet den, som omvender en Synder fra hans onde Veje, hvilken Løn tør da ikke den vente, som i denne Forening bidrager til, at det Onde hindres, idet Barnet med sit modtagelige Sind og Hjærte styrkes og opretholdes i det Gode ved en ægte katholsk Opdragelse, som det ellers havde maattet savne. Indmeldelser i Foreningen (Medlemskontingent mindst 2 Kr. aarlig) og Gaver til Basaren modtages med Taknemlighed hos Foreningens Præsident og Bestyrelse, som ogsaa herved indbyder Menighedens Medlemmer til offervilligt Besøg paa Basaren.

Andr. Johansen, Præsident,
Bredgade 64, 1. S.

Fru *A. Osterhammel*, Bestyrerinde,
Nørrefarimagsg. 53, 2. S.

Fru *M. Larsen*, Kassererinde,
Vingaardsstræde 10 St.

Frk. *S. Mariboe*, Sekretærinde,
Bredgade 67, 2. S.

Vi tillade os tillige at gjentage den højærværdigste Biskops varme anbefaling, som den findes i dette Ugeblads Nr. 7. Hs. biskoppelige Højærværdighed skriver:

»Har Elisabethforeningen allerede i en Række af Aar været en af vore nødvendigste og velsignelsesrigeste Veldædighedsinstitutioner, saa kan dette i en endnu langt højere Grad siges om den, siden vi nu paa Frederiksberg have faaet 2 nye Vajenhuse byggede og indret-

tede. Mangelen paa Husly er der nu raadet Bod paa; Maristbrødrene og Josefsøstrene staa rede til med aabne Arme og kjærligt Hjærte at modtage de Børn, som staa ene i Verden, uden Faderens og Moderens Kjærlighed, eller ere udsatte for de største aandelige og legemlige Fæderer, ja endog for Faren at miste deres Fædrenetro. — Men om end Mangelen paa Husly er afhjulpet, saa er dog Mangelen paa materielle Midler bleven desto føleligere. Hvor ofte bløder ikke Ens Hjærte, naar man saa tidt staa foran den ligefremme Umulighed i at kunne hjælpe, naar en hel Børneskare — og det er indtruffet mere end en Gang — udstrækker sine Arme efter Elisabethforeningens Hjælp, uden at dens Bestyrelse ser sig istand til at yde den. For at kunne tage sig af disse Børn, for at kunne anbetro dem til Brødrenes og Søstrenes Varetægt, maa Bestyrelsen sættes istand til at raade over større Midler, thi selve Vajsenhusene ere absolut blottede for alle Hjælpe-midler.

Jeg ledsager derfor Elisabethforeningens Indbydelse til Deltagelse i en Basar til Gunst for forældreløse Børn med min varmeste Anbefaling; jeg knytter dertil den indtrængende Opfordring til alle Katholiker om at melde sig ind i denne Forening, som aarligt bidragydende Medlemmer. Hvem der hjælper her, yder sin Skærv til en overmaade velsignelsesrig Sag og gjør sit til, at mangt et Barn, der staa nær ved Afgrunden, frelses baade for et sundt naturligt Liv i Samfundet, og for et religiøst overnaturligt Liv i Kirken.

Til den hellige Josef.

—o—

Vi prise, Josef, Dig med Glæde
I Minde om den store Dag,
Da Du opsteg til Himlens Sæde
Med Kjærlighedens Vingeslag.

Din sidste Kamp hvor blid og stille!
Hvor salig glad din sidste Stund!
Du hørte Trøstens Ord saa milde
Af Jesus og Marias Mund.

Alt løst af Livets Baand, de trange,
Din Sjæl opfo'r i hellig Glans.
Højt hilstes Du af Engles Sange,
Da Gud Dig rakte Sejrens Krans.

Nu troner Du i Fryd og Ære,
Og mægtig er din Bøn hos Gud.
O hjælp os Livets Kors at bære
Og vandre efter Herrens Bud.

Og naar engang vor sidste Time
Med haarde Kampe bryder frem,
Skærm os, naar Fjender om os stime,
Og for os til vort Himmelhjem.

sr.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Asien. I Calcutta (Ostindien) aabnedes den 21 Jan. det første *Provinsial-Koncil* under den apostoliske De-
legat for Ostindien, Msgr. *Zaleski's* Forsæde. Følgende
Prælater toge Del i det: Msgr. *Goethals*, Ærkebiskop
af Calcutta, Msgr. *Pozzi*, Biskop af Kischnagur, Msgr.

Louage, Biskop af Dakka, og den apostoliske Administrator af Assam, Pater *Münzhofer*. Konciliet blev sammenkaldt ifølge den h. Faders udtrykkelige Ønske, for, som det hedder i Dekretet, »at fremme den katholske Kirkes almindelige Interesser i Indien, og det ikke blot blandt Katholikerne, men ogsaa blandt dem, som endnu ikke tilhøre Kristi sande Kirke eller ikke engang kjende den«. Det første offentlige Møde fandt Sted den 21. Januar og forløb glimrende. Den smukke Domkirke i Calcutta var overfyldt af Katholiker og Anderledes-troende. Den apostoliske Delegat fejrede Pontifikalmessen; Ærkebiskoppen og Biskopperne overværede den fra deres Faldistorier (Sæder) og 50 Præster fyldte Koret indenfor Kommunionbænken. Det var et gribende Øjeblik, da Msgr. Zaleski, efter at Pontifikalmessen var tilende, som Pavens Repræsentant tog imod de tilstedeværende Biskoppers Trosbekjendelse. Først aflagde med høj Røst den ærværdige Oldingeskikkelse, Ærkebiskoppen af Calcutta knælende Trosbekjendelsen, dernæst Biskoppen af Kischnagur, som ogsaa er en Olding, og alle de øvrige Biskopper efter deres Rang den samme Trosbekjendelse og beseglede den ved at kysse Evangeliebogen. Katholikernes Glæde er ubeskrivelig; man ligesom føler, at man her staar overfor et Vendepunkt i den katholske Kirkes Historie i Indien.

Amerika. Medens man i England mener, at de uclvandrede franske Præsters Ankomst til Landet i Slutningen af forrige Aarhundrede, da Revolutionen rasede i Frankrig, har foraarsaget den store Oxford-Bevægelse, som naaede sit Højdepunkt med John Henry Newman's Konversion i Forening med en Mængde andre fremragende engelske Gejstliges, kan man i Amerika ikke paavise en lignende Aarsag til de der stedfundne Konversioner til den katholske Kirke. I Almindelighed ere de amerikanske Konversioner af en mere personlig Karakter. Men enhver Konvertit udøvede uden Tvivl en vis

Indflydelse paa sin Familie, sine Venner og sin Omgangskreds; og der var næppe nogen Konversion, som ikke havde én eller mange andre til Følge. Enhver Konversion var i sig selv en lille Bevægelse.

Der er faa protestantiske Familier i Amerika, som ikke have en eller flere Konvertiter i deres Hjem eller blandt deres nærmeste Slægtninge; dette er f. Ex. Tilfældet med General Ethan Allens, Præsidenterne Madisons, Monroes, Van Burens og Tylers Familie, med Henry Clays, Daniel Websters, General Grants, General Winfield Scotts, Eweretts, Hawthornes og mange andre fremragende Amerikaneres Familie. De amerikanske Statistiker ere magre og faatallige, men enkelte findes der dog. Saaledes meddelte f. Ex. Ærkebiskop Spalding af Baltimore i Lobet af 5 Aar Konfirmationens Sakramente til 22,209 Voxne, blandt hvilke 2,752 vare Konvertiter. En Liste over mere fremragende Konvertiter, som blev offentliggjort for nogle Aar siden, indeholdt c. 700 fremragende Navne.

— I det henrundne Aar have Katholikerne modtaget af den amerikanske Regering 365,835 Dollars til deres Indianerskoler; Presbyterianerne 30,000 D.; Lutheranerne 15,120 D.; Kvækerne 10,020 D.; Menoniterne 3,750 D. Baptisterne og Methodisterne have intet Tilskud modtaget. Disse Tal vise, hvilken Del den katholske Kirke tager i Opdragelses-Arbejdet blandt Indianerstammerne. Da den har modtaget det største Tilskud af Staten, maa man antage, at den ogsaa udfolder den største Virksomhed.

— Den katholske Kirke tæller for Tiden flere Medlemmer i Chicago, end noget som helst af de øvrige Kirkesamfund der i Byen. Og det er ikke blot i numerisk Henseende at den er bleven fremragende. Katholikerne, som i gamle Dage næsten alle vare Brændehuggere og Vandbærere, indtage nu de højeste Stillinger i Samfundet. Adskillige iblandt dem ere blevne hoved-

rige Kjøbmænd, der eje Millioner; Andre indtage vigtige Dommersæder eller Advokatstillinger; Andre ere Medlemmer af Senatet og Raadet i Illinois. Læge-, Ingeniør- og Journaliststanden har en Mængde katholske Repræsentanter, som indtage fremragende Stillinger i det offentlige Liv. At alle disse Mænd tillige kaste Glands over den Kirke, som de tilhøre, er en naturlig Følge af den Iver og Interesse, hvormed de til enhver Tid tage offentlig Del i Byens forskjellige Sognekirkers Menigheds-Anliggender.

— I Amerika findes der, som bekjendt, store katholske Afholdsforeninger, som virke med stor Iver. I Følge et amerikansk Blad har saaledes den katholske Afholdsforening i Bispedømmet Pittsburg udsendt følgende Opraab til alle Værtshusholdere i Bispedømmet: »Af følgende Grunde opfordre vi Eder til at ophæve Værtshusholdet: Fordi det er et af Tidens Tegn, at det er uamerikansk at sælge spirituøse Drikke. Fordi Loven kræver en vis Tilladelse, og derved viser, at den anser Værtshusholdet for en Fare. Hvorfor behøver Eders Urtekræmmer og Slagter ikke en saadan Tilladelse? Fordi, hvor retsindigt I end tænke og handle, saa er og bliver Resultatet af Eders Virksomhed dog Drukkenskab, Nød og Forbrydelse. Fordi Kirken, dersom Du er en katholsk Kristen, har erklæret sig imod Værtshushold, betegnet det som en farlig Beskjæftigelse og opfordrer alle Katholiker til at opgive det. Fordi de største og mest fremragende Mænd i Kirken i vore Dage erklære, at Værtshushold skader Kirken langt mere end alle andre Onder, og at Religionen kun kan gaa langsomt fremad i Amerika, saa længe Afholdenhed fra spirituøse Drikke ikke er mere udbredt. Fordi den sidste katholske Kongres i Chicago, der var sammensat af Lægmand fra alle Unionens Egne, har erklæret: »Vi opfordre Katholikerne alle Vegne til at undlade Værtshusbesøg, og Værtshusholderne til at opgive deres Forretning«. Fordi Sund-

hed, Familie, Samfund, Liv og Sjæl udsættes for Fare paa Grund af Eders Virksomhed. I Guds Navn, opgiver Eders Værtshushold og beskjæftiger Eder paa en anden Maade! I ville faa færre Indtægter? Det kan være. Men Eders Indtægter vil da være fri for Enkernes og de Forældreloses, Mødrenes og Hustruernes Forbandelser. Overvejer vel alt dette, fatter et godt Forsæt, tager en kraftig Beslutning og opgiver Eders skændige Virksomhed. Gud vil velsigne Eder. For Menneskeslægtens Skyld hører op med at sælge spirituøse Drikke«.

Rom. Den h. Fader fejrede den 2. Marts sin Fødsels- og Kroningsfest. Han begyndte saaledes sit 85de Leveaar og fejrede den 17de Aarsdag for sin Kroning. Pave Leo XIII. befinder sig trods sin høje Alder fuldkommen vel og hører nu til de sytten Paver, som have regeret i 17 Aar eller længere. Disse 17 Paver ere følgende:

Pius IX	31 Aar.	Urban VIII	20 Aar.
Den h. Petrus	25 „	Klemens XI	20 „
Pius IV	24 „	Damasus	18 „
Adrian I	23 „	Paschalis I	18 „
Pius VII	23 „	Johannes XXII	18 „
Silvester I	22 „	Zephyrinus	18 „
Alexander III	21 „	Innocents III	17 „
Leo I	21 „	Benedikt XIV	17 „
Leo III	20 „		

— Den tyske Kejser saa vel som alle de katolske Fyrster sendte Paven Lykønskninger i Anledning af Fødselsdagen.

— Til Kardinal-Kollegiet, som med Kardinal Monaco la Valetta i Spidsen bragte Leo XIII en Lykønskning, hvori bl. a. Betydningen af Pavens Rundskrivelser fremhævedes, svarede Leo XIII: »Staaende ved vort Livs Aften ville Vi alligevel indtil den sidste Dag vie Os til den Opgave, at bringe Kirkens velgjørende Indflydelse til almindelig Bevidsthed. Trangen detil er saa meget større, som Begreberne om Retskaffenhed og Pligt ere blevne stillede paa Hovedet. Derfor bestræber

Kirken sig for hos Nationerne at befæste Troens og Moralens Grundsætninger, at fjerne de sande Aarsager til de bestaaende Onder, at afsløre de frimurerske Planer, at bringe de nyttige Indretninger i Samklang med Retfærdigheden og Sandheden, i det kristelige Familieliv indenfor alle Samfundsklasser at vække Sansen for Billighed og Næstekjærlighed, blandt de styrende Klasser Sansen for Uegennytte, blandt Folket Sansen for Underdanighed og hos Alle Længselen efter den Fred, som Gud alene kan skjænke. Ligeledes har Kirken den Opgave at rense Studierne ved den kristelige Vidsoms Regler, saaledes som det er sket i den sidste Encyklika om Udlæggelsen af den hellige Skrift. Vi bønfalde om, at den ved Kirkens Virksomhed udsaaede Sæd maa bære rigelig Frugt, og meddeler Eder som Pant herpaa Vor apostoliske Velsignelse«.

— Trappist-Ordenen tæller for Tiden 56 Munke- og 15 Nonneklostre, ialt 70 selvstændige Ordenshuse. Siden 1890 ere 14 selvstændige Klostre opstaaede. I de sidste fire Aar have Trappisterne navnlig fundet Udbredelse i Holland, Italien, Spanien, Syrien, Kina og Kanada. De større Klostre fordeles paa følgende Lande: Frankrig 33, Tyskland 4, Irland 2, England 1, Afrika 2, Nordamerika 3, Italien 3, Østerrig 3, Holland 4, Kanada 3, Spanien 2, Kina 1, Syrien 2, Oceanien 1 og Øst-Australien 1.

Rusland. »Dziennik-Pozmanski« melder, at Kejseren paa Foranledning af Indenrigsministeren har bestemt, at der til den Korrespondance, som føres af den katholske Gejstlighed i Kongeriget Polen, for Fremtiden kun maa benyttes det *russiske* Sprog.

Genf. I Kanton Genf i Schweiz, hvor de saak. Gammelkatholiker endnu ere i Besiddelse af det katholske Kirkegods, navnlig i Byen Genf selv, maa de katholske Kultus-Udgifter i de sidste 20 Aar udredes ad Frivilighedens Vej, og Kardinal Mermillod havde i dette Ojemed

oprettet en egen Organisation. I det henrundne Aar beløb Udgifterne sig til 57,000 Francs, af hvilke 54,000 Francs bleve indsamlede ved frivillige Bidrag.

England. »The Liverpool Times« skriver: «Følgende anglikanske Gejstlige, som for nylig ere blevne optagne i den katholske Kirke, modtog i Begyndelsen af denne Maaned Konfirmationens hellige Sakramente i Kardinal Vaughan's Huskapel: Rev. Sutherland Macklem fra St. Cuthberths Kirke, Richard Somerville Wood, Kapellan ved det kgl. Fattighus, Hugh C. Briggs fra St. Stefans Kirke og Horace Chapman, forh. Rektor i Donhead ved Salisbury. I de sidste 3 Aar ere 14 anglikanske Præster vendte tilbage til den katholske Kirke.

Grækenland. Katholikerne i Macedonien, som i 1870 talte 2—3000 Sjæle, ere nu voxede til mindst 30,000. I Spidsen for dem staar den energiske Biskop, Msgr. Miladenoff, som understøttes af en udmærket Stab af Gejstlige. At Konvertiterne, som komme fra det græske Skisma, mene det alvorligt, fremgaar af de mange Ofre, de maa bringe for at følge deres Overbevisning.

Frankrig. Den 27. f. M. har Rituskongregationen med den h. Faders Samtykke erklæret *Johanna d'Arc*, den heltemodige Jomfru af Orleans, for »*ærværdig*« (venerabilis), hvilket senere vil føre til hendes Beatifikation. Efter at Dekretet har omtalt hendes Heltegjerninger og dydige Liv tilføjer det bl. a.: »Til Dels forladt, til Dels forraadt af sine egne Landsmænd, faldt hun i Hænderne paa sine umenneskelige Fjender, og solgt af disse, kastet i Lænker og Dag og Nat pint i Fængslet, blev hun endelig af den største Ryggsløshed dømt til at lide Døden paa Baalet, efter Opgivende paa Grund af Hæresi og Tilbagefald i samme, af uretfærdige Dommere, som hyldede det skismatiske Koncil i Basel«. Dekretet fremhæver dernæst den af Pave Kalistus III anordnede Revision af Processen, ifølge hvilken, efter at 120 Vidner af enhver Alder og Stand vare

blevne forhørte, den tidligere Dom blev erklæret for ugyldig den 2. Juni 1456 og Johannas Uskyldighed anerkjendt og stadfæstet.

Italien. I Følge »Gerarchia cattolica« tæller Kardinal-Kollegiet for Tiden kun 59 Medlemmer; det mangler altsaa 11 Kardinaler, da Kollegiet, naar det er fuldtalligt, skal tælle 70 Medlemmer. Blandt de nu levende Kardinaler ere 31 Italianere og 28 Medlemmer af andre Nationer. Blandt disse sidste ere 6 Fransk-mænd, 5 ere Tyskere, 5 Medlemmer ere Østrigere, 4 Spaniere, 2 Portugisere, 1 Englænder, 1 Belgier, 1 Ir-lænder, 1 Australianer, 1 Amerikaner og 1 Kanadier. Kun to Kardinaler ere ældre end Paven, Kardinal Mertel (88 Aar) og Deprez (85 Aar). 93 Bispedømmer ere for Tiden vakante i Kirken, deriblandt Fulda.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 18. Marts. Palmesøndag. (Gudstjenesten i Sct. Ansgars Kirke begynder Kl. 9½ med Pontifikal-Palmevielse og Procession; derefter Højmesse, Oplæsning af Lidelseshistorien og Prædiken. Kl. 6 Fasteandagt med Prædiken). Med denne Søndag tager Tiden for den pligtmæssige Annæmmelse af den h. Paaskekommunion sin Begyndelse. **19. M., 20. Ti., 21. O.,** Ferialdage (Tirsdag og Onsdag oplæses Lidelseshistorien efter Markus resp. Lukas under den h. Messe Kl. 8¼).

Skærtorsdag den 22. Marts. I Sct. Ansgars Kirke: Kl. 9 Pontifikalmesse, de hh. Oliers Indvielse og derefter Procession. — Kl. 3 foretager Biskoppen den højtidelige Fødtvætning. — Kl. 6 Andagt til det hh. Sakramente.

Langfredag den 23. Marts. I Sct. Ansgars Kirke: Kl. 10. Pontifikal-Gudstjeneste; Lektie; Lidelseshistorien synges efter Johannes; Forbønner; Korsets Afhylling og Hylding; Procession; Præsanktifikatmesse. (Den aarlige Kollekt for de hh. Steder i Palæstina.) — Kl. 6 Andagt til Jesu Lidelse.

Paaskelørdag den 24. Marts. I Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 Ildens og Paaskelysets Indvielse; de tolv Profetiers Læsning; Døbevandets Indvielse; Litani til alle Helgener og henved Kl. 9 Højmesse med Vesper.

Søndag den 25. Marts. Herrens Opstandelse. 1. Paaskedag. (I Sct. Ansgars Kirke: Kl. 6 Morgen: Korsets højtidelige Optagelse, derefter Procession, Levitmesse og Prædiken. Kl. 8 stille Messe. Kl. 10 Pontifikalmesse og Prædiken. Kl. 6 Festandagt og Prædiken.

Sct. Josefs Gilde fejrer sin Hoved- og Titularfest Søndag den 18. Marts. Kl. 8 fælles Paaskekommunion i Sct. Ansgars Kirke, Kl. 7¼ Aften festlig Sammenkomst og Generalmøde i Lokalet, Bredgade 67, 2. S. o. G.

Jesu Hjertes Kapel: Skærtorsdag, Kl. 10 Levitmesse og derefter hele Dagen Tilbedelse af det højhell. Sakramente. Kl. 8 om Aftenu Slutningsandagt. Langfredag Kl. 10 højtidelig Gudstjeneste; Kl. 6 om Aftenen Prædiken og Andagt til Ære for Jesu Lidelse og Død.

Paaskelørdag: Gudstjenesten begynder Kl. 8 $\frac{1}{2}$, Levitmesse henved Kl. 9 $\frac{1}{4}$.

Paaske-Søndag Kl. 10 Levitmesse og Prædiken; Kl. 6 om Aftenen Fest-Andagt.

Rev. D. D. Missionarii, qui sacra olea Hafnia accipere optant, eorum vascula vacua et nitida huc mittant oportet ante Dominicam in Albis.

Hafniae, 14. Martii 1894.

Secretarius Vic. ap.

Bekjendtgjørelse. Paa den højhellige Paaskedag vil der ligesom ifjor under begge Messerne Kl. 6 og 10 i St. Ansgars Kirke blive foranstaltet en offentlig Indsamling i Stedet for den sædvanlige Kollekt, til Bestridelse af Kirkens stadigt stigende Udgifter.

Kirkeforstanderskabet.

Den eucharistiske Forening. Skærtorsdag er fælles Kommunion for samtlige Medlemmer under den højtidelige Pontifikalmesse Kl. 9 i St. Ansgars Kirke. Tillige indbydes Medlemmerne til flittig Deltagelse i Adorationen af det allerhelligste Sakramente hele Skærtorsdagen igjennem.

Kateketiske Foredrag holdes hver Onsdag Aften i Jesu Hjertes Kapel. Onsdag i denne Uge forklares under Foredraget de kirkelige Ceremonier i den stille Uge.

Rosenkranskirken. Hver Tirsdag Aften Kl. 8: Bibellæsning af Hr. Pastor Ortved.

Elisabethforeningens Systue er lukket Mandag den 19. Marts og gjenåbnes først Mandag den 2. April.

Den h. Josefs Fests kirkelige Højtideligholdelse er paa Grund af den stille Uge henlagt til den 4. April. Det højtidelige Triduum begynder derfor den 1. April.

En flink Dreng kan antages som **Lærling** i Mohns Bogtrykkeri, Gothersgade 14.

Literatur. I Kommission hos Andr. Fred. Høst & Søn (Gothersgade 49) og hos Redaktionen faas:

P. P. Nr. 9. **Sct. Josef** (Pris 25 Øre.)

Fred. Esser: **Lidt mere Lys om Luther** (Pris 75 Ø.)

Lille Korsvejsandagt (med Billeder) Pris 10 Øre faas hos Redaktionen.

Elisabethforeningens Basar,

som afholdes for forældreløse eller forsømte Børn **Palmesøndag** den 18. Marts og Mandag den 19. i Skolelokalet Bredgade 69 St. o. G. bringes i Menighedens velvillige Erindring.

Næste Nr. af Ugebladet udbringes **senere** paa Grund af den h. Langfredag. — Annoncer maa være indleverede inden **Onsdag** Aften.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Toogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, St. Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 12.

Søndagen den 25. Marts.

1894.

Indhold: Paaskemorgen. Efterretninger: Rom. Bayern. Serbien. Bekjendtgjørelser. — Tillæg: „Vor Frue af Lourdes“.

Paaskemorgen.

(I Jerusalem.)

—o—

En Jøde i Bøn:

Endnu en Bøn har jeg for Dig at føre,
o Herre, mine Fædres strænge Gud!
Vend ej fra mig i Vrede bort Dit Øre,
men hjælp min stakkels Sjæl af Tvivlen ud!
Vel ved jeg, Dine Domme ere strænge
mod hver, der giver selv sig Guddoms Navn;
men, at de kunde *ham* paa Korset hænge,
som virked kun til hele Folkets Gavn,
med Rette i Dit Navn og paa Dit Bud,
— nej, nej, — det *kan* jeg ikke tro, min Gud!

Jeg glemmer ingentid vort første Møde.
Jeg flakked om, spedalsk og uden Haab;
da hørte jeg om ham, som vakte Døde
og lytted venlig til de Syges Raab,
hvis Ry gjenlød i Øster og i Vester.

Han var i Nærheden. Jeg ilede did
 og raabte ydmygt: »Om Du vil, o Mester,
 saa kan Du rense mig«. Han svared blid:
 »Jeg vil. Bliv ren! Det ske Dig, som Du tror«.
 Og jeg blev rensed ved hans blotte Ord.

For otte Dage siden saa jeg ham
 for anden Gang; han ind i Byen drog,
 han kom stilfærdig, uden Brask og Bram,
 og dog det lignede et Hyldingstog.
 En Mængde flokkedes om ham med Palmer;
 men han sad paa sit Æselsføl saa rolig
 og ænsed lidet deres Jubelsalmer.
 Han hilste, da han kom forbi min Bolig.
 Jeg saa ham mild, huldsalig, englegod
 og kasted mig i Støvet for hans Fod.

Den næste Dag, da jeg til Templet kom
 for der et lidet Offerdyr at købe,
 saa jeg, han over Kræmmerne holdt Dom
 og drev dem ud af Templet med en Svobe.
 Han raabte opbragt under Svøbens Sus:
 »Gaar bort herfra med Penge, Dyr og Fugle!
 Min Faders Tempel er et Bedehus,
 men I har gjort det til en Røverkule«.
 Jeg saa ham hellignidkjær, stræng og vred
 — og gik derfra i dyb Ærbødighed.

Den fjerde Gang jeg saa ham, var han Fange.
 Det hed sig, at han var et Djævlens Barn,
 der rundt i Landet havde daaret Mange
 og lokket dem med Falskhed i sit Garn.
 Som Gudsbespotter vilde de ham dømme:
 han havde kaldt sig selv for *Herrens Son*.
 Nu samled Folket sig i tætte Strømme
 og kræved Døden som hans rette Løn.
 »Korsfæst ham!« skreg de, som de kunde bedst,
 — og jeg — jeg raabte med: »Korsfæst! Korsfæst!«

Jeg angrer bittert, at jeg lod mig raade
 af Præsterne. For silde! Sket er sket.
 Men luk ham ikke ude fra Din Naade,
 min Gud, min Gud! Han var dog en Profet,
 der ved sin Lære førte Folket til Dig,

mægtig og stærk som Moses og Elias;
 ja en Gang troede jeg, og fler med mig,
 at han var den forjættede Messias,
 der skulde løfte Sværdet i sin Haand
 og atter bryde Israels Trællebaand.

Det er forbi. Til Dødens faste Slummer
 paa Korsets Træ hans Øje har sig lukket,
 hans Flok er sagtens spredt i navnløs Kummer,
 og selv det sidste Glimt af Haab er slukket.
 Men, var han saa end ikke Den, som kommer
 og frelser Israel af dets dybe Nød,
 vær dog hans arme Sjæl en naadig Dommer,
 og glem, hvad han formastelig forbrød!
 Lad efter Kampen ham faa Fred til sidst,
 og lad med Abraham ham samles hist!

De Lidende har ved sit Ord han kvæget,
 i mange Hjærter har han Glæden skabt,
 paa Sjæl og Legem har han Tusind læget;
 lad ej hans egen Sjæl da gaa fortabt!
 Har Hovmod fristet ham til ej at ænse
 det Svælg, der skiller mellem Gud og Mand,
 Du kan jo dog hans Sjæl fra Synden rense;
 jeg ved det, at, om blot Du vil, Du kan.
 Hør da min Bøn! O Herre, vær ej sen,
 men tal Dit Almagtsord: »Jeg vil. Bliv ren!«

En anden Jøde kommer ilende:
 Har alt Du hørt, hvad der i Nat er sket?

Første:

Nej, og jeg har knap Sans. derfor i Dag.

Anden:

Jesus fra Nazareth — — —

Første:

— — — Hvad han?! — — —

Anden:

— — — er set
 af mer end én. Det er en afgjort Sag.

Første:

Jeg ved dog, der blev lagt en Sten for Graven,

og at der paa Pilatus' strænge Bud
blev sat en talrig Vagt omkring i Haven.

Anden:

Hvad hjælper Vagten imod Himlens Gud!
Han *er* opstanden, som han selv har sagt,
til Trods for Sten og Segl og romersk Vagt.

Første:

O! turde jeg kun paa dit Budskab lide!
Jeg ved, at han har opvakt mangen Død
— det har og Andre gjort i fordums Tide —;
men — vække op sig selv af Gravens Skjød,
det er jo aldrig før i Israel sket,
sligt er ej hørt om Moses og Elias,
jeg kan ej tro, før selv jeg har ham set.

Jesus staar i Døren bagved ham:

Du Lidetroende!

Første Jøde vender sig om, synker paa Knæ:

Jesus! Messias!

Du er Guds Søn! Nu tvivler jeg ej mer.

Jesus ser mildt paa ham:

Salig er den, som tror, skjønt ej han ser.

Første Jøde:

Jeg tror, jeg tror, omend min Tro er svag
og trænger til at styrkes ved Dit Ord;
styrk mig, Du Herrens Salvende, og tag
fra mig Forargelsens det sidste Spor!
Min Tanke standser ved en uløst Gaade:
er Du Guds Søn, hvi led Du Korsets Død?

Jesus:

Du var en Synder, fjærnet fra Guds Naade;
jeg maatte frelse *Dig* af Helveds Nød.
Jeg soned Brøden, tog din Straf paa mig
at aabne Himmeriges Port for *Dig*.

(Jesus forsvinder.)

Første Jøde:

Salig den Time, Du føde *Dig* lod,
Davidsstammens forjættede Skud!

Salig den Dag, da Du udgød Dit Blod,
 da Du forsonede os med vor Gud!
 Salig den Morgen, Du atter opstod,
 bragte os Selv om Forsoningen Bud!
 Salig hver Stund, Du iblandt os vil gaa!
 Saligt det Øje, der ser, hvad jeg saa!

Salig det Øre, der hører Dit Ord!
 Salig den Læbe, der priser Dit Navn!
 Salig den Sjæl, der paa Dig ikkun tror!
 en Gang Du stiller dens dybeste Savn.
 Salig den Fod, der vil følge Dit Spor!
 vist skal den finde den frelsende Havn.
 Højlovet være Du! stor er Din Magt.
 Døden har Du i Lænker lagt!

1012.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Rom. Den 2. Februar vare 300 Aar henrundne, siden den berømte Komponist *Palestrina* døde. Hans Gravsten i Peterskirken kalder ham »*Musicae Princeps*«, Tonekunstens Fyrste. I Virkeligheden var han en Fyrste i Tonerens Rige, en berømt Skaber af en ny Stil i Kirkemusiken, hvis udødelige Værker, som en Tidlang vare glemte, nu træde mere og mere i Forgrunden. Hans Hymner, Litanier, Messer og Motetter, hvoraf næppe Halvdelen er offentliggjort, lyde fra de klare Barnestemmer i den beskedne katholske Landsbykirkes Kor saa vel som fra de store Orkestre og fint uddannede Sangerskarer i de prægtige Domkirker indtil det berømte Sixtinske Kapel i Peterskirken i Rom.

Han har arbejdet uhyre meget, hans *Messer* alene beløbe sig til 78. Dertil kommer alle hans øvrige herlige Værker. Storartet og hidtil uopnaaet i Henseende til gribende Virkning er hans *Passions-Musik*, som i

den stille Uge udføres under den katholske Gudstjeneste, ikke blot i Rom og andre italienske Byer, men i hele den katholske Verden. Det er Værker, som betegne Toppunktet af Uddannelse i Henseende til katholsk Korsang. Bach, Händel, Haydn, Mendelssohn og andre store Kirke-Komponister have i deres Motetter og Oratorier ofte i den vokale Del støttet sig til deres store Forbillede, sikkert ikke til Skade for deres Værker.

Palestrina var i sit Privatliv en from Mand, som i Bønnen foran Altret hentede sin Kraft til at arbejde meget og lide meget. Paa en Tid da han netop befandt sig i den største Nød, komponerede han de berømte *Improperier*, som for første Gang bleve opførte Langfredag 1560 i Rom og siden ere blevne opførte hvert Aar indtil denne Dag. Indholdet er Frelserens milde Bebrejdelse mod sit Folk: »*Popule meus, quid feci tibi?*« »Mit Folk, hvad har jeg gjort imod dig?« — og den simple Ophøjethed, den bløde Klangfylde, som passer saa nøje til Langfredagsstemningen, stempler disse Kor som det mest gribende, der overhovedet lader sig udtrykke i Toner.

Dirigentpladsen i Peterskirken var hans Trone, hvorfra han indtil sin Død herkede som en Fyrste i Tonernes Rige. Dog manglede han midt i sin Berømmethed aldrig hverken smaa eller store Kors, Lidelser og Prøvelser af enhver Art, og lykkelig i Verdens Øjne har den store Mester aldrig været. Men da han den 2. Febr. 1594 lagde sit trætte Hoved til Hvile, sørgede hele Jordens Kreds over ham, som over en af den katholske Kirkes bedste Sønner, og den taknemlige Efterverden har senere i det mindste tildels gjort det godt igjen, som Datiden i mange Henseender forsømte overfor den store Komponist. Hans stille Grav i Peterskirken vil aldrig blive glemt, og ingen Tid vil berøve ham den Ærestitel, som hans Gravsten forkynder: »*Tonckunstens Fyrste*«. Vi kunne endnu tilføje, at St. Ans-

gars Kirkes udmærkede Sangkor har adskillige af Palestinas Væker paa sit Repertoire og ofte har opbygget Menighedens Medlemmer med den smukke Udførelse af dem under den højtidelige Gudstjeneste.

Bayern. En Sjældenhed kan det kaldes, at en Bog oplever 50 Oplag, navnlig i Løbet af et saa kort Tidsrum som otte Aar. Dette er imidlertid Tilfældet med den verdensberømte bayerske Præst, Msgr. *Kneipps* Bog: »*Meine Wasser-Kur*« (Min Vandkur), som i disse Dage udkommer som Jubilæums-Oplag. Det første Oplag udkom i Oktober 1886, i Maj 1887 fulgte det andet og i Oktober s. A. det tredje; i 1888 blev fjerde og femte Oplag nødvendigt, og siden den Tid steg Afsetningen ganske betydelig. I 1889 udkom det 6—12., i 1890 det 13—25., i 1891 det 26—35., og 1892—93 det 36—49. Oplag. Bogen er udbredt i over 300,000 tyske Exemplarer. Dertil kommer, at den ogsaa er udbredt i mange fremmede Sprog, bl. a. i det franske, engelske, italienske, bøhmiske og polske Sprog. Saa vidt vides eksisterer ogsaa en dansk Udgave. Om Betydningen af *Kneipps* Bog og Lægemethode kan der næppe siges noget Nyt mere. Saameget staar i alt Fald fast, at Vandkuren, som i Begyndelsen blev modtaget med Spot og Mistillid, efter at Tusinder selv have erfaret Vandets lægende Kraft, bliver betragtet baade af Videnskaben og af Menigmand med ganske andre Øjne end forhen.

Serbien. Den serbiske Ministerpræsident *Simitsch* havde den 17. d. M. Audiens hos Pave *Leo XIII.* og aflagde senere Besøg hos Kardinal-Statssekretær *Rampolla* og hos Kardinal *Galimberti*. Efter Forlydende forhandledes der om Udnævnelsen af en katolsk Biskop for Serbien.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 25. Marts. Herrens Opstandelse. 1. Paaskedag. (I Sct. Ansgars Kirke: Kl. 6 Morgen: Korsets højtidelige Optagelse, derefter Procession, Levitmesse og Prædiken. Kl. 8 stille Messe. Kl. 10 Poutifikalmesse og Prædiken. Kl. 6 Festandagt og Prædiken.)

Mandag den 26. Marts. 2. Paaskedag*). (Gudstjenesten som paa alm. Søndage). — 27. Ti., 28. O., 29. To., 30. F., 31. L. Oktavdage.

Søndag den 1. April. Hvide Søndag. (Den højtidelige Messe, under hvilken Neokommunikanterne i St. Ansgars Kirke forny Daabspagten og modtage deres første hellige Kommunion, begynder allerede Kl. 9. — Kl. 7 og Kl. 11 stille hh. Messer; Kl. 5 Efterm. Festandagt med Prædiken og „Te Deum“).

*) De Troende mindes om, at de paabudte **Fastealmisser** maa være nedlagte i de dertil opstillede Bøsser inden anden Paaskedag inkl.

Bekjendtgjørelse. Paa den højhellige Paaskedag vil der ligesom ifjor under begge Messerne Kl. 6 og 10 i St. Ansgars Kirke blive foranstaltet en offentlig Indsamling i Stedet for den sædvanlige Kollect, til Bestridelse af Kirkens stadigt stigende Udgifter. Kirkeforstanderskabet.

Jesu Hjertes Kapel: Paaske-Søndag Kl. 10 Levitmesse og Prædiken; Kl. 6 om Aftenen Fest-Andagt. — 2den Paaskedag: Kl. 10 Højmesse og Prædiken; Kl. 6 Aften: Festandagt.

Rev. D. D. Missionarii, qui sacra olea Hafnia accipere optant, eorum vascula vacua et nitida huc mittant oportet ante Dominicam in Albis.

Hafniae, 14. Martii 1894.

Secretarius Vic. ap.

Rosenkranskirken. Søndag den 1. April meddeler den højærværdigste Biskop Konfirmationens h. Sakramente til de Børn i Rosenkranskirkenes Sogn, som i Aar skulle modtage dette h. Sakramente. Den højtidelige Prælatmesse, efter hvilken Sakramentet meddeles, begynder Kl. 9.

Sct. Josefs Gilde. Mandag d. 2. April Kl. 8¹/₂ Aften: Andet Foredrag af Br. Repræsentant J. om „Slaget paa Rheden den 2. April 1801“. — Adgang for Brødrenes Familie, Venner og Bekjendte, naar de indføres af Brødrene. — Det alm. Møde bortfalder. — Medlemmer, som ikke have modtaget Broderbladet, bedes henvende sig Bredgade 67, 3. Sal o. G.

En flink Dreng kan antages som **Lærling** i Mohns Bogtrykkeri, Gothersgade 14.

En Familie paa Landet, i Nærheden af Kjøbenhavn, ønsker en dygtig **Dameskræderinde**, som er øvet og sikker i at sy elegante Kostumer, hos sig i c. 8—12 Dage. Billet, mrk. **H. T.**, modtager dette Blads Redaktion.

Unio. I Henhold til Lovens § 22 bekjendtgjøres, at eventuelle **Forslag til Generalforsamlingen** maa være indleverede til Formanden, Hr. Grosserer A. Hitzinger, Sølvgade 86, senest den 1. April.

Ugebladets Abonnenter gjøres opmærksomme paa, at Pater F. Essers Piece: **Lidt mere Lys om Luther** (Pris 75 Øre) i denne Tid kan faas hos Buddet.

Korrespondance. Menighedens Medlemmer bedes tænke paa „Børnens Bespisning“. Kassen er tom. St. Joseffsstreene modtage med Glæde Gaver til den.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Toogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, St. Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 13.

Søndagen den 1. April.

1894.

Indhold: Hvide Søndag. Konfirmationens hellige Sakramente. Lidt mere Lys om Luther. Efterretninger: Belgien. Italien. Costa Rica. Kjøbenhavn. Bekjæntgjørelser. — Tillæg: „Vor Frue af Lourdes“.

Hvide Søndag.

—o—

Den første hellige Kommunion-Dag betegner et Vendepunkt i et Barns Liv. Det forener sig for første Gang med Himlens og Jordens Herre og befinder sig i Guds Naade og Venskab. Frelseren, som holder sit Indtog i Barnets Sjæl, indvier den til sit Tempel; Barnet lover Frelseren, at det vil være tro imod ham, bevare sin indviede Sjæl ren og ufordærvet, og undgaa enhver frivillig ond Tanke, enhver ond Gjerning. Maaske forestaar der svære Kampe, men Modtagelsen af det hl. Sakramente giver det Tillid og Kraft.

Paa Grund af Børnenes Kommunion har den hvide Søndag bevaret en særegen Værdighed og ophøjet Indvielse baade i Kirkens Gudstjeneste og i de Kristnes

Erindring. Denne Søndags Navn hidrører fra den katolske Kirkes Skik i gamle Dage, at lade de Nydøbte bære de hvide Klæder, der symboliserede Daabs-Uskyldigheden, fra Paaske indtil denne Søndag. Den hl. Ambrosius siger desangaaende: »Du har modtaget det hvide Klædebon, for at det skal minde Dig om, at Du har aflagt Synden og iført Dig Uskyldighedens Klædebon.« Endnu den Dag i Dag modtager det døbte Barn et hvidt Klædebon, og Præsten siger de betydningsfulde og alvorlige Ord: »Modtag Uskyldighedens Klædebon og bær det rent og ubesmittet frem for Guds Domstol, for at Du maa vinde det evige Liv«. Hele Fest-Oktaven igjennem overværede de Nydøbte Guds-tjenesten, idet de holdt brændende Lys i deres Hænder; paa den hvide Søndag blev disse Lys ofrede i Kirken, for at de i Aarets Løb kunde lyse for den kristne Menighed.

Det er paa en vis Maade en Efterligning af disse oldkirkelige Skikke, naar Børnene, som efter tilstrækkelig Undervisning og prøvet Hjærtensrenhed findes værdige dertil, paa den hvide Søndag føres til Herrens Bord. Tillige faar denne Dag, den skønneste i det kristelige Liv, en ganske særegen Betydning derved, at Børnene forny Daabspagten, som allerede de gamle Kristne hvert Aar fornyede paa en festlig Maade.

»Jeg har inderlig længtes efter at spise dette Paaskelam med Eder,« sagde Frelseren i hellig Henrykkelse, da han traadte ind i Nadversalen, hvor han vilde fejre det sidste Aftensmaaltid med sine Apostle og med egne Hænder række dem sit eget Kjød og Blod som en Næring for deres Sjæle. Jeg længes inderlig efter at holde dette Paaskemaaltid med Eder, siger Frelseren endnu den Dag i Dag til alle Sjæle, som i den hl. Kommunion optage ham i et rent Hjærte. Med disse Ord indbydes ogsaa Børnene, som skulle føres til den første hellige Kommunion; de skulle i dette Himmelbrød mod-

tage Kraften til at føre en ren og hellig Livsvandel, Pantet paa den evige Frelse og en herlighedsfuld Opstandelse. Med Rette kalder man den første hellige Kommuniions-Dag den lykkeligste Dag i Livet, fordi paa ingen anden Dag er Aandens Øje saa klart, Troen saa fast, Sjælen saa ren, Hjærtet saa fuldt af Lykke og Glæde. Et Barn, som — vel forberedt ved Sjælesørgere omhyggelige Undervisning, ved egne Bønner og ved Forældrenes Bønner, Formaninger og Belæringer — for første Gang modtager sin Gud og Frelser i den hellige Kommunion, er ganske opfyldt af Troens Aand; det erkjender klart, hvor forfængelig og intetsigende Verden er; dets Sjæl, der er fri for Synd og Lidenskab, er lykkelig i Kristi Fred. Mindet om denne store og hellige Dag ledsager og trøster os gennem hele Livet, styrker i det Gode, afholder fra det Onde eller fører fra Vantroens, Syndens og Lunkenhedens Vej tilbage til Guds frygtens og Fromhedens, Dydens Vej.

Den lærde Benediktiner *Beda Weber*, der døde som Sognepræst i Frankfurt i 1858, fortalte om sin første hellige Kommuniions-Dag, som han havde fejret i sit Hjem i Pusterdalen i Tyrol, at han var kommen hjem fra Kirken ude af sig selv af Glæde. Hans Moder havde ikke kunnet vente, indtil han kom hjem, men var ilet ham i Møde. Hun græd af Glæde og omfavnede ham. Hans Fader sagde med højtidelig Alvor kun disse faa Ord til ham: »Glem ikke denne Dag!« Drengen fulgte Faderens Formaning. Han glemte ikke sin første hellige Kommunion. Han glemte ikke Kommuniions-Undervisningen. Han glemte ikke Præsten, som havde givet ham denne Undervisning.

Præsten var en Franciskanermunk, P. Romelias hed han. I 45 hvilede han vel allerede i sin Grav, og endnu tænkte P. Beda Weber paa ham i en Bog, hvori han skrev: »Jeg mindes endnu saa levende denne Præst, at det forekommer mig, at han staar levende foran mig.

Det var den lykkeligste Tid i hele mit Liv. Senere kom jeg langt omkring i Verden; jeg saa og lærte meget; men intet kan maale sig med Katekismen. Den er den bedste Lærebog. Og den Vigtigste blandt alle dens Lærdomme er Læren om Altrets allerhelligste Sakramente. Bedst forstaar man denne Lære i Ungdommen, thi da er Hoved og Hjærte endnu sundt og rent. Naar man bliver ældre, ak, saa møder der En saa mange Bekymringer, Adspredelser og daarlige Exempler. Disse og de onde Tilbøjeligheder storme løs mod Hjærtet, saa at der er Fare for, at man glemmer Katekismens Belæringer og lader sig rive med af det Onde. Kun Et er der, som da kan yde os et fast Holdepunkt, og det er den regelmæssige og værdige Modtagelse af den hellige Kommunion. O hvor lykkelig var jeg dog, den Gang jeg deltog i Katekismus-Undervisningen og forberedte mig til Modtagelsen af den første hellige Kommunion! Jeg har siden aldrig været lykkeligere«.

Kjære Førstkommunikanter! Følger denne Førstkommunikants smukke Exempel. »Glemmer ikke denne Dag!« sagde hans Fader til ham. Ogsaa jeg lægger Eder kun dette Eneste paa Hjærte: »*Glemmer ikke denne Dag!*«

Konfirmationens hellige Sakramente.

—o—

I en stor Naade. skal en anseelig Skare Ynglinge og Jomfruer delagtiggjøres i denne og den følgende Uge, idet den høiærværdigste Biskop vil meddele *Konfirmationens hellige Sakramente* til dem — Søndag d. 1. April i Rosenkranskirken og Søndag d. 8. April i St. Ansgars Kirke.

Den hellige Konfirmation er et *Sakrament*, altsaa en af hine kostbare Kanaler, gennem hvilke Frelseren udgyder sin Naades Strøm i Sjælene. Næst efter det hl. Messeoffer gives der intet kostbarere i den katolske Kirke, end de hellige Sakramenter. De ere hine uforlignelige Perler, som ere erhvervede ved Jesu Kristi kostbare Blod og paa hvilke hine Ord, som Frelseren en Gang sagde til sine Apostle, maa anvendes: »Giver ikke det Hellige til Hundene og kaster ikke Eders Perler for Svinene!« — Der er Intet i Verden, som en Kristen maa omgaas samvittighedsfuldere end de hellige Sakramenter. Intet bringer ham bedre fremad paa Vejen til Himlen, end den regelmæssige og værdige Brug af de hellige Sakramenter; og der er Intet som fører hans udødelige Sjæl sikrere til Afgrunden, end Misbrugen af disse hellige Naademidler. Derfor gjælder det da ogsaa om, at man ret omhyggelig forbereder sig til Modtagelsen af de hl. Sakramenter.

Et stort Sakrament er den hellige Konfirmation, men ikke det største; thi det er Altrets allerhelligste Sakrament. Thi i dette Sakrament skjuler Jesus Kristus sig selv og paa en hemmelighedsfuld Maade forener den anden Person i Guddommen sig med vor Sjæl. Nu er rigtignok den Helligaands Person, som virker i Konfirmationens Sakrament, lige saa stor som Guds Søns Person. Men i den h. Konfirmation kommer den tredie Person i Guddommen ikke til os paa den samme inderlige Maade, som den anden Person kommer til os i den hellige Kommunion. I den h. Konfirmation modtage vi den Helligaand fortrinsvis i hans Naadegaver: i den helliggjørende Naade, de syv Gaver og det uudslættelige Kjendetegn.

Hvad den Helligaand virkede hos Apostlene paa Pintsefesten, det vil han ogsaa virke hos Konfirmanderne paa Konfirmationsdagen, der er deres Pintsefest, saafremt de ikke lægge hans Naade Hindringer i Vejen.

Han vil styrke deres Tro og hjælpe dem i deres Svaghed. Han vil yde dem sin mægtige Bistand til alt Godt, og naar de blive fristede, vil han sige til dem, som han fordm sagde til Paulus, de trøstende Ord: »Min Naade er Dig nok; thi Kraften fuldkommes i Skrøbelighed.« Vil Kjærligheden slukkes, saa er det den Helligaand, som atter antænder dens Ild. Thi »Guds Kjærlighed«, siger den samme Apostel, »er udøst i vore Hjærter ved den Helligaand, som er os given.« Følge de hans Ledelse, saa vil han føre dem fra Dyd til Dyd; thi »Aandens Frugt er Kjærlighed, Glæde, Fred, Taalmodighed, Mildhed, Godhed, Langmodighed, Sagtmodighed, Tro, Beskedenhed, Afholdenhed, Kyskhed.« Og vandre de med hans Naades Bistand henad Guds Buds Vej, kunne de ogsaa have Haab om det evige Liv. »Thi,« siger Apostlen, »selve Aanden giver vor Aand det Vidnesbyrd, at vi ere Guds Børn; men ere vi Børn, da ere vi ogsaa Arvinger, nemlig Guds Arvinger og Kristi Medarvinger.«

Kjære Konfirmander! Maatte I dog aldrig lade det mangle paa Medvirkning med den Helligaands Naadegaver! »Arbejd som en god Jesu Kristi Stridsmand,« tilraaber Apostlen Eder; »strid Troens gode Strid, grib det evige Liv, til hvilket Du er kaldet og har aflagt den gode Bekjendelse for mange Vidner.« Vidne til Bekjendelsen af Eders Tro er Biskoppen, som salver Eder med den hellige Krisam; Vidner ere Eders Konfirmationsfaddere og alle de Tilstedeværende; Vidner ere de hh. Skytsengle og alle Himlens Beboere. Maatte I dog aldrig skamme Eder for at bekjende den h. Tro, som I paa Konfirmationsdagen have bekjendt overfor saa mange Vidner! Viser stedse Eders Tro og gjør den Ære ved en ægte kristelig Livsvandel, ved Taalmodighed i Prøvelser, ved Iver i det Gode, ved Eders Kjærlighed til Gud og Næsten, ved urokkelig Troskab mod vor hellige Kirke. Frygter ikke for Haan og

Spot og lader Eder ikke lede af fejg Menneskefrygt. Ihukommer den h. Petrus' Ord: »Forhaanes I i Kristi Navn, — da ere I salige; thi Guds Ære, Herlighed og Kraft og hans Aand hviler da over Eder;« og stoler paa hans hellige Forjættelse, som har sagt: »Hvo som bekjender mig for Menneskene, ham vil jeg ogsaa bekjende for min Fader, som er i Himlen.«

Lidt mere Lys om Luther.

Svar til Hr. Prof. Fredrik Nielsen af Fred. Esser.

Kjøbenhavn 1894. — 87 Sider, 75 Øre.

—o—

»En redelig Forskning vil ogsaa hos Luther opdage meget ufuldkomment, menneskelige Fejl og menneskelige Skrøbeligheder, og vedgaa det. Men trods alt, var han en af Historiens største Aander«. Det er en interessant Tilstaaelse, Hr. Prof. Nielsen gjør i disse Ord, især naar man ved, hvad Slags Skrøbeligheder det er, det drejer sig om. Om nu Luther har været en af Historiens største Aander, derom behøve vi foreløbig ikke at strides med Professoren. Men at der fra »en af Historiens største Aander« til et af Gud udvalgt Redskab til Kirkens Reformation er et uhyre Skridt, at der mellem disse to Prædikater, der kunne tillægges en Mand, gaber en Kløft, som Kløften mellem Himmel og Jord, derom turde vel ogsaa troende Protestanter være enige med os.

Pastor Essers fortræffelige lille Pjece »Lidt mere Lys om Luther« paaviser nu, hvor saare lidet af et udvalgt Guds Redskab der har været i Luther, hvor meget derimod af det, som slet ikke kan tænkes forenet med den guddommelige Sendelse, Luther selv tilskrev sig. Pjecen vil egentlig kun være et Svar paa

en Brochure, i hvilken Prof. Fred. Nielsen havde gjort det mærkelige Forsøg, at redde Luthers alvorlig truede Reformation ved ligefrem at overdænge den katholske Historiegranskning med de mest nedsættende Paastande og Anklager. Men den Tid, da en Professor blot behøvede at fremsætte dristige Paastande for at slaa den katholske Videnskab ihjel, er uigjenkaldelig forbi, siden højt ansete protestantiske Autoriteter selv have fundet det nødvendigt, at brændemærke den aldeles ukritiske Maade, paa hvilken Reformationens Forsvarere nu allerede i tre Aarhundreder have drevet »Historiegranskning« (jf. Citaterne, S. 3—5). Da nu desuden Professor Nielsen uheldigvis netop har valgt den Fremgangsmaade, som rigtignok kan vildlede Lægfolk, men i alle Videnskabsmænds Øjne dømmes sig selv — vi mene det usle »argumentum ad invidiam«, som i hans Brochure indtager over 20 Sider (jfr. Esser S. 6—10) saa har han allerede derved i en ganske betænkelig Grad vidnet mod sig selv og mod den Sag, hvis Skrobelighed han søger at tilhulle med et saa gjennemsigtigt Slør. Endnu misligere bliver det for Professoren, at han paa de følgende Steder (11—22) overbevises om, ved sine Angreb paa de katholske Historikere at have gjort sig skyldig i en hel Del Urigtigheder, Fortielser og — lad os antage, ufrivillige — Fordrejelser, altsaa just de Fejl, som han vilde paabyrde sine Modstandere. Maa det ikke staa temmelig daarlig med Reformatorens Sag, naar den skal forsvares med saadanne Midler?

Dette Resultat, som man vinder ved Læsningen af denne første mere almindelige og indledende Del af Brochuren, fremtræder i den mere specielle Afdeling (Side 23—85), som gaar nærmere ind paa det egentlige Æmne, klarere og klarere med hvert af de talrige korte Afsnit, i hvilke der omtales ligesaa mange enkelte Paastande, som Professoren har fremsat til Luthers Forsvar. Det »lidt mere Lys«, som her kastes over Luthers

Person, hans Omgivelser og hele hans Værk, viser os den stakkels Mand i en saa meget mere uhyggelig Belysning, som Lyset stammer fra selve Reformatorens Skrifter og fra hans Venners og Tilhængeres Dom og Vidnesbyrd om ham.

Naar vi ved Slutningen af denne højst interessante Lektüre skulde gjengive det Indtryk, disse Historiens Resultater have gjort paa os, saa maa vi jo uden Tvivl i Sandhedens Interesse glæde os over, at Videnskaben, og for en god Del selve den protestantiske Videnskab, endelig en Gang rydder lidt op i al det Vrøvl, en ivrig Lutherdigtning nu i Aarhundreder havde spundet til »hin Gudsmands« Forherligelse. Dog paa den anden Side kunne vi ikke andet end føle en dyb Medlidenhed ikke blot med Luther selv, som i sin lidenskabelige Fremfærd misbrugte og ødelagte saa megen god Kraft, Herren havde lagt i hans Natur, men især med alle de Tusinder og Millioner, som ved ham ere blevne løsrævne fra Kristi ene sande Kirke.

Maatte ret mange Protestanter, naar de med de i Indledningen omtalte protestantiske Historiegranskere komme til den Erkjendelse: »Hin »Gudsmand«, hin ligesom overjordiske Aand var Luther kun i Legenden«, og saa drage Konsekvensen heraf, idet de spørge dem selv: *Hvorledes staar det saa til med hans foregivne overordentlige guddommelige Sendelse?* »Saa ofte man i Historien har set uheldige Personligheder træde i Skranken som *overordentlige* Redskaber i Guds Haand, er det altid senere bleven aabenbart, at Profetens Ord passede paa dem: *»De raabe: Herren siger, og Herren har ikke talet«.*

A. B.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Bryssel. Prinsesse *Clementine* af Belgien gaar i Kloster, meddeles der som det nyeste Nyt fra Belgien. At Prinsessen, Kongen af Belgiens yngste Datter, der er født den 30. Juli 1872, allerede for tre Aar siden havde til Hensigt at indtræde i Ordenen »Les dames du sacre coeur«, var ikke nogen Hemmelighed i Bryssel. Imidlertid fordredes der til Virkeliggjørelsen af denne Hensigt Kongens Samtykke, og denne blev paa det bestemteste nægtet Prinsessen. Prinsesse *Clementine*, der er en overordentlig smuk Kvindeskikkelse, har i Løbet af de tre sidste Aar forkastet forskjellige Ægteskabsplaner og holdt trods Kongens Modsigelser fast ved sit Forsæt om at tage Sløret. Nu skal imidlertid Kongens bestemte Modstand mod sin Datters Plan være brudt, saa Prinsessen allerede er i Besiddelse af sin Faders Samtykke. Hun er det eneste Barn som Kongeparret endnu havde hos sig i Hjemmet. Hendes Søster er som bekjendt Enkekronprinsesse *Stephanie* af Østerrig, som var gift med den ulykkelige Kronprins *Rudolf*. I Klosteret vil hun gjenfinde en af sine kjæreste Veninder, Minister de Burlets Datter, som ogsaa for nylig opnaaede sine Forældres Samtykke.

Italien. Palmesøndag har Pave *Leo XIII.* efter den højtidelige Palmevielse modtaget i Thronsalen Repræsentanter for Roms Basilika- og Kollegiatkapitler, Generalerne for de kirkelige Ordenssamfund, Forstanderne for de forskellige Nationalkirker og gejstlige Institutioner, som overrakte Paven Palmer, som i dette Øjemed vare blevne indviede under Gudstjenesten i de forskellige Kirker i Rom. Mandag i den stille Uge har Paven i Følge gammel Skik, under den hellige Messe rakt sine verdslige Embedsmænd i Vatikanet den hellige Paaskekommunion. Medens den h. Fader ikke

blot forrettede disse Handlinger, men desuden ogsaa i de sidste Dage har givet Mange Audiens, meddelte et romersk liberalt Blad, at han var syg af Influenza. De løgnagtige Efterretninger, som i denne Henseende fra Tid til anden sættes i Omløb uden nogensomhelst Grund, have kun til Formaal, at forurolige Publikum.

— Paa den h. Langfredag offentliggjortes en *pavelig Encyklika* til *de polske Biskopper*. Den minder om Polens gamle berømmelige Gjerninger, om dets Hengivenhed for Pavedømmet og om de polske Pilgrimstog, som besøgte Rom i Anledning af Jubilæet, og gærsaar over til at omtale Pavedømmets Mission, som ikke forkynder noget imod Fyrstens Magt eller til Skade for Nationerne, men alene drager Omsorg for Samfundets Velfærd. Encyklikaen minder de polske Katholiker i *Rusland* om, at Paven i 1882 afsluttede en Overenskomst med Regeringen, som ydede Garanti for, at Biskopperne frit kunde bestyre Seminarierne, tilstod Biskoppen af Mohilew en udvidet Jurisdiktion over det gejstlige Akademi i St. Petersborg og opstillede andre Garantier for Kirkens værdige Styrelse, og det som Følge af et paveligt Andragende, der var direkte henvendt til Kejseren, hvis venlige og retfærdige Sindelag Paven fremhæver. Encyklikaen formaner Biskopperne i russisk Polen til at arbejde paa Overholdelsen af den med den h. Stol afsluttede Overenskomst. Polakkerne i *Galizien* (østerrigsk Polen) formaner af Paven til at vise sig taknemlige mod Kejseren for hans religiøse Iver, og indskærper dem at sørge for, at Universitetet i Krakau blomstrer og at de religiøse Ordener, navnlig Basilianerne i Galizien, vinde Fremgang, idet Paven haaber, at dette Ordenssamfund vil bidrage til den rutheniske Kirkes Hæder og til Enighed baade i Tro og Ritus. De *preussiske* Polakker (Gnesen-Posen) minder Paven om, at de have faaet en Ærkebiskop af Posen-Gnesen efter deres Ønske og formaner dem til at

have Tillid til Kejserens Retfærdighedsfølelse og at overholde Lovene.

— Om Dronning *Margarethe* af Italien skrives der til »Observateur Français« fra Rom: Dronningen plaget siden to eller tre Maaneder af en uovervindelig Angst. Det er ikke blot hendes Overbevisning, at det savoyiske Monarki om kort Tid vil blive fejlet bort af Revolutionen, men hun kan heller ikke frigjøre sig for den Tanke, at Folket vil myrde den kongelige Familie. »*Jeg vil ende som Marie Antoinette!* Vi ville ikke undgaa Straffen for Roms Erobring!« raaber hun atter og atter. Dronningens religiøse Følelser ere i den sidste Tid meget ophidsede. Hun ser i den h. Stols Udplyndring og i Voldsgjerningerne mod Kirken den eneste Aarsag til alle Italiens Ulykker og til at Folkets Stemning stedse bliver koldere og fjendtligere overfor Kongen og hans Regering. »*Alle vore Ulykker*«, siger hun ofte, »*komme ind gjennem Breschen i Porta Pia*«. Den logiske Følge af denne Sjælstilstand er den fixe Ide hos Dronningen, at hun vil udsone Savoyens Hus med Vatikanet, Kongen med Paven. Selv vilde hun hellere end gjerne uden nogensomhelst Betingelse give Rom tilbage til Paven; men da hun ikke kan tænke paa at gennemføre en saadan Løsning, saa er hendes hele Stræben rettet paa at tilvejebringe et Forlig mellem den h. Stols »*non possumus*« og de italienske saakaldte Patriots »*Roma intangibilis*«. Denne Nervøsitet hos Dronningen, som allerede begynder at handle paa egen Haand, er naturligvis meget ubehagelig for Crispi, og man begriber, at han allerede gjentagende har ladet Kongen forstaa, at det er paa høje Tid, at han gjør en Ende paa Sagen. Men Dronningen optager enhver Bemærkning i denne Retning meget ilde og truer med at lukke sig inde i Palæet. Da hun er den Eneste i hele den kongelige Familie, som endnu kan glæde sig over en Smule Popularitet og Respekt fra

Befolkningens Side, saa ved Kongen og hans Ministerpræsident ikke mere hverken ud eller ind. Tilstanden blev endnu værre i forrige Uge, da Dronningen paa en Spadseretur blev forhaanet af nogle Arbejdere. Dronningen mener i denne Begivenhed allerede at se Begyndelsen til Opfyldelsen af hendes Forudsigelser og besværges sin Ægtefælle om, at opbyde Alt, for at afværge den truende Ulykke.« — Saavidt den romerske Korrespondent. Hvad han beretter er imidlertid slet ingen Nyhed. I 1887 har den afdøde tyske Kejsersinde Augusta sagt til et protestantisk Medlem af Herrehuset, at Dronningen af Italien gjentagende havde anmodet hende paa den mest indtrængende Maade om, ved Hjælp af Kejseren at henvirke til en for Paven gunstig Forstaaelse med Italien, og at der arbejdedes i denne Retning. Kongen af Italien saa i en Forstaaelse med Pavedømmet Betingelsen for det italienske Monarkis Existens, fordi Princippet »*ni clettori ni eletti*« (hverken Vælgere eller Valgte) da vilde bortfalde, og Katholikerne da vilde tage Del i det politisk-parlamentariske Liv. Denne Beregning er ganske rigtig. Uden en Udsoning med Pavedømmet gaar det italienske Monarki og Italien til Grunde, derom vidne de jammerlige Tilstande, som herske i Italien.

Costa Rica. Fra denne af Frimurere regerede Republik i Central Amerika meddeles der »D. Rztg.«, at Biskop *Thiel* er bleven fængslet. Msgr. Thiel, som under de vanskeligste Forhold modigt forsvarede den katolske Kirkes Rettigheder mod de frimurerske Tyranner, har naturligvis stedse været de vantro Agitatorer en Torn i Øjet, og allerede gjentagende have de forsøgt at faa denne for Kirkens Anliggender nidkjære Mand fjærnet. Frimureriets voldsomme Karakter i hine Egne, der ikke skyer tilbage for nogetsomhelst Middel til Opnaaelsen af sine forkastelige Formaal, har nu atter givet sig tilkjende paa en raa Maade. Man spandt de

laveste Intriger, og da man derved ikke opnaaede det attraaede Resultat, kastede man Masken og gik over til Voldsomheder. Under Paaskud af, at Biskoppen ved Hjælp af en Revolution vilde indføre en »Præsteregering« i Costa Rica, fik man en Sammensværgelse i Gang og gik saa vidt, at man lod Biskop Thiel tillige med en Del højere Gejstlige og fremragende Lægfolk (Medlemmer af den katholske Klub) *fængsle* og anklage for »Højforræderi«. Planen gaar ud paa, at landsforvise Biskoppen, for paa denne Maade at blive af med denne dygtige Modstander. Naturligvis har de frimurerske Magthaveres voldsomme Fremgangsmaade vakt stor Forbitrelse i katholske Kredse, og der er opstaaet en Gæring, som let kan have de beklageligste Følger.

Kjøbenhavn. Søndag d. 18. Marts fejrede *St. Josefs Gildet* sin Titularfest med Fælleskommunion i St. Ans-gars Kirke, hvori deltog henved 60 Brødre.

Om Aftenen samledes Medlemmerne i Lokalet i Bredgade, hvor den højtidelige Optagelse af nye Brødre fandt Sted i Overværelse af *den højærværdigste Biskop*. Efter at Gildets Præsident, højærv. Hr. Pastor *Braun*, havde talt til de nye Brødre om deres Pligter og Rettigheder og foretaget Optagelsen, besteg den højærværdigste Biskop Talerstolen og skildrede Gildets store Betydning i social-religiøs Henseende, samt paaviste, hvor godt og gavnligt det var i det daglige Livs Handel og Virksomhed at kunne henvende sig til Mænd, hvis religiøse Tænkemaade man kjendte og med hvem man i fuld Forstaaelse og med gjensidig Velvilje og Uegen-nytte, kunde slutte Forbindelser. I Betragtning heraf udtalte Biskoppen det Haab, at alle Menighedens selvstændige Mænd vilde slutte sig til St. Josefs Gildet, for med Kraft og Styrke at kunde modstaa de opløsende, nedbrydende og fordærvelige Tendenser, hvoraf Tiden havde saa mange.

Sluttelig udtalte Biskoppen sine bedste Ønsker for Gildets Fremtid og, efter at have meddelt Brødrene den biskoppelige Velsignelse og samtalen en Stund med Brødrene, forlod Hs. biskoppelige Højærværdighed Salen ledsaget af Gildets to Marschaller. Derefter holdtes Generalmøde, under hvilket Regnskabet forelagdes og Repræsentanter og Revisorer valgtes. I Anledning af den stille Uge fandt ingen anden Festlighed Sted.

— Samme Dag, Palmesøndag, og den følgende Dag afholdt *Elisabethforeningen* sin aarlige *Basar* til Fordel for forældreløse Børns Opdragelse. Basaren, til hvilken var indkommet en stor Del Gaver, var godt besøgt og blev den bedste Basar, Foreningen nogensinde har afholdt, idet den indbragte ialt *1005 Kroner 54 Øre*. En Tombola, der var knyttet til Basaren gav 53 Kr. 51 Øre i Udbytte, og en Buffet, hvor der serveredes med Kaffe, Chokolade og Vin (alt skjænket til Basaren) indbragte 51 Kr. 28 Øre. Med sædvanlig Velvillie ydede forskellige af Menighedens unge Damer Elisabethforeningens Bestyrelse deres Bistand under Salget ved Bordene og ved Buffetten. Flere Besøgende lode sig paa Basaren indmelde i Foreningen, saa at denne nu tæller over *100 Medlemmer*.

Elisabethforeningen kan saaledes med Fortrøstning gaa sit nye Regnskabsaar i Møde. *Indtægten* i 1893 var følgende:

Kassebeholdning fra f. A.	150 Kr. 43 Øre.
Medlemskontingent	433 — „ —
Basaren og Tombolaen.	900 — 65 —
Magistratens Bidrag til H.'s 2 Børn	104 — „ —
Tilskud fra Biskoppen til Senge og til O.'s 2 Børn	315 — „ —
Tilskud fra Pastor Braun til F's Søn	50 — „ —
Gave fra Enkekronprinsesse Stephanie af Østerrig	100 — „ —
Gave fra en Unævnt	100 — „ —
Andre Gaver og Extra-Bidrag	23 — 25 —
Kollekterne paa St. Elisabeths Fest	54 — 71 —
	<hr/>
	2,231 Kr. 4 Øre.

Udgifterne i 1893 vare følgende:

3 Drenges Underhold, Klæder, m. m. hos Brødrene	304 Kr. 75 Øre.
6 Pigers Underhold, Klæder, m. m. hos Søstrene	756 — „ —
F's 2 Børns Underhold, Klæder m. m. i en Familie	316 — 35 —
Afgivet Magistratsbidrag for M. H.	52 — „ —
3 Senge med Tilbehør til Vajsenhuset	165 — 75 —
Tryknings-Udgifter	13 — 50 —
Diverse Smaaudgifter	3 — „ —
	<hr/>
	1,611 Kr. 35 Øre.

Overskud i 1893	619 Kr. 69 Øre.
Basaren i 1894.	1005 — 54 —
Desuden henstaar i Sparekassens 3. Afd.	3053 — 81 —
	<hr/>
Foreningens samlede Formue udgjør saaledes:	4679 Kr. 4 Øre.

I Begyndelsen af 1893 talte Foreningen 93 Medlemmer. I Aarets Løb udtraadte 6 Medlemmer og 2 ere bortrejste; tillige indmeldtes 16 nye Medlemmer, saa at Foreningen nu tæller 101 Medlemmer.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 1. April. Hvide Søndag. (Den højtidelige Messe, under hvilken Neokommunikanterne forny Daabspagten og modtage deres første hellige Kommunion, begynder i St. Ansgars Kirke allerede Kl. 9. — Kl. 7 og Kl. 11 stille hh. Messer; Kl. 5 Efterm. Festandagt med Prædiken og „Te Deum“).
2. M. Marias Bebudelse (fejres d. 20. April). — **3. Ti.** Gabriel, Ærkeengel. — **4. O.** Josef, Jesu Plejefader. — **5. To.** Vincents Ferrerius, Bekjender. — **6. F.** Benedikt, Abbed og Ordensstifter (Kl. 8¼ h. Messe til Ære for Jesu guddommelige Hjærte; Kl. 8 Aften: Broderskabsandagt). — **7. L.** Cyrillus af Jerusalem, Biskop og Kirkelærer.

Søndag den 8. April. 2. Søndag e. Paaske. I Sct. Ansgars Kirke Kl. 9 Prælatmesse, efter hvilken Konfirmationens h. Sakrament meddeles til Børnene i Sct. Ansgars Menighed. — Kl. 7 og 11 stille hh. Messer. — Kl. 5 Efterm. Festandagt med Prædiken.

St. Ansgars Kirke. I denne Uge holdes den sædvanlige Triduums-Andagt til Ære for den h. Josef; Søndag den 1. April Kl. 5 i Forbindelse med Festandagten, Mandag den 2. og Tirsdag den 3. April Kl. 8 Aften. — Onsdag den 4. April, Sct. Josefs Fest, Kl. 8¼ Højmesse. Festsdagen, der er forlagt i Aar paa Grund af den stille Uge, er ikke nogen befalet Festsdag. — Bønner, som benyttes under Andagten, faas ved Kirkens Indgang hos Hr. Stein for 2 Øre pr. Explr.

Rosenkranskirken. Søndag den 1. April meddeler den højærværdigste Biskop Konfirmationens h. Sakramente til de Børn i Rosenkranskirkens Sogu, som i Aar skulle modtage dette h. Sakramente. Den højtidelige Prælatmesse, efter hvilken Sakramentet meddeles, begynder Kl. 9.

Søndag den 8. April fejres Børnenes første h. Kommunion under den h. Messc. som begynder Kl. 9.

Rosenkransbroderskabet holder ikke Møde med Procession paa Hvide Søndag.

Sct. Josefs Gilde. Mandag d. 2. April Kl. 8½ Aften: Andet Foredrag af Br. Repræsentant J. om „Slaget paa Rheden den 2. April 1801“. — Adgang for Brødrenes Familie, Venner og Bekjendte, naar de indføres af Brødrene. — Det alm. Møde bortfalder.

Mødreforeningen. Tirsdag den 3. April Kl. 8¼ læses den h. Messe i St. Ansgars Kirke for Foreningens Medlemmer og Anliggender. Efter Messen et kort Foredrag for Mødrene.

Elisabethforeningens Basar. Opsatsen er vundet paa Nr. 97.

Unio. Den halvaarlige **Generalforsamling** afholdes Tirsdag den 10. April Kl. 9 i Lokalet Østergade 32. 1.

Fredag den 13. April Kl. 7 Aften afholde Th. & Maria Capozzi-Bentzen deres aarlige **Elev-Examen** i Piano, Violin og Sømmespil i Haandværkerforeningens Lokale, Kronprinsensgade 7. Adgangskort á 50 Øre erholdes hos Dhrr. Gejstlige samt hos Th. Bentzen, Reventlovsgade 20. — Overskuddet tilfalder Elisabethforeningen.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Toogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, St. Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 14.

Søndagen den 8. April.

1894.

Indhold: Morten Luther om den h. Apostel Jakobs almindelige Brev. Efterretninger fra Ind- og Udland: Malmø. Kjøbenhavn. England. Amerika. Wien. Frankrig. Portugal. Tyskland. Guldkorn. Bekjæntgjørelser. — Tillæg: „Vor Frue af Lourdes“.

Morten Luther

om

den h. Apostel Jakobs almindelige Brev.

—o—

W. Walther henleder i »Theologische Studien und Kritiken« 1893 S. 595--598 Opmærksomheden paa M. Luthers Randbemærkninger til Jakobibrevet, som rigtig nok allerede for lang Tid siden ere blevne meddelte til Offentligheden (1731 ved S. G. Richter, og i Walchs »Sämtliche Schriften Luthers« IX. Bd.), men »som i den nyere Tid ikke have været paaagtede«. Luther havde ikke bestemt dem for Offentligheden; men de bleve 1578 »kopierede af Nogen i Dresden« og Reformatorens Søn har egenhændig bevidnet, at Randbemærkningerne stammede fra hans Faders Haand.

Jakobibrevets Tekst.

Kap. I. V. 5 f.: »Men fattes Nogen iblandt Eder Visdom, han bede om den til Gud, som giver Alle rigeligt og uden Bebrejdelse, og den skal gives ham.

Men han bede i *Troen*.

I. V. 21. Annammer med Sagtmodighed det Eder indplantede Ord.

I. V. 22—25. Og vorder Ordets Gjørere og ikke blot dets Hører. . . . Men den, som skuer ind i Frihedens fuldkomne *Lov* og holder ved dermed, . . . han skal blive salig i sin Gjerning.

II. V. 1. f.: Haver ikke . . . Tro med Personsanseelse. Thi, naar en Mand træder ind i Eders Forsamling med Guldring paa Fingeren og iet prægtigt Klædebon . . . og I da tage Hensyn til ham, der bærer den fornemme Dragt og sige til ham: sæt Dig her bekvemt . . . fælde I da ikke en Dom hos Eder selv? . . .

II. V. 12: Taler saaledes og handler saaledes, som de, der skulle dømmes efter Friheds Lov.

II. V. 19: Du tror at *Gud*

Luthers Randbemærkninger

(efter Oversættelsen hos Walch.)

Det er det eneste og bedste Sted i hele Epistlen.

Altsaa have Andre plantet det, ikke *denne Jakobus*.

Se, han lærer intet om *Troen*, men kun lutter *Lov*.

Hvorfor skulde det være at synde, at bevise en Tyrans udvortes Ære?

Ej, hvilket et Chaos!

Og ikke meget om *Kristo!*

er een; Du gjør vel, ogsaa Djævlene tro det og skjælve.

II. V. 21: Blev ikke vor Fader Abraham retfærdiggjort af Gjerninger, da han ofrede sin Søn Isaak paa Alteret?

II. V. 22: Ser Du, at Troen virkede med hans Gjerninger, og at Troen blev fuldendt ved Gjerninger?

II. V. 23: Og Skriften blev opfyldt, som siger: Abraham troede Gud, og det blev regnet ham til Retfærdighed, og han blev kaldt Guds Ven.

II. V. 24: Se I, at Mennesket bliver retfærdiggjort af Gjerninger, og ikke af Troen alene?

II. V. 25: Ligesaa og Rahab den Skjøge, blev hun ikke retfærdiggjort af Gjerninger, da hun modtog Sendebudene og udlod dem ad en anden Vej.

II. V. 26: Thi ligesom Legemet er dødt uden Aand saaledes er og Troen død uden Gjerninger.

III. V. 1: Mine Brødre! Ikke mange iblandt Eder vorde Lærere . . .

III. V. 13: Hvo iblandt Eder har Visdom og Tugt?

Hvor staar det skrevet?

Det er falskt.

Hebr. 11 staar der anderledes.

O, en smuk Lignelse, vend Dig, Frihed.

Altsaa ere Gjerningerne døde uden Troen.

Ej, naar ogsaa Du havde overholdt det!

Han vise ved en god Vandel sin Gjerning i Visdommens Sagtmodighed.

Ikke i Tro?

V. 16 f.: Den Retfærdiges vedholdende Bøn formaar Meget. Elias var et Menneske . . . ligesom vi.

Det er en af de bedste Udtalelser i hele Bogen, navnlig den bedende Elias' Exempel.

Interessant er ogsaa den Maade, paa hvilken Dr. Walther besvarer Luthers Kritik: »Det var Trosbesiddelsens Nødværge, naar Luther ikke vilde, »sætte Jakobi-brevet iblandt Biblens rette Hovedskrifter«. »Enhver paa hans Tid opfattede dette Brevs Mening urigtigt. Man forstod under »Lov«, »Tro«, »Gjerninger«, »Retfærdiggjørelse« det Samme hos Jakobus som hos Paulus. Med den paa denne Maade falsk forstaaede Jakobus opererede de romerske Modstandere mod Paulus. Og dog var det, som Paulus lærte, Luthers egen Erfaring, hans Kristenbesiddelse. Saaledes maatte han forkaste den formentlige Jakobus«.

Besynderlige Ord! Den hellige Skrift er Troens eneste Norm og Kilde, og dog tør man »efter egen Erfaring« afgjøre, hvad der hører til denne Norm og lægge sig Normen til Rette. »Enhver har dengang forstaaet Jakobi Refærdiggjørelseslære falskt, og ogsaa Luther den af Gud Sendte, af Gud Oplyste, hvis Opgave det var, at forklare for Verden den h. Skrifs Retfærdiggjørelseslære, danner her ingen Undtagelse. Endskjønt ikke engang Luther har forstaaet de vedkommende Udtryk i den h. Skrift, er det enhver Kristens Pligt og Ret, udaf den hellige Skrift ved fri Forskning at danne sig sine Begreber om Retfærdiggjørelse. Den Kristne maa fremfor Alt være den h. Skrifs ydmyge Discipel, og naar denne ydmyge Discipel ikke forstaar et eller andet i den h. Skrift, saa nøjes han ikke med at tilstaa sin Utilstrækkelighed, men tør even-

tuelt ogsaa gribe til »Nødværge«. Der indrømmes den »egne Erfaring« det videste Spillerum, men der maa strides imod Katholiken, som dog ogsaa har »egen Erfaring«.

Paa en saadan Maade vil man ikke fjærne en haard Bebrejdelse imod Luther, ej heller kuldkaste de Følgeslutninger, som uvilkaarlig knytte sig til hans Behandling af Jakobibrevet. Allerede strax, da Luther opstillede Grundsætningen om den eneste Troskilde, paa nødte sig ham i det gamle Testamentes deuterokanoniske Bøger, i Jakobibrevet o. s. v. det Spørgsmaal, hvilke Bøger der da hørte til den hellige Skrift. Og det viste sig ligestrax, at dette Spørgsmaal, er uløseligt paa protestantisk Grund. Man kan anstille saa mange historiske Undersøgelser om den h. Skrifts Kanon, som man vil. Dermed kommer man til *historisk* Vished om den *historiske* Kjendsgjerning, at visse Personer holdt en bestemt Bog for den h. Skrift eller ikke holdt den derfor. Men aldrig kommer man paa en saadan Maade til *Tros*visheden om *Tross*ætningen, at en Bog virkelig er den h. Skrift og Guds Ord, naar man da ikke lader Traditionen gjælde som Troskilde.

Kawerau anfører (i Luthardts Zeitschrift 1889, navnlig S. 368) lignende Ytringer af Luther, der findes i en mindre bekjendt Bordtale af ham:

»Epistolam Jacobi ejecimus ex hac schola [Jakobi Brev have vi kastet ud af denne Afhandling]; thi det skal intet, nullam syllabam habet de Christo [det har ikke en Stavelse om Kristus]. Han kalder heller ikke Kristum ét, nisi in principio [uden i Begyndelsen]. Jeg antager, at en eller anden Jøde har skrevet det welcher wohl hat hören von Christo läuten, aber nicht zusammenschlagen.

Og fordi han har hørt, at de Kristne holde saa meget paa Troen paa Kristus, har han tænkt: Vent, Du skal møde dem und schlecht die opera treiben og

slet drive opera [Gjeringerne], som han gjør det. De passione et resurrectione Christi [Om Kristi Lidelse og Opstandelse] siger han ikke et Ord, hvad dog alle Apostle have prædiket om. Dertil er der hverken ordo [Orden] eller methodus [Methode]; nu taler han om Klæderne, saa om Vrede, falder snart fra et til et andet. Han bringer en Lignelse: Ligesom Legemet er dødt uden Aand, saaledes er og Troen død uden Gjeringer. Ej Maria, Gudsmoder, hvilken tarvelig similitudo [Lignelse] er det. Confert fidem corpori, cum potius animæ fuisset comparanda. [Han sammenligner Troen med Legemet, medens han dog før burde have lignet den med Sjælen]. Det har ogsaa de Gamle set, ideo non pro catholica habita, [derfor er det ikke blevet anset for almindeligt].«

Mod Slutningen af sin Afhandling »die Schicksale des Jacobusbriefes in 16. Jahrhundert« indrømmer Kawerau, at Luther tog Fejl i sin »dogmatisk hildede og hensynsløse Kritik«. Men alligevel var Luthers Stilling til Jakobibrevet af høj Betydning for Erkjendelsen af hans væsentligt *religiøse* (udhævet af Kawerau). Stilling til den h. Skrift, og derfor trods dens materielle Fejl efter min Mening et *værdifuldt* (udhævet af Kawerau) Stykke af hans Theologi, værdifuldt netop for vor Tid, hvem der tilfalder den Opgave paany at fundamentere locus de scriptura sacra, efterat den gammeldogmatiske Inspirationslære er gaaet itu for os« (l. c. S. 370). Det tyvende Aarhundrede tør være nysgjærrigt, hvorledes ved den nye Fundamentering uden Hensyntagen til den dogmatiske Tradition den hellige Skrift væsentlig vil skjernes fra andre oldkristelige religiøse Skrifter. Hvilket Billede af Kirkehistorien tilmed give slige Udtalelser, som Kaweraus. Først kommer Pavedømmets tusindaarige Mørke, saa mener man at have fundet et Lys i Guds rene Ord, men efter tre hundrede Aar viser det sig, at Anskuelsen om Guds Ord ikke havde noget

ordentligt Fundament under sig. ja at der endnu den Dag i Dag maa søges efter et fast Fundament. Konsekvensen af slige Anskuelser er den religiøse Skepticismus.

Dr. H.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Malmø. Tredie Paaskedag fejredes i Malmø Børnernes første hellige Kommunion, ved hvilken Lejlighed Menighedens Sognepræst, højærv. Hr. Pastor *Popp*, havde den Glæde at række den hellige Kommunion for første Gang til fire af Menighedens Børn.

I Søndags, Hvide Søndag, ankom den højærværdigste apostoliske Vikar for Sverige, Biskop *Albertus Bitter* fra Stockholm til Malmø, for at fejre der den første højtidelige Pontifikalmesse og meddele Konfirmationens hellige Sakramente. Menighedens Glæde over Biskoppens Besøg ytrede sig bl. a. derved, at Kirken var bleven smykket paa det skønneste med Blomster, Guirlander og dekorative Væxter. Oven over Indgangen til Kirken vajede det svenske Flag i det dejligste Solskin til Velkomsthilsen. For at undgaa Trængsel indenfor Kirken før Processionen, havde man udsendt gratis Adgangskort og Kl. 9 $\frac{1}{2}$, en halv Time før Guds-tjenestens Begyndelse, lukkedes Portene, indtil Processionen var til Ende. I Mellemtiden samlede der sig udenfor Kirken en stor Menneskemængde, som maatte lade sig nøje med at overvære Processionen i det Frie.

Kl. 10 drog Processionen fra Præsteboligen over i det smukke Gudshus. Foran gik Ministranter med brændende Lys, derefter hvidklædte Piger med Blomsterkranse i Haaret, efterfulgte af Biskoppen i det højtidelige biskoppelige Ornat, med Mitra og Bispestav, assisteret af Præsterne *A. Perger* fra Ordrup og *G. Frins*

fra Kjøbenhavn som Diakon og Subdiakon. Processionen, der afsluttedes af Menighedens mandlige Medlemmer, som fra hele det vidtstrakte Missionsdistrikt, tildels langvejsfra vare samlede for at byde deres Overhyrde Velkommen, gik rundt omkring Kirken og traadte derefter ind gennem Hovedindgangen paa venstre Side. Efter at Processionen var naaet op til Altret og Deltagerne havde indtaget deres Pladser, aabnedes atter Kirkedørene, og i faa Øjeblikke var Kirken fyldt indtil sidste Plads. Mange maatte gaa hjem, uden at have opnaaet Adgang til Gudshuset.

Efter Evangeliet i Pontifikalmessen talte Biskop *Albertus* i varme Ord, der kom fra Hjærtet og gik til Hjærtet, om Guds Fred og Guds Kjærlighed; han lovede at varetage sit Hyrdeembede uden Persons Anseelse og uden Menneskefrygt men i Kjærlighedens Aand; takkede Malmøs Katholiker for den ham ved tidligere Lejligheder og ogsaa nu paa en saa glimrende Maade beviste Hengivenhed, hvori han saa et Tegn og Pant paa deres Hengivenhed til selve vor hellige Moder, Kirken, samt udtalte sin Overbevisning om, at de ogsaa fremdeles vilde vise sig som Kirkens lydige Børn og Kongens trofaste Undersaatter og vedblive i ægte kristelig Aand at hellige sig til Arbejdet for Guds Skyld og med Guds Hjælp.

Om Prædikenen skriver »Skånska Dagbl.«: »Biskoppen viste sig her som en meget fremragende Prædikant, der med stor Veltalenhed beherskede paa en beundringsværdig Maade det svenske Sprog og havde den Evne at inspirere sine Tilhørere og rive dem med sig, hvilket er saa faa Mennesker givet.« »Skånska Aftenbl.« skriver: »Ifølge vor Mening var Glanspunktet i Messen det veltalende, hjærtevindende Foredrag, gennemtrængt af Varme og ægte kristelig Aand, som Biskop Bitter holdt fra Altrets øverste Trin.«

Ved Messen assisterede et større Amatør-Sang-

kor under Elisabethsøsteren *Kosmasias* Ledelse. Det udførte en flerstemmig Messe af *Schutky*, hvortil var føjet Ledsagelse af Orkester for Strygeinstrumenter og Fløjte af Direktør *Ahlström* i Stockholm. Den smukke Højtidelighed gjorde et dybt Indtryk paa alle de Tilstedeværende, hvortil den musikalske Del ogsaa bidrog i ikke ringe Grad. Gudstjenesten sluttede med »Te Deum« og den sakramentale Velsignelse. Blandt de Tilstedeværende saas Landshøvdingen, flere af Byens Honoratiores og de katholske Adelige Greverne *Hamilton* og *Sparre*.

Dagen efter, Mandag den 2. April, meddelte Biskoppen *Konfirmationens hellige Sakrament* til en Del af Menighedens Medlemmer, og henimod Middag forlod Msgr. Bitter Malmø, for over Kjøbenhavn at foretage en længere Rejse til Udlandet.

Den katholske Kirkes Overhoved i Sverrige er, som bekjendt, en overordentlig elskværdig Personlighed, der stedse har forstaaet at vinde alle deres Højagtelse og Sympathi, med hvem han nogen Sinde er kommet i Berøring under sin mangeaarige apostoliske Virksomhed i Sverige. Ogsaa Malmøbladene betegne ham ved denne Lejlighed som »en stadselig Skikkelse af et imponerende og tillige vindende Udseende, høj af Væxt, med en prægtig Holdning, høj Pande og med et aabent, fast og bestemt Blik, kort sagt en Apparition, der er meget sympatetisk«.

Kjøbenhavn. I Mandags Eftermiddag ankom den højærværdigste apostoliske Vikar for Sverige, Biskop *Albrectus Bitter*, ledsaget af Pastor Popp, med Malmö-Damperen til Kjøbenhavn. Samme Dags Aften fortsatte Biskoppen sin Rejse til Udlandet, hvor han agter at besøge sit Hjem i nogle Dage. Derefter fortsættes Rejsen til Rom, hvor Biskoppen vil ankomme henimod Midten af Maaneden og for første Gang som Biskop forrette sin Andagt ved Apostelfyrsternes Grave og af-

lægge Beretning for den h. Fader. Efter hvad der meddeles, overbringer Biskoppen en personlig Hilsen fra Kong *Oskar* til Pave *Leo XIII.*

— I Sct. Ansgars Kirke fejrede Menighedens Børn deres første h. Kommunion i Søndags. Den højtidelige Messe, som begyndte Kl. 9, blev frembaaret af Sognepræsten, højærv. Pastor *Braun.* Under den smukke og for enhver katolsk Kristen saa opløftende Guds-tjeneste fornyede 35 Børn, 24 Drengene og 11 Piger, af St. Ansgars Menighed deres Daabspagt og modtog deres første hellige Kommunion.

— Samme Dag meddelte Biskoppen *Konfirmationens hellige Sakramente* til en Del Børn af Rosenkranskirkens Sogn. Det lille nydelige Gudshus var fyldt indtil Trængsel af Katholiker og Anderledestroende. I Kirken, der var smykket med en Mængde levende Blomster, holdt fire Ordensmarskaller med rode Skjærf Orden og anviste Pladser. En glædelig Interesse for den hellige Handling's ophøjede Betydning viste en Mængde Forældre, som tilligemed deres Børn modtog den hellige Kommunion. Efter den højtidelige Prælatmesse holdt Biskoppen en Tale til de Forsamlede og meddelte derefter Konfirmationens hellige Sakramente, ifølge de rituelle Forskrifter, til 17 Ynglinge og Jomfruer af Menigheden. Om Eftermiddagen afholdtes en højtidelig Festandagt, under hvilken Kirken atter var fyldt indtil den sidste Plads.

England. Den bekjendte anglikanske Pater *Ignatius,* Grundlæggeren af de anglikanske Munke i Santhony Abbediet, har rettet følgende Skrivelse til den katolske Presse i England angaaende den pavelige *Bibel-Encyklika:*

»Tillad mig, som ikke-romersk Katholik, at udtale den Glæde, med hvilken jeg har læst den sidste pavelige Encyklika. Den stolte og urokkelige Tro paa Gud, som den proklameres i denne Rundskrivelse om Bibe-

len overfor hele den videnskabelige vantro Verden, er i Sandhed beundringsværdig. At stadfæste i Slutningen af det 19. Aarhundrede den Kjendsgjerning, at den h. Skrift er fri for al Vildfarelse, at den er skrevet paa den Helligaands Indskydelse, at den har Gud selv til Ophav, er allerede i og for sig en Tilkjendegivelse af den urokkeligste Tro, som fortjener hele den kristne Verdens Beundring og Taknemlighed. Alle *Protestanter* og *Anglikanere*, alle romerske Katholiker og østerlandske Orthodoxe *bor takke Gud* for, at han har givet Leo XIII. dette heroiske Mod. Det er mig umuligt at sige, med hvilken stadig voxende Forundring jeg har læst og studeret disse vise og modige Ord. Den Helligaand alene har dikteret dem og ført den Haand, som har nedskrevet dem. Den anden Leo den Store har oplyst Verden med en Strøm af guddommeligt Lys, som maa trøste alle oprigtige Disciple af Kristus og maaske vil glæde de gode Protestanter mere, end Katholikerne. Forholdene have i Sandhed forandret sig. Protestanterne, hvad Navn de end maatte have, saa vel som Anglikanerne gjøre hvad der staar i deres Magt for at *odelægge* Troen paa den hellige Skrift, og se, den »romerske Pave« lader modig sin Stemme høre, for at faa de protestantiske Professorers og Dignitarers modsatte Lærdomme til at vakle. Gud give, at vor anglikanske Ærkebiskop af Canterbury vilde følge Pavens Exempel! Men han tænker ikke derpaa. En Petition med 1000 Underskrifter blev for nylig overrakt ham gennem Biskopperne af Gloucester og Bristol, for at bede ham om, at berolige den indenfor den protestantiske Kirke foraarsagede Larm, foraarsaget af dem, som forkynde, at de hellige Bøger ere blevne til uden guddommelig Inspiration. Men Petitionen havde intet Resultat. Have mine gejstlige Foresatte da tabt al Tro paa Biblen? Naar den engelske Kirkes Myndigheder ikke vove at optræde som Forsvarere for den h. Skrift, naar de ikke

ere i Stand til at paalægge dens Anklagere indenfor den anglikanske Gejstlighed Tavshed, saa maa de tidlig eller silde være forberedte paa en Overgang uden Lige til den romerske Kirke.« — Denne Skrivelse behøver ingen Kommentar; den blotter desuden, som intet andet Dokument, den anglikanske Kirkes Skrøbeligheder og hjælpeløse Tilstand. Og ogsaa for Fastlandets Protestantisme gjælder, hvad der siges i denne Skrivelse. Intetsteds er der Fasthed eller Enighed hverken i Lære eller Styrelse, alle Vegne derimod indre Opløsning i Hundreder af Sekter, der gjensidig fordømme og forkaste hverandre. Kun i Et kan der endnu opnaas en Smule Enighed indenfor Protestantismen, og det er, naar det gjælder om at angribe og bagvaske den katholske Kirke og fordreje dens Lære. Og i Henseende til dette Punkt er man i vore Dage ikke kræsen med Midlerne. Vi behøve jo kun at minde om, at man her hjemme i Danmark har som sidste Hjælpemiddel taget sin Tilflugt til den bedrøvelige Chinyqui's væmmelige Smudsskrifter, som intet anstændigt Menneske ellers allerede i mange Aar har taget Hensyn til.

— I Folge engelske Blade er den bekjendte Forfatterinde, Miss *M. F. Braddon*, vendt tilbage til den katholske Kirke. I det private Liv er hun Mrs. Maxwell, gift med Publicisten af samme Navn. To andre bekjendte Forfattere, *F. Anstey* og *T. Fisher-Unwin*, ere ligeledes for nylig vendte tilbage til Kirken.

Amerika. St. Vincents Kirke i Mobile har modtaget en smuk Gave, et herligt Alter af Marmor, som for nylig er blevet indviet til den h. Josefs Ære. Det mærkelige ved denne Gave er, at den kommer fra en *Protestant*, Mr. Henry Teel, som sidst i Oktober betalte for Oprettelsen af et Alter til den h. Jomfrus Ære i den samme Kirke.

Wien. Paa den hellige Skjærtorsdag foretog *Kejserseren* ligesom i de foregaaende Aar Fodtvætningen paa 12 gamle Mænd, blandt hvilke den ene havde fyldt sit 101 Aar. De tolv Mænds samlede Alder beløb sig til 1091 Aar. Den højtidelige Handling fandt Sted i Ceremoni-Salen paa Slottet. Ogsaa i St. Stefans Domkirke foretog Kardinal-Fyrstbiskoppen af Wien, *Dr. Gruscha*, den samme Handling med 12 Oldinge, hvis samlede Alder beløb sig til 1013 Aar. Begge Steder bleve de Gamle beværtede, efter at Ceremonien var til Ende, og modtog en Pengegave. Baade Kejseren og Kardinalen opvartede personlig de Gamle ved Bordet.

Frankrig. Til Fordel for Ærkebiskop *Gouthe-Soulard* af Aix, hvis Gage ifjor er bleven standset af Regeringen, har man aabnet en Subskription, for at sætte ham i Stand til ogsaa i Fremtiden at underholde mange Velgjørenheds-Institutioner, som han har grundlagt i sit Bispedømme. Subskriptionen har i Løbet af kort Tid indbragt over 15,000 Francs og saaledes overskredet den fornødne Sum.

Portugal. Biskoppen af *Oporto* har modtaget et Brev, hvori meddeles ham, at man agter at ødelægge Domkirken med Dynamit, for at hævne sig over nogle *Anarkisters* Henrettelse i Xeres.

Tyskland. Den bekendte protestantiske Forfatter af den lærde Undervisnings Historie, *Fr. Paulsen*, har i »*Deutsche Literatur-Zeitung*« for 3. Febr. d. A. anmeldt det syvende Bind af *Janssen-Pastor: Geschichte des deutschen Volkes*«. Han glæder sig til dets Offentliggjørelse i Modsætning til hine, der i Janssens store historiske Værk kun saa »en eneste stor Løgn«. Blandt hans Bemærkninger om det syvende Bind, som indeholder en Mængde lærerigt og interessant Stof, fremhæve vi Følgende tidssvarende Udtalelser af mere almindelig Interesse: »For tyve Aar siden hyldede vistnok mange den Anskuelse, at Katholicismen i Tydsk-

land kun var en Levning fra Fortiden, snart vilde blive opløst og gaa op i den almindelige protestantiske liberale Dannelse. Vi ere blevne frigjorte for denne Vildfarelse. Vi have lært at regne med den Kjendsgjerning, at Katholicismen er en Religion, hvortil den ene Halvdel af dette Riges Indvaanere bekjende sig. Jeg kan for øvrigt ikke se nogen Ulykke heri. Hvis Reformationen var trængt helt igjennem, havde vi nu en tysk Nationalreligion og Statskirke; jeg véd ikke, om vi derved ikke vilde være kommen i en farlig Nærhed af *russiske Tilstande*. Vort Folks religiøse Spaltning, det Blod og de Taarer, den har kostet, yde os i det mindste det, at de daglig prædike for os den store Sandhed, at Religionen *ikke er Statens Sag*, en Prædiken, som formodentlig ved Kjendsgjeringernes haarde og tydelige Sprog er stærk nok til at skaffe sig Ørenlyd hos Fyrsterne og deres gejstlige og verdslige Raadgivere. Hvem véd, om Opsparelsen af Folkekraften i de katholske Egne er bestemt til endnu en Gang at komme det tyske Folkelivs Fornyelse til Gode. Jeg nærer i det mindste ingen Tvivl om, at Tyskland i Westfalens, Rhinlandenes, Bayerns og Alpe-Egnenes katholske Bondestand besidder en Skat af uopbrugt Folkekraft, som en Gang i kommende tunge Tider kan tyngte mere i Vægtskaalen end hele den almindelige Dannelse hos vore højere Sønner og Døtre. — Hyldede de preussiske Statsmænd blot lignende Anskuelser, vilde Klagerne over Mangelen paa Paritæt og Ligestilling i det offentlige Liv snart høre op.

Guldkorn.

—o—

Enhver Sit.

Gud alene tilkommer det, at gjøre Planer. Han vil udføre dem ved os og med os. Bland Dig ikke i

det, som han har forbeholdt sig. Drag desto bedre Omsorg for at udrette punktlig, hvad han har anvist Dig at udføre. Enhver paa sin Plads.

Filantropi og kristelig Kjærlighed.

Kjærligheden, siger Grundlæggeren af Vincentsforeningen, den ædle Ozanam, tør aldrig se tilbage, men altid fremad; thi de beviste Velgjerninger ere saare faa, men Elendigheden, som de skulle lindre, umaaelig. De filantropiske Foreninger have intet andet end Møder og Forsamlinger. Næppe have de bestaaet et Aar, saa omfatter deres Beretninger om afholdte Moder allerede tykke Bind. Filantropien er netop ikke andet end en Kokette, som gjøre de gode Gjeringer til et Slags Modestads, for at kunne spejle sig med dem. Men den kristelige Kjærlighed er en øm Moder, som kun har sit Blik henvendt paa Barnet ved hendes Bryst og ikke tænker paa sig selv, fordi hun i sin Kjærlighed glemmer sin egen Skjønhed.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 8. April. 2. Søndag e. Paaske. I Sct. Ansgars Kirke Kl. 9 Prælatmesse, efter hvilken Konfirmationens h. Sakrament meddeles til Børnene i Sct. Ansgars Menighed. — Kl. 7 og 11 stille hh. Messer. — Kl. 5 Efterm. Festandag med Prædiken. — **9. M.** Johannes Damascenus, Kirkelærer. — **10. Ti.** Isidor, Biskop og Kirkelærer. — **11. O.** Leo den Store, Biskop og Kirkelærer (Kl. 8¼ h. Messe for Ansgariusforeningen). — **12. To.** Votivofficium af det allerhelligste Sakrament. — **13. F.** Hermenegildis, Martyr. — **14. L.** Justinus, Martyr.

Søndag den 15. April. 3. Søndag e. Paaske. Den h. Josefs Skytsfest.

Rosenkranskirken. Søndag den 8. April modtage Børnene i Rosenkranskirken Sogn deres første hellige Kommunion under den h. Messe, som begynder Kl. 9.

Den levende Rosenkrans (1ste Afd.) holder ikke Møde Søndag den 8. April.

Mariakongregationen for Mænd. Søndag den 15. April (St. Josefs Skytsfest) holder Kongregationens Medlemmer fælles Kommunion i St. Ansgars Kirke under den h. Messe Kl. 8.

Vincentiskonferentsernes Generalmøde finder Sted Søndag den 15. April Kl. c. 11 $\frac{1}{2}$ efter Højmessen i St. Ansgars Kirke. Til Mødet, som afholdes i Lokalet, Bredgade 67, 2. Sal o. G., indbydes herved samtlige aktive og alle passive bidragydende Medlemmer. Lokalbestyrelsen.

Sct. Josefs Gilde. Mandag den 16. April, Generalmøde for Hjælpekassen i Sygdoms- og Ulykkes-Tilfælde, samt Valg af Repræsentanter for IV. Kreds (Vesterbro og Frederiksberg) og V. Kreds (Nørrebro). — Til Repræsentant for III. Kreds er valgt: Hr. Skrådermester Hutters, Østergade 30, 1. S.

Lærlingeforeningen. Søndag den 15. April afholder Lærlingeforeningen om Eftermiddagen en lille Festlighed hos Maristbrødrene, hvortil alle nye Konfirmander indbydes.

Unio. Den ordinære $\frac{1}{2}$ aarlige Generalforsamling afholdes Tirsdag d. 10. April Kl. 9 i Lokalet Østergade 32, 1. S. Dagsorden: Beretning om Foreningens Virksomhed, — Regnskabsaffælgelse, — Valg af Formand, Sekretær, 2 Repræsentanter og 2 Revisorer.

Fredag den 13. April Kl. 7 Aften afholde Th. & Maria Capozzi-Bentzen deres aarlige **Elev-Examen** i Piano, Violin og Sammenspil i Haandværkerforeningens Lokale, Kronprinsensgade 7. Adgangskort å 50 Øre erholdes hos Dhrr. Gejstlige samt hos Th. Bentzen, Reventlovsgade 20. — Overskuddet tilfalder Elisabethforeningen. Udgifterne ere dækkede ved privat Salg.

Barnepige. For en tro og paalidelig Pige, som holder af Børn og forstaar at omgaas dem, er Plads ledig. Bredgade 67, 1. Sal, t. v.

En flink Dreng kan antages som **Lærling** i Mohns Bogtrykkeri, Gothersgade 14.

Literatur.

Lidt mere Lys om Luther.

Svar til Hr. Prof. Dr. Fredrik Nielsen, af F. Esser.

87 Sider, Pris 75 Øre, faas i Kommission hos Andr. Fred. Høst & Søn, Gothersgade 49, Kjøbn.

S. Den saak. „Korsherre-A flad“ kan ogsaa knyttes til indviende Rosenkranse. Da der imidlertid stadig betones, at man for at vinde den hverken behøver at bede Rosenkransen eller at overveje Hemmelighederne, modarbejdes derved den h. Faders Ønske og Hensigt, som saa ofte og saa indtrængende har anbefalet Rosenkrans b ø n n e n. Red.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Toogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement. 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, St. Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 15.

Søndagen den 15. April.

1894.

Indhold: Ordets Forkyndelse i de romersk-katholske Lande. Den hellige Paaskerkommunion. Sct. Josefs Skytsfest. Efterretninger fra Ind- og Udland: Kjøbenhavn. Frederiksberg. Rom. Bekjæntgjørelser. — Tillæg: „Vor Frue af Lourdes“.

Ordets Forkyndelse i de romersk-katholske Lande.

—o—

Den bekjendte *F. F.*, som til Stadighed leverer Artikler til Søndags-Tillæget i »Nationaltidende«, »Dagbladet« og »Dagens Nyheder«, følger uden Tvivl ikke med Tiden, ellers vilde han ikke for et Par Maaneder siden i en af disse Artikler være fremkommen med den Paa-stand, at Prædiken hører til Sjældenhederne i den katholske Kirke i Italien og andre sydlige Lande. Om det samme Emne talte nemlig allerede ifjor Foraar Pastor *Hjort* fra Urlev ved Horsens, idet han i et Foredrag i Bjerre Kro ytrede, at »der ikke prædikedes videre i de katholske Lande, specielt i Italien«. Da han i den Anledning blev imødegaaet i »Horsens Avis« af den katholske Præst i Horsens, Pastor *Kerff*, tog han som

bekjendt sin Tilflugt til Professoren i Kirkehistorie ved Kjøbenhavns Universitet, *Fr. Nielsen*, som i en Skrivelse gav Hjort Medhold og forsikrede, at »der syd for Alperne som oftest kun prædikedes i Advents- og Fastetiden, medens der nord for Alperne, hvor Protestantismens Naboskab gjorde det nødvendigt, ofte prædikedes hver Søndag.« Pastor Kerff svarede atter i »Horsens Avis« og paaviste, hvor upaalidelig baade Professorens og Pastor Hjorths Paastand var, idet han henviste til Trienter-Konciliets strænge Bestemmelser om Ordets Forkyndelse ved Sognepræsterne og til sin egen Erfaring fra et tiaarigt Ophold i Italien, hvor han hver Søndag i Aarets Løb havde haft Lejlighed til at høre en Formiddagsprædiken i de forskjellige Sognekirker. Efter dette Svar hørte man, saavidt os bekjendt, intet mere hverken til Professoren eller til Pastoren fra Urlev, og man tør haabe, at de have ladet sig belære i alt Fald i Henseende til dette Punkt.

Saavidt er imidlertid Hr. *F. F.* ikke naaet, siden han et Aar efter kommer med den samme Paastand. Til hans Undskyldning maa man vel antage, at han hverken har hørt Tale om Diskussionen i »Horsens Avis« eller nogensinde har opholdt sig i længere Tid i »Italien eller andre sydlige Lande«. Ganske uventet bliver han nu oplyst om sine Vildfarelser i »Tillæg til Nationaltidende« for 8. April d. A., — langvejs fra og ikke af en Katholik, men endog af en Protestant — idet en Indsender, der undertegner sig *Th. Mau*, har sendt ovennævnte Blads Redaktion et Brev, dateret *Malaga den 2. Marts*, og som har følgende Ordlyd:

»I sin Artikel »En italiensk Folkeprædikant« i Tillæg af 25. Februar siger *F. F.*: »Det er med et Kirkesamfund som med det enkelte Menneske; man skal se det i dets Hjem for at lære det at kjende, ikke ude i det Fremmede« og fremhæver saa, hvor saare lidet der

prædikes i den romerske Kirke i Italien. Han fremsætter desuden som sin Overbevisning, at »Ordets Forkyndelse« i det hele ringeagtes i den romerske Kirke, i det mindste i »flere sydlige Lande« foruden i Italien.

Da jeg for Tiden opholder mig i et katholsk Land og langt mod Syd og saaledes har set lidt — ganske vist *kun* lidt, — til det romersk-katholske Kirkesamfund »i dets Hjem« tillader jeg mig at sige, at jeg har gjort en ganske modsat Erfaring. I den spanske By, i hvis Nærhed jeg opholder mig, prædikes der nu i Fastetiden rundt omkring i forskellige Kirker hver Onsdag, Fredag og Søndag baade Formiddag og Aften. Hvor ofte der prædikes uden for Fastetiden, kan jeg ikke bestemt sige, men det sker da hyppig, og jeg *ved*, at Biskoppen selv prædiker hver eneste Søndag Aften hele Aaret igjennem i en enkelt lille Klosterkirke, ogsaa naar han, som nu i Fasten, har prædikeret ved Højmessens i Domkirken. Om disse Forhold ere almindelige i de spanske Byer, eller denne er en Undtagelse, ved jeg ikke, men det forekommer mig ikke sandsynligt, at jeg just skulde være kommen til et Undtagelsessted. Da det muligvis kan interessere Nogen, vil jeg med det samme nævne, at de spanske Prædikener, jeg har hørt, — med Undtagelse af en af Biskoppen, der bestemt var rettet mod Nutidens Vantro — i Modsætning til Pater Agostinos bleve holdte over bestemte bibelske Texter. Jeg har saaledes hørt Prædikener over en Text af Profeten Esaias, over Jesu Afskedsord til Apostlene: Gaar ud i Verden o. s. v., over »Jesus i Templet i 12 Aars Alderen«, over vor Text til »3. Søndag i Fasten« m. m. Forskjellen fra de protestantiske Præster har kun været den, at Præsterne her have fremsagt Texten frit udenad, men nøjagtig Ord for Ord. I Prædikenerne over de nytestamentlige Texter er Evangeliet blevet grundigt gennemgaaet, saa her kan det *ikke* siges, at Kirken holder

Befolkningen i »aandelig Uvidenhed og barnagtig Overtro« ved Mangel paa Ordets Forkyndelse. Den Anskuelse, som jeg før har hørt udtale hjemme, at den romersk-katholske Kirke optræder helt anderledes i »de evangeliske Lande« end i sin Hjemstavn, kan let blive til en ubillig og uretfærdig Dom; i det mindste burde den *kun* offentlig udtales af den, der selv *personlig* ved et længere Ophold i et romersk-katholsk Land, havde gjort sig bekendt med Kirkesamfundet »i dets Hjem«.

Th. Mau.

Vi ville til ovenstaaende Brev, som man maa være Indsenderen taknemlig for, ikke knytte egne Bemærkninger, for at bevise, hvor upaalidelig Hr. F. F.'s Artikel overhovedet har været. Brevet taler klart og tydeligt og aflægger et smukt Vidnesbyrd om en sandhedskjærlig Aand, der belært af egen Erfaring, har følt sig indigneret over alle de løse Paastande, som her i vort Fædreland udslynges mod den katholske Kirke.

Den hellige Paaskekommunion.

—o—

Vi ere midt i *Paasketiden* — om faa Uger slutter den med Kristi Himmelfarts Fest — og uvilkaarlig mindes man det femte Kirkebud: »Du skal i det mindste én Gang om Aaret, nemlig i Paasketiden, modtage Altrets allerhelligste Sakramente.« Vi kjende denne Pligt, som hverken Rige eller Fattige, hverken Syge eller Sunde tør undlade at opfylde. Enhver, som selv er Skyld i, at han ikke opfylder sin Paaskepligt og ikke modtager den h. Kommunion indenfor Paasketiden, maa vide, at han ved en saadan Undladelse paabyrder sin Sjæl med en svær Synd, at han befinder sig i Døds-

syndens Stand, og at han, saafremt Gud kalder ham for sin Domstol i denne Tilstand, vil faa en saare unaadig Dom at høre, — og Døden kommer, ifølge Frelserens Udsagn, som en Tyv om Natten, naar vi mindst ane det.

Uden Tvivl have blandt alle de Millioner Katholiker i hele Verden, som ere forpligtede til at modtage deres hellige Paaskekommunion, allerede Størstedelen opfyldt denne Pligt. Man tør antage, at der vidt og bredt paa hele Jorden, hvor der bor Katholiker, overalt i Sandhed er bleven Paaske i de katholske Hjærter, at Herrens hellige Opstandelse i Millioner Hjærter er bleven efterlignet ved den aandelige Opstandelse af Syndens Grav. At de danske Katholiker i Almindelighed høre med til disse pligtopfyldende Kristne, tør vi tillidsfuldt haabe og antage. Men at der ikke ogsaa findes adskillige Lunkne og Ligegyldige iblandt dem, Katholiker, som opsætte og opsætte indtil den sidste Dag, ja endog fra Aar til Aar — det tør vi desværre ikke nægte. Vi vide vel, at Troen desværre er død hos Adskillige, eller i alt Fald saa svag, at de paa den ligegyldigste Maade sætte sig ud over en saa vigtig, baade af Guds og Kirkens Bud indskjærpet Pligt. Men ikke Alle, som forsømme deres Paaskepligt, høre til de Vantro og Tvivlende.

Der er f. Ex. Nogle, som regelmæssig besøge Guds-huset, regelmæssig bivaane det hellige Messeoffer paa alle Son- og Festdage; men til de hh. Sakramenter komme de ikke. Hvorfor? Af Menneskefrygt forsømme de deres Pligt. Kjære Ven, vær ikke fejd og frygt ikke for Andres Stiklerier. Skal saadanne Venners Spot da virkelig veje mere i Vægtskaalen end Frelserens Ord: »Dersom I ikke æde Menneskets Søns Kjød og drikke hans Blod, skulle I ikke have Livet i Eder?« Fejghed er det, at ofre sin religiøse Overbevisning for Andres dumme Snak. Vær karakterfast og hold de

Lærdomme i Ære, som fromme Forældre ved en god Opdragelse have nedsænket i dit Hjærte. Du bør være stolt af, at Du ved Daaben er naaet til Guds Børns Frihed og blevet et Medlem af hans hellige Kirke og saaledes som en i Sandhed fri Mand har en *Ret* til at efterkomme din Paaskepligt, en Ret, hvormed ingen jordisk Ret kan maale sig i Henseende til Ophøjethed og Værdighed.

En Anden har maaske en Gang haft den Ulykke at begaa en eller anden svær Synd, og kan nu ikke bringe det over sit Hjærte, at anklage sig desangaaende i Skriftemaalets h. Sakramente, eller han har én Gang sprunget sin Paaskepligt over og lader nu det ene Aar gaa efter det andet, uden at gjenoprette Fortiden. O hvilken Daarskab! Præsten siger Dig intet haardt Ord, han tager Del i Englenes og hele Himlens Glæde, som jo er større over én Synder, som gjør Bod, end over 99 Retfærdige, som ikke have Omvendelse Behov. Og gjør Du det ikke i Aar, vil det da blive Dig lettere til næste Aar, vil Byrden ikke blive endnu større og tyngde endnu mere? Og véd Du desuden, om Du overhovedet kan holde din Paaske næste Aar? — Kun den Dag i Dag tilhører Dig, ikke den Dag i Morgen; enhver Opsættelse er farlig, og selv om Gud har ventet paa Dig i mange Aar, er der Ingen, som kan indestaa for, at han ogsaa venter paa Dig til næste Aar. Vær overbevist om, at Mange iblandt dem, som heller ikke i Aar opfylde deres Paaskepligt, ville til næste Aar ikke mere findes i denne Verden, og Mange ville blive overraskede af Døden. Min kjære Ven, maatte Du i det kommende Aar dog ikke høre til disse Ulykkelige! Fat et alvorligt Forsæt, sønderriv de Baand, som holde Dig tilbage og som allerede længe nok have holdt Dig bunden, længe nok gjort Dig ulykkelig og kun altfor længe have været Aarsag til, at alt det Gode, Du ellers maatte have gjort, intet

Værd har haft i Guds Øjne, og Du saaledes staar tomhændet overfor ham. Kom til Bevidsthed om, at Du er en katholsk Kristen, og at den værdige Paaskommunion horer med blandt dine fornemste religiøse Pligter.

Ligesom Fluerne tankeløse løbe op og ned ad et herligt Maleri, som Fiskene kolde og stumme kredse omkring Herrens Fartøj i Genesareth Sø, som Jorden i Oliehaven opsugede hans blodige Sved, uden at tænke sig noget derved, saaledes vil Du, en katholsk Kristen, være ligegyldig overfor de hellige Hemmeligheder, i hvilke Herrens Blod dog flyder til Frelse og Velsignelse for hele Verden? Min kjære Kristen, ydmyg Dig for din Gud, han vil være din Sjælelæge og Frelser. Forson Dig med ham i denne hellige Paasketid ved et oprigtigt Skriftemaal og nyd i den hellige Kommunion Ophavet til alle Naadegaver, Jesus Kristus, din Gud og Frelser, din tilkommende Dommer.

Set. Josefs Skytsfest.

—o—

Gud maaler med et andet Maal, end vi Mennesker maale, han vejer med en anden Vægt, end vi Mennesker veje. For Verden have kun Rigdom og Embeder, Ordensstjærner og Titler Værd, medens den neppe værdiger den fattige Mand, som savner alt dette et Blik. Men ganske anderledes handler Gud. En gudsfrygtig Arbejder i den fattigste Hytte og forslidteste Arbejdskittel gjælder mere i hans Øjne, end en brødefuld Fyrste i et Marmorslot og i Hermelin og Purpur. Vi have et Exempel herpaa i den hellige Josef. Han var en fattig Tommermand, henvist til med Øxen og Saven i Haand at fortjene sit Livsunderhold. Nazareth, hvor

han levede, saa ham daglig ile til sit Arbejde og agtede ikke paa ham. Men paa Grund af hans Retfærdighed hvilede netop Guds Øjne paa denne Mand, og netop denne Mand blev af Forsynet kaldet til et Embede, som er uendelig ophøjet over alle Jordens Værdigheder. Han blev kaldet til at træde i den inderligste og ærefuldeste Forbindelse med de to helligste og mest ophøjede Personligheder, som nogen Sinde have levet hervede, at blive *Marias, den reneste Jomfrus Mand* og *Jesu Kristi, Guds enbaarne Sons Plejefader*.

Den ægteskabelige Forbindelse er ifølge den katolske Kirkes Lære hellig og ophøjet og beriget med Himlens Naadeskatte, den er nemlig *et Sakramente*. Men det kommer rigtignok meget an paa, om man i Ægtestanden opfylder sine Pligter; thi kun paa denne Betingelse vedbliver Velsignelsen, som Gud udgød paa Bryllupsdagen over det unge Ægtepar, at hvile over den ægteskabelige Pagt. Et Mønster paa trofast Opfyldelse af de ægteskabelige Pligter have vi i den h. Josef.

Hvor oprigtig han ønskede at leve i Ægtestanden, som det sig hør og bør, i Hellighed, kunne vi allerede se deraf, at *han valgte Maria til sin Livsledsagerinde*. I Stillehed og tilbagetrukkent levede hun i Nazareth, fattig paa timeligt Gods, men desto rigere paa Himlens Gaver. Som den herligste Blomst i Guds Have blomstrede hun i den lille By, og hvormeget hun ogsaa elskede Ensomheden, saa kunde hendes englelige Vandel dog ikke skjules for Yderverdenen. Denne den frommeste blandt alle Jomfruer, var det, som den h. Josef udvalgte til sin Brud, og netop ved dette Valg lagde han aabenbart for Dagen, hvor magtpaaliggende det var ham at bevare Ægteskabets Hellighed.

Efter at den ægteskabelige Pagt var indgaaet, optraadte den h. Josef ogsaa i Virkeligheden som et Møn-

ster paa *ubrødelig Troskab* i sin nye Stand. Den h. Skrift giver ham det skønneste Vidnesbyrd i saa Henseende. »*Josef var retfærdig,*« siger den hos Evangelisten Mathæus (1, 19). Gud havde i den h. Josef fundet en anden David, en Mand efter sit Hjærte. Alle Patriarkernes Dyder vare forenede i ham, Abrahams Tro, Isaks Sagtmodighed, Jakobs Taalmodighed. Han udmærkede sig ved den reneste Kyskhed, ved den dybeste Ydmyghed, ved den mest brændende Kjærlighed. Han gav nøje Agt paa enhver Tøddel i Loven, og Maria saa i ham den frommeste, dydigste Mand i hele Landet. Josef søgte især at blive Alt for sin jomfruelige Ægtefælle. I den trofasteste og ømmeste Kjærlighed levede han ved hendes Side, for hende arbejdede han i sit Ansigts Sved, han ledsagede hende overalt, han holdt ud med hende i de tungeste Prøvelser, han var hendes Støtte og Stav under alle Hjem søgelser, med Broderhjærte delte han Glæde og Sorg med hende. Med ubrødelig Troskab opfyldte den h. Josef saaledes alle de ægteskabelige Pligter og med Glæde opfyldte han dem, derfor kunde han ogsaa, da hans sidste Time slog, trøstigt lægge sin Haand i Marias Haand og hensove i Fred med Bevidstheden om trofast at have opfyldte sin Pligt.

I dette den h. Josefs Forhold til Maria er der indeholdt mange og vigtige Lærdomme baade for dem, der ville indtræde i Ægttestanden, og for dem, der allerede leve i samme.

De, som ønske at indtræde i den h. Ægttestand, kunne af Josef lære *det rette Valg*. Det er i højeste Grad vigtigt. Et Liv fuldt af Roser eller et Liv fuldt af Torne, ikke sjældent ogsaa Sjælenes Frelse eller Undergang afhænger af dette Valg. »Hvorfor søger Du i Hustruen mere Ansigtets Skjønhed end gode Sæder?« spørger den h. Ambrosius, og paa et andet Sted, hvor han henviser til Abrahams Exempel, giver han følgende

Regel: »Lær af Abraham, hvad man skal søge hos en Ægtefælle, ikke Guld og Solv, men Fromhed og Dyd«. Skjønhed og Rigdom ere Goder af en underordnet Natur, den sande Kjærne er et ægte kristent Sindelag, et gudfrygtigt Hjærte. Spørg derfor frem for Alt: Er den Person, hvem jeg vil række Haanden til Ægteskab, ogsaa pletfri og dydig?»

Men de, som allerede leve i Ægtestanden, kunne lære *Kaldstroskab* af den h. Josef. Det er saa sorgeligt, naar Hustruen ikke seer et opbyggeligt Exempel hos sin Mand, men derimod Ligegyldighed og Lunkenhed i Trossager og tillige en syndig Livsvandel. Det er saa sørgeligt, naar Hustruen ikke finder den Støtte i sin Mand, til hvilken hun kan klamre sig i Nød og og Bedrøvelse. Det er saa sørgeligt, naar Hustruen ikke hører andet af sin Mands Mund end Bebrejdelser og haarde Ord, og hun maaske maa opleve, at han samvittighedslost bryder den hellige Ed, han har svoret paa Bryllupsdagen overfor Gud og Kirken. Aldrig tørrer da Taaren i hendes Øjne, aldrig læges Vunden i hendes Hjærte. Kristelige Ægtefæller, handler ikke saaledes, men gjør som Josef overfor sin jomfruelige Brud Maria! I skulle, som den h. Paulus lærer (Eph. 5, 28.) »*elsk Eders Hustruer, som Kristus har elsket sin Kirke og hengivet sig for den.*« I skulle indbyrdes være saa fast og trolig forenede med hverandre, at I, som Frelseren udtrykker sig, *ikke mere ere To, men kun En*«. Det er Kaldstroskab, og et saadant Ægteskab er velsignet af Himlen og agtet af Verden.

Men den h. Josef viste ikke alene Kaldstroskab mod sin jomfruelige Brud, Maria, men ogsaa imod *sin guddommelige Plejcsøn, Jesus Kristus*.

Ifølge Guds evige Raadslutning skulde Jesus Kristus, den anden Person i Guddommen, blive Menneske, for paa denne Maade at frelse den faldne Menneskeslægt. For at prove Menneskelivets hele Smerte fra

den tidligste Ungdom af, har han ikke som Adam begyndt sit Levnedsløb i en moden Alder, men som et lille Barn under en Moders og en Plejefaders Omsorg. Den Sidstes Embede blev af det evige Forsyn anbeføjet til den h. Josef. Derfor gjaldt Jesus ogsaa i Jødernes Øjne for Josefs Søn. »Er dette ikke Tømmermandens Søn?« spurgte de, da han offentlig optraadte som den guddommelige Lærer i sin Fødeby.

Betragte vi nu nærmere den h. Josef som Guds Sons Plejefader, saa staar han for os som den, der paa det trofasteste drog Omsorg for Barnet, paa det fuldkomneste opofrede sig for sit høje Kald og indviede og helligede hele sit Liv til samme. Da den jordiske Pilgrimsvandring var til Ende, kunde den h. Josef derfor ogsaa trøstigt lægge sig paa sit Dødsleje og med Kjærlighedens Blik paa Jesu hensove i et saligt Haab om den evige Herligheds Løn.

I den h. Josefs Forhold til sin himmelske Plejesøn ligger der ogsaa skjult to vigtige Lærdomme, nemlig disse:

Forældre, drager Omsorg for Eders Børn! Kristne, elsker Jesus!

Det er Forældrenes helligste Pligt at drage Omsorg for Børnene. Forbandelse eller Velsignelse, Helvede eller Himmelen venter dem, alt eftersom de opfylde eller ikke opfylde denne Pligt. Tager derfor den h. Josef til Forbillede og viser Kaldsstroskab mod Eders Sønner og Døtre! Drager Omsorg for deres Sundhed og Legemskræfter, lærer dem Arbejdsomhed, Maadehold og Sparsommelighed. Men drager dog ulige ivrigere Omsorg for deres evige Frelse!

Ja, vaager over Eders Børns Sjæle og fører dem ved Ord og Exempel til Himlen. En Løn af uendelig Skjønhed, en Krone af straalende Glands er henlagt for Eder hisset, naar I gjøre dette, og Englene ville engang føre Eders forklarede Børn til Eder, for at I

sammen med dem maa kunne istemme en evig Lovsang til den Allershøjestes Ære. Men ve Eder, dersom I ikke agte paa denne hellige Pligt, og saaledes styrte Eders Børn i Ulykke for Tid og Evighed! Dersom Hævnens Ild, som den straffende Gud har antændt i Helvede, er forfærdelig for Enhver, der hjemfalder til den, saa er den dog tusinde Gange forfærdeligen for Fædre og Mødre, som have ødelagt deres Børn ved et daarligt Exempel og en slet Opdragelse. Disse ulykkelige Børn ville da evindeligt staa for deres Forældres Aasyn, de ville krympe sig for dem i navnløs Raseri og uden Ophør udslynge de frygtelige Ord imod Forældrene: Fader! Moder! Forbandelse over Dig! thi Du er Skyld i min Undergang!

Men ikke alene Forældrene, os Alle giver den h. Josefs Forhold til sin guddommelige Plejesøn en vigtig Lære. Alle skulle vi nemlig efter hans Exempel *elske Jesus* af ganske Hjærte og indvie vort hele Liv til ham. Hvem fortjener vel mere vor Kjærlighed end han, som er bleven Et og Alt for os, vort Lys, vor Stav, vor Trøst, vort Liv? end han, der har grædt tusinde Taarer for os, vandret tusinde besværlige Skridt for os, taalt tusinde Bespottelser for os? end han, der for vor Skyld har taget Guds Forbandelse paa sig og lod sit Legeme hudstryge, sine Hænder og Fødder gjennembore, sit Hjærte opfylde af usigelige Kvaler og gjennembore med en Landse? I Sandhed, vi maatte enten være ganske vantro eller uden al Følelse, dersom vi ikke vilde elske Jesus.«

Efterligne vi derfor den h. Josef og elske vi vor guddommelige Frelser Jesus Kristus ret oprigtigt! Idet vi ivrigt høre hans Ord, uforfærdet bekjende hans Navn, trofast følge hans Bud og som hans Disciple øve os i Sagtmodighed, Ydmyghed og Taalmodighed! Maatte den h. Josef ved sin Forbøn hjælpe os dertil!

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Kjøbenhavn. Fredag Morgen, den 20. April (saak. Store Bededag) rejser den højærværdigste Biskop til *Svendborg*, for paa den følgende Søndag at meddele *Konfirmationens hellige Sakramente* til de derboende Katholiker. Fra *Svendborg* fortsættes Rejsen til *Horsens*, hvor Biskoppen agter at meddele det samme hellige Sakramente Søndag den 29. April. Det er første Gang efter sin Bispevielse at Msgr. *von Euch* besøger de to ovennævnte Byer og meddeler den højtidelige Pontifikal-Velsignelse. Begge Steder vil der finde en højtidelig Modtagelse Sted i Overensstemmelse med den af Kirken foreskrevne Ritus.

— I Søndags fandt en stor Højtidelighed Sted i Sct. Ansgars Kirke, idet den højærværdigste Biskop paa denne Dag meddelte *Konfirmationens hellige Sakramente* til 53 Børn (36 Drengene og 17 Piger) af Menigheden. Baade om Morgenen og om Eftermiddagen vare de højtidelige Fest-Gudstjenester overordentlig talrig besøgte baade af Katholiker og Protestanter.

— Tirsdag den 10. April afholdt Foreningen *Unio* sin halvaarlige *Generalforsamling*, som lededes af Hr. Lærer *F. M. Jensen*. Beretning om Foreningens Virksomhed aflagdes af Sekretæren; det fremgik heraf, at der foruden de alm. ugentlige Møder var afholdt 3 større Fester, nemlig Stiftelsesfesten, som var besøgt af over 100 Deltagere, Julefesten den 7. Januar og Fastelavnensfesten, hvori deltog 450 Personer; endvidere var afholdt en mindre Koncert samt to Foredrag. Medlemsantallet var f. T. 144, nemlig 73 Herrer og 71 Damer. — Kassereren fremlagde derefter det reviderede Regnskab, som godkjendtes.

Sluttelig foretoges Valg af Formand, hvortil Hr. Grosserer *Alb. Hitzinger* gjenvalgtes med Akklamation,

ligeledes gjenvalgte til Sekretær Hr. Naalemager *F. Jørgensen jun.* Til Repræsentanter valgte Hr. Kontorist *Chr. Henriksen* og Hr. Assistent *H. Holler*, og til Revisorer d'Hrr. Afdelingschef, Grosserer *Brix-Hansen* og Kontorist *P. Petersen*.

Formanden opfordrede dernæst Medlemmerne til at virke for Tilgang til Foreningen og udbragte et Leve for Unio, hvorefter Dirigenten hævdede Generalforsamlingen.

Frederiksberg. Samme Søndag som Børnene i Sct. Ansgars Menighed modtog Konfirmations-Sakramentet modtog en Del Børn i Rosenkranskirken's Menighed paa Frederiksberg deres *første hellige Kommunion* under den h. Messe, som blev frembaaret af Menighedens Sognepræst, Pastor *H. Slump*. 24 Børn (9 Dreng og 15 Piger) bleve for første Gang førte til Herrens Bord. Med Glæde kunne vi notere, at Størstedelen af Kommunikanternes Forældre med Bevidstheden om denne Dags store Betydning for deres Børn modtog den h. Kommunion tilligemed Børnene. Det smukke Gudshus var baade ved Formiddags- og Eftermiddagsgudstjenesten fyldt til Trængsel baade af Katholiker og Anderledstroende.

Siden Rosenkrans-Sognets Oprettelse og Kirkens højtidelige Indvielse har der udviklet sig et frodigt Menighedsliv indenfor dette Sogns Grænser, som giver det bedste Haab for Fremtiden. Siden Juni forrige Aar have 16 Børn af Menigheden modtaget Daabens h. Sakramente i Rosenkranskirken, 2 Par ere blevne ægteviede og 16 Medlemmer, blandt hvilke dog flere vare Gamle fra St. Marie Hospitiet, ere afgaaede ved Døden.

Rom. 15,000 spanske Pilgrimme ville besøge Rom i den sidste Halvdel af denne Maaned. Paven har i den Anledning besluttet, at ville foretage den højtide-

lige Saligerklæring af *Johannes D'avila Diego* fra Cadix i Peterskirken, hvor en saadan Højtidelighed ikke har fundet Sted siden Roms Indtagelse i 1870. I Peterskirken vil Leo XIII. ogsaa modtage de spanske Pilgrimme.

— Det næste hellige *Konsistorium* i hvilket Biskopper og Kardinaler udnævnes, vil finde Sted den 18. Juni, det *offentlige* den 21. s. M.

Meddelelser fra Rosenkranskirken.

Daab.

Christian Viggo Josef Rømer (3. Aug. 93). Peter Albert Bergstrøm (1. Okt. 93). Salvator Josef Bergstrøm (1. Okt. 93). Johannes Leonard Charles Henriksen (15. Okt. 93). Paul André Louis Messerschmidt (12. Nov. 93). Knud Bernhard Hausen (12. Nov. 93). Antonius Josef Ansgarius Raith (19. Nov. 93). Hubert Axel Messerschmidt (26. Nov. 93). Axel Marius Josef Hansen (18. Febr. 94). — Astrid Louise Athalia Jochumsen (22. Juli 93). Tassi Ingeborg Wennervald (11. Aug. 93). Mary Hedvig Catharina Foght (12. Aug. 93). Agnes Benedikte Nielsen (17. Juli 93). Anna Mathilde Verhein (17. Sept. 93). Oda Nielsine Mathilde Larsen (5. Nov. 93). Agnes Kristine Jacobsen (28. Jan. 94).

Ægteviede.

Kontorist Frederik Marius Sophus Møller og Adriane Maria Catharina Melskens (27. Juni 93). — Skomager Gustav Henrik Magnusson og Jensine Laurine Iversen (8. Okt. 93).

Døde.

14. Juni 93. Væver Johannes Hansen (82 A.) 12. Nov. 93. Pianofortearbejder Adam Paul Heidloff (39 A.). 4. Dec. 93. Forhenv. Stiftsprovst Hans Peter Kofoed-Hansen (80 A.). 30. Dec. 93. Jørgen Johannes Bloch (10 M.). 15. Marts 94. Oluf Guldbrand Olsen (1 A.). — 11. Aug. 93. Zitta Maria Elisabeth Winther (4. M.). 17. Sept. 93. Forhenv. Lærerinde Caroline Elise Didrikke Brummer (68 A.). 15. Okt. 93. Ellen Christine Hansen (3. A.). 5. Nov. 93. Enke Martine Jansen (67 A.) 25. Nov. 93. Johanne Margrethe Rasmussen (80 A.). 14. Dec. 93. Jørgine Petersen (1 A.). 9. Jan. 94. Partikulier B.'s Hustru Giulia Stagno Balestrini (55 Aar). 9. Jan. 94. Sporvognskusk Nielsens Hustru Josefa Maria, f. Clausen (32 A.). 21. Febr. 94. Ugift Vilhelmine Hansine Olsen (48 A.). 2. April 94. Henriette Gustave Wahlgren (8 A.) 6. April 94. Enke Anna Thöfner (57 A.).

Kirkelig Kalender.

Søndag den 15. April. 3. Søndag e. Paaske. St. Josefs Skytsfest. [I St. Ansgars Kirke afholdes St. Ansgars-Bonifacius-Kollekt til Bedste for de mest trængende kirkelige Anstalter her i Landet]. — **16. M.** Benedikt Josef Labre, Bekjender. — **17. Ti.** Votivofficium af St. Ansgar. — **18. O.** Ferialdag. — **19. To.** Votivofficium af det allerh. Sakramente.
Fredag den 20. April. Marias Bebudelse. [Gudstjenesten som paa Søndagene]. — **21. L.** Anselm, Biskop og Kirkelærer.
Søndag den 22. April. 4. Søndag e. Paaske.

Mariakongregationen for Mænd. Søndag den 15. April (St. Josefs Skytsfest) holder Kongregationens Medlemmer fælles Kommunion i St. Ansgars Kirke under den h. Messe Kl. 8.

Vincentiskonferentsernes Generalmøde finder Sted Søndag den 15. April Kl. c. 11 $\frac{1}{2}$ efter Højmessen i St. Ansgars Kirke. Til Mødet, som afholdes i Lokalet, Bredgade 67, 2. Sal o. G., indbydes herved samtlige aktive og alle passive bidragydende Medlemmer. Lokalbestyrelsen.

Sct. Josefs Gilde. Mandag den 16. April, Generalmøde for Hjelpekassen i Sygdoms- og Ulykkes-Tilfælde, samt Valg af Repræsentanter for IV. Kreds (Vesterbro og Frederiksberg) og V. Kreds (Nørrebro). — Til Repræsentant for III. Kreds er valgt: Hr. Skrædermester Hutters, Østergade 30, 1. S.

Lærlingeforeningen. Søndag den 15. April afholder Lærlingeforeningen om Eftermiddagen en lille Festlighed hos Maristbrødrene, hvortil alle nye Konfirmander indbydes.

Mariakongregationen for Ynglinge fejrer sin Titularfest [Marias Bebudelse] Søndag den 22. April. Kl. 8 Fælleskommunion i St. Ansgars Kirke, og om Aftenen Kl. 6 højtidelig Kongregations-Andagt sammesteds med Prædiken, Optagelse af nye Medlemmer og „Te Deum“.

Unio. Søndag den 29. April afholdes en **Aftenunderholdning** med humoristisk Oplæsning af Hr. Skuespiller P. Jensen m. m. i Koncertpalæets Selskabslokaler. Adgangen er gratis for Medlemmer.

---

v. Hurcks Legat. En Portion af dette Legat er disponibel. Skriftlige Ansøgninger indgives inden Søndag den 29. April hos Kirkeforstander Stratbøcker eller Undertegnede.

J. Braun, Sognepræst.

En ældre Pige med udmærkede Anbefalinger søger Plads til 1ste Maj som Husholderske for en Enkemand eller et Par calige Damer. Linnésgade 25, 2. S.

Næste Nr. af Ugebladet udbringes senere paa Grund af Store Bededag.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Toogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, St. Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 16.

Søndagen den 22. April.

1894.

Indhold: Den h. Evangelist Markus. Archæologisk Opdagelse i de romerske Katakomber. Efterretninger fra Ind- og Udland: Kjøbenhavn. Osnabrück. Spanien. Rom. Bekjendtgjørelser. — Tillæg: „Vor Frue af Lourdes“.

Den h. Evangelist Markus.

—o—

Paa Onsdag, den 25. April, er det Evangelisten *Markus'* festlige Mindedag. *Johannes* med Tilnavnet *Markus* fra Jerusalem var i Slægt med Barnabas og derfor rimeligvis af Levi Stamme. Han ledsagede Paulus og Barnabas til Antiokien og paa deres første apostoliske Rejse lige til Perge i Pamfylie. Paulus havde under sit første Fangenskab i Rom Markus til Medhjælper, og under sit andet Fangenskab bad han Timotheus om fra Efesus at komme til sig med Markus, da denne kunde være han nyttig til Tjenesten.

Markus omtales ogsaa i 1. Petr. 5, 13; han kaldes i dette Brev, som er skrevet i det vesterlandske Babylon, d. v. s. i Rom, Apostelen Peters (aandelige) Søn og sender ved Peter sin Hilsen til de Menigheder, til

hvilke Brevet er stilet; de hellige Kirkefædre kalde ham Peters »Discipel, Følgesvend og Tolk«, — hvad der tyder paa, at han var bleven døbt af Peter og ledsagede sin aandelige Fader paa hans apostoliske Rejser.

Kaldes han af Kirkefædrene »Peters Tolk«, saa vil det sige, at han skrev sit Evangelium efter hvad Peter fortalte; han skrev det paa Græsk i Rom, nærmest til Brug for de Kristne der, som for Størstedelen vare omvendte fra Hedenskabet, for at befæste dem i Troen paa, at Jesus virkelig er Herre over baade den synlige og Aandernes Verden, samt at Apostlene ere Jesu beskikkede Sendebud. Havde Markus end ikke været Øjen- eller Ørevidne til hvad han beretter, saa øste han dog af en paalidelig Kilde, nemlig af Apostelen Peters Læreforedrag. Det er saa godt som alle Fædre enige om.

Af Apostelfyrsten Peter blev Markus sendt som Apostel til Ægypten, for at erobre for Kristus dette Oldtidens saa berømte Land, et Sæde baade for stor Lærdom og store Vildfarelser. Ved hans Forkyndelse udbredte den katholske Tro sig mægtigt i Ægypten, og Grunden blev lagt til hint blomstrende kirkelige Liv, som vi møde i de første kristne Aarhundreder i hint Land. Efter at Markus havde forkyndt Evangeliet i forskellige Byer i Ægypten, kom han til Alexandria, Landets daværende Hovedstad og den anden Stad i det romerske Verdensrige; her opslog han sit Bispestæde og her i dette berømte Centrum for verdslig Lærdom forberedte han hin Skole for kristelig Videnskab, ved hvilken Alexandria i det tredie og fjerde Aarhundrede udmærkede sig i hele den katholske Kirke.

De store Resultater, som den h. Markus opnaaede i Alexandria, vakte Hedningernes Had imod ham og forskaffede ham snart Martyrkronen. Paa en Fest til Ære for den hedenske Afgud Serapis blev han, netop i det Øjeblik, han frembar det hellige Messeoffer, over-

faldet af Hedningerne, mishandlet og kastet i Fængsel. Om Natten viste Frelseren sig for ham, trøstede og opmuntrede ham med de Ord: »Fred være med Dig, Markus, min Evangelist.« Den næste Morgen led den h. Markus Martyrdøden. Kirken fejrer som ovenfor sagt hans Mindedag den 25. April.

Den h. Evangelist afbildes af den kristelige Kunst med en Løve som Symbol. De fire Evangelister have som bekjendt alle deres særegne Symboler, Matthæus et Menneske, Lukas en Okse, Johannes en Ørn. Disse Symboler hidrøre fra det underfulde Syn, som omtales hos Profeten Ezekiel. Fordi Matthæus begynder sit Evangelium med Jesu menneskelige Slægtregister, er der tillagt ham et Menneske som Symbol; Lukas' Symbol er Offerdyret, fordi han begynder sit Evangelium med Zakarias' Offer og Præstetjeneste. Johannes' Symbol er Ørnen; thi Johannes svinger sig som paa Ørnevinger op til Gud selv, idet han begynder sit Evangelium med Sønnens evige Fødsel af Faderen: »I Begyndelsen var Ordet, og Ordet var hos Gud, og Ordet var Gud.« Evangelisten Markus har Løven hos sig — fordi han begynder sit Evangelium med Johannes den Døbers eftertrykkelige Prædiken »Gjører Bod«, med hans Røst, som raaber i Ørkenen.

Den h. Markus' Legeme blev først bisat i Alexandria, men kom derfra i det 9. Aarhundrede til Venedig, hvor der til hans Ære blev opført en prægtig Domkirke, St. Markuskirken. Den h. Markus blev Skytspatron for den opløbstrende By, hans Billede med Løven blev Republikkens Vaaben, det saas paa alle Faner, paa Skibsflagene, paa Mønterne; endnu den Dag i Dag staar i Venedig paa en høj Granitstøje nær ved Havet den h. Markus' Bronceløve med Evangeliebogen i sine Kloer, og Støjlen bærer Indskriften: »*Pax tibi, Marce, Evangelista meus*«, »Fred være med Dig, Markus, min Evangelist.«

Paa den h. Markus' Dag afholdes siden ældgammel Tid en *Bønprocession*. Allerede før Pave Gergor den Store († 604) var den almindelig. Det er ikke saa meget en højtidelig Festprocession, men snarere en *Bøn- og Bodsprocession*; derfor er den violette Farve ogsaa foreskrevet ved Processions-Messen saavel som Litaniet til alle Helgener med dets mangehaande Forbønner, der minde os om Processionens Karakter. Henlægges den h. Markus' Fest af en eller anden Grund til en anden Dag, saa afholdes Bønprocessionen dog den 25. April, saafremt første Paaskedag da ikke falder paa denne Dag. Processionen staar altsaa ikke i et særegent Forhold til den h. Markus' Fest. I Processionsmessens Epistel fremstilles for os Profeten Elias' Exempel: »Elias var et Menneske underkastet Lidelser ligesom vi, og han bad en Bøn, at det ikke maatte regne paa Jorden, og der kom ingen Regn i tre Aar og sex Maaneder; derefter bad han atter, og Himlen sendte Regn og Jorden frembar Frugter.« Evangeliet indeholder Frelserens Opfordring til udholdende og tillidsfuld Bøn: »Beder og I skulle faa, søger, og I skulle finde, banker paa, og der skal oplades for Eder.«

Lignende Bønprocessioner afholdes ogsaa paa *Mandag*, *Tirsdag* og *Onsdag* i næste Uge, de saakaldte kirkelige *Bededage*, som hvert Aar gaa forud for Kristi Himmelfarts Fest. Som paa den h. Markus' Fest bedes under disse Processioner Litaniet til alle Helgener. De hidrøre fra ældgammel Tid. Allerede den h. Mamertus, Biskop af Vienne i Frankrig, omtaler dem i Aaret 469, i hvilket Aar de bleve indførte i hans Bispedømme som Bede- og Bods dage, for ved Bøn og Bod at afvende de guddommelige Straffedomme og anraabe om Guds Barmhærtighed. I vore Dage er det særlig Markfrugternes Væxt og Frodighed, som man anbefaler til Guds Velsignelse i disse tre Bededage, som gaa forud for Himmelfartsfesten. Da de falde i Begyndelsen af Foraaret og paa en Aarstid, der er saa vigtig for den kommende Høst, egne de sig ogsaa ganske særlig dertil.

Archæologisk Opdagelse i de romerske Katakomber.

—o—

Prælat, Msgr, *Joscf Wilpert*, en født Schlesier, som efter at have afsluttet sine theologiske Studier og modtaget Præstevielsen i Innsbruck, i Begyndelsen af Firserne rejste til Rom, for under Msgr. *Anton de Waals* dygtige Ledelse at studere den kristelige Archæologi og allerede har offentliggjort flere betydningsfulde archæologiske Skrifter, der have vakt Opsigt i de videste Kredse og sikret den unge Lærde et varigt Navn blandt Videnskabens Stjerner, har i afvigte Marts været saa heldig at gjøre en, for Liturgiken, saavel som for Dogmatiken, højst vigtig Opdagelse ved at finde en Cyclus af fire Malerier, som stamme fra det andet Aarhundredes første Halvdel. Et af disse Billeder er aldeles uvurderligt, da det er den allerførste *historiske*, ikke blot *symboliske*, Fremstilling af den hellige Messe. Malerierne findes i Priscillakatakombernes allerede mindst hundrede Aar tilgængelige Hovedkapel, igjennem hvilket Tusinder og atter Tusinder af Mennesker ere vandrede uden at ane disse Maleriers Tilværelse. De vare nemlig skjulte under en Dryppestenskruste, og det paa en Maade, at man ikke ojnede det allerringeste af Farverne, endnu langt mindre af Figurerne. Prælat Wilpert har a priori forudsat, at de maatte være der; han opløste ad kemisk Vej Dryppestenskrusten og fandt to herlige Cyclus. Roms Archæologer vare aldeles overraskede over et saa uventet Resultat. Archæologiens »Fader« og »Mester«, Commendatore Giovanni Baptista *de Rossi*, vilde, skjönt Graven nær og næsten uden Besiddelse af legemlig Kraft, alligevel se »Brødets Brydelse« og føres til det nærved Indgangen liggende Kapel, for med egne Øjne at skue dette mindeværdige Billede. Det var hans første Besøg i en Katakombe efter det Slagtiifælde, der ramte den store kristelige Lærde og Katakombeopdager for et Aars Tid siden; forhaabentlig bliver det endnu ikke hans sidste.

Dr. H.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Kjøbenhavn. *Vincentforeningerne* holdt deres anden *Generalforsamling* for i Aar Søndag d. 15. April Kl. 11½. Der havde indfundet sig 28 Brødre. *Den højærværdigste Biskop* præsiderede. Efter at de enkelte Konferentser havde aflagt Beretningen om deres Virksomhed siden sidste Generalmøde, tog Biskoppen Ordet, idet han bl. a. roste en ung Svensker fra Omegnen af Malmö, der ogsaa denne Gang var mødt, og udtalte det Ønske, at mange af Menighedens unge Mænd maatte deltage i Foreningens Kjærlighedsværk. Saavidt som mulig burde ogsaa alle Vincentsbrødre give Møde paa Generalforsamlingerne. Foreningens Statuter vare blevne optrykte; de maatte læses flittigt og overholdes med Iver. Biskoppen opfordrede dernæst til Abonnement saavel paa »Nordisk Ugeblad« som paa de katholske Smaaskrifter, som udkomme med korte Mellemlum. Det var aldeles nødvendigt paa denne Maade at forsvare sig mod de falske Beskyldninger, den katholske Kirke gjøres til Gjenstand for her hjemme. I Nationaltidendes »Fra Kirkelivets Omraade« var netop samme Dag *F. F.* fremkommet med en ny. Først havde Hr. *F. F.* paastaet, at det var i sydlige Lande, Ordets Forkyndelse forsømtes. Efter at endog en dansk i Spanien værende Protestant havde oplyst Hr. *F. F.* om, at det ikke var rigtigt, paastod han nu, at Prædikenen forsømtes i de *tyske* katholske Lande. Dette vakte Harme hos de forsamlede Vincentsbrødre, af hvilke flere af personlig Erfaring kjendte til Forholdene i de Lande. Munterhed vakte det, da det oplystes, at en dansk Mand, der senere er gaaet over til Katholicismen, for en Del Aar siden et Sted i det sydlige Tyskland paa én Søndag havde hørt fem Prædikener i én Kirke. Der prædikedes overhovedet i de katholske Kirker flere Gange hver Søndag, og det vilde uden Tvivl være en Umulighed at finde en eneste Kirke i Tyskland, hvor der ikke holdes i det mindste én Prædiken hver Søndag.

Ogsaa Chiniquy's Bog var nu udkommet paa Dansk i Odense, efter at en kjøbenhavnsk Forlægger havde *nægtet* at ville have med et saa smudsigt Stof at gjøre. Den læstes desværre meget af et Publikum, der manglede alle Forudsætninger til at kunne gennemskue det

Løgnevæv, hvoraf denne skandaløse Pamflet var sammenfiltret. Biskoppen sluttede derfor med en indtrængende Opfordring til alle Katholiker at støtte den katholske Presse ved at abonnere paa Smaaskrifterne. Næste Generalmøde, til hvilket man ogsaa haaber at se Brødre fra Fredericia og Randers, vil finde Sted i Juli Maaned i St. Andreas Kollegiet i Ordrup.

Osnabrück. Ifølge »Germania« har Pave Leo XIII. udnævnt Msgr. *Bernard Hoting*, Biskop af Osnabrück og Apostolisk Provikar for Slesvig-Holsten, til pavelig Tronassistent.

Spanien. I Andalusien hersker for Tiden Hungersnød. Adskillige Blade herhjemme have i den Anledning bebrejdet Gejstligheden, at den i Stedet for at lindre Nøden samlede Peterspenge ind og foranstaltede Pilgrimsture til Rom. Sandheden er imidlertid den, at Katholikerne og Gejstligheden i Spanien baade give til Paven og til de Nødlidende, og at de Liberale, som skrige mod Peterspengene, netop ere de virkelige Skyldige i det skønne Andalusiens Elendighed. Statens antireligiøse Styrere have *lovet* Befolkningen Guld og grønne Skove, da de toge de nedarvede kristne Skikke og Institutioner bort, men de have *givet* dem Papir-Rettigheder, Hungersnød og Elendighed; saaledes klage de spanske Aviser.

I Valencia bleve Pilgrimmene angrebne af en Bande Anarkister, ved hvilken Lejlighed flere Personer saaredes. Biskoppen af Madrid fik et Dolkestød, der gjenborede hans Soutane, og Ærkebiskoppen af Sevilla fik Ruderne i sin Vogn slaede itu.

Rom. I Søndags, den 15. April, fuldbyrdede Pave Leo XIII. i St. Peters Kirke *Johannes Davila Diegos* højtidelige Saligerklæring. Højtideligheden, der varede over to Timer, overværedes af 7000 spanske Pilgrimme og 20 spanske Biskopper, det spanske Gesandskab ved Vatikanet og Tusinder af Tilskuere. Om Eftermiddagen begav den h. Fader sig atter ned i Peterskirken for at holde Bøn. Ved denne Lejlighed vare de spanske Pilgrimme atter tilstede tillige med 30,000 andre Personer.

De romerske Blade hilse i begejstrede Artikler de spanske Pilgrimme og brændemærke Fritænkernes Angreb i Valencia som sande Forbrydelser. Flere Tusinde Pilgrimme ere endnu i Vente.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 22. April. 4. Søndag e. Paaske. — **23. M.** Georg, Martyr. — **24. Ti.** Fidelis af Sigmaringen, Martyr. — **25. O.** Markus, Evangelist (Bededag; efter Skolemessen i St. Ansgars Kirke Kl. 8 $\frac{1}{4}$ Bønprocession og Litani). — **26. To.** Kletus og Marcellus, Paver og Martyrer. — **27. F.** Petrus Kanisius, Bekjender. — **28. L.** Paul af Korset, Bekjender.

Søndag den 29. April. 5. Søndag e. Paaske. Petrus Martyr.

Mariakongregationen for Ynglinge fejrer sin **Titularfest** [Marias Bebudelse] Søndag den 22. April. Kl. 8 Fælleskommunion i St. Ansgars Kirke, og om Aftenen Kl. 6 højtidelig Kongregations-Andagt sammesteds med Prædiken, Optagelse af nye Medlemmer og „Te Deum“.

Sct. Josefs Gilde. Mandag d. 23. ds. Gradsmøde samt Optagelse af de dertil berettigede Brødre i Graden. — Til Repræsentant for IV. Kreds er valgt Hr. Skrædermester Nielsen, Brorsonsgade 10 St. Fredbg. Til Repræsentanter for II. og V. Kreds ere ligeledes Dhrr. Suedker Hartel, St. Kongensgade 27, 3. S., og Gas- og Vaudmester Raith, Ahornsgade 14, St., gjeuvalgte.

Lærlingeforeningen holder ikke Møde Søndag den 22. April; næste Møde Søndag d. 29. ds.

Unio. Søndag den 29. April Kl. 8 $\frac{1}{2}$ afholdes en **Aftenunderholdning** med humoristisk Oplæsning af Hr. Skuespiller P. Jensen m. m. i Koncertpalæets Selskabslokaler. Adgangen er gratis for Medlemmer. Besøgende i Henhold til Lovenes § 5 betale 1 Kr.

v. Hurcks Legat. En Portion af dette Legat er disponibel. Skriftlige Ansøgninger indgives inden Søndag den 29. April hos Kirkeforstander Stratbøcker eller Undertegnede.

J. Braun, Sognepræst.

Plads ledig. En paalidelig og flink **Enepige** kan faa Plads paa Landet, 3 Mil fra Kjøbenhavn, hos et Herskab, bestaaende af 3 voxne Personer. Pladsen kan tiltrædes til 1. Maj eller 1. Juni. Billet mrkt. Enepige kan nedlægges i Redaktionens Brevkasse.

En ung Mand, 28 Aar, søger Plads som Bud, Inkassator eller Lignende. Redaktionen anviser.

Korrespondents. Ugebladets Læsere gjøres opmærksomme paa, at Klager over Uregelmæssigheder ved Bladets Distribution bør meddeles skriftlig til Hr. Grosserer Millech (Kjøbmagergade 10), hos hvem ogsaa udeblevne Numre kunne faas. Et uforudset Uheld kort før Bladets Trykning foraarsagede sidste Nummers sene Udsendelse.

Redaktionen.

**Dette Nr. er udsendt senere paa Grund af
Store Bededag.**

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Toogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, St. Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 17.

Søndagen den 29. April.

1894.

Indhold: Det syvende Bind af Janssens tyske Historie. Kristi Himmelfart. Efterretninger fra Ind- og Udland: Kjøbenhavn. Svendborg. Frankrig. Tyskland. Rom. Fulda. Bekjendtgjørelser. — Tillæg: „Vor Frue af Lourdes“.

Det syvende Bind af Janssens tyske Historie.

—o—

Det af Alle med Spænding forventede syvende Bind af *Janssens Værk*: »Geschichte des deutschen Volkes seit dem Ausgang des Mittelalters« udkom i Dec. f. A. Det fører Sidetiteln: »Kulturzustände des deutschen Volkes seit dem Ausgang des Mittelalters bis zum Beginn des 30jährigen Krieges. Drittes Buch. Von Johannes Janssen. Ergänzt und herausgegeben von *Ludwig Pastor*. (1 bis 12. Auflage. gr. 8. XLVIII u. 660 S. Freiburg im Breisgau. Herder 1893.) og behandler i 17 Kapitler »Skolerne og Universiteterne, Videnskaben og Dannelsen til Begyndelsen af Trediveaarskrigen.«

Først og fremmest maa vi udtrykke vor Glæde over, at den store, for to Aar siden afdøde Frankfurter-

Historiker har fundet en jævnbyrdig Efterfølger, som paa en værdig Maade vil bringe det monumentale Værk til Afslutning. Det turde, som Viebiskop Dr. *Hermann Joseph Schmitz* har ytret, ikke staa som en Torso, at Modstanderne kunde beraabe sig paa, det havde været Janssens »persönliche Schrulle«. Og Manden til at fortsætte, er Janssens dygtigste Elev. Vi mindes for en fjorten Aar siden at have set en tysk Rus staa foran den sorte Tavle i Vestibulen til Universitetet i Innsbruck og gennemlæse Opslagene, ved hvilke Professorerne anmeldte deres Forelæsninger ved Semestrets Begyndelse. Da faldt hans Øjne paa en Anmeldelse af Foredrag om Renaissancetidens Paver, der var undertegnet Pastor. »Det vil blive en rar Pavehistorie«, udbrød vor Nordtysker. Vi trøstede ham med, at her var ikke, som i hans Hjemstavn »Pastor« ensbetydende med en protestantisk Ordets Tjener, og den unge Mand fortrød ikke, at have fulgt vort Raad, med os at frekventere Pastors interessante Foredrag over Pavehistorien, der senere er udkommet i Bogform og have bragt talrige nye Meddelelser, der væsentlig korrigerer mange gængse Misforstaaelser af det femtende Aarhundredes Pavers Liv og Virksomhed.

Skjønt Pavehistorien endnu en Række af Aar fuldt ud kunde lægge Beslag paa Pastors hele Arbejdskraft, bøjede han sig for sin afdøde Lærers og mange fremragende Mænds, særlig Viebiskop Dr. Schmitz's Ønske, lagde sine egne Arbejder foreløbig paa Hylden og tog fat paa at fortsætte Janssens Værk.

Af Pastors Fortale se vi, at kun de første 69 skrevne Sider af det efterladte Haandskrift til det syvende Bind vare færdige til at gaa i Trykken, medens alt det Øvrige udkrævede et gjentaget, nojagtigt Gjennemsyn. Desværre var tilmed under Janssens sidste Sygdom en Del af Manuskriptet kommet i Uorden. »Særlig tidsspillende blev Udfyldningen af de talrige Citater, som kun

fandtes antydede; den krævede hyppigt Gjennembladningen af vedkommende Tidsskrifts samtlige Bind.« De af Udgiveren efter den Afdødes skriftlige Antydninger forfattede Tilsætninger bløve anbragte i Anmærkningerne og kjendeliggjorte ved to smaa Stjærner. Som Janssens Afskedsgave til det tyske Folk kan man betragte

i første Del Kapitlerne: 1) De gamle Skolers Forfald efter Kirkesplittelsen; 2) Folkeskolerne — Lærernes Lønning — Skoleungdommen og dens Behandling; 3) ny grundlagte protestantiske Latinskoler og Gymnasiallærernes Lønning — Undervisningsfag og Læremethode; 4) Skoler i katholske Egne; 5) Skoledramaet hos Protestanterne og Katholikerne; 6) Universiteterne: 1. Universiteterne under de katholske Øvrigheder — Jesuiternes akademiske Lærevirksomhed, 2. de protestantiske Universiteter;

i anden Del Kapitlerne: 1) Humanistiske Studier — filologisk Lærdom — latinsk Digtning; 2) Retsstudium og Retsvidenskab; 3) Historieskrivning; 4) Matematik og Astronomi; 10) Prædiken hos Katholiker og Protestanter; 11) Bogcensur — Bogtrykkeri og Boghandel — Blade og Aviser.

Pastors Hovedopgave bestod i at affatte de i anden Del manglende Kapitler:

5) Naturvidenskaberne; 6) Lægevidenskaben; 7) Filosofi og Theologi hos Protestanterne; 8) Theologi og Filosofi hos Katholikerne; 9) Oversættelser af den hellige Skrift paa Tysk hos Katholiker og Protestanter.

Det af Mesterhaand tegnede Tidsbillede er overvejende mørkt. Livskraften hos en Nation, som har formaaet atter at arbejde sig op fra saadanne sandelig forfærdelige Tilstande, der ved Trediveaarskrigen saa bløve endnu langt mere forfærdelige, fortjener al Paaskjon-

nelse. Kæmpe-Omfanget af det forarbejdede Materiale — allerede alene den i Begyndelsen af Bogen meddelte Fortegnelse af de gjentagne Gange citerede Bøger fylder 21 snevertrykte Sider — nøder til Kortfattethed ved Anmeldelsen af det helt igjennem højst interessante Indhold.

Et i Sandhed alt andet end tiltrækkende Billede byde de midt i det »rene Evangeliums« Lysfylde staaende protestantiske Universiteter, særlig Wittenberg, Skuepladsen for Luthers mangeaarige Lærervirksomhed. Studenterne overgik indbyrdes hverandre i de vildeste Udskejelser. Da Melanchthon engang ved Aaret 1556 ilede ud iblandt de om Natten larmende Studenter, for at faa dem skilte i Fred, angreb en Student ham med det blanke Værge. Vilde Drikkegilder og Slagsmaal hørte med til Dagens Orden, og man kunde neppe finde en Bolig, som bød Sikkerhed derfor. Professor Major betegner i en Prædiken Wittenberger-Musasonnerne ligeud som »levende Djævla«. I Aaret 1560, faa Maa-neder efter Melanchthons Død, stormede en Hob op-rørske Studenter ved Nattetid hans, dengang af hans Datters Mand Caspar Peucer, Højskolens Rektor, be-boede Hus, itusloge alle Vinduer og brøde Væggene ned. I Aaret 1542 frygtede man paa Grund af den herskende Tøjlesløshed for alle Studiers Undergang, et cyklopisk »Barbæri«. »Det er bekjendt i hele Landet,« skrev paa samme Tid Regensburger-Prædikanten Waldner, hvor ugudelige mange af Wittenberger-Studenterne opføre sig med Utugt, Spil, Gudsbespottelser, Spotten, Banden og Drikken«. I det forhenværende Augustinerkloster, som Luther tidligere havde modtaget til Foræring af Kurfyrsten af Sachsen, holdt hans Søn, Martin Luther, en Beværtning. I denne havde to af Hertug Philipp af Pommerns Sønner, som 1563—1565 studerede i Wittenberg, taget Bolig, men kunde ikke blive boende der, fordi der ovenover deres Værelser vare syv Stuer

fulde af allehaande Studenter, baade Franskmænd og Polakker, baade Schwaber og Franker, hvis ubundne Liv om Dagen som om Natten foraarsagede stor Forstyrrelse. Deres Bøn til Husets Herre, om at skaffe Forandring og fjerne disse Studenter, var forgjæves; thi den i sine Formuesforhold tilbagekomne Luther, som var nedsunken i sanselige Udskejelser, var døv imod Alt, hvad der syntes ham en Indskrænkning af hans Erhverv, som han ogsaa fandt paa uretfærdig Vej.

Det saa ikke meget bedre ud paa det i Aaret 1544 oprettede protestantiske Universitet i Königsberg. I de akademiske Love maatte der i 1546 udtrykkeligt forbydes: at belejre Husene, at opbryde Dørene og at ødelægge Haverne.

Mellem Studenterne paa den ene Side og Kjøbmændene og Haandværkerne paa den anden kom det til blodige Kampe, selv til Mordscener, saa at Højskolen skulde flyttes til Wehlau. Efter Rektor Sabinus, en af Melanchthons Svigersønners Bekjendelse fra 1533, var enhver sædelig Orden borte. Theologen Andreas Osiander troede sig ikke mere sikker paa sit Liv og tog derfor Vaaben med baade paa Prædikestolen og i Høresalen. Efter hans i 1552 indtrufne Død blev der udspremt Rygtet om, at han paa sin Dødsseng havde brolet som en besat Okse; Djævelen havde drejet Halsen om paa ham og sønderrevet hans Lig.«

Om Tilstandene paa det kurbrandenburgske Frankfurter (protestantiske) Universitet mente Prædikant og Professor Andreas Muskulus: »Sodoma og Gomorra, selv Venusbjerget var Børneleg ligeoverfor den nu herskende Utugt. Naar vore Bedsteforældre (d. v. s. de katholske Forfædre) skulde se Nutidens Verden, navnlig Ungdommen, vilde de være nødte til at tilhulle deres Øjne eller spytte paa os.«

To Gange stormede man hans Hus, saa at han længtes efter Böhmerwald. Der forekom i det rene

Evangeliums fulde Lys saa blodige Slagsmaal mellem Studenter og Borgere, at de sidste endog kjørte Kanoner op imod de første, Professor i Retsvidenskab Christoph von der Strassen, Kurfyrst Joachim den Andens Gehejmeraad, forledede fra Kathedret Studenterne til de værste Udskejelser; det lader sig bevise ved Aktstykker! Da Theologiprofessor Alesius offentligt optraadte derimod, fik han af Landsherren en Irettesættelse; men han vendte ogsaa Ryggen til et saa besynderligt Plantested for Evangeliet.

I den lutherske Universitetsby Marburg, hvis Højskole 1527 var bleven grundlagt af Landgreve Philipp, den berygtede Bigamist, drak den »evangeliske« Rektor Eobanus Hessus († 1540) sig med fuld Bevidsthed langsomt til Døde. Man hengav sig der til Drukkenhed og de dertil hørende Laster paa en Maade, at Folk, efter Theologen Martin Butzers Indberetning til Landgreven, »daglig laa paa Gaden som Svin«.

I et særligt ilde Rygte stod det strengt lutherske Universitet Tübingen, hvor den raaeste Pokuleren i en ganske overordentlig Grad hørte til Dagens Orden, hvor Universitetets Kansler og Provst Jacob Andreae 1568 og 1569 udsendte høje Klageraab over »det gængse, raa, epikuræiske, dyriske Liv, med Fraadseri og Drukkenhed« og hvor, som han forsikrer, foruden Drukkenhed Gudsbespottelsens forfærdelige Last florerede. Virkningsløs forblev den gjentagne Indskriden af den württembergske Hertug Christoph, som havde vent sig til at betragte dette Universitet som den »rene Læres Øjsten« og som »den kristelige Tugts Moder og Amme«. I en Skrivelse til Senatet maatte han selv dadle, at der under hans nylige Nærværelse i Tübingen, (i 1565) i den Grad hele Natten igjennem havde været en Helvedeslarm, Raaben og Støjen næsten gjennem hele Byen, at vi selv ikke have nydt nogen rolig Søvn, og ikke om Natten og paa vort Slot kunde vide, hvad

for Ildebrande og Mord i vor By ved saadanne letsindige og ugudelige Mennesker vare skete.« En af Tübingens Embedsmænd kaldte i 1577 ved Slutningen af et Klageskrift til Senatet disse Tilstande for »et ugudeligt Væsen som i Sodoma og Gomorrha«. Mord horte ikke til Sjældenhederne og voldelige Overfald vare hyppige. En Student, som engang havde tilføjet en anden et slemt Stiksaar, blev, fordi den Saarede ikke var afgaaet ved Døden, kun straffet med Carcer (Fængsel). Hvorledes det saa ud ved de evangeliske Universiteter Erfurt, Heidelberg, Jena, Helmstädt, lader sig efter det Meddelte alt formode. De ved Aarhundredets Begyndelse saa glædeligt opblomstrende humanistiske Videnskaber var i en saadan Tilbagegang, at Luthers fortrolige Ven Spalatin i Aaret 1543 har skrevet: »Den gyldne Tidsalder og alle bedre Tidsaldre ere forbi, den Sletteste er fulgt; jeg haaber, at Afslutningen ikke mere vil være fjærn.«

I Jurisprudentsen vandt den absolutistiske romerske Ret en fuldstændig Sejr over den nedarvede, germaniske Vedtægtsret. Justits og Forvaltning kom helt i Juristernes Hænder. Statslivet bevægede sig i juridiske Former. Men om at afskaffe den kanoniske Ret vilde Juristerne, selv i Wittenberg, ikke vide af. Til ikke ringe Ærgrelse for Luther vilde selv Retsprofessor Schürpf derfor heller ikke anerkjende Prædikanternes Ægteskaber for gyldige og disses Børn for ægtefødte og arveberettigede, og det stemmede samtlige Wittenberger-Jurister overens med ham i.

At det nu var blevet bedre i Tyskland, siden man havde »uddrevet den pavelige Djævel«, var saa lidt indlysende for den protestantiske Historieskriver Sebastian Franck, at han meget mere udtalte den Overøvisning, at der i hans Sted var traadt »syv værre skalkagtige Aander.«

Mærkværdig var »Reformatorerne« skarpe Mod-

stand imod Astronomiens Fremskridt. Luther kaldte *Kopernikus* »en Nar«. Melanchthon udtalte sig heller ikke gunstigere om ham. I Tübingen vovede Matematiker *Maestlin* efter Aaret 1583 ikke offentlig at foredrage Kopernikus' Lære, skjønt han var overbevist om dens Rigtighed, men fulgte i sine Forelæsninger det gamle Ptolemæiske System. Ogsaa den Gregorianske Kalenders Indførelse mødte den stridigste Modstand hos Protestanterne, saa at *Kepler* erklærede: »Det er en Skam for Tyskerne: de have opfundet Kalenderforbedringens Kunst og ere nu (d. v. s. Protestanterne) det eneste Folk, som selv undværer Forbedringen.«

Dr. H.

Kristi Himmelfart.

—o—

Oplofter Eders Porte, I Himmelfyrster vidt,
 Alt længe sørged de, fordi de stængtes.
 Den Ærens Konge kommer, som vældelig har stridt,
 Hans Følge ere Fangerne, der længtes.
 Stem op et Hosanna, der er fuldgyldigt Skjel,
 Byd Drotten og hans Sejerstog velkommen.
 Mens Jordens Børn vemodig ham synge et Farvel
 Og bævende »paa Gjensyn« — ak, til Dommen.

Farvel da, min Forløser, dit Jordeliv er endt,
 Din Herlighed jeg vil Dig ej misunde.
 Tag Sæde ved Guds Højre, Du har det dyrt fortjent;
 Jeg vil ej holde Dig, om end jeg kunde.
 Usynlig er Du hos os — det var dit sidste Ord —
 Til selv Du Tidens Grænsepæle flytter;
 Paa dette Afskedslofte urokkelig jeg tror
 Og til din Røst paa Kirkens Læber lytter.

Farvel; o min Forløser, mit Hjærte følger med;
 Mit Fædreland er jo hos Dig alene.
 Imedens vil jeg sidde saa tyst ved Tidens Bred
 Og hænge Harpen op i Træets Grene;
 Vil sidde her og tænke paa Dig, o Herre Krist.
 De sige: Lad os høre dine Strænges
 Den glade Sang! — Min Glæde har Maal og Mæle mist
 Thi efter Sion og dets Drøt jeg længes.

Vil sidde her og mindes din rene Færd paa Jord
 Og trofast i dit Levneds Fodspor træde,
 Saa jeg ad Himmelvejen kan træde i dit Spor
 Og møde Dig igjen i evig Glæde.
 Oplofter Eders Port og lad dem aabne staa;
 I Himmelfyrster, aldrig mer de stænges;
 Uendeligt er Toget, vi alle følge maa,
 Vi er jo Kristi Fanger, vi som længes.

J. F.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Kjøbenhavn. Den ærværdige Forstander for Marist-Skolebrødrene ved Dreng-Vajsenhuset og St. Marie-Skolen paa Frederiksberg, Br. *Weibert*, har desværre i den senere Tid været lidende — rimeligvis af Overanstrengelse og klimatiske Forhold — og agter derfor med sine Foresattes Tilladelse at opholde sig en Tidlang i Frankrig, for at gjenvinde sin Sundhed. Den dygtige og nidkjære Skolebroder rejser rimeligvis Mandag eller Tirsdag til Beauchamp. For de kirkelige Interessers Skyld ville vi haabe, at Br. Weibert om nogle Maaneder atter vender tilbage for at gjenoptage sin Gjerning. Menighedens bedste Ønsker og Bønner ville uden Tvivl ledsage ham paa hans Rejse.

Svendborg. De nu forløbne Dage ville staa som uforglemmelige Mærkedage for den herværende katholske Menighed, der havde den Lykke for første Gang at se en katholsk Biskop i sin Midte, som det overhovedet er første Gang siden Kirkesplittelsens Dage, at en katholsk Biskop har gjæstet Svendborg By. Fredagen den 20. April ankom vor højærværdigste Biskop *Johannes* hertil, ledsaget af Hr. Kapellan *Fredriksen* fra Odense og modtoges paa Banegaarden af Menighedens Sognepræst, Lærere og Forstanderskab. Om Aftenen Kl. 8 holdt Hs. biskoppelige Højærværdighed sit første højtidelige Indtog i vort Gudshus, dette, der allerede i og for sig gjør et saa venligt og tiltalende Indtryk, var smykket med Guirlander og festlig oplyst og fyldt dels af Medlemmer dels af Anderledestroende. I Spidsen af Processionen, der tog sin Udgang fra Præstegaarden, bares Korset, derefter fulgte hvide blomsterbærende Smaapiger, og Ministranter gik umiddelbart foran Biskoppen, der var iført det biskoppelige Ornat med Mitra og Bispestav. Ved Kirkens Indgang modtoges Biskoppen af Sognepræsten, højærv. Hr. Pastor *Fr. Pohl*, hyldede derefter Korset, knælede og bad og gik saa, medens han velsignede Menigheden, op til Alteret. Efter at Koret havde sunget en stemningsfuld Hymne, talte Biskoppen til den andægtige og spændt lyttende Forsamling. Med hjærtelige og begejstrede Ord udlagde han, hvorledes Kirken til alle Tider har elsket Frelseren, sin guddommelige Brudgom, og gik derefter over til at vise Betydningen af det Ord, hvor Frelseren kalder sig selv for Vejen, »Jeg er Vejen«, hvorledes han bragte Sandheden til den fortvivlende Menneskeslægt, kundgjorde os Guds h. Vilje og styrker os til at opfylde den, og endelig ved Indstiftelsen af sin h. Kirke har draget Omsorg for, at den Kundskab og Naade, han har bragt, aldrig skal forvanskes eller forsvinde, saa vi i vor h. Kirke

havde det eneste faste og urokkelige Støttepunkt for vor Tro og hele vort kristelige Liv.

Efter sin Tale bemærkede Biskoppen endnu, at det ifølge de kanoniske Forskrifter foruden, at styrke Troen ogsaa var hans Pligt at føre Tilsyn med de forskjellige kristelige Institutioner, Skoler, Foreninger, som ogsaa at bede for Menighedens afdøde Medlemmer. Slutelig meddelte den højærværdigste Biskop Menigheden den højtidelige biskoppelige Velsignelse.

Søndagen d. 22. April meddelte Hs. biskoppelige Højærværdighed *Konfirmationens hellige Sakrament* til 40 af Menighedens Medlemmer. De Voxne kommunikerede i Prælatmessen, under hvilket Koret sang en firstemmig Messe af Haller. I sin Tale umiddelbart før Konfirmations-Sakramentets Meddelelse betonedes Biskoppen særlig, at Konfirmationen er et af Jesus Kristus indstiftet Sakrament og at vi i samme modtage den Helligaands Kraft til altid og i alle Forhold at vise os som modige og uforfædede Stridsmænd for Kristus og hans hellige Sag.

I Lobet af Eftermiddagen gav Biskoppen den herværende Afholdsforening, »St. Knuds Broderskab«, der tæller 22 Medlemmer, Foretræde, opmuntrede den til at være udholdende og gav den et Bevis paa sin Bevaagenhed ved at overtage Protektoratet over Foreningen.

Fest- og Takkeandagten holdtes om Aftenen Kl. 8. Hr. Kapellan *Frederiksen* tog, som Udgangspunkt for sin Tale Frelserens Ord til sine Apostle: »Som Faderen har sendt mig, saaledes sender jeg Eder«, og skildrede, hvorledes Glæde og Tak til Gud bør opfylde de danske Katholiker, fordi den apostoliske Rækkefølge igjen er bleven oprettet i vort Fædreland; med stor Styrke fremhævede Taleren dernæst, at netop denne apostoliske Rækkefølge i vor h. Kirke er et uomstødeligt Bevis for, at vor Kirke er indstiftet af Jesus Kristus selv, og til Slutning opfordrede han Tilhørerne til at lægge deres

Taknemlighed for Dagen ved at gjøre rigelig Brug af den Naade, som Gud den Helligaand tilbyder os ved Apostlenes Efterfølgere.

Efter den ambrosianske Lovsang og den sakramentale Velsignelse henvendte den højærværdigste Biskop endnu nogle Ord til Menigheden. Han udtalte sin Glæde over at have kunnet fejre denne Højtidsdag i dens Midte, opfordrede den til at staa enig og fast om dens Sjælesorger, da kun Enigheden gjør stærk, medens et Rige, der er splidagtigt med sig selv, ikke kan bestaa; særlig Vægt, sagde Biskoppen, burde ogsaa lægges paa Udbredelsen og Læsningen af vore katholske Bøger, for at vi derved kunde faa en Modvægt mod de talrige tildels saare skamløse og løgnagtige Angreb, der i Blade og Skrifter føres mod vor h. Kirke, mod den Kirke, der med Troen har bragt Kultur og Civilisation til Danmark.

Endnu lagde Biskoppen de tilstedeværende Familier paa Hjærte, at de af al Magt plejede den kristelige Aand i deres Hjem, navnlig indførte og bevarede den smukke Skik at bede Aftenbøn i Fællesskab; Mænd og Kvinder, som gik frem af den kristelige Families Skjød, vare Kirkens Glæde og Fremtidshaab, og ogsaa den kristelige Familie alene var i Stand til at danne en Modvægt mod Tidens nedbrydende Magter. Efter Andagten forsamlede Biskoppen alle dem om sig, som havde modtaget Konfirmationens hellige Sakrament, gav dem et lille Minde om denne Højtidelighed og formædte dem til at bevare den i uudslettelig Erindring.

Frankrig. *Emil Zola*, den berygtede Romanskriver, har nu begyndt Udgivelsen af sin nye Bog »*Lourdes*« i Bladet »*Gil Blas*«. En Nyhed fra Zolas Haand har for det sædeligt raadne Salonliv i det moderne Samfund langt større Betydning end Opdagelsen af en Verdensdel. Vi behøve kun at minde om hans smudsige Roman »*Nana*«, som har oplevet en Mængde Op-

lag. Efter at have opholdt sig en Tidlang i Lourdes, har Zola nu endt sin ovennævnte nye Roman, der grupperer Indholdet i fem Afdelinger i Form af et Drama. Samtidig med den franske Original udkommer en tysk Oversættelse i Maanedsskriftet »Aus fremden Zungen«. I Følge Zolas egne Ord betyder Udgivelsen »*Fin de siècle*-Reaktionen imod Videnskaben«. Forhaabentlig vil Videnskaben nok kalde Romanskriveren i Arenaen og behandle ham med al Grundighed. Vi henvise ved denne Lejlighed til en interessant Bog af Dr. *Boissarie* »Lourdes og dets Historie fra et medicinsk Standpunkt betragtet fra 1858—91«. (Augsburg, Huttlers lit. Institut 1892), et af de bedste Værker om dette Thema, forfattet af en fransk Læge og oversat af Brødrene Dr. med. og Dr. theol. Euringer i Augsburg. Det grundlæggende og nøgterne Værk af *Lasserre*, »Vor Frue af Lourdes«, kjende vore Læsere jo fra Ugebladet.

— For at bevare Børnene mod Frimureriets nedbrydende antireligiøse Bestræbelser i Frankrig, udgive de franske Katholiker aarlig store Summer, med hvilke de bygge og opretholde *katholske Skoler* ved Siden af Statens vantro Skoler. Deres Offervillighed er i Sandhed beundringsværdig. En Beretning fra Byen Lille meddeler f. Ex. følgende Enkeltheder. Byen har 200,000 Indvaanere med 30,000 Børn. Af disse besøge 19,800 de katholske Skoler og Asyler. De neutrale d. v. s. konfessionsløse Skoler og Asyler, som mere eller mindre ere ledede i fritænkerisk Aand, have 10,200 Børn. — I de sidste ti Aar have Katholikerne i Lille aarlig ydet 600,000 Francs til Undervisningen og Opdragelsen af de 19,800 Børn i de frie katholske Skoler. I de sex forudgaaende Aar vare Omkostninger ikke saa betydelige. Under alle Omstændigheder aflægge de 7,600,000 Francs, som Katholikerne i Lille have ofret for deres Skoler i Løbet af 16 Aar, et glimrende Vidnesbyrd om, at Frankrigs Katholiker endnu ikke have besluttet for let Kjøb at lade det franske Frimureri berøve dem deres katholske Skoler eller lade dem bortdekretere ved Love.

Paa samme Tid har den frimurerske Loge »*Stor Orient*« i sit sidste Møde besluttet at gennemføre følgende *Lovudkast mod Kirken*: »Alle Gejstlige uden Forskjel af Titel, Embede eller Stilling, der ikke anerkjende Konkordatet i hele sin Udstrækning, indbefattet de (kirkefjendtlige og mod Konkordatets Aand af Napoleon I. tilføjede) organiske Artikler, skulle afsættes og tør ikke mere foretage nogen præstelig Embedshandling, Alle civile og militære Embedsmænd og Bestillingsmænd, skulle under Straf af deres Embedes eller deres Stillings Fortabelse lade deres Børn opdrage i (de religionsløse) Statsskoler.« — Er dette Lovudkast ikke et nyt Bevis paa Frimureriets Stilling til Kristendommen?

Tyskland. Gehejmerraad *Frederik Vilhelm Weber*, den bekjendte katholske Digter, som bl. a. har forfattet de to herlige Værker »*Dreizehnlinden*« og »*Goliath*«, er afgaaet ved Døden den 5. April i Nieheim ved Høxter. Han var født i Driburg d. 23. Dec. 1813, hvor hans Fader var Forstmester. Efter at have besøgt Skolen i sin Fødeby og Gymnasiet i Paderborn, gik han i 1833 til Universitetet i Greifswalde, for at studere Filosofi og derefter Medicin. I 1838 blev han ved dette Universitet Doktor i Lægevidenskaben, foretog en længere Rejse gennem Europa, hvor han arbejdede som ung Mediciner paa forskjellige større Hospitaler og i Privat-Kliniker. Efter at have bestaaet Stats-Examen 1842 i Berlin, nedsatte han sig først som Læge i Driburg, hvor han hurtig fik en stor Praxis. I 1856 blev han kaldet til Lippspringe, og i 1867 flyttede han til Steinheim, for at gjenoprette sin egen Sundhed. Siden 1887 boede han i Nieheim, hvor han tilligemed sin Hustru og sine Børn henlevede sine sidste Dage roligt og fredeligt, skjønt han indtil det sidste med Iver arbejdede i sit lægevidenskabelige Kald, til Gavn for den lidende Menneskeslægt, ikke for Vindings Skyld.

I 1861 sendte Valgkredsen Warburg-Høxter ham som sin Repræsentant til Rigsdagen i Berlin, hvor han var med til at grundlægge den katholske Centrumsfraktion, hvis Medlem han var, indtil han ifjor som en 80-aarig Olding nedlagde sit Mandat. Hans Virksomhed som Læge fandt Anerkjendelse, idet han udnævntes til Sanitetsraad. Af den hellige Fader modtog han i An-

ledning af sit 50aarige Doktor-Jubilæum Gregoriusordenen og for nogle Maaneder siden Storkorset.

Weber var en født Digter, som allerede i sin Ungdom og siden hele Livet igjennem har beskæftiget sig med Digtekunsten og forfattet mange smukke Digtninger, medens han paa samme Tid var en trøende Kristen, der levede efter sin hellige Tros Forskrifter. Hans Hovedværk er »*Dreizehnlinden*«, som udkom i 1878 og siden har oplevet 60 Oplag og netop i Aar udkommer i Skikkelse af en stor illustreret Udgave i Folio, som vil foreligge færdig til Jul. Hans lyriske »*Digte*«, som udkom samlede i 1881, have naaet 16 Oplag, og af hans »*Goliath*«, der udkom i 1892, er allerede det 12. Oplag udkommet. Den 9. April fandt Begravelsen Sted i Nieheim. En Mængde Venner fra Nær og Fjærn havde i den Anledning indfundet sig ved hans Baare. R. I. P.

Rom. 3200 spanske Pilgrimme ere rejste fra Rom, og 2700 nye Pilgrimme i bedste Orden ankomne til Kristenhedens Hovedstad.

— Til Skriftefader har Pave *Leo XIII.* valgt sig den højærværdigste Biskop *V. Pifferi* af Augustiner-Ordenen. Pavens tidligere Skriftefader, som for nylig er afgaaet ved Døden, var Medlem af Franciskaner-Ordenen.

Fulda. Domkapitlet har lige meddelt Bispedømmets Gejstlighed, at Valget af *en ny Biskop* finder Sted Fredag den 27. April i Fulda efter forudgaaende Højmesse og Paakaldelse af den Helligaand.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 29. April. 5. Søndag e. Paaske. Petrus Martyr. **30. M.** (Bededag *) Katharina af Siena, Jomfru. — **1. Maj. Ti.** (Bededag) Filippus og Jakobus, Apostle. — **2. O.** (Bededag) Athanasius, Biskop og Kirkelærer (Kl. 8¼ h. Messe for Aungarusforeningen).

Torsdag den 3. Maj. Kristi Himmelfart. (Gudstjenesten som paa Søndagene; efter Højmassen Kl. 10 i Sct. Aungars Kirke synges Te Deum i Anledning af Paasketidens Slutning. Samme Dag udløber Tiden for den pligtmæssige Annæmelse af Paaskekommunionen for deres Vedkommende, som bo i Byer, hvor der findes et katholsk Gudshus). — **4. F.** Monika, Enke (Kl. 8¼ h. Broderskabsmesse til Ære for Jesu

guddommelige Hjærte; Aften Kl. 8 Broderskabsandagt).
— 5. L. Pius V, Pave og Bekjender.

Søndag den 6. Maj. 6. Søndag e. Paaske.

*) Mandag, Tirsdag og Onsdag i denne Uge ere kirkelige Bødedage, paa hvilke der efter Skolemessen i St. Ansgars Kirke holdes Bønprocession under Afsyngelsen af Litaniet til alle Helgeuer.

Sct. Ansgars Kirke. Paa alle Søn- og Hverdage i Majmaaned holdes hver Aften Kl. 8 **Majandagt**; første Gang Tirsdag d. 1. Maj med Prædiken og Procession.

Jesu Hjærtes Kapel. Majandagt hver Søn- og Hverdag Aften Kl. 7¹/₂; paa Søn- og Festdagene med Prædiken og sakramental Velsignelse.

Den levende Rosenkrans 1ste Afd. (Jomfruernes Forening) deltager i Processionen i St. Ansgars Kirke i Anledning af Majandagts Aabning Tirsdag d. 1. Maj Kl. 8 **Aften**.

Mariakongregationen for Mænd holder paa Kristi Himmelfartsfest, Torsdag den 3. Maj Kl. 7¹/₂ Aften højtideligt Slutningsmøde med Prædiken i Jesu Hjærtes Kapel.

Mødreforeningen holder i Anledning af den h. Monikas Fest Møde med Foredrag **Søndag den 6. Maj** Kl. 3 i St. Josefs-søstrenes Huskapel paa Toldbodvejen 14, hvortil alle Mødre og Hustruer i Menigheden indbydes. — Det sædvanlige maanedlige Møde Tirsdag den 1. Maj bortfalder.

Sct. Josefs Gilde. Alm. Møde for alle Brødre Mandag d. 30. April, Kl. 8¹/₂ Aften. Bredgade 67 2. S. o. G.

Lærlingeforeningen holder atter Møde Søndag den 29. April i Boyesgade.

Den sædvanlige **Kirkekollekt** til Fordel for **Hedningemissionen** finder Sted ved Formiddags- og Aftengudstjenesteu paa Kristi Himmelfartsdag i alle Vikariatets Kirker og Kapeller.

Unio. Søndag den 29. April Kl. 8¹/₂ afholdes en **Aftenunderholdning** med humoristisk Oplæsning af Hr. Skuespiller P. Jensen m. m. i Koncertpalæets Selskabslokaler. Adgangen er gratis for Medlemmer. Besøgende i Henhold til Lovenes § 5 betale 1 Kr. — Møderne fortsættes i Maj i Vinterlokalet.

Literatur. I Kommission hos Andr. Fred. Høst & Søn (Gothersgade 49) faas:

P. P. Til Forsvar for Sandheden. Nr. 8. **Mariadyrkelsen.** 25 Øre.

F. Esser. Lidt mere Lys om Luther. 75 Øre.

J. L. V. Hansen. Det nye Testament med forklarende Anmærkninger. 7 Kr.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Toogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, St. Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 18.

Søndagen den 6. Maj.

1894.

Indhold: Majdronningen. Det nye Katakombe-Billede. Efterretninger fra Ind- og Udland: Altona. Lübeck. Rom. England. Fulda. Afrika. Bekjendtgjørelser. — Tillæg: „Vor Frue af Lourdes“.

Majdronningen.

—o—

Jeg ved et Blomster af Davids Rod,
det fejreste, Verden kjendte;
Gud Herren selv var det huld og god
og tusindfold Naade sendte.

Bed for os i Himlen, Guds Moder, du liljerene!

Jeg ved et Blomster saa fint og hvidt,
saa skært som den reneste Lilje;
det vil jeg prise med Lovsang tit
af Hjærte og fuldgod Vilje.

Bed for os i Himlen, Guds Moder, du liljerene!

Med Jubelsang jeg det prise vil,
 saa længe min Læbe mægter;
 dets Lige ej er i Verden til,
 det loves af sene Slægter.

Bed for os i Himlen, Guds Moder, du liljerene!

Der voxer Blomster i Flok og Rad,
 som Mennesker favre kalde;
 men Ormen gnaver paa Rosens Blad,
 og Plet er der paa dem alle.

Bed for os i Himlen, Guds Moder, du liljerene!

Der voxer Blomster i Rosenlund,
 som Mennesker favre kalde;
 men, har de blomstret en stakket Stund,
 da visne til Jord de falde.

Bed for os i Himlen, Guds Moder, du liljerene!

Dog ved paa Jord jeg en Lilje skær,
 som er uden Plet og Lyde;
 en uren Haand kom den aldrig nær,
 slet ingen det Blomster kan bryde.

Bed for os i Himlen, Guds Moder, du liljerene!

Dog ved paa Jord jeg en Lilje fin,
 som aldrig til Jord skal segne;
 Vorherre kalder den Moder sin,
 den kan ikke falme og blegne.

Bed for os i Himlen, Guds Moder, du liljerene!

Den gente dybt i sit Bægers Skjød
 al Jorderigs sødeste Honning;
 thi Krist, det himmelske Livsens Brød,
 blev født af den Liljedronning.

Bed for os i Himlen, Guds Moder, du liljerene!

Maria, Blomster foruden Plet!
 til dig jeg mit Hjærte binder;
 thi du kan gjøre min Livskamp let
 og hjælpe, naar Livet svinder.

Bed for os i Himlen, Guds Moder, du liljerene!

1012.

Det nye Katakombe-Billede.

—o—

Mellem den Nomentaniske og Salariske Vej, som fra Rom løber næsten parallelt imod Nordøst, ligger den h. Agnes Cometerium. Til samme grænser Cometerium Ostrianum, »hvor Petrus døbte«, og Priscillas Cometerium. Det sidste er opkaldt efter Priscilla, Moder til Senatoren Kornelius Pudens, hvis Hustru hed Klaudia. Børnene i dette Ægteskab hed Novatus og Timotheus, Praxedis og Pudentiana. Familien er uden Tvivl den ældste kristne Familie i Rom.

Naar man mindes, at den af Paulus døbte Kornelius stod som Høvidsmand ved den italienske Legion i Cæsarea, saa fremkalder dette Tanken om, at denne Kornelius maaske tilhørte den berømte romerske Familie Kornelius, hvis Overhoved Senator Pudens den Gang var. Petrus, som af en Engel blev udfriet af Fængslet, maatte uden Tvivl flygte for Herodes Agrippa, som havde ladet ham fængsle. »Apostlenes Gjerninger« gjør den korte Bemærkning: »Han begav sig til et andet Sted.« Mon han ikke først har begivet sig til Høvidsmanden Kornelius i Cæsarea, som saa sendte ham til sin Slægting Kornelius Pudens i Rom, hvor han under alle Omstændigheder var sikret mod Herodes Efterstræbelser?

Ved at antage dette kastes der Lys over Petrus

Forhold til denne Familie og lader det sig forklare, at Apostlen Paulus sender sin Discipel Timotheus en Hilsen fra Pudens til Klaudia (2. Tim. 4, 21), og at Pudentiana og Praxedis bleve begravne i Priscillas Cometerium. Det forklarer hvorledes og hvornaar Petrus kom til Rom, og at, ifølge den h. Justinus Martyrakter, de romerske Kristne i det første Aarhundrede kom sammen til Gudstjenesten i de Timotheniske Bade eller i Pudens Hus.

Hermed stemmer ogsaa Priscillas Cometeriums høje Alderdom overens. Det indeholder ikke blot Dekorationer af Stucco, som ikke forekomme senere, og Indskrifter, der med Zinnober ere malede paa Teglsten og alene omtale Navne (Titus, Flavius o. s. v.), som den følgende Tid ikke mere kjender, men ogsaa Nischer, der vare bestemte for Kister, i Modsætning til de senere saakaldte »loculi« (Smaarum), i hvilke man bisatte Ligene. Bogstaverne i de Indskrifter, som ere indhuggede i Marmoret, Billederne, som smykke Rummene, høre til den romerske Kunsts klassiske Tid, og den berømte Oldgransker Rossi, der er nøje kjendt med Katakomberne, tror, at deres Oprindelse hidrører fra Apostlenes Dage.

I dette Priscillas Cometerium findes en Krypta, paa Grund af sine græske Indskrifter kaldet *Capella græca*, som oprindelig ikke tjente til Begravelsesplads for de Afdøde, men til Forsamlingssted for de Levende. Den øverste Del af denne Krypta var smykket med Freskobilleder, som indtil for nylig vare bedækkede af et tykt Lag Støv, der havde samlet sig i Løbet af Aarhundreder. Hvor det var mindre tykt, saa man et Billede skinne igjennem, som forestillede den h. Jomfru i siddende Stilling og fremvisende det guddommelige Barn til de hellige tre Konger. En bekjendt Oldgransker i Rom og Discipel af Rossi, Dr. *Wilpert*, formodede, at det ikke var det eneste Billede. Han fjærnede

derfor ad kemisk Vej det tykke Lag Støv og opdagede derved et nyt Freskobillede, som forestiller det hellige Messeoffer og den hellige Kommunion, den saakaldte »Brødets Brydelse«, som omtales i »Apostlenes Gjerninger.«

Foran det sædvanlige Bord i Form af det græske Bogstav Sigma ser man de Indbudte, fem mandlige og en kvindelig Person. Ærespladsen ved Bordet indtager en gammel Mand med Skæg, Biskoppen, som med sine Hænder bryder og uddeler det konsekreerede Brød. De Tilstedeværendes Ansigter ere rettede mod Brødet fulde af Andagt og Ydmyghed. Ved Siden af Biskoppen staar en stor Kalk med to Hanke, der er fyldt med Vin, og en stor Bakke med indviede Brød. Personernes Klædedragt og Kvindens Hovedbedækning henviser til den første Halvdel af det andet Aarhundrede. Det samme gjælder om Billedet af den hellige Jomfru og de tre Vise. Hvad Stilens Skjønhed og Elegance angaar, ligne de priscillianske Freskobilleder et Billede i et af de Huse, som i sin Tid ere blevne udgravede i Pompei. Det er det ældste og eneste Monument, som fremstiller Eucharistien og det hellige Messeoffer ikke symbolsk, men historisk, i Overensstemmelse med Ordene i Apostlenes Gjerninger: »De holdt sig stadig til Apostlenes Undervisning og til Fællesskabet i Brødets Brydelse og til Bønnerne« (Ap. Gj. 2, 42).

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Altona. Den katolske Menighed i *Altona* fejrer i Aar sit *300aarige Jubilæum*. Det er ikke Mindet om Menighedens Gjenopstandelse efter den kirkelige Revolutions Virvar, som skal fejres, men Dagen for den

egentlige Grundlæggelse. Thi da den saakaldte Reformation blev indført i Hamburg, altsaa i den første Trediedel af det 16. Aarhundrede, laa der, hvor det nuværende Altona ligger, i det højeste kun nogle adspredte Bondergaard. Først da Hamburger-Katholiker i deres Tros Interesse havde forladt Hamburg og bosatte sig i Omegnen, hvor Altona nu ligger, begyndte der at danne sig et egentligt Menighedsvæsen i Altona. Disse Katholiker søgte at udvirke hos den Schauenburgske Greve i Pinneberg Tilladelse til at afholde offentlig Gudstjeneste. Dette Privilegium blev givet og daterer fra 1. Juli 1594. Imidlertid vedblev der at bestaa et livligt Samkvem mellem Hamburgs og Altonas Katholiker, og de to Menigheder have trøligt holdt sammen i Lobet af de henrundne Aarhundreder under mangehaande vanskelige Forhold. Det er derfor ikke blot Troen og Naboskabet, men ogsaa de historiske Minder, som knytte de to Menigheder sammen. Festkomiteen bestaar derfor ogsaa nu af 12 Medlemmer af hver Menighed. Foruden den kirkelige Fest og en højtidelig Aabningsfest den 1. Juli, vil der den 2. Juli finde en Hovedfestlighed Sted i Skikkelse af en katolsk Kongres, og en Slutningsfest (Udflugt) den 8. Juli.

Lybeck. I den nye *Jesu Hjertes Kirke* i Lybeck er for nylig bleven opstillet *den nye Prædikestol*, et Pragtværk i Henseende til Snedkerkunst, som fuldtud svarer til det skønne gothiske Højalter i samme Kirke. Den er af Egetræ og smykket med udskaarne Billeder af Frelseren med Evangeliebogen og af de fire katolske Kirkefædre Hieronymus, Ambrosius, Augustinus og Gregor den Store.

Rom. I det næste Konsistorium ville Følgende blive udnævnte til Kardinaler: Msgr. *Segna*, Ærkebisopperne af Majland. Bologna og Ferrara i Italien, Ærkebiskoppen af Valenzia i Spanien, den bayerske

Jesuitpater *Steinhuber* og Biskoppen af Autun, Msgr. Perraud.

— Under sit sidste Ophold i Rom blev den svenske Kronprins modtagen i højtidelig Audiens af Pave Leo XIII. Efter Audiensen hos den h. Fader besøgte Kronprins Oscar ogsaa den pavelige Statssekretær, Kardinal Rampolla.

England. I Følge »St. Olaf« har Msgr. Vaughan paa et eukaristisk Møde erklæret: »I de forløbne 50 Aar have 550 protestantiske (anglikanske) Gejstlige, Tusinder af højtstillede Mænd, hvoriblandt ikke mindre end 250 Advokater, 100 Admiraler, Generaler og Stabs-officerer, en Mængde Videnskabsmænd bragt store Ofre og tildels givet Afkald paa deres Stilling, for at kunne vende tilbage til Moderkirken. Der gives faa højtstillede Familier, som ikke have en eller flere Konvertiter. I den Del af London, som hører til Bispedømmet Salford, skal der, i Følge samme Blad, i den henrundne Paasketid være vendt 500 Protestanter tilbage til den katolske Kirke.

Fulda. Bispevalget i Fulda begyndte i Fredags Kl. 9 med en højtidelig Votivmesse til den Helligaand, frembaaret af den højærv. Rektor *Komp*. Under Messen modtog de tilstedeværende Domherrer den hellige Kommunion. Efter den h. Messe og Afsyngelsen af Hymnen »Veni, creator Spiritus« foretoges Valget, som varede i tre Kvarter. Resultatet blev derefter forkyndt fra Prædikestolen. Hele Højtideligheden sluttede med »Te Deum«. Den Valgte, hidtilværende Administrator af Bispedømmet, Prælat *Georg Ignatius Komp*, gjorde Indtryk af at være meget greben og Taarer glindsede i hans Øjne. Den nye Biskop er bekjendt for sin rastløse, velsignelsesrige Virksomhed langt ud over Bispedømmets Grændser og fremragende i videnskabelig Henseende. Han er født i Hammelburg den 5. Juni 1828 og er altsaa næsten 66 Aar gammel.

Afrika. Hvilke Fremskridt Civilisationen gjør, ses bedst af den Kjendsgjerning, at man nu kan vove, at sende Missionsøstre helt ind i Hjærtet af Afrika. Hidtil fandtes Ordenssøstre kun i umiddelbar Nærhed af Kysten, men for nylig ere de ankomne til Midten af det belgiske Kongo-Omraade. I Juni vil en Karavane af de hvide Fædre føre de første Søstre til Omegnen af de store Søer Tanganjika og Victoria Nyansa, hvor de for Størstedelen ville opholde sig paa de tyske Bredder.

Kirkelig Kalender.

- Søndag den 6. Maj. 6. Søndag e. Paaske.** Apostlen Johannes Martyrium. — **7. M.** Stanislaus, Biskop og Martyr. — **8. Ti.** Ærkeenglen Michaels Aabenbarølse. — **9. O.** Gregor af Nazianz, Biskop og Kirkelærer. — **10. To.** Oktav af Kristi Himmelfart. — **11. F.** Frants af Hieronymo, Bekjender. — **12. L.** Vigiliefastedag (I Sct. Ansgars Kirke: Kl. 8 Profetiernes Læsning, Døbevandets Indvielse, Litani til alle Helgener; Højmesse heved Kl. 8 $\frac{1}{4}$)
- Søndag den 13. Maj. Den Helligaands Sendelse. Første Pintsedag.** (I Sct. Ansgars Kirke: Kl. 7 og 8 stille h. Messe; Kl. 10 højtidelig Pontifikalmesse og Prædiken; Kl. 8 Aften: Majandagt og Prædiken).
- Mandag den 14. Maj. Anden Pintsedag.** (Gudstjenesten som paa alm. Søndage).

Majandagt holdes i Sct. Ansgars Kirke hver Aften i Maj-maaned Kl. 8, i Jesu Hjertes Kapel hver Aften Kl. 7 $\frac{1}{2}$. (Onsdag med kateketisk Foredrag.)

Rosenkransbroderskabet holder **ikke** Møde med Procession Søndag den 6. Maj.

Mødreforeningen holder i Anledning af den h. Monikas Fest Møde med Foredrag **Søndag den 6. Maj Kl. 3** i St. Josefs-søstrenes Huskapel paa Toldbodvejen 14, hvortil alle Mødre og Hustruer i Menigheden iudbydes.

Sct. Josefs Gilde. Det bekjendtgjøres herved, at Hr. Kyhl (Abel Katrinesgade 25) er udnævnt til Kasserer for Hjælpekassen.

Unio. De ugentlige Møder fortsættes i Maj Maaned i Vinterlokalet, Østergade 32.

Literatur. I Kommission hos Andr. Fred. Høst & Søn (Gothersgade 49) faas:

- P. P.** Til Forsvar for Sandheden. Nr. 8. **Mariadyrkelsen.** 25 Øre.
- F. Esser.** **Lidt mere Lys om Luther.** 75 Øre.
- J.L.V. Hansen.** **Det nye Testament** med forklarende Anmærkninger. 7 Kr.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Toogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, St. Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 19.

Søndagen den 13. Maj.

1894

Indhold: Den højhellige Pintsefest. Romerkirkens Prædikener. Efterretninger fra Ind- og Udland: Horsens. Kjøbenhavn. Sverige. Tyskland. Bekjendtgjørelser. — Tillæg: „Vor Frue af Lourdes“.

Den højhellige Pintsefest.

—o—

Pintse er vor hellige Kirkes Stiftelsesfest. At være Medlem af den katholske Kirke er den største Lykke paa Jorden og tillige den største *Ære* og *Hæder*.

1. En *Ære* er det uden Tvivl og man tør med Rette være stolt af at tilhøre et Samfund, som ikke har et Menneske, ikke en Engel, men *Gud selv* til Grundlægger. Et saadant Samfund er netop den katholske Kirke; den er ikke et Menneskes eller en Engels Værk, men en guddommelig Institution. Jesus Kristus selv har grundlagt den. Han har givet den sin Lære, sine Love, sine Sakramenter. Ja, han har grundlagt den i sit eget Blod og skjænket den i Dag paa den højhellige Pintsefest Varighed og Udbredelse ved den Helligaands Kraft. Tør man ikke rose sig af,

at være Medlem af et Samfund, hvis Oprindelse saa fuldtud er guddommeligt?

2. Blandt Menneskene anses det for en Ære, at tilhøre et Samfund, som tæller *mange Medlemmer*. Men hvor i Verden findes der vel et Samfund, som i Henseende til Størrelse kan maale sig med den katholske Kirke? Saa langt Solen skinner, saa vidt Jorden er beboet, findes der katholske Kristne, der tilbede Kristus som deres guddommelige Frelser, anerkjende Petri Efterfølger som deres aandelige Overhoved, ære Maria som deres himmelske Moder. Over 200 Millioner Katholiker findes der paa Jorden. Tor vi ikke ønske os til Lykke, fordi vi indtage en Plads i dette imponerende Samfund?

3. Giver et Samfunds Størrelse os allerede Ret til at anse det for en Ære at være Medlem af det, saa forøges denne Ære dog endydermere, naar man ser hen til, hvor *fremragende* dette Samfunds Medlemmer have været og ere. Vis mig et Samfund, som tæller mere fremragende Mennesker blandt sine Medlemmer end netop den katholske Kirke. Hvilke Dyder, hvilke Kundskaber, hvilken Hellighed hos dets Overhoved og hos dets Medlemmer! Hvormange hellige Paver have ikke siddet paa Petri Stol! Hvormange nidkjære og fromme Biskopper have ikke allerede styret Guds Kirke! Hvormange fromme Præster have ikke opbygget de Troende! Hvormange fromme Bekjendere, Jomfruer og Enker have ikke forherliget den! Blandt disse Mænd vare Konger og Kejsere, store Filosofer, Mænd, som i Henseende til Kunst og Videnskab vare en Pryd for Menneskeslægten. Og hvad skal jeg sige om de Millioner af hellige Martyrer, som med deres Blod, deres Tro og deres Kjærlighed have vidnet om Kirken? Et ophøjet Samfund! Et Samfund, som ikke kan tænkes herligere, er den katholske Kirke. En Hæder og Ære er det sandelig at være Medlem af det.

4. Og endnu mere, naar denne Kirke viser sig at være *udodelig, uovervindelig*; naar den alene staa fast, medens Alt omkring den vakler; naar den alene stadig udbreder sig og bliver mægtigere, medens Jordens mægtigste Nationer forsvinde fra Skuepladsen, Riger opstaa og gaa til Grunde, Troner rejses og omstyrtes. Men det er den katholske Kirkes Karakter. Mægtige Feltherrer ere dragne hen over Jordan, have en Tidlang lagt Kirken, dens Overhoved og dens Tjenere i Lænker; men de ere dragne forbi, saa vel som de nye Riger, de stiftede, og deres Navne kjendes kun fra Historien. Den katholske Kirke alene vedbliver at staa urokkelig, uforanderlig, i ungdommelig Friskhed, allerede saa gammel og dog stedse ung, stedse ny og kraftig. Et Medlem af denne Kirke er Du, min Kristen, og er der noget, hvorover Du tør glæde Dig, da er det over denne din Hæder og Lykke, at være Medlem af dette uomstødelige Samfund.

5. Hvad vi imidlertid særlig bor elske og højagte, det er den *Opgave*, som denne Kirke har faaet. Naar Menneskene slutte sig sammen, i Forening grundlægge Samfund, ville de fremme timelige Interesser. Deres Formaal og Bestræbelser naa ikke ud over det Naturlige. Kirken har *Sjælenc* for Øje. Dem vil den hæve, forædle, forbedre; den arbejder kun paa Sjælenes *Helliggjørelsc*. En ophøjet Opgave! Menneskets Sjæl er et Jordsmon, i hvilket Syndens Udkrudt voxer ved Siden af Dydens Spirer. Aabn det menneskelige Hjærte og Du vil ved Siden af den højeste Ædelmodigheds Følelser ogsaa finde de laveste Lidenskabers Rørelser, Anlæg til Hellighed og til Lastefuldhed.

Hvad gjør Kirken saa? Den skiller det Gode fra det Onde; den udvikler de gode Anlæg og uddanner dem til de skønneste Dyder; men Spirerne til det Onde søger den at tilintetgjøre og at udrive dem tillige med Roden af Hjærtet. Betragt Menighedens Sjælesørgere,

disse Kirkens beskedne Tjenere. Hvad foretage de sig midt iblandt Eder? De døbe de Nyfødte og gjøre dem til Guds Børn, de undervise, formane, irettesætte, trøste, meddele de hellige Sakramenter; Alt for at forædle, fuldkommengjøre, helliggjøre Sjælene. Men et Samfund, som ikke har nogen anden Opgave end at helliggjøre Menneskene, er det ikke et ophøjet Samfund? Er det ikke en Ære at tilhøre det?

6. Til Slutning, kjære Læser, en dobbelt Bon: Betragt det først som din højeste *Ærcstitel*, at Du er en *katholsk Kristen*. Det er ikke Alle givet, at arve et berømt Navn efter Forældrene. Det er heller ikke nødvendigt. Et Navn, som straalere fremfor alle Navne, er Navnet *Kristen*. Gjør dernæst din Værdighed som Kristen Ære ved et *front* og *dydigt Liv*. Naar man tilhører et Samfund, som er saa ærværdigt, er det sandelig billig og ret, at man ogsaa selv gjør det Ære ved en ulastelig Vandel.

Endnu kun ét Ord: Vi have hidtil betragtet Kirken her paa Jorden. Men her paa Jorden er og kaldes den kun den *stridende Kirke*. I Himlen bliver den katholske Kirke til den *triumferende Kirke*. Er det nu allerede en saa stor Ære og Hæder at tilhøre den stridende Kirke, hvilken Hæder vil det da vel blive, en Gang at tilhøre den triumferende? Men Alle, Alle, som vare værdige Medlemmer af Guds stridende Kirke her nede, ville en Gang blive herlighedsfulde Medlemmer af den triumferende Kirke i Himlen. Vær derfor et værdigt Medlem af Kirken her paa Jorden, for at Du ogsaa en Gang maa blive et forherliget Medlem af Kirken i Himlen!

Romerkirkens Prædikener.

Frk. *Th. Mau*, hvis Svar til Hr. *F. F.* i Anledning af hans dristige Skrivelser i Søndags-Tillæget til »Nationaltidende« angaaende Ordets Forkyndelse i den katolske Kirke, vi omtalte i »Nord. Ugebl.« Nr. 15, har atter ladet høre fra sig, idet hun har sendt »Nationaltidende« følgende Brev, dateret Malaga, den 20. April 1894.

»Hovedaarsagen for mig til at imødegaa Hr. *F. F.*s Bemærkninger om den romersk-katolske Kirke var hans Paastand, at »denne optraadte helt anderledes i de protestantiske Lande end i sin egen Hjemstavn.« Det forekommer mig, at Ingen har Ret til at fremsætte denne Paastand, uden hvis han har gjort meget omfattende Erfaringer i saa Henseende. Men *dette* forbigaaer Hr. *F. F.* i fuldstændig Tavshed, men har imod mig væsentlig kun at anføre, hvad en amerikansk Gejstlig *ikke* har berørt i en Artikel om Spanien i et engelsk Blad, samt at »Biskoppen af Malaga maaske er en særlig nidkjær Biskop.« Jeg har ogsaa set Messer og Processioner, jeg har ogsaa hørt Korsang, dejlig Korsang; men Prædikenerne er det, der interesserer mig mest, i dem mener jeg bedst at kunne studere Kirken; med Dr. Clinton Locke forholder det sig maaske anderledes.

Der prædikes ganske vist betydelig mindre i Malaga uden for Fastetiden end i denne, hvad jeg jo da heller ikke betvivlede; men Ordets Forkyndelse forsømmes dog ikke. Her er blandt Andet meget ofte de saakaldte »Septennarier« og »Novenaer«, ved hvilke der prædikes henholdsvis syv og ni Aftener i Træk, og hvor desuden Biskoppen prædiker om Formiddagen den sidste Dag. Biskoppen selv prædiker ofte flere Gange om Ugen, men han *er* vistnok »en særlig nid-

kjær Biskop«. Efter hvad jeg har hørt, prædikes der atter i Maj Maaned særdeles meget.

Hr. *F. F.* slutter med nogle højst forunderlige Ord om, at, selv om der prædikes meget i den romerske Kirke, har det dog Intet at betyde, da det kun er »Fabler og Legender« og ikke værd at regne for Ordets Forkyndelse. Stærke Ord og frem for Alt — mærkelig skaanselløse Ord! — I Sandhedens Interesse *maa* jeg protestere imod dem. Ikke i en eneste af de atten katholske Prædikener, jeg har hørt her, har der været Spor af »Fabler og Legender«. Det er ganske rigtigt, at jeg har følt mig »opbygget«, endog meget opbygget, ved ikke faa af disse Prædikener. Ved flere af dem (ganske vist mest Biskoppens) har jeg følt »Aandens Vingeslag«, har jeg følt, at der taltes ud af en sand og levende Kristentro, en dyb Erfaring af vor Herres Jesu Kjærlighed. Der har været Andre, hvor jeg har følt, at den levendegjørende Aand manglede (mon vi ikke ogsaa undertiden have den Følelse i protestantiske Kirker?); men Grundtonen i næsten dem alle har været: Synd og Naade, Menneskets Synd og Svaghed og Trang til Frelse og vor Herre Jesus som den *eneste* Frelser fra Synd og Død. Er ikke *det* »Ordets Forkyndelse«? Jeg har hørt forskellige Røster. Jeg har hørt den stærke Opvækkelsesprædiken, og jeg har hørt den dybe, milde Tale om Herrens Kjærlighed, der bøjer og smelter Hjærterne; jeg har hørt beaandede Prædikener mod Nutidens Vantro og de store Samfundsunder; jeg har ogsaa hørt en noget filosofisk Udvikling; men ikke i en eneste af de atten Prædikener er nogensomhelst Helgenlegende blot bleven nævnet. Texten er derimod som oftest bleven nøje gennemgaaet og udlagt.

Men Hr. *F. F.* vilde muligvis svare: »Det beviser slet Intet. Det staar »maaske forholdsvis« godt til i Kirken i Malaga; men derfor prædikes der ligefuldt

i Almindelighed kun »Fabler og Legender« i den romerske Kirke«. Jeg *ved* det ikke, skjønt jeg meget betvivler det; men *jeg* maa have Lov til at drage mine Slutninger af det, jeg selv har seet, hørt og erfaret og ikke af det, Hr. *F. F.* siger, at »mangfoldige Andre vidne«, — meget ubestemt!

Da Hr. *F. F.* netop har talt om »Fabler og Legender«, vil jeg nævne, ikke som Bevis for Noget, men blot som et ret ejendommeligt Tilfælde, at jeg Palmesøndag først hørte den tyske protestantiske Præst omtale Legenderne om Veronika og Ahasverus meget udførlig i sin Prædiken, mens jeg derefter hørte den katolske Biskop *udelukkende* tale om vor Herres Jesu Frelsergjerning, om hans store Kamp for os Langfredag med Synden og Djævelen.

For ikke at misforstaaes vil jeg tilføje, at jeg har seet saare Meget i den katolske Kirke, som frastøder mig; men Skyggesiderne behøver jeg ikke at fremhæve — de fremhæves nok hjemme, — og mindst er der Grund dertil i et Blad, hvor Ordet føres af En, der er en saa skaanselløs Dommer over et andet Kirkesamfund, som Hr. *F. F.* er«.

For at Søndags-Tillæggets Læsere ikke skulle tro, at Hr. *F. F.* selv har opfundet den usandfærdige Historie om Ordets mangelfulde Forkyndelse i den katolske Kirke i Syden, offentliggjør han sine Kilder, som bestaa i et Par tyske Bøger og en tysk protestantisk Kirketidende, hvorfra han har hentet sine Kundskaber, saa vel som fra nogle protestantiske Rejsende, der rimeligvis have haft andet at tænke paa, end at overvære Søndagsprædikenerne i de katolske Kirker. Blandt andet fortæller Hr. *F. F.* om »en højtstaaende dansk Gejstlig«, der »under et Ophold i Rom en Søndag gik fra Kirke til Kirke uden at høre en eneste Prædiken.« Er Manden gaaet ud efter Kl. 10 Formd., finde vi det

slet ikke mærkeligt, eftersom den almindelige Søndags-prædiken altid holdes tidligere om Morgenens, paa en Tid, da de fleste Rejsende endnu udhvile sig i deres Seng efter den foregaaende Dags Turist-Besværligheder. Vi have selv i 7 Aar opholdt os i Italien og i det Tidsrum regelmæssig hver Søndag haft Lejlighed til at høre ikke blot én men flere Prædikener, saa den højtstaaende danske Gejstlige maa have haft særlig Uheld med sig.

Naar Professor *Hase* i Følge Hr. *F. F.* skriver, at »der i P'avens tre store Sognekirker (hvormed han vel mener Basilikaerne) slet ikke er anbragt nogen Prædikestol,« da stemmer dette heller ikke med Sandheden; thi i enhver af dem findes i et Sidekapel henstillet en Prædikestol paa Ruller, som benyttes hver Søndag. Denne Kilde er altsaa hellerikke meget paalidelig.

Som Hovedvidne mod *Spanien* anfører Hr. *F. F.* Pastor *Fliedners* evangeliske Mission i Madrid, hvorfra han har faaet følgende interessante Brev: »De katholske Sognepræster i Spanien have *ingen* Forpligtelse til at prædike; de have kun hver Søndag at læse deres Messe. De prædike *kun*, naar de faa extra Anmodning derom, være sig fra Menigheden, de religiøse Selskaber eller Privatpersoner. Heraf følger, at der *paa Landet* bliver prædiket meget lidt, for det meste kun *én Gang* om Aaret, nemlig paa en Dag, der er indviet til den stedlige Kirkes Helgen, hvilket sædvanlig betales af et religiøst Selskab. I større Steder, som Madrid, bliver der derimod prædiket oftere«.

At den lutherske Pastor *Fliedner* i Madrid tør byde sin danske Medbroder en saadan Meddelelse, hvori der næsten ikke er et sandt Ord, forbauser os ikke; han har præsteret, navnlig under sine gjentagne Kollekt-Rejser i Tyskland, Ting, der vare den jævnbrydige. Den 28. Februar 1891 skal Hr. *Fliedner* saaledes i Følge »Reichsbote« have opholdt sig i en Landsby ved Navn

Criptonæ, for at »evangelisere« Spanien paa det Punkt; men Resultatet blev ifølge hans egen Forsikring den Gang, at Huset hvori han befandt sig blev »bombarderet i to Timer med Sten«, og under Sondagsgudstjenesten »lod man Fugle løs i hans Kapel, en anden Gang var det en Mus, et Firben, ja endog en Slange af to Fods Længde«. Af lignende Æventyr ejer Hr. Flidner en rig Skat, som han tilligemed en ligesindet Ven, *Fuente*, en Tidlang søgte at fortælle sine Trosfæller i Tyskland indtil han i 1888 grundigt blev taget under Behandling af Katholikerne baade i Tyskland og Spanien. Ganske heldig i Valget af sin Kilde har Hr. F. F. derfor ingenlunde været, saafremt det da var ham magtpaaliggende at faa *sand* Besked om Forholdene i Spanien og om Tilstanden i den spanske Kirke. Den »løse Snak« bliver altsaa dog hængende ved Hr. F. F.

Hr. F. F. omtaler ogsaa Sognepræsten i Marstal, *C. Hasle*, som i samme Sondagstillæg hjælper den Førstnævnte med et lille Indlæg i samme Sag. Da Hr. Hasle ligefrem er kostelig — han har blandt andet opdaget en ny Helgen, Kejser *Konstantin den Store*, — slutte vi vore korte Bemærkninger med hans Indlæg, der endog ender med et Vers. Hr. Hasle i Marstal skriver:

»Da vi nu af en katholsk Dr. theol. — om han er af Jesuiterne, ved jeg ikke — blive belærte om, at der ikke finder nogen Forsømmelse Sted i den romerske Kirke med Hensyn til Prædiken af Guds Ord, skal jeg dog fortælle, at jeg for en Del Aar siden opholdt mig nogen Tid paa Øen *Capri*, og at nogle af Befolkningen *dér* vare holdte i en saadan Uvidenhed om »den jævnlige Prædiken af Guds Ord« at de fortalte mig, at der i deres Kirke kun blev prædikeret én Gang om Aaret, nemlig paa Øens Skytshelgens Festsdag. Den Prædiken hørte jeg, og den handlede om denne Skytshelgen, som var Kejser Konstantin den Store og som paa forskjellig Maade ved sine Forbund i Himlen havde frelst

Oen fra Fjendernes Overfald. Maaske der ogsaa var et Tillæg om Jomfru Marie, men Hovedsagen var dog en Ophøjelse og Anbefaling af den fromme Helgen som den, man trygt kunde henfly til og stole paa i al sin Nød.

Samme Vinter opholdt jeg mig to Maaneder i *Rom*, og *der* vare de Skandinaver, som havde været længere Tid i Rom, saa ukjendte med «de mange Prædikener», at de fortalte mig, at der var kun én Kirke, hvori der blev holdt Prædiken om Søndagen. Jeg var da henne og hørte en meget ivrig Prædiken om Jomfru Marie og Rosenkranse o. l.

Men er det nu ikke mærkeligt, at den romerske Kirke i det skønne Italien, i alt Fald for godt 20 Aar siden, synes ligefrem at gaa ud paa at *dølge*, hvor *oftc*, hvor *jævnlig* der prædikes, medens den her i Landet bekjendtgjør det saa vidt og bredt som muligt, saa at, hvis der ikke i de senere Aar er sket en Forandring dermed, maa vi sige, at vi her i Danmark nu ere bedre underrettede om Prædiketjenesten i Rom og andre italienske Egne end Italienerne selv.

Men selv om der nu bliver *prædiket* stadig i alle de romersk-katholske Kirker, hvad jeg nærer en beskeden Tvivl om, saa vedkommer dette dog slet ikke Spørgsmaalet om, hvor almindelig *Guds Ord* prædikes i disse Kirker, dersom disse Prædikener nemlig i Almindelighed ligne dem, som jeg har hørt, hvor

Herrens Bog var lagt paa Hylden
Æventyr i Kirken lod,
 For en Krone, for en Gylden
 Himmerig tilfals de bød.«

Den gode Pastor i Marstal have, som man ser, baade Italienerne paa Capri og Skandinaverne i Rom haft til bedste. Netop for godt 20 Aar siden have vi ligesom Hr. Hasle opholdt os i Rom og der hørt mange Prædikener i mange Kirker.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Horsens, den 1. Maj. I de sidste Dage har vor Menighed fejret en lige saa sjælden som glædelig Fest: *den højærværdigste Biskop* har gjæstet os og har meddelt *Konfirmationens h. Sakrament*. Selvfølgelig har hele vor Menighed med Begejstring deltaget i de kirkelige Højtideligheder i disse Dage, men ogsaa en Del Udenforstaaende har vist deres Sympathi og Deltagelse.

Dagen for Biskoppens Ankomst bragte Byens to store Blade »Horsens Avis« og »Horsens Folkeblad« sympathetiske Notiser om Biskoppens Ankomst, ligesom de ogsaa under Festlighederne stadig holdt deres Læsere *à jour* med Begivenhederne og lagde deres Velvilje for Dagen.

Fredag Eftermiddag ankom Hs. Biskoppelige Højærværdighed hertil med Iltoget sydfra. Han modtoges paa Banegaarden af vor Sognepræst, højærv. Hr. Pastor *Kerff* samt af Hr. Pastor *Heiden* fra Fredericia. Om Aftenen Kl. 8 fandt den højtidelige Modtagelse Sted i Kapellet. Alléen op til dette var smykket med en næsten overvældende Mængde af Flag og Vimpler, der tog sig prægtigt ud fra Gaden og forkyndte for Omverdenen den Fest, vi fejrede. Selve Kappellets Udsmykning var overordentlig tiltalende og vidnede smukt om vore Søstres Smag. Anderledestroende havde med Blomster o. l. ogsaa ydet deres Skærv.

Den højærværdigste Biskop førtes ind i vort lille Gudshus af en Procession, i Spidsen for hvilken Korset bares. Derefter fulgte hvidklædte Smaapiger, der strøede Blomster, samt — umiddelbart foran Biskoppen med Stav og Mitra — Ministranter. Medens Koret sang: »*Sacerdos et pontifex*«, bevægede Processionen sig op til Alteret, hvor Biskoppen knælede ned. Menigheden sang nu en Velkomstsang til Biskoppen, hvorefter denne

traadte op foran Altret og holdt en Tale til Menigheden, idet han begyndte med at udtale sin Glæde over at være i denne Menighed, som han havde kjendt fra dens første Begyndelse og stadig fulgt med levende Deltagelse. Dernæst gik han over til i indtrængende og hjærtelige Ord at tale om vor Religions Midtpunkt: Kjærligheden til den korsfæstede Frelser. Efter at have sluttet sin Prædiken lyste Biskoppen for første Gang den højtidelige biskoppelige Velsignelse over Menigheden samt læste en Bøn for de Afdøde. — Kapellet var aldeles overfyldt; Dørene i Baggrunden stode aabne, og Gangen var pakfuld af Mennesker.

Om Søndagen Kl. 9 holdt Biskoppen — assisteret af højærv. Hr. Pastor Heiden fra Fredericia, der ogsaa paa anden Maade har ydet værdifuld Assistance — højtidelig Prælatmesse, under hvilken en stor Del af Menighedens Medlemmer modtog den h. Kommunion. Efter Messens Slutning udviklede Biskoppen Konfirmationens Betydning i et klart og overskueligt Foredrag, der var særdeles oplysende saa vel for Katholikerne som for de mange Udenforstaaende, der vare til Stede, hvorpaa 46 af Menighedens Medlemmer, næsten alle Voxne, modtog Konfirmationens hellige Sakramente. Under Biskoppens Taksigelse læstes Litaniet til den Helligaand. Gudstjenesten afsluttedes med Afsyngelsen af Salmen: »Paa Sandheds-Fjeld en Bygning staar«, og der var ualmindelig Kraft og Begejstring over Sangen. Desværre kunde Kapellet ikke nær rumme Alle, der vilde overvære Gudstjenesten; Mange maatte gaa bort uden at kunne faa Plads.

Om Aftenen Kl. 6 var Kapellet atter overfyldt. Hr. Pastor *Kerff* prædikede om den Helligaands Virksomhed, særlig som Raadets og Styrkens Aand. Ved Slutningen af sin Prædiken berørte han den sidste Sammenkomst af danske katholske Biskopper i Horsens d. 18. August 1534, da Kristian den Tredje erklærede, »at

Religionen skulde stilles i Bero, indtil han var kommen til en rolig Regering, da vilde han med Danmarks Riges Raad og Adel gjøre en kristelig god Skikkelse derpaa i alle Maader«. Denne »kristelig gode Skikkelse« bestod, som bekjendt, i, at han lod de danske Biskopper fængsle og med Vold skilte Folket fra den gamle Moderkirke.

Efter Prædikenen blev *Te Deum* afsunget, og efter den sakramentale Velsignelse traadte den højærværdigste Biskop op paa Altertrinet for endnu at sige nogle Afskedsord til Menigheden. Under den dybeste Opmærksomhed holdt Hs. Biskoppelige Højærværdighed nu en Prædiken, som det vilde være aldeles umuligt at gjen-give paa Papiret, den maatte absolut *hores*, for at man kunde faa det fulde Indtryk af den. Et skal dog fremhæves. I sin Omtale af Horsens Menigheds Forhold udtalte Biskoppen Haabet om i en ikke for fjærn Fremtid at kunne lægge *Grundstenen til en Kirke i Horsens.* *)

Med Afsyngelsen af Salmen: »Lov og Ære og Pris« sluttede saa disse mindeværdige kirkelige Festdage.

Om Mandagen besøgte Biskoppen vore *Skoler*. Indgangen til Drengeskolen saa vel som selve Skolen var smukt pyntet med Flag og Kranse. Drengene fremsagde Vers og afsang en Sang; derpaa afholdtes en kort Examen, hvorefter Biskoppen talte nogle opmuntrende Ord til Eleverne samt udtalte sin Glæde over Hr. Lærer *Holsts* smukke festlige Arrangement.

Derefter begav Biskoppen sig til Pige- og Poge-skolen. I denne Skole var der rejst en Throne for Biskoppen, og hvidklædte Piger modtog ham, medens Vejen var bestrøet med Blomster. Fire Børn fremsagde et historisk Digt om vore katholske Biskopper; Digtet

*) I Følge en senere Meddelelse har man allerede i Søndags paa-begyndt i Menigheden en regelmæssig Indsamling i nævnte Øjemed.
Redaktionen.

var mesterligt indøvet, og det blev fremsagt paa en saa tiltalende, naturlig Maade, at Biskoppen udtalte sin Beundring og Glæde over den smukke Modtagelse. Tirsdag Formiddag afholdt Hs. Biskoppelige Højærværdighed Examen i samme Skole, hvor Alt vidnede om Søstrenes Dygtighed og udmærkede Ledelse.

Vi kunne endnu tilføje, at paa den første Festaften var til Ære for Biskoppen Vikariatets hele store Ejendom i Horsens festlig illumineret.

Kjøbenhavn. Iblant *Polakkerne*, der opholde sig her i Landet som Arbejdere, optoges ifjor en regelmæssig Missionsvirksomhed, idet en af de kjøbenhavnske Præster, højærv. Hr. Pastor *E. Ortved*, foretog et Par Rejser til de paa *Lolland* ved Sukkerodyrkning beskæftigede Polakker. »De danske Sukkerfabriker« viste sig i høj Grad forekommende, og saaledes kunde den h. Messe, med polsk Bøn og Prædiken, holdes paa de Kaserne og Gaarde, hvor Polakkerne laa indkvarterede. To Rejser bragte det glædelige Udbytte af over 500 Kommunioner. Ved det russiske Gesandtskabs og Konsulats Velvilje saa man sig ogsaa i Stand til at skaffe 72 russiske Polakker Fripas til at vende tilbage til deres Hjem ved Udløbet af den Tid, for hvilken de vare engagerede: Slutningen af November.

I April er der atter kommet nogle Hundrede hertil, og Missionsarbejdet for i Aar er derfor atter paabegyndt. I *Randers* og *Grenaa* holdtes i sidste Halvdel af April polsk Gudstjeneste, ved hvilken 25 Polakker (23 Kommunikanter) vare tilstede. Der fortsattes med en ved Farum værende Arbejdsstyrke, hvorefter Rejsen gaar til *Lolland* og *Fyen*.

For at benytte Lejligheden holdt Pastor Ortved samtidig tre Foredrag i *Randers* om den katholske Kirkes sociale Betydning for vor Tid. Efter samtlige *Randers-Avisers* detaillerede Referater at domme slog disse Foredrag udmærket an; de tænkes derfor fortsatte til

Efteraaret. Foredragene affødte en lille rolig Avisfejde med Provst *Cederfeld de Simonsen* om Luthers Stilling til Augsburger-Konfessionen m. m.

I Grenaa holdtes et Foredrag i Theatersalen om Helgendyrkelsen. Tilhørerkredsen her var kun liden, men interesseret som den var, lovede det godt for en anden Gang.

— Fra en Præst i Tyskland har den højærværdigste Biskop i disse Dage modtaget en smuk og kostbar Gave til Rosenkranskirken, nemlig *en gothisk Monstrans* til over 1000 Kroners Værdi. Monstransen ligner de smukke gothiske Monstranse med slanke Taarne, som findes paa vort oldnordiske Museum og i Middelalderen bleve skjænkede af vore katholske Forfædre til Kirkerne her i Landet. Omkring Rummet, som skal indeslutte Frelseren i den konsekrede Hostie, ses en Krans af sjældne Koraller tillige med forskjellige kostbare Stene. Foden er smukt ciceleret og fremviser symbolske Billeder, som hentyde til Sakramentet, f. Ex. Abraham ifærd med at ofre sin Søn Isak, Manna-Regnen i Ørkenen, Kobberslangen, som Moses oprejste paa Guds Befaling, m. m.

Sverige. Den højærværdigste Apostoliske Vikar for Sverige, Biskop *A. Bitter*, havde Søndag den 29. April Audiens hos den h. Fader. Audiensen varede næsten en Time.

Tyskland. Professor *Beyschlag* i Halle, »det evangeliske Forbunds store Profet«, har afgjort Uheld i den sidste Tid. Ikke blot har Seminar-Professor *Dr. Einig* i Trier baade videnskabelig og moralsk gjort det af med ham efter alle Kunstens Regler, nu maa han ogsaa høre en ligefrem tilintetgjørende Dom fra hans protestantiske Trosfællers Side. En *luthersk Kirketidende* gaar i Rette med ham paa følgende Maade: »Professor Beyschlag har rettet en Skrivelse til Biskop Korum af Trier. Derpaa har Professor Einig ved Præsteseminariet i Trier

svaret. Svaret har haft et saare *beskæmmende* Udfald for Beyschlag. Den Romerske har vundet Sejr. Han har gjort Beyschlag opmærksom paa mange Misgreb... Einigs Skrivelse er et *vanærcnde Nederlag* for Beyschlag. Og hvorledes kan det vel blive anderledes, naar man *uden Kaldelse* og *uden Gud* angriber Rom? Vort Aarhundrede forkynder jo dog med store Bogstaver, at *den for Tro blottede Protestantisme*, som kritiserer Biblen, i Stedet for at tro paa den, maa i Følge Guds Dom bukke under for Rom . . . . *Fra Vranglæren er aldrig nogen Kraft udgaact.* Naar den lutherske Kirketidende nu ogsaa blot vilde drage de øvrige Slutninger.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 13. Maj. Den Helligaands Sendelse. Første Pintседag. (I Sct. Ansgars Kirke: Kl. 7 og 8 stille h. Messe; Kl. 10 højtidelig Pontifikalmesse og Prædiken; Kl. 8 Aften: Majandagt og Prædiken).

Mandag den 14. Maj. Anden Pintседag. (Gudstjenesten som paa alm. Søndage). — **15. Ti. Tredie Pintседag.** — **16. O.** (Tamperfastedag), **17. To., 18. F.** (Tamperfastedage) og **19. L.** (Tamperfastedag) Oktavdage i Pintseugen.

Søndag den 20. Maj. Første Søndag e. Pintse. Den allerhel- ligste Treenigheds Fest eller Trinitatis Søndag.

Den levende Rosenkrans holder ikke Møde første Pintседag.

Mariakongregationen for Ynglinge holder Fælleskommunion Søndag den 20. Maj Kl. 8½ i Jesu Hjertes Kapel, Stenosgale.

Unio. Søndag den 20. Maj Slutningsfest i Vinterlokalet, Østergade 32, 1.

Fundet. En Medaillon, med et Billede, som rimeligvis tilhører en Katholik, er funden i Ordrup. Man henvende sig til Redaktionen.

Dampmøllens Udsalg, Korsgade 33.

Nørrebro-Afdeling.

Leverandør til St. Josefs Hospital.

Forlang Prisliste af 1. Maj samt vore Bestillingskort — Værne sendes overalt.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Toogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, St. Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 20.

Søndagen den 20. Maj.

1894.

Indhold: Sendebrev til Hr. F. F. i „Nationaltidende“. Efterretninger fra Ind- og Udland: Schweiz. Ungarn. Rom. Bekjendtgjørelser.

Sendebrev^{*)}

til Hr. F. F. i Søndagsnummeret af Nationaltidende m. fl. Blade fra Overauditør Wolff.

—o—

Tiderne skifte: I gamle Dage skulde der mest Overbevisning, Kraft og Flid til at gjøre Lykke i Verden; i vore opportunistiske Tider kommer det mere an paa Dristighed og Smidighed, og i saa Henseende maa jeg virkelig beundre Dem, Hr. Pastor F. F., der er virkelig noget — for at bruge et af Deres egne Udtryk, som jeg gammeldags Stakkel ellers vilde have anset som

---

*) Under Udarbejdelsen af dette har jeg, Wolff, lagt Mærke til hvorledes mit Formaal — behørigt at blotte F. F.'s Uvederhæftighed og tilbagevise hans Overlegenhed — kan medføre, at jeg selv kommer til at tale i en overlegen Tone. Men til Slutningen skal jeg godtgjøre, hvorledes jeg som Navngiven har fuld Føje hertil overfor en Anonym, der optræder saaledes som F. F.

ikke ganske ff: -- »Storartet« i det Mod og den Behændighed, hvormed Deres bøjelige Pen kan klare alt Muligt, ja vel næsten Umuligt, som f. Ex. det at bringe den danske Folkekirkes nuværende Stade over for Skriftemaalet i skøn Overensstemmelse med Luthers Lære. Jeg mindes ikke, om De ogsaa har behandlet Kapitlet om Fraskiltes Vielse, men har De det, da tvivler jeg ikke om, at De har klarer det udmærket. Thi det med Skriftemaalet var et Mesterstykke, som jeg maa indrømme, at ikke en Eneste af den katholske Kirkes fremragende Geistlige kunde gjøre Dem efter. Ja, der skal Øvelse til at danse paa Opportunismens svajende Line, og disse gammeldags Mænd ere ensidige nok til altid kun at ville leve, røre sig og være paa den faste, urokkelige Klippe, som Arki-medes søgte, men ikke kunde finde. Og skulde disse Mænd producere sig paa samme Basis, som De, Hr. F. F., saa vilde de lige saa sikkert falde ned, som jeg selv, naar jeg i min Alder vilde vove mig ud paa en Linedansers Tov.

Men staar De da ikke i Smidighed tilbage for nogen Akrobat, saa er der alligevel væsenlig Forskjel, bl. A. ved at denne maa vove sit Liv for at skaffe sig Brødet, medens De sidder helt trygt og tjener gode Penge i *Anonymitetens hyggelige Skjul*, ja vel ogsaa haaber at samle Dem Skatte, som hjælpe til Befordring der, hvor denne Verdens Mæcenater staa i Kurs. Og det omtalte Skjul kombinerer De saa prægtigt med Deres paa samme Tid luftige og overlegne Stade. Fra dette morer De Dem da leilighedsvis med at udskyde Pile mod *alle* kristne Kirkesamfunds Moder, den ældgamle katholske Kirke, hvis Ærværdighed selv *notoriske* Atheister, som Preussernes Friedrich der Grosse — den hensynsløse Skaber af den annekterende Stat, som den Dag idag selv gjør Krav paa at være Protestantismens Bærer — og den moderne Filosof E. v. Hartmann (der i Tyskland utvivlsomt nyder endog noget større Anseelse end De her) ikke kunne nægte Anerkjendelse.

Og for Dem maa det være en saare lystig Krig. For os Katholiker, som ikke have lært at lukke Øjnene bl. A. for, at slig Sport er vel skikkaet til at nedbryde Respekten for *All*, hvad der blot kalder sig

Kristendom, og til at undergrave Dæmningerne for Atheismens nutildags saa opsvulmede Vande, kort sagt til at give stor Forargelse, for os er Sagen derimod ikke slet saa morsom. For os er det derfor en hel Begivenhed, at det endelig en Gang er gaaet Dem, som man har sagt om Fader Homer: De har sovet; midt i al Deres Lystighed har De blottet Dem saaledes, at De, uanset Deres Anonymitets Panser, kan rammes nemlig bl. A. ved Artiklen om Pater Agostino da Montefeltro, paa hvilken min Opmærksomhed blev henledet ved den mærkværdig ikke-opportunistiske, sandhedskjærlige Erklæring fra Frk. Th. Mau i Malaga, der synes at høre til dem, De kalder Trosfæller.

I. Allerede i Overskriften kalder De P. Agostino en *Folkeprædikant*, d. e. en, der særlig forstaar at fængsle Masserne. Om hans Forkyndelse *ogsaa* har denne Egenskab, det har jeg ikke Forstand paa, men i ethvert Fald er det sikkert, — og det fremgaar alt af Deres egne Meddelelser om ham, — at han *idtmindste* lige saa meget passer for de Dannede. At De — uagtet den »særlig theologiske Dygtighed«, De antyder selv at besidde, vel ikke helt har faaet Dem til at glemme den Børnelærdom, at Han, som »er sagtmodig og *ydmvig* af Hjerte«, selv næsten udelukkende prædikede for det menige Folk og mod de dannede Farisæere, — lidt haanligen bruger dette Udtryk saaledes, at det nok kan minde En om de Sidstnævntes Ytring i Joh. 7,49, er øjensynligt en Indledning til den for svage Sjæle imponerende Overlegenhed, hvormed De i det Hele omtaler den højt fortjente Mand, bl. A. ved at nævne hans »Tungefærdighed« og blotte Veltalenhed (d. e. i Modsætning til Indholdet, som De beskylder for »temmelig stor Overfladiskhed, Mangel paa logisk Sammenhæng og højst uheldige Uklarheder«, ligesom De mistænker »den gode Pater« for »Mangel paa grundigt Kjendskab til Skriften«), og som kulminerer *recte* i Artiklens Konklusion, hvor der allerynk-somst grædes saaledes: »Man kan kun inderligt ønske, at denne Længsel og Trang (d. e. hos det italienske Folk efter Vejledning) snart maa blive mødt af et klarere Lys og en bedre Vejledning end den, der bydes gjennem en Forkyndelse af den ovenfor skildrede

Art*)« — og *formelt*, idet De omtaler Pateren som »*en vis Padre Agostino*«. Ja, denne Betegnelse er saa iøjnefaldende *usømmelig*, at den er latterlig. Skjønt Pateren endnu er i sin bedste Alder, og skjønt den katholske Kirke baade nu har og til alle Tider har havt adskillige fremragende Prædikanter, er han notorisk allerede *beromt* i en stor Del af det civiliserede Europa. Ja det tør jeg paastaa, selv om man ikke før nu har kjendt ham i den danske By, hvor De residerer. Og saa tør De, Hr. F. F., der end ikke vil være Deres velærværdige Navn bekjendt, titulere ham som »en vis«! Det er saa paafaldende, at der deri endog ligger en »storartet« Uhøflighed overfor Deres Læsere, siden De tør byde disse Sligt, og det i en Artikel, der taler om Kristendom. Kunde P. Agostino med Føje kaldes »en vis«, hvorledes maatte man da ikke titulere velærværd. Hr. F. F.?

Af Paterens Konferencer og Prædikener foreligger forresten en Del i en god tysk Oversættelse af Dr. Drammer hos Fr. Kirchheim, Mainz 1889; den kunde De, Hr. F. F., selv have læst istedetfor at rive ned derpaa efter et tysk Blad — kanske et af de saakaldte: »evangeliske«, der, ligesom Deres Protegé nægte Kristi Guddom. Jeg derimod har været saa gammeldags *selv at læse* en Del af dem, og da jeg derhos selv navngiver mig, tør det maaske ikke ansees som altfor frækt, at jeg trods Deres flotte Dom vover at paastaa, at de ere noget *ganske Udmærket*. Det klare, uhildede, *i Sandhed* frisindede Syn deri paa Tidens Forhold ere slaaende for enhver Dannet, men især er det overraskende, hvorledes den Maade, hvorpaa den i Italien fødte og baarne Mand taler til Italienerne, passer saaledes overfor os Danske og paa vore ham fuldstændigt ubekjendte Forhold, at det ligefrem minder om det i Ap. Gj. 2,6 omtalte Vidunder.

Efter alt dette tør det nok forsvares at bruge

---

*) Jeg vil dog ikke raade Dem, velærv. Hr. F. F. eller Deres Protegé, den nedenfor omtalte »frisindede« nye Pastor i Folkekirken, til at tage derned og prædike fra Leveren. thi de italienske Knive ere som bekjendt mere kildne end danske Avislæsere og Kirkegængere.

Ordet »usømmeligt« om Deres Forhold overfor denne højt fortjente og ansete Mand.

Under Deres dristige Forsøg paa at afklæde P. Agostino har De forresten blottet Deres egen Velærværdighed paa en særlig »storartet« Maade: Idet De omtaler, at denne har holdt en Række Prædikener for *Modre*, fremsætter De den fortærskede protestantiske Indvending mod Colibatet saaledes: »at han *vel ellers næppe* har nogen personlig Erfaring i dette Spørgsmaal«. Heri ligger: 1) en omend svag, saa dog ikke helt utydelig Antydning *) — som hos Katholiker ansees som *infam* -- nemlig om, at Pateren, skjønt han lever i Colibat, dog *maaske* alligevel kan have Børn; thi at han selv har havt en Kvinde til Moder, *det* tør De dog vel ikke fraskrive ham. 2) Endvidere opstilles saaledes den Fordring til en Prædikant, at han skal have *personlig* Erfaring — d. e. selv have levet i de Forhold, hvormed han prædiker: Skal han prædike imod Usædelighed, da maa han selv have levet deri, og skal han være Præst ved en Strafanstalt, hvor der ogsaa findes Mordere etc., da maa han helst selv have øvet Mord etc. Ak, hvilket Patterbarn var da ikke Farisæeren i Luk. 18,11 i Sammenligning med en slig fin-de-siècle-Pastor, thi den sølle Fyr var jo saa dum at gjøre sig til af sine Mangler i saa Henseende. 3) Og da De nu selv er Gejstlig i Folkekirken og altsaa hver Uge maa prædike, kan det af den Overlegenhed, hvormed De revser en Prædikant som P. Agostino, ja endog Hs. Hellighed Pave Leo XIII., tydeligen sees, at De efter Deres egen Mening maa være en særlig udmærket Prædikant. Men hvilken Samling af rene Engle — maaske paa nær lidt Beskedenhed og hvad dertil hører -- maa da ikke *Deres egen Menighed* være, naar en Mand med en saa ustraffelig Vandel, som Deres efter Loven bør forudsættes at være, har »personlig Erfaring« nok overfor den. Og kunde De forklare os Katholiker, hvorledes De *uden* den omtalte Erfaring fra Først af har baaret Dem ad med at gjøre almindelige, danske Dødelige til saadanne Engle, da vilde De være et af Kirkens største Lys! Men ak! vi ere vist for »uvidende og

*) Det er ikke en Fejltagelse, naar en saa rutineret Pen skriver som anført, istedetfor slet og ret: at han ikke kan have etc.

overtroiske« til at følge Dem paa saa transcendentale Højder, det er vel kun den sølle »Folkeprædikants« Røst, der kan forstaas af hans stakkels Lam. Og hvad Logik angaar, da maa vi nøjes med den, Gud har givet os, saaledes som den er udviklet af vore gamle Skolastikere, men disse ere jo forlængst kasserede af den »højeste Oplysnings« Samson'er og Dalila'er.

Naar *De, Hr. F. F.*, endelig sammesteds i Forbigaaende omtaler vor Hyldest af vor Frelzers egen Moder som et af Pavekirkens mest vovede og for Protestanter (burde hedde: for F. F'er blandt disse, thi f. Ex. Pastor Otto Møller er da ogsaa Protestant) usmagelige Postulater«, ere vi Katholiker Dem forbundne derfor, thi dette er os en yderligere Antydning om, at Guds Hensigt med at lære os denne Hyldest, netop ogsaa er at gjøre os ydmyge og rene af Hjerte.

II. Efter at De i fornævnte Artikel som et af Exemplerne paa, hvorledes vor Kirke ringeagter Ordets Forkyndelse — med Deres sædvanlige Beskedenhed — havde ytret: »Vi vide saaledes aldrig at have hørt om nogen Prædiken af Leo XIII.«, gav Pastor, Dr. theol. Hansen Dem i sin Indsigelse den 5. Marts den Oplysning, at den 85aarige Mand ikke blot jævnlig udtaler sig i Encyklikaer, men ogsaa næsten daglig prædiker for Pilegrimmene, og alligevel fastholder De den 15. s. M. Deres Paastand paa en saadan Maade, at det seer ud som om Paven gjorde sig skyldig i Pligtforømmelse ved ikke at fungere ved *Gudstjenesten*. I Anledning heraf maa jeg belære Dem om, at Paven ligesom enhver anden katholsk Præst eller Biskop *hver Dag* hele Aaret rundt, blot med Undtagelse af 3 Dage i Paaskeugen, selv læser den hellige Messe fastende, d. e. uden at have nydt saameget som en Mundfuld Vand siden Kl. 12 Nat; derpaa overværer han til Taksigelse den Messe, hans Huskapellan læser, og saaledes medgaar en Time daglig, og den daglige Breviarlæsning tager — ligesom for alle andre Præster — ca. 1¼ Time, saa at han ialt har *over to Timer* Gudstjeneste *hver Dag*. (Hvormange protestantiske Præster, end sige Biskopper, holde 362 Dage om Aaret Gudstjeneste?) Jeg havde hidtil troet, at det var indlysende for ethvert nogenledes dannet Menneske, at Paven havde det mest ansvarsfulde og vanskelige

Embede, der kan falde i nogen Dødeligs Lod. Ja, hvis d'Hrr. protestantiske Gejstlige til Bunds kjendte Beskaffenheden af Paveembedet — han spiser f. Ex. ifølge gammel Skik altid alene og er jo stadigt som Fange i Vatikanet, ogsaa i den usunde Aarstid, da Alverden flygter fra Rom, — saa vilde vist ingen af dem ønske sig et saadant. Da Leo XIII. tiltraadte, var han alt 69 Aar gammel, men den Aand, der indtil Dato har ledet Pavevalget, burde maaske tage særligt Hensyn til, at Vedkommende var ung nok og derhos en dygtig Prædikant, for at man dog endelig ikke skulde faa Skænd af Hr. F. F. og Ligesindede! Alle, som have set lidt til Paven, anse det som aldeles vidunderligt, hvad han i sin Alder, med det næsten gjennem-sigtige, serafiske Løgeme, dog kan arbejde og overkomme. Og det er et Faktum, at man skal lede langt tilbage i Historien for at finde nogen Dødelig, der har nydt en saa uomtvistelig stor og udelt Agtelse og Anseelse hos Alle, og navnlig ogsaa hos Regenter og Stormænd af anden Tro, som Hs. Hellighed Pave Leo XIII., den Eneste, for hvem Bismarck maatte bøje sig. Er det saa ikke uforsvarligt, naar en anonym, omend nok saa »storartet« Størrelse vil sigte ham for *personlig Pligtforsømmelse*?

III. Frk. Th. Mau's Indsigelse er dateret Malaga, den 2. Marts, men af »Mangel paa Plads« blev den først optaget i Søndagsnumret den 8. April.*)

Naar man ved, hvor svært det falder enhver Uovet at bevæge sig frit paa Journalistikens Line, og derhos tager Hensyn til den Mængde dristige Paastande i den Artikel, Frk. M. tog til Gjenmæle mod, tør man nok kalde hendes Artikel et fint, lille Mesterstykke, især *af en Dame*, og allerede af den Grund havde den fortjent den høfligste Behandling.

*) I Numret den 15. s. M. har De givet Plads til en Artikel med Overskrift: „Forhaabenlig sidste Svar til en Kollega“, som kun er underskrevet „en Sognepræst“. I denne serverer Indsenderen en paa „Fraskiltes Vielse“, „Ligbrænding“, „falsk Sannvittighed“ og „Frihed“ kogt Suppe, som sikkert har smagt ham selv og Hr. „Kollegaen“ en Del bedre end andre intelligente Læsere. Men det har behaget Hs. Velærværdighed at krydre Retten med den ublu og for En, der kalder sig kristen Præst, aldeles uværdige Bagvaskelse mod den katolske Kirke og dens Medlemmer, at der i vor Kirke findes Afgudsdyrkelse, samt den ligesaa ublu Antydning, at han og Kol-

I Deres store Iver for at indprente Læserne den tidligere modbeviste Beskyldning om, at vor Kirke skulde forsømme Ordets Forkyndelse hjemme i de katolske Lande, var det forresten lykkedes Dem i Artiklens første Sætning at blotte Dem stærkt: For ret at paavise den snedige Modsætning mellem Kirkens Optræden hjemme og ude, fortæller De nemlig der, et vor Kirke i de protestantiske Lande »sjeldent afholder nogen Messe uden at forene den med Prædiken«. Men dette er *aldeles usandt*: Da enhver katolsk Præst, som ovenfor anført, *hver Dag* læser Messen, forefalder der her i Byen og i det Hele i Missionslandene *langt fra halv saamange* Prædikener som Messer. Og da De sikkert ved, at den omtalte Paa-stand i og for sig ikke er saa uskyldig, som den lader, burde De dog først have forhørt Dem om Sagen. Endog de *offentlige Bekjendtgjørelser* om Gudstjenesten vise, hvor usand den er.

Naar en *Anonym*, der selv har lagt en saadan Uvidenhed for Dagen med Hensyn til de Forhold, han selv kunde skaffe sig Kjendskab til, alligevel tør modsige de faktiske Oplysninger, som *navngivne*, hæderlige Personligheder meddele om Forhold andetsteds, hvorom de have personligt Kjendskab, saa er det endog nu til Dags mere end almindeligt dristigt, og det har De dog gjort overfor Frk. Mau's Erklæring om Forholdene i Malaga, hvor hun ialfald dengang opholdt sig, og hvor Indholdet af hendes Oplysninger viser, at hun ved god Besked om det, hun omtaler — saavel som overfor den af Dr. Hansen om Forholdene i Rom, hvor han selv har været to Gange, et halvt Aar ad Gangen.

---

legaen. hvis De vilde, kunde sætte os — som han betegner med Skjældsordet „Papister“ — udenfor Kristenheden.

At De har optaget denne, ja endog ladet den passere anonym, medens de nøder en Dame til at sætte sit Navn under en Indsigelse, der alt vel sit rolige, værdige, objektive Indhold og Form giver det bedste Indtryk af Paalidelighed, det ser stygt ud for en bestaltet, lønnet Kristenpræst, det kan saa let se ud som en Anvendelse af den opportunistiske Maxime: „Øjemedet helliger Midlet“, som vi Katholiker anse som absolut forkastelig.

Men i alt det, De anfører mod Frk. Mau's og Dr. Hansens Oplysninger, er der, som jeg nedenfor skal vise, *ikke et eneste ærligt, godt Argument*, og naar man henser til Deres uomtvistelige Begavelse som Journalist og store Viden-Besked med alt Muligt og Umuligt, tør det anses som højst usandsynligt, at dette ikke skulde være Dem selv bevidst. Ja, De maa sikkert vide dette ligesaa godt, som at Deres Konklusion den 15. April er en helt anden end den var den 25. Februar. Nu siger De kun: »Vi kunne dog alligevel ikke føle os rokkede i den af os hævdede Grundsætning (sic!) -- som jo ogsaa mange Andre før os have hævdet -- *at Ordets Forkyndelse i det Hele og Store indtager en underordnet Plads i Romerkirken*«.*) Enhver der læser dette, uden samtidigt at efterse eller meget nøje at huske det, De skrev for *over 1½ Maaned* siden — og hvor Faa gjøre eller kunne dette? — maa nødvendigvis tro, at det var dette og ikke Andet, De havde paastaet d. 25. Februar. Og saaledes ligger der deri en *meget lidet sandhedskjærlig Fordølgelse* af, at De alligevel har maatte gjøre *et fuldstændigt Tilbagetog*. Thi det De den 25. Febr. »hævdede«, var nemlig, som ovenfor under Nr. 1 citeret, at Romerkirkens Forkyndelse af Ordet er saa uforsvarlig, at der hos det italienske Folk er en berettiget Længsel efter et klarere Lys m. m., hvorhos De — paa slige »storartede« Sandhedsvidners Vis — fra Først af havde indledet Deres saak. Bevisførelse med en kategorisk Paastand om, at Romerkirken med sin *Ringeagt* for Ordets Forkyndelse i Italien m. fl. Lande holdt »sine Medlemmer paa et Standpunkt af tyk aandelig Uvidenhed og barnagtig Overtro.« (Den 25—2 Stk. 1.)**)

*) Det her Spærrede er ogsaa trykt saaledes i F. F.'s Artikel. Den hele »Hævdelse« minder stærkt om en Del mere talende end tænkende Politikeres evindelige Gjentakelse af Fløskler og Stikord; skjønt disse ikke kjende Theorien: semper aliquid hæret (der hænger altid Noget ved), saa vide de dog godt, hvor praktisk Fremgangsmaaden er, især overfor Ligesindede og Lighedannede, og hvor umuligt det uden den vilde være at føre den saakaldte »Frihed« til en omend nok saa provisorisk Sejr.

**) Jeg, som dog nok i sand -- ikke forloren eller blot formel — Dannelse tør hamle op endog med velærv. Hr. F. F., jeg nærer stor Tvivl om, at jeg selv nogensinde, ialfald i dette Liv, kan opnaa saa stor sand aandelig, til Kjød og Blod

For at dække over Deres Tilbagetog, har De, *Anonymen*, den Navnløse, den »storartede« Dristighed, at ville *rejse Tvivl* om Rigtigheden af de af de *navngivne* Vidner meddelte Oplysninger om faktiske Forhold, som Vidnerne have personlig Kundskab om, men De derimod ikke — d. e. *Tvivl om Vidnernes Paa-lidelighed*.

Mod Dr. Hansens Erklæring, at der i Byen Roms 53 *Sognekirker* prædikes hver *Søn- og Festdag*, insinuerer De, at dette skulde stride imod den Omstændighed, at der i 3 — skriver tre — Kirker i Rom (om hvilke De ikke oplyser, hvorvidt de ere *Sognekirker*) efter en anden Anonyms Sigende ikke findes nogen *Prædikestol*. Men 1) man har flere *Steder Prædikestole* paa Ruller, som kunne flyttes og tages bort, 2) en *Prædiken* fra *Altret* er mindst ligesaa opbyggelig som fra *Prædikestolen* og kan vare ligesaa længe, thi *Magelighedshensyn* ere saa lidet afgjørende for *katholske Præster*, at en *Mængde Sognepræster* hver *Søndag* holde *Højmesse* og *Prædiken* paa en *Gang*, altsaa fastende ofte til Kl. 11 à 12. — 3) Og selv om der saa stadigen prædikes fra *Altret* i de 3 nævnte Kirker, hvad vedkommer det saa *Tjenesten* fra *Prædikestolene* i de 53 eller 50 *Sognekirker*? Hele den *Indvending* er jo kun tosset *Snak*.

Men efter at De alligevel saa smidigt har forstaaet at give de allerfleste *Læsere* det *Indtryk*, at *Katholiken* Dr. Hansens *Vidnesbyrd* er *upaalideligt*, saa fortsætter De saaledes: »*Endnu mere mærkelige* ere *Frk. Mau's* *Meddelelser* fra *Spanien*,« hvad der i den *Forbindelse snarest* maa forstaaes, som om disse vare endnu mere *upaalidelige* end Dr. Hansens. Og derefter stiller De strax hendes *Ord* paa *Hovedet*. Øjensynligt forarget over den *Dristighed*, hvormed De snakker og dømmer om *Forhold*, af hvilke De end ikke kjender det blotte *Skin*, (*Joh. 7, 24.*), giver hun Dem en *fin Snært* ved stærkt at fremhæve, at det *kun er lidt*, hun selv har set deraf; og denne *beskedne* *) *Ytring* fremhæver De saa for at rokke hendes *Vidnesbyrd*, *uagtet* det frem-

---

bleven *Viden* og *barnlig Tro*, som der den *Dag* idag findes netop hos en stor *Del* af *Folkemassen* i de gamle *katholske Lande*.

*) Som rigtig *Realist* tror De maaske, at *Alt*, hvad der ser ud som *Beskedenhed* og *Ydmyghed*, er *Logu* og *Hykleri*?

gaar af selve de Oplysninger, hun giver, at hun vistnok maa kunne godt Spansk og være en flittig Kirkegænger, saa at hun sikkert i Virkeligheden kjender *meget* til Sagen, men dette vogter De Dem vel for at omtale. Derpaa forvirrer De Læserens Tankegang ved Deres, Forholdene i Malaga aldeles uvedkommende, føregivne Iagttagelse, som »vi« (d. e. den upaalidelige F. F.) have gjort i det *romersk-katholske* Tyskland, hvis Værdiløshed er paavist af Dr. Hansen i Nat-Tid. den 22. Apr., og saa kommer De tilsidst med denne vældige Slutnings-Bombe og Rosin: »En Rejsebeskrivelse fra Spanien af en amerikansk Gejstlig *) Dr. Clinton Locke, fornylig meddelt i et engelsk kristeligt Blad, (af hvilken Sekt?) hvor Spaniens Kirkeliv skildres temmelig udførligt, omtaler Kirkens Pragt og Processioner, dens Messe og dens Korsang, men berører i *Modsætning til Frk. Mau **)* ikke Prædiken med et Ord.«

Dette Argument er enten meget perfide eller meget taabeligt:

Thi 1) kan man jo slet ikke se, om den velærværd. Dr. har den fjerneste Interesse for Andet end det, han omtaler; maaske han og hans Sekt ikke bryder sig det Allerringeste om Prædikener. 2) Det ligger jo slaacnde nær, at han i *Modsætning til* (her er der Føje til at bruge dette Udtryk) den intelligente Frk. Mau *ikke forstaar et Muk Spansk*, hvad der er meget almindeligt for engelsktalende Rejsende, medens enten De, Hr. F. F., eller han selv ikke finder det opportunt at blotte slig Ikke-Viden. 3) Men lad os nu for en Gangs Skyld følge Deres Exempel og ligesom De sprang fra Malaga til det romersk-kath. Tyskland, saaledes springe vi til Danmark, og der lade vi saa, som om De var Sognepræst i en eller anden Landsby. (Ja, vi lade kun saa, thi jeg f. Ex. turde saamænd ikke opfordre Dem til at nedlade Dem saa vidt.) Men lokket af Deres Færdighed i Søndagsbladene, som han længe har beundret, kommer der saa en rigtig oplyst og frisindet Rejsende til

*) At han ikke er Katholik, er vel sikkert, men om han er Mormon eller hører til en af de andre Sekter, hvis Tal i N.-Amerika er Legio, det siges ikke.

***) Udhævet af mig; at Dr. L. ikke har havt Anelse om dennes Existens eller Indsigelse, det nævner De naturligvis ikke.

Eggen og gaar da i Deres Kirke. Han er altsaa en Mand med fin Smag, og hvad er da naturligere end, at han strax bliver helt overvældet af Deres glimrende Dygtighed i at præstere en *seværdig* *) Messe, men af lutter Beundring herover faar han i sit Rejsebrev til Bladene ikke omtalt Andet end Messen. — Maa jeg nu spørge, om man da kunde beskylde denne taknemmelige Tilskuer for, at han *ved sin Taushed om Deres Præstationer paa Prædikstolen* skulde have bevidnet blot noget saa Dristigt, som at ikke ogsaa disse vare fortrinlige, end sige noget saa Horribelt, som at de ikke engang vare nævneværdige eller slet ikke havde fundet Sted?!

Hvad De endelig under Paaberaabelse af Vidnesbyrd fra »mangfoldige Andre« (d. e. *hvis* disse virkelig existere udenfor Deres Fantasi, vel sagtens Folk som Chiniquy eller lignende Anonymer som de selv) anfører mod Frk. Mau om, at der fra katholske Prædikestole overvejende høres »Fabler« m. m., det turde vel tilstrækkeligt klares med en blot Henviisning til det gamle Ord: Tyv tror, Hvermand stjæler.

Thi det er vist sjældent Nogen i et hæderligt Blad kommer med en saadan »Fabel«, som den De for nogle Maaneder siden serverede i en »Leder« om Chiniquy, hvem De med stort Rabalder proklamerede som en Troshelt og, saavidt jeg mindes, som »*en ny Luther*«. Jeg ved *ikke* af, at man fra *katholsk* Side har sagt noget saa Stærkt om denne, som De saaledes har gjort ved at sætte ham i Klasse med Chiniquy. Thi skjønt denne vistnok især lever af at lyve paa Kirken, som han er falden fra, er han dog forlængst ogsaa fra protestantisk Side og navnlig i »Dsk Kirketid.« og norsk »Morgenbl.« blottet som en Svindler og Bedrager, ja ligefrem Forbryder, og da dette strax efter Deres Artikel blev oplyst her i Bladet, *fortav* De dette for Deres Læsere. Den værste Løgner, ham tror De, eller lader som De tror paa, *naar* han blot lyver vor Kirke paa; hvilken Kontrast til Deres Forhold overfor Frk. Mau og Dr. Hansen!

IV. Da der her i Landet ere mange Katholiker, som ere godt kjendte med Forholdene i de gamle katholske

*) De siger jo i Deres Notits om Tyskland. at man seer Messen. og det tør vel forudsættes at være ifølge Deres egen Praxis; thi vi høre den.

Lande, var det jo muligt at skaffe en hel Del positive Vidnesbyrd om Urigtigheden af den af Dem sidst »hævdede« Hovedpaastand, men ifølge 1) den nu oplyste Beskaffenhed af Deres Bevisførelse for denne specielle, gamle Bagvaskelse mod den katholske Kirke og 2) den aldeles forsvindende Interesse, selve den Sag i Virkeligheden kan have for Folk her i Danmark, maa det vel være nok at have reduceret bemeldte Opkog til Intet. Og derefter maa jeg vel have Føie til at fordre Tiltro til følgende herved paa Samvittighed afgivne Erklæring:

Skjønt der ved Afholdelsen af de utallige Messer og paa Grund af det forholdsvis langt større Antal af Sogne- og Kirkebygninger i de katholske Lande — Forholdene i saa Henseende hos de græsk-kath. Skismatikere ere mig ubekjendte — stadig er *langt hyppigere Gudstjeneste* der, end i Almindelighed i de fraskilte Kirkesamfund og hos Sekterne, og navnlig i *den danske Folkekirke*, holdes der i det Hele taget i denne *snarrest færre Prædikener* end i de gamle katholske Lande, saalænge de kirkelige Forhold der ikke ere helt forstyrrede ved verdslige Angreb, hvad der kan ske, naar de saakaldte Kulturkampe blive saa voldsomme, som de f. Ex. vare under Bismarck.

Men det maa derhos ikke glemmes, at der er et Slags Prædikener, som ikke mindst i vor nydelsessyge, materialistiske Tid kunne virke nok saa drastisk, som Ordene fra Prædikestolen; det er de *talende Gjærninger*, af hvilke jeg skal nævne nogle:

Mange Rejsende, der have været i Prag, have hørt om Nationalhelgenen St. Nepomuk, hvem en Tyran endnu i den historiske Tid lod kaste i Floden, fordi han *ikke vilde robe*, hvad Dronningen havde *skriftet* for ham. Men i den katholske Kirke forefalder det Slags Martyrier ogsaa jævnlig i vore Dage, om end paa en anden Maade, ofte vel ogsaa uden at noget Menneske faaer Sandheden at vide.

For flere Aar siden blev det meddelt fra Amerika, hvorledes en Præst af adelig Slægt havde maattet følge sin *uskyldig* dømte Broder til Skafottet, hvor han blev henrettet, skjønt Præsten selv kjendte den virkelige Gjærningsmand; thi det var i Skriftestolen han havde faaet dette at vide. — Omtrent i Aaret 1889 skete det i Bispedømmet Aire i Frankrig, at en rig Dame fandtes

myrdet, og de foreliggende Indicier tydede paa, at Stedets *Sognepræst, Abbé Dumoulin* maatte være Gjerningsmanden. Han blev arresteret, men vilde aldeles ikke forsvare sig, hvorfor han blev *domt som Morder*, tilfældigvis til livsvarig Deportation, hvisaarsag han *af Kirken blev kasscret* som Præst. Mellem de værste Forbrydere og som deres Ligemand udstod han saa den vanærende Straf i Straffekolonien Nouméa indtil 1892. I dette Aar blev nemlig en Betjent i hans tidligere Sogn syg, og saa tilstod denne i Vidners Overværelse, at det var *ham*, der havde forøvet Mordet; men strax efter havde han skriftet dette for Sognepræsten, som desaaarsag havde undladt at forsvare sig. Nu blev denne frikjendt og kom til sine Sognebørns store Glæde tilbage til dem. (Medens Præstens Domfældelse var bleven forkyndt for Alverden af de mange, mere eller mindre irreligiøse Aviser, var det hovedsagelig kun i de katholske Blade den i Virkeligheden langt mærkeligere Domfældelse blev omtalt. Den Løn, en fransk Sognepræst faar, er fra 500—1500 Francs aarlig, men de allerfleste af dem have nok kun de 500. Ja, eventuelle Martyrer — og det er en daarlig katholsk Præst, der ikke er dette — ere i Reglen lidt billigere end de »oplyste« Prædikanter og Missionærer.)

Et ganske lignende Tilfælde passerede for 10—15 Aar siden i *Rusland*, hvor en rom.-katholsk Præst blev deporteret til Siberien og *døde* der, inden hans Martyrium kom for Dagen. — Hvilken knusende Imodegaaelse er ikke disse Martyrers *Daad* overfor den dumme, men dog altid, endog i de »højest oplyste« Konversationslexika opkogte Beskyldning mod den kath. Kirke om, at man der skulde hylde den infame, opportunistiske Grundsætning: »Øjemedet helliger Midlet«!

Og hvormange rettænkende Protestanter vilde kunne nægte, at disse Mænd havde haft større Foje til at bryde den Taushedspligt, Mordernes Skriftemaal paa lagde dem, — end Luther havde til at bryde de to Løfter som Ordensmand, som Præst, han havde aflagt til Gud og den af Gud stiftede Kirke, der trods al den Ødelæggelse Luthers Frafald voldte, endnu den Dag idag staar urokket.

Den *belgiske Pater Damien* døde for et Par Aar siden paa Sandwichsoerne af *Spedalskhed* midt imellem

de spedalske, fra Omverdenen totalt afspærrede Indfødte, blandt hvilke han selv havde ladet sig indespærre for en Del Aar siden og saaledes paadraget sig denne Sygdom, hvor Legemet i levende Live raadner bort Stykke for Stykke; og i den Tilstand røgtede han sit Embede næsten lige til det Sidste. (Efter hans Død blev han saaledes bagvasket af en protestantisk Missionær, at en anden Protestant, en Lægmand, forargedes derover, og ved selv at rejse til Stedet skaffede Oplysninger, hvormed han gjendrev Beskyldningen.*)

Paa samme Maade døde kort efter i Ostindien en *hollandsk* kath. Præst, der havde ofret sig til samme Gjerning. — Og der er ikke Tvivl om, at de begge have fundet Afløser. Saavidt jeg mindes, rejste strax efter P. Damiens Død en engelsk Dame, Datter af en konverteret Præst, strax over til hans Menighed.

Den ovenfor under Nr. II paaviste, vidunderlig store Anseelse, som Hs. Hellighed *Pave Leo XIII.* har vundet, er ogsaa et af disse store Vidnesbyrd.

Det Samme er Tilfældet med den Mand, der sammen med denne var mest fremragende i den vældige Kamp med Bismarck, den lille, uanseelige Bondesøn *Windthorst*, der som Politiker vistnok er enestaaende i Historien, bl. A. ogsaa fordi han med saa stor Magt og Dygtighed forenede den samme barnlige, af *F. Ferhaanedes* Tro, som f. Ex. Danmarks Dronning Margrethe og Biskop Absalon. Ja, han var saa oprørende barnlig, at han istedetfor som Bismarck m. Fl. at ophobe Dotationer m. m., afslog alle de Gaver, man vilde give ham, og lod Alt gaa til Opførelsen af en smuk Kirke i Hannover's Arbejderkvarter, der er rejst ene og alene for Penge fra eller til W. (Og han havde dog ogsaa Familie at forsørge. I denne Tid, midt under al Talen om Kirkenød i Kjøbenhavn, har jeg læst, at der er ind-

---

*) Hvis jeg mindes ret, vare begge disse Mænd Englændere, og i saa Fald er dette et mærkeligt Fingerpeg om Grunden til det forunderlige Forhold, at den kraftige engelske Nation utvivlsomt har den stærkeste Retsfølelse af alle — hvad der sikkert ogsaa er en af Grundene til de mange fremragende Konversioner der, bl. A. af udmærkede Gejstlige —, medens dens Regeringer idelig have gjort blodig Uret, som f. Ex. mod det irske Folk, ligesaa den historiske Rolf Blaaskjæg, Morderen Henrik VIII, og hans værdige Datter Elisabeths Tid, og imod os Danske i 1801, 1807 og 1864.

samlet en større Sum som personlig Gave til en yndet Prædikant her, som rimeligvis har større aarlig Indtægt end W. havde.)

Da det er saa iøjnefaldende, at *Selvfornægtelse* er en af Kristendommens Hovedfordringer, ligger det altid nær for Ildesindede at mistænkeliggjøre velstillede Prædikanter ved den Anke, som Math. 23, 3. 4 indeholder mod Farisæerne. Og kan der da være nogen bedre Imødegaaelse heraf end vor Kirkes Colibat for *alle* Gejstlige og især *Ordenslivet*. Men overalt, hvor ikke Kulturkampene absolut forhindre det, blomstre ogsaa nutildags de katholske Ordenssamfund, lige fra Trappisterne i Afrika, der nyde stor Anseelse hos den praktiske engelske Styrelse, til *St. Josefsøstrene* her. Hvilken Anerkjendelse har ikke disses ligesaa dygtige, som stilfærdige og opofrende Færd vundet allevegne, ja endog her hos Alle, der selv kjende dem, og det ej blot af dygtige, ridderlige Læger, men endog hos Folk, af hvem Protestanterne mindst vilde vente det. Selv Bismarck maatte skatte de barmhjertige Søstre for --- deres Tjeneste ved Armeen! Gaa ud paa Assistenskirkegaarden til det store Krucifix, hvor der alt hviler Støv af 18 af dem, medens en af de første, der kom hertil fra det hende endnu saa kjære Frankrig, som et sandt Mønster paa en ærværdig Matrone og Moder forestaar og pryder det Hospital, hun har været med at oprette. (Og medens de andre Hospitaler her i Byen aarligt koste store Summer, er det hovedsaglig ved de fattige Søstres eget Arbejde, at deres holdes i Drift, hvad der ogsaa er Tilfældet med St. Mariæ Hospits for gamle og svage Folk.)

Hvormange protestantiske Præster kunne prædike saa indtrængende?

Og er det saa kristeligt eller blot sømmeligt, naar disse ville kontrollere, om vor af Frelseren selv stiftede Kirke *passer sin Dont?*

Var det ikke nyttigere, om d'Hrr. søgte at udfinde Grundene til nogle faktiske Omstændigheder, der maa være aldeles ufattelige for dem, der hylde det Dogme om den høje Oplysning, Protestantismen sidder inde med? Som f. Ex.:

1) Saadanne store, berømte *Folkeprædikanter* som P. Agostino fremstaa ideligen i den katholske Kirke,

ja man har endnu Prædikener af saadanne fra Middelalderen; men hos Protestanterne horer man aldrig om Saadanne.

I de katholske Lande er der ogsaa ofte *Folkemissioner*: efter *Indbydelse af Sognepræsten* drage Ordensmænd omkring fra Sogn til Sogn og prædike paa hvert Sted i 8 til 14 Dage 2 à 3 Gange dagligen under stor Tilstømning og med saadan Virkning, at ikke blot den kristelige Aand opflammes hos Alle, men Folk komme massevis til Skrifte og Kommunion, gamle Fjendskaber forsones, Forargelse ophæves, skjult Uret erstattes (konstant med Præsten som Mellemand), saa at f. Ex. endog i Preussen de ofte irreligiøse verdslige Autoriteter ikke have kunnet nægte deres Anerkjendelse. — Og hvad Missionerne ere for Masserne, det ere de *aandelige Exercitier* i endnu højere Grad for de Enkelte. Men af dem kjende Protestanterne vel knap Navnet, end sige deres Aand og Væsen. Og dog var det især ved dem, at navnlig det katholske Tyskland blev frelst fra Malstrømmen i den Tid, da der skete saa stort et Brud paa Dæmningerne for Menneskenes onde Begjærlighed og Lidenskaber, ligesom det var dem og Missionerne, der nu sidst forinden den store Kulturkamp i Tyskland havde styrket det katholske Folk saaledes, at det i »*Centrum*« blev den Mur, der kunde staa sig for den ligesaa »oplyste« som voldsomme Bismarcks Pande, ligesom ogsaa senere Socialdemokraterne have maatte føle den katholske Kristendoms Magt.

2) At de *kjædelige* Prædikener kunne være en stor Plage, idetmindste i den danske Folkekirke, er da vel en Kjendsgjerning, der er vitterlig for Alle, men især for Biskopperne, der kunne have deres Nød med at skaffe dygtige Prædikanter til de større Byer og andre Steder, hvor der særlig er Trang dertil. I den katholske Kirke er derimod, saavidt jeg har kunnet bringe i Erfaring, det Slags Prædikener mindre hyppige, saa at Buddet om, at man hver Søn- og Helligdag skal søge Kirken, helst til Højmessens, allerede af den Grund ikke er trykkende, — som Protestanter i Reglen forudsætte — men snarest kan regnes som en Gunst. Jeg har dog selv hørt adskillige katholske Prædikener af adskillige Præster, og det ikke alene her i Byen, men jeg kan paa Samvittighed bevidne, at jeg ikke mindes,

at nogen af disse har været kjedelig; har jeg en enkelt Gang ikke ret kunnet følge med, da har det været min egen, og ikke Talens Skyld. Ja, jeg har endog med Sikkerhed gjort den Iagttagelse, at det hos os i saa Henseende ingenlunde kommer an paa, hvem der har det bedste Hoved eller størst theologisk Dannelse. Hvor kan det dog være, at det saaledes maaske snarest er hos de »fordummede« Katholiker, at man i det Stykke efterlever det bekjendte Ord af den højeste Oplysnings værdige Repræsentant Voltaire om den *eneste utilladelige Genre?* Mig personlig har dette været noget af det Vidunderligste af alt det Vidunderlige, jeg har seet i den katholske Kirke, og dog kunde jeg nok forklare det, men *mig* vilde man sikkert ikke tro.

3) Hvor kan det være, at »den højeste Oplysnings« mest fremskredne og navnlig mest konsekvente Repræsentanter, naar de kunne komme afsted dermed, og saaledes baade i den store franske Revolution og under Pariserkommunen, myrde de katholske Præster, medens de nøjes med at haane og spytte paa de protestantiske?

V. Som Medlem af den af Frelseren selv stiftede Kirke har vel enhver Katholik og ikke mindst de, der have faaet den Naade alt her paa Jorden at blive gjenoptagne i den, den Pligt og meget ofte vei ogsaa den Lyst, efter Evne og om fornødent med sit Liv at forsvare Kirken. Men alligevel vilde den *Tone, hvormed jeg taler i dette Brev* være helt forkastelig, naar ikke tre Omstændigheder nødte mig dertil, nemlig Deres Anonymitet, Hr. F. F., den overlegne Tone, hvori De taler, og den Maade, hvorpaa De fremsætter Paastande og argumenterer.

1) Det gaar rimeligvis med Dem, som i Almindelighed med Ikke-Jurister; De har sikkert en helt urigtig Forestilling om *Anonymitetens* Betydning: De tror vist, at den Anonyme er »en paa denne Maade ligesom i en Kaabe skjult *Person*«, istedetfor at det anonyme Mærke i Virkeligheden kun er *det Skjul, den Kaabe*, hvori en Person dølger sig*). En Anonym er nemlig *slet ikke nogen Person*, ja end ikke noget levende Væ-

*) Den hæderlige Del af Pressen har jo stadigt Masser af Artikler, hvis Anonymitet har sin fulde Berettigelse paa Grund af Hensyn til Sagens Tarv, eller endog Beskedenhed eller

sen, men kun en Fiktion, et *Begreb*, d. e. et Nul. Som Følge deraf har en Anonym aldeles ingen Rettigheder, altsaa heller *ingen Ære*, thi en saadan kan kun tilkomme et Individ; Ingen kan sagsøge en Anonym for Æresfor nærmelser, og denne kan heller ikke selv injurieres*). Hvor stor en Mand man end kan formode, ja maaske vide, at der stikker inden i Kaaben, denne selv bliver dog aldrig mere end en Kaabe, om den saa og arrangeres og drapperes med al en Serpentine-danserindes Virtuositet. Det er derfor en stor Fejl, naar Folk idelig forvexle Kaaben med det skjulte Individ; men det sker saa let, især fordi man — som ogsaa jeg selv ovenfor — jævnlig for Nemheds Skyld maa tale, som om Individet og Anonymen vare Et.

2) Allerede af den Grund er det aldeles usømmeligt, naar en Anonym optræder med den personlige Overlegenhed, som De, »Begreb« F. F., idelig lægger for Dagen; naar en Hund efter sin Herres Ordre vil imponere Nogen med sin Gjøen, da har den en vis Ret dertil, thi den gjør det paa hans Ansvar; men »Begreb« F. F. har slet ikke Lov dertil, thi dets Herre vil jo netop være skjult, vil ikke have noget Ansvar, ligesom det er uvist, om man kan opdage ham. — Og hos F. F. ser Overlegenheden saameget værre ud, som det jo for den, der i nogen Tid har fulgt sammes Artikler, er temmelig tydeligt, at dets Herre maa være *Præst i Folkkirken*, d. e. officielt være forpligtet til at docere *Ydmyghed* og til ikke at give Forargelse ved offentlig at bære Hovmod til Skue.

3) Som saadan er bemeldte Herre ogsaa forpligtet til at prædike *Kjærlighed til Sandheden*, for ikke at tale om Agtelse mod den kristne Kirke. Og desto forargeligere er det, naar Begrebet F. F. med de løse Paastande og den perfide Argumentation, som jeg oven-

---

lignende gode Grunde; det jeg paataler, er naturligvis kun dens Misbrug og navnlig det, at Anonymen vil gjøre sin Person gjældende eller bagvaske.

*) Dette er meget logisk udtalt af A. W. Scheel i Persour. p. 657 om juridiske Personer, der dog paa en vis Maade behandles ligesom virkelige Personer, skjønt de kun ere et »Retsbegreb«. Og en Anonym er jo end ikke dette, men som det forhaabentlig fremgaar af nærværende Brev, endog ofte et »Urets-Begreb«.

for har blottet omgaas meget misligt med Sandheden*). Og ved den Dristighed, hvormed F. F. tydeligt har lagt for Dagen, at han ikke *vil* lade sig overbevise, men kun selv overvælde, har han givet mig god Føje til at gaa ud fra, at med ham *er det spildt Umage at diskutere*, ham bør man kun søge at tvinge. — Og der er særlig Grund til ikke at tage fint paa F. F.: Paa Grund af vor Hyldest overfor Gudsmoder, vide vi Katholiker, at Ridderligheden er en af Kristendommens herligste Frembringelser, men specielt overfor Frk. Mau er F. F. optraadt højst uridderligt, skjont hendes Indsigelse baade ved Form og Indhold gav langt bedre Garanti for, at hun er en sand Dame, end den der i Almindelighed faas ved en Kvindes hele ydre Apparition. Og mod hende er F. F., som ovenfor paavist, optraadt saa brutalt, — forsaavidt overhovedet dette Tillægsord kan bruges om et »Begreb« — at Redaktionen af det ansete Blad, i hvilket han har den Ære at skrive, sikkert maa have været nærved at gribe ind.

Jeg tror derfor, at jeg har fuld Føje til ikke at dølge den Overlegenhed, jeg som Navngiven har overfor et saadant Begreb, et saadant Nul; thi hvor ringe jeg end ellers selv kan være, endog den usleste *Person* har dog en Værdi, er en Virkelighed.

Der er forresten et Faktum til, der vilde gjøre det urimeligt at diskutere med F. F. og det er Artiklen »En Præstekaldelse« den 22. Apr., hvor han paa en forunderlig Maade protegerer den der nævnte, nys kaldede Præst i Folkekirken. Han siger nemlig om denne, at han tidligere i et trykt Skrift har fremstillet vor Herre og Frelser som et blot *Menneske*, der ovenikjøbet *fejlede og famlede* under sin Udvikling, samt »forflygtiget og symboliseret« (d. e. benægtet) Beretningen om Herrens underfulde Fødsel og Mirakler, og at dette maa kaldes Rationalisme, benægter han, idet han paastaar, at det

*) Ved Undersøgelse nu bl. A. i Statskalenderen er jeg kommen til Formodning om, at F. F. ikke blot kan være et Urets-, men ogsaa ganske særlig et Usandheds-Begreb; thi da den Person, som jeg mener stikker i Kaaben F. F., ikke selv har disse Forbogstaver, medens jeg har hørt grundet Formodning om, at en anden Præst, der har dem, skulde være den Paagjældende, tror jeg foreløbigt, at denne Sidste tidligere har skrevet under dette Firma, som saa den nuværende Indehaver er trukket i.

kun er »*stærke rationaliserende Tendenser*«. Derimod omtales det slet ikke, at Manden — hvad der vel ikke kan være Tvivl om — forinden sin Kaldelse fuldstændigt maa have tilbagekaldt slig Kristusfornægtelse. — Med en aaben Kristusfornægter kan der fra katholsk Side diskuteres om Kristendom, og ligeledes med en Præst i den kristne Folkekirke, men med en saadan, der godkjender en Forening af begge disse, efter katholsk Forstand aldeles uforenelige Egenskaber, vilde det være orkesløst. Den tyske *Professor Beyschlag*, som ogsaa kalder sig Kristen, hylder forresten *lignende religiøse Anskuelser*, og det er som bekjendt af ham den lille Kulturkamp nu mod den katholske Kirke her i Landet er foranlediget. *Jeg spørger alvorlige Protestanter*, er ikke denne Harmoni mellem Professoren og F. F. et *Menc Tekel*?

VI. I de Egne, hvor katholske og protestantiske Sogne stode op til hinanden, hvad der f. Ex. ofte er Tilfældet i Tyskland, er det hyppigt en Kjendsgjerning, at der findes en vis ædel Kappelstrid hos *begge* Parter, saa at der f. Ex. paa Grund af den pligtige Kirkegang hos Katholikerne er et flittigere Besøg i den prot. Nabo-kirke, end man ellers er vant til. Og paa katholsk Side er det vistnok en Undtagelse, naar der ikke hos Præsten findes god Villie til at leve fredeligt sammen. Thi saalænge og saa sikkert en Katholik tror paa sin Gud og Frelser, saa tror han ogsaa paa, at denne selv har stiftet og lever i den katholske Kirke. Men medens den protestantiske Sandhedssøgen saa let — ialfald hos de mere ydmyge Sjæle — medfører en Følelse af Usikkerhed og Svaghed, giver Overbevisningen om at leve paa en urokkelig Grundvold kun Styrke. Og med sand Styrke følger i Reglen Fordragelighed.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Schweiz. I »*Journal de Bruxelles*» kunde man for nylig læse følgende: »*Hr. de Pressensé*, en Søn af den berømte protestantiske Senator og Redaktør af »*Temps*«,

holder i Lausanne Foredrag for Protestanterne. Det fjerde af disse Foredrag sluttede Hr. de Pressensé med følgende Ord: »Jeg vil tale frimodigt til Eder. Protestantismen hviler paa to Principper: *Biblens guddommelige Inspiration* og *Retfærdiggjørelse ved Troen* paa Jesus som Frelser. Ethvert Ord i de hellige Bøger var Guds Ord, og paa Jesus, vor Frelser, troede man i Sandhed som paa den evige, menneskevordne Gudsson. *Hvad har Protestantismen i vore Dage nu gjort med disse to Grundvolde?* Hvem anerkjender vel endnu de hh. Bøgers guddommelige Inspiration? Hvem vil vel nu vægre sig ved med begge Hænder at undertegne Eduard Scherers Erklæring i Genf, som nægtede denne Inspiration og endnu for faa Aar siden fremkaldte en levende Protest? — Forkynder og tror man endnu paa Kristus som den sande Gud, der er ikke skabt og af samme Væsenhed som Faderen? Han er nu kun et rent menneskeligt Væsen. Hans Guddommelighed, naar man endnu bibeholder dette Udtryk, bestaar kun i Helligheden og den moralske Fuldkommenhed. Kort sagt, der bliver intet andet tilbage som Fører og Autoritet for de protestantiske Sjæle end *den personlige Samvitighed*. Følgen er en *Hensmulren*, som uophørlig tager til og ikke lader sig standse. Overfor denne Kjendsgjerning spørger man sig, om Sandheden og det overnaturlige Liv ikke ere *mere sikrede i Katholicismen*. Man spørger sig, om den protestantiske Individualisme har Magt til at løse *de sociale Spørgsmaal*. De religiøse Sindelag vilde have et *Dogme*, en *Autoritet*, en *Vished*. Maa de da ikke nødtvungent vende sig til den romerske Kirke, som giver dem sin *positive Lære*, sit *uforanderlige Credo*, og som alene synes at eje *Nøglen* til vor Tids *sociale Problemer*? Hvem turde vel *a priori* erklære for falskt, hvad en Newmanns, en Mannings Samvitighed har anerkjendt som Sandhed? Naar vi se saa lærde og fromme Mænd kaste sig i Armene paa den

romerske Kirke, hvem turde vel saa dadle dem derfor? Naar man blot byder os et Taagebillede af Kristus, hvem tør vel saa forundre sig over, at Andre følge dem? Varer denne Hensmuldren endnu længere ved, hvem ved da, om den legitime Trang til Autoritet og positive Trossandheder ikke tvinger en Mængde Sjæle til at efterfølge Newmann og Manning?»

Ungarn. De ungarske Frimureres, Protestanters og Jøders Bestræbelser for, at lyksaliggjøre Landet med det *borgerlige Ægteskab*, ere foreløbig strandede, idet Overhuset har forkastet Lovforslaget. Modstanderne af Lovforslaget bleve paa Gaden modtagne af den betalte Pøbel med Piben, medens de Liberale bleve hilste med Leveraab. Spektakler hører nu engang med til de Liberales »Politik« i alle Lande, naar Noget ikke gaar efter deres Planer og Ønsker. Alle mulige Midler ere blevne benyttede for at kyse Kejseren, Biskopperne og de katholske Magnater, ja man har endog truet med, at Ungarn vilde skille sig fra Habsburgernes Dynasti, saafremt Lovforslaget faldt igjennem. Medens de *katholske* og *græsk-skismatiske Biskopper* med rosværdig Energi have bekæmpet Ægteskabets Løsrivelse fra Kirken, have de *protestantiske Biskopper* spillet en jammerlig Rolle, som er den *kristne* Kirke ganske uværdig, idet de ere optraadte imod Ægteskabets Kirkelighed. De have derfor ogsaa, som rimeligt var, hostet Frimurerens og Jødernes Ros.

Rom. Den 13. Maj begyndte i Sinigaglia Festlighederne i Anledning af Hundredaarsdagen for Pave *Pius IX.s* Fødsel.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 20. Maj. Første Søndag e. Pintse. Den allerhel-
ligste Treenigheds Fest eller Trinitatis Søndag. — **21. M.**
Felix af Cantalicio, Bekjender. — **22. Ti.** Venantius, Martyr.
— **23. O.** Andreas Bobola, Martyr.

Torsdag den 24. Maj. Kristi Legems Fest. (Befalet Fstedag, som forpligter til Bivaanelse af den h. Messe. — I St. Ansgars Kirke Kl. 7 og 8 stille h. Messe; Kl. 10 Procession, Pontifikalmesse og Prædiken; Aften Kl. 8 Majandagt med sakramental Velsignelse og Prædiken. — Hele Oktaven igjennem holdes hver Morgen Kl. 8 $\frac{1}{4}$ højtidelig Messe med sakramental Velsignelse og hver Aften Kl. 8 Majandagt med sakramental Velsignelse). — **25. F.** Gregor VII, Pave og Bekjender. — **26. L.** Filippus Neri, Bekjender.

Søndag den 27. Maj. 2. Søndag e. Pintse.

Jesu Hjertes Kapel. Torsdag den 24. Maj (Kristi Legemsfest) fejres Gudstjenesten som om Søndagen; tillige læses en h. Messe om Morgenen Kl. 6.

Mariakongregationen for Ynglinge holder Fælleskommunion Søndag den 20. Maj Kl. 8 $\frac{1}{2}$ i Jesu Hjertes Kapel, Stenogade.

Den levende Rosenkrans (1ste Afd.) deltager i den højtidelige Procession Torsdag den 24. Maj (Kristi Legemsfest) Kl. 10 før Pontifikalmessen.

St. Elisabeths Understøttelsesforening holder Kvartalsmøde Søndag den 27. Maj i Lokalet Bredgade 67, 2. S. o. G., umiddelbart efter Højmessen i St. Ansgars Kirke. Medlemmerne, som bedes møde fuldtalligt, aflægge Beretning og modtage nye Adresser for Sommer-Halvaaret.

Sct. Josefs Gilde. Alm. Møde for alle Brødre Mandag den 21. Maj, Kl. 8 $\frac{1}{2}$, Bredgade 67.

Unio. Søndag den 20. Maj Slutningsfest i Vinterlokalet, Østergade 32, 1.

✠ At min kjære Mand, **Alexander Anton Ferdinand Sollohub**, Premierløjtnant, fhv. Toldkontrollør i Holsten. 85 Aar gammel, i Dag blidt og roligt er afgaaet ved Døden. meddeles herved hans mange Venner paa Børns, Svigersøns og egne Vegne. Den kjære Afdøde anbefales til Menighedens Forbøn. R. I. P.

Frederiksberg d. 13. Maj 1894.

Karen Andrea Sollohub,
født Bjørn.

Begravelsen finder Sted fra Rosenkranskirken Lørdag d. 19. Maj 1894. Kl. 10.

✠ At min elskede Hustru, mine Børns opofrende Moder, **Anna Hutters**, født **Assam**, d. 14. ds. blidt og roligt er afgaaet ved Døden, vel forberedt og styrket ved oftere Annammelse af de hh. Sakramenter, meddeles herved Slægt og Venner paa Børnenes og egne Vegne.

B. A. Hutters.

Begravelsen finder Sted Mandag Formiddag Kl. 10 fra St. Ansgars Kirke. R. I. P.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Toogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, St. Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 21.   Søndagen den 27. Maj.   1894.

Indhold: Reformationen i Tyskland. Kristi Legems Festens Oktav. Sankt Gral. Efterretninger fra Ind- og Udland: Kjøbenhavn. Farum. Rom. Ungarn. Münster. Tyskland. Amerika. Bekjendtgjørelser. — Tillæg: „Vor Frue af Lourdes“.

Reformationen i Tyskland.

(Af Fr. Esser.)

10. Reformationens Udvikling indtil Luthers Død.

Fredsforsøget paa Rigsdagen i Augsburg 1530 (se Ugebl. 1893, S. 633 ff.) strandede hovedsagelig paa Protestanternes Intolerance. Kejseren forlangte, at de protestantiske Fyrster ikke skulde fortrædige de Katholiker, som boede i deres Stater; navnlig krævede han, at de skulde tilstaa dem fri Gudstjeneste, Læsning og Bivaanelse af den h. Messe. Men dette satte de protestantiske Theologer sig paa det bestemteste imod. De havde med Skræk iagttaget Folkets vedvarende Hengivenhed for den gamle Kirke og dets stedse stigende Modbydelighed for den ny Lære. Det var paa den Tid, at Luther erklærede: »Dersom jeg vilde, tiltroede jeg mig med Lethed ved to, tre Prædikener at føre mit Folk tilbage til Pavedømmet og gjenoprette

ny Valfarter og Messer.« Derfor gav Theologerne sig uforbeholdent Fyrsterne i Vold. »Det er ikke nok, at vi Prædikanter prædike derimod; Fyrsterne tør heller ikke tillade det; de maa forhindre det« (Janssen 3. 187).

Fyrsterne efterkom med Glæde deres Theologers Raad, og for at kunne gaa frem med større Sikkerhed indgik i Marts 1531 Kurfyrst Johan af Sachsen, Hertugerne af Braunschweig-Lüneburg, Landgrev Filip af Hessen m. fl., ialt 6 Fyrster, 2 Grever og 11 Rigsstæder det bekjendte *Forbund i Schmalkalden*, idet de lovede hverandre, at »dersom en af Parterne paa Grund af Guds Ord eller det, der fulgte af Guds Ord, eller ogsaa under et andet Paaskud blev beføjet eller overfaldet med Vold, saa skulde enhver tage sig af den Andens Sag ganske, som om han selv led Overlast, og derfor efter bedste Evne, uden at vente paa de Andre, hjælpe den Angrebne med at skaffe ham Luft og Plads« (s. St. 218). Efter Ordlyden var det et Defensivforbund, men efter Meningen og, som det viste sig snart i Praxis, havde det en aggressiv Karakter. »De schmalkaldiske Forbundsfæller vilde,« som Janssen meget rigtig udvikler (S. 320), »have fuld Frihed til at afskaffe den katholske Kultus, ophæve katholske Opdragelsesanstalter, inddrage den katholske Kirkeformue. De vilde have fuld Frihed til at oprette et Folkekirkedømme, som kun lod Katholikerne vælge imellem at frafalde deres Tro eller ogsaa at forlade deres og deres Fædres Hjem med Kone og Børn. Til at hævde denne Frihed tilsagde de hverandre gjensidig Understøttelse . . . Men naar Katholikerne rejste sig til Beskyttelse af deres Rettigheder, deres Besiddelse og deres fri Religionsøvelse, saa kaldte Schmalkaldenserne denne Beskyttelse et Angreb, der tvang dem til Modværg.«

Dette Forbund vandt stadig flere Tilhængere, men antog ogsaa fra Dag til Dag en mere rigstørrædersk Karakter. Gjentagne Gange forsøgte Fyrsterne at sætte

sig i Forbindelse med Frankrig og England; 1538 sluttede de Forbund med Kristian III. af Danmark; de vægrede sig ved at yde Kejseren Hjælp mod de fra Tyrkerne truende Farer; derimod understøttede de den franske Konge i hans svigefulde Angreb paa ham.

I selve Tyskland tillod de Forbundne imod alle Overenskomster sig de skjændigste Voldshandlinger mod Katholikerne. I A. 1532 sluttedes der en Religionsfred i Nürnberg, og der bestemtes, at indtil det næste Koncil skulde Landefreden imellem de katholske og protestantiske Stænder ubrødelig holdes, saa at Ingen maatte bruge Vold mod en anden for Troens Skyld eller af anden Aarsag; Processer, der førtes angaaende »Troens Sager«, d. e. angaaende de røvede Kirke- og Klostergodser, skulde suspenderes indtil Afholdelsen af Konciliet eller en Rigsdag, der holdtes i Stedet derfor. Saaledes lød Religionsfredens Bestemmelser. Men i A. 1534 rykkede Filip af Hessen, idet han tog »den evangeliske Tro« som Paaskud, med en Hær ind i Würtemberg og erobrede det for den som Oprører fordrevne og afsatte Hertug Ulrik. Denne lovede i Forliget i Casan at lade alle Indbyggere forblive ved deres Tro; men næppe havde han tiltraadt Regeringen, før end han paa den brutaleste Maade plyndrede Kirkerne, uddrev Munkene og Nonnerne og paanødte sine Undersaatter den ny Tro*) (J. 3. 268 ff.).

Stor Harme vakte Undertrykkelsen af den katholske Kultus i Frankfurt a. M. 1536, fordi Raadet, samtidig ydede de andre Steder forfulgte Jøder al mulig Understøttelse (J. 3. 321.). Da Raadet i Augsburg 1537 fordrev Biskoppen, Præsterne og Ordensfolkene og med

---

*) Det lykkedes dog ikke hos Alle. Nonnerne i Pfullingen f. Ex. led i 11 Aar den værste Undertrykkelse, uden at en Eneste kunde bevæges til Frafaald. Folket viste sig i det Hele taget modstridigt; men hvor det lykkedes at indføre den ny Lære, der indtraadte ogsaa den sørgeligste sædelige Forvildelse.

Magt satte sig i Besiddelse af Domkirken og de andre Kirker, erklærede Forbundsfællerne, som just vare forsamlede i Schmalkalden, at, dersom Augsburg skulde lide noget Besvær paa Grund af sine Religionsaffærer, saa vilde de yde det Hjælp og Bistand (s. St. S. 333). Paa hvad Maade Protestantismen blev indført i Braunschweig, have vi tidligere omtalt (se Ugebl. 1893. S. 423). Lignende Voldshandlinger skete endnu mange andre Steder (cf. J. 3. 473 ff., 478 ff., 481 f. o. a. St.)

Jævnside med denne uevangeliske Udbredelse af »Evangeliet« gik den ny Læres *indre Udvikling*, der vedblev at være, hvad den fra Begyndelsen af havde været, en stadig fremadskridende Opløsning og Spaltning i gjensidig modstridende Meninger, som det ikke var muligt at faa sammensmeltede ved tvetydige Konkordansformler. Dette viste sig paa en iøjnefaldende Maade, da Pave Paul III. i 1536 udskrev et almindeligt Koncil, der næstkommende Maj skulde aabnes i Mantua.

Luther og de Nytroende udviklede sig overfor dette Spørgsmaal i et Net af Selvmodsigelser. Da Pave Clemens VII. i A. 1533 for Alvor tænkte paa at sammenkalde Konciliet, nægtede Luther, Justus Jonas og Bugenhagen bestemt at vilde indlade sig derpaa (J. 3 336). Pave Paul III. gjorde i A. 1535 nye Anstrængelser for at faa Konciliet samlet. Da erklærede Luther overfor Pavens Gesandt Vergerius: »Vi ere ved den Helligaand visse paa alle Ting og trænge ikke til noget Koncil; men,« sagde han, »jeg skal alligevel komme til Konciliet, og jeg vil miste mit Hoved, hvis jeg ikke forsvarer mine Sætninger mod hele Verden; hvad der udgaar fra min Mund, er ikke min Vrede, men Guds Vrede« (s. St. 342).

Endnu i Febr. 1537 erklærede de schmalkaldiske Forbundsfæller, at det ikke kunde overlades til Kammerretten at afgjøre, hvad der vedkom Religionen eller ej; men det var et tilkommende Koncils Opgave (s. St.

S. 324). Men endnu i samme Maaned tilbageviste de Pavens Opfordring med Spot og Haan.

Den Eneste, som var stemt for et Koncil, var Melanchthon, som gyste tilbage for den Tanke, at Kløften imellem den gamle Kirke og de ny kristelige Sekter skulde »nedarves til Efterkømmene og maaske fremavle et skrækkeligt Barbari og alle Kunsters og borgerlige Forholds Ødelæggelse«. Men hvormeget han end krympede og vaandede sig, hvor meget han end »fortæredes af Kummer og Smerte«, saa blev netop han af Fyrsterne udset til at affatte det Skrift, hvori Fyrsterne gjorde Rede for deres afvisende Holdning angaaende Konciliet; og han føjede sig, fordi han, som han mente, »ikke kunde løsrive sig uden Forargelse*^o). (s. St. 343 ff.).

Dermed nøjedes Fyrsterne ikke. Der skulde holdes et protestantisk Modkoncil, som skulde udskrives af Luther og hans »Medbiskopper og Ekklesiaster.« For at dette Koncil skulde have »nogen Anseelse«, skulde mindst halvtredje Hundrede Præster og Jurister indfinde sig. Desuden skulde til dets Beskyttelse en Hær af mindst 15000 Landsknægte og 3000 Ryttere opstilles i Nærheden af Augsburg. Luther affattede i Forvejen paa Kurfyrsten af Sachsens Ønske de saakaldte *Schmalkaldiske Artikler*, hvori han søgte at overbyde, hvad han hidtil havde præsteret i Retning af Skjældsord mod og Nedrakken af Pavekirken. Messer var den største og skrækkeligste Gruelighed, en Dragehale, der havde draget adskillige Misbrug efter sig, navnlig det Djævelspøgelse, Skærsilden. Paven var Antikristen, fordi han satte sig over Biskopperne og derved over Gud og Kristus. »Til syvende og sidst er der ikke andet end lutter Djævelskab, da han sæt-

*) Et Aar i Forvejen, den 5. Februar 1536, havde han skrevet til Camerarius: „Jeg ser, at jeg er født til Trældom og det en trykkende“ (J. 3, 345. Anm. 3).

ter sine Løgne om Messe, Skærsild, Klostervæsen, egne Gjæringer og Gudstjenesten over og imod Gud, fordømmer, dræber og plager alle Kristne, der ikke ville ære disse hans gruelige Vildfarelser og sætte dem over alt. Saa lidt vi derfor kunne tilbede selve Djævelen som Gud og Herre, lige saa lidt kunne vi ogsaa taale hans Apostel, Paven og Endekristen*), som Hoved og Herre i hans Regiment.« Kurfyrsten var i højeste Grad tilfreds med Artiklerne og ytrede, at han troede for vist, at alt, hvad Luther lærte, var Guddommeligt. Samtlige Theologer, der vare tilstede i Schmalkalden, underskrev Artiklerne; kun Melanchthon føjede til: »Med Hensyn til Paven mener jeg, at dersom han vilde anerkjende Evangeliet, saa skulde vi for at bevare Fred og Samdrægtighed med de Kristne, som endnu staa og fremdeles ville staa under ham, tilstaa ham *jure humano* (d. e. i Følge menneskelig, ikke guddommelig Ret), den Superioritet over Biskopperne, han tidligere havde« (Luthers Værker. Erlangen, Bd. 25. S. 144).

Der blev ikke noget af det Koncil. En Grund var den, at Luther blev overfalden af saa heftige Stensmerter, at man begyndte at frygte for hans Liv. Men Hovedgrunden var en anden; det var den imellem Protestanterne herskende Splid og Strid, der vilde have gjort et Koncil latterligt for hele Verden. Allerede i A. 1533 havde der været Tale om et saadant Koncil; men, sagde dengang Luther, Jonas, Bugenhagen og Melanchthon, »vi maa først tænke paa at skaffe Enighed imellem os selv.« Melanchthon led haardest under dette Virvar. »De religiøse Tvistigheder, hvorved Kirken og Staten blive saa grusomt sønderrevne, pine mig paa det haardeste« (Corpus Reformatorum 3, 178). »De svage Samvittigheder blive forvirrede; de vide ikke, hvilken Sekt de skulle følge. I denne Vilderede begynde de at tvivle om al Religion« (s. St. 230).

*) En særegen af Luther yndet Form for Antikrist.

Man søgte altsaa først og fremmest at tilvejebringe Enighed angaaende et Hovedstridsemne, nemlig Striden med Zwingliannerne om Nadveren. Derved skulde Vejen jævnes for Schwejzernes Tilslutning til den Augsburgske Konfession. Martin Butzer, Zwinglianismens Bannerbærer efter Stifterens Død, havde længe pønset paa en Formel for Læren om Nadveren, der kunde synes antagelig for begge Parter. Baade han og Melanchthon vare enige om, at man maatte tye til Forstillelse, d. v. s. at man maatte opstille en tvetydig Formel, der skjulte Læren i Stedet for at forklare den. Ogsaa Luther erklærede sig rede til Forsoning, for at »Papisterne, disse Mordere og Blodhunde« ikke skulde bestyrkes ved de Nytroendes Splidagtighed. Han viste sig tilfreds med Butzers kunstlede Forklaringer, skrev broderlige Breve til de Zwingliansksindede i Augsburg og Strassburg og forsikrede, at der ingenting mere stod i Vejen for en Forening.

Men han havde gjort Regning uden Vært. Kurfyrsten af Sachsen erklærede, at man skulde holde fast ved den Augsburgske Konfession og ikke give efter for de fremmede Prædikanter i det mindste Punkt. Da saa disse, med Butzer i Spidsen, i Maj 1536 kom til Wittenberg, fandt de Luther helt forandret. Han udskjældte dem, fordi de i kirkelige Ting paa en slavisk Maade vare afhængige af deres Magistrater. De søgte jo at tilsnige sig Fred ved lumske Forstillelse og vilde føre ham og hans Venner bag Lyset ved Tvetydigheder. De skulde uforbeholdent offentlig tilbagekalde deres tidligere Vildfarelser og vedkjende sig en af ham selv opstillet Formel. Prædikanten Musculus ytrede sig højest forundret: »Ak, hvad skal man dog sige til det? Skulle vi ikke ære Luther og falde ham til Fode som Paven? Det ender med, at vi faa et nyt Pavedømme.« Men det var til ingen Nytte. Butzer og hans Venner maatte give efter og imod deres tidligere

Lære underskrive en Formular, hvorved de erklærede, at Kristi sande Legeme ikke blot blev annammet af de Værdige med Hjærte og Mund til Salighed, men ogsaa af de Uværdige med Munden, men til Dom og Fordømmelse.

Luther havde triumferet; men hans Triumf var af kort Varighed. Først viste der sig heftig Modstand hos de schwabiske Magistrater; dog gav de efter af politiske Grunde, fordi de navnlig ikke kunde undvære det schmalkaldiske Forbunds Hjælp imod Kejseren. Fastere derimod holdt Folket ved deres forrige Bekjendelse. I Wittenberg havde man besluttet at holde Folket i Uvidenhed angaaende de nye Artikler; »kun Præsterne og Øvrigheden skulde vide derom«. Men næppe erfarede Folket, hvad der var sket, forend de i Massevis faldt fra deres Præster.

Endnu større Vanskelighed voldte Schweizerne. De sendte Butzer til Schmalkalden og erklærede, at de ikke kunde tilstaa en anden Nydelse af Kristi Legeme i Nadveren end en aandelig; da Kristus med sit Legeme var i Himlen og ingen andre Steder, saa kunde der ikke være Tale om en legemlig Nærværelse, og endnu mindre en legemlig Nydelse. Denne Gang var det Luther, som bukkede under trods de Vanskeligheder, han i Førstningen gjorde. Og atter var det Kurfyrsten, som afgjorde Sagen, idet han skiftede sin tidligere Mening for at lette Schweizerne Tilslutningen til Wittenberger-Foreningen. Melanchthon forandrede for Luthers Øjne den 10. Artikel i den augsburgske Konfession, idet han i Stedet for: »Kristi Legeme og Blod er sandelig nærværende og uddeles i Nadveren« satte de mere elastiske Ord: »med Brodet og Vinen bliver Kristi Legeme og Blod sandelig fremrakt«*).

*) Hvad Melanchthon personlig troede om Alterets Sakrament, vidste ikke engang Luther. I Oktbr. 1537 skrev han til den

Ligesom Læren, saa maatte ogsaa Ceremonierne føje sig efter Fyrsternes Godtbefindende. Hidtil havde Luther holdt fast ved den gamle katholske Skik, at Hostien og Kalken bleve løftede efter Vielsen, hvorved der ringedes med Klokker, og Menigheden knælede ned og slog sig for Brystet. Men da denne Skik var anstødelig for Zwinglianerne, blev den, som Filip af Hessen siger, paa hans Formaning afskaffet.

Disse Forhandlinger synes at have aabnet Protestanterne Øjnene for, at Tanken om et »almindeligt, frit, kristeligt Koncil« ikke lod sig virkeliggjøre, da man ikke havde noget fælles dogmatisk Grundlag at bygge paa. I alt Fald er det aldrig kommet i Stand. (J. 3. 346 ff.) (Fortsættes.)

Kristi Legems Festens Oktav.

—o—

Den højtidelige Fest-Uge til Ære for det allerheligste Sakramente skal tilkjendegive vor Glæde over, at vi have vor Gud og Frelser nærværende iblandt os. boende hos os i Tabernaklets Helligdom, skjult under Brødets ringe Skikkelse. Jesus Kristus er den levende Guds Søn, og som saadan tilbede vi ham ydmygt i hans Kjærligheds Sakrament. Vi tro uden Betænkning, uden Indskrænkning paa hans Ord, og naar han forsikrer: »Dette er mit Legeme!« saa tro vi paa det, uden at kritisere det. Ikke et blot *Minde* om hans Lidelse, ikke et blot *Sindbillede* paa hans Kjød og Blod er Altrets helligste Sakramente for os; heller ikke tro vi ham tilstede blot i *Nydelsens* Øjeblik. Han sagde: »*Dette* (som I her se) *er mit Legeme*«; derfor tro vi

---

sachsiske Kansler Brück: „Han vidste ikke, wie Philippus am Sacramente wäre, . . . han havde heller ikke i lang Tid set ham annamme den h. Nadver“ (Corp. Reform. 3, 427).

med Kirken, at Kristus med Guddom og Menneskehed er tilstede under Brødets Skikkelse, efter at Præsten har udtalt Indstiftelsesordene, *saa længe som Brødets Skikkelse* er tilstede. Knælende omringe vi Altret, for der at modtage Frelserens Velsignelse. Og naar Vantroen i vore Dage optræder med saa stor Dristighed, saa maa dette være en ny Bevæggrund for os, til ogsaa paa vor Side aabent og frimodigt at bekjende vor Tro paa Frelseren og til med Petrus at sige til ham i Altrets allerhelligste Sakramente: »Herre, til hvem skulle vi gaa? Du har det evige Livs Ord«.

De højtidelige Processioner i disse Dage symbolisere Frelserens Sejr over alle hans Fjender. Korset i Spidsen af Processionen, Fanerne, Virakskyerne og de brændende Lys, Pragten i det allerhelligste Sakramentes umiddelbare Nærhed, de rigt smykkede Altre — det tilraaber os altsammen: »Kristus lever, Kristus hersker, Kristus sejrer og vil vedblive at sejre!«

Sankt Gral*).

—o—

Lov, Pris og evig Ære være Gud
for Jesus Krist, hans Søn og Sendebud.

Velsignet, Frelser, som til Jorden kom
med Korsets Tegn og Gralens Helligdom.

Loft, Herre, løft mod Synd, mod Sorg, mod Kval
din Naades underfulde Kalk, Sankt Gral!

I Gralen lyser morgenrødt og mildt
dit Blod; lad ej det Blod for mig gaa spildt!

Var end mit Liv Dig idel Sorg og Harm,
frels Du mig dog, forbarm Dig dybt, forbarm!

---

*) Thor Lange: Gjennem farvet Glas.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. Fredag Morgen Kl. 9,20, den 1. Juni, rejser den højærværdigste *Biskop* over Kallundborg til *Randers*, for at meddele *Konfirmationens h. Sakramente* til de derboende Katholiker Søndag den 3. Juni, der er Kirkens Hoved og Titularfest. Den følgende Fredag rejser Biskoppen til *Aarhus*, hvor det samme hellige Sakramente agtes meddelt Søndag den 10. Juni. Begge Steder vil der Fredag Aften Kl. 8 finde *en højtidelig Modtagelse* Sted i Kirken i Overensstemmelse med den foreskrevne kirkelige Ritus, ved hvilken Lejlighed Msgr. *von Euch* for første Gang efter sin Bispevielse vil meddele *den højtidelige Pontifikalvelsignelse* i de to Menigheder.

— Den herværende *Elisabethforening*, som antager sig forældrelose og under uheldige Forhold stillede Børns Opdragelse kan paa Grund af sit ædle Formaal stedse gjøre Regning paa, at finde Velvillie og Understøttelse fra vor Menigheds Side. Ikke blot har dens aarlige Basar stedse været for Menighedens Medlemmer en kjærkommen Lejlighed til at yde den deres Bistand, ligesom ogsaa Antallet paa dens bidragydende Medlemmer er i stadig Fremvæxt, men ogsaa paa forskjellige andre Maader har man søgt at forøge dens Indtægter til Gavn for de Forældrelose. Fra en *Anonym* modtog Foreningen saaledes for nylig en Gave paa 20 Kroner, og i forrige Maaned et Overskud af 37 Kr. 50 Øre, som var indkommet ved *Th. & Maria Capozzi-Bentsens* Elev-Examen i Musikundervisning. Ved denne Examen, som afholdtes i Haandværkerforeningens Lokale, der var fyldt indtil sidste Plads, medvirkede 21 af Eleverne, som udforte 23 forskellige Musikstykker, efter Kjenderes Dom med anerkjendelsesværdig Dygtighed, der vidnede om en grundig og praktisk Undervisning.

— *Kristi Legems Fæst* fejredes i Aar med stor Højtidelighed i St. Ansgars Kirke, idet den højærværdigste Biskop for første Gang paa denne Fæst sang Pontifikalmesse foran det udstillede allerhelligste Sakramente, efter først at have baaret Sakramentet i højtidelig Procession. Som sædvanlig havde flere af Menighedens Damer med flinke Hænder smykket Guds-huset med Festguirlander og Blomster, denne Gang bistaaede af en yngre Kunstner i Menigheden, som til-lige med et andet mandligt Medlem af vor Menighed arbejdede utrættelig i Løbet af hele Onsdagen sammen med Damerne og paa en overordentlig tiltalende Maade har forstaaet at give hele Udsmykningen et smukt og kunstnerisk Præg. Under Pontifikalmessen, ved hvilken Sangforeningen under Hr. Michaelsens Ledelse med-virkede til Gudstjenestens Forskjønnelse, var Kirken fyldt indtil sidste Plads af Katholiker og Anderledes-troende. Det samme var atter Tilfældet ved den høj-tidelige Fæstandagt om Aftenen, under hvilken Sogne-præsten, højærv. Pastor *Braun*, prædikede og Biskoppen meddelte den sakramentale Velsignelse.

Farum. I Søndags holdt højærv. Pastor *Ortvad* Gudstjeneste paa Farumgaard for det derværende rus-sisk-*polske* Arbejdshold. Lørdag Aften holdtes en polsk Prædiken og Forberedelse til Skriftemaalet; Søndag Mor-gen hørtes samtlige 8 katholske Polakker skrifte, hvor-efter Messen celebreredes og den h. Kommunion blev meddelt. Sakramental Eftermiddagsgudstjeneste med polsk Bøn sluttede den for Arbejderne saa festlige Dag. Herskabet paa Farumgaard viste stor Imødekommen-hed og Gjæstfrihed og udtalte sig særdeles rosende om de polske Arbejdere.

Rom. Den 21. Maj afholdt Pave Leo XIII. et of-fentlig Konsistorium, i hvilket følgende nye Kardinaler udnævntes: Msgr. *Sancha y Nervas*, Ærkebiskop af Se-villa i Spanien; Msgr. *Mauri* af Dominikanerordenen,

Ærkebiskop af Ferrara; Msgr. *Svampa*, Ærkebiskop af Bologna; Msgr. *Ferrari*, Ærkebiskop af Majland; Msgr. *Segna*, apostolisk Protonotar og Jesuiten, Pater *Steinhuber*, Theolog i det apostoliske Penitentiari. Af de nuværende 64 Kardinaler bo 25 i Rom, 39 udenfor den evige Stad. 34 Kardinaler ere Italienerne, 30 Medlemmer af andre Nationer. Den biskoppelige Vielse modtog 56 af de 64 Kardinaler, Præstevielsen alle Kardinalerne med Undtagelse af den 88aarige Kardinal *Mertel*, som kun er Diakon og beklæder Embedet som den hellige romerske Kirkes Vicekansler. Siden sin Regeringstiltrædelse har Pave Leo XIII. udnævnt ialt 100 Kardinaler, af hvilke 43 allerede ere afgaaede ved Døden. Af de 120 Kardinaler, som Pius IX. udnævnte, leve for Tiden endnu kun 9, blandt hvilke den ovenfor nævnte Kardinal Mertel, som i 36 Aar har baaret Kardinals-Purporet. 5 Aar tidligere blev vor h. Fader, som den Gang var Biskop af Perugia, Kardinal.

Ungarn. I Underhuset har man atter indbragt Lovforslaget om obligatorisk *borgerligt Ægteskab*. Det er naturligvis atter blevet vedtaget, denne Gang med 271 Stemmer imod 105. I Overhuset skal der efter Forlydende atter forhandles om det paa Mandag den 28. Maj.

Münster. Bispedømmet Münster har i forrige Uge mistet to fremragende Gejstlige, idet Generalvikar, Dr. *J. Giese* og Domherre *A. Tibus* ere afgaaede ved Døden, den Første i en Alder af 67 Aar, den Anden i en Alder af 77 Aar. Gjentagne Gange stod Msgr. Gieses Navn paa Kandidatlisten ved Bispevalg i Münster, men han fandt aldrig Naade hos Regeringen i Berlin, hvilket imidlertid kun bidrog til at forøge Kjærligheden og Agtelsen for ham hos Gejstligheden og Katholikerne i det münsterske Bispedømme. Grunden til denne Mistillid hos Regeringen var Msgr. Gieses utrættelige apostoliske Virksomhed i Kulturkampsaarene, i hvilket Tidsrum han trolig delte med Biskop-

pen alle Trængsler og Lidelser, vandrede i Landflygtighed sammen med ham til Holland, hvorfra han endelig vendte tilbage til Bispedømmet, efter at Kulturkampen havde lagt sig noget, og styrede i Biskoppens Navn i al Stilhed i Løbet af flere Aar Bispedømmet, indtil »Benaadningens« Time ogsaa slog for Bekjenderbiskoppen *Johan Bernard*, som saa vendte tilbage og tillige med sin Generalvikar atter skaffede ordnede Forhold i Bispedømmet og gjenopbyggede, hvad Kulturkampen havde ødelagt. For Katholikerne i Danmark nærede Msgr. Giese stedse en levende Interesse og var en personlig Ven baade af Msgr. Grüder og af vor højærværdigste Biskop. Maatte den Almægtige rigelig lønne ham for, hvad han her paa Jorden har lidt og stridt for Gud og hans hellige Kirke! Hans og saamange ligesindede gejstlige Foresattes Exempel var det, som saa mægtigt styrkede den katholske Bevidsthed under Kulturkampen og bidrog til, at Sognegejstligheden tillige med dens Menigheder holdt trolig ud og i skøn Forening bar de mangfoldige Ofre og Lidelser, som den ulyksalige Kulturkamp førte med sig. R. I. P.

Tyskland. Den »protestantiske Bevidsthed« er vaagnet en Smule i Tyskland i Anledning af Prinsesse *Alix* af Hessens Forlovelse med den russiske Thronfølger og hendes forestaaende Overgang til den russiske Kirke. Det orthodoxe »Reichsbote« skriver saaledes: »Med hvilke Følelser maa *Russerne*, navnlig de russiske Fyrster, som ere saa trofaste mod deres Kirke, se paa disse Frafald af protestantiske Fyrstedøtre og paa den evangeliske Kirke, hvis Medlemmer ere saa villige til at skifte deres Tro mod en Fyrstekrone, medens russiske Prinsesser, naar de ægte tyske Fyrster, som f. Ex. den tidligere Dronning Olga af Württemberg, ikke tænke paa at blive evangeliske, men

forblive tro mod deres Kirke, hvad ogsaa *de katholske Prinsesser* i Reglen gjøre overfor deres Kirke.«

Stöckers »Volk« skriver i en Artikel med Overskriften »Protestantisk Æresfølelse?« bl. a. følgende: »Den evangeliske Kirkes Historie fremviser en — *ak saa lang!* — Række af Tilfælde, hvor *højtstillede* Personligheder af *udvortes* Grunde ere blevne utro mod deres Tro. Enhver Evangelisk, som elsker sin Kirke, maa opfyldes af Smerte og Skam. Er hans Kirke da mindre værd, end den græsk- eller romersk-katholske, siden man med et saa let Hjærte skiller sig fra den? Er den evangeliske Tro hos mange Medlemmer af vore Fyrstehuse da kun et Dekorationsstykke, som man erstatte med et andet, naar man har Fordel deraf? Med et sarkastisk Smil er *Socialdemokratiet* Vidne til saadanne Tildragelser. Saadanne Begivenheder ødelægge den religiøse Følelse hos Mængden langt bedre, end al socialdemokratisk Agitation mod Præsterne. Hvad man sætter *Pris* paa, opgiver man ikke saa let. Om Enhver, som bringer det færdigt i Dag at være evangelisk og i Morgen græsk-katholsk, uden at der foreligger en indre Grund til at skifte Tro, maa man med Rette kunne antage, at Religionen hos ham spiller en *saare underordnet Rolle*. Skifte de *Store Konfession* af Hensyn til Fordele, maa man ikke undre sig, naar de *Smaa* bringe Princippet i Anvendelse paa *Religionen* overhovedet og raabe: »Bort med alt Skramlet.«

Amerika. Ærkebiskop *Elder* af Cincinnati har for nylig ladet oplæse i alle Ærke-diøsesets Kirker følgende Cirkulære: »Dekretet fra Kongregationen for det h. Officium i Rom vedrørende *Good-Templar-Ordren* skal i Følge den Apostoliske Stols Ordre publiceres i Bispedømmet. Det er følgelig under svær Synd forbudt enhver Katholik i dette Bispedømme at være Medlem af denne Orden«.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 27. Maj. 2. Søndag e. Pintse. — 28. M. Korsets Finding. — **29. Ti.** Augustinus af Canterbury, Bekjender og Biskop. — **30. O.** Erik, Konge og Martyr. — **31. To.** Oktav af Kristi Legems Fest (I St. Ansgars Kirke: Kl. 8 Aften højtidelig Slutningsandagt med Prædiken og Procession). — **1. Juni, F.** Jesu guddommelige Hjertes Fest. — **2. L.** Maria, de Kristnes Hjælp.

Søndag den 3. Juni. 3. Søndag e. Pintse. Hovedfesten for Jesu guddommelige Hjerte. (Fuldkommen Aftad i St. Ansgars Kirke for Medlemmerne af Jesu Hjertes Broderskab og Rosenkransbroderskabet).

St. Ansgars Kirke. Hver Dag i Kristi Legemsfests Oktav indtil Fredag den 1. Juni inkl. holdes om Morgenen Kl. 8¹/₄ højtidelig Messe med sakramental Velsignelse og om Aftenen Kl. 8 Festandagt.

St. Elisabeths Understøttelsesforening holder Kvartalsmøde Søndag den 27. Maj i Lokalet Bredgade 67, 2. S. o. G., umiddelbart efter Højmessen i St. Ansgars Kirke. Medlemmerne, som bedes møde fuldtalligt, aflægge Beretning og modtage nye Adresser for Sommer-Halvaaret.

Jesu Hjertes Kapel. Fredag den 1. Juni fejres Jesu Hjertes Fest som Hoved- og Titularfest i Kapellet (Stenosgade). Fra den h. Messe Kl. 7 forbliver det allerhelligste Sakramente udstillet hele Dagen. Kl. 10 Levitmesse; Kl. 7¹/₂ Festandagt med Prædiken.

Den eucharistiske Forening. Medlemmerne anmodes om at møde i St. Ansgars Kirke Fredag den 1. Juni (Jesu Hjertes Fest), paa hvilken Dag det allerhelligste Sakramente udstilles under den højtidelige Broderskabsmesse Kl. 8¹/₄ og forbliver udstillet hele Dagen indtil Festandagten Kl. 8 Aften.

Unio. Sidste Møde i Vinterlokalet Tirsdag den 29. Maj; første Møde paa Kegelbanen Onsdag den 6. Juni, derefter Møde hver Tirsdag.

Grundlovsdagen den 5. Juni: Eftermiddagstur til Charlottenlund. Afgang med Klampenborgtoget Kl. 2¹/₂. Der spises til Aften ved „Over Stalden“.

Trykfejl i forr. Nr. Side 303 Noteu, 4. Linie: falsk læs frelst.
Side 310, Linie 19: Domsældelse læs Frikjendelse.

Dampmøllens Udsalg, Korsgade 33.

Nørrebro-Afdeling.

Leverandør til St. Josefs Hospital.

Forlang Prislister af 1. Maj samt vore Bestillingskort. — Værne sendes overalt.

Udgivet senere paa Grund af Helligdagen.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Toogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, St. Kjøbmagergade 10, 1. S.; Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 22.

Søndagen den 3. Juni.

1894.

Indhold: Reformationen i Tyskland. Juni — Jesu Hjærtets Maaned. Efterretninger fra Ind- og Udland: Nancy. Paderborn. Amerika. Bekjendtgjørelser. — Tillæg: „Vor Frue af Lourdes“.

Reformationen i Tyskland.

(Fortsat.)

Kort Tid efter indtraf en Begivenhed, som aabenlyst og for hele Verden viste, at Reformationens moralske Grundlag ikke var mindre skrøbeligt; det var *Landgreve Filip af Hessens Dobbeltægteskab*. Allerede i tidligere Aar havde Luther tilkjendegivet sit vaklende Standpunkt overfor et saa vigtigt Punkt i den kristelige Sædelære som Ægteskabets Enhed og Renhed I A. 1520 skrev han i »de captivitate Babylonica«: »Jeg hader Ægteskabsskilmisse i den Grad, at jeg hellere vilde se Dobbeltægteskab« (se Gottlieb, Luther und die Ehe S. 19). I A. 1524 skrev han til den sachsiske Kansler Brück: »Jeg tilstaar, at jeg ikke kan forbyde, naar Nogen vil gifte sig med flere Koner, og det er ikke imod den h. Skrift« (s. St. S. 24). Da Henrik VIII. af England vilde forstøde sin Gemalinde Katharina for

at forbinde sig med Anna Boleyn, ytrede Luther sig, at han snarere vilde tillade Kongen at tage en anden Dronning *til* den første (s. St. S. 25). Endnu klarere og bestemtere udtalte Melanchthon sig ved samme Lejlighed for Flerkoneriets Tilladelighed (se Janssen 3, 404 Anm. 3).

Brændende blev Spørgsmaalet i A. 1539, da den for sin Usædelighed berygtede Landgrev Filip af Hessen baade for sin egen Person vilde drage Konsekvenserne af Luthers Lære og tilstaa alle sine Undersaatter samme Ret, som han tog sig. I November 1539 fik han først Butzers Samtykke til sit Ønske om at tage sig en anden Hustru foruden sin første. Han var nemlig bange for, at dersom han skulde dø midt i sit ægteskabsbryderske Liv, »han da skulde fare til Djævelen«; for derfor at kunne udrede sig af »Djævelens Snarer« og »leve og dø med en glad Samvittighed og paa en friere og kristeligere Maade indføre alle evangeliske Foretagender«, vilde han bringe Sagen i Orden paa den nævnte Maade. Butzer gav ham kun det Raad at holde Sagen rigtig hemmelig, for at alt til Guds Ære »maatte faa et heldigt Udfald og ingensteds give unødvendig Anstød. Den Herre Jesus give sin Naade. Amen«. Han paatog sig tillige at vinde Luther og Melanchthon for Sagen.

Disse svarede, »der var stor Forskjel paa at give en almindelig Lov og i et enkelt Tilfælde af vigtige Aarsager og dog i Følge guddommeligt Tilsagn at bruge en Dispensation«. Det første maatte ikke tilstaa; men ogsaa det andet beredede dem ikke ringe Sorg. Thi »hvor vilde ikke Evangeliets Fjender skrige?« De vilde bebrejde de Evangeliske, at de krævede »Frihed til at tage saa mange Kvinder som de lystede, saa som det er Skik i Tyrkiet«. »Men dersom Eders Naade ikke kan lade af fra Deres utugtige Liv, som De skriver, da vilde vi ogsaa hellere, at Eders Naade stod i bedre Forhold til Gud og levede med en god Sam-

vittighed«. I alt Fald skulde Sagen holdes hemmelig, skjönt »man ikke behøver at agte paa al Omtale, dersom Samvittigheden er ren, og det tro vi er Tilfældet her. Thi hvad der er tilladt i Mose Lov angaaende Ægtestand, det er ikke forbudt i Evangeliet. Altsaa har Eders Naade ikke blot vort Vidnesbyrd i Nødstilfælde, men ogsaa vort Minde«.

Den 4. Marts 1540 fandt Vielsen Sted i Overværelse af Butzer, Melanchthon o. fl. Vielsen forrettedes af Filips Hofprædikant Dionysius Melander, som selv havde tre levende Hustruer. Samme Dag skrev Filip »med glad Samvittighed« til Luther og takkede ham for hans givne Raad. »Jeg mærker«, svarede Luther den 10. April, »at Eders Naade er ved godt Mod over vort givne Raad, som vi gjerne vilde set holdt hemmeligt; thi ellers kunde »til sidst de grove Bønder« falde paa den Tanke at efterligne Landgrevens Eksempel, »hvorved der da kunde afstedkomme megen Ulejlighed for os«. Den 24. Maj takkede han »helt underdanig« for nogle Ankre Rhinskvin, Landgreven havde sendt ham til Foræring *)«.

Men den uærlige Handling rygtedes snart og vakte alle Vegne stor Forargelse. Reformatorerne frygtede, at, hvis et af Hovederne for det evangeliske Forbund blev dømt af Rigs-kammerretten, saa vilde hele Skammen skydes paa »Evangeliet«. Desuden var der i Rigsretten sat Dødsstraf paa en slig Forbrydelse. Theologerne Schnepf, Brenz og Osiander foreslog, at Land-

*) Vi kunne her erindre om et andet lignende Ægteskabstilfælde, hvor de nytroende Præster viste en lignende Eftergivenhed. Gustav Vasa, Sveriges Reformator, vilde gifte sig med sin anden Gemalindes Søsterdatter. Efter lang Modstræben afgav de af ham udnævnte Biskopper den mærkelige Dom, „at skjönt dette Ægteskab stred imod den gudommelige Lov, saa var det dog af mange Gøjstlige og af Rigsraadet blevet anset for tilladeligt og i dette Tilfælde retfærdiggjort ved politisk Aktion“ (Se Hist.-pol. Bl. Bd. 2 S. 45).

greven skulde nægte det Hele. Butzer bekræftede endogsaa dette Forslag med den h. Skrift. Ikke bedre var Luthers Raad. »Hvad der var hemmeligt Ja, kunde ikke være offentligt Ja; ellers var hemmeligt og offentligt et og det samme . . . Derfor maa det hemmelige Ja blive et offentligt Nej«. »Hvad kunde der indvendes imod, at En for en bedre Sag og den kristelige Kirkes Skyld sagde en god, kraftig Løgn?« Der efterfulgte en længere heftig Fejde imellem Filip og Luther.

Iøvrigt tog denne sig Forargelsen ikke videre nær; det gjorde ham kun ondt for Melanchthon, hvis Sorg grænsede til Fortvivlelse. »Han jamrer meget paa Grund af denne Forargelse,« siger Luther; »men jeg er en raa Sachser og en Bonde, og min Sans er allerede bleven tykhudet nok for slige Ting.« Melanchthon klagede bittert over den Skuffelse, Landgreven havde beredt ham. »Jeg holdt af ham formedelst forskellige Dyder. Jeg har hørt ham med Lærdom og Veltalenhed disputere over Trosstridigheder, som næppe nogen Anden, og troede ogsaa, han var Afguderiets Fjende.« Men nu? »Du kjender jo Manden, hvor listig og forslagen han, naar han fører noget i Skjoldet, forstaar at berede sig Adgang til afskyelige Ting, indtil han har lokket Folk ind i Garnet.«

Filip stolede imidlertid paa Reformatorerne skriftlige »Vidnesbyrd og Minde«, og brød sig kun lidt om, at Kurfysten af Sachsen og Hertugen af Württemberg slog Haanden af ham. Men da han hørte, at den sachsiske Superintendent Justus Menius stod i Begreb med at udgive en Bog mod ham og rose Kurfyrsten paa hans Bekostning, da truede han med at offentliggjøre en Forbrydelse mod Sædeligheden, som den »aldeles dadelfri Kurfyrste« havde gjort sig skyldig i, en Forbrydelse, som efter Rigslovene blev straffet med Døden paa Baalet. Havde Filip udført sin Trusel, saa

var Skammen for »Evangeliet« bleven meget større; thi Kurfyrsten var det andet Hoved for det Schmal-kaldiske Forbund. Derfor maatte Justus Menius tie, medens en anden Præst udgav en Bog til Forsvar for Flerkoneriet; Protestanterne undertrykte deres Harm, og Kejseren saa sig paa Grund af udviklede politiske Forhold ude af Stand til at kræve Filip til Regnskab (J. 3, 403 ff. 429 ff.).

Det var sørgelige Erfaringer, Luther gjorde før sin Dod. Medens »Evangeliet« udadtil vandt Sejr paa Sejr, idet den ene Fyrste efter den anden, den ene Provins efter den anden frivillig eller tvungen sluttede sig til det, blev dog dets indre Forhold for Luther en Kilde til stedse stigende Sorg og Græmmelse. Fyrsterne, det saa han grant, brød sig ikke om Troen, men søgte kun Tilfredsstillelsen af alle deres Lidenskaber. »Gud,« saaledes skrev han 1541 om de sachsiske Fyrster, »Gud give slige forbandede Tyranner i sin Tid den tilbørlige Lon, siden de ere druknede i Fraadseri, Aager, Gjer-righed, Hoffærdighed, Troløshed, Had, Ugudelighed, Hykleri, Oprør, Bedrageri og al Uretfærdighed og Ondskab« (J. 3, 481). Theologerne og Præsterne vare splittede, og der var ingen Mulighed for at tilvejebringe Overensstemmelse selv i de vigtigste Trosspørgsmaal. Samtidig sukkede de under et trykkende Aag fra den verdslige Autoritets Side, hvorfra de forgjæves søgte at frigjøre sig. Folket var nedsunket i den dybeste Uvidenhed, Raahed og Usædelighed, alle sædelige og sociale Baand vare sønderrevne, alle Laster tiltoge og det lige for Luthers Øjne i Wittenberg og Leipzig; det første forekom ham som Sodoma og Babylon, det sidste værre, end noget Sodoma; »de ville være fordømte«, skrev han den 8. Jan. 1546, »saa ske dem som de ville« (s. St. 534).

Luther havde høstet, hvad han havde saaet. Men han havde ventet sig ganske andre Frugter af sit salig-

gjørende »Evangelium«, og Synet af den grænseløse Forvirring og bundløse sædelige Forvildelse bragte ham Fortvivlelsen nær, saa at han i sit siste Leveaar, fra Juni til December 1545 tre Gange flygtede bort fra Wittenberg. Første Gang skrev han til sin Katharine Bora: »Jeg vilde gjerne gjøre det saaledes, at jeg ikke mere skulde vende tilbage til Wittenberg. Mit Hjærte er blevet koldt, saa jeg ikke mere holder af at være der.« Derpaa opfordrer han hende til at sælge Hus og Gaard; thi »efter min Død ville de fire Elementer dog ikke taale Dig i Wittenberg; derfor gjør Du bedre i min Levetid, hvad der dog engang maa ske. . . Kun bort fra og ud af dette Sodoma!« For sit eget Vedkommende sér han ingen glad Fremtid i Møde. »Jeg vil hellere flakke om og spise Tiggerbrød, førend jeg vil lade mine stakkels gamle sidste Dage martre og forurolige med det uordentlige Væsen i Wittenberg med Tab af mit sure, dyrebare Arbejde« (De Wette V. 752). Men Kurfyrten formaaede ham snart til at vende tilbage. Paa hans anden og tredje Flugt var Melanchthon hans Ledsager; men Flugten varede begge Gange kun kort Tid og vakte ingen Opsigt (se Hist. pol. Bl. Bd. 110. S. 173 ff.).

Luthers sidste Dage forløb i et Tungsind, der fyldte ham med Mistillid til alle sine Venner og lod ham behandle dem med lidenskabelig Heftighed, Egensindighed og Herskesyge; »efter min Død,« sagde han, »vil ingen af de Wittenbergske Theologer holde Stand.« Hans gamle Tvivl vendte med fordoblet Styrke tilbage, mere end nogensinde før havde han at kæmpe med Djævelen, og hans natlige Kampe udtømte hans Kræfter og martrede hans Legeme i den Grad, at han knapt kunde trække Vejret.

I denne Sjælsstemning udøste han endnu en Gang sit Had mod alt, hvad der stred imod hans Lære eller Sympathier. Derhen hører den menneskelige Fornuft.

I sin sidste Prædiken i Wittenberg, den 17. Jan. 1546, sagde han bl. a.: »Aager, Fuldskab, Ægteskabsbrud, Mord, Drab kan man let mærke, og det forstaa ogsaa Verden, at de ere Synd; men Djævlens Brud, Fornuften, den skønne Skøge, farer frem og vil være klog, og hvad den siger, mener den, er af den Helligaand . . . Det er den største H.re, Djævelen har.« Derhen høre Jøderne, hvis Synagoger og Skoler han vilde have brændt med Svovl, Beg og Helvedesild; deres Huse skulde ødelægges, deres Penge og Klenodier fratages dem og de selv som gale Hunde jages ud af Landet; hvo som ikke vilde være med dertil, var efter hans Ord selv en onskabsfuld Jøde. Derhen høre ogsaa Munkene. »Jeg er over al Maade forundret,« prædikede han i Halle, »at I, Herrer i Halle, endnu kunne lide de Slyngler, de skabede, lusede Munke iblandt Eder . . . I Herrer skulde engang fatte Mod og jage de tossede, skabede Munke ud af Byen (J. 3. 537).« Derhen høre Theologerne i Löwen, som vakte Luthers Vrede ved en Række Artikler, hvori de havde udviklet den katholske Lære. Luther kaldte dem for Kætere, Afgudsdyrkere, blodtørstige Mennesker, forbandet Øgleyngel, løviske Bestier o. l., og det theologiske Fakultet kaldte han spottevis Vaccultet ☉: Kostald (Uhlenberg, *Gesch. d. Reformatoren* I. 491). Endnu en Gang forbandede han Juristerne som Sykofanter, Sofister og Menneskehedens Pest (Hergenröther, *Kirchengesch.* I. 308). Han agtede endnu at udgive et Skrift imod dem, ligeledes imod »Sakramentererne«, d. e. Zwinglianerne (Uhlenberg, S. 504).

Men fremfor alt gik hans Had ud over Pavedømmet, som han saa længe forgjæves havde kæmpet imod, og hvorhen Folket endnu blev draget med sine inderste Sympathier. Allerede i Begyndelsen af 1545 havde han udgivet sit sidste større Skrift om dette Emne »imod Pavedømmet i Rom, stiftet af Djævelen«, der var holdt

i en saadan Tone, at besindige Læsere mente, det maatte være dikteret af Vanvid eller af en ond Aand (J. S. 531 f.). »Gud fylde Eder med Had imod Paven,« var hans sidste Testamente. Nogen Tid før sin Død skrev han følgende Ord med Kridt paa Væggen: »I min Levetid var jeg din Pest, Pave, i min Død vil jeg være din Død.« *)

Luther døde Natten mellem den 17. og 18. Febr. 1546 efter en spildt Livsgjerning.

(Fortsættes.)

Juni — Jesu Hjærtes Maaned.

—o—

To Ting ære vi i Andagterne, som ere viiede til Jesu Kristi hellige Menneskehed; den ene er af en *aandelig* Natur og derfor usynlig, den anden af en *legemlig* Natur og derfor underkastet vore Sandser. Af denne sidste faar Andagten sit Navn. Ældgammel

---

*) Som Luther her og andre Steder opfører sig som en Profet, saaledes blev han ogsaa efter Døden af sine Tilhængere lovpriist som saadan. En Mønt blev præget med Overskriften: *Propheta Germaniac, sanctus Domini*. Tysklands Profet, Herrens Hellige; og et Skrift blev udgivet med Titlen: „Luther en Profet, og Samling af hans Spaadomme“. Historien har vidnet imod hans Profetkald. Paa en genial Maade søger den protestantiske Pastor W. Walther at modbevise Historiens Vidnesbyrd, idet han skriver, at Luther kun har kaldt sig Profet i den almindelige Forstand, hvori alle Kristne kunne kaldes Profeter. „I denne Forstand har Luther spaet forskjelligt, t. Ex. . . at Pavedømmet vilde gaa til Grunde . . . Men den specielle profetiske Gave, at vide, til hvad Tid de Ugudelige ville fordærves, har Luther selv nægtet at være i Besiddelse af. Desuden saa han jo Pavedømmets Undergang samtidig med den yderste Dags Indtræden. Men denne Dag er endnu ikke kommen“ (Luthers Glaubensgewissheit. Halle 1892, S. 18).

og almindelig bekjendt er Andagten til Frelserens fem hellige Saarmærker eller Vunder. Den aandelige Gjenstand for denne Andagt er Gudmenneskets Lidelser og Kjærlighed, hvorom disse Vunder aflægge Vidnesbyrd; den legemlige, synlige Gjenstand ere Vunderne selv, som ere blevne tilføjede Jesus for vor Skyld.

Anvende vi dette paa Andagten til *Jesu guddommelige Hjærte*, da er vor Frelseres *guddommelige Hjærte* den *legemlige Gjenstand* for Andagten, hint Hjærte, som blev gjennemboret med Landsen, for at ogsaa den sidste Blodsdraabe maatte falde forsonende til Jorden. Det er hint Hjærte, som i forklaret og forherliget Tilstand, frigjort for al Smerte, troner i Himlen og som sandelig, virkelig og levende er tilstede og banker for os i Altrets allerhelligste Sakramente. Er dette Hjærte maaske ikke baade en værdig og velsignelsesrig Gjenstand for vor Andagt? Naar Hjærtet overhovedet er den ædleste Del af det menneskelige Legeme, saa er Jesu Hjærte ogsaa den ædleste Del af hans gudmenneskelige Legeme, og der tilkommer det derfor en særegen Dyrkelse. Naar Hjærtet er Midtpunktet for Blodets Kredsløb og derfor paa det inderligste hænger sammen med det legemlige Livs Opholdelse og Væxt, saa har Jesu Hjærte ogsaa den inderligste Andel i hans gudmenneskelige Liv og i det Offer, han har bragt for os. Dertil kommer, at det, som foregaar i Sjælens Indre, fortrinsvis afspejler sig i Hjærtet. Enhver Sjælsstemning, som Kjærlighed, Glæde, Haab, Smerte, Angst, Vrede, giver sig navnlig tilkjende i det legemlige Hjærte. Hvem kjender ikke de forskjellige Udtryk: Hjærtet hopper af Glæde, skjælver af Skræk, bæver af Frygt? Frelserens Hjærte var saaledes paa det inderligste sammenknyttet med hans Sjæls Kjærligheds- og Sone-Affekter; i dette Hjærte aabenbarede sig hans Sjæls Kjærlighed, Guddommens Kjærlighed.

Men Andagten bliver ikke staaende ved det legem-

lige Hjærte. Dette er meget mere kun den underordnede Gjenstand for Jesu-Hjærte-Andagten. Dens *første og fornemste Gjenstand* er Jesu »Hjærte« i billedlig, overført Betydning, d. v. s. *Jesu Kristi Kjærlighed*. Ordet »Hjærte« bruges ofte i Tale og Skrift for »Kjærlighed«. Hjærtet er Symbolet paa Kjærligheden; Grunden turde være den, at Kjærligheden, ligesom de øvrige Sjælstilstande, mest giver sig tilkjende i Hjærtet. I denne symbolske Forstand maa vi ogsaa opfatte Andagten til Jesu allerhelligste Hjærte. Jesu Hjærte betegner den uendelige Kjærlighed, som Jesus har næret til os og endnu nærer til os i Himlen og i Altrets allerhelligste Sakramente. P. Croiset skriver: »Den egentlige Gjenstand for denne Andagt er Guds Søns uendelige Kjærlighed, som har bevæget ham til at gaa i Døden for os og til tillige i Altrets allerhelligste Sakramente at hengive sig fuldstændig til os, hin Kjærlighed, som gik saa vidt, at Hensynet til al den Utaknemlighed og alle de Krænkelser, som han i denne Tilstand af stedse varende Offer skulde blive udsat for, ikke var i Stand til at afholde ham fra at iværksætte dette Vidunder; hin Kjærlighed, som tilskyndede ham til, hellere at underkaste sig Menneskenes daglig gjentagne Vanhelligelser og Mishandlinger, end at give Afkald paa at vise os ved en saa uudforskellig storartet Anordning sin Kjærligheds Overmaal. Gjenstanden for og den fornemste Grund til denne Andagt er ikke nogen anden end Jesu Kristi uendelige Kjærlighed til os Mennesker, som vi — i alt Fald hvad Størstedelen af Menneskene angaar — gjengjælde ham med Ringagt eller i det mindste med Ligeegyldighed og Kulde.«

Denne Andagts *Formaal* er først og fremmest *Gjænkjærlighed*. Vi erfare det af hans egen Mund. »Se her det Hjærte.« siger han, »som har elsket Menneskene saa højt, at det ikke undlod nogetsomhelst, for at overtyde dem om dets Kjærlighed. Jeg har en

glødende Tørst efter at blive æret og elsket af Menneskene i det allerhelligste Sakramente. Min store Længsel efter at blive elsket af alle Mennesker, har bevæget mig til at aabenbare mit Hjærte for dem, for ved Tidernes Ende at vise dem dette Overmaal af Kjærlighed og give dem en Gjenstand og et Middel, som er ganske egnet til at bevæge dem til at elske mig, til i Sandhed at elske mig.«

Det andet Formaal er *Oprejsning* og *Afbigt*. Hvad modtager vel den Allerhøjestes Kjærlighed for alle de Velgjerninger, som den har sjænket og endnu den Dag i Dag skjænker saa højmodigt? Samtlige Kjærlighedsbeviser, hvorom Jesu guddommelige Hjærte minder os, ere næsten ligesaa mange Kilder til Utaknemlighed fra Menneskenes Side. Kjærligheden har bevæget Frelseren til at blive Menneske, — og Mennesket tænker ikke paa sin Guds Fornedrelse. Kjærligheden har bevæget Frelseren til at lide og dø, — og Mennesket spotter over den korsfæstede Frelser. Det guddommelige Hjærtes Kjærlighed lod Frelseren indstifte Kjærlighedens største Hemmelighed, Altrets allerhelligste Sakramente, og Utaknemlighed, Kulde, Haardhed, Sakrilegier ere i mangfoldige Tilfælde hans Løn. Derfor klager Frelseren: »Viste de sig erkjendtlige imod mig, saa vilde det, som jeg har gjort for dem, forekomme min Kjærlighed at være en Ubetydelighed. Men de møde mig kun med Kulde og mine ivrigste Bestræbelser gjengjælde de kun med tilbagevisende Gjenstridighed.« Derfor tilføjer Frelseren den Bøn: »Forund Du mig i det mindste den Trøst, at Du saa meget, Du formaar, yder mig Oprejsning for deres Utaknemlighed.«

Det forlanger Jesus altsaa i Andagten til hans Kjærlighed, at vi gjenelske ham, og at vi efter Evne og Kræfter yde ham Oprejsning for den Utaknemlighed, Vanære, Vantro, som tilføjes ham, navnlig i Altrets allerhelligste Sakramente. Disse Formaal, kjære Læser,

kan Du opnaa, naar Du tilbringer Junimaaned, der er indviet af Kirken til Jesu guddommelige Hjertes Ære, i dette helligste Hjertes Aand, bestræber Dig for at efterligne dette guddommelige Hjertes Dyder, daglig paakalder Jesu Hjærte i dine Bønner og Andagtsøvelser og forener Dig med din Gud og Frelser i den aandelige Kommunion og saa ofte det tillades Dig, ogsaa i den virkelige Kommunion. Lad Alt, hvad Du i denne Maaned maatte foretage Dig, maatte taale og lide, være indviet til Jesu guddommelige Hjærte, som gløder af Kjærlighed til Dig i Altrets helligste Sakramente.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Nancy. Blandt de store religiøs-nationale Fester, der i den sidste Tid ere blevne afholdte i de vigtigste franske Byer (vi minde saaledes om den store Fest i Notre-Dame-Kirken i Paris) til Ære for *Jeanne d'Arc*, den berømte *Jomfru af Orleans*, som for nylig af Kirkens Overhoved er bleven erklæret for ærværdig (*venerabilis*), lader Festen i Nancy, Lothringens Hovedstad, ikke at have staaet tilbage, hverken i Henseende til Storhed eller Højtidelighed. Efter de modtagne Meddelelser var hele Byen festlig smykket med Trikolorer og det lothringske Banner, men ganske særlig udmærkede Domkirken sig ved sin lige saa rige som stemningsfulde Udsmykning.

Alle Hovedskibets Piller vare behængte med Bannere af hvidt Stof, hvori saas det lothringske Dobbeltkors i rødt. Om forskellige Vaabenskjolde med bl. a. Byerne Nancy, Domremy, Reims, Rouen, Orleans og Vaucouleurs Vaabner og Navne, vare Faner draperede. Mellein Buerne hang store røde Faneduge med Engle-

billeder, og Inskriptionerne, der læstes paa dem, sammensatte Litaniet til den ærværdige Jomfru. Hele Granbuskadser omgave Pillernes Fodstykker. Under Sideskibenes Buer hang elegante Mosguirlander, isaaede med Guldstjerner. Selve Koret var behængt med mægtige røde Draperier. Aller bagest, oppe mod Hvælvingen, var Jeanne d'Arcs Vaaben ophængt, omgivet af Fløjlsdraperier, kantet med Guldfrynser og indrammet med franske og lothringske Flagtrofæer. Lidt nedenunder saas billedlige Fremstillinger af Hovedscenerne i den ærværdige Jomfrus Liv. I Koret stode to prægtige Troner, for Nancy's Biskop, Msgr. *Turinaz* og St. Die's Biskop, Msgr. *Foucault*. Prædikestolen, der staar paa venstre Side i Hovedskibet, var ligeledes prydet med Guirlander og forskellige Trofæer. Lige overfor hævede en mægtig Statue af Jeanne d'Arc sig op blandt en hel lille Skov af Grantrær. Ogsaa Orglet var smykket med Blomster og Flag. Domkirkens Ydre var ligesaa stilfuldt smykket. Over den store Indgangsdør hang et Jeanne d'Arc-Skjold, omgivet af en vældig Laurbærkrans, og paa hver Side saas Nancy's og St. Nicola's Vaabenskjolde. Foran de dobbelte Søjler paa hver Side af Indgangen stode sex Kannoner, omgivne ligesom af en hel Granskov. Flag vajede fra Domkirkens to Taarne, og selv oppe paa Fløjene var hejst Faner.

Selve Gudstjenesten indledes ved begge Biskoppernes Indtræden med et brillant Præludium paa det store Orgel. Under Pontifikalmessen sang Børn og Elever fra det store Seminarium til Akkompagnement af Violiner, to Harmoniummer og det lille Orgel i Koret. Efter at Evangeliet var oplæst, besteg Msgr. *Foucault* Prædikestolen. Prælaten fra St. Dié holdt en ganske kort Tale, hvori han navnlig fremhævede Jeanne d'Arc's Tro, der knuste alle Hindringer og førte hende til Sejrens Triumf. Messen endte Kl. 11 $\frac{1}{4}$.

Byens Gader vare glimrende smykkede. Tilstrømningen til Byen beskrives som meget betydelig. Siden Pater *Lacordaire* prædikede i Nancy har man ikke set en saadan Menneskemasse forsamlet i Kathedralen; i denne var der forbeholdt Magistraten, Officererne, Administrationen, de akademiske Fakulteter m. fl. Plads. Blandt Garnisonens Generaler saas General Mennessier de la Lance, omgivet af en talrig Skare Officerer. Kun Byens Raad havde ikke givet Møde. Blandt de Tilstedeværende bemærkedes bl. a. Senatoren *Chesnelong*, der senere om Eftermiddagen under stort Bifald holdt et glimrende Foredrag om Jeanne d'Arc.

Om Aftenen var Byen straalende illumineret, særlig udmærkede Jeanne d'Arc's Plads sig, men ogsaa alle Hovedgader, som Stanislas, Gambetta, St. Georges, des Ponts, ligesom Bispegaarden paa Place Stanislas maa nævnes. Men Festens Glanspunkt var dog Illuminationen af Kathedralen, der beundredes af uoverskuelige Menneskeskarer, medens alle Byens Sognekirkers Klokker kimedede til Jeanne d'Arc's Ære.

— Mindet om Jomfruen af Orleans er et af de reneste og skønneste i Frankrigs Historie, og man skulde tro, at Tiden, i hvilket det hensætter os, var saa langt fjærnet fra Nutidens Partikævl og Splid, at alle Franskmand med Endrægtighed kunde tage Del i Festlighederne. Men *Frimurerne* havde besluttet anderledes. Regeringen forbød alle civile og militære Mynigheder at deltage i den officielt *paa Embedsvegne*. Grunden var en Ordre fra Logerne, som daværende Minister Casimir Perrier allerunderdanigst adlød, i Lighed med hvad saa mange af hans Forgængere havde gjort. Faa Dage før Ministerraadet, som udstedte Forbuddet, lod Clémente Amitié, en af den franske Store-Orients betydeligste Loger, udgaa en Opfordring til alle Frankrigs Frimurere om at modarbejde Indførelsen af en Nationalfest til Ære for Jomfruen af Orleans. »*Vor Nationalfest*«, siger en Rundskrivelse fra den franske Store-Orient til samtlige Loger, »er den 14. Juli, og denne ene Fest er tilstrækkelig.« Tillige

besværger Rundskrivelsen »samtlige Frimurere om, med alle Midler, som staa til deres Raadighed i deres forskjellige Livsstillinger, at henvirke til, at der ikke bliver fejret nogen anden Nationalfest end den 14. Juli.

Paderborn. I Kapellet i Moderhuset hos »*Søstrene af den kristelige Kjærlighed*«, som har Filialer i Horsens og Kolding, traadte i forrige Maaned 21 Postulantinder ind i Noviciatet og modtog Ordensdragten; 5 Novicer aflagde Løfterne. I Aarets Løb ere 30 Søstre rejste til Amerika, for at optage Arbejdet i Ordensens Huse dersteds.

Amerika. Om Kirkens Fremskridt i de *Forenede Stater* meddeles der os følgende. Efter at Chicago allerede i længere Tid har haft en særegen Menighed af *arabisktalende* Katholiker, ere over hundrede *græsk-unerede* Familier i Cleveland nu i Færd med at opføre et Gudshus, som skal bære den h. Johannes den Døbers Navn. I den sidstnævnte By bestaar der nu tolv Menigheder af *engelsk- og fransktalende* Katholiker med 5200, syv *tyske* Menigheder med 3263, sex *bøhmiske* med 2728, tre *polske* med 777 Sogneskole-Elever, to *italienske* og to *slaviske* Menigheder uden egne Skoler, en *magyarisk* med 53 Børn, og den nye *græsk-unerede* Menighed. »Sprogets Gave« vilde uden Tvivl være en saare stor Velgjerning i den By. — *Benediktinerne* besidde nu i de Forenede Stater allerede 10 *Abbedier*, af hvilke syv høre til St. Vincents-Kongregationen og tre til St. Meinrads. Den Første tæller c. 260, den Sidste mindst 105 Patres. Derimod have *Trappisterne* endnu kun et Abbedi i Gethsemani i Kentucky, medens New Milleray i Jowa kun har en Superior.

I *engelsk Nordamerika* trives de bedre, eftersom de besidde anseelige Abbedier i Bispedømmerne Antigonish og Montreal og et nyt haabefuldt Kloster i St. Norbert i Bispedømmet St. Boniface. Foruden Trappisterne findes siden ældgammel Tid i engelsk Nordamerika Jesuiterne og Sulpitianerne, Oblaterne, Basilianerne, Resurrektionisterne og Dominikanerne, tyske, irske og franske Franciskanere, franske Kapucinerne med

et Noviciat i Ottava, tyske Karmeliterc, Redemptorister fra Belgien og de Forenede Stater, Eudister, Marister, forskjellige andre Kongregationer og talrige Kvinde-Kongregationer, af hvilke en forestaar Statens store Daare-Anstalt i Longue Pointe ved Montreal med næsten 1600 *Aandssvage*.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 3. Juni. 3. Søndag e. Pintse. Hovedfesten for Jesu guddommelige Hjærte. (Fullkommen Afhad i St. Ansgars Kirke for Medlemmerne af Jesu Hjærtes Broderskab og Rosenkransbroderskabet). Kl. 10 Levitmesse. Kl. 8 Aften Festandagt. — **4. M.** Frants af Carraciolo, Bekjender. — **5. Ti.** Bonifacius, Biskop og Martyr. — **6. O.** Norbert, Biskop og Bekjender (Kl. 8¹/₄ h. Messe for Ansgariusforeningen). — **7. To.** Votivofficium af det allcrh. Sakrament. — **8. F.** Ferialdag. — **9. L.** Votivofficium af den ubesm. Undfangelse.

Søndag den 10. Juni. 4. Søndag e. Pintse.

Mødreforeningen. Tirsdag den 5. Juni Kl. 8¹/₄ læses i St. Ansgars Kirke den h. Messe for Foreningens Medlemmer og Anliggender. — Efter Messen et kort Foredrag for Mødrene.

Unio. Torsdag den 7. Januar Kl. 8¹/₄ lader Foreningen læse en h. Sjæle-Messe i St. Ansgars Kirke for sit afdøde Medlem, Fru A. Hutters.

Rosenkransbroderskabet holder ikke Møde Søndag den 3. Juni. — Sjælemesse: Lørdag den 9. Juni Kl. 6 for afdøde Fru Anna Hutters.

Unio. Første Møde paa Kaglebanen Onsdag den 6. Juni, derefter Møde hver Tirsdag. — Grundlovsdagen den 5. Juni: Eftermiddagstur til Charlottenlund. Afgang med Klampenborg-toget Kl. 2¹/₂. Der spises til Aften ved „Over Stalden“.

St. Josefs Gilde. Alm. Møde for alle Brødre Mandag den 4. Juni Kl. 8¹/₂ i Lokalet Bredgade 67, 2. S. o. G.

For al udvist Deltagelse i Anledning af min Hustrus Død og Begravelse bringes herved min hjærteligste Tak.

B. A. Hutters.

Udkommen er:

Pastor Sebastian Kneipp

Min Vand-Kur

prøvet gennem mere end 40 Aar og skreven til Sygdommens Helbredelse og Sundhedens Vedligeholdelse. Efter Originalens 500,000 Expl.

Pris 2 Kr.

Chr. Mackeprangs Forlag,

Nørregade 33.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Toogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, St. Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 23.

Søndagen den 10. Juni.

1894.

Indhold: Dhrr. F. F. & C. Hasle og Sandheden. Kristi Legemsfesten i Fredericia Menighed. Efterretninger fra Ind- og Udland: Randers. Posen. Tyrkiet. Tyskland. Holland. Rusland. Rom. Bekjendtgjørelser. — Tillæg: „Vor Frue af Lourdes“.

»

Dhrr. F. F. & C. Hasle og Sandheden.

—o—

I Anledning af ovennævnte Herrers Artikler i Nationaltidende om Prædikenen i den katholske Kirke, har Dr. th. *Hansen* modtaget følgende:

Neapel, d. 16. Maj 1894.

»Naar der gives noget Sted paa Jorden, hvor man, om jeg saa tør sige, prædiker altfor meget, saa er det sandeligt vort Neapel, i hvis næsten femhundrede Kirker der i Reglen prædikes hver Dag og imellem ogsaa flere Gange samme Dag. Sandt er det, at Hs. Eminence to Gange om Aaret taler til Folket, men det er at forstaa om de Gange, paa hvilke dette sker under Pontifikalmessen i Metropolitankirken, nemlig den 6. Januar efter »Forkyndelsen af de bevægelige Festdage« og den første Søndag i Majmaaneden, Festdagen for Overførelsen af den h. Januarius, vor Hoved-

patrons Relikvier, paa hvilken Dag Byens samtlige Sognepræster stedes til Haandkys. Paa disse Dage holder Hs. Eminence Prædikenen fra Thronen. Men der gives meget hyppigt Kardinalen Lejlighed til at holde Prædiken og desforuden retter Hs. Eminence ofte i Aarets Løb Hyrdeskrivelser til sit Folk.

I Sognekirkerne holde Sognepræsterne hver Søn- og Festdag en Homili (Prædiken om Dagens Evangelium) i Messen, som de efter Vedtægt frembære for Folket. I Metropolitankirken holder, som det er forordnet i Kirkeretten, Domherren der er *Canonicus theologus*, Prædikener over den hellige Skrift. Og i alle Kirker prædikes der særligt i Eftermiddags- og Aftentimerne næsten hver Dag, som i Fastetiden, under de aandelige Øvelser, i Novenerne (Nidagesandagterne), i Maanederne til Ære for Vorherre Jesus Kristus (Juni) og den h. Jomfru (Maj og Oktober) og de Hellige, og her findes mange Kirker, i hvilke dette ikke blot sker engang om Dagen til de enkelte Folkeklassers større Bekvemmelighed.

Det er aldeles usandt, hvad der er paastaet om Øen *Capri*, som staar under Hs. Excellence Ærkebiskoppen af Sorrentos Jurisdiktion, og hvis Skytshelgen er den hellige Biskop Constantius.

Alt dette, som under Sandhedens Vidnesbyrd er sikkert, har jeg tilskrevet Deres Højærværdighed i Hs. Eminence Kardinal-Ærkebiskoppens Navn o. s. v.

Dr. Raphael Persico,

Privatsekretær hos Kardinal-Ærkebiskoppen af Neapel.

Sorrento, d. 26. Maj 1894.

Paa Hs. Excellences Hr. Ærkebiskoppens Befaling besvarer jeg uden Ophold Deres til Højstsamme under 21. Maj sendte Skrivelse. Først forudskikker jeg nogle almindelige Bemærkninger om Ærke-diøceset Sorren-

tos rosværdige Sædvaner, saa svarer jeg paa Deres Spørgsmaal, som nærmest angaa Øen Capri.

Biskopperne kunne, det ved nutildags Enhver, ikke altid personlig overalt i Bispedømmet forkynde de dem anbettede Troende Guds Ord; derfor maa de ernære dem med Guds Ords Føde ved andre Præster, som de have erkjendt for dueelige dertil og ansat ved de enkelte Kirker. Hvad dette Ærke-diøces angaar, ere efter Synodalbestemmelserne alle Sognepræster og de øvrige Præster i ethvert Sogn ivrigt beskæftigede med, jævnlige at forkynde Guds Ord og paa alle Festdage at undervise Børnene i den kristelige Lære.

Hver Dag i Fastetiden, i Maj, under de 40 Timers Bøn, og paa Aarets Hovedfestdage gaar deres Virksomhed paa Prædikestolen i alle Sognekirker ud paa Forøgelsen af Troens og Fromhedens Aand i de Troende, Fremmelsen af Sakramenternes hyppige Annamelse og Deltagelsen i Kultushandlinger og Kærlighedsgjerninger, Styrkelsen af det kristelige Liv og af Modstandsevnen mod Verdens Tillokkelser og Vildfarelsens Snarer.

Dette er saa aabenlyst for Alle, at det næsten synes yderst vanskeligt at finde et andet Diöces i hele Italien, som i Prædikenernes Hyppighed og Festdagens Holdelse kunde taale en Sammenligning med dette.

Hvad nu specielt Øen Capri angaar, holde Sognepræsterne i Sognekirkerne i Capri og Anacapri hver Søndag i Morgentimerne en Homili til de dem anbettede Troende og i Eftermiddagstimerne give de belærende katechetisk Undervisning; i de mindre Oratorier holde de enkelte Kapellaner i det mindste en Homili d. e. Udlæggelse af Dagens Evangelium.

I Fastetiden, i Majmaaned, ved de 40 Timers Udstilling af det Allerhelligste, i Nidages-Andagten til Marias ubesmittede Undfangelse, til Marias Optagelse i Himlen, til Alle Sjæle og andre Andagter pleje Sogne-

præsterne eller en anden Præst i deres Sted at prædike daglig. Naar man til disse Prædikener regner de maa- nedlige, specielle Exhortationer til de enkelte Sodali- teter, f. Ex. de kristelige Mødre, Marias Døtre o. s. v., saa at der ikke sjældent tre Gange bliver prædiket paa samme Dag i samme Kirke, er det vanskeligt at finde en Dag, paa hvilken der ikke holdes en særlig Prædiken for de forskjellige Klasser af Troende.

Af det Sagte er indlysende, at Forfatterne af de anførte Bladartikler i »Nationaltidende« osv. *enten* ere fuldstændig uvidende om Capribeboernes religiøse Skikke *eller* med et vrangvilligt Sind modsige Sandheden, gaa ud paa at bespotte og foragteliggjøre den katholske Religion og, som slige Mennesker pleje, ikke skamme dem ved at gaa fra den ene Usandhed til den anden, for at bibringe deres Læsere noget, de kunne indvende mod den katholske Religion.

Angaaende det andet Spørgsmaal, hvem den h. Constantius, Øen Capris Hovedskytshelgen er og naar han har levet, henviser jeg til Følgende hos Bollandi- sterne om hans Kultus og de til ham indviede Kirker.

1) I *Benevent*. Den fromme Erindring om denne hellige Biskop er optegnet i nogle haandskrevne Mar- tyrologier, iblandt disse et Beneventansk, skrevet for 500 Aar siden, der nu opbevares i Bibliotheca Ro- mana og er betegnet med Nr. 5949, hvor man mod Slutningen af Martyrologiet til den 14. Maj læser: »I Benevent den hellige Biskop Constantius«. Et andet under Navnet Resuardus i Dronning Kristine af Sver- riges Bibliothek betegnet med Nr. 428, angiver det Samme: »I Benevent den hellige Biskop Constantius.« Et tredje opbevares i Rom i St. Peterskirken, det an- giver: »I Benevent den hellige Biskop og Bekjender Constantius.«

Marius a Vipera siger i Kataloget over de Hel- gener, som den beneventanske Kirke fejrer med dob-

belt eller halvdobbelt Ritus: »Den hellige Biskop Constantius fejres der ved et kirkeligt Officium med dobbelt Ritus, og en Kirke, der forhen var Sognekirke, er indviet til hans Ære i Benevent.«

Dette om hans Kultus hos Beneventanerne.

2) Paa *Capri*. Den anden By, som har den hellige Biskop Constantius til Skytspatron, er Caprea eller Capris biskoppelige By, som ligger paa Øen, der har samme Navn. *Capaccius* meddeler i sin Beskrivelse af denne Ø og Bispestad: »Kathedralkirken, der er indviet til den hellige Biskop Constantius, laa forhen 1500 Skridt borte fra Byen Capri, men blev saa flyttet ind i selve Byen og kaldet med den h. Stefans Navn.«

3) I *Massa Lubrensis*. Den tredie Bispeby er Massa Lubrensis, som ikke ligger langt fra Capri, men nærmere Metropolitanbyen Sorrento, hvor der paa Toppen af Bjærget er bygget en Kirke for St. Constantius, Massensernes Patron, hvis Festdag holdes under stor Tilstrømning baade her og i Capri den 14. Maj*).

Ferrarius omtaler den h. Biskop Constantius den 14. Maj i Generalkataloget og i Kataloget over Italiens Helgener, i hvilket han efter Diöceserne Benevents og Capris Dokumenter, bl. a. siger følgende:

Constantius er født af Kejsernes høje Slægt. Da han udmærkede sig baade ved Lærdom og sit Livs Hellighed, blev han den konstantinopolitanske Kirkes Foresat paa en Tid, hvor den østerlandske Kirke trængtes haardt af Kjættene. Den hellige Biskop gjorde Modstand imod dem og førte Mange tilbage til et helligt Liv. Medens han levede og efter Døden udmærkedes han af Gud ved Undergjerninger, og da efter hans Død Legemet var bragt til Capri (c. 891), har han bevist denne By mange Velgjerninger.

*) Den hellige Constantius' Legeme opbevares i Klostret Montis Virginis i Campania.

Den h. Constantius tør visselig ikke forvexles med
Kejser Constantin, som aldrig er blevet æret som hellig.

Alexius Vacca,

Privatsekretær hos Ærkebiskoppen af Sorrento.

(Slattes.)

Indtryk og Meddelelser

fra Kristi Legemsfesten i Fredericia Menighed.

— 0 —

En prægtig Sommerdag. Straalende Solskin og mild Luft; afkjølet af en let Sommervind, netop stærk nok til at bevæge de mange Vimpler og Flag, som til Festens Forherligelse pryde Haven, og som i Forbindelse med Trærnes og Buskenes friske Grønne og med Blomsternes rige Flor danne et henrivende farveprægtigt Billede.

Saaledes oprandt i Aar vor kjære, store Fest, Kristi Legemsfest, og stadfæster hermed den gamle Tradition, at paa Kristi Legemsfest maa det være smukt Vejr. Det er ret mærkeligt, men ikke desto mindre aldeles sandt, at vi, i det mindste her i Menigheden, i Mands Minde altid have haft godt Vejr til denne Fest. Lad end Himlen have været truende og Solen forsvunden bag Skyerne i mange Dage i Forvejen — lad end Regnen umiddelbart efter Festen være brudt løs og have udgydt sig i Strømme, ofte til Velsignelse for den smægtende Jord, — selve Dagen er altid oprunden klar og lys, og ikke er det hændet, saalænge de Ældste i Menigheden kunde huske tilbage, at Processionen maatte bortfalde.

Klokkernes Ringen og festlige Kimen, Dannebrogssflagene paa Taarnets Spir og de festligsmykkede Born med blomsterfyldte Hænder, som længe før Messens Begyndelse ile til Kirken, forkynde for vore Medbor-

gere, at vi fejre en stor Fest. Hvad Under da, at Antallet af Anderledestroende som deltage i Festen tiltager Aar for Aar. Men i Aar, hvor vor ivrige Sognepræst, højærv. Hr. Pastor *Heiden*, offentlig havde ladet bekjendtgjøre, at Enhver havde Adgang til at overvære Festen, var dette Besøg aldeles overvældende. Ikke nær alle Menighedens Medlemmer opnaede at faa Sidde- (d. e. rettere Knæle-) plads. Mange af de tilstedeværende Protestanter maatte opholde sig under den h. Messe, af Mangel paa Plads, i Haven udenfor Kirkedøren.

Under den h. Messe, som celebreredes af højærv. Hr. Pastor *Schreiber*, udførte Børnenes Sangkor under Hr. Pastor Heidens Ledelse, flere smukke, stemningsfulde Sange, og det med en Præcision og Afrundethed, som virkelig var beundringsværdig og som fortjener vor største Anerkjendelse, fordi den er et Vidnesbyrd om den Iver og Udholdenhed, vor Sognepræst altid lægger i al sin Gjærning til Menighedens Fremgang og Bedste. — Efter Messen, under hvilken det Allerseligste var udstillet paa en ovenover Tabernaklet oprejst Throne, tog Processionen sin Begyndelse.

Fanebærerne og de fire Veteraner af Menigheden, som skulde nyde den store Ære at bære Baldakinen over det Allerseligste, have alt ordnet sig uden for Kirken, for at Processionen kan tage sin Begyndelse i god Orden og uden Ophold. Nu hæver Præsten Monstransen og bærer den under Menighedens Tilbedelse og knælende Hyldest ud i den store Natur. Regimentsmusikken, som er kommen tilstede, intonerer Salmen »Højlovet Jesus Kristus«, og istemmende Sangen af fuldt Bryst, følger Menigheden med Fryd i Hjærterne vor Frelser paa hans Triumftog. Den første Station er i Søstrenes Have og dannes af en meget kunstfærdig bygget Grotte (en Gave fra en anset Protestant). Foran Grotten findes en større aaben Plads; i lidt læn-

gere Afstand brede grusbelagte Gange; hele Haven indtager et forholdsvis betydeligt Areal, og dog kunde den ikke rumme de talrige Tilstedeværende; en Del maatte forblive hinsides Gjærdet i Kirkehaven og derfra følge Evangeliets Oplæsning og Velsignelsen.

Atter hæver Præsten Monstransen og passerer, fulgt af Ministranterne og de hvidklædte Pigebørn, de andægtige Skarer, som tilbedende synke paa Knæ, naar Sakramentet bæres forbi. De tilstedeværende Protestanter følge med Interesse og synligt grebne af Festens Højtidelighed, men uden Forstaaelse, Festens forskjellige Faser. »Hvortil al denne Knælen, denne bestandige Knælen, naar Præsten gaar forbi, eller naar han løfter Sakramentet?« læses i Ansigterne. — O, vent, I Protestanter, ogsaa Eders Øjne skulle oplades! Ogsaa I skulle vide, at det er vor faste Tro, at det er Gud selv, som drager os forbi! —

Ad Omveje, gennem de flagsmykkede Gange vandrer Processionen til næste Station i Kirkehavens sydøstlige Del. Alteret her forestiller et aabent Telt af rød- og hvidstribet Lærred, transparent i Solens Straaler, helt fordringsløst, men pynteligt og tiltalende. Herfra videre til tredie Station i Havens Midte.

I herlige Omgivelser, de mægtige gamle Træer ved Kirkens Sydside dannende Baggrunden, Havens Ydersider tildels skjulte af de i frodigste Blomstring staaende Frugttræer, omgivet af prægtige Rosenbede, hæver her det tredie Alter sig i imponerende Skjønhed, stort i sin Enkelhed. Fire epheubevoxede Søjler bære den spidse opadstræbende Kuppel, som overst krones af et Kors. Alt, Søjlerne, Kuppelen og Korset, klædt i Foraarets friskeste Skrud. Ved Siden af Alteret er Prædikestolen, ligeledes beklædt med friske Grankviste.

Vor højærv. Sognepræst bestiger nu Prædikestolen

og giver i korte og klare Omrids en Fremstilling af Festens høje Betydning, en Fremstilling, som med Opmærksomhed følges baade af Katholiker og Ikke-Katholiker.

O, I Protestanter! Nu vide I, hvorfor vi i Ærefrygt og Tilbedelse bøje vort Knæ for Sakramentet! Nu vide I, takket være Pastorens inspirerede, glimrende Klarlæggelse af Sakramentets Hemmeligheder, at det er den Almægtige selv, som dvæler i vor Midte; for første Gang maaske begynde I at forstaa, hvad vor h. Religion indeholder, hvilken Skat vi eje i Alterets Sakramente; hidtil have I kun kjendt vor h. Tro af hadefuld Omtale og forvrængede Fremstillinger i Bøger og Blade. Dens Rigdom og Skjønhed have I ikke anet. — Og se, under den paafølgende Velsignelse med det Allerhelligste ses flere Protestanter ydmygt bøje deres Knæ for vor fælles Gud; ikke i tom Efterabelse, nej, med levende Udtryk af dæmrende Forstaaelse for den store Hemmelighed.

Og videre drager Processionen til det sidste Alter i Havens nordlige Del. Prægtigt tager det sig ud, dette Alter, oprindelig rejst ved privat Initiativ. En stor gylden Krone svæver højt over Alterbordet, røde Draperier, som fra Kronen naa helt ned til Jorden, kontrastere smukt med den hvide Baggrund, som er prydet med et fortrintligt Billede af den h. Aloysius, ligeledes privat Ejendom. Og over hele den omgivende Plads et Løvtag, saa tæt og frodigt, at næppe en Solstraale mægter at gjenneutrænge det. Her meddeles for sidste Gang Velsignelsen i det Frie; strax efter Velsignelsen intonerer Musikken i Haven og Orgelet i Kirken »Te Deum« og under Afsyngelsen af den herlige Lovsang, baaret frem af Hundreder af Stemmer, under Klokkernes glade Kimen, nærmer Processionen sig Kirkens Indgang, hvor den opløses og en-

hver søger at naa sin Plads i Kirken, for der at modtage den sidste Velsignelse.

Kristi Legemsfest er altid bleven fejret med stor Højtidelighed i vor Menighed; men naar Menighedens Medlemmer have en Følelse af, at Festen iaar havde et endnu smukkere Præg, da er dette begrundet i den gode Orden og harmoniske Afrundethed, som karakteriserede Festen og som atter har sin Grund i Hr. Pastor *Heidens* dygtige og energiske Ledelse. Hr. Pastoren har her atter vist, at han ikke alene er en god Sjælesørger og ypperlig Prædikant, men at han tillige er i Besiddelse af et smukt Arrangementstalent og en ihærdig Udholdenhed. Thi det er ikke nogen ganske almindelig Sag saaledes at være »her og der og Allevegne«, snart i Spidsen for Processionen, arrangerende Børnene og Ministranterne, snart midt iblandt Deltagerne, anvissende Plads, saaledes at saa mange som muligt komme i den størst mulige Nærhed af Altrene. Snart atter hos Musikken, uddelende de nødvendige Ordre, og endelig paa Prædikestolen, for i et aandfuldt Foredrag at forklare, navnlig for Protestanterne, hvad der er Festens Midtpunkt, Grunden til vor Festglæde. Men alt dette har Pastoren virket med forbavsende Lethed — uden Spor af Uro og Ilterhed — med den ham egne klædelige Værdighed, og paa en Maade, saa kunde Færreste anede at en ledende Haand, saa at sige, førte Processionen.

Til Festandagten om Aftenen, hvor højærv. Hr. Pastor Schreiber prædikede, havde der atter indfundet sig en Mængde Protestanter, ligesom ogsaa Menighedens Medlemmer havde givet talrig Møde, saa at Kirken var overfyldt.

Paa Søndagen i Oktaven holdt Sognepræsten under Eftermiddagsandagten en ogsaa af mange Protestanter overværet Katekese: Hvad Bladet »Effata« fortæller de Døvstumme om Katholicismen, og gjendrev

her paa en letforstaaelig Maade en Række i dette Blad fremsatte falske Paa- s. nde om Katholicismen i Almindelighed og om Alterets Sakramente Særdeleleshed. — Disse Katekeser fortsættes forøvrigt paa de nærmeste Søndage, og var det ønskeligt, om ret mange Protestanter vilde komme tilstede.

Slutningsandagten Torsdag Aften den 31. Maj var atter besøgt af mange Protestanter, ved hvilken Lejlighed højærv. Hr. Pastor *Frederiksen* fra Odense holdt en ypperlig Prædiken om Kristi Nærværelse i Sakramentet, fuld af aandrige Tanker og herlige Billeder.

En Lægmand.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Randers. Om den højærværdigste Biskops Besøg i Randers den 1. Juni skriver Byens Aviser følgende: Den apostoliske Vikar for Danmark, Biskop *Johannes v. Euch*, ankom igaar Eftermiddags her til Byen for at holde Visitats og Konfirmation. Om Aftenen Kl. lidt over 8 holdt han sit hoitidelige Indtog i den herværende katholske Kirke i Overensstemmelse med den foreskrevne kirkelige Ritus. En Procession afhentede ham i Præsteboligen; ankommen til Kirken modtoges han, medens Klokkerne ringede og Orglet spillede et Præludium, af Kirkeforstanderskabet og de herværende katholske Præster, der, efter at Biskoppen knælende havde kysset Krucifixet, førte ham op ad den tæppebelagte Midtergang til Alteret, som i Anledning af Højtideligheden straaled i et helt Lyshav og var smykket med en Mængde levende Plantedekorationer. Biskoppen var iført det pragtfulde biskoppelige Ornat med Mithra, Brystkors, Krumstav og den biskoppelige Ring. Pro-

cessionen tog sig overordentlig nydelig ud; i Spidsen bare rød- og hvidklædte Kordrenge Krucifixet og brændende Kjærter og efterfulgtes af henved 30 hvidklædte Smaapiger med hvide Slør og Blomsterbuketter i Hænderne. To af Smaapigerne strøede Blomster for Biskoppen op ad Midtergangen. Kirken var smukt dekoreret med Guirlander og op ad Midtergangen, hvor de hvidklædte Smaapiger opstilledes langs Stolestaderne, var desuden anbragt to Rækker Vimpler i danske Farver. Ogsaa udvendig var saavel Kirken som Klostret smykket med Guirlander.

Efter at en Salme til Jesu guddommelige Hjertes Ære var afsunget, holdt Biskoppen fra Alteret et beaaudet Foredrag af almenkristeligt Indhold til Menigheden. Han takkede for den festlige Modtagelse, der var et Bevis paa, at man var glad ved hans Komme, og meddelte derpaa, at Hensigten med hans Besøg var at holde Visitats i Skolerne og Klostret og meddele Konfirmationens Sakramente paa Jesu Hjertes Fest (3. Juni), som var Kirkens Hoved- og Titularfest, og at bede for de Afdøde. Til Slutningen fremhævede han den katholske Kirkes Fortrin ved at have en *ufejlbar Autoritet*, der hindrede de oprivende og ødelæggende Kampe, som man nu til Dags var Vidne til i andre kristelige Kirkesamfund, tillige hævdede han, at den katholske Kirke var den rette Kirke, idet »den hellige *almindelige Kirke*«, der omtales i den 3. Trosartikel, ikke kan henpege paa andre Kirker end den katholske, der har bestaaet i 1900 Aar. Derefter uddelte han Pontifikalvelsignelsen. Efter Højtidelighedens Slutning drog Processionen tilbage i samme Orden, hvori den kom.

Det var et Stykke af Middelalderens gejstlige Liv, der her oprulledes for Tilskuerne, skriver »Randers Dgbl.«. De samme Dragter og de samme Ceremonier gik for sig for mange Aarhundreder siden. Halvfjerde Hundrede Aar godt og vel er der nu gaet, siden no-

gen katholsk Biskop svang sin Krumstav her i Landet. Nu sker det atter.

Biskop Johannes v. Euch er en kraftig Skikkelse. Hele Personen indgyder Respekt, og den katholske Kirke kunde vel næppe have faaet en mere værdig og respektindgydende Prælat til at føre Bispestaven.

Herfra rejser Biskop Johannes til Aalborg, og Fredag d. 8. Juni gæster han Aarhus, hvor den højtidelige Modtagelse finder Sted Kl. 8 om Aftenen i den pragtfulde katholske Kirke paa Ryesgade. Søndag den 10. Juni meddeler Biskoppen Konfirmationens Sakramente i Aarhus. Efter at have aflagt et Besøg hos Katholikerne i Horsens rejser han hjem til Kjøbenhavn.

Her i Randers og i Aalborg har der ikke været nogen katholsk Biskop siden Reformationens Indførelse (1536), derimod har Aarhus haft Besøg af en saadan, nemlig den senere Kardinal Mermillod, der var til Stede ved den højtidelige Indvielse af den nye katholske Kirke dér.

Posen. Den 4 Juni aabnedes i Posen den aarlige *Generalforsamling af polske Katholiker*, efter at Ærkebiskoppen, Dr. *von Stablewski*, assisteret af 20 Gejstlige, havde frembaaret det h. Messeoffer i Sognekirken, der var prægtig dekoreret og overfyldt af Troende. Man saa talrige Medlemmer af de fyrstelige og grevelige polske Familier og Repræsentanter for alle Stænder i Samfundet. Efter Gudstjenesten droge Deltagerne i Generalforsamlingen i Procession til Festsalen i Byens Parkanlæg, hvor de egentlige Møder finde Sted og Foredragene holdes. Et Militær-Orkester gik i Spidsen for Toget, derefter fulgte Haandværkslaugene, Foreninger og Broderskaber med deres Faner og Emblemer, saa Gejstligheden og Adelen. Slutningen dannedes af Bønder i deres maleriske Nationaldragter. En Del Centrums-

medlemmer af Rigsdagen, som vare tilstede, udnævntes til Æresmedlemmer af Generalforsamlingen.

Tyrkiet. Fra Konstantinopel skrives der til »Køln Vztg.:« »Under den nuværende Sultans Regering hersker der uindskrænkêt Frihed paa det religiøse Omraade. Da i Dag (29. Maj) for 471 Aar siden Konstantinopel blev stormet af Osmannerne, oprandt der rigtignok en lang og sørgelig Trængselsperiode for Kristendommen i Østerland. Men siden den Tid have Forholdene forandret sig. Det er et ejendommeligt Syn i Tyrkiet, at se storartede Processioner under Kløkkeringning og Sang drage gjennem de med Faner og Blomster smykkede Gader, ledsagede af tyrkiske Soldater og Gendarmere, som opretholde Ordenen. Paa Kristi Legems-Festen drage Processionerne ud fra St. Benedikt i Galata og St. Maria i Pera; men den største Procession er sædvanligvis den, som gaar ud fra St. Peter i Galata Søndag Formiddag i Oktaven. En stor Menneskemængde ledsager den, enten som Andægtige eller som Tilskuere; man ser tyrkiske Kvinder, spanske Jøder, Grækere, Armeniere o. s. v. vente paa det Øjeblik, da »de Kristnes Gud drager forbi.« Alle Husene ere smykkede med Faner og Blomsterguirlander, Ingen, heller ikke Anderledestroende, gjør en Undtagelse, endog de tyrkiske Vagtposter paa Galata-Taarnet sætte en Ære i at smykke de omliggende Huse med Signalflagene, som benyttes paa deres ophøjede Vagtstation. Fra mange Balkoner og Vinduer falder der en Regn af Rosenblade og Akacieblomster ned over Toget med dets Faner, Baldakiner, brændende Lys, hvidklædte Piger o. s. v., og det falder ingen ind at forstyrre Ordenen.«

Tyskland. Den »spanske Apostel« *Flicdners* Ven og Medarbejder i Evangelisations-Arbejdet i Spanien, Don *Juan Emeterio Fuente* er i denne Tid paa Kollekt-

rejse i Tyskland. Til »Hildesh. Ztg.« skriver man i den Anledning fra München: »Don Fuente har kun fundet ringe Gjenkjærlighed i de evangeliske Kredse. Til hans Foredrag om Katholicismen og den protestantiske Mission i Spanien lyttede kun 10 *Personer*. Man har altsaa nu ogsaa i protestantiske Kredse opfattet den ædle Don paa rette Maade og erkjendt hans Værd; man kan anvende paa ham det gamle Ordsprog: Megen Skraalen, men lidt Uld!«

Holland. Holland savner siden 1870 *den diplomatiske Repræsentation* ved Vatikanet, medens Paven har en apostolisk Internuntius ved Hoffet i Haag. I lang Tid have de talrige hollandske Katholiker ønsket, at ogsaa deres Land havde en officiel Repræsentant ved Vatikanet, og i den sidste Tid agitere de ivrigt for Opfyldelsen af deres Ønske. Et Udvalg af forhenværende pavelige Officerer og Soldater, som i forrige Maaned vare forsamlede i Rotterdam for at fejre Hundredeaarsdagen for Pius IX.s Fødsel, udtalte i en Resolution Haabet om, at et hollandsk Gesandtskab maatte blive gjenoprettet ved Vatikanet, og i den sikre Tillid til de hollandske Katholikeres Understøttelse i denne Sag besluttede man at indkomme til Regeringen med et Andragende i denne Retning. I den nærmeste Tid skal en stor Petition til Ministeriet cirkulere til Underskrift blandt Katholikerne i Holland, som nære den faste Forventning, at Regeringen vil opfylde deres Ønske.

Rusland. I Følge Meddelelser fra St. Petersborg er den hidtilværende politiske Agent ved Vatikanet, Hr. *Iszwolski*, udnævnt til russisk Gesandt hos Pave Leo XIII. Forhaabentlig vil denne Udnævnelse og Oprettelsen af et staaende Gesandtskab ved Vatikanet bidrage til en Forbedring af Katholikernes, navnlig Polakkernes kirkelige Forhold i Rusland.

Rom. I Følge »Pol. Corr.« beskjæftiger den h. Fader sig for Tiden med Udarbejdelsen af en Encyklika angaaende Spørgsmaalet om en Forening af den *græsk-orthodoxe* Kirke med den katholske Kirke.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 10. Juni. 4. **Søndag e. Pintse.** — 11. **M.** Barnabas, Apostel. — 12. **Ti.** Johannes af S. Facundo, Bekjender. 13. **O.** Antonius af Padua, Bekjender. — 14. **To.** Basilius, Biskop og Kirkelærer. — 15. **F.** Vitus og Lidelsesfæller, Martyrer. 16. **L.** Joh. Frants Regis, Bekjender.

Søndag den 17. Juni. 5. **Søndag e. Pintse.**

Den levende Rosenkrans (1ste Afd.) Møde med Exhortation Søndag d. 10. Juni Kl. c. 11 $\frac{1}{2}$ paa Toldbodvejen 14.

Mariaforeningen holder Møde Søndag den 10. Juni efter Højmessens i St. Ansgars Kirke.

Elisabethforeningens Systue holder foreløbig ikke Møde i Sommermaanederne.

Udleveres gratis i enhver Boglade.

*Fortegnelse over Bøger,
hvoraf mange af
fremragende Forfattere,
der*

*i nye og fejlfrie Exemplarer
for Størstedelen sælges til
betydelig nedsatte Priser.*

50 % Rabat

faar Enhver, der kjøber af de i denne Fortegnelse anførte Bøger for mindst 10 Kr. eller Bøgerne for det Halve af den nuværende eller nedsatte Bogladepris.

Chr. Mackeprangs Forlag,
Nørregade 33, Kbhvn. K.

Kun et bestemt Antal af hver Bog sælges.

Denne Rabat ophører 1ste September.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Toogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, St. Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 24.

Søndagen den 17. Juni.

1894.

Indhold: Dhrr. F. F. & C. Hasle og Sandheden. Den h. Kjortel i Argenteuil og Trier. Efterretninger fra Ind- og Udland: Rusland. Rom. Randers. Bekjendtgjørelser. — Tillæg: „Vor Frue af Lourdes“.

Dhrr. F. F. & C. Hasle og Sandheden.

(Fortsat.)

München, d. 11. Maj 1894.

Igaar har jeg modtaget Deres Brev og jeg haster med at besvare Deres Forespørgsel saa godt som det er muligt for mig uden tidsspildende og tøvende Efterforskninger. Det vedkommende Sted i det mig godhedsfuldt tilsendte Nummer af Tillæget til Nationaltidende lyder:

»Ogsaa i Gammel-Bayern findes der Stifter, hvori der i mange Landsbyer lige indtil den allernyeste Tid *aldrig* er blevet prædikedet, og hvor der først nu — i vort Decennium — er blevet gjort en Begyndelse dermed.«

Ganske sandt, ja Forfatteren (Christlieb i Bonn) havde selv kunnet sige: »Og hvor der ikke engang i vort Decennium er blevet gjort en Begyndelse dermed.«

thi der findes hos os ogsaa smaa Landsbyer, som ikke eje nogen Kirke eller kun have Kapeller til Landbybeboernes Privatandagt, Kapeller, i hvilke den hellige Messe ikke tør læses, eller som vel have Kirker, i hvilke undertiden — enten paa visse af Vedtægt fastsatte Dage eller paa særligt Foriangende — den hellige Messe celebreres, men aldrig paa Søn- og Fsteddagene, Landsbyer, hvis Indvaanere, for at bivaane Søn- og Fsteddagsgudstjenesten, gaa til den Sogne- eller Filialkirke, til hvilken de høre. I slige Landsbyer bliver der rigtig nok ikke prædikedet. Altsaa ordret og med lidt Haarkløveri — saa har Forfatteren Ret. Men Forfatteren kan efter Meningens kun mene saadanne Landsbyer, i hvilke der regelmæssigt eller afvexlende med andre Landsbyer bliver holdt Gudstjeneste paa Søn- og Fsteddagene. Og der har han afgjort begaaet Uret imod vort gode Gammel-Bayern.

Der bestaar hos os den strenge Forskrift, at der skal prædikkes ved Søn- og Fsteddags-Gudstjenesten, baade i Sognekirken og i Filialkirken. Hvad navnlig de sidste angaar, har mangen en Sognepræst og hans Hjelpepræster (der kaldes Cooperatorer eller Coadjutorer) ingen let Opgave. Jeg selv har været ansat ved to Sogne, hvor jeg hver Søn- og Fsteddag til Fods maatte vandre ud til Filialerne, fastende, en Vej paa $\frac{1}{2}$, $\frac{3}{4}$, 1 og $1\frac{3}{4}$ Time, for der først at høre Skriftemaal, saa holde Højmesse med Prædiken og endelig endnu Katechese. Engang tog jeg en fransk Missionær med, som netop var paa Besøg hos mig, og han mente, saadan en bayersk Kapellan lignede fuldtud en Missionær.

Paa en Tid, hvor de protestantiske »Ordets Tjenere« gennemgaaende endnu ligge i Fjerene, vandre paa Søn- og Fsteddagene navnlig i de tre gammel-bayerske Dioceses *Regensburg*, *Passau* og *München-Freising*, man tør kjækt paastaa det, *Hundreder* af Hjelpepræster over Mark og Eng og gennem Skove ud fra

Præstegaarden, vandre ved hvilket som helst Vejr, ud gennem Storm, Sne og Regn, paa Vejen for det meste endnu en Gang memorerende den Prædiken, de agte at holde derude. Naar saa fra Landsbyen af Præsten bliver synlig paa et vist Sted, f. Ex. ved Udgangen af en Skov eller paa et Højdedrag, han maa passere, iler den som Skildvagt udstillede Ministrant til Kirken, og saa kalde Klokkerne, for at Hjorden skal samle sig om Hyrden i Kirken. Det er et besværligt Liv, en saadan gammel bayersk Landsbykooperator maa føre, men ogsaa et Liv fuldt af hellig Poesi. Et besværligt Liv, gjentager jeg, og mangen en Præst har derved hentet sig Spiren til Sygdomme og til Døden, ligesom jeg selv tilskriver mine chroniske og endnu stedse ulægelige Kattarrher hin Gaaen ud til Filialkirken i Vind og Vejr, ved Regn og Snesjap.

I Bjergegnene forekommer det ikke saa sjældent, at Filialisterne om Vinteren med en Sneskovl udarbejde en Vej gennem alenhøj Sne til deres dem besværligt imødevandrende og med Sved bedækkede Sjælehyrde.

Men ogsaa atter hvor smukt, paa den aarle Søndagmorgen at vandre gennem de dugfriske Enge eller en højstammet Skov, alene med sin Skytsengel, og her foresige den hellige Tale, som man saa tænker at holde i Kirken, for Smaafuglene, som med deres kvidrende Sange synes at klappe Bifald.

Men jeg skal jo her ikke skildre Dem en gammel-bayersk Landsby-Kooperators Liv, altsaa igjen til Sagen.

Om de i vort Erkedioecs bestaaende, Prædikenen angaaende, Forskrifter kan jeg paa Grund af ved Haanden manglende Kilder fra de tidligere Aarhundreder ikke give Dem noget Exempel. Jeg maa indskrænke mig til det, som øjeblikkelig staar til min Raadighed. Om tidligere Tider maatte jeg først gennemgranske vore Archiver.

I en erkebiskoppelig Embedsskrivelse fra den 24.

November 1823 finder jeg en Generalbekjendtgjørelse fra 31. August 1789 citeret med følgende Ordlyd: »Es sollen unter den von Pfarrern, Benefiziaten, Gesellprie- stern (et nu forældet Udtryk for Kooperator, Coadjutor, Hjælpepræst) oder Schlosskaplänen zu haltenden *Früh- messen* jederzeit auch exhortationes et explanationes catecheticae vel homileticae bei Strafe schwerer Ahndung gehalten werden.« Altsaa ikke blot ved *Hovedgudstjene- sten* paa Son- og Festdagene, men ogsaa under den tid- lige Messe (*Frühmesse*), hvor en saadan bliver læst, skal der prædikkes.

Epitome Constitutionum ecclesiasticarum Dioceseos Frisingensis (nu som bekjendt Erkedioceset München- Freising) fra Aaret 1789, udkommen i ny Udgave 1826, handler i §§ 141 til 155 incl.: »De prædicatione verbi divini et catechesibus.« Heraf lyder § 141:

»Quod vero ad Evangelii prædicationem et populi instructionem attinet, summum studium atque laborem in eo ponant parochi, ut in *præcipuo hoc*, quod *ipsis incumbit*, munere *nunquam* deficient.«

Angaaende Evangeliets Forkyndelse og Folkets Undervisning skulde Sognepræsterne arbejde med stør- ste Omhu og Iver og *aldrig* være efterladende i dette *decres* vigtige Embede.

Ved den erkebiskoppelige Skrivelse af 24. November 1823 indskjærpes følgende: »Paa *alle* Aarets Søndage, med Undtagelse af Patrociniums-, Kirkeindvielses- og Hovebroderskabets Festdag (jeg bemærker, at hermed ikke er ment, at Prædikenen skal bortfalde paa disse Dage, men kun, at paa disse Festdage Themaet for Præ- dikenen stilles frit) skal ved Formiddags-Sognegudstje- nesten det paagjældende Evangelium forelæses, af dette en Tros- og en Sædelære uddrages og i en kort Forkla- ring lægges Folket paa Hjærte. Men herpaa skal altid en Kristenlære, d. e. en letfattelig Afhandling over denne eller hin Gjenstand af den katholske Tros- og Sæde-

lære, og det i en *ordentlig viderelobende Sammenhæng*, udgjøre Hovedsagen af Religionsforedraget, det vil altså sige: I Prædikenen skal Homilien og Katechesen forbindes med hinanden, den sidste af den Grund, for at alle Tros- og Sædelærdomme i Rækkefølge skulle komme til Behandling og Folket ikke blive uvidende i noget som helst Stykke. Desuden blev der for Ungdommen endnu foreskrevet Eftermiddags-Kristenlære, som i Reglen er at afholde i Kirken. Lige overfor disse Søndagsforedrag skulle »Festdagsprædikenerne«, som det hedder Nr. 5 i Forordningen, »vedblivende være bestemte til, at indpræge dybt i de Troendes Gemytter hine Grundsandheder af den katholske Kristendom, som blive begrundede og fremstillede i Festens Historie, og ved deres praktiske Anvendelse at arbejde hen paa Sindets Forædling og Sædernes Forbedring.«

Over denne Forskrifts Overholdelse blev og bliver der endnu stedse ført et strengt Opsyn. Allerede det ovennævnte Epitome (citeret efter Udgaven fra 1826) bestemmer i § 147: »*Conciones vero et Catecheses jam-jam habitae et diligenter conscriptae semper sint in paratis, ut vel Decano visitaturo vel R^{mo} Ordinariatui, si fors id expetat, quovis momento exhiberi queant. Insuper conspectum, materias, de quibus verba fecerunt, breviter indicantem conficiant, et per Decanos semestraliter ad R^{mo} Ordinariatum transmittant.*« De holdte og *omhyggeligt skrevne* Prædikener og Katecheser skulle stedse ligge parate, at de, hvad Øjeblik det skulde være, kunde overleveres til den visiterende Dekan eller til det højærværdigste Ordinariat, om dette skulde ønske det. Desuden skulde de udarbejde en Indholdsfortegnelse, der kortelig angav de Emner, der var prædiket over, og hvert Halvaar gennem Dekanen indsende den til Ordinariatet. Med Hensyn til dette Opsyn er der bleven truffet nærmere Bestemmelser ved en Kundgjørelse fra 2. November 1824, saalydende:

1) Ved ethvert Sogn, Vikarie eller Expositur skal der efter det vedføjede Formular føres en Tabelle, i hvilken fra Uge til Uge de paa Søn- og Festdagene holdte Prædikener, Homilier eller katechetiske Foredrag skulle indskrives efter deres Hovedindhold.

2) Af disse Tabeller er der aarligt at lave to Hæfter, af hvilke det første indeholder de fra den første Aventssøndag indtil anden Paaskedag, det andet de fra første Søndag efter Paaske til den sidste Søndag efter Pintse holdte Foredrag.

3) Religionsforedragenes Indhold ere at betegne paa den Maade, at foruden Themaet ogsaa Hovedafdelingerne angives i sammentrængt Korthed.

4) Naar paa en Søn- eller Festdag paa Grund af indtrufne Forhindringer et Religionsforedrag har maattet bortfalde, saa er den sande Aarsag dertil at anføre.

5) Den Præst, som holder Religionsforedraget, har egenhændig at foretage dets Indførelse i denne Fortegnelse i Reglen endnu samme Dag, paa hvilken Foredraget er blevet holdt.

6) Kooperatorer og Koadjutorer skrive de af dem holdte Foredrag i Sognets Fortegnelse; men Benefiziater og »Frühmesser« have at føre en egen Designation over Indholdet af deres homiletiske Foredrag og halvaarlig at overgive den til Sognepræsten.

7) Sognepræsterne, Vikarerne og de exponerede Kooperatorer sende Fortegnelseshæfterne, underskrevne og forsynede med Segl, halvaarlig, efter Paaske og i Begyndelsen af Advent til Dekanetet, som har at indsende første Levering til Ordinariatet til Gjennemsyn samtidig med Indsendelsen af den statistiske Beretning, og den anden med en særlig desangaaende Beretning.

8) Disse Prædikenfortegnelser skulle, hvor de hidindtil endnu ikke have været i Brug, begyndes med Advent dette Aar.

Saaledes lyder Kundgjørelsen fra 2. November 1824.

Den 6. Marts 1846 bleve disse Bestemmelser i en almindelig Instruktion, som angik de regelmæssige skriftlige Beretninger til det erkebiskoppelige Ordinariat, gjentagne, udvidede og supplerede.

§ 41 af denne Instruktion forordner bl. A.: »Naar paa en Søn- eller Festdag paa Grund af indtrufne Forhindringer et Religionsforedrag har maattet bortfalde, er den sande Aarsag dertil at anføre. Det bemærkes her, at Udhjelp med at høre Skriftemaal i Nabosogne *ikke* bliver modtaget som en tilstrækkelig Undskyldningsgrund.«

Som De ser af det Anførte, lade Forskrifterne næppe noget tilbage at ønske. Hertillands forstaar man overhovedet ogsaa under en Søndagsgudstjeneste en saadan, ved hvilken der bliver prædikedet.

Men blive nu disse Forskrifter overholdte?

De maa nok blive overholdte! Til enhver Tid er der anbetroet en af os erkebiskoppelige Raadsherrer Opsynet over Prædikefortegnelsen. At der fra pligtforglemmende og letsindige Præsters Side er forekommet Efterladenhed, skal ikke nægtes, navnlig i hin sørgelige Tid, hvor i Følge Sækularisationen vor Bispestol ikke var besat fra 1803—1821. Men at der i vort Erke-diöces findes Kirker med Søndagsgudstjeneste, i hvilke der indtil i vor Tid *aldrig* er bleven prædikedet, er en Usandsynlighed, saa stor, som om man vilde paastaa, der her vare Fiskere, som endnu aldrig vare gaede til Vandet for at kaste deres Net ud. Overhovedet prædikes her saa meget, navnlig i Byerne og i de store Landsbyer, at der sikkert ikke er nogensomhelst Grund til at klage. Og i andre bayerske Diöceser er det samme uden Tvivl Tilfælde som hos os . . . .

Dr. Kirchberger, Domherre.

(Sluttes.)

Den h. Kjortel i Argenteuil og Trier.

—o—

Anden Pintsedag, den 14 Maj, begyndte den offentlige Udstilling af *Frelserens hellige Kjortel i Argenteuil* i Frankrig. Sognekirken var paa denne første Dag altfor lille; 40,000 Pilgrimme strømmede til Guds- huset. Biskop Goux, omgivet af en talrig Gejstlighed, løftede Sløret fra Relikvien, som i staaende Stilling, baaret af et herligt Bagtæppe af Guld, er indesluttet i et prægtigt romansk-byzantinsk Relikviskrin. Hele Dagen igjennem drog Skarer af Folk, ordnede i Rækker, forbi Relikvien, medens to Præster bragte de forbi- gaaendes Votivgjenstande, som Kors, Rosenkranse, Me- dailler o. s. v., i Berøring med Relikvien. Forhenvæ- rende pavelige Zuaver havde overtaget den daglige Vagttjeneste ved Relikviskrinet, hvis offentlige Ud- stilling afsluttedes i Søndags den 10. Juni.

Den h. Relikvi har i Aarhundredernes Lob ført en meget omskiftende Tilværelse. Den betragtes som Frelserens inderste Livkjortel, i Følge alle Aarhundre- ders Overlevering (Euthymius, Abbed Rupert, Albert den Store, Salmeron, Baronius o. s. v.), som *det samme Klædningsstykke*, der af den h. Gudsmoder selv forar- bejdedes til *et eneste* Stykke for det guddommelige Barn, og som paa en underfuld Maade skal være voxet tillige med Gudmennesket. Det betragtes som det Klædebon, om hvilket den h. Skrift siger: »Efter at Krigsknægtene havde korsfæstet Jesus, toge de hans Klæder og gjorde fire Parter deraf, en Part for hver Stridsmand; ligesaa og Kjortelen. *Men Kjortelen var usyet, vævet fra oven og helt igjennem . . .* Og de kastede Lod om den . . . for at der skulde blive opfyldt, hvad Profeten siger (Joh. 19, 24.).« I Følge Traditionen fik Disciple Kjortelen af de romerske Soldater; Katharine Emmerich nævner Nikodemus og Josef af Arimathæa, som købte det hel-

lige Klædebon af Soldaterne. Da ogsaa de Kristne under Jerusalems Erobring ved Romerne under Vespasian flygtede, skal Relikvien være[•]bleven bragt til en By i Galatien i Lilleasien, hvorom Gregor af Tours beretter i sin Bog om Martyrernes Herlighed. Da Perserne i det 6. Aarhundrede erobrede Armenien og de omliggende Provinser, skal den h. Kjortel være bleven bragt til Jaffa, hvor en Jøde ved Navn Simon stjal den, indtil Herrens Haand, der pludselig ramte ham med en frygtelig Lidelse, tvang ham til at udlevere den kostbare Skat til de Kristne. Ved de østerlandske Patriarker Gregor af Antiokien, Thomas af Jerusalem og Johannes af Konstantinopel blev den h. Relikvi overført til Jerusalem. Om denne Begivenhed tale ogsaa samtidige og senere vesterlandske Skribenter, som Fredegar i det 7. Aarhundrede, Gregor af Tours, Aimon og Siegeburt, og Aimon tilføjer: »Efterretningerne om disse Vidundere udbredte sig snart gennem alle Frankernes Grændselande.« Men kun en kort Tid forblev den h. Relikvi i Jerusalem. I Aaret 614 erobrede Chosroas Jerusalem, opbrændte de hh. Steder, solgte de Kristne til Jøderne, slæbte Patriarken med det h. Kors og de andre Relikvier til Persien, indtil Heraklius 627 efter sin Sejr atter bragte dem tilbage til Jerusalem.

Ikke længe efter maatte de hh. Relikvier dog atter skjules for de fremstormende Saracener; de bleve da opbevarede og ærede i Sofiakirken i Kejserstaden ved Bosphorus. Da den græske Kejserinde Irene kjendte Kejser Karl den Stores Kjærlighed til de hh. Relikvier, sendte hun ham i Aaret 800 som Tegn paa sin Agtelse og Ærbødighed Frelserens h. Kjortel, en af Naglerne og den h. Kristinas Legeme. Fuld af Glæde skjænkede Karl den Store den h. Kjortel til Benediktinernonneklostret i Argenteuil, hvor hans Datter Theodrada var Abbedisse, og Gisela, hans Søster, havde taget Sløret. Denne Kjendsgjerning anføres af mange Skribenter, som

Robert, Abbed af Mont Saint Michel, Rollevink, Preaux o. s. v. Underfulde Helbredelser, som skete, stadfæstede Relikviens Ægthed, og Folkstrømmede alle Vegne fra til Argenteuil, indtil Normannerne i 845 overfaldt Byen og ødelagte den. Nonnerne fik næppe Tid til at skjule Relikvien i en Mur, hvor den forblev skjult indtil 1156, længe efter at Munke fra St. Denis havde overtaget Klostret. Om denne Begivenhed skriver Abbed Robert af Mont Saint Michel og Samtidig: »I Klostret Argenteuil, som hører til Paris' Distrikt, blev i Aaret 1156 i Følge overnaturlig Aabenbaring vor Frelasers usyede og brune Kjortel gjenfunden, om hvilken de ved samme forefundne Dokumenter udsagde, at den var forarbejdet af Maria for hendes guddommelige Søn, medens han endnu var et Barn.« Under den store franske Revolution blev den atter gjemt af Sognepræsten Ozet, indtil han, efter at Religionen var gjenoprettet i Frankrig, atter bragte den for Dagens Lys.

Blandt Jøderne var det paa Kristi Tid Skik at bære tre Klædningsstykker, og uden Tvivl har Frelseren ogsaa i denne Henseende rettet sig efter sit Folks Sædvaner. Hvad Materialet og Formen angaar har han, der ikke engang havde det, hvortil han kunde hælde sit Hoved, rimeligvis baaret de Fattiges Klæder. Jødernes tre Klædningsstykker bestode af *en Overklædning*, som blev baaret over Underklædningen og lignede et Slags Kappe, som i Form af et stort firkantet Stykke Tøj uden Ærmer blev kastet over Skuldrene; dernæst af *en Underklædning* og endelig af *en Livkjortel*, som svarer til vort inderste Linned. Overklædningen eller Kappen benyttedes, naar man gik ud, og tillige som Tæppe om Natten. I de fire Hjørner vare i Følge Lovens Forskrift (4 Mos. 15, 37—40) himmelblaa Baand anbragte, for at bevare Mindet om Herrens Bud. Om denne Kappe tale Evangelisterne, naar de sige, at Syge berorte Sommen af hans Klædebon, at

Frelseren ved Fodtvætningen lagde sine Klæder fra sig og at Soldaterne delte hans Klæder i fire Dele. Om denne Overklædnings Skjæbne véd man intet. Østerlændernes Underklædning, Hebræernes »Chalonet«, Grækernes »Chilon« og Romernes »Tunica«, var et Slags vid Kjortel med lange, brede Ærmer, som undertiden for Bekvæmmelighedens Skyld blev opkiltet og var den sædvanlige Hus- og Arbejdsklædning. Om den taler Joh. 13, 4. Den h. Kjortel i *Trier* betegnes som denne Underklædning. Jødernes Livkjortel endelig var kortere, ikke saa vid som Tunicaen og naaede omtrent til Knæene. Den blev baaret næsten umiddelbart paa Legemet. Hos almindelige Folk var den for det meste af Uld, brun, med korte Ærmer, snart vævet af en Traad, snart sammensat af flere Stykker. Som denne inderste Livkjortel betegnes den h. Relikvi i *Argenteuil*. Den er *ikke mere hel*. Allerede Karl den Skaldede skjænkede en Del af den til den fromme Kong Alfred af England, en anden Del fik Louise af Lothringen, og efter Revolutionen bortskjænkede Sognepræsten Ozet flere Smaastykker.

Da Relikvien blev gjenfundet i det 12. Aarhundrede, fremgaar det af Undersøgelsen, som Ærkebiskop Hugo af Rouen førte i Aaret 1156, at den den Gang endnu havde Skikkelse af en Kjortel med Ærmer. Ogsaa i Dokumenter, som en Benediktiner i *Argenteuil*, P. Anton Foyet, forfattede i Aaret 1663 og som findes i Arkivet i Versailles, siges der, at de ældste Folk i *Argenteuil* officielt bleve forhørte, og at i Følge deres Udsagn Relikvien forhen ofte blev udfoldet og den Gang endnu havde Ærmer, som dog kun bedækkede den halve Arm.

Ganske specielt tale Farve og Materiale til Gunst for Ægtheden. Flere Kirkefædre sige, at Kristi Kjortel har været brun, i Lighed med de Fattiges i Palæstina; denne Farve stemmer ganske overens med de Skribenters Angivelser, som have skrevet om den h. Kjortel,

hvis Farve er rødbrun. Materialet er Uld. Der findes paa Klædningsstykket ogsaa Pletter, som med Rette bleve ansete for Blodpletter. Denne Anskuelse har ogsaa vist sig at være rigtig. Endnu i Aar har Biskoppen af Versailles, førend han skred til den offentlige Udstilling af Relikvien, foranstaltet ved Sagkyndige en nøjagtig Undersøgelse angaaende Farven, Materialet og Vævningen, der bestaar af en eneste Traad, som begynder oventil og løber nedefter. Om denne Undersøgelse siger Biskoppen i sit Hyrdebrev følgende: »Vi vilde høre de sagkyndige Videnskabsmænds Mening om Materialets Alder og Pletternes Natur. Et allerede tidligere fraskilt Stykke af Relikvien blev forelagt de ærede Direktører for vor nationale Gobelinmanufaktur til Prøvelse. Disse erfarne Kjendere af alle Slags Vævninger svarede uden Tøven, at Materialet, som blev dem forelagt, var meget gammelt og helt og holdent lignede de koptiske Vævninger, som findes i Gravmonumenter fra det første kristelige Aarhundrede. De konstaterede ogsaa, at Arbejdet vel var meget primitivt, men dog yderst regelmæssigt udført. Disse uinteresserede og rent videnskabelige Udtalelser stemme ganske godt overens med den almindelige Antagelse, at Kjortelen er forarbejdet af den h. Gudsmoder Maria. Den fattige Tømmermands-Hustru fra Nazareth havde intet kostbart Materiale til sin Raadighed, men hun har sikkert ikke sparet hverken paa sin Dygtighed eller Flid til Gunst for sin elskede Søn. Hvad Pletterne angaa, blev ligeledes et Stykke, hvor de vare mest synlige, fraskilt og overdraget to Kemikere i Paris til Undersøgelse. Efter en nøjagtig Prøvelse erklærede de skriftligt, at Pletterne vare meget gamle og hidrørte fra Blod og det fra Menneskeblod paa Grund af deres Form og Smaakuglernes Udstrækning, som er et Særkjende for Menneskeblod. En mikroskopisk Undersøgelse har tillige godtgjort, at nogle af disse Krystaller endnu have Blodets røde Farve.

Opmuntret af disse Undersøgelser, som saa underfuldt stadfæste Overleveringen, tove Vi ikke med, endog overfor et skeptisk Aarhundrede, at sige: »Kommer til Argenteuil, der se I Marias Arbejde, der kunne I betragte Frelserens Klædebon, efter al Sandsynlighed det sidste, han har baaret, I kunne betragte Blodsdraaberne, som flød under Hudstrygelsen fra hans sønderrevne Skuldre.«

Vi ville endnu kun sammenligne begge de hh. Kjortler i Trier og Argenteuil. Naar vor hellige Kirkes Fjender allerede have spottet over, at vi holdt *flere* Kjortler af vor kjære Herre og Frelser i Ære, saa svare vi, hvad der er sagt ovenfor angaaende de sædvanlige Klædningsstykker hos Jøderne, hvorved begge bekjendte hh. Klædningsstykker faa deres rette Plads. Begge kom fra Konstantinopel, det i Trier fra den h. Kejserinde *Helena* (Kejser Konstantins Moder) og det i Argenteuil fra Kejserinde *Irene*. Begge vare skjulte en Tidlang og bleve gjenfundne i det 12. Aarhundrede, nemlig det i Argenteuil i Aaret 1156, det i Trier i Aaret 1196. Begge ere østerlandske Klædningsstykker, foroven er der en Aabning med Ærmer, men de ere forskellige i Henseende til Størrelse, Form og Materiale. Den h. Kjortel i Trier har vide Ærmer og er med dem 5 Fod og 4 Tommer bred og 5 Fod og 1½ Tomme lang; den h. Kjortel i Argenteuil er betydelig mindre, Materialet er Uld, Vævningen mindre fin og af en Traad ovenfra nedefter. Traadene i den h. Kjortel i Trier ere fine, næppe til at skjelne, det lette, fine Materiale lader sig vanskelig erkjende og er tilsyneladende af Muselin. Ogsaa Vævningen er saa fin og kunstfærdig, at man næppe kan skjelne, om det er Vævning eller Strikning. I Henseende til Hovedfarven ligne de hinanden, idet den er brunlig eller rødbrun. Den h. Kjortel i Trier er brunere indadtil end udadtil, paa mange Steder hvid-

lig eller graalig. Den er endnu hel, hvad der ikke er Tilfældet med Kjortlen i Argenteuil.

Begge de hh. Klædningsstykker ere blevne hædrede med de af Gud ved Hjælp af dem bevirkede underfulde Helbredelser og det indtil den nyeste Tid. Større endnu er den moralske Forvandling, som skete med Mange, der havde den Naade at se disse hellige Klædningsstykker. (Slattes).

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Rusland. Rusland har atter gjenoprettet sine *officielle Forbindelser* med den h. Stol og udnævnt Hr. *Iszwolsky* til Ministerresident ved Vatikanet. Efter Siggende er det sket af lutter Kjærlighed og Venskab overfor Paven og af Interesse for den katholske Befolkning i Rusland. Naar man imidlertid ser, hvorledes Rusland behandler Katholikerne, kommer man til at tænke paa ganske andre Grunde. For øvrigt har den polske Udgave af Petersborger-Bladet »Kraj« offentliggjort Ordlyden af den h. Faders *Rundskrivelse til Polakkerne*, og Regeringen skal desuden have sendt dette Aktstykke til samtlige katholske Biskopper i Riget. En uventet Begivenhed er det under alle Omstændigheder, og umuligt er det jo ikke, at det vil lykkes Pave Leo XIII. at opnaa en lille Smule Samvittighedsfrihed for de ulykkelige Katholiker i Polen.

Rom. Jesuitpater *A. Steinhubers* Udnævnelse til Kardinal fejredes den 27. Maj med stor Højtidelighed i det tyske Kolleg i Rom. Mange ældre Elever vare tilstede, blandt hvilke Pater *Hilgers*, forhen Lærer ved St. Andreas-Kollegiet paa Ordrupshøj.

— En højtidelig Sjælemesse blev for nylig fejret i Kirken St. Lorenzo udenfor Rom i Anledning af *Hundredaarsdagen for Pius IX's Fødsel*. Ved samme Lejlighed indviedes det monumentale Gravkapel, hvortil der er ydet Bidrag fra alle Verdens Egne. Trods Storm og Regn vare henved 4000 italienske Pilgrimme, den romerske Adel og det romerske Folk mødte, for at fejre Mindet om den store Afdøde.

Randers. Om den højærværdigste Biskop *Johannes von Euch's* højtidelige Indtog i Randers Kirke har Ugebladet allerede kunnet berette efter de sympatiske Skildringer, som Byens Aviser have bragt. De herlige Dekorationer i og udenfor Kirken skyldes Menighedens Damer, som i flere Dage havde været i travl Virksomhed, for at tilvejebringe en Dekoration, der kunde være passende til en stor enestaaende Begivenhed, at modtage for første Gang efter det 16. Aarhundredes sørgelige Splittelse den biskoppelige Overhyrde i vor Midte.

Søndag den 3. Juni, Kirkens Titularfest, blev Konfirmationens h. Sakramente meddelt. Under Prælatmessen var Biskoppen assisteret af Pastor *Osterhammel*, og det lille Sangkor udførte under Hr. Organist *Belmas* sikre Ledelse den smukke »Missa quarta« af Haller. Hr. Pastor *Smitt* fra Aarhus ydede kjærkommen Assistance. Efter Messen prædikede den højærværdigste Biskop om Konfirmationens sakramentale Betydning og formanede Konfirmanderne til Udholdenhed i deres h. Tro. 55 Konfirmander bleve derefter styrkede ved den hellige Salvelse. Ikke blot Katholikerne, men ogsaa den store Skare Protestanter, som var tilstede, bivaanede den opløftende Gudstjeneste med synlig Ærefrygt.

Om Aftenen prædikede Sognepræsten, højærv. Hr. Pastor *Helmke*, om Kirkens Apostolicitet. Til at være en Apostels Efterfølger udkræves 1) gyldig Indvielse og 2) retmæssig Sendelse ved Kristus eller hans Statholder. Saadanne gyldig viede og regelmæssig udsendte Biskopper findes kun i den katholske Kirke, heraf vor Glæde over, idag at have en saadan Biskop i vor Midte. Biskoppen bivaanede Andagten i Prælatdragt, assisteret af en Præst. Et med Begejstring afsunget »Tedeum« og den sakramentale Velsignelse afsluttede Andagten, hvorefter Biskoppen fra Alteret takkede Menigheden for den højtidelige Modtagelse og rettede opmuntrende og formanende Ord til den.

Mandag den 4. Juni bærede den højærværdigste Biskop Skolen med sit Besøg. Indgangen var smukt prydet og forsynet med Biskoppens Navnetræk, hele Opgangen fra Døren indtil Solennitetssalen belagt med Tæpper og paa begge Sider dekoreret. Efter at Biskoppen havde taget Plads paa et ophøjet Sæde, ret-

tede et Skolebarn en smuk Velkomsthilsen til Højstsamme, og Pigerne afsang under Priorindens Ledsagelse paa Harmoniet flere flerstemmige og enstemmige Sange. Biskoppen var rørt over den smukke Modtagelse, rettede barnlige Ord til den lille Børneflok og uddelte smukke Billeder til almindelig Glæde. Senere afholdt Hs. biskoppelige Højærværdighed en lille Eksamen i Dreng- og Pigeklassen.

Onsdag gjorde Biskoppen med Præsterne og Kirkeforstanderne en Udflugt til Mariager, for at bese Levningerne af det engang saa berømte Birgitinerkloster med Kirke, Torsdag aflagde han et Besøg i Aalborg, Fredag Middag forlod Msgr. *von Euch* under Klokkeringning Menigheden, for at begive sig til Aarhus.

Det var smukke, uforglemmelige Dage, vi oplevede. Gid dette første biskoppelige Hyrdebesøg maa efterlade sig varig Frugt i vor Menighed, og gid den Helligaand, som Biskoppen ved Haandspaalæggelse og Salvelse har nedkaldt over en Del af Menigheden, maa styrke disse til Fremvæxt i det Gode og til Kamp mod det Onde alle deres Livs Dage!

Kirkelig Kalender.

Søndag den 17. Juni. 5. Søndag e. Pintse. 18. M. Votivofficium af St. Ausgar. — 19. Ti. Juliana af Falconieri, Jomfru. — 20. O. Silverius, Pave og Martyr. 21. T. Aloysius, Bekjender. — 22. F. Paulinus, Biskop og Bekjender. — 23. L. Ferialdag.

Søndag den 24. Juni. 6. Søndag e. Pintse. Johannes den Døbers Fødsel.

Mariakongregationen for Ynglinge holder Fælleskommunion Søndag den 24. Juni Kl. 8 $\frac{1}{2}$ i Jesu Hjertes Kapel. — Samme Dag Skovtur, saafremt Vejret tillader det.

Mandag den 25. Juni fejrer Kongregationen sin 15aarige **Stiftelsesfest** om Aftenen Kl. 8 $\frac{1}{4}$, i hvilken Anledning den nye Fane indvies og Præmierne uddeles. Til dette Festmøde indbydes Kongreganisternes Forældre og Kongregationens Velyndere.

Forstanderskabet.

Sct. Josefs Gilde Alm. Møde for alle Brødre Mandag den 18. Juni Kl. 8 $\frac{1}{2}$. Sidste Møde før Sommerferien.

Plads ledig. En tro, proper og velanbefalet Pige (18—20 Aar) anvises en god Plads til 1ste Juli hos Bogholder Larsen, Sølvgade 104, 2. Sal.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Toogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement. 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, St. Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 25.

Søndagen den 24. Juni.

1894.

Indhold: Den h. Kjortel i Argenteuil og Trier. Et Brev til Redaktionen. Gud beskytter den Bedende. Efterretninger fra Ind- og Udland: Berlin. Sydamerika. Aarhus. Kjøbenhavn. Rusland. Rom. Bekjendtgjørelser. — Tillæg: „Vor Frue af Lourdes“.

Den h. Kjortel i Argenteuil og Trier.

(Fortsat.)

—o—

Hvad Herrens h. Kjortel i *Trier* angaar, da har den højærværdigste Biskop af Trier, Dr. *Felix Korun* netop i disse Dage udgivet en Bog, som giver Oplysning, om de underfulde Helbredelser og guddommelige Naadesbeviser, som have ledsaget den hellige Kjortels højtidelige Udstilling i 1891, hvorom vi i sin Tid meddelte Ugebladets Læsere en udførlig Beretning. I Skriftet, som omfatter c. 200 Sider, omtaler Biskoppen i en Indledning de underfulde Helbredelsers Mulighed og Beviskraft. Derefter følger en paa officielle Aktstykker grundet Fremstilling af de enkelte Vidundere og Naadesbeviser. Aktstykkerne ere blevne prøvede og godkendte af en Kommission, bestaaende af Læger og Theologer. De enkelte Helbredelser blive fremstillede paa den Maade, at der offentliggjøres Sognepræstens

Vidnesbyrd, paa Grund af hvilket det blev den Syge tilladt at røre ved den h. Relikvi, dernæst en Læge-Attest om Sygdommen, en Beretning om Helbredelsen, en Læge-Attest om den Helbredtes Sundhedstilstand efter Helbredelsen o. s. v. og endelig Kommissionens Beretning og Dom. I 11 Tilfælde har Kommissionen paa Grundlag af disse Aktstykker erklæret, at en Helbredelse ad naturlig Vej var udelukket, at der altsaa forelaa underfulde Helbredelser. Dernæst følge 27 andre Helbredelser, som ligeledes ere meget paafaldende. Men Kommissionen har ikke erklæret dem for Vidundere, fordi det forekom den tvivlsomt, eller i det mindste var ubevist, om det her drejede sig om Vidundere. Biskoppen betegner disse sidste Helbredelser som guddommelige »Naadesbeviser.«

I Indledningen gjør Biskoppen udtrykkelig opmærksom paa, at Ingen i Samvittighed er forpligtet til at tro, at der i de enkelte Tilfælde foreligger et Vidunder, heller ikke i de Tilfælde, som Kommissionen har erklæret for underfulde Helbredelser. For at Enhver kan danne sig en Mening, offentliggjøres Aktstykkernes Ordlyd og enhver Bemærkning til de enkelte Beretninger ere undgaaet. I Slutningen af Skriftet siger Biskoppen:

»I de ovenstaaende Beretninger have Vi gjort Os det til en streng Pligt, kun at lade Kjendsgjernerne tale. Vi ville paa ingensomhelst Maade udøve nogen Indflydelse paa Læsernes Dom. Enhver, som upartisk uden forudfattet Mening, vil prøve og granske, vil ikke kunne unddrage sig for Kjendsgjernerernes Magt. Det drejer sig her ikke om forbigaaende Følelser og Stemninger, ikke om pludselige Ophidselser, der øjeblikkelig ligesom berøve den Lidende Bevidstheden om hans Smerter, men inden kort Tid atter lade ham føle med de skuffede Forhaabningers hele Vægt den sørgelige Virkelighed. Nej, Helbredelserne lade sig ikke benægte.

Vi se Personer af enhver Alder, af enhver Stand og af ethvert Kjøn finde Helbredelse. Alle Slags Sygdomme, indvortes og udvortes Sygdomme blive hævede. Disse underfulde Helbredelser ske dels pludselig, dels efter nogen Tids Forløb, uden Anvendelse af Lægemidler. Videnskaben erklærer, at disse Kjendsgjæringer ikke lade sig forklare paa en naturlig Maade, i det mindste ikke for de Tilfældes Vedkommende, som ere anførte i det første Afsnit. Det vilde være en Vildfarelse, dersom man vilde tilskrive Indbildning eller Suggestion alene navnlig de Sygdomme, som ere af en hysterisk Natur, og deres Helbredelse, som det saa ofte med Urette sker. Enhver, som har læst de ovenfor anførte Beretninger om hysteriske Sygdomme, vil uden Tvivl sige sig selv, at der ikke har været Tale om Indbildning hos de helbredede Personer. Nej, det var svære nervøse Lidelser, som mangeaarig Lamhed, ustandselige Opkastninger, Tab af Stemmen o. s. v., som have haaret alle lægevidenskabelige Bestræbelser. Vidunderet er Guds mest specielle Værk. Med uindskrænket Frihed virker han det, naar, hvor og saaledes som det behager ham. Men alle Vegne kunne vi imidlertid iagttagende en til Guds Visdom og Kjærlighed svarende Hensigt. Herren forkynder os, hvilken ophøjet Værd den barnlige Ydmyghed og urokkelige Tillid til hans Fadergodhed har, han aabenbarer sin Almagt, og navnlig ønsker han at gjenoprette og gjenoplive Troen blandt Menneskene. Vidunderne ere ligesom en kjærlighedsfuld Formaning til de stakkels Vildfarende, som blændede af Videnskabens storartede Resultater, give Afkald paa deres Barndoms Tro som paa en Ammestuefortælling og lade deres Aand og Hjærte gaa til Grunde i Vantroens øde Ørken. Vi ville haabe, at denne Formaning maa blive vel overvejet af Mange: »Det er sket af Herren, og det er underfuldt for vore Øjne.« Netop henimod Slutningen af det 19. Aarhundrede i

vort Fædreland, som med Rette roser sig af sine Tænkere og Lærde, men hvor Mange have vendt deres Blik bort fra Troens evige Idealer, vilde Herren virke disse Undergjæringer; skulde de ikke være et mægtigt »*Sursum corda*,« som frigjør Hjærterne fra den jordiske trykkende Fortryllelse og atter leder dem opad mod Himlen? For os Katholiker ere disse Vidundere og Naadesbeviser en ny Stadfæstelse og Bekræftelse af vor hellige Tro. Vi tør glæde os over, at Herren ved disse Tilkjendegivelser af sin Almagt, paa en ganske særegen Maade har godkjendt og stadfæstet Ærbødigheden overfor de hellige Relikvier. Ere disse Guds store Gjerninger ikke et unægteligt Bevis paa, at Kraften til at virke Undergjæringer ikke er udelukket i den katholske Kirke, at Kristi Aand vedbliver at leve i den og at Frelserens Forjættelse ogsaa gaar i Opfyldelse i vore Dage? Til Guds større Ære, til den menneskevordne Gudssøns Forherligelse, til Trøst for de Troende, til Alles Belæring, som have en god Villie, bleve Aktstykkerne samlede og offentliggjorte. Maatte de blive et Redskab til Naade for mange Sjæle!«

(Sluttes.)

Et Brev til Redaktionen.

Hr. Redaktor!

Tillad mig i »Ugebl.« at gøre opmærksom paa en Brochure af Dr. *K. Krogh-Tønning*, udgivet paa tysk i Kristiania (i Kommission hos Jacob Dybvad) under Titlen: »*Die Gnadcnlehre und die stille Reformation*.« Jeg ønsker navnlig at anbefale den til Paaagtning af »Ugebl.«s protestantiske Læsere, ganske særlig Hr. F. F. i Nationaltidende. Forfatteren underkaster nemlig de sædvanlige Sigtelser mod vor h. Kirkes Retfærdig-

gjorelselære, som om den var semipelagiansk, en ærlig, forstaaende og grundig Behandling, som hans Trosfæller nok skal lade uimodsagt, og hans Resultat er, at den gængse protestantiske Fremstilling »har stillet alt paa Hovedet«, samt at »den stille Reformation« (den sunde Fornufts Reaktion imod den krasse Lutheranisme) forlængst har gjort det af med den Trossætning, med hvilken — vi har derfor Luthers Erklæring — Kirken staar og falder. *Det* vide vi alle, navnlig vi Katholiker, som ere vante til kun at møde den til Brug »før tilfallet« som den formentlig rene Baggrund, mod hvilken den katholske Kirkes Gjerningshellighed ret kan aftegne sin mørke Silhouet. Men Krogh-Tonning yder mere. Han har trods det Tabu, som Protestantismen har lagt paa den kristelige Videnskabeligheds Stordaad, den middelalderlige Skolastik, givet sig i Lag med vore store Theologer (der er noget af deres velgjørende Klarhed og Præcision i selve hans Stil), og saa viser han da, 1) at Luther tog fejl af Adressen, naar han beskyldte *den katholske Kirke* for Semipelagianisme, medens det kun var *en enkelt theologisk Retning* (Nominalismen), der havde Tendenser dertil;

2) at »den stille Reformation har ført Protestanterne ikke blot tilbage til, men bag om, hvad Luther kæmpede imod.

Den lille Pjece kan saaledes maaske bidrage til at fri os for de mange Deklamationer, der hverken ere belærende eller morsomme og, som det tit nok er fremhævet fra katholsk Side, heller ikke overensstemmende med Protestantismens nuværende Standpunkt.

Med Deres Tilladelse, Hr. Redaktør, vilde jeg dernæst gjerne benytte Lejligheden til igjennem »Ugebl.« at rette et Spørgsmaal til de protestantiske Theologer, og jeg beder Dem om at optage mulig indløbende Svar. Spørgsmaalet er dette:

Hvilket *reelt* Indhold eller Fundament er der i den

protestantiske Theologis *Distinction imellem Retfærdiggjørelse og Helliggjørelse*. Jeg har forgjæves søgt at faa klar Besked. Jeg forstaar naturligvis nok, at Retfærdiggjørelsen skal betegne Syndernes Eftergivelse og Helliggjørelsen Indgydelsen af det overnaturlige Liv. Men hvad er Meningen med at opstille dem som *to forskjellige Momenter*? Kan den protestantiske Theologi tænke sig et Menneske retfærdiggjort, altsaa syndefrit, uden at være i Besiddelse af Helligheden, Naadelivet? Kan den nemlig ikke det, har Krogh-Tonning Ret, og der er ingen Forskjel imellem katholsk og protestantisk Retfærdiggjørelseslære; med andre Ord: Protestantismen har paa dette Punkt omvendt sig sans phrase, og selv om Theologerne alligevel ville bibeholde ovennævnte *Distinction* til privat Brug som en rent logisk *Distinction*, er der ingen der vil se surt dertil — tværtimod, det smager af skolastisk Methode. Kan den protestantiske Theologi derimod endnu udføre det henstillede Tankeexperiment, ja, da har Krogh-Tonning Uret, alle hans klare Citater ere kun den sunde Fornufts Talen i Søvn, da er der endnu et stort Svælg befæstet imellem katholsk og protestantisk Retfærdiggjørelseslære, men Protestantismen staar da ogsaa endnu paa det af Krogh-Tonning fremhævede Standpunkt, at den maa sige: Judas er i Helvede med samt sine Synders Forladelse. De to Standpunkter kunde da formentlig opstilles-saaledes i deres Nøgenhed: protestantisk — Retfærdiggjørelse *af* Naade, men ikke *ved* Naade; katholsk — Retfærdiggjørelse *af* Naade *og ved* Naade.

Brochuren frister til en hel Recension, men da en saadan paa Grund af Emnets Natur mulig vilde være utilgængelig for en Del af Bladets Læsere, vil jeg indskrænke mig hertil.

J. F.

Gud beskytter den Bedende.

—:—

Jeg havde vel boet en tre Ugers Tid i et Kloster hos Maria Auxiliatrice-Søstrene, da jeg en Morgen tog ind til Paris for at se til nogle af mine Venner. Skjønt Klosteret, der laa i Landsbyen »Villepinte«, ikke laa ret langt fra Paris, var Turen derind dog temmelig omstændelig. Først maatte jeg med Dagvogn til Toget, saa en halv Times Jærnbankørsel og endelig naaede jeg da ved forskellige Sporvognsrouter Montrouge. De faa Timer, jeg kunde tilbringe hos mine Venner, forløb utrolig hurtig, og jeg forlod dem naturligvis først i sidste Øjeblik. Jeg var ganske godt kjendt i den store By, og naaede derfor uden Vanskelighed Banegaarden. Da Tiden var meget knap, skyndte jeg mig ud paa Perronen og ind i Toget. Jeg var saa forpustet og tilige meget optagen af forskellige Indkjøb jeg havde besørget undervejs, saa det varede lidt, inden jeg opdagede, at Toget slet ikke havde sat sig i Bevægelse. Jeg horte da til min store Ærgrelse, at 5-Toget var gaaet, i Hastværket var jeg gaaet ind i et forkert Tog, og det næste gik først nogle Timer senere. — Det var endda ikke saa sent paa Aftenen, men dertil kom, at Dagvognen var for sidste Gang ved Stationen til 5-Toget! Saa havde jeg Valget mellem at tage hjem igjen til Montrouge, eller tage af Sted, og saa gaa en Milsvej fra Stationen til Klosteret. — Paany at skulle kjøre gennem Paris havde jeg ikke saa svær Lyst til, og tilmed var jeg endnu i den Alder, hvor man ikke rigtig holder af at blive let ud, hvilket jeg sikkert ikke var sluppen for, da man havde tilbudt at følge mig til Stationen. Det gaar vel nok, tænkte jeg!

Tiden gik, Klokken blev syv, og Toget gik. Midvinters var det, og hed om Ørene blev jeg ved gennem de duggede Vinduer ikke mere tydelig at kunne skjælne de Landskaber og Smaabyer vi foer igennem.

Toget holdt, og saa begyndte min Aftenvandring. Jeg maa sige, at mit store Mod og den interessante Tiltrækning ved en lidt vovelig Tur tog stærkt af, især efter at en Vejbetjent, som jeg havde spurgt om Vejen var sikker, gav mig det Svar: »Ja, sikker er den vel nok, men De er dog svært modig.« Meget lyst var det rigtignok ikke, jeg kunde akkurat se Vejen, af og til kom der en lille Lysning fra Maanen, der brød frem gennem Skyerne, men det var kun nogle faa Øjeblikke, og atter skjulte den sig bag den tunge, sorte Skymasse. Fugtig og ækelt var det, Natten i Førvejen havde en voldsom Tøsné opblødt Alt og gjort Vejene næsten ufarbare. Et Kvarterstid havde jeg vel gaaet, da jeg horte først en lidt svagere saa en mere lydelig Plasken bagved mig, plump, plump, sagde det nu ganske tydelig og saa regelmæssig, det kunde ikke være andet end Mandstrin. Jeg blev saa underlig til Mode, ellers plejede jeg ikke at lade mig skræmme saa let, men den Aften turde jeg næppe flytte Foden. Det var maaske dog kun en Arbejdsmand fra Byen, der skulde hjemad, men jeg var ligegodt saa forfærdelig angst, snart vilde jeg være ude af det lille Stykke Krat, jeg havde passeret og naa ud paa aaben Mark! I min store Angst lagde jeg mig paa Knæ og bad et »Fader vor« og saa sagde jeg ganske højt: »Min Gud, tilgiv mig, hvis jeg har været for dumdrstig, og hør mig i min store Angst, naar jeg beder om Din Hjælp.« Jeg bojede Hovedet og bad endnu en inderlig Bøn, kort efter rejste jeg mig op, Alt omkring var dødsstille, Skyerne vare drevne over og jeg gik rolig videre, men det ene »Fader vor« afløste det andet, og aldrig før har min Rosenkrands været bedt med større Taknemlighed og Iver, og jeg selv var overvældet af en Følelse af Tryghed og barnlig Glæde. Sildig paa Aftenen naaede jeg Klosteret, og jeg fortalte da Forstanderinden om min mærkværdige Aftenvandring. »Husk mit Barn,« sagde hun, »for en

anden Gangs Skyld, hvis det skulde ske, at begynde at bede, førend Faren nærmer sig; havde Du gjort det, havde Du sikkert hele Vejen følt Dig ligesaa tryk som til Slut her i Aften, og Gud havde maaske ladet Dig slippe for den store Angst, Du var i.«

Nogle Dage efter, erfarede jeg, i hvor stor Fare jeg havde været, thi de Skridt, jeg havde hørt, havde været en Bandits, han havde, da han blev greben, tilstaaet, at han en Aften var fulgt efter en ung Kvinde, med den Hensigt at udplyndre hende, men ved Skovens Udkant havde han hørt hende tale med Nogen, og var da bøjet om ad en Sidevej! Jeg erindrede da, at jeg havde bedt højt til Gud.

Marie Lucie.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Berlin. General-Superintendents Fabers pralende Ord i Anledning af Aabningen af »Lutherkirken« i Berlin blive paa en mærkelig Maade, der i alt Fald stemmer overens med Sandheden, illustrerede af en Fremstilling af det *kirkelige* Liv i det *protestantiske* Berlin, som for nylig blev givet paa Berliner-Kredssynoden I. Pastor *Seydel* ved St. Nikolaj fremhævede, at Fattigplejen i Georgs-Menigheden var delt i Kredse mellem de tre Gejstlige og tolv Menighedsrepræsentanter, og bemærkede: »Derved sættes en Grændse for hemmelige Fattiges Uforskammethed, som er en stor Plage for de Gejstlige. For at gjøre sig behagelige gaa mange Folk saa ofte som muligt til Alters, og han havde gjentagne Gange oplevet, at Nogle gik to Gange paa samme Dag, om Morgenen og om Aftenen, til Herrens Bord. Mange trak sig beskæmmede tilbage, naar de

saa, at den samme Gejstlige mod Forventning fungerede baade om Aftenen og Morgen.

Superintendent *Kolibig* erklærede: *Socialdemokratiet* gjælder i vide Kredse for Kirkens farligste Modstander. Folkets Grundvold undermineres af dæmoniske Aander, og trods alle Kirkebygninger, trods Bymission og Menighedsdiakoni, trods den indre Missions vidtstrakte Næt mærker man endnu kun lidt til en Forandring i vor Arbejderbefolknings Tænkemaade. Endog i Ungdommen trænger de socialistiske Anskuelsers Gift ind. I en Konfirmationssal mødte fornylig et Antal Drengene med røde af Horn forarbejdede Blomster i Knaphullet, og en meget alvorlig Irettesættelse var nødvendig, inden de fjærnede dette Partitegn. At sædelig Raahed, Opsætsighed mod Myndighederne, Forbrydelser mod Ejendom og Sædelighed ere en Følge, behøver man ikke at forundre sig over. Statsadvokatens Skrivelser ere smertelige Modsætninger til Konfirmandregisterne.« — Og overfor saadanne Tilstande vide visse »Ordets Tjenere« tilsyneladende ikke at gjøre noget Bedre, end at tordne og lyve mod den katholske Kirke. Eller sker det maaske kun, for at lede Opmærksomheden bort fra de jammerlige Forhold indenfor deres eget Omraade?

Sydamerika. Biskopperne i *Peru* rettede for nogen Tid siden, efter en i Lima afholdt Konferents, en Hylдингsskrivelse til den h. Fader, som Leo XIII. nu har besvaret med en Encyklika til det peruvianske Episkopat. Efter at have omtalt Bispekonferentsernes Vigtighed, fremhæver Paven særlig nogle Punkter, som han anbefaler til Biskoppernes Omsorg. Herhen hører først og fremmest *de gejstlige Kandidaters Uddannelse*. I Filosofien skal den studerende Ungdom i rigeste Maal sættes ind i den h. Thomas af Aquinos Lære. Naturvidenskaberne skulle heller ikke forsømmes, fordi de katholske Dogmers Modstandere hovedsagelig hente deres Vaaben fra disse Videnskaber for at afkræfte Dogmer-

nes Sandhed. Dernæst indskærper Encyklikaen, at *kun de bedste Sjælsørgere kaldes til at styre Sognene*. Thi til dette Embede er der knyttet baade Ære og Anseelse, men ogsaa mange Bekymringer og Farer. Alle hine, som kun for timelig Vindings Skyld eller af menneskelige Hensyn tragte efter et saa vanskeligt og ærværdigt Embede, eller savne den tilsvarende fromme Livsvandel og de fornødne Kundskaber saa vel som den tilbørlige Lydighed og Højjagtelse overfor deres Biskopper og kirkelige Foresatte, skulle holdes fjærnede fra saadanne Embeder; thi de ere Lejesvende, som ikke gaa ind ad Døren, og fordærvet Salt, som »ikke duer til andet, end til at kastes ud og søndertrædes af Menneskene«. Dernæst anbefaler den h. Fader *en Forøgelse af Missionsstationerne og Missionærene blandt Indianerne* og opfordrer til, at der sendes Arbejdere ind i dette Herrens Vinbjerg, som ville være Alt for deres forladte Brødre, for at vinde dem for Kristus. Som fjerde Punkt anbefaler den h. Fader *den katholske Presse og Literatur*. Med Eftertryk henviser Paven i denne Henseende til de Formaninger, han i tidligere Rundskrivelser har lagt de katholske Skribenter paa Hjærte, idet han siger: »De maa med Maadehold, Klogskab og Kjærlighed hævde Sandhedens og Retfærdighedens Grundsætninger, forsvare Kirkens hellige Rettigheder, belyse den apostoliske Stols Majestæt, holde Statsstyrernes Autoritet i Ære, og, hvad der er billigt og ret, under Opfyldelsen af disse Pligter gjærne lytte til Biskoppernes Stemme og følge deres Raad.

Aarhus. Til den højærværdigste Biskops festlige Modtagelse havde vor katholske Menighed gjort paa-skjønnelsesværdige Anstrengelser. En Kommite var bleven dannet; og da Enhver, om end nok saa fattig, bidrog sin lille Skærv, medens Bedrestillede gave af deres Overflod, fik Kommiteens Medlemmer snart samlet c. 70 Kr. til Kirkens ydre og indre Forskjønnelse.

Gudshuset, hvis Sanktuarium allerede forrige Sommer var blevet smagfuldt dekoreret, medens Resten af Kirken havde faaet en ensartet, men vellykket Overmaling, tog sig særdeles smukt ud, prydet som det var med en hel Del Blomster, Faner og Guirlander, der syntes at udgaa fra Hvælvingens Knudepunkter og fordelte sig nedefter hen til de forskellige Søjler.

Hs. biskoppelige Højærværdighed ankom Fredag den 8. Juni Eftermiddag fra Randers og modtoges ved Jærnbanen af Præsten og nogle Herrer af Menigheden. Til den højtidelige Modtagelse i Kirken havde en overordentlig stor Menneskemængde indfundet sig i vort Gudshus. Kl. 8 drog Processionen, dannet af 22 hvidklædte Piger og 19 Kordrenge med Korset i Spidsen og 2 Faner i Toget, udaf Præstegaarden og henad den med Guirlander og Flag smykkede Gaardsvej og be- traadte Kirken igjennem Hovedportalen. Her blev Bis- koppen, der bar Stav og Mitra og var iført en kost- bar Bispekaabe af Guldbrokade, paa den allerede flere Gange i Bladet beskrevne Maade modtaget af Sogne- præsten Hr. Pastor *Brüggemann*, og begav sig velsig- nende til begge Sider imellem de i Gangen knælende Børn op til Kirkens herlige Kor, medens Antifonen »*Ecce sacerdos magnus*« blev afsunget. Derefter fulgte de af Ritualet foreskrevne Versikler og Bønner, hvor- paa Biskoppen tog Ordet og talte med Begejstring til den tæt sammenstuede Skare af Andægtige, som fyldte alle Kirkestole og Gange og med den største Opmærk- somhed lyttede til hans beaandede Foredrag. Hs. bis- koppelige Højærværdighed udtalte sig først om For- maalet med sit Besøg, som var personlig at føre Tilsyn med Menigheden og dens Udvikling, at meddele Kon- firmationens hellige Sakramente, at bede for de Afdøde og at opmuntre til et kristeligt Liv; hvorpaa han udvik- lede Betydningen og Nødvendigheden af Troen paa og Kjærligheden til Jesus Kristus, der alene ved sin Menne-

skevordelse, Lære, Lidelse og Død og den af ham stiftede katholske Kirke kan frelse os i dette Livs stormfulde Hav og bygge en Bro over den forfærdelige Afgrund, der gaber os i Møde, saa vi kunne naa den evige Salighed.

Efter Meddelelsen af den biskoppelige Velsignelse og nogle Bønner, blev Biskoppen igjen i Procession ledsaget tilbage til Præsteboligen.

Søndag den 10. Kl. 9¹/₂ fandt Prælatmessen Sted, hvorefter Biskoppen, smykket med Mitra og Stav, underviste de Troende om Konfirmationens hellige Sakramente og dets Virkninger. Særligt fortjener at fremhæves den Klarhed, med hvilken han beviste Indstiftelsen af dette Sakramente ved Jesus Kristus. Assisteret af de samme to Præster, der havde tjent ham ved Prælatmessen og ledsaget ham til Kirken, meddelte Biskoppen derpaa det hellige Sakramente til 55 Medlemmer af vor katholske Menighed; flere vare komne langvejs fra, for at kunne blive delagtige i denne store Naade. Højtideligheden sluttede med den sakramentale Velsignelse.

Særdeles opløftende var Slutningsandagten om Aftenen, til hvilken ligesom om Formiddagen et overordentlig talrigt Publikum havde samlet sig. Hs. biskoppelige Højærværdighed afhentedes af Kordrenge og Prædikanten, som talte om det biskoppelige Embede og paaviste, at vor Biskop ved sin Sendelse, Vielse og Lære var en af Apostlenes retmæssige Efterfølgere og at ved ham knyttedes igjen det Baand, der ved Biskoppen af Aarhus, Ove Bildes Fængsling og den katholske Kirkes Undertrykkelse i Danmark i 1536 var blevet sønderskåret.

Derpaa udstilledes det allerhelligste Sakramente, og den herlige Lovsang Te Deum's Toner brusede mægtigt igjennem Kirken. Den ophøjede Stemning løftedes endnu mere ved de hjærtelige Ord, med hvilke Biskoppen

til Slutning formanede Katholikerne blandt andet til at bevare den Helligaands Naadegaver og leve efter Troen som gode Børn af den katholske Kirke, ikke at forsømme den hellige Messe, ofte at modtage de hellige Sakramenter, pleje Bønnen og at vogte sig for Læsning af den desværre altfor udbredte Smudsliteratur og understøtte den katholske Presse.

En særdeles Overraskelse beredtes Biskoppen i Tirsdags i Skolerne. Drengeskolen fandt han overordentlig smagfuldt dekoreret, dels med forskellige af kyndige Hænder ordnede Faner, dels med et Slags lille Alter, hvis Bord var fyldt med Planter, medens et stort Krucifix paa rød Baggrund saa at sige dannede Altertavlen, endelig med et ophøjet for Biskoppen bestemt Sæde, som ligeledes var omgivet af Prydelser, for ganske at tie om de Guirlander, der omgave Indgangsdøren og forskønnede Lokalets Vægge. Dertil kom to til Biskoppens Ære fremsagde Digte. Den korte Eksamen sluttedes af Biskoppen med hjærtelige Ord, hvori han udtalte sin fuldkomne Tilfredshed med Drengenes Præstationer og sin Glæde over Modtagelsen.

Pigeskolen glimrede, om muligt, med en endnu skjønnere Udsmykning. Især fortjener at fremhæves den kunstneriske Dekoration af Portalen, indenfor hvilken Hs. biskoppelige Højærværdighed modtoges af tolv hvidklædte Piger med Blomsterkurve. Søstrenes fine Smag havde omdannet Skolelokalet saaledes, at man næppe kunde kjende det igen. Blandt andet bemærkedes en for Biskoppen bestemt smuk Trone, paa hvilken han tog Plads og lyttede til det skjønne Foredrag af en tostemmig Sang, efter hvilken der fulgte flere ret tiltalende i Anledning af Festen forfattede Digte. Biskoppen kunde ikke andet end rose den klare og tydelige Deklamation, hvormed Pigerne fremsagde dem, saa den reneste Glæde straaede fra Alles Ansigter. Med den største Tilfredshed forlod Hs. biskopper-

lige Højærværdighed de gode Børn og nidkjære Søstre, ledsaget til Døren af de hvidklædte Piger.

Vi tillade os at tilføje, at Kirkens indre og ydre Udsmykning samt en Del af Skolelokalernes Prydelser var besørget af herværende Tapetserer og Dekorator Dampmann.

Onsdag Formiddag forlod Biskoppen den gamle Bispestad Aarhus, i hvilken hans apostoliske Ord ganske vist ere faldne i en meget god Jorbund.

Kjøbenhavn. Den 19. ds. ankom den højærværdigste apostoliske Vikar for Sverige, Biskop *Albertus Bitter*, her til Hovedstaden paa Hjemrejsen fra Rom til Stockholm. Biskoppen, som under sit Ophold i Rom gjentagende har haft Audiens hos den h. Fader, boede i de faa Dage, han opholdt sig her i Hovedstaden, hos vor højærværdigste Biskop og frembar baade i Onsdags og Torsdags det h. Messeoffer i St. Ansgars Kirke. Torsdag Formiddag forlod Msgr. Bitter atter Kjøbenhavn. for over Malmø at begive sig til Stockholm, hvor Menigheden agter at berede sin Overhyrde en festlig Modtagelse.

Rusland. Trods al Venlighed overfor den h. Fader vedbliver Voldsgjernerne mod den katholske Kirke og dens Præster i Rusland. Saaledes berettes der fra Warschau, at mange katholske Gejstlige ere blevne suspenderede af Regeringen i Udøvelsen af deres Sjælesørger-Embede og at Flere ere blevne sendte til de fjærnere liggende Guvernementer i det Indre af Rusland. Præsten Wojtasiewicz fra Krasnobrod, der efter Udløbet af en Ferie paa fire Uger, som han benyttede til en Kneipp-Kur i Wørishøfen, ansøgte om, at Ferien maatte blive forlænget et Par Dage, blev ligeledes afskediget og oven i Kjøbet uden Forhør eller Dom strøget af Listen over de Gejstlige i hans Bispedømme.

Rom. Fra denne By meddeles, at den russiske Ministerresident *Iswoiski* har overrakt Pave Leo XIII.

en Skrivelse fra Kejseren. Gesandten blev højtidelig modtaget i Pavens Forværelse af Vatikanets samtlige Embedsmænd. Audiensen hos den h. Fader varede næsten en Time. Efter samme begav Gesandten sig til Kardinal-Statssekretær Rampolla.

— I Følge »Univers« forbereder Pave Leo XIII. en ny Encyklika, som skal indeholde en Fremstilling af det nuværende Pontifikats Virksomhed og Formaal; fremdeles omtaler Paven, at Pavedømmet hverken er græsk eller latinsk, men universelt. Alle kristelige Kirkesamfund opfordres til at vende tilbage til den kirkelige Enhed. Encyklikaen er altsaa paa en vis Maade Leo XIII.s Testament til hele Jorden.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 24. Juni. 6. Søndag e. Pintse. Johannes den Døbers Fødsel (Biskoppens Navnedag). — **25. M.** Vilhelm, Abbed. — **26. Ti.** Johannes og Paulus, Martyrer. — **27. O.** Ferialdag. — **28. To.** Leo den Store, Pave. — **29. F.** Petrus og Paulus, Apostle (fejres offentlig følgende Søndag). — **30. L.** (Vigiliefastedag) Ihukommelse af Apostlen Paulus.
Søndag den 1. Juli. 7. Søndag e. Pintse. Apostelfyrsterne Petri og Pauli Fest. (Kvartalskollekt af Peterspenge i alle Vikariatets Kirker og Kapeller).

Mariakongregationen for Ynglinge holder Fælleskommunion Søndag den 24. Juni Kl. 8¹/₂ i Jesu Hjertes Kapel. — Samme Dag Skovtur, saafremt Vejret tillader det.

Mandag den 25. Juni fejrer Kongregationen sin 15aarige **Stiftelsesfest** om Aftenen Kl. 8¹/₄, i hvilken Anledning den nye Fane indvies og Præmierne uddeles. Til dette Festmøde indbydes Kongreganisternes Forældre og Kongregationens Velyndere.
 Forstanderskabet.

Unio. Tirsdag d. 26. Juni: Frederiksberg tur. Man samles paa Keglebanen, hvorfra man Kl. 6 begyver sig til Frederiksberg; Aftensmaaltidet indtages i Korups Have.

NB. I Tilfælde af ugunstigt Vejr alm. Møde paa Keglebanen.

Udkommen er:

Pastor Sebastian Kneipp Min Vand-Kur

prøvet gennem mere end 40 Aar og skreven til Sygdommens Helbredelse og Sundhedens Vedligeholdelse. Efter Originalens 500.000 Expl.

Pris 2 Kr.

Chr. Mackeprangs Forlag,
 Nørregade 33.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Toogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grösserer A. Millech, St. Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64. 1. S.

N° 26.

Søndagen den 1. Juli.

1894.

Indhold: Den h. Faders Encyklika til Fyrsterne og Nationerne. Dhrr. F. F. & C. Hasle og Sandheden. Den h. Kjortel i Argenteuil og Trier. Efterretninger fra Ind- og Udland: Kjøbenhavn. Frankrig. Ungarn. Bekjendtgjørelser. — Tillæg: „Vor Frue af Lourdes“.

Den h. Faders Encyklika til Fyrsterne og Nationerne.

Pave Leo XIII.

sender alle Fyrster og Nationer sin Hilsen og
den Apostoliske Velsignelse.

De glimrende Tilkjendegivelser og offentlige Lykønskninger, som fra alle Sider bleve Os til Del i hele det henrundne Aar i Anledning af Mindedagen for Vor

Bispevielse og som for nylig i Spaniens fromme Begejstring naade Højdepunktet, beredte Os frem for alt den Trøst at se, hvorledes Kirkens Enhed og underfulde Forbindelse med den hellige Stol fremlyste i Saamanges Endrægtighed og Overensstemmelse. I hine Dage syntes det, som om hele den katholske Verden havde glemt alt Andet og rettet Øjets Blik og Sjælens Tanke paa Vatikanet alene. Fyrsternes Gesandtskaber, de talrige Pilgrimstog, saa mange Breve overstrømmende af Kjærlighed, de højtidelige kirkelige Fester, det udtalte altsammen tydelig og klart denne ene Tanke: I at ære den Apostoliske Stol ere alle Katholiker ét Hjærte og én Sjæl. Og denne Kjendsgjerning var desto glædeligere og trøstefuldere for Os, eftersom den jo netop helt og holdent stemmede overens med Vore Hensigter og hidtidige Bestræbelser: Fortrolig med Tidens Fornødenheder og ihukommende Vort Embede, have Vi nemlig under Vort Pontifikats hele Varighed stedse haft for Øje og efter Evne og Kræfter i Ord og Gjærning stedse arbejdet paa, at bringe alle Folkeslag, alle Nationer i en snævrere Forbindelse med Os og paa enhver Maade at fremstille det romerske Pontifikats helbringende Indflydelse i det klareste Lys. Derfor bringer Vi ogsaa først og fremmest den naadige Gud Vor dybtfølte Tak, fordi Vi formædelst hans Naade og Forbarmelse have opnaaet i god Sundhed en høj Alderdom; dernæst takke Vi alle Fyrster, Biskopper, Præster og de enkelte Troende, som ved mangfoldige Kjærligheds- og Hengivenhedsbeviser have ladet det være sig magtpaaliggende, at ære Vort Embedes Værdighed og at berede Os personlig en velkommen Trøst.

Men saaremeget mangler der rigtignok endnu i, at Vor Trøst kan være hel og fuldkommen. Thi midt under de almindelige Tilkjendegivelser af Kjærlighed og Glæde foresvæver stadig Vor Sjæl den uhyre Mængde af dem, som stode fjærnt fra Katholikernes enstemmige

Jubel, enten fordi Evangeliets Lys endnu slet ikke er opgaaet for dem, eller fordi de, skjønt Kristne, dog ere blevne fremmede for den katholske Tro. Denne Omstændighed gik Os og gaar Os meget til Hjærte. Thi hvorledes skulde denne Tanke ikke volde Os stor Bedrøvelse, at en saa stor Del af Menneskeslægten vandre som paa Afveje og vildledende Stier langt borte fra Os? — Men Gud vil jo, at alle Mennesker skulle blive salige og komme til Sandhedens Erkjendelse. Og efterdi Vi er den almægtige Guds Statholder her paa Jorden, og paa den anden Side Vor høje, af Sorger bøjede Alderdom minder Os om, at Afslutningen af det Timelige for Vort Vedkommende ustandselig nærmer sig, saa have Vi troet at burde efterligne vor Frelsers og Læremesters, Jesu Kristi Exempel, den Gang han kort før sin Himmelfart opsendte til den evige Fader en indtrængende Bøn om, at hans Disciple og Tilhængere maatte være ét Sind og ét Hjærte: »Jeg beder . . . at de Alle maa være Et, ligesom Du, Fader, er i mig og jeg er i Dig; at ogsaa de maa være Et i Os.« (Joh. 17. 21.) Da denne Gudmenneskets saa indtrængende Bøn imidlertid ikke blot indesluttede i sig hine, som den Gang troede paa Jesus Kristus, men ogsaa alle hine, som i Fremtiden skulde tro paa ham, saa giver den Os en passende Anledning til tillidsfuldt at fremlægge Vore Ønsker og til efter bedste Evne og Kræfter at medvirke til, at alle Mennesker, hvilket Land og hvilken Nation de end maatte tilhøre, blive kaldede og tilskyndede til Enhed i Henseende til den guddommelige Tro.

Da Kjærligheden nøder Os i Vort Forehavende, Kjærligheden, som først vender sig derhen, hvor Trangen til Hjælp er størst, saa ile Vore Tanker først til de Ulykkeligste blandt alle Folkeslag, til hine nemlig, for hvilke Evangeliets Lys enten aldrig endnu er opgaaet, eller atter er blevet slukket paa Grund af deres egen Skjødesløshed eller af ulykkelige Tidsforhold, og som der-

for blottede for al Kundskab om Gud befinde sig i den største Vildfarelses Lænker. Og da nu al Frelse kommer fra Jesus Kristus og der ikke er givet Menneskene noget andet Navn under Himlen, i hvilket de skulle vorde salige (Ap. Gj. 4, 12.), saa nære Vi intet inderligere Ønske, end at dette højhellige Navn Jesus ret snart maa blive kjendt og anerkjendt i alle hedenske Lande. I denne Henseende har forøvrigt Kirken stedse samvittighedsfuldt bestræbt sig for at opfylde det Hverv, som Gud har anbetroet den. Thi hvad har den vel i Løbet af nitten Aarhundreder arbejdet paa med større Iver og Udholdenhed, end paa at føre Hedningerne til Sandheden og at bevæge dem til at annamme den kristelige Lov? Ogsaa i vore Dage gennemkrydse Evangeliets Sendebud ofte Verdenshavene, for i Følge Apostolisk Sendelse at trænge frem til de fjærnestliggende Egne af Jorden, og daglig bønfalde Vi Gud om, at han i sin Barmhjærtighed vil føøge Antallet af de Præster, som ere det Apostoliske Embede værdige: af Præster nemlig, som ere fast besluttede paa, højmodigt at opofre deres Bekvemmeligheder, deres Sundhed, ja endog deres Liv, naar Jesu Kristi Riges Udbredelse kræver det.

Og Du, Menneskeslægtens Frelser og Fader, Jesus Kristus, il med og tøv ikke med at fuldbyrde det, som Du fordm har forjættet at vilde gjøre, da Du sagde, at Du, naar Du var bleven ophøjet fra Jorden, vilde drage Alt til Dig. Stig derfor endelig ned i Hjærterne og vis Dig for alle de Utallige, som endnu indtil denne Time ere berøvede de største Velgjerninger, som Du har erhvervet Menneskeslægten med Dit Blod. Opvæk dem, som Søvn holder fængslede og som sidde i Dødens Mørke og Skygge, for at de oplyste af Din Vidoms Straaler, som gennemtrænge Alt, i Dig og ved Dig maa blive fuldendte i Enheden.

Idet Vi dvæle ved Tanken om denne hemmelighedsfulde Enhed, møde Os fremdeles alle hine Folke-

slag, som Guds Forbarmelse allerede for længe siden har ført fra det gamle Blændværk til Evangeliets Visdom. I Sandhed, der gives intet sødere Minde, intet, som er mere skikket til at lovprise det guddommelige Forsyn, end Mindet om de gamle Tider, da Alle endnu betragtede Troen, der er bragt os fra Himlen, som et urørligt Fællesgode. Nationerne, saa forskjellige i Henseende til Opholdssted paa Jorden, til Anlæg og Karakter, kunde den Gang være uenige og gjentagende strides om andre Ting, men hvor det drejede sig om Religionen, vare de alle Et og paa det Inderligste forenede ved den kristelige Tros Baand. Saa meget smerteligere bliver Sjælen berørt, naar den maa iagttage, hvorledes senere ulykkelige Tider ved Mistillid og Fjendtligheder have løsrevet store og blomstrende Nationer fra den romerske Kirke. I Tillid til den almægtige Guds Naade og Barmhjærtighed, som alene kjender den passende Tid og Time for sine Forbarmelser, som har det i sin Magt, at styre Menneskenes Villie, hvorhen han vil, vende Vi Os netop til disse Nationer, og formane og besværge dem med faderlig Kjærlighed, at de dog aflægge al Kiv og Splid og vende tilbage til Troens Enhed.

Med inderlig Kjærlighed rette Vi først Vort Blik mod Østerland, hvorfra Frelsen først udgik og udbredte sig over hele Jordens Kreds. Vor glødende Længsel indgyder Os nemlig det søde Haab, at den Tid ikke mere er fjærn, da Østerlandets Kirker, saa priste paa Grund af deres nedarvede Tro og deres gamle Berømmelse, atter ville opsøge, hvad de have forladt. Det er jo dog ikke en uendelig Kløft, som adskiller Os; Vi vide Os jo endog, naar vi se bort fra nogle Faa, saa fuldkommen i Overensstemmelse med dem, at vi endog, naar Vi forsvare de katholske Dogmer, ikke sjældent hente Vidnesbyrd og Beviser fra Østerlændernes Troslære, Ritus og Skikke. Den romerske Paves

Primat alene er det væsentlige Stridspunkt. Vi anmode dem imidlertid om at se tilbage til deres Kirkers Begyndelse, at undersøge, hvad deres Forfædre have tænkt og troet, hvad Tiden, som gik umiddelbart forud for deres første Begyndelse, har overleveret. Thi deraf vil klart fremgaa, at Gudmennesket Jesu Kristi Vidnesbyrd: Du er Petrus, og paa denne Klippe vil jeg bygge min Kirke, har stadfæstet sig i de romerske Paver. Ogsaa har den kristelige Oldtid set ikke Faa blandt Paverne, som selv tilhørte Østerland: blandt Andre en Anakletus, Evaristus, Anicetus, Eleutherius, Zosimus, Agato. De Fleste iblandt dem havde endog den Lykke, at besegle med Blodet deres Apostolat, efter at de med al Hellighed og Visdom havde styret den almindelige kristelige Kirke. — — Man kjender og ved ogsaa ganske nøje, til hvilken Tid, af hvilke Grunde, ved hvilke Ophavsmænd det usalige Skisma blev fremkaldt. Før hin Tid, da Mennesket endnu ikke havde skilt, hvad Gud havde sammenføjet, var den Apostoliske Stols Navn blandt alle den kristelige Verdens Nationer helligt og holdt højt i Ære, og Orienten saa vel som Occidenten adlød endrægtig uden nogensomhelst Vaklen den romerske Pave som den h. Petrus, retmæssige Efterfølger og følgelig som Jesu Kristi Statholder paa Jorden. Derfor tøvede, naar vi gaa tilbage til Skismaets Oprindelse, selv Photius heller ikke med at sende Repræsentanter til Rom, som skulde forsvare ham, og til Gjengæld sendte Pave Nikolaus I. sine Legater fra Rom til Konstantinopel, uden at der rejstes nogen Indsigelse derimod. Og hvorfor? »For at de omhyggelig skulde undersøge Patriarkens Sag og derefter underrette den Apostoliske Stol fuldstændigt og i Overensstemmelse med Sandheden om, hvorledes Sagen forholdt sig.«

Denne Tildragelses hele Historie er saaledes en iøjnefaldende Stadfæstelse af det romerske Primat, hvorfra man netop den Gang begyndte at løsrive sig. —

Endelig ere, som Enhver ved, paa to almindelige Kirkeforsamlinger: paa det andet Koncil i Lyon og paa Konciliet i Florents, Alle, Latinere saa vel som Grækere, uden Vanskelighed blevne Et og have fremsat som Dogme Læren om den romerske Paves øverste Regeringsmyndighed. (Fortsættes.)

Dhrr. F. F. & C. Hasle og Sandheden.

(Sluttet.)

Ærkebiskoppen af Madrid skriver Følgende:

Madrid den 9. Juni 1894.

Det glæder mig at kunne besvare Deres ærede Skrivelse med Forsikringen om, at alle Sognepræster i hele Spanien ere strængt forpligtede til Guds Ord's Forkyndelse, som det højhellige Tridentinerconcil har paalagt alle dem, der have med Sjælesorg at gjøre. De ere derfor paa Aarets samtlige Søn- og Festdage forpligtede til ikke blot at frembære det hellige Messeoffer for Folket, men ogsaa til at forkynde Guds Ord. Denne deres Pligt opfylde, det ved jeg bestemt, i Madrid samtlige Sognepræster, og om Landsbyerne tør jeg sige det samme.

Angaaende »den ædle Matamoros« kan jeg meddele Deres Højærværdighed, at han aldeles ikke var ædel. Under Foregivende af at gjøre Propaganda for Protestantismen, modtog han Penge fra Protestanter i flere Lande, for at føre et flottere Liv og holdt en S sammensværgelse mod den borgerlige Myndighed gaaende. Han er bleven straffet for at have udbredt Vildfarelser, som stred imod den katholske Tro, (det var nemlig dengang strafbart efter den borgerlige Lovgivning), og for at have støttet den omtalte Sam-

mensværgelse mod den borgerlige Myndighed og Regering.*)

Som overalt i Verden er det ogsaa i Spanien forbudt at udbrede Bibler, der mangle den kirkelige Øvrigheds Approbation, og uden forklarende Anmærkninger ere udgivne i Modersmaalet; disse blive derfor indsamlede og tilintetgjorte. Men som overalt i hele Kirken ære og opbevare de spanske Katholiker den hellige Skrift paa det Omhyggeligste.

Den h. Kjortel i Argenteuil og Trier.

—o—
(Sluttet.)

De elleve Helbredelser, hvorom Biskoppen af Triers Bog giver Oplysning, ere følgende:

1. Helene Daniel, 14 Aar, fra Recht, Kreds Malmødy, kunde intet se med det højre Øje, og med det

---

*) *Matamoros* (Herzog. 2 Aufl. Bd. IX. S. 395—397) af Fritz Fliedner: Manuel Matamoros født 8. Okt. 1835 i Lepe i Provinsen Huelva, hans Fader var Artilleriofficer, henlevede sin Barndom i Malaga, kom 1850 paa Kadetskolen i Toledo, forlod den atter og tog til sin anden Gang gifte Moder i Malaga, gjorde en Tur til Gibraltar, blev der kjendt med Ruet, kom 1860 til Barcelona, hvor han blev fængslet som Oprører, dømt i Granada til to Aars Fængsel, rejste til England og lod sig fejre „som evangelisk Martyr.“ „Det var ikke godt . . . , den Ros, der omgav ham, var ikke uden indre Skade for ham og Sagen selv . . .“ I Bayonne holdt han ikke ud, rejste til Lausanne, manglede Klogskab i Valget af unge Mænd til Sorg for dem, der støttede ham, rejste til Pau, hvor han lærte en Amerikanerinde at kjende, og døde i Lausanne 31. Juli 1866.

„I Anvendelsen af de Gaver, der indbetaltes til ham til hans Land, har han ofte fejlet.“ siger Fliedner, „men aldrig har han beholdt noget for sig selv.“ Dette Sidste strider imod Ærkebiskoppens Skrivelse.

venstre kunde hun kun læse mellemstor Skrift. I Følge Lægernes Dom kunde der ikke være Haab om, at gjenoprette det højre Øjes Evne til at se. Helbredelsen skete den 1. Oktober om Aftenen mellem Kl. 9 og 10. I Sognepræstens Beretning om Underet siges der: »Barnet følte strax i det højre Øre (thi lidt efter lidt var det ogsaa blevet næsten ganske døvt, ligesom ogsaa hele den højre Side var bleven stiv og tildels lammet) noget, som naar en Svulst aabner sig, og det kunde strax atter høre godt; en isnende Kulde gjennemfor hendes højre Side, og et koldt Vindpust strømmede pludselig gennem det syge Øje. I det hun steg ned ad Stentrappen, som førte op til det Sted, hvor den h. Kjortel var udstillet, sagde hun strax til sin Fader, som ledsagede hende: »Fader, jeg kan se.« Og strax saa hun og pegede kun paa de brændende Lys i Kirken, saa ogsaa andre Ting med det Øje, som forhen havde været blindt, og læste sammen med ham nede i den mørke Domkirke med temmelig stor Færdighed i en Bog, der var trykt med smaa latinske Typer. En Præst havde samtidig med sin Haand holdt Barnets venstre Øje lukket.

2. Johannes Hoffmann fra Tholey, f. 1851, blev den 3 Sept. om Aftenen Kl. 9, helbredet for en Lupuslidelse ved at bringes i Berøring med den h. Kjortel.

3. Franciskaner-Søster Ursula fra Neuwied havde for 6 Aar siden brækket den højre Arm, hvorved den var bleven stiv og ubrugelig. Den 28. Aug. om Morgen Kl. 5 rørte hun ved den h. Kjortel, og kort efter kunde hun atter udstrække og bøje Armen. Hun kan nu bruge den syge Arm til alle Slags Arbejder og udføre alle Slags Bevægelser som med den sunde Arm.

4. Magdalena Weinachter fra Ninden-Contz i Lothringen var i en længere Aarrække næsten fuldstændig lam som en Følge af kronisk Ledde-Rheumatisme. Det var hende en absolut Umulighed at bruge sine Ben

endog kun et Øjeblik til at gaa eller staa. Den 29. Sept. 1891 blev den Syge paa en Baare bragt til Trier. Da hun ankom til Byen, var hun saa afkræftet, at man frygtede for, at hun i næste Øjeblik vilde dø; derfor modtog hun strax den sidste Salvelse i Konviktet ved Siden af Domkirken. I Betragtning af hendes nærforestaaende Død tillod man, at hun strax efter blev ført til Relikvien i Domkirken. Det var henimod Kl. 8 Aften. Saa snart hun saa den h. Kjortel, følte hun i sig, fra Hovedet indtil Knæene, en hæftig brændende Ild. Hun saa ikke andet end Lys alle Vegne, og det forekom hende, fortalte hun senere, at hendes Hoved skulde briste. Hun bad med en høj og hjerteskkærende Stemme. De Omkringstaaendes Øjne fyldtes med Taarer. Viebiskop Feiten, som nu er død, tog hendes lamme Haand i sin Haand og trøstede hende. Den Syge rørte to Gange ved den h. Relikvi. Hun erklærede, at hun følte sig noget bedre. Natten tilbragte hun hos Søstrene i Borromæushjemmet. Efter Midnat hørte hun en Knagen og Bragen i Benene, som naar man bryder et Stykke Træ over Knæene, og i samme Øjeblik bevægede og strakte det venstre Ben sig, som i fem Aar havde været ganske stift, krumt og vanskabt. Om Morgenen bar man hende atter paa en Baare ind i Domkirken. Da man bar hende opad den høje Marmortrappe, opløftede hun sine Arme, foldede Hænderne, hvad hun ikke havde kunnet gjøre i flere Aar, og raabte med sin Stemmes hele Kraft: »Jesus, Davids Søn, forbarm Dig over mig!« Det forekom hende, som om hun brændte fra Knæene indtil Fodsaalen. Pludselig kastede hun Tæpperne fra sig, stod op og gik nogle Skridt, i det hun raabte: »O Gud, jeg kan gaa!« Folkene fra Contz, som senere kom til Domkirken, fandt den tomme Baare; de erfarede, hvad der var sket, og vare opfyldte af hellig Glæde. Foruden Lamheden vare ogsaa flere Saar, hvorfra der i en Aarrække flød snart Blod, snart Materie, pludselig helbredte.

5. Josef Petri, Oekonomiforvalter fra Erkeln i Westfalen, blev ved at berøre den h. Kjortel helbredet for Veitsdans.

6. Peter Stinners Hustru fra Brachbach blev helbredet for en svær Underlivssygdom.

7. Peter Eule fra Burdenbach, født 21. Febr. 1890, led som Følge af en Hjernebetændelse af fuldstændig Blindhed paa det venstre Øje, af stor Kortsynthed paa det højre Øje og Lamhed i den højre Arm. Lægerne vidste intet Raad. Om Helbredelsen beretter Faderen, en Bjærgværksarbejder, følgende: »Da jeg befandt mig paa Rejsen til Trier, bad jeg til Gud, at han vilde skjænke mit Barn Sundheden eller tage det til sig i Himlen. Da jeg saa kom til den h. Kjortel, og Biskoppen tog mit Barns lamme Haand og bragte den i Berøring med den h. Relikvi og bad over mit Barn, udstødte det et højt Skrig, og saa tænkte jeg i mit stille Sind, at Gud havde hjulpet mit Barn, hvilket ogsaa var Tilfældet. Da jeg var kommen udenfor Domkirken, gav jeg Barnet noget Mad i den lamme Haand, og det spiste med sin lille Haand. Og naar jeg viste det Noget, saa det strax de forskjellige Ting. Og fra det Øjeblik af har det gjenvundet sin Sundhed.«

8. Johannes Wecker, født 12. Aug. 1887, led af Tarm-Tuberkulose og var i Følge Lægeattester uhelbredelig. Den 3. Okt. 1891 rørte han ved den h. Kjortel. Siden den Tid er Barnet fuldstændig helbredet.

9. Søster Stefanie Popp fra Trier havde i den venstre Armhule en knudeagtig, smertefuld Svulst. Efter at have benyttet et Billede af den h. Kjortel forsvandt Svulsten.

10. Josef Wendling fra Gemar i Elsass blev helbredet for Benedder i Rygraden, i Forbindelse med Bullenskab og Pukkeldannelse.

11. Jakob Holzapfel fra Caldenhausen led i 6 Aar af Lamhed i den ene Halvdel af Legemet; i de sidste

to Aar mente Lægen, at Sygdommen var en kronisk Rygmarvsbetændelse. Den 2. Okt. om Aftenen mellem Kl. 9 og 10 blev han med meget Besvær slæbt op ad Marmortrappen til Relikvien, hvor Biskoppen, Dr. Korum sad. Næppe havde den Lamme rørt ved den h. Kjortel, førend han for Alles Øjne lagde Krykkerne bort og uden nogensomhelst Hjælp steg ned ad Trappen og gik til sit Logi.

Blandt de saakaldte »*Naadesbeviser*,« der, som ovenfor omtalt, ikke ere blevne erklærede af Kommissionen for Vidundere, fordi det forekom den tvivlsomt eller i alt Fald ubevist, om de vare underfulde, omtaler Biskoppens Skrift i alt 27 Helbredelser, som ere meget paa-faldende.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Kjøbenhavn. *Mariakongregationen for Ynglinge* fejrede i Mandags sin *15aarige Stiftelsesfest*, ved hvilken Lejlighed en ny stor *Fane* blev indviet. Dagen i Forvejen havde Kongregationen Fælleskommunion, i hvilken en stor Del Ynglinge deltog. Om Eftermiddagen foretog Ynglinge-Kongregationen en længere og lidt besværlig, men herlig Skovtur over Lyngby og Frederiksdal til Farum. Skjønt et Par Byger bragte lidt Uro i Sindene, holdt Vejret sig dog nogenlunde, og baade den smukke Tur forbi Lyngby og Fursøen og Hjemvejen over Birkerød foregik i den rette gemytliche Skovstemning.

Til Stiftelsesfesten Mandag Aften havde ikke blot Kongreganisterne indfundet sig talrig, men ogsaa deres Forældre og Andre, som interesserede sig for Ynglinge-kongregationens vigtige Opgave, saa at Jesu Hjertes Kapel var fyldt indtil sidste Plads. I Anledning af Fa-

neindvielsen omtaltes i Festprædikenen navnlig en Fanens Betydning. Fanen, udviklede den højærv. Taler, samler Soldaterne om sig, lærer dem Troskab og Lydighed og begejstrer under Kampen. Saaledes burde mange, ja alle katholske Ynglinge, slutte sig sammen om denne Fane. Kongregationen tæller nu 60 Ynglinge, men der manglede endnu mange; vilde Alle slutte sig til den, vilde det dobbelte, ja, et endnu langt større Antal opnaas. I Aar havde f. Ex. mange Konfirmander meldt sig til Optagelse, men de havde ikke givet Møde. Og dog var det af største Vigtighed for dem at finde i Kongregationen en Støtte i Livets vanskeligste og farligste Aar. — Et Enhedstegn var Fanen, men ogsaa om Troskab mindede den Ynglingene. De havde ved et højtideligt Løfte bundet sig til Kongregationen og turde derfor ikke blive Faneflygtige. De havde paa en højtidelig Maade aflagt dette Løfte i Hovedkirken, i hele Menighedens Paahør. Kommer derfor, I, som i ungdommelig Letsindighed have svigtet Kongregationen, vender tilbage til Eders Fane og værer tro imod den! — At Fanen begejstrer til Kamp, beviser Danmarks store Sejr i Volmerslaget; den Gang begejstrede Fanens Tilsynekomst de vaklende Stridsmænd og førte dem til Sejr.

Efter Prædikenen uddeltes *Æresdiplomerne* fra Altret til følgende Kongreganister: Vilhelm Søbye, Peter Brunke, Marius Benfeld, Francesko Grugni og Joh. Pfaffstetter. Det er nemlig Skik og Brug i Kongregationen, at de, som i Aarets Løb regelmæssig have været tilstede ved Møderne og Fælleskommunionerne faa en Præmie. 19 Medlemmer have modtaget den, hvilket uden Tvivl er et meget anseeligt Tal, efterdi det ikke altid er saa let at gjøre sig fri paa de bestemte Dage. Enhver, som i fem Aar har faaet en saadan Præmie, modtager saa en særlig Udmærkelse, nemlig det ovenfor omtalte *Æresdiplom*, som for dem ogsaa i Fremti-

den kan være et smukt Vidnesbyrd om deres paa en god og værdig Maade tilbragte Ungdomstid.

Efter Prædikenen fandt den højtidelige Faneindvielse Sted, og Indvielsesbønnen til den h. Gudsmoder blev bedet af alle Kongreganisterne. Den smukke og oploftende Højtidelighed sluttede derefter med »Te Deum« og den sakramentale Velsignelse.

Frankrig. Den henrundne Uge har været Vidne til et afskyeligt Mord, idet den franske Stats Overhoved, Præsident *Carnot*, i Lyon er bleven et Offer for en ungdommelig Snigmorders Dolk. I Lørdags var Præsidenten rejst til Lyon for at tage en Udstilling i Øjesyn og i Søndags modtog han Repræsentanter fra Byens verdslige og kirkelige Autoriteter; i Spidsen for de Sidstnævnte stod Ærkebiskop *Couillé*, hvem Regeringen paa Grund af hans Holdning overfor de nye kirkefjendtlige Love om Kirkeformuens Bestyrelse netop for nylig havde berøvet sin Gage. Dagen efter, Mandag henimod Midnat, havde Præsidenten udaandet sin Sjæl som et Offer for et skændigt Attentat. Præsident Carnot var vel ikke et Mønster i Henseende til Opfyldelsen af sine kirkelige Pligter, men ikke desto mindre kan *ingen* Forholdsregel imod Kirken, som er bleven tagen under hans Præsidentskab — og de ere mange — tilskrives *ham personlig*, tværtimod, han har ofte vist, at han ønskede Opretholdelsen af Freden mellem Kirken og Staten. Henimod Midnat forlangte Carnot at skrifte, hvorfor Ærkebiskop *Couillé* af Lyon strax ilede til Præfekturet og ydede Præsidenten den kirkelige Bistand. Kl. 12^{1/2} meddelte Ærkebiskoppen den Døende den sidste Salvelses Sakramente, som Carnot modtog ved fuldkommen Bevidsthed.

Morderen har aabenbart i Carnot villet ramme *Statens Overhoved*, thi Carnots *Person* kan næppe være bleven betragtet af Forbryderen som Gjenstand for Atten-

tatet, da Carnot stedse har holdt sig indenfor sit forfatningsmæssige Omraade og kun har været en udførende Faktor af det, som Parlament og Ministerium havde udtænkt og besluttet. Men denne Omstændighed gjør Gjerningen endnu brutalere. Siden den 13. Marts 1881, da Kejser Alexander II. af Rusland maatte lade sit Liv under Nihilisternes Bomber, ere over 13 Aar henrundne; det har siden den Tid ikke manglet paa Attentater paa Fyrster og Statsoverhoveder, men de afskyelige Mordforsøg havde dog i det mindste ikke den Ramtes Død til Følge — denne Kjæde af forsøgte Mord paa dem, som ere i Besiddelse af den højeste Myndighed, kaster en saare *mørk Skygge* paa vor Tid, aabner et *frygteligt Perspektiv* for Fremtiden og er en med flammende Træk skreven *Lære* for Alle, som ville forstaa Tidens Tegn. »Paa deres Frugter skulle I kende dem« — den falske Oplysning, den kirkefjendtlige Liberalisme, Frimureriet, den moderne Udviklings Omstyrting af de sociale Forhold — det er altsammen Faktorer, der modner Forbrydelsen, som paa en afskyelig Maade træder os imøde i Angrebene paa Personer og Ejendom og i de politiske Attentater. Allerede mange Gange er et »Mene Thekel Phares« bleven skrevet for den bedaarede Verden paa Væggen af vore Dages Historie af Guds usynlige Haand, som trods alle Kirkefjenders Raseri dog ikke lader sig bespotte. Om Magthaverne og Lovgiverne drage en Lære deraf, bliver imidlertid et andet Spørgsmaal.

Ungarn. Et smertefuldt Slag for den h. Faders Hjærte er Kulturkamp-Heltenes Sejr i Ungarn. Overhuset, som for nogle Uger siden havde forkastet det obligatoriske borgerlige Ægteskab med 21 Stemmers Majoritet, har nu vedtaget det med 4 Stemmers Majoritet. I Ungarn har hverken den »apostoliske Krone«, eller den konservative Adel, eller det katholske Folk, noget at sige; uden Modstand regerer der det *kalvinisk-jodisk-frimureriske Parti*, en Liberalisme af værste Slags.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 1. Juli. Søndag e. Pintse. Apostelfyrsterne Petri og Pauli Fest. (Kvartalskollekt af Peterspenge i alle Vikariatets Kirker og Kapeller). — **2. M.** Marias Besøgelse (fejres følgende Søndag). — **3. Ti.** Irenæus, Biskop og Martyr. — **4. O.** Oktavdag (Kl. 8¹/₄ h. Messe for Ansgariusforeningen). — **5. To.** Cyrillus og Methodius, Biskopper og Martyrer. — **6. F.** Oktav af Apostelfyrsterne Petri og Pauli Fest (Kl. 8¹/₄ h. Messe til Ære for Jesu guddommelige Hjærte; Kl. 8 Aften Broderskabsandagt). — **7. L.** Votivofficium af den ubesmittede Undfangelse.

Søndag den 8. Juli. 8. Søndag e. Pintse. Marias Besøgelse

Mødreforeningen. Tirsdag den 3. Juli Kl. 8¹/₄ læses i St. Ansgars Kirke den h. Messe for Foreningens Medlemmer og Anliggender. Efter Messen et kort Foredrag for Mødrene.

Rosenkransbroderskabet. I Sommermaanederne bortfalde de maanedlige Møder med Procession i St. Ansgars Kirke.

Den eucharistiske Forening. Tilbedelsen den 1ste Fredag i Juli, August og Sept. bortfalder som sædvanlig.

St. Andreas Kollegiet i Ordrup slutter sit Skoleaar Torsdag d. 5. Juli Kl. 10 Form. med højtidelig Præmieuddeling og Te Deum i Kirken, hvortil Elevernes Forældre og alle Skolens Velyndere venligst indbydes.

Det nye Skoleaar begynder Torsdag d. 30. August.

Mariakongregationen for Ynglinge, De sædvanlige Mandagsmøder afholdes ikke i Juli og August, men gjenoptages den første Mandag i September. — Første Søndag i August holdes Fælleskommunion.

Katholsk Lærlingeforening afholder Søndag d. 1. Juli en festlig Sammenkomst, hvortil alle katolske Ynglinge indbydes.

Elisabethforeningen lader Onsdag den 4. Juli Kl. 7 i St. Ansgars Kirke læse en h. Sjælemesse for sit afdøde Medlem, Fru A. Hutters.

Sct. Josefs Gilde. Mandag d. 9. Juli Kl. 8¹/₄ Aften i Lokalet Bredgade 67, 2. S. o. G.: **Mindeaften** om Kong **Knud d. Hellige**, hvortil alle de ærede Brødre bedes at møde.

Tillige indbydes Gildets Venner og Bekjendte (kun Mænd), som indføres ved Brødrene, til at bære Gildet med deres Nærverelse paa denne Mindeaften.

Unio. Søndag d. 15. Juli stor Skovtur til Vogns; nærmere ved Opslag paa Keglebanen og i næste Nr. af Ugebladet.

Prisen for Deltagerne er for Medlemmer kun **1 Kr.** Besøgende, indførte ved et Medlem. 2 Kr. 50 Øre.

Undertegnede, som er Elev af Akademiet, modtager Elever i Tegning og Maling samt Perspektiv.

Thora Petersen, Adilsvej 11, 3. S. Fredbg.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Toogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, St. Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 27.

Søndagen den 8. Juli.

1894.

Indhold: Den h. Faders Encyklika til Fyrsterne og Nationerne. Efterretninger fra Ind- og Udland: Kjøbenhavn. England. Holland. Altona. Bekjendtgjørelser. — Tillæg: „Vor Frue af Lourdes“.

Den h. Faders Encyklika til Fyrsterne og Nationerne.

(Forts.)

—o—

Vi have med Villie gjort opmærksom paa disse Enkeltheder, fordi de indeholde en Indbydelse til Fred og Forsoning, og det saa meget mere som Vi have lagt Mærke til, at Østerlænderne i vore Dage vise sig langt forsonligere mod Katholikerne, ja endog lægge en vis Imødekommen og Velvillie for Dagen. Dette viste sig til Vor store Glæde paa en ganske særegen Maade for nylig, idet Vore, som vare komne sammen i et fromt Øjemed i Orienten, bleve modtagne med den mest ud-søgte Forekommenhed og Hjærtelighed. Derfor hen-vende Vi Vore Ord til Eder alle, I, som ere adskilte fra den katholske Kirke, hvad enten I nu tilhøre den græske eller en anden østerlandsk Ritus. Det er vort

inderligste Ønske, at Enhver iblandt Eder vilde overveje hos sig selv de indtrængende og kjærlighedsfulde Ord, som Bessarion fordum henvendte til Eders Forfædre: »Hvad skulle vi svare Gud, naar han spørger os, hvorfor vi have skilt os fra vore Brødre, vi, for hvis Skyld han selv er stegen ned fra Himlen, er bleven Menneske og er død paa Korset, for at forene os og føre os til den eneste Faaresti? Hvorledes ville vi kunne retfærdiggjøre os overfor vore Efterkommere? Nej, ærværdige Fædre, lader os ikke taale en saadan Skjændsel! Lader os ikke give Rum i os for et saadant Sindelag! Lader os ikke yde os selv og Vore denne slette Tjeneste!«

Overvejer med Opmærksomhed det, Vi fordre, og overvejer det overfor Guds Aasyn. Ikke ledet af jordiske Interesser, men nødt ene og alene af den guddommelige Kjærlighed og Længslen efter, at Alle skulle vorde salige, tale Vi til Gunst for en Udsoning og Forening med den romerske Kirke; men en fuldkommen og uforbeholden Forening mene Vi. Den bestaar imidlertid i noget andet, end blot i et hvilket som helst vilkaarligt Samfund af Troslærdomme og i en vis gjensidig broderlig Kjærlighed. Den sande Forening blandt de Kristne er den, som Kirkens Stifter Jesus Kristus har anordnet og villet: den nemlig, som bestaar i Troens Enhed og Styrelsens Enhed. Heller ikke have I Grund til at frygte for, at Vi eller Vore Efterfølgere skulde indskrænke Eders Rettigheder og Eders Patriarkers Privilegier og de enkelte Kirkers Ritus og Skikke. Thi det har ogsaa stedse været den Apostoliske Stols Grundsatning og Sædvane og vil vedblive at være det i hele Fremtiden, uden nogen som helst Sneverhjørtethed at tage tilbørlig Hensyn til ethvert enkelt Folks ejendommelige Udvikling og særegne Skikke. — Ere I derimod atter blevene gjenforenede med Os, ville Eders Kirker med Guds Bistand underfuldt voxte i Henseende til

Glands og Anseelse. Maatte Gud da bønføre Eders egen Bøn: »Forund, at den kirkelige Skilsmisse ophører, — Du samle de Adsplittede og føre de Vildfarende tilbage, og foren dem med Din hellige, katholske og apostoliske Kirke.« (Af den h. Basilius' Liturgi.) Opvækker derfor hos Eder hin eneste hellige Tro, som den graa Oldtid vedholdende har overleveret baade til Eder og til Os, som Eders Fædre og Forfædre have bevaret uforvansket, og som med en hellig Kappelyst ogsaa er bleven forherliget af Mænd som Athanasius, Basilius, Gregorius Nazianzenus, Johannes Chrysostomus, begge Cyrillerne og saa mange Andre ved deres uforlignelige Dyder, ved deres straalende Talent, ved deres solide Kundskaber; Mænd, hvis Berømmelse i al Sandhed baade Orienten og Occidenten kan kalde sin Ejendom som et fælleds nedarvet Gode.

Her henvende Vi Os endnu ganske særlig til Eder, alle I slaviske Folkefærd, om hvis Berømmelse Historiens Annaler berette Os saa mangfoldige Ting. I vide, hvad Slaverne have den h. Cyrillus og Methodius at takke for, disse Eders Tros Fædre, hvis Minde Vi selv for nogle Aar siden have omgivet med en ny Glands. Det er disse Mænd, som ved deres Dyder og Arbejder have gjort den almindelige Kulturs og Forløsningens Velgjerninger tilgængelige for de fleste Nationer af Eders Stamme. Derfor bestod der i lange Tider det skønneste gjensidige Forhold mellem Slaverne og de romerske Paver, et Forhold fuldt af Velgjerninger paa den ene Side og fuldt af trofast Hengivenhed paa den anden Side. Naar nu en ulyksalig Tid har gjort en stor Del af Eders Fædre fremmede for den romerske Tro, som de fordem bekjendte sig til, saa betænker vel, hvor stor en Velsignelse det vil bringe Eder, naar I atter vende tilbage til Troens Enhed. Heller ikke Eder undlader Kirken at kalde tilbage til sine Arme, for at tilbyde Eder mangfoldige Hjælpe midler til at fremme

Eders Frelse, Eders jordiske Velfærd og Eders Berømmelse.

Med en ikke ringere Kjærlighed hviler Vort Blik paa hine Nationer, som i en nyere Tid ved en ganske usædvanlig Omvæltning af alle Forhold og Tilstande ere blevne skilte fra den romerske Kirke. Maatte de glemme de henrundne Tidens forskjellige skiftende Tildragelser, hæve deres Blik over alt Jordisk og, ene og alene besjælede af Ønsket om at finde Sandheden og med den Frelsen, betragte den af Jesus Kristus stiftede Kirke. Naar de sammenligne deres Religionssamfund med Kirken og overveje, hvorledes det forholder sig med Religionen i dem, saa ville de med Lethed indrømme, at de, forglemmende den gamle Tro, ved mangehaande Vildfarelser have ladet sig henrive til Forandringer i mange og højst vigtige Sager. Lige saa lidt ville de nægte, at de af den Sandhedens Arvelod, som Ophavsmændene til Forandringerne have taget med sig ved deres Løssigelse fra Kirken, næppe have en eneste sikker og paalidelig Trosformular tilbage. Ja, saa vidt er det allerede kommet, at Mange ikke undse sig for at angribe Fundamentet selv, paa hvilket hele Religionen og Menneskeslægtens hele Haab hviler, og som ikke er noget andet, end vor Frelsens, Jesu Kristi guddommelige Natur. Paa samme Maade frakjende de nu det gamle og nye Testaments Bøger, som de forhen anammede som inspirerede af den Helligaand, al guddommelig Anseelse. Men det maatte rigtignok ogsaa ubetinget ende saaledes, efter at der engang var tilstaaet Enhver Ret til at fortolke Skriften efter eget Fordogt-befindende og Skjøn.

Herfra hidrører da ogsaa den Kjendsgjerning, at den Enkeltes Samvittighed, med Tilsidesættelse af enhver anden Leveregel, opstilles som den eneste Norm, som den eneste Rettesnor for deres Handlinger. Herfra hidrøre de mangfoldige hinanden modsigende Meninger

og Sekter, som tilsidst udarte i den rene Naturalisme og Rationalisme. Derfor have de intet Haab om en Forening i Henseende til Lære og forkynde og anbefale blot en Forening, hvis Baand den broderlige Kjærlighed er. Hvad dette Sidste angaar, gjøre de nu rigtignok vel; thi vi maa jo Alle være forenede med hverandre ved gjensidig Kjærlighed. Jesus Kristus har jo dog selv frem for alt andet anbefalet og villet dette, at netop den gjensidige Kjærlighed skulde være Kjendetegnet paa hans Disciple. Men hvorledes kan vel den fuldkomne Kjærlighed forene Sindene, naar Aanderne ikke ere forenede ved Troen? Af disse Grunde have Mangfoldige blandt de Mennesker, om hvem Vi her tale, i det de fulgte deres sunde Dømmekraft og deres Kjærlighed til Sandheden, søgt Frelsens sikre Vej i den katholske Kirke. Thi det stod klart for dem at de ikke kunde være forenede med Jesus Kristus som Hovedet, naar de ikke vare forenede med hans hemmelighedsfulde Legeme, hvilket Kirken er; og at de ej heller kunde annamme Kristi uforfalskede Lære, naar de tilbageviste det retmæssige Læreembede, som er bleven overdraget til Petrus og hans Efterfølgere. De se nemlig, hvorledes den sande Kirke, der ved de Kjendetegn, som dens guddommelige Grundlægger har paa-trykt den, er gjort kjendelig for Alle, finder sit fuldkomne Udtryk i den Romerske. Derfor findes der ogsaa iblandt dem mange Mænd med en skarp Dømmekraft og endnu finere Takt, som have været i Stand til at granske i den kristelige Oldtid, og som i deres solide Værker tydelig og klart have bevist Kirkens vedvarende Bestaaen fra Apostlenes Tid, dens Dogmers Uforanderlighed og dens altid ligedannede Forfatning. Overfor dette herlige Exempel, som saa mange Mænd have givet, taler meget mere Vort Hjærte end Vor Mund til Eder, dyrebareste Brødre, som nu allerede i tre Hundrede Aar ere skilte fra Os i Troen, og til Eder, som

af en eller anden Grund senere have sagt sig løs fra Os: Lader os alle mødes til Enhed i Troen og i Guds Søns Erkjendelse (Efes. 4, 13.) Til denne Enhed, som den katholske Kirke aldrig har savnet, eller nogensinde kan savne, indbyder Vi Eder, idet Vi i Kjærlighed udstrække Vor Højre imod Eder. Allerede i lang Tid har den fælles Moder, Kirken, kaldt Eder tilbage; med Længsel vente alle Eders katholske Brødre paa Eder, for at I sammen med os maa tjene Gud i Hellighed og være forenede med os i fuldkommen Kjærlighed ved Bekjendelsen af ét Evangelium, én Tro og ét Haab.

For at føre denne længselsfuldt attraaede Enhed til harmonisk Fuldendelse, vende Vi Os nu ogsaa til alle hine, saamange de ere paa Jordens vide Kreds, hvis Frelse allerede i lang Tid er en Gjenstand for Vor aarvaagne Omsorg og Vore Tanker: Vi mene Katholikerne, som ved deres Bekjendelse af den romerske Tro ere undergivne den Apostoliske Stol og derved forenede med Kristus. Dem behøve Vi ikke først at opmuntre til den sande og hellige Enhed, eftersom de ved Guds Naade allerede tilhøre den; men Vi formane dem om, at de ikke tillade, at Guds højeste Naadegave i Betragtning af de alle Vegne voxende Farer lider Skade ved deres egen Lunkenhed og Skjødesløshed. Maatte de til den Ende hente Rettesnoren for deres Tænke- og Handlemaade fra de Sandheder, som Vi have indskjærpet de katholske Nationer, baade enkeltvis og i Almindelighed. Maatte de frem for Alt følge dette som ledende Grundsætning: Kirkens Læreembede og Autoritet bør man ikke sneverhjærtet og mistroisk, men med hele sin Sjæl og med elskende Hengivenhed adlyde i Alt. —

Ved denne Lejlighed bør de vel overveje, hvor skadeligt det er for den kristelige Enhed, at Vildfarelsen i Form af forskellige Meninger i mange Henseender har formørket, ja endog udsløttet Kirkens sande Begreb

og Væsen. I Følge dens guddommelige Grundlæggers Villie og Anordning skal den nemlig være et i sin Art fuldkomment Samfund, hvis berettigede Opgave er, at undervise Menneskene i Evangeliets Forskrifter og Love og at føre dem ved Hævdelsen af sædelig Renhed og Udøvelsen af de kristelige Dyder til hin Salighed i Himlen, som er forjættet ethvert Menneske. Og fordi Kirken, som sagt, er et fuldkomment Samfund, derfor er den i Besiddelse af en Livskraft, af et Livsprincip, som ikke kommer udefra, men indefra dens egen Natur i Følge guddommelig Anordning. Netop af denne Grund har den i Overensstemmelse med sin Natur Magt til at give Love og maa den i sin Lovgivning være uafhængig af Enhver, ligesom den ogsaa er fri i alle andre Ting, som høre indenfor dens Retsomraade. Denne Frihed er imidlertid ikke af en saadan Beskaffenhed, at den paa nogensomhelst Maade giver Anledning til Skinsyge og Misundelse. Thi Kirken stræber ikke efter Magt og Indflydelse, og heller ikke lader den sig paa nogensomhelst Maade lede af Interesser. Den vil, den søger kun Et: nemlig at opretholde Udøvelsen af de kristelige Dyder blandt Menneskene og paa denne Maade, ad denne Vej at drage Omsorg for deres evige Frelse. Dog plejer den ogsaa stedse at vise Venlighed og at øve moderlig Overbærelse, ja endog, uden ensidigt at staa paa sine Rettigheder, ofte at vise Staten mangehaande Begunstigelser, overalt, hvor Nødvendigheden maatte fordre det. Et glimrende Bevis herpaa ere Konkordaterne, som saa ofte ere blevne afsluttede med Riger og Stater. — Men hvorledes ere Tidsforholdene i vore Dage, naar vi betragte Sagerne i deres sande Skikkelse. Det er næsten bleven til en Sædvane, at betragte Kirken med Mistillid, at ringeagte den hovmodigt, at hade og lumskelig at bagtale den. Og, hvad der er endnu værre, der opbydes og iværksættes Alt, for at tvinge den ind under de verdslige Magthaveres

Herredømme. I det Øjemed har man berøvet den dens timelige Goder og indskrænket dens Frihed indtil det Yderste, i det Øjemed har man vanskeliggjort Seminariedannelsen, udstedt de strængeste Love mod Gejstligheden, opløst og landsforvist de religiøse Ordenssamfund, som dog ere en Hovedstøtte for Kirken, med et Ord: baade i Theori og Praxis gjenoplivet de Febronianske Grundsætninger og det i en skærpet Skikkelse. Det vil ikke sige Andet, end at gjøre Vold paa Kirkens helligste Rettigheder. Imidlertid tænker man ikke paa, at dette er til største Skade ogsaa for Staterne, fordi det netop staar i aabenbar Modstrid med Guds Hensigter. Thi Gud den Almægtige, Verdens Herre og Skaber, som stillede det menneskelige Samfund under den verdslige og gejstlige Myndighed, vilde rigtignok, at det skulde være forskjellige Myndigheder, men paa ingen Maade, at de skulde være adskilte indbyrdes og gjensidig bekæmpe hinanden. Dog ikke alene Guds Villie, men ogsaa det menneskelige Samfunds Fællesvel fordrer absolut, at den verdslige Myndighed i sine Regeringsforholdsregler handler i fuldkommen Overensstemmelse med den kirkelige. Derfor har Staten sine Pligter og Rettigheder, der ere fuldtud ejendommelige for den, men paa samme Maade har Kirken ogsaa sine; Begge: Stat og Kirke maa imidlertid ved fuldkommen Endrægtighed være forbundne med hinanden. — Paa denne Maade ordnes endelig det gjensidige Forhold mellem Stat og Kirke. Derved vil saa ogsaa den Spænding ophøre mellem Begge, som i vore Dage bringer Forvirring ind i Alt og af mere end én Grund kun lidet svarer til Klogskabens Fordringer og volder alle Gode yderst mange Vanskeligheder. Da ville ogsaa Undersaatterne, naar begge Myndigheders Interesser hverken ere sammenblandede eller skilte fra hverandre, uhindret give Kejseren, hvad Kejserens er, og Gud, hvad Guds er.

En anden stor Fare truer Enheden fra den Sekt, som gaar under Navn af Frimureriet, og som allerede i lang Tid tynger paa en uhyggelig Maade navnlig paa de katholske Nationer. Begunstiget af de forvirrede Tidsforhold, hovmodigt paa Grund af sin Magt, sine Midler og sit Held, opbyder den det yderste, for at befæste og udbrede sit Herredømme. Fra dens Skjulesteder og Smutkroge er den allerede naaet til offentlig at optræde midt i Stæderne, og har endog, for ligesom at udfordre Gud, opslaaet sit Sæde i denne Stad, Midtpunktet for den katholske Verden. Og, hvad der er det sørgeligste ved det Hele: overalt, hvor den sætter Foden, trænger den ind i alle Samfundskredse, blander den sig i alle Statens Institutioner, for tilsidst at faa Alt i sin Haand og gjøre Alt afhængig af den. Dette er en saare bedrøvelig Kjendsgjerning; thi hele Verden kjender denne Sekts forkastelige Grundsætninger og ugudelige Planer. Under Paaskud af at forsvare de almindelige Menneskerettigheder og at fornye det borgerlige Samfund, angriber den paa en fjendsk Maade Kristendommen, forkaster den overnaturlige Aabenbaring, forhaaner de fromme Øvelser, Sakramenterne og alt Helligt som Overtro. Den søger at berøve Ægteskabet, Familien, Ungdommens Opdragelse, den private og offentlige Undervisning deres kristelige Karakter og bestræber sig tillige for at udrydde af Folkenes Hjærter al Ærefrygt for menneskelig og guddommelig Autoritet. Fremdeles lærer Sekten, at Mennesket bør ære Naturen og alene fra dens Grundsætninger hente sig Maal og Retsnor for al Sandhed, Sædelighed og Retfærdighed. Paa denne Maade maa Mennesket mere eller mindre synke tilbage til hedenske Sæder og Skikke, som kun ville blive desto tøjlesløsere, jo mangfoldigere de tillokkende Pirringsmidler ere i vore Dage. — Endskjønt Vi ved en anden Lejlighed paa en indtrængende Maade have talt om denne Gjenstand, saa gjør den apostoliske Aar-

vaagenhed det dog til en Pligt for Os, at komme tilbage dertil og atter og atter at indskærpe, at overfor en saa stor Fare er ingen Forholdsregel saa virksom, at den gjør en anden endnu virksommere Forholdsregel overflødig. Maatte Gud naadigt hindre ethvert forbryderisk Foretagende; men det kristelige Folk skal vide og være gennemtrængt af, at det er nødvendigt at afryste Sektens uværdige Aag; og de, som føle sig smerteligst kuede af det, nemlig Italienerne og Franskmandene, bør være desto ivrigere i at afryste det. Med hvilke Vaaben, paa hvilken Maade de sikrest naa til Maalet, have Vi allerede tidligere fremstillet. Sejren er ogsaa utvivlsom for Enhver, som sætter sin Lid til den guddommelige Fører, der har sagt: »Jeg har overvundet Verden.« (Joh. 14, 33.)

Hvilket virksomt Frelsemiddel mod alle Onder, hvilken underfuld Overflod paa alle Goder vilde der ikke være skjænket Verden, naar disse to Farer saaledes vare fjærnede og Rigerne og Staterne atter vare vendte tilbage til Troens Enhed! Vi ville i det mindste berøre de hovedsageligste.

Det Første angaar Kirkens Værdighed og Stilling. Den vilde nemlig i saa Fald atter indtage den Rang i Henseende til Ære og Fortrin, som tilkommer den, og uden at være en Gjenstand for Misundelse og med fuldkommen Frihed fortsætte sin Vandring som Sandhedens og Naadens Uddeler til Frelse og Velsignelse for Nationerne. Thi, da Gud har givet Menneskeslægten den til Lærer og Fører, kan den mere end nogen Anden give Anvisning paa de passende Midler og Veje, for at styre Tidens dybt indgribende Omskiftelser til Bedste for Samfundet, for at løse de mest udviklede Spørgsmaal, og for i enhver Henseende at gjøre Ret og Retfærdighed gjældende, som jo er Statens sikreste Støtte.

Fremdeles vilde den gjensidige Tilnærmelse mellem Nationerne i en væsentlig Grad vinde Fremgang, hin

Tilnærmelse, som man mere end nogen Sinde maa attraa i vore Dage, for at hindre Krigens modbydelige Begivenheder. — Vi se med egne Øjne, i hvilken Stilling Europa befinder sig. Allerede i en lang Aarrække have vi ikke meget mere end blot et Skin tilbage af Fred. Da den gjensidige Tillid er forsvunden og har gjort Plads for Mistillid, beskæftige alle Nationer sig om Kap med at ruste sig til Krig. Den uerfarne Ungdom tvinges med Magt ind paa den farlige militære Løbebane, hvor den maa savne Forældrenes Raad og undrages deres Autoritet. I den mest blomstrende og kraftigste Alder kaldes Mændene bort fra Agerdyrking, fra nyttige Studier, fra Handel og Haandværk og dømmes til at føre Vaabnene. Paa Grund af de uhyre Udgifter tømmes saa Statens Kasse, Landenes Rigdom smelter sammen og den Enkeltes Formue lider stor Skade. Vi ere allerede naaede saa vidt, at den bevæbnede Fred lidt efter lidt er bleven utaalelig. Skulde en saadan Tilstand i det borgerlige Samfund have sin Grund i Naturen? Og dog kunne vi ikke frigjøre os for den og naa til sand Fred, uden formedelst Jesu Kristi Naade. Thi til Undertrykkelsen af Ærgjærigheden, Begjærligheden efter fremmed Gods og Misundelsen, disse Laster, som jo fortrinsvis tænde Krigsfaklen, gives der intet virksommere Middel, end de kristelige Dyder og navnlig Retfærdigheden. Kun naar disse Dyder blive herskende, kunne Folkenes Rettigheder og Traktaternes Hellighed bevare deres Ukrænkelighed og Broderlighedens Baand deres varige Fasthed, idet Alle ere gennemtrængte af denne eneste Tanke: »Retfærdighed hæver Nationerne.« (Ordsp. 14, 34).
 (Sluttes.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Kjøbenhavn. Om den højtidelige Sjælemesse for Præsident *Carnot*, der fandt Sted i Onsdags i St. Ansgars Kirke, skriver »Berl. Tid.« Følgende: Der flagedes paa halv Stang talrige Steder i Byen, saavel over private Huse, som, saaledes paa Kongens Nytorv, fra offentlige Bygninger som Charlottenborg og det kgl. Theater. Samtlige Gesandtskabshoteller bar Sørgeflag og Bredgade igjennem vajede Side om Side danske og franske Flag. Den katholske Kirke i Bredgade var saavel ind- som udvendig smykket til den forestaaende Sørgefest. Façaden var behængt med Flor, Faner og Skjolde, og det Indre var næsten overalt klædt i Sorgens mørke Farve. Væggene vare helt rundt, fra det Nederste af Vinduerne til Gulvet, klædt med Sort, ligesom Altret, Orgelet og Prædikestolen. Paa de fremspringende Partier, som skille Vinduesnicjerne, var anbragt sortbehængte Skjolde, der i Sølv vexlende bar Bogstaverne *R. F.* og *C.* (*Republique Française* og *Carnot*). Ved Orgelet saas en Dekoration af florhyllede franske Faner omgivende et stort Skjold med et *C*, og tvende andre Faner, ligeledes med Sørgeflor, vare anbragte til begge Sider af Koret ovenover Sidealtrene.

Katafalken var fuldstændig hyllet i Sort, bar Tricoloren og en Række prægtige Krands. Fra den franske Legation saas saaledes en mægtig Krands i de franske Farver, bundet inderst med røde Roser og derefter med hvide Nelliker og blaa Kornblomster. En anden Krands var fra Konsulatet og ved Siden af den laa en Krands fra den herværende franske Koloni. Øverst paa Katafalken var anbragt en stor Blomsterdekoration i Roser og Lilier fra »*Alliance Française*«, ligesom danske Kunstnere, der have opholdt sig i Paris, havde bevidnet deres Deltagelse som Tak for udvist Gjæstfrihed i Frankrig. Til begge Sider af Katafalken vare

otte brændende Voxlys anbragte i høje, florumvundne Kandelabre, og Koret var udsmykket rigt med grønne Planter. Alt i Alt frembød Kirken et overordentlig smukt Skue, der stemte Sindet til Alvor med sit Væld af Lys og Blomster paa den sorte Grund.

Reserveret for de kongelige Herskaber, der agtede at overvære Sørgehøjtideligheden, var forgyldte Stole anbragte foran Stolestaderne, og for de anmeldte Deputationer og Honoratiores stod de fem første Stolerader paa hver Side betrukne med sort Klæde med Sølvfryndser. Hurtig fyldtes den lille Kirke af Sørgeskaren, Herrerne i Gala, Damerne i Sørgedragt. Blandt de Tilstedeværende bemærkedes Ds. Excell. Conseilspræsident *Estrup*, Justitsministeren, Marineministeren, Krigsministeren, Kultusministeren og Udenrigsministeren. Af Rigsdagens Formænd saas Landstingets Formand, Højesteretsadvokat *Liebe*. Folkethingets Formand er som bekjendt for Tiden fraværende fra Byen. Samtlige Medlemmer af de herværende fremmede Gesandtskaber vare mødte. Ligeledes havde »Alliance Française« givet Møde ved sin Bestyrelse foruden en Deputation fra de Haandværkere og Kunstnere, der have sendt den i Bladene omtalte Sølvkrands til Carnots Kiste. Den danske Kunstnerstand var repræsenteret ved Kunstnerforeningens fungerende Formand, Landskabsmaler Niss, samt Bestyrelsesmedlem, Maler Joh. Rohde.

Kl. 10 ankom *Hs. Majestæt Kongen* og deres kongelige Højheder *Kronprindsen*, Prinds *Valdemar* og Prinds *Christian* med Følge. De høje Herskaber modtoges ved Kirkens Indgang af den højærværdigste Biskop, Msgr. *Johannes v. Euch*, og den franske Gesandt, Grev *d'Ormesson*, og førtes op til de for Herskaberne reserverede Stole foran Koret.

Strax derefter begyndte den højtidelige Pontifikal-Sjælemesse, frembaaret af *den højærværdigste Biskop*, der assisteredes af d'Hrr. Gejstlige, Sognepræst Braun

(assisterende Præst), Johansen (Diakon), v. Geyr (Subdiakon) og Dr. Hansen (Ceremoniar). Overordentlig stemningsfuldt og højtideligt ledsagede Kirkens Sangkor, under Dirigentens Hr. Michaelsens Ledelse og Hr. Organist Hammermüllers Orgelaccompaniment, med flerstemmige latinske Sange det hellige Messeoffer. Efter Messen foretog den højærværdigste Biskop Absolutionen over Katafalken medens samtlige Tilstedeværende rejste sig.

Kl. 11¹/₄ var Sørgehøjtideligheden endt, og den franske Gesandt, Grev *d'Ormesson*, modtog ved Kirkens Udgang Kondolencer saavel af de kongelige Herskaber som af de talrige Andre, der ved deres Nærværelse havde bevidnet deres Deltagelse i den Sorg, der har ramt det Land, hvis Repræsentant han er. Langsomt tømtes Kirken for derefter at give Plads for den talrige Skare, der havde ventet udenfor, for i det mindste at faa Kirkens Udsmykning at se.

England. Om den h. Faders *Encyklika* til Fyrsterne og Nationerne skriver det protestantiske engelske Blad »Daily Graphic«: »Denne Oldings Opfordring til Enighed i Troen vil blive modtaget med al den Højagtelse, som man skylder Leo XIII.s Person, om ikke hans Autoritet«. Et andet protestantisk Blad, »Daily Chronicle«, sagde før Encyklikaens Offentliggjørelse: »Der gives intet mere indtrængende Bevis paa den Indflydelse, som den katholske Kirke stadig udøver, end den Kjendsgjerning, at man venter paa den nye pavelige Encyklika med langt større Spænding, end Tilfældet vilde være med alle andre Suveræners Taler og Manifeste.« Leo XIII.s Testament, skriver Bladet fremdeles, henvender sig opløftende, forsonende og oplysende til Forstanden og Hjærtet. Leo XIII. har under sin 16-aarige Regering tilstrækkelig bevist, at han forstaar at bedømme Tiden og Forholdene paa den rette Maade. Øjeblikket, i hvilket han efter langvarige Anstrengelser

ogsaa har opnaaet et godt Forhold til det skismatiske Ruslands Hersker, maa sikkert anses som vel skikket til en Formaning »til alle Fyrster og Nationer«.

Man kan let nok — hvad enkelte tyske liberale og materialistiske Blade have gjort — med faa Ord affærdige Encyklikaen og frakjende den »praktiske Resultater«. At de skismatiske og protestantiske Nationer ikke i en Haandevending vilde følge hans faderlige Indbydelse, har Leo XIII. ingenlunde næret Tvivl om. Den h. Stols Politik er ikke saa kortsynet og korthaandet, at den mener, at hundred- og tusindaarige Onder lade sig fjærne fra i Dag til i Morgen. Leo XIII. vil virke vækkende, befrugtende og forberedende siden lang Tid. Han gaar ud som Sædemanden i Evangeliet, da han synes, at den passende Tid for Saaningen af den gode Sæd er kommen; han véd, at Frøet hist og her gaar tabt, men han haaber dog, at det kan slaa Rod nogle Steder og sætte Frugt, som atter frembringer nye Sædekorn. Med bedende Hjærte gjør han sin Pligt som beskikket Sædemand; Resten maa han overlade til »Høstens Herre«, som baade kan og vil opfylde sin Forjættelse trods Menneskenes Fejl og Svagheder. Encyklikaen er et Aktstykke, som har verdenshistorisk Betydning, idet den paany kundgjør for Verden Katholicismens egentlige Grundtanke: Alle Nationers og Folkeslags Forening i Troen. Som Katholiker holde vi med den h. Fader fast ved Frelserens Forjættelse om, at der engang skal opnaas Enhed og blive en eneste Hjerd. Og Historien vil vel engang bevise, at ogsaa Leo XIII.s Encyklika har bidraget Sit til Opfyldelsen af denne Forjættelse.

Holland. I Følge Andragende fra Universitetets Bestyrelse i Amsterdam har Collegiet, Borgmesteren og Bisidderne i Hovedstaden besluttet at oprette *en Lærestol for skolastisk Filosofi* ved Universitetet. Dette skal være Begyndelsen til Oprettelsen af et *katholsk-theologisk* Fakultet.

Altona. I Søndags og Mandags fejrede den katholske Menighed i Altona sit 300aarige Jubilæum, idet der den 1. Juli er henrundet 300 Aar, siden Menigheden fik Privilegium paa fri Religionsudøvelse. Festlighederne havde baade en kirkelig og en verdslig Karakter. Flere katholske Rigsdagsmænd agtede at holde Festtaler.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 8. Juli. 8. Søndag e. Pintse. Marias Besøgelse. 9. M., Martyrerne i Gorkum. — 10. T., Syv Brødre og Lidelsessæller, Martyrer. — 11. O., Veronika af Juliana, Jomfru. — 12. To., Johannes Gualbertus, Bekjender. — 13. F., Anakletus, Pave og Martyr. — 14. L., Bonaventura, Biskop og Kirkelærer.

Søndag den 15. Juli. 9. Søndag e. Pintse. Apostlenes Deling.

Mødreforeningen lader læse en h. Sjælemesse i St. Ansgars Kirke for følgende afdøde Medlemmer: Tirsdag Kl. 7 for Fru Hutters og Fredag Kl. 7 for Enke Böckel.

Den levende Rosenkrans (1ste Afd.) holder ikke Møde i Juli og August.

Sct. Josefs Gilde. Mandag d. 9. Juli Kl. 8¹/₄ Aften i Lokalet Bredgade 67, 2. S. o. G.: **Mindeaften** om Kong **Knud d. Hellige**, hvortil alle de ærede Brødre bedes at møde.

Tillige indbydes Gildets Venner og Bekjendte (kun Mænd), som indføres ved Brødrene, til at bære Gildet med deres Nærværelse paa denne Mindeaften.

Unio. Stor Skovtur til Vogns Søndag den 15. Juli.

Turen gaar ad Strandvejen gennem Dyrehaven til **Fortunen**, hvor der spises Frokost, derefter til **Vedbæk**, herfra fortsættes Turen til **Gjentofte**, hvor der spises til Aften. Ankomsten hertil vil ske Kl. c. 6¹/₂.

Mødesteder: Vesterbros Torv Kl. 9¹/₄, Gl. Torv og Sølvtorvet Kl. 9¹/₂, St. Hans Torv Kl. 9¹/₄. Besøgende og Børn kunne deltage. Medlemmer betale 1 Kr., Besøgende 2 Kr. 50 Ø re. — Madkurve medtages. — Listen, som sluttet Onsdag den 11. Juli, er fremlagt paa Kegelbanen samt hos Undertegnede.

Alb. Hitzinger, Sølgade 86. **H. Hoffmann**, Kjøbmagergade 48.

A. V. Günther, Nørre Allé 11. **Fr. Jørgensen**, Gothersgade 43.

Undertegnede, som er Elev af Akademiet, modtager Elever i Tegning og Maling samt Perspektiv.

Thora Petersen, Adilsvej 11, 3. S. Fredbg.

Fransk Vask og Strygning. En Enke anbefaler sig med fransk Vask og Strygning. Tøjet hentes og bringes. Man bedes henvende sig hos Fru Brøndum, som anviser, Ryesgade 66 A. St.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Toogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, St. Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 28.

Søndagen den 15. Juli.

1894.

Indhold: Den h. Faders Encyklika til Fyrsterne og Nationerne. Efterretninger fra Ind- og Udland: Kjøbenhavn. Rom. Ungarn. Berlin. Tyrkiet. Bekjendtgjørelser.

Den h. Faders Encyklika til Fyrsterne og Nationerne.

(Sluttet.)

—o—

Ligeledes vilde der derved skabes baade udadtil og indadtil en langt sikrere og virksommere Garanti for det offentlige Velfærd og den offentlige Ro, end Love og Vaaben ere i Stand til at yde. Thi hvem ser ikke klart, at Farerne for den offentlige Ro og Sikkerhed voxer med hver Dag, eftersom de revolutionære Partier, hvad rædselsfulde Attentater bevise, have sluttet sig sammen for at omstyrte og fuldstændig tilintetgjøre Staterne. Der er nemlig to Spørgsmaal, som drøftes med stor Heftighed: det sociale og det politiske Spørgsmaal, som man kalder dem. Begge ere uden Tvivl af største Betydning. For at opnaa en klog og retfærdig Løsning af disse to Spørgsmaal er der ogsaa bleven

foranstaltet anerkjendelsesværdige Studier, gjort forskjellige Forsøg og taget Forholdsregler for at tilvejebringe Udjævning og Forlig. Men mere end ved noget-somhelst Andet vilde Løsningen blive fremskyndet, naar Menneskene i Almindelighed bleve vejledede til indenfra at uddanne deres Sands for Ret og Pligt ved Hjælp af den kristelige Tros Grundsætninger. — Med det sociale Spørgsmaal have Vi allerede i denne Forstand beskjæftiget Os for ikke længe siden, idet Vi lagde Evangeliets og den naturlige Fornufts Sandheder til Grund. — Hvad det politiske Spørgsmaal angaar, drøftes det med det Formaal for Øje, at forsone Friheden med Autoriteten: to Begreber, som hos Mange næsten dække hinanden i Theorien, i Praxis derimod ofte skilles kun altfor vidt fra hinanden. De mest egnede Holdpunkter i Henseende til Løsningen af det lade sig bedst hidføre fra den kristelige Filosofi. Thi naar man gaar ud fra, at Alle ere enige om, at Autoriteten kommer fra Gud, hvorledes Regeringsformen end er, saa ser Fornuften strax, at hos Nogle er Retten til at befale fuldtud lovlig, og hos de Andre Pligten at adlyde ganske i Overensstemmelse med Ordenen. Ved Lydighed træder man heller ikke paa nogensomhelst Maade den menneskelige Værdighed for nær; thi det er dog tilsidst meget mere Gud end Menneskene, hvem man viser Lydighed. Paa den anden Side forkynder Gud den strængeste Dom over *dem, som befale*, saafremt de ikke repræsentere ham, som de skulle, og undlade at fremme Ret og Retfærdighed. Ingen kan hade den Enkeltes Frihed eller betragte den som fordægtig; thi uden at skade Nogen, udfolder den sig kun i det, som er sandt og retfærdigt og som staar i fuldkommen Samklang med den offentlige Ro. — Naar man endelig tager de Tjenester i Betragtning, som kunne ydes af Kirken, der er Fyrsternes og Folkenes Moder og Mæglerinde og er kaldet til at hjælpe Begge med sine Råad og

sin Anseelse, saa fremgaar det tydeligt og klart, at Intet vilde være gavnligere for det offentlige Vel, end at alle Nationer fattede den Beslutning, baade indvortes at fastholde den samme kristelige Tro og udvortes at bekjende den.

Medens Vi opholde Os ved disse Tanker og med Vor hele Sjæl attraa deres Virkeliggjørelse, forud se Vi i det Fjærne, hvor lykkeligt Alt vilde blive ordnet her paa Jorden, og Vi kjende Intet, som kan være trøstefuldere, end netop Betragtningen af alle de Goder, som vilde følge deraf. Man kan næppe gjøre sig et Begreb om, hvilket Opsving Lykke og Velstand pludselig vilde tage i hele Verden, naar der atter blev skjænket Jorden Fred og Ro, naar Videnskaben blev fremmet paa alle Maader, naar der tillige efter Vor Anvisning paa et kristeligt Grundlag blev stiftet og udbredt Foreninger af Agerdyrkere, Haandværkere og Forretningsfolk, ved hvis Hjælp den Alt opslugende Aager vilde blive bragt ud af Verden og en vid Mark være aabnet for nyttige Arbejder.

Disse Velgjerningers Velsignelse vilde aldeles ikke indskrænke sig til de kristelige og civiliserede Nationers Omraade, men som en vældig Strøm vilde den udbrede sig til alle Sider. Thi man maa betænke, hvad Vi allerede sagde i Begyndelsen, at utallige Folkeslag allerede i Aarhundreder med længselsfulde Blikke spejdede efter, hvem der vel vilde bringe dem Sandhedens Lys og Civilisationens Velsignelse. Sandt er det jo rigtignok, at i Henseende til det, som vedrører Folkernes evige Frelse, ere den guddommelige Visdoms Planer himmelvidt forskellige fra Menneskenes Tanker. Men ikke desto mindre kan man, uden at frygte for at tage Fejl, antage, at det for en stor Del maa skrives paa de udbrudte Religionsstridigheders Regning, at Hedenskabets ulykkelige falske Meninger endnu bestandig ere saa udbredte i saa mange Lande paa Jorden. Thi

saa vidt som det er den menneskelige Fornuft tilladt at drage Slutninger fra Fortidens Begivenheder, har Gud givet Europa det Hverv, at bringe Nationernes kristelige Dannelse lidt efter lidt til alle Lande. Det smukke Foretagendes gode Begyndelse og Fremskridt, opnaaet ved Hjælp af tidligere Aarhundreders Arbejde, gav Løfte om en stedse herligere Fremtid, indtil Striden brød løs i det sextende Aarhundrede. Da Kristenheden var bleven spaltet ved Kiv og Strid, og Europas Kræfter vare blevne oprevne af Fjendtligheder og Krige, maatte de apostoliske Foretagender til Hedningernes Omvendelse føle det sørgelige Tilbageslag. Og eftersom Aarsagerne til Tvedragten endnu bestandig vedblive at bestaa, hvad Under da, at Størstedelen af Menneskeslægten endnu indtil denne Time er en Slave af forvildede Sæder og vanvittige Skikke. Lader os derfor Alle med samme Iver tage fat paa Værket, for at den gamle Endrægtighed maa blive gjenoprettet til Gavn for Alle. Vore Tider ere yderst gunstige for Gjenoprettelsen af Endrægtigheden og for Udbredelsen af den kristelige Tros Velgjerning; thi aldrig har Sandsen for den almindelige menneskelige Broderlighed bevæget Aanderne dybere, og aldrig saa man Menneskene opsøge hverandre med større Iver, for gjensidig at lære hverandre at kjende og gavne hverandre. Skibe og Jærnbaner ile med utrolig Hastighed gennem uhyre Strækninger til Vands og til Lands, en Omstændighed, som bringer de betydeligste Fordele med sig, ikke blot for Handelen og Videnskabsmændenes Forskninger i Landene, men ogsaa for Evangeliets Forkyndelse. Vi vide vel, at et langvarigt og møjsommeligt Arbejde er nødvendigt, for at hidføre en Ordning af Forholdene, der svarer til den, som Vi saa længselsfuldt attraa. Muligvis finder den Ene eller Anden ogsaa Vore Forhaabninger altfor rosenfarvede, eftersom de dreje sig om Forhold, som meget mere ere en Gjenstand for Ønsker end for For-

ventning. Men Vi grunde alt Vort Haab, al Vor Tillid paa Menneskeslægtens Frelser, Jesus Kristus og opmuntre Os ved Tanken om, hvor Meget og hvor Stort fordem er blevet fuldbyrdet af Korsets Daarskab og ved Forkyndelsen af Korset til Forbauselse for Verden og til Beskæmmelse for dens Visdom.

Vi bede og besværge endelig ganske specielt Fyrsterne og Staternes Styrere, om at overveje uden Fordomme Vore Raad i Overensstemmelse med deres indsigtfulde Klogskab og trofaste Omsorg for deres Undersaatter og at understøtte dem med deres Anseelse og Velvillie. Slutningen af det forrige Aarhundrede lod Europa tilbage træt og udmattet af saamange Trængsler og skjælvende af Angst over saamange rystende Begivenheder. Hvorfor skulde ikke omvendt det nuværende Aarhundrede, som allerede iler sin Slutning i Møde, efterlade Menneskeslægten som Arv lyse Udsigter til Endrægtighed og Fred med Haabet om de højeste Goder, som følge med Enhed i Troen? Selv om der ogsaa kun blev indhøstet en liden Del af de forventede Frugter, saa vilde det sandelig allerede være en stor Velgjerning midt i den almindelige Nedgang, som med Følelsen af Nutidens utaalelige Byrde forbinde Frygten for Fremtiden.

Maatte Gud, der er rig paa Forbarmelser og kjenner Tid og Time, som han har fastsat i sin Magt, naadig se ned paa Vore Ønsker og Forhaabninger og i sin uendelige Godhed forunde, at Kristi Forjættelse snart maa gaa i Opfyldelse: Der skal blive én Hjord og én Hyrde.

Fiet unum ovile et unus pastor.

Givet i Rom ved St. Peter den 20. Juni 1894, i Vort Pontifikats syttende Aar.

Leo P. P. XIII.

En tysk Bog om danske Forhold.

—o—

Alle Katholiker, som ere det Tyske mægtige, og mindst lige saa meget alle sandhedskjære Protestanter gives herved det velmente Raad: henvend dem mundtlig eller skriftligt til Pater W. Schmitz paa Andreas Kollegiet og bed ham sende dem sin Bog: *Der Einfluss der Religion auf das Leben beim ausgehenden Mittelalter, besonders in Dänemark*. (Religionen ude i Livet, særlig i Danmark, ved Slutningen af Middelalderen). Desto værre kræves der føreløbig Kyndighed i Tysk til at kunne nyde godt af det lærerige lille Værk, idet det er udgivet som Supplementshæfte til »Stimmen aus Maria-Laach«. Maaske tør jeg her rette den Opfordring til Forfatteren at udgive den ogsaa paa Dansk, hvilket vel nok kan have sine Vanskeligheder for Bekostningens Skyld. Men Bogen har jo nærmest Interesse for os Danske, og jeg er vis paa, at Mange vilde være Forfatteren taknemmelige, hvis de kunde læse den i Povl Helgesens og Christen Pedersens eget Maal. Selv for dem, der tale alle Sprog, vilde det være en Vinding; thi de mange Citater vilde derved faa en ganske anden Friskhed og bevare den Duft fra henfarne Tider, der virker i et historisk Værk som Lavendler i gamle Kister. Som sagt de, som kunne betragte Sprogforvirringen ved Babel som et Middel til at brillere med Sprogkundskaber, bør ikke oppebie en mulig dansk Udgave, men strax give sig i Lag med Bogen; der er nemlig deri meget at læse om vore katholske Forfædre, og vi have ikke saa lidt at lære af dem.

Og nu skal man ikke sige: ja, det er en Bog om katholske Forhold skreven af en katholsk Præst, saa er det jo givet, at alt er tegnet med rødt i rødt — for det er det slet ikke. Skildringerne ere netop holdte meget objektive, og selve Forfatterens Religion og Stand er en Betyggelse mere for, at vi der komme Ansigt

til Ansigt med Virkeligheden, set med forstaaende Blik og ikke gennem farvet Glas. En Katholik har ingen som helst Grund til at stikke noget under Stolen. Havde det end set aldrig saa galt ud i Danmark i den katholske Tid, kunde det jo ikke berøre hans Kirkes guddommelige Indstiftelse og Sendelse. Og dertil forstaar han den Tankegang, ud fra hvilken de gamle have skrevet; hans Hjærte kjender de Følelser, der have valgt Ordene; han forstaar det Sprog, de tale. En Ikke-Katholik er derimod som oftest ude af Stand til korrekt at opfatte den katholske Fortid, saa meget mere som han medbringer Fordomme, historiske Postulater og Kategorier, der lettelig bringe ham til at forudsætte Misligheder, hvor en uhildet Forstaaelse finder alt, om det skal være.

Selve det Spørgsmaal, som Pater Schmitz har optaget til Undersøgelse, er af uhyre stor Vigtighed og trængte til Besvarelse.

Der er vel ikke mange Katholiker herhjemme, som ikke tit have sagt til sig selv: mærkeligt er det, at den katholske Kirke kunde falde saa brat! Hvoraf kom det? Protestanterne komme let over Svaret: Træet var raaddent, altsaa faldt det, og denne Dom over Kirken i vort Fædreland og dermed over vore katholske Forfædre have selv vi Katholiker været jævnt villige til at godkjende. Naturligvis kan heller ikke *alt* have været rigtig sundt og livskraftigt, ellers kunde man længe nok tale om politiske Bevæggrunde, og hvad der ellers kan komme i Betragtning, den bedrøvelige Kjendsgjæring var dermed ikke forklaret. Men saa raaddent og faldefærdigt, som det skal hedde sig at have været, var det i Virkeligheden langt, langt fra. Det er baade trøsteligt og overraskende at se, hvor kraftigt Livet pulserede i den katholske Kirke i Danmark, hvor mange friske Skud den gamle Stamme satte lige til den Dag, Katastrofen kom bag paa den, og Danmark, som Aftenen før endnu var katholsk, næste Morgen vaagnede

og var protestantisk. Men hvorledes forklares det da? Forfatteren giver nogle Antydninger i en kort Indledning, men dette Spørgsmaal har han nu en Gang ikke villet besvare. Og dog tror jeg, at hans Bog derved vilde have vundet betydeligt i Interesse, og for en mulig dansk Udgaves Skyld tillader jeg mig i al Beskedenhed at gjøre min tidligere Lærer opmærksom derpaa, saa vi muligvis en Gang kunde faa en fornuftig Redegjørelse. Navnlig vilde det i den Retning være af Interesse at tilføje et Afsnit om vore Forfædres religiøse Begreber paa Punkter, hvor Kirkesplittelse naturligt har skærpet vor Sans f. Ex. Læren om Kirken. Foreløbig giver Pater Schmitz's Bog kun det negative Svar: den hidtil gjældende Forklaring holder ikke Stik, og den gamle Tale om, at Kirken havde udspillet sin Rolle, er greben ud af Luften; den faldt ikke som en udlevet og hentæret Olding, men som en kraftig Mand for Fjenders Sværd eller Stimands Dolk, hvad man nu vil ligne det ved.

De religiøse Begrebers Klarhed hos vore Forfædre lader Forfatteren altsaa uberørt og holder sig udelukkende til Religionens Indflydelse paa selve Livet. Med stor Flid har han samlet sit Materiale, og Bogen vrimler af Citater. Men det skal ikke forskrække Nogen; intet er tungt eller trættende — tværtimod! Mere end en Gang har jeg ved Gjennemlæsningen grebet mig i en bestemt Fornemmelse af, at der var skaaret bort af Hensyn til et tysk Publikum — den bedste Anbefaling for den Interesse, Bogen uvilkaarlig vækker.

Stoffet inddeles saa i tre Hovedafsnit: den Enkeltes Religiøsitet, Religionen i Familien og Religionen i det offentlige Liv, altsaa Kommune og Stat.

Disse sidste havde naturligvis ikke mindst at lære af vore Forfædre. Det er jo nu, Gud bedre det, kommet saa vidt al Kristenheden over, at de kristelige Elementer, der endnu spores i det offentlige Liv, er der til

Trods for en bestemt Villie i modsat Retning, i Kraft af Atavismen, for at bruge et moderne Kunststudtryk, fordi man nu en Gang ikke er i Stand til at distillere Kristendommen helt ud af det humane, fordi det man behager at kalde humant, er et Produkt af kristne Tanker og Ideer, fordi det humane, fuldstændig afført de kristne Pjalter, hvori det endnu skjuler sin Nøgenhed, vilde skræmme alle Folk fra sig. Men saa langt har Fremskridtet ogsaa ført os ned ad Bakken, at det er alt! Imidlertid, foreløbig lader den moderne Stat jo ret uforbederlig, og meget Vand vil endnu løbe i Stranden, før den vender tilbage fra sine Forvildelser, lærer at indse, at »naar Herren ikke bygger Staden, arbejde de forgæves, som bygge derpaa« og atter begynder sine Love og Diplomer »i den allerhelligste Trefoldigheds Navn«. Sidste Del af Bogen har altsaa kun historisk Interesse for at vise, hvorledes det en Gang var. De første to Dele yde mere; de stille til os personlig det Spørgsmaal: hvorfor bærer du dig ikke ad som dine Forfædre?

(Fortsættes.)

En Bretagners mirakuløse Helbredelse.

—o—

Forleden faldt Søster Marie Magdalenes og min Samtale paa, hvor forbavsende, ja mirakuløs og øjeblikkelig Virkning en rigtig tillidsfuld Bøn kunde have. Jeg var ganske ung, sagde hun, da der tildrog sig en Hændelse, som jeg vil fortælle Dem. En Dag kom der Bud til os fra et af Hospitalerne, at der havde alt i flere Dage ligget en britansk Sømand, som næste Dag skulde opereres. Man havde ondt af ham, der var ganske fremmed for Sproget og kun ved Tegn og

Gebærder kunde udtrykke sine Ønsker og Følelser, man vilde derfor bede en af os franske Søstre at se derhen i Dagens Løb.

Det blev mig, der kom til at ledsage vor Abedisse. Vi kom derhen og det var øjensynligt, at Bretagneren følte stor Glæde ved paany at høre sit Modersmaal og se sine Landsmænd. Da vi havde spurgt lidt til hans Hjemstavn og fortalt lidt om vor egen Beskjæftigelse, faldt Talen paa den forestaaende Operation; han rystede da modløs paa Hovedet; det var mærkeligt nok — denne robuste Mand, som vist tusinde Gange havde været i Fare og ikke ændset at sætte sit Liv paa Spil enten for at kæmpe med sit Skib mod en rasende Storm eller for at redde Menneskeliv, havde næppe i hine Øjeblikke følt den Angst, som nu paakom ham. »Vær ikke bange,« sagde Abeddissen. »Med Guds Hjælp gaar det nok godt.« »Kunde jeg dog blot bede,« svarede han, »som den Gang, jeg var Dreng; jeg husker saa tydelig, da min Moder for første Gang lærte mig mit *Ave Maria*, og hvor hun indprentede mig at bede det flittigt, men med Skam at sige har jeg i Aarenes Løb glemt hendes Formaninger — en Sømands Liv fører saadant med sig, og skjönt man ikke glemmer Troen, saa kommer man dog mellem Saamange, man paavirkes ofte, man slider fra Morgen til Aften, og saa er man for træt til at bede. Bed en Gang med mig, saa gaar det vist bedre.«

Vi knælede da begge ved Siden af Sengen og bad. Hele denne Scene maa have set meget højtidelig og smuk ud, thi da vi atter rejste os, saa han paa os med taarefyldte Øjne, et Blik saa fuldt af Fred, og hans Læber bevægede sig og vi hørte ham bede: »*Sancta Maria, ora pro nobis.*« For første Gang i mange Aar havde denne Bøn lydt fra ham igjen, og det havde gjort et dybt Indtryk paa ham. Vi Andre vare ogsaa stærkt bevægede. Idet vi gik, løste Abed-

dissen sin Rosenkrans fæstede deri en lille indviet Medalje af »Sancta Maria«, gav ham den med de Ord: »Vi ses i Morgen,« og saa forlod vi ham.

Den næste Dag, da vi kom ind i Hospitalet til ham, saa han saa forunderlig glad ud; vi vare da strax paa det rene med, at Operationen maatte være vel overstaaet; men inden vi kunde faa spurgt derom, sagde han: »Jeg er helbredet, men ikke af Menneskehænder.« Vi fik nu at vide, hvordan det var gaaet til, men i meget afbrudte Sætninger, thi han var saa glad, at han undertiden standsede helt eller holdt inde for at sige et Ave Maria. Han havde bedt meget den hele Nat, og ved at se paa den lille Medalje, var der pludselig faldet ham noget ind. »Hellige Jomfru Maria!« havde han sagt, »hjælp mig over dette, og faar jeg Fædreland, Hustru og Børn at se igjen, saa til Tak for den Naade, vil jeg gaa barfodet til Dit Alter i Kirken for at bede en Rosenkrans til Din Ære.« — »Saa faldt jeg i Søvn,« fortsatte han, »og vaagnede først henad Morgen. Men jeg var ikke saa angst som den foregaaende Dag. Saa kom Lægerne for at undersøge mig; men hvor stor var ikke Professorens Forbavselse, da Knuden, han skulde tage bort, var falden saa betydelig, at Operationen vilde være ganske unødvendig. Hans Forbavselse var stor, thi han vidste ikke, hvordan det kunde være gaaet til: men jeg, jeg blev saa underlig glad, thi jeg vidste nu, at Gud havde hørt min Bøn, og det over Forventning; og saa takkede jeg ham og den h. Jomfru saa inderligt og varmt jeg kunde, og glædede mig ubeskriveligt til at meddele Eder det, I, som kunne forstaa, hvad der var sket, og med mig takke Gud derfor.« Paany lagde vi, Søstre, os paa Knæ i Sygeværelset, og vi bad da atter et *Ave Maria*, udsprunget, ikke fra en Sjæl, der i sin dybe Nød paa kalder Gud, ikke et Fortvivlelsens Raab, men en med Inderlighed og Begejstring udtalt Tak.

Snart kunde vor Patient besøge os, og inden ret længe rejste han bort. Nogle faa Uger efter modtog vi et Brev fra hans Sognepræst i Bretagne, en Beretning om, at samme Dags Morgen, da Messen blev læst foran Guds Moders Alter, var der mellem Nadvergjæsterne vor Bretagner, der med Kone og Børn vare komne barfodede fra deres Hjem. Efter Messen havde Præsten hørt den store Begivenhed, der havde bevæget ham meget, og derfor maatte han selv bringe Søstrene en Tak for Deres Hjælp i, hvad der var sket.

»Deres Bretagner,« sluttede han, »sender en varm Hilsen, han bliver for Fremtiden hos Hustru og Børn, og over den hele Familie er der en Fred og Velsignelse som kun kan komme fra Gud.

Marie Lucie.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Kjøbenhavn. *St. Josefs Gilde* atholdt i Mandags en højtidelig Mindeaften om Gildets anden Skytspatron Kong *Knud den Hellige*. Efter at den højærværdigste Biskop, som bærede Gildet med sin Nærværelse, var ankommen, bød Præsidenten, højærv. Hr. Pastor *Braun*, Forsamlingen velkommen og mindede om, at hellig Knud var Gildets Patron og det derfor var paa sin Plads at fejre hans Minde. En flerstemmig Sang blev nu afsunget under Hr. *Michaelsens* Ledelse af Gildets Sangkor, hvorpaa højærv. *Dr. Hansen* oplæste noget af Kong Knuds Levnedbeskrivelse efter Schebel: De danske Helgener. Efter at Sangkoret saa atter havde afsunget en Sang til hellig Knuds Ære, rejste *Biskoppen* sig og udtalte sin Glæde over, at *St. Josefs Gilde* holdt de gamle Traditioner vedlige og fejrede Mindet om *St. Knud*, i hvem alle de Dyder vare forenede, som

ogsaa skulde pryde en sand Gildebroder. Gildet og Brødrene burde stadig gaa fremad paa den Vej, det havde betraadt, og ikke glemme at lade Religionen og Arbejdet gaa Haand i Haand, da dette var den eneste Maade, paa hvilken Samfundet kunde bestaa; hvor der ingen Religion var tilstede, var der overhovedet Intet; Samfundet, Familielivet, de enkelte Individier, kort sagt Alt led under den om sig bredende Vantro, og saafremt man ikke med Bestemthed og Kraft holdt fast ved Religionen vilde man lidt efter lidt synke ned til Liberalismens Yderlighed: Anarkismen, som nylig havde givet sig tilkjende i den ryggesløse Forbrydelse, som i disse Dage var forøvet i Frankrig. Man sagde nok, at der maatte mere Politi til; men dette var ikke tilstrækkeligt, thi den omtalte Udaad var jo forøvet midt imellem Politiet og Hundreder af Soldater. Der var intet andet Middel til at vække den Enkeltes Samvittighedsfølelse end Religionen. Der sagdes ogsaa, at med Penge kunde man gjøre Alt; i saa Henseende hævdede Biskoppen, at Religionen ogsaa var Penge værd, og fremførte forskjellige Exempler paa, hvorledes Elenighed og Nød kunde være undgaaet, saafremt der havde været Religion tilstede; hvorledes de overhaandtagende, næsten daglige Beretninger om Selvmord vare en Følge af Mangelen paa Religion; hvorledes Respekten og Autoriteten var tilintetgjort baade i Familierne og paa andre Omraader; hvorledes Ungdommens Udskejelser tiltog Dag for Dag, hvorved den nedbrød sin Sundhed og bortødslede Pengene — havde de Unge Religiositet vilde de derimod være sparsommelige og bevare deres Sundhed til Gavn og Velsignelse for Fremtiden. Alt dette var Bevis nok for, at Religionen var uundgaaelig nødvendig til Samfundets Opretholdelse. Den højjærværdigste Biskop opfordrede kraftigt Brødrene til at holde fast ved Religionen og Kirken og sørge for, at deres Born bleve opdragne saaledes, at de

ikke, saa snart de vare komne ud af Skolen, strax vare tabte for Religionen og Kirken, men maatte blive nyttige Borgere, hæderlige Haandværkere og Arbejdere og fremfor alt ægte Kristne.

Sluttelig opfordrede Biskoppen til at sørge for en større Tilslutning til Gildet og anbefalede at anskaffe en Fane, om hvilken Brødrene kunde flokkes. St. Josefs Gildets Formaal var stort og smukt, og en af de vigtigste Foreninger i Menigheden var Gildet, idet det forenede Religionen med Arbejdet.

Med kraftige og klare Ord havde Biskoppen fremsat sine Tanker, og man maa kun beklage, at saa Faa fik Lejlighed til at høre dem. Der synes overhovedet at herske en ejendommelig Ligegyldighed og Mangel paa Interesse, navnlig blandt Menighedens Bedrestillede, overfor St. Josefs Gildet og dets Fester, ligesom ogsaa flere af Gildets egne Medlemmer desværre vare fraværende.

Efter at have meddelt de Tilstedeværende den biskoppelige Velsignelse, forlod den højærværdigste Biskop Lokalet, hvorefter den officielle Del af Festen var sluttet. Brødrene samledes saa til et lille gemytligt Lag, som forløb paa den behageligste Maade og under hvilket Taler og Sange vexlede med hverandre.

— Ifølge flere danske Blade vil den højærværdigste Biskop i St. Ansgars Kirke foretage *den første katholske Ordination*, der har fundet Sted her i Landet siden Begyndelsen af det sextende Aarhundrede. Det er en ung Theolog fra Universitetet i Breslau, *Frantz von Terssen-Wessierski*, som ønsker at modtage samtlige Ordinationer her i Landet, da han i Firserne har studeret paa Kollegiet i Ordrup. Efter Forlydende agter Biskoppen at meddele *Subdiakonatsvielsen* til den unge Mand Søndag den 15. Juli og *Diakonatsvielsen* Søndag den 22. Juli, saa vidt vides under den h. Messe Kl. 8. Tonsuren og de fire lavere Vielser (Ostiariatet, Lektoratet, Exorcistatet og Acolyatet), som gaa forud for

de tre højere Vielser (Subdiakonaten, Diakonaten og Præstevielsen) vilde Hr. Wessierski modtage Fredag den 13. og Lørdag den 14. Juli.

Rom. Den h. Fader agter i den nærmeste Fremtid at udsende et *Hyrdebrev* om *Frankrigs politiske Stilling*. Skrivelsen vil med Tilslutning til den sidste Encyklika berøre Aarsagerne til den kritiske Stilling og Midlerne, som vilde være i Stand til at raade Bod paa den.

— I Torsdags modtog Pave Leo XIII. den nye belgiske Gesandt, som overrakte sine Kreditiver til den h. Fader. Audiensen varede næsten en Time. Derefter aflagde Gesandten et Besøg hos Kardinal-Statssekretær Rampolla. De engelske Meddelelser om den h. Faders Sundhedstilstand savne al Grund, hvilket tydeligt nok bevises af de mangfoldige offentlige og private Audienser, som Uge efter Uge finde Sted i Vatikanet.

Ungarn. I forrige Maaned afholdtes i Presburg et Generalmøde af ungarske Katholiker. Over 10,000 Personer vare mødte, som fattede følgende Resolutioner: Et Andragende skulde indsendes til Kejseren, for at anmode ham om at nægte Loven om *det tvungne borgerlige Ægteskab* sin Sanktion; dernæst proklameredes et *katholsk Parti* i Ungarn, som med forenede Kræfter skal modarbejde den voxende Antikristendom og den jødiske Liberalismes Materialisering af Ungarn, og tillige arbejde paa Opnaaelsen af en retfærdigere *Ordning af Valgene*. Hele den storartede Forsamlings Holdning forudsiger med Sikkerhed, at den nye Partiorganisation vil blive lige saa energisk i at repræsentere de katholske, kristelige Interesser, som det tyske Centrum.

Berlin. I Berliner-Blade læser man: »Wingolf«, en kristelig Studenterforening i Berlin, har ifølge »Evang. Kirchl. Anz.« meddelt sine gamle Medlemmer Følgende: »Studenterforeningen »Wingolfs« Princip er Bekjendelsen af Kristus Jesus, som den eneste Herre og Frelser. Dette Princip søger »Wingolf« at iværksætte baade i Sam-

fundet og i de enkelte Medlemmers Liv ved et af Kristendommen rendset og af kristelig Stræben baaret og fremmet Studentervæsen. *Den hidtidige Tilføjelse:* »Wingolf« bekjender sig til Kristus Jesus, Guds Søn, som den eneste Herre og Frelser, og anser som uberegtigede (til at være Medlemmer) alle dem, som principielt nægte Kristi Guddom (Guddom i Overensstemmelse med 1. Tim. 3, 16), *skal bortfalde.* — Hensigten er uden Tvivl, at sikre ogsaa de Studenter, som *nægte Kristi Guddom*, Adgang til Foreningen. Og dog gjælde »Wingolfs« Medlemmer for at være de *orthodoxeste* Protestanter! Naar endog *dissc* kaste Kristi Guddom og dermed hele Kristendommen til Side, saa levere de dermed et bedrøveligt Bevis paa, hvorledes det ender med den tyske Protestantisme.

Tyrkiet. Paa den tyrkiske Sultans Bekostning sendes i denne Tid en Mængde *muhamedanske Gejstlige til Afrika*, for at udbrede Muhamedanismen i hine Egne og lægge Hindringer i Vejen for Kristendommens Fremskridt.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 15. Juli. 9. Søndag e. Pintse. Apostlenes Delling. — **16. M.** Karmel-Skapular-Fest. — **17. Ti.** Alexius, Bekjender. — **18. O.** Kamillus af Lellis, Bekjender. — **19. To.** Vincents af Paul, Bekjender. — **20. F.** Hieronymus Æmilian, Bekjender. — **21. L.** Henrik, Kejser og Bekjender.
Søndag den 22. Juli. 10. Søndag e. Pintse. Maria Magdalena, Bodfærdig.

Unio. Stor Skovtur til Vogns Søndag den 15. Juli til Fortunen, Vedbæk og Gjentofte. Vognene afgaa fra Vesterbros Torv Kl. 9¹/₄, Gl. Torv og Sølvtorvet Kl. 9¹/₂, St. Hans Torv Kl. 9¹/₄.

Vincentsforeningens Konferentser holde i Anledning af den h. Vincents af Pauls Fest Generalmøde Søndag den 22. Juli Kl. 6 Efterm. i St. Andreas Kollegiets Solennitetssal paa Ordrupshøj. Til dette festlige Generalmøde indbydes alle Foreningens aktive og bidragydende Medlemmer og overhovedet alle katolske Mænd, som ville støtte den kritslige Velgjørenhed i vor Menighed.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Toogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, St. Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 29.

Søndagen den 22. Juli.

1894.

Indhold: En tysk Bog om danske Forhold. Diakonatsvielsen i St. Ansgars Kirke. Efterretninger fra Ind- og Udland: Kjøbenhavn.* Rom. Bekjendtgjørelser. — Tillæg: „Vor Frue af Lourdes“.

En tysk Bog om danske Forhold.

(Sluttet.)

Takket være den ihærdige Tale om Middelalderens Morke, om dens raa Sæder, om Rovridderuvæsen og Retsløshed, pleje vor Tids Mennesker at se tilbage paa hine Aarhundreder, som Farisæeren paa Tolderen, knejse med Hovedet og bede: jeg takker dig, Gud, fordi vi ere anderledes — nej, det er sandt, et rigtigt Nutidsmenneske beder ikke. Men Middelalderen bad, thi Middelalderen levede et stærkt Trosliv. Og er det end sandt, at Lidenskaberne rørte sig mægtig, og er det end sandt, at Sværdet sad løst i Skeden og tit huggede en Knude over, som vor Tid vilde pille ved i Aar og Dage, saa er det ogsaa sandt, at det Lys, der gjælder i Guds Øjne, det Lys, der er kommet fra Himlen og oplyser hvert Menneske, som kommer til Verden, Troens Lys, skinnede med en Styrke, straaede med en Klarhed, som vor Tid næppe aner. Ogsaa dette vilde det have været af stor Interesse at se belyst: Troens Brydninger

med det ungdommelige Folks ubændige Lidenskaber, de store Synder og den store Bodsiver. Et saadant Kapitel vilde forme sig som et aandeligt Heltedigt om vor hellige Kirkes vældige Kamp og stolte Sejr, det store kulturhistoriske Drama, som begyndte med, at Kirken lagde Folkene for Korsets Fod og endte med at gennemtrænge hvert enkelt Menneske med Korsets Aand, indtil hver Drift i Hjærtet — selvfølgelig ikke uden Undtagelser — bøjede sig under en højere Lov. Et saadant Kapitel vilde i vore Dage, da Lidenskabene atter ere slupne løs, da Mord og Vold maaske ikke ere saa meget sjældnere end i Middelalderen, kun at Sværdet er blevet til Dolk, være en lydelig Tale om Religionens Kraft; thi Kirken vandt Sejr, vor Tid er nær ved at opgive sig selv. Pater Schmitz har ikke udført dette Billede, men han har givet os Forklaringen paa, at Kirken kunde sejre. Den havde gennemsyret Menneskene med Tanken om det Evige. Den Gang levede Menneskene ikke, som nu, kun for denne Jord og dette Liv, den Gang tjente de ikke, som det med fuld Føje kan siges om mange nu om Stunder, for Kost og Klæder, de vidste og vare sig bevidste, at de vare skabte for noget højere, at de vare Tjenere i Guds Gaard, og at han vilde give dem Løn som for tjent. Og som Middelalderens Mennesker i Alt havde Gud for Øje, saaledes følte de Guds Øje hvile paa sig, følte sig baarne og ledede af det guddommelige Forsyn. Ganske naturligt maatte en saadan Tro afføde Iver i Bønnen, en Iver, som mærkelig aftog strax efter Reformationen, og som Statspaalæg og Mulkter selvfølgelig ikke igjen kunde vække til Live. Hvor føler man sig beskæmmet, naar man hører Præsterne tale til det almindelige Folk om deres »Dagtider.« Hvem beder nu Dagtider? Vi have nu paa Dansk vor Frues smaa Dagtider — Hvormange mon beder dem regelmæssig? Middelalderen bad dem. Hvorfor gjør Du ikke, som dine

Forfædre? Fordi Du har for travlt: Jorden er bleven for meget for dig og Himlen for lidt. Men hvor er saa det værste Mørke, og hvor er det rette Lys? Og ligesaa med Messen, ogsaa paa Hverdage, og med Prædiken, og med Vesperandagt osv. Middelalderen kjendte ikke til at snøge af sig i de Dele, og mangen Katholik vil korse sig, naar han hører, at Forsømmelsen af Prædiken om Søndagen blev holdt for svær Synd, og den som ikke nogenlunde regelmæssig gik i Messe om Hverdagen, for en tarvelig Kristen. Det var vore Fædre, vi danske Katholiker have fremfor Nogen Ret til at sige det: det var vore Fædre. Pater Schmitz slutter første Afsnit med et Kapitel om Tanken paa Døden, den som er saa mange Menneskers Skræk, maaske den eneste Tanke, som intet har mistet af sin Aktualitet. Men hin Tid tog den mandigere og fornuftigere; den sagde ikke: ti stille, men: dø skal vi, altsaa maa vi berede os derpaa, og det vilde den Gang have været en underlig Kristen, der ikke hver Dag læste en lille Betragtning om Døden og søgte i Bøn og Alvor at indøve den Kunst, som det en Gang vilde komme an paa: at kunne dø godt.

I Afsnittet om Familien opruller Forfatteren et Billede saa tiltalende, at man fristes til helt at afskrive det. Der se vi den djærve Bonde og den ærlige Haandværker, stolt af sit Stand, glad ved sit Arbejde, lykkelig ved Hustru, Børn og Tyende, »sit lille Folk,« og han (Bonden) føler sig som den bedste Stand, som Gud selv har stiftet i Paradis. Der er ingen Plads for Socialismen med dens uhyggelige Foreningsliv — Familien var Forening nok. Der se vi Husets Fader om Søndagen tage Bogen frem — vi ere i den mørke Middelalder — og læse for sit lille Folk, og læse med de Smaa og lære dem de nødvendige Bønner. Der se vi Børnene ved Sengetid træde frem for Fader og Moder for knælende at bede om deres Velsignelse; der biva-

ne vi Familiens fælles Morgen- og Aftenbon, se hvorledes de indrette sig, for at hele »det lille Folk« kan komme i Kirke, og de vide, at siden kræver Fader Rede for Prædikenens Indhold. Men stramt gaar det til, Hustugt er mer end Begreb, og selv Hustruen maa finde sig deri, saa længe det ikke gaar ud over Lemmernes Førlighed. Kjælenskab stod lavt i Kurs for den stærke og mandige Tid. — Men læs det selv, I Forældre, og lær, hvilken stræng, men god Skole Hjemmet var for vore Forfædre, hvor der den Gang blev vaaget over Børnene, thi Forældrene følte deres Ansvar for, at det næste Slægtled blev en kysk Slægt; hvor Børnene bleve holdte til Troen og til Kirken, thi Forældrene vidste, at Børnene ere betroet Gods, som skal tilbageleveres til Ejeren, til Gud. Læs det selv, I Herskaber, og se, om i kunne finde en eneste Husmoder, der har Besvær med at skaffe Pigen Tid til Kirkegang. Læs det, Du jævne Mand, og lær at glæde dig ved dit Hjem, se hvad Du skal være for din Familie og den for dig. Tro mig, Glansen vil gaa af Fagforeningen, og der bliver ikke Plads i dit Hjærte for Misundelse og Misfornøjelse og Knurren mod Guds Forsyn, thi det vil blive helt fuldt af den Lykke, som ærligt Arbejde ene kan skabe, forsødet af et skjønt og kristeligt Familieliv!

Og saa er endda det største Afsnit af Bogen uomtalt, hele det righoldige Afsnit om Religionen i det *offentlige* Liv. Men jeg tør ikke yderligere lægge Beslag paa Ugebladets knappe Plads; og saa kan jeg jo dog kun pirre din Appetit, og gid det maa være lykkedes mig. Der er i vor Tid et almindeligt Begær efter Læsning; her er noget, som er værd at læse, nyttigt at læse, belærende, interessant. Forstaar Du Tysk, da køb Bogen og læs den og læg dig det Gode paa Sinde. Og forstaar du ikke Tysk, nu saa vil jeg for dit Vedkommende haabe, at der ret snart maa blive

Udvej for en dansk Udgave. Jeg skal til den Tid nok minde dig om den.

J. F.

Diakonatsvielsen i St. Ansgars Kirke den 22. Juli.

(Af Dr. H.)

—o—

Diakonaten er det laveste Trin i den hierarchiske Rangorden, der bestaar iblandt den kirkelige Myndigheds Bærere. Martyrbiskoppen Ignatius skriver i sit Brev til Menigheden i Smyrna (8 c.), at det hviler paa guddommelig Indstiftelse. Det meddeler sakramental Karakter, medens de fem forudgaaende Vielser ikke indeholde sakramental Karakter, da de kun ere indstiftede af Kirken. Ordet »Diakon« er græsk, og betyder »Tjener,« fordi Diakonen tjener Præsten. Ordet »Levit« derimod er hebræisk og betyder den Antagne, fordi han bliver antaget, det er udvalgt til Altrets Tjeneste. Diakonernes Embede gaar oprindelig tilbage til Levi Stamme. Diakonatsbegyndelse fortællendes i Apostlenes Gjerninger (c. 7). Fra først af syv i Tallet, ansattes senere syv ved hver Kirke. Ignatius, Polycarpus, Justinus omtale dem i deres Skrifter. Diakonerne besørgede den umiddelbare Tjeneste ved Offerhandlingen. Nicænerconciliets (Aar 325) attende Kanon iyder: »Det er ikke tilladt Præsten at frembære Ofret paa Altret, naar han ikke har en Diakon ved sin Side.« Diakonerne modtog de Troendes Offergaver og overrakte dem til den celebrerende Biskop eller Præst; de uddelte Eucharistien, bragte den til de Syge og Fangne; de forkyndte de offentlige Syndere deres Kirkebød og førte dem atter til Reconciliation foran Biskoppen Skærtorsdag: de oplæste fra Ambonen Guds Ord og prædikede med biskoppelig Tilladelse; de underviste Kate-

chumenerne; de prøvede Ordinanderne og forestillede dem for Biskoppen o. s. v. Ligesaa omfattende var deres Deltagelse i Biskoppens ydre Regeringsmyndighed; de holdt Opsyn med de Troende, assisterede med Presbyteriet Biskoppen, naar han sad til Doms, og afsagde selv Kjendelser i mindre Sager; de besørgede Fattig- og Sygeplejen og Forvaltningen af Kirkeformuen. Kort sagt: »Diakonen skulde ligesom være Biskoppens Øre, Øje og Mund, Hjærte og Sjæl« (Const. Apost. 1. II. c. 44. Sml. *Binterim*: Denkwürdigkeiten Bd. I. S. 353 ff. *Marzohl u. Schneller*: Liturgia sacra Bd. III. S. 358 ff.)

Nutildags er Diakonernes ordentlige Virksomhed for en stor Del indskrænket til den umiddelbare Altertjeneste, men i en Præsts Fraværelse tør de meddele Daaben paa højtidelig Maade, prædike og uddele Altrets Sakramente. Desforuden er Diakonen pligtig til at tage sig efter Evne af Fattig- og Sygeplejen.

Efter at Biskoppen har sunget Orationerne afbrydes Pontifikalmessen. Med Mitra og Stav tager Biskoppen Sæde oppe foran Altret. Kaldt med Navns Nævnelser frem af Erkediakonen, træder Subdiakon *v. Tersen-Wessiersky* nærmere, iført Amikt, Alba, Cingulum og Manipel, i den venstre Haand holdende Diakonstolaen, paa venstre Arm bærende Dalmatiken, det Gevandt, Diakonen bruger ved Altertjenesten, i sin Højre den lange, brændende Voxkjærte, Ofret til Ordinatoren, og knæler ned foran Biskoppen. Den fungerende Erkediakon forestiller ham nu for Biskoppen med de Ord: »Højærværdigste Fader! Vor hellige Moder, den katholske Kirke, forlanger, at I indvie denne nærværende Subdiakon til Diakonats Byrde«. Saaledes bleve allerede de syv første Diakoner af Menigheden »forestillede for Apostlene.« Derpaa spørger Biskoppen: »Ved Du, at han er værdig?« Erkediakonen svarer: »Saa vidt menneskelig Skrøbelighed formaar at vide

det, ved og bevidner jeg, at han er værdig til dette Embedes Byrde.« Biskoppen svarer: »Gud ske Tak!«

Nu forkynder Biskoppen for Klerus og den forsamlede Menighed, at han vil udvælge den nærværende Subdiakon til Diakonatets Rang. Men hvis Nogen skulde have Noget imod ham, kan han trøstigt træde frem og sige det, men han skal huske paa sin egen Svaghed.« Herpaa gjør Biskoppen en Pause; nu til Dags er den kun rituel, da Tridentinerkonciliet (i sit 22de Mødes femte Kapitel om Reformationen) har bestemt: «De, som ville stedes til de højere Vielser, skulle en Maaned før Ordinationen gaa til Biskoppen, som saa skal lade en Sognepræst eller efter Tykke en Anden offentlig i Kirken publicere deres Navn og Forlangende, som ville blive viede, hos troværdige Mænd anstille Efterforskninger om Ordinandernes (ægte) Fødsel, Alder, Sæder og Levnet og snarest mulig indsende Vidnesbyrd desangaaende til Biskoppen.«

Saa henvender Biskoppen sig til *v. Tersen-Wessiersky* og holder en Tiltale om Diakonatets Pligter. »Diakonen har at tjene ved Altret, at døbe og at prædike.« Førend Embedet overdrages til ham, kaster han sig som forrige Søndag ned paa sit Ansigt for at forny Subdiakonatets Offer, og medens Biskoppen med hele sin Assistens knæler, afsynges det ældgamle Allehelgenslitani. Atter træder Biskoppen med Mitra og Stav op foran Altret, udstrækker velsignende sin Haand og beder i tredobbelt Paakaldelse Gud om at velsigne, hellige og vie denne Udvalgte. Derpaa synges Litaniet til Ende. Biskoppen henvender sig saa igjen til Klerus og Folk med Opfordring til paa den fælles Raadslagning om Ordinandens Værdighed ogsaa at lade følge fælles Bøn om, »at denne, som bliver dygtiggjort til Diakonatets Embede, ved hele Kirkens Bøn maa lyse i de viede Leviters Stand og ved aandelig Vandel

som ved Helliggjørelsens Naade udbrede Lys omkring sig.« Efter den fælles Bøn følger selve Diakonatsvielsen.

Biskoppen staar, vendt mod Ordinanden, uden Mitra, udbreder sine Arme og beder over den foran ham knælende Subdiakon i Præfationens højtidelige Tone. Pludselig afbryder han Bønnen, den saakaldte Consecratio, udstrækker sin højre Haand og lægger den paa *v. Terssen-Wessierskys* Hoved med de Ord: »Annam den Helligaand til Styrke og for at modstaa Djævelen og hans Fristelser, i Herrens Navn.« Saaledes læse vi i Apostlenes Gjerninger (6, 6), at Apostlene bad over de af Menigheden udvalgte Diakoner og lagde deres Hænder paa dem. Saa fortsætter Biskoppen den begyndte, højtidelige Bøn, nedbeder den Helligaand over den Ordinerede »at han maa blive styrket til din Tjenestes tro Forvaltning ved din syvfoldige Naades Gave.« Derpaa lægger Biskoppen Diakonsstolaen over Ordinandens venstre Skulder: »Modtag den hvide Stola af Guds Haand; opfyld dit Embede; thi mægtig til at forøge i dig sin Naade er Gud, som lever og regerer fra Evighed til Evighed.« Ordinanden svarer: »Amen.«

Nu ifører Biskoppen ham Dalmatikaen: »Herren iføre dig Frelsens Gevandt og Glædens Klædebon og omgive dig for stedse med Retfærdighedens Dalmatika i Herrens Navn.« Ordinanden svarer: »Amen«. Stolaen er Tegnet paa den aandelige Magt. Diakonen træder ind i Hierarchiet, der hviler paa guddommelig Indstiftelse. Derfor overgives ham Stolaen, men sammenbunden under højre Arm, fordi hans Magt endnu er indskrænket. Hos Præsten udvides denne Magt; derfor bærer denne Stolaen korslagt over Brystet. Biskoppen endelig bærer den frit nedhængende; thi han har den aandelige Magts Fylde. Biskoppen overgiver en *hvid* Stola til Diakonen, for at antyde, hvorledes han altid skal opfylde sit Embede. Men hvem vil kunne det? Derfor løfter Biskoppen sin Haand, for *med Korsets*

Tegn at velsigne Diakonen, paa det den almægtige Gud »maa førøge i ham sin Naade.« Han ingyder ham Tillid ved de højtidelige Ord: »som lever og regerer fra Evighed til Evighed.« Stolaen vil være *hvid*, saa-længe Frelsens Gevandt, det er Naadens Stand, omgi-ver Diakonen, Glædens Klædebon, det er Offervillighe-den og Retfærdighedens Dalmatika, det er Offerkjer-ligheden, som fuldendes ved Hjærtets Renhed og Glæde ved Selvfornægtelser.

Saa overgiver Biskoppen den nye Diakon Evan-geliebogen at røre ved: »Modtag Magten til at læse Evangeliet i Guds Kirke baade for de Levende og de Afdøde, i Herrens Navn.« Diakonen svarer: »Amen.« Biskoppen slutter Diakonatsvielsen med to Bønner om Guds Velsignelse for den Ordinerede, at han maa lyse for Andre ved sit Exempel og værdig slutte sig til det Syvtal, hvis Anfører den hellige Stefanus er.

Derpaa gjenoptages Pontifikalmessen. Den nye Diakon synger Evangeliet, ofrer ved Offertorium sin Kjærte, modtager Biskoppens Fredskys og Kommunionen af Biskoppens Haand. Sluttelig lyses den højtide-lige Pontifikalvelsignelse, hvorefter Biskoppen opgiver ham de Bønner, han har at forrette som Tak for den Ophøjelse der er bleven ham til Del.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Kjøbenhavn. Fredag den 13. Juli Kl. 8 fejrede den højærværdigste Biskop i St. Ansgars Kirke en højtide-lig Pontifikalmesse, under hvilken *Tonsuren* meddeltes til den i forrige Nummer af »Ugebladet« omtalte Theo-log, Hr. *Franz v. Tersen-Wesiersky*. Ceremonien fore-toges efter »Kyrie eleison« i Messen. Dr. th. *B. Hansen* oplæste først Kardinal-Fyrstbiskop Dr. *G. Kopp* af Bres-

laus latinske Dimissorialskrivelse, der berettigede Msgr. *J. v. Euch* til at ordinere den til hans Jurisdiktion hørende polske Theolog, samt den pavelige Dispens, Kardinalen har udvirket for Biskoppen, til at meddele Vielserne udenfor de af Kirkeretten fastsatte Dage (Tamperdagene) og uden de lovbefalede Mellemrum mellem de enkelte Vielser. Tonsuren meddeltes, idet Biskoppen med en Sax i Korsform klippede fem Steder Haar af Tonsurandens Hoved, samtidig udtalende Davids 15. Salmes 5. Vers, og derefter iførte ham den hvide Kordragt (Superpellicium).

Dagen efter, Lørdag den 14. Juli, meddelte Biskoppen *de fire lavere Vielser* til den unge Klerk under den højtidelige Pontifikalmesse Kl. 8.

I Søndags modtog Hr. v. Tersen-Wesiersky endelig den første af de *højere Vielser*, *Subdiakonaten*. Navnet Subdiakon betyder saameget som Underdiakon eller Præstens Under-Medhjælper, som ved den højtidelige Levitmesse er Diakonens Medhjælper ved Altret. Han maa bringe Kalken, Patenen og Brødet til Altret og gyde Vin i Kalken; ligeledes synger han Epistelen under den h. Messe. Ved hans Vielse overrakte Biskoppen derfor ogsaa til Subdiakonen Epistelbogen, Kalken med Patenen og et Par fyldte Messekander. Tillige lagde Biskoppen Skulderklædet om hans Hoved, som det i gammel Tid blev baaret, og Manipelen samt Tunikaen eller det Gevandt, hvormed Subdiakonen er beklædt ved Altertjenesten. Førend Biskoppen foretager Subdiakonatsvielsen, opfordrer han Kandidaten til, paa ny at overveje med Alvor det Skridt, som han har for; thi ved Modtagelsen af denne Vielse forpligter den Viede sig til stedse at forblive i de Gejstliges Række, og tillige overtager han den Forpligtelse, at bede de daglige Breviarbønner og tilbringe sit hele Liv ugift og i strengeste Kyskhed.

Om *Diakonatsvielsen* Søndagen den 22. dennes henviser vi til foranstaaende Artikel.

Onsdag den 25. Juli, den h. Apostel *Jakob den Ældres* Fest, agter den højærværdigste Biskop under den højtidelige Pontifikalmesse Kl. 8 i St. Ansgars Kirke at meddele *Præstevielsens Sakramente* til højærv. Hr. v. Tersen-Wesiersky.

Den egentlige Vielse bestaar i Haandspaalæggelse, som det allerede var paa Apostlenes Tid (1. Tim. 4, 14.). Først lægger Biskoppen, og siden alle tilstedeværende Præster begge deres Hænder paa Ordinandens Hoved. Er dette sket, udbrede endnu engang Biskoppen og alle Præster deres højre Haand over den, som skal vies, og Biskoppen opfordrer tillige de omkringstaaende Præster til at forene deres Bøn med hans, »for at Gud maa udgyde de himmelske Gavers Fylde over sin Tjener, som han har udvalgt til Præstedømmet, saa at han med Guds Hjælp maa kunne forvalte det Embede, som ved den Højestes Naade er bleven ham paalagt.«

Efter at denne Haandspaalæggelse er forbi, lægger Biskoppen Stolaen korsvis over den nyindviede Præsts Bryst og siger de Ord: »Tager Herrens Aag paa dig; thi hans Aag er mildt og hans Byrde er let.« Dermed antyder han, at Præsten ivrigt skal indvie sig til Altrets Tjeneste og med Glæde bære Sjælesorgens Byrder. Ogsaa Messehagelen bliver han iført, og derved mindet om, at »denne skal betyde Kjærligheden, thi Gud er mægtig til at forøge Kjærligheden i Dig, og til at gjøre din Gjerning fuldkommen.« Under den Helligaands Paakaldelse bliver herpaa den nye Præsts Tommel- og Pegefingre og begge Hænders indre Flader salvede, og Kalken, fyldt med Vin og Vand og Patenen med Hostien overrakt ham, hvorefter han i Forening med Biskoppen læser den h. Messe.

Salvelsen med den h. Olie symboliserer dels *den*

Helligaands indre Naad, som ved Vielsen indgydes i Præstens Sjæl; dernæst antyder den, at den nye Præst i sine hellige Forretninger træder i Stedet for *Jesu Kristi Person*, og ligesom skal forestille en anden »Kristus«, d. v. s. »en *Salvct*«, (Ap. Gj. 10, 38.); og endelig er denne Salvelse et Sindbillede paa *Velsignelsen*, der fra Præstens Hænder skal udbrede sig over de Troende. Aarsagen til, at navnlig de to forreste Fingre paa hver Haand blive salvede, er den, at Præsten netop med disse Fingre berører, bærer og uddeler Altrets allerhelligste Sakramente blandt de Troende.

Messehagelens bageste Del er oprullet, naar den nye Præst iføres den. Denne Oprullen af det præstelige Klædebon under Vielsen har en symbolsk Betydning. Den nye Præst faar nemlig ved den h. Vielse en dobbelt og forskjellig Magt: først i Henseende til Kristi sande og virkelige Legeme, idet han nemlig forvandler Brød og Vin til Kristi Kjød og Blod; dernæst faar han Magt over Kristi hemmelighedsfulde Legeme, nemlig Kirkens Medlemmer, idet han løser dem fra deres Synder. Den første Magt modtager han ved Biskoppens og det hele tilstedeværende Præsteskabs første Haandspaalæggelse; og strax derpaa overgiver Biskoppen ham derfor ogsaa Kalken og Patenen samt Brød og Vin med de Ord: »Modtag Magten til at frembære til Herren Ofret og læse Messe, saavel for de Levende som for de Afdøde.« Den anden Magt faar han rigtignok ogsaa allerede ved den første Haandspaalæggelse; men den bliver dog endnu engang udtrykkelig og særlig overdraget til ham, idet henimod Slutningen af Messen Biskoppen endnu engang lægger Hænderne paa ham og siger: »Annam den Helligaand; hvem Du forlader Synderne, dem ere de forladte, og hvem Du beholder Synderne, dem ere de beholdne.« Som Tegn paa, at derved den hele og fulde præstelige Magt er

overdraget til ham, bliver den hidtil oprullede Messehagel nedladt.

Den h. Messe selv adskiller sig i Intet fra enhver anden, med Undtagelse af, at Biskoppen og den nyindviede Præst rette særegne Bønner til Gud, om at han vil gjøre dem værdige til at frembære det h. Offer og lade dem forvalte deres h. Embede i bestandig Troskab og Hellighed. Destoruden iagttages endnu nogle andre Skikke under den h. Messe. Ved Offertoriet overgiver den, som modtager en h. Vielse, et Lys i Overhyrdens Hænder; ved »Agnus Dei« træder Præsten hen til Biskoppen og modtager af ham Fredskysset, som det var Skik i gammel Tid og endnu sker blandt de Gejstlige under Levitmessens. Ved Biskoppens Kommunion knæler den Nyviede paa Altertrinene, for at modtage den h. Kommunion af Biskoppens Haand.

Efter Kommunionen i den h. Messe træder den nyviede Præst hen til Altret, udtaler den apostoliske Trosbekjendelse for Biskoppen og bevidner derved, at han tilhører den hellige, apostoliske, katholske Kirke, og at han vil lære og undervise efter hin Trosbekjendelses Indhold; og derpaa følger Biskoppens sidste Haandspaalæggelse med Fuldmagten til at forlade Synderne, som allerede er omtalt. Paa Overhyrdens udtrykkelige Spørgsmaal bevidner den nyviede Præst, at han vil stedse bevise sin Biskop Ærbødighed og Lydighed, og med de Ord: »Herrens Fred være altid med Dig,« kysser Biskoppen den nyviede Præst, for derved at hilse ham som sin Søn i Kristo og Medarbejder i Guds Rige. Han opfordrer ham endnu engang til, før han tiltræder sit Embede, at gjøre sig rigtig bekjendt med Kirkens hellige Skikke, navnlig i den h. Messe, og udtaler Bøn og Velsignelse over ham for at nedbede den Almægtiges Bistand til hans præstelige Gjerning.

Endelig træder endnu engang den nyviede Præst frem for Biskoppen, og denne opfordrer ham til ret al-

vorligt at overje den modtagne Vielse og den Byrde, som han har overtaget. Biskoppen siger: »Lad det være dit første Øjemed, at leve hellig og i Gud, for at den almægtige Guds Naade kan hvile over Dig, og Du maa blive delagtig i hans vedblivende Naade, som han i sin Barmhjærtighed ville skjænke Dig.« Endelig befaler Biskoppen den nyviede Præst at læse tre hellige Messer, for at bevidne Gud sin Taksigelse for den Ophøjelse, som er bleven ham til Del, og opfordrer til Slutning Alle, at de skulle mindes ham i deres Bønner.

— Søndag den 15. Juli afholdt Foreningen *Unio* sin store aarlige Skovtur, hvori deltog henved 100 Personer. Desværre var Vejret alt andet end godt, men det lod dog ikke til, at det havde nogen videre Indflydelse paa Deltagernes Humør, som holdt sig udmærket hele Dagen og kulminerede, da man efter Aftensmaaltidet i Gjentofte Kro sluttede Dagen med en lille Svingom.

— I Følge »Berl. Tid.« foreligger der Aarsberetning for 1893 om Virksomheden paa *St. Josefs Hospital* i Kjøbenhavn, udarbejdet af Dr. med. *A. F. R. Halk* og udkommen som Særtryk af »Ugeskrift for Læger Nr. 27«. Det er første Gang en saadan Aarsberetning foreligger. Der gives Oplysning bl. A. om Hospitalets Oprindelse, som skyldes St. Josefssøstrenes Orden, der har sit Hovedsæde i Chambéry i Savoyen. Søstrene kom i 1856 i et Antal af 4 her til Byen og beskæftigede sig i de første 16 Aar med at pleje Syge ude i Byen og med at opdrage og undervise Børn. Ved Hjælp af frivillige Bidrag og Laan fik de imidlertid samlet saa Meget, at de derfor kunde optøre en Del af det nuværende Hospital, den nuværende Midtfløj, hvor der var Plads til 20 Senge. Grundstenen lagdes i 1873; de første Syge optoges i Juni 1875. Der er nu Plads til 95 Patienter, fordelt paa 22 Enestuer og 8 Fællestuer.

Til Hospitalet er der knyttet et *Rekonvalescent-*

hjem i Ordrup, hvor Patienterne have frit Ophold og kunne forblive i flere Maaneder. Søstrenes Antal paa Hospitalet er nu gjennemsnitlig 30. Hospitalet bestaar ved egne Midler og nyder ingen Understøttelse, hverken fra Stat, Kommune eller offentlige Legater. Antallet af Patienter, der ere blevne plejede paa Hospitalet fra dets Begyndelse, er 7648. Det aarlige Gjennemsnitsantal er 850. Fra Februar 1890 oprettedes en medicinsk og en kirurgisk Afdeling, førstnævnte besørges for Tiden af Dr. med. *Halk*, sidstnævnte af Dr. med. *S. Saxtorph*. Dr. *B. Saxild* yder Hjælp paa begge Afdelinger. I 1893 er der ialt behandlet 849 Patienter, hvoraf 58 fra det foregaaende Aar. En Kreds af Læger har Tilladelse til at indlægge og behandle deres egne Patienter. Saaledes har Professor *F. Levy* havt 191 gynækologiske Patienter. Dr. *Schmiegelow* og Dr. *Gronbech* henholdsvis 7 og 5 med Øre-, Hals- og Næsesygdomme.

Rom. Den store *Fredspave Leo XIII.s* ophøjede Person gjør stedse et dybt Indtryk ogsaa paa Anderledestroende. I en Feuilleton i »Leipz. Tagebl.« giver *C. Lamprrecht* under Titlen »Aus den Räumen des Vaticans« følgende Skildring: »Det er et Træk af uendelig Elskværdighed, som gjennemvarmer hele Leo XIII.s Optræden, en Elskværdighed, som navnlig vil blive uforglemmelig for hine, som havde den Lykke at træde ham nærmere i en Privataudiens. Forhen, da Paven endnu var verdslig Hersker og gav højtidelig Audiens i Vatikanets Festsal, var det let nok, at faa Audiens hos ham; men nu, da ydre Forhold og legemlig Svagheit forbyde ham det, er det vanskeligt, at faa Tilladelse til at overvære den stille Messe, som den ærværdige Olding læser hver Søndag i sit Privatkapel i Nærværelse af 10—12 Indbudne. Men Enhver, som overværede den, hvad der blev Forfatteren af dette til Del, glemmer aldrig, hvorledes denne svage, af Alderen bøje-

de Skikkelse med de udtryksfulde og dog saa blege, furede Ansigtstræk med stille Værdighed celebrerede Messen, medfølede i dyb Grebethe, hvad Læben udtalte, saa at ethvert Ord lød som et indtrængende Længselsraab i det lille Rum . . . . . Efter Gudstjenesten giver Paven Audiens. En lille Tronstol stilles hen ved Døren og iført den simple, hvide Silkekjortel, den røde Purpurkappe lagt over Skuldrene, modtager Paven Enhver, som Majordomus fører hen til ham. Venligt smilende bøjer den gamle Kirkefyrste sig saa mod den Knælende, lader ham kysse Fiskeringen paa den højre Haand og spørger paa sin milde Maade deltagende om Besøgerens Hjem og Stilling og om Rejsens Formaal. Med Velvillie holder han da ofte den Besøgendes højre Haand i sin, eller lægger sin Højre velsignende paa den Besøgendes Hoved, som en øm Fader plejer at gjøre med sine Børn.«

Kirkelig Kalender.

Søndag den 22. Juli. 10. Søndag e. Pintse. Maria Magdalena, Bodfærdig. — **23. M.** Apollinaris, Biskop og Martyr. — **24. Ti.** Ferialdag. — **25. O.** Jakobus den Ældre, Apostel. — **26. To.** Anna, den h. Jomfrus Moder. — **27. F.** Pantaleon, Martyr. — **28. L.** Nazarius og Lidelsesfæller, Martyrer.

Søndag den 29. Juli. 11. Søndag e. Pintse. Olaf, Konge og Martyr.

St. Ansgars Kirke. Søndag den 22. Juli:

Kl. 7: Stille Messe.

Kl. 8: Pontifikalmesse og Diakonatsvielse.

Kl. 10: Stille Messe og Prædiken.

Kl. 6: Andagt.

Onsdag d. 25. Juli: Kl. 8: Pontifikalmesse og Præsteordination.

Vincentsforeningens Konferentser holde i Anledning af den h. Vincents af Pauls Fest Generalmøde Søndag den 22. Juli Kl. 6 Efterm. i St. Andreas Kollegiets Solemnitetssal paa Ordrupshøj. Til dette festlige Generalmøde indbydes alle Foreningens aktive og bidragydende Medlemmer og overhovedet alle katholske Mænd, som ville støtte den kristelige Velgjørenhed i vor Menighed.

Plads søges som Sygeplejerske til 1ste September. Vedkommende har i længere Tid været ved Sygeplejen. Redaktionen anviser.

Undertegnede, som er Elev af Akademiet, modtager Elever i Tegning og Maling samt Perspektiv.

Thora Petersen, Roarsvej 8, 3. Sal. Fredbg.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Toogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement. 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, St. Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 30. Søndagen den 29. Juli. 1894.

Indhold: Reformationen i Tyskland. Efterretninger fra Ind- og Udland: Rom. Paderborn. Köln. Italien. Holland. Norge. Brasilien. Münster. Kjøbenhavn. Bekjendtgjørelser. — Tillæg: „Vor Frue af Lourdes“.

Reformationen i Tyskland.

(Fortsat fra Nr. 22.)

—O—

11. Den Schmalkaldiske Krig og Religionsfreden i Augsburg, 1555.

Faa Maaneder efter Luthers Død udbrod den schmalkaldiske Krig.*). Den var ifølge de protestantiske Fyrsters idelige Overgreb uundgaaelig; thi, som en opmærksom Iagttaget skrev et Aar før Krigens Udbrud: »Vil man efterforske Aarsagerne til den utvivlsomt forestaaende Krig, saa maa man drage til Minde alt, hvad der siden Bondernes Underkastelse af Fyrster og Bymagistrater i Tyskland er blevet begaaet imod guddommeligt og menneskeligt Ret, imod Landefreden, imod Ejendommen og alle velerhvervede Rettigheder,

*) Naar Bloch skriver: „Luther, som altid havde villet, at hans Lære skulde sejre ved sin indre Sandhed, blev saaledes forskaanet for at se Sværdet draget i Religionsstriden“, saa stemmer det, som vi have set, hverken overens med Luthers Lære eller med hans Sindelag. Bricka deler Blochs Anskuelse

imod Samvittighed og Ære. Man optælle engang, hvor mange Kirker og Klostre der ere ødelagte og udplyndrede i disse 20 Aar . . . Og i hvilket Øjemed er dette Rov blevet anvendt, hvor ere Kirkegodserne, hvor ere alle de Skatte blevne af? Der gives næppe et eneste Land i Riget, hvor ikke Skatterne ere blevne tre eller fem Gange saa store. Og ikke alene har man trykket Folket med alle Slags Skatter, man har ogsaa med Vold og List paatvunget det en ny Tro og under Straf forbudt den gamle Gudstjeneste, Ceremonierne og de kristelige Skikke . . . Fyrster og Stæder, der gøre sig til af Evangeliet, have ikke nøjedes med inden for deres Ene nærker voldeligen at gennemføre det nye Kirkevæsen, de ere ogsaa brudte ind i katholske Bispedømmer og verdslige Herskaber og have ogsaa der uden Agtelse for Tro, Ret og Besiddelse omstødt og nyordnet alt efter deres Tykke. Fra Aar til Aar trænge Schmalkaldenerne videre frem, deres Overmod vokser, og de lade nu prædike en Tilintetgørelseskrig mod Paven og alle hans Tilhængere. Der bliver ingen Standsning, dersom ikke Kejserens Sværd byder Stop, hvilket skulde være sket for længe siden«*) (Janssen 3, 540 f.)

Alligevel var det ikke Kejseren, der begyndte Krigen; men først efter at Fjendtlighederne vare blevne aabnede fra Protestanternes Side med de vanlige Plyndringer og Ødelæggelser i katholske Provinser (i Juli 1546), erklærede Kejseren Kurfyrsten af Sachsen og Landgreven af Hessen for fredløse og vandt paa Grund af deres Sorgløshed en let Sejr over dem. Bloch siger: »Karl V spillede nu Hersker i Tyskland, straffede Protestanterne strængt og ordnede egenmægtig Religionsforholdene.« Ingenting kan være mere misvisende end

---

*) Ligeoverfor saadanne Grunde tager det sig besynderligt ud, naar Bloch og Bricka mene at maatte søge Grunden til Krigen i Protestanternes afvisende Holdning over for Tridenter Konciliet, den havde ikke det mindste med Krigen at gjøre.

denne Sætning. Rigtignok mistede Kurfyrsten af Sachsen Kurværdigheden; bedre havde han ikke fortjent. Men iøvrigt sporedes der ikke meget af Protestanternes velfortjente Afstraffelse. Og hvad Religionsforholdene angaar, saa skuffede Karl Alles Forventninger. Havde de schmalkaldiske Fyrster sejret, saa havde de udført deres Trusler og udryddet den katholske Kirke med Rub og Stub; Karl derimod lod Protestanterne blive i den fulde Besiddelse af alle deres Erobringer, gav dem frit Lov til at bekjende deres Tro og krævede ikke engang det tilbage, som de havde tilranet sig paa de sidste Plyndringstog. Rigtignok tillod han sig et Indgreb i Religionsforholdene paa Rigsdagen i Augsburg i 1547. i den Hensigt at tilvejebringe Fred og Enighed imellem de forskjellige Partier. Han lod ved to katholske og en protestantisk Theolog affatte en Religionsformular (det »Augsburgske Interim«), der skulde have Almen gyldighed i Riget, indtil Konciliet havde udarbejdet sine Dekreter. Men derved forsyndede han sig aller mest imod selve den katholske Kirke. Thi ikke blot var Formularens Indhold uforligelig med den katholske Lære og Disciplin; den havde nemlig omdannet den katholske Lære om Retfærdiggjørelsen, som allerede var defineret af Konciliet, efter protestantisk Anskuelse, afsvækket den katholske Lære om Messeofret og desuden tilstaaet Protestanterne Præsteægteskab og Kalken ved Nadveren; men selve Princippet — at nemlig den verdslige Myndighed dristede sig til paa egen Haand at træffe Forordninger angaaende Kirkens Lære og Brug — var helt antikatholsk. Karl satte enkelte Steder Interimmets Annammelse med Magt igjennem; men de fleste Steder, baade i katholske og protestantiske Lande, havde det ingen anden Virkning, end at det vakte stor Harme mod Kejseren (J. 3, 599 ff.).

De følgende Aar forløb under idelige Sammensværgelser imellem de protestantiske Fyrster og Stænder.

I Januar 1550 blev Planen lagt til at afspærre Karl Vejen til Italien; han skulde ikke levende forlade Tyskland (J. 3. 628). I Februar samme Aar udrugedes en om muligt endnu værre Plan, som gik ud paa at udrydde alle »papistiske Præster« i Tyskland. En Hær paa 10,000 Ryttere skulde erobre Erfurt, Würzburg o. s. v., og »slaa Biskopperne med alle Præster og Munke og den Slags Ormeyngel ihjel« (s. St. 629). Om trent paa samme Tid udøvede Magdeburg »til den sande kristelige Religions og det hellige Evangeliums Beskyttelse« sine Skændselsgjerninger mod alt, hvad der hidrørte fra eller mindede om den katholske Kirke; Kirker og Klostre bleve angrebne, og ikke engang de Dode fik Lov til at hvile i Graven. I Klosteret Hammersleben bleve under Søndagsgudstjenesten de celebrerende Præster dels saarede, dels dræbte, de hellige Hostier traadte under Fødder, Kirke og Kloster fuldstændig udplyndrede, Munkene afklædte og mishandlede paa den skændigste Maade, alle Haandskrifter sønderrevne, Kunstværkerne ødelagte og til sidst Byttet paa 150 Vogne ført i Triumf til Magdeburg, idet Røverne, iførte Messehagler og Munkekapper drog med klingende Spil ved Siden af (s. St. 635). Kurfyrst Moritz af Sachsen, som under idelige Forsikringer om ubrodelig Troskab af Kejseren havde ladet sig overdrage at tugte Staden, havde allerede i Forvejen solgt sig til Kejsers svorne Fjende, Henrik II. af Frankrig, og benyttede kun sin Kejsers Tillid til med des større Sikkerhed at samle Tropper imod ham (s. St. 624 ff.). Hans og de Sammensvornes Anslag om at fange Kejseren paa hans Rejse til Italien mislykkedes imidlertid (s. St. 663). Derefter vendte de Vaabnene mod hverandre i forbitret Broderkamp, hvilket havde til Folge, at Moritz faldt og Markgrev Albrecht af Brandenburg slaaet og vanæret maatte flygte til Frankrig (S. 688 ff.). Saaledes frembod Tyskland, medens det religiøse Virvar

steg fra Dag til Dag, ogsaa i politisk Henseende Billedet paa den sørgeligste Adsplittelse og Forvirring.

Under saadanne Forhold blev en ny Rigsdag udskreven, som skulde aabnes i Augsburg den 13. Nov. 1554. Men skjønt det var af største Vigtighed, at Fyrsterne mødte i egen Person, saa vare dog indtil Slutningen af December endnu ikke én kommen, og da Rigsdagen blev aabnet den 5 Febr. 1555, vare kun meget faa til Stede; de fleste havde sendt Stedfortrædere. Det viste sig snart, at der ikke længer kunde være Tale om at gjenoprette Enheden i Troen; man besluttede derfor at søge at fastsætte Betingelserne for »en evig Fred« imellem de stridende Religionspartier. Rigtignok gjorde Kardinal Otto af Augsburg gjældende, at det ikke lod sig gjøre; »der maatte kun være én Religion; thi Gud var Enighedens, ikke Tvedragtens Gud.« Men Enheden var uigjenkaldelig tabt, eller havde dog kun nogenlunde kunnet opnaas, naar Katholikerne vilde have opgivet deres Tro og sluttet sig til den Augsburgske Konfession. Thi Protestanterne viste sig mere umedgjørlige end nogen Sinde før, saa at Katholikerne i deres Eftergivenhed maatte gaa til den yderste Grænse.

Saaledes tilstod de, skræmmede ved Protestanternes Trusler, at de protestantiske Stænder skulde forblive i uomstridt Besiddelse af samtlige inddragne Godser, Stifter og Klostre, som de havde tilegnet sig inden 1552, forsaavidt de ikke havde tilhørt en af de saakaldte Reichsunmittelbaren. Paa en lignende Maade fik Protestanterne sat igjennem, at Biskoppernes Myndighed over Tilhængerne af den Augsburgske Konfession, som indtil da havde bestaaet i Kraft af Rigsloven, blev ophævet. Dermed fik de protestantiske Stænders Kirke-regimente, som de faktisk havde udøvet lige fra Reformationens Begyndelse, statslig Bekræftelse. Derimod lykkedes det ikke Protestanterne at sætte deres tredje Fordring igjennem, at det skulde staa alle Rigsstænder

og Øvrigheder frit for at antage den Augsburgske Konfession baade for sig selv og tillige for deres Undersaatter (d. v. s. de skulde have Ret til at tvinge deres Undersaatter til den ny Tro eller ogsaa til Udvandring); og dette skulde ikke alene gjælde om de verdslige, men ogsaa om de gejstlige Stænder, hvilke sidste da ogsaa uhindrede skulde forblive i Besiddelse af deres Stifter, Prælaturer og Indtægter. Paa denne Maade haabede de snart at faa alle gejstlige Stænder over paa deres Side; thi de forstod udmærket ved Hjælp af falske Løfter og Eder at indsmugle deres Meningsfæller i de gejstlige Embeder (Se flere Eksempler i »Nord. Ugebl.« 1893. S. 95: andre hos Janssen 3, 712 f.). Herimod rejste Katholikerne alvorlig Indsigelse, hvorfra de hverken med Løfter eller Trusler lod sig rokke. De vilde ikke formene nogen Gejstlig at slutte sig til den ny Tro, i Fald han mente at skulle gjøre det; men Kirkens Gods skulde forblive hos Kirken. Med Rette bemærkede Kong Ferdinand: »Ligesom det vilde falde Protestanterne svært, dersom Katholikerne forlangte, de skulde beholde deres Præster og Kirketjenere, ogsaa naar de frafaldt deres (protestantiske) Bekjendelse og prædikede derimod, saa vilde det i endnu højere Grad falde Katholikerne og deres Gejstlige besværligt at maatte taale de Frafaldne i Stifterne, Prælaturerne og Præbenderne, uagtet de foragtede og bekæmpede deres Religion og Gudstjeneste. Heraf vilde ikke følge andet end Had og Trætte; det vilde ikke være en Vej til at opretholde Freden, men til at forøge Uenigheden.« Dette indsaa ogsaa Kurfyrst August af Sachsen; »det gejstlige Forbehold,« d. v. s. Katholikernes Fordring, at, naar en Gejstlig frafaldt sin Tro, saa maatte han ogsaa fratræde sit Embede og give Afkald paa dets Indtægter, kunde uden Tryk paa Samvittigheden tilstaas, da det deri slet ikke drejede sig om Samvittigheden, men kun om Godserne. Sagen endte med, at, skjønt Protestanterne ved-

bleve at protestere, ja en Tidlang endogsaa truede med Krig, saa blev dog det gejstlige Forbehold medoptaget i Rigsafskeden.

Heftig var ogsaa Kampen om den religiøse Tolerance, eller hvorvidt Rigsstænderne skulde tilstaa Anderledestroende, der stode under deres Myndighed, fri Religionsøvelse eller ikke. Kong Ferdinand havde foreslaaet, at der iblandt de verdslige Stænder kun maatte tilstaaes de »Reichsunmittelbaren« Religionsfrihed, d. v. s. Ret til at bestemme deres egen og deres Undersaatters Trosbekjendelse. For Fri- og Rigsstænderne skulde den Lov gjælde, at, hvor der hidtil havde bestaaet begge Bekjendelser ved Siden af hinanden, der skulde i Fremtid ingen af de to Partier afskaffe eller undertrykke de Andres Religion og Ceremonier. Imod dette Forslag protesterede de protestantiske Stæder; de vilde have lige Ret med Fyrsterne til at undertrykke den katolske Religion. Fyrsterne derimod fremkom med et andet Forslag. Efter at de ved Magt havde tvunget deres katolske Undersaatter til at frafalde deres Tro eller udvandre, foreslog de nu, at Øvrighederne skulde give alle deres Undersaatter Religionen fri, men især at de katolske Stænder, som hidtil faktisk havde givet de Nytroende Religionsfrihed, nu skulde garantere dem den ved en Rigslov. Erfaringen havde vist, at alle Vegne, hvor de Nytroende havde vundet Fodfæste, der fulgte ogsaa politiske Uroligheder og Partikampe, indtil Katholikerne vare blevne fortrængte fra deres gamle Rettigheder. Men for at vinde Protestanternes Samtykke i andre Punkter gav Kong Ferdinand for saa vidt efter for deres Fordring, at han bestemte, at Ridderskabet, Stæderne og Sognene, der stode under de gejstlige Stænders Myndighed, og som allerede i lang Tid havde bekjendt sig til den Augsburgske Konfession, ikke skulde kunne tvinges fra deres Tro. For de katolske verdslige Stænder derimod krævede han samme Ret som

han havde tilstaaet de protestantiske, at kunne inføre og opretholde én og samme Tro iblandt deres Undersaatter.

Augsburger-Religionsfreden indeholdt mangfoldige Spirer til nye Stridigheder. Herhen maa først regnes det sidst omtalte *ius reformandi*, Landsherrernes Reformationsret. Den af de protestantiske Fyrster fra først af haandhævede ugudelige Grundsætning: *cuius regio eius religio*, o: Undersaatterne skulle antage deres Landsherrers Tro, eller ogsaa udvandre, som nu faktisk var bleven stadfæstet ved Rigsloven, maatte afstedkomme idelige Bryderier og velbegrundede Klager. Navnlig i protestantiske Lande blev den Kilden til den sørgeligste Forvirring, idet Undersaatterne ofte ved hvert Tronskifte bleve tvungne til ogsaa at skifte Troen. Men medens de protestantiske Fyrster gjorde den mest udstrakte Brug af denne Grundsætning, opløftede de et Ramaskrig, hver Gang en katholsk Fyrste — og det var kun sjældent Tilfældet — benyttede sig af samme Ret; da blev det kaldt Grusomhed, Overgreb, Samvittighedstvang o. l.

En anden Grund til Misfornøjelse var den Indskrænkning, som berøvede de gejstlige Fyrster Retten til at opretholde Troens Enhed i deres Enemærker ligesom de verdslige Fyrster. De vare derfor stadig udsatte for de Uroligheder og Partikamp, som stedse og alle Vegne vare fulgte med Indførelsen af den ny Lære.

Protestanterne derimod søgte og fandt en Anstødssten i »det gejstlige Forbehold,« der rigtignok satte en vældig Grænsemur mod deres Bestræbelser for lidt efter lidt at undertvinge sig hele Tyskland og fuldstændig at udrydde den katholske Kirke.

En Hovedgrund til Klage og en Hovedkilde til fremtidige Forviklinger var den Omstændighed, at Freden kun blev sluttet mellem Katholikerne paa den ene og Tilhængerne af den Augsburgske Konfession paa

den anden Side. Zwinglianerne, Calvinisterne og andre Sektors Tilhængere fik intet retsligt Grundlag for deres Eksistens og maatte først ved lange og brydsomme, undertiden blodige Kampe erobre sig det.

Den Augsburgske Religionsfrihed var et Mistoster, som det ikke kunde ventes anderledes, da den ubemyndigede verdslige Magt anmassede sig at ville ordne de religiøse Forhold uden at tage Hensyn til den Autoritet, til hvilken Kristentroens Stifter alene har sagt: »Lærer alle Folk.« Den eneste Vej til Fred vilde have været at samles igjen i Troens Enhed, og den Tro kunde kun have været den katholske, som endnu uforandret var den fra Apostlene nedarvede, og som anbefalede sig ved sine store og skarpt definerede Dogmer, medens Protestantismen allerede dengang var opløst i utallige Sekter, der næppe kunde komme til fælles Forstaaelse selv angaaende Troens allervæsentligste Dogmer.

(Fortsættes.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

— 0 —

Rom. Om Pavens Helbredstilstand skrives der fra Rom: Den h. Fader udtalte i disse Dage overfor en udenlandsk Diplomat sin Forundring over de foruroligende Efterretninger, som for nylig bleve udbredte om hans Helbredstilstand. »Hvert Aar,« sagde han, »har Sommervarmen svækket mig noget og navnlig i de første Dage beredt mig en Del Besværlighed. Men ikke desto mindre er jeg rask og føler endnu fem Aars Liv i mit Legeme, d. v. s. naar Gud vil det.« Idet han sagde dette, gjorde han spøgende nogle Armbevægelser, som for at vise den Kraft, han føler sig besjælet af. Livlægen, Professor *Lapponi*, erklærer ogsaa, at Leo XIII. er fuldstændig rask, og at Maven fungerer med

absolut Regelmæssighed. Ligeledes er Sønnen fortræffelig. Om en foregiven Svækkelse af Legemskræfterne er der aldeles ingen Tale. Paven er saa sejt, som han altid har været, ja kunde i Virkeligheden kaldes robust. Saaledes henter Leo XIII. f. Ex. selv svære Folianter, som den h. Hieronymus' Værker, der veje mindst fem Kilo, ned af Reolerne og bærer dem til Læsepulten. Paven spadserer ogsaa daglig flere Timer, støttende sig til en lille Stok, i Vatikanets Have og gaar bedre og utrætteligere end sine Ledsagere. »Han er,« sagde Lægen spøgende, »i Stand til endog at gjøre sine militære Ledsagere trætte.« I det Hele opholder Paven sig med Mellemrum 4—5 Timer daglig gaaende eller staaende. For nylig meddelte han uden nogen som helst Anstrængelse den h. Kommunion til 30 Personer. Til denne udmærkede legemlige Sundhed svarer fuldtud hans aandelige. Hans Aand, navnlig Hukommelsen, er saa frisk som tænkes kan. Som bekjendt kan Paven ogsaa trods sin høje Alder læse endog den mindste Skrift uden Brillen.

— Det italienske Blad »Il Paese« meddeler: »Pastor *Fischer*, den første og bekjendteste Præst ved den amerikanske Methodistkirke, er i disse Dage vendt tilbage til den katholske Kirke og modtog med stor Andagt de hellige Sakramenter. Denne Konversion har gjort dybt Indtryk i de methodistiske Kredse.

Paderborn. Ordenssamfundet »*Søstrene af den kristelige Kjærlighed*«, som stiftedes i 1849 af *Pauline v. Mallinckrodt*, og som ogsaa her i Landet har Filialer, nemlig i Horsens og Kolding, tæller nu allerede c. 1000 Medlemmer. De ere fordelte i 17 Klostre i Europa, 50 i Nordamerika og 25 i Sydamerika. Denne storartede Udbredelse i Amerika begyndte navnlig i Kulturkampsaarene. Ordenens Moderhus i Paderborn har da ogsaa allerede for længe siden været for lille, og man har derfor i Begyndelsen af denne Maaned lagt Grund-

stenen til en ny Bygning med et større Kapel. Generalvikar *Wigger* foretog den højtidelige Grundstenslæggelse efter Kirkens Rituale. Tilstede vare ikke blot Søstrene, Novicerne og Postulantinderne, men ogsaa Eleverne fra det nærliggende Provinsial-Blindeinstitut, som ledes af de ovennævnte Søstre. De blinde Elever forherligede Gudstjenesten ved flerstemmig Sang; bl. A. udførte de »Te Deum« i to Kor, der fortjente al Anerkjendelse, naar man betænker, at de stakkels Børn maatte indprente i Hukommelsen Alt — baade Text og Melodi.

Køln. Den 41. Generalforsamling af Tysklands Katholiker finder Sted i Køln i Dagene fra den 26. til 30. August.

Italien. Den nuværende italienske Ministerpræsident og forhenværende Revolutionær *Crispi* faar stadig anarkistiske Truselsbreve, som forurolige ham i høj Grad. Endog hans Datter vil man ifølge Truselsbrevene dræbe, og der er af den Grund rejst en Del Politibetjente til Neapel, for at vaage med større Strenghed over *Crispi's* Villa. Alle Røms Fængsler ere overfyldte paa Grund af de mange Anarkistfængslinger, der beløbe sig til c. 3000. Forøvrigt høster, hvad nedenstaaende Bemærkninger i *Crispi's* Dagbog bevise, den gamle Ærkerevolutionær kun Frugterne af sin egen Undervisning.

En Korrespondent til »L. V.« bringer nemlig følgende autentiske Notitser fra *Crispi's* Dagbog i Palermo i Aaret 1859: »28. Juli. Jeg (*Crispi*) har undervist Patrioterne i at forfærdige *Bomber* og med et Stykke Kridt vist Støberne en Model af dem. — 2. August. I en Forsamling af Venner har jeg gjort opmærksom paa de Forsvarspunkter, paa hvilke vi kunne gjøre Regning; Jakob Agresta forfærdiger *Bomberne*. — 6. August. Vennemøde for at studere *Bombefabrikationen*. Giusti (en Hovedpatriot) var i Begyndelsen noget forbauset, men siden ganske henrykt over Opfindelsen af et Vaa-

ben, som man kan skjule saa let og som dog virker saa mægtigt.« Det var i 1859 Forberedelserne til Revolutionen i 1860, da Palermo den 4. April plantede Oprørets Fane imod den retmæssige Konge af Neapel og tillige kaldte Garibaldi til Hjælp, som den 11. Maj paa to »erobrede« Dampskibe landede med sine 1000 Rødskjorter i Marsala og forkyndte »Friheden« paa den Ø, som Crispi og Konsorter for længe siden havde undermineret. Og hvilken Frihed? Frihed til at gaa til Grunde af Sult, Elendighed og Skatter.

Holland. For nogle Aar siden har der dannet sig en Kommission i Amsterdam, med det Formaal, at samle Bidrag til Oprettelsen af et passende *Mindesmærke* til Ære for Forfatteren af den berømte katholske Bog »Kristi Efterfølgelse«, den fromme *Thomas a Kempis*. Deres Bestræbelser ere nu naaede saa vidt, at de kunne begynde paa Udførelsen af Planen. Men for at faa et virkeligt kunstnerisk Mindesmærke, har Kommissionen ment, at den vilde opnaa de bedste Udkast ved Hjælp af en *international Konkurrence*, hvis Betingelser ere fastslaaede af et særegent Præmie-Dommerudvalg. Baade hollandske og udenlandske Kunstnere indbydes. Kommissionen onsker et Mindesmærke i Skikkelse af et Gravmonument. I den nederste Del af Monumentet skulle Thomas a Kempis jordiske Levninger, som nu hvile i Zwolle, anbringes bag Gitterdøre. Den overste Del af Monumentet maa være en plastisk Fremstilling — enten Relief eller hel Figur — af Thomas a Kempis, som knæler foran Frelseren, der bærer sit Kors. Udkastet til Mindesmærket maa være i nederlandsk Stil fra det 15. Aarhundrede. Det skal opstilles i den katholske Mikaelskirke i Zwolle, i det sydlige Skib ved Taarnets indvendige Mur. Det bedste Udkast belønnes med en Præmie af 1000 Gylden, og det næstbedste Udkast med 500 Gylden. Udgifterne til det kunstnerisk udførte Arbejde ved Monumentet tor ikke overstige

10,000 Gylden. Bedømmelsen af de indsendte Arbejder sker i Amsterdam, og disse skulle være indsendte inden den 15. Januar 1895. Nærmere Oplysninger meddeler Juryens Sekretær, *V. B. G. Molkenboer*, Direktør for den kgl. Tegneskole i Amsterdam (Wossiusstraat 50).

— Det hollandske Episkopat har udnævnt Pater *V. de Groot* af *Dominikanerordenen* til Professor i Filosofi ved Universitetet i Amsterdam. *V. de Groot* er Forfatter af flere videnskabelige Værker og Rektor ved St. Dominikus-Kollegiet i Nymegen. Med stor Glæde hilses hans Udnævnelse af de hollandske Katholiker.

Sine Forelæsninger over skolastisk Filosofi agter Pater *de Groot* at begynde i det kommende Vintersemester. Talrige katholske Studenter, som hidtil besøgte Statsuniversiteterne, have allerede meldt sig for næste Semester ved Universitetet i Amsterdam. Pater *de Groots* Aabningstale, som vil blive en vigtig Begivenhed i det katholske Hollands Historie, agte Ærkebiskoppen af Utrecht og samtlige hollandske Biskopper at overvære i Universitetets Aula.

Norge. I Søndags modtog i Følge »St. Olaf« en af den norske Missions Kandidater, højærv. *G. Dünn* i Freiburg i Schweiz *Præstevielsens h. Sakrament*. Den nyviede Præst, der stammer fra Ærke-dioceset Köln, kom som ganske ung Mand til Amerika, hvor han gjorde sine humanistiske og filosofiske Studier. Theologi studerede han i Rom i Freiburg. Han vil endnu fortsætte sine Studier i nogen Tid ved Universitetet i Freiburg, før han kommer til Norge.

— I Søndags besøgte de katholske Mandskaber fra det tyske Kadetskib »Stein«, som i Kristiania ventede Kejserinden af Tyskland, St. Olafs Kirke og bivaanede der Højmassen. Efter den norske Prædiken holdtes en lille, men kraftig Tale for de tilstedeværende Mandskaber paa Tysk.

Brasilien. Med Damperen »Argentina« rejste i Ons-

dags 52 *Franciskanere* fra Hamburg til Bakia og andre Havne i Brasilien. 2 vare Præster, 35 Ordensklerikere og 15 Ordensbrødre. I deres simple brune Dragt og med deres Sandaler vakte den store Skare naturligvis en Del Opsigt, men de bleve alle Vegne modtagne med Ærbødighed og Velvilie.

Münster. Den derværende Vincentstoenings Generalforsamling i Søndags, skriver »Westf. Merkur«, modtog et baade ærefuldt og sjældent Besøg, idet Londons forrige Lordmayor, Sir *Stuart Knill*, hvis Embedstiltrædelse ifjor omtaltes i alle Blade, gjæstede Forsamlingen. Sir Knill tog selv Ordet og holdt en kort Tale til de talrigt forsamlede Brødre. Han præsenterede sig som Præsident for en Vincentskonferens i London og som Vicepræsident i de engelske Vincentsforeningers Hovedbestyrelse. Han var rejst til Tyskland for at overvære en ung, udmærket engelsk Vincentsbroders Bryllup, og da han saaledes ikke havde kunnet fejre St. Vincents Fest i sin egen Konferens, var det ham en stor Glæde, at turde være med til dette festlige Generalmøde.

Kjøbenhavn. Med dette Nummer af Ugebladet afsluttes *Henry Lasserre's* Bog »*Notre Dame de Lourdes*« eller »*Vor Frue af Lourdes*«, idet der medfølger Titelblad og Forord. Det første Halvark af Bogen fulgte tillige med Titelblad med Ugebladet for 30. Juli f. A. (Nr. 31.); men ved en Fejltagelse begyndte Bogen den Gang ikke med Lasserres eget Forord, som dog indeholder adskillige interessante Bemærkninger. Vi gjenoprette derfor nu ved Bogens Slutning det Forsømte, navnlig for at de, som lade Tillægsarkene indbinde, ikke skulle savne Noget. Hvad *Indbindningen* angaar, er det forøvrigt Mening, at det gamle Titelblad fra ifjor *bortskæres*, og i dets Sted indsættes efter Forordet en løs *Undertitel* (I. Del), som følger med næste Nr. af Ugebladet i Forening maaske med et smukt *Billede* af Grotten i Lourdes, som vil kunne tjene som Titelbillede til Bogen.

— Søndagen den 22. Juli Kl. 6 Efterm. afholdt *Vincentiusforeningen* i Anledning af den h. Vincents af Paul's Fest (19. Juli) sin tredje *Generalforsamling* i Aar paa St. Andreas Kollegiet i Ordrup. Den præcideredes af den højærværdigste Biskop og overværedes af 36 Mænd. Efter at Byens tre Konferenser havde aflagt Beretning om deres Virksomhed siden anden *Generalforsamling* 15. April, holdt Biskoppen en Tale, i hvilken han opmuntrede de Tilstedesværende til fortsat ivrig Virksomhed i Foreningens Aand ved at besøge og hjælpe de Trængende. Det var en Skam, at saa mange af Menighedens intelligente *unge* Mænd i denne Henseende holdt sig tilbage. Hjælp til Selvhjælp var meget vigtig. I Tyskland sørgede Foreningen saaledes for, at de Ubemidlede i de Tider, i hvilke de havde Arbejde, regelmæssig afleverede en bestemt mindre Sum til en Kasse, af hvilken de saa fik det Indsendte samlet tilbage til visse Terminer. Man maatte ogsaa sørge for, at det Offentlige ikke lod En komme til kort; en Dame havde nylig opnaaet, at Magistraten betalte 70 Kroner aarlig for hvert af en fattig Enkes tre Børn, der nu vare anbragte i vort Vajsenhus, idet Damen saa ydede Resten. Naar Foreningen tog sig af Personer, hvis Underhold ellers helt vilde tilfalde det Offentlige, var det ikke mere end billigt, at det Offentlige bidrog i alt Fald noget til Udgifterne derved. Foreningen maatte ogsaa sørge for de Ubemidledes Oplysning gennem vor katholske Literatur, for de ganske Unges Tilslutning til den af Maristbrødrene ledede *Lærlingsforening* og for vort *Vajsenhuses Fremgang*. En Del Bidragydere havde nu ophørt med at yde regelmæssige Bidrag til Vajsenhuset under det Paaskud, at nu var det jo færdigt. Men netop nu trængtes der til Midler til at drive det med. -- Vincentiusbrødrene i Fredericia og Randers vare blevne indbudte til dette festlige Møde. Forholdene havde dog ikke tilladt disse at møde;

men under Generalmødet kom der et Telegram fra Foreningen i Randers med broderlig Hilsen. Efter Mødet begav Forsamlingen sig Kl. 7 ind til Andagten i St. Andreas Kirken, hvor Hr. Pater *Brcitung* prædikede om St. Vincents af Paul og hans og hans Forenings Virksomhed. Efter Andagten begave de fleste af Brødrene med Familie sig ned til Charlottenlund og tilbragte en fornøjelig Aften sammen.

— I Anledning af Deres kgl. Højheder *Kronprinsens og Kronprinsessens Sølvbryllup* vil der efter Forlydende Søndag den 29. Juli blive fejret en højtidelig Prælatmesse med *Te Deum* i St. Ansgars Kirke.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 29. Juli. 11. Søndag e. Pintse. Olaf, Konge og Martyr. — **30. M.** Martha, Jomfru. — **31. Ti.** Iguatius, Bekjender og Ordensstifter. — **1. August, O.** Petri Lænkefest (Kl. 8¹/₄ h. Messe for Ansgariusforeningen). — **2. To.** Alfons Maria af Liguori, Biskop og Kirkelærer. — **3. F.** Stefani Finding (Kl. 8¹/₄ h. Broderskabsmesse til Ære for Jesu guddommelige Hjærte; Kl. 8 Aften Broderskabsandagt). — **4. L.** Dominikus, Bekjender og Ordensstifter.

Søndag den 5. August. 12. Søndag e. Pintse. Indvielse af Maria Maggiorekirken i Rom.

Mariakongregationen for Ynglinge holder Fælleskommunion Søndag den 5. August Kl. 8¹/₂ i Jesu Hjærtes Kapel.

✠ At min inderligt elskede Moder, Enke **Vilhelmine Nielsen**, f. Holm, Mandag den 23. Juli er afgaaet ved Døden i en Alder af 68 Aar, vel forberedt ved Modtagelsen af de hl. Sakramenter, bekjendtgjøres for deltagende Slægt og Venner af hendes efterladte Søn

Christian S. E. Nielsen, Blikkenslager.

Begravelsen finder Sted Søndag den 29. Juli Kl. 12; fra Kapellet paa katolsk Vestre Kirkegaard. R. I. P.

Unio. Søndag den 5. August **Gevinst-Fugleskydning** i Haven ved Koglebanen. Pris for Deltagelse 50 Øre pr. Portion. Skydningen begynder **Kl. 4 præcis**. Liste til Tegning er fremlagt ved Møderne paa Koglebanen.

Fransk Vask og Strygning. En Enke anbefaler sig med fransk Vask og Strygning. Tøjet hentes og briuges. Fru Brøndum (Ryesgade 66 A. St.) anviser.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Toogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, St. Købmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 31.

Søndagen den 5. August.

1894.

Indhold: Kirken og Protestantismen. En Erindring fra Slesvig. Efterretninger fra Ind- og Udland: Kjøbenhavn. Fulda. Belgien. Rheims. England. Bekjendtgjørelser. — Tillæg: „Vor Frue af Lourdes“.

Kirken og Protestantismen.

(Efter Abbé Bougaud.)

—o—

Før Protestanterne ved den saakaldte »Reformation« udskilte sig fra den katholske Kirke, har Ingen benægtet dens Autoritet, dens Ret til at dømme uindskrænket og ufejlbart i Trosager. En og Anden erklærede kun, at han ikke var bleven forstaaet, at Conciliet ikke var frit, eller at Paven havde været daarlig inde i Sagen. Man appellerede til et fremtidigt Concilium, til en bedre oplyst eller mere upartisk Pave; men Principet om Kirkens Autoritet forblev uomtvistet. Først Luther naaede dette yderlige Standpunkt. Han benægtede Kirken. Han er den Første, som paa sit Værks Titelblad har skrevet dette farlige, men lokkende Ord, der udgjorde dets Originalitet og dets Held, men som ogsaa vil blive dets Ruin: Frihed til at forske.

Pave Leo den Tiende havde opfordret alle Katho-

liker til at forene sig med ham om Opførelsen af et pragtfuldt Tempel, som hævendende sig over Petri Grav skulde være Symbolet paa Kirkens Sejr efter 1500 Aars Kampe. Det var en stor Tanke, værdig til det kristne Europas Bifald. Og da det, han bad om, var Almisser, en Troes- og Kjærligheds-Gjerning havde Paven knyttet Aflad dertil. Det vil sige, at den, som *angrende skriftede sine Synder og afskyede dem af ganske Hjerte* og bidrog til dette religiøse Forehavende, modtog fuldkommen eller delvis Eftergivelse af den timelige Straf, han havde fortjent ved sine begaaede Synder. Som Intet kunde være rigtigere end Forehavendet, kan Intet være mere retmæssigt end Midlet, og det var ikke muligt at ane, at det, som skulde have kronet den katolske Kirkes Fred og Enhed, blev dens Sønderrivelse.

Det er muligt, at Dominikanerne, som alene skulde offentliggjøre den pavelige Skrivelse — hvad der maaske er den eneste begaaede Fejl, thi hvorfor kunde ikke alle de religiøse Ordener, alle Verdenspræsterne have været bemyndigede dertil? — det er muligt, siger jeg, at Dominikanerne ikke altid have holdt Maade men undertiden have tildelt Aflad alene for den materielle Gjerning uden Hensyn til Hjærtets Stemning; det er ogsaa muligt, at Augustinerne, misundelige over dette Hverv, som de selv havde ønsket, have beskyldt Dominikanerne for mere, end sandt var. Hvorledes det end gik til, saa begyndte der en Trætte. Det ene Skrift krydsede det andet, heftige, ivrige, lidenskabelige, trodsige Skrifter, som bragte hele Tyskland i Flamme. Leo den Tiende, der var optaget af Datidens Mesterværker, de Vidundere, hvormed Raphael og Michel Angelo prydede hans Palads, lagde i Begyndelsen kun liden Vægt paa denne fjerne Strid. Men blandt de mange Munke, som afhandlede Aflads Dogmet, fandtes der En, som i Besiddelse af en dristig Aand, en utæmmelig Vilje, en

udmærket Veltalenhed, var som skabt til at ægge Masserne og snart skulde tiltvinge sig hans Opmærksomhed.

Fra Aflads-Spørgsmaalet forsøgte Luther lidt efter lidt at gennemtrænge Naadens og den frie Viljes uudgrundelige Dybder. Der forvildede han sig, og den Opsigt han vakte ved sine Vildfarelser, den Heftighed, hvormed han fastholdt dem, den Enthousiasme, der blev ham til Del blandt hans Tilhængere, nødsagede Leo den Tiende meget mod sit Ønske, thi han havde hellere set, at denne Ild var slukket af sig selv, til at udtale et højtideligt Anathema mod denne altfor dristige Munk.

Aldrig har Kirken regnet Vildfarelsen for en Forbrydelse, den beskæmmer kun den Trodsige. Luther havde fejlet, da han troede i Skriften og Overleveringen at se, hvad der ikke var, men havde han haft Ydmyghed nok til en Tilstaaelse heraf, kunde den være bleven en Grundvold, paa hvilken han vilde have taget sig større ud i Kirkens og Menneskehedens Øjne. Men Hovmodet rev ham med sig. Han sammenkaldte sine Disciple, sine Venner og Masser af Nysgjerrige paa en offentlig Plads og tændte det Baal, i hvis Flammer han med foragtelige Ord kastede Pavens Bulle. Det var et dristigt Skridt, og han vovede sit Hoved; thi bagved Paven stod Kejseren rede til at føre Sværdet, for at Kirkens Forskrifter bleve holdte i Ære.

Men Luther vovede mere endnu, hele Europas Fred og Sikkerhed. I Sandhed den Ild, som den Gang ikke lod sig dæmpe, er endnu ikke slukket.

Hvad vilde vel den ivrige Reformator gjøre efter at have lagt en saadan Afgrund mellem sig og Rom? Han kunde have handlet som Fortidens Kjættere og kritiseret denne eller hin Del af Skriften, gjort Indvendinger mod Formen i en eller anden Kjendelse, nægtet, at Paven havde hentet tilstrækkelig Oplysning om sine Doctriner, og appelleret til Konciliet, til hele Kirken. Men han gik videre. Han fandt at hele Kristen-

dominen hvilede paa Guds Ord indesluttet i Bibelen; at Paven, Biskopperne og Præsterne ikke vare før den men efter den, at man folgelig med Bibelen i Hænde kan undvære dem. Han vendte sig mod Biskopperne og Paven og spurgte dem: »Hvem ere I? Hvem har gjort Eder til det, I fordre at være? Mon ikke Guds Ord? Nu vel, dette Guds Ord tilhører mig lige saa vel som Eder; det tilhører Alle. Jeg bemægtiger mig det, og jeg vil kun adlyde det. Ere I mere Et, mere hellige, mere ældgamle, mere almindelige, mere ufejlbare end Guds Ord. Den, som har Bibelen, har Alt og trænger til Ingen.«

Saa vender han sig mod Europa og beroliger det, mod Fyrsterne og afvæbner dem: Han indfører intet Nyt, han opfinder Intet, han angriber ikke Kristendommen, tværtimod! Ikke andre Dogmer end dem, der indeholdes i Bibelen? Ingen anden Moral end Evangeliets! Ingen anden Præstestand end de første Tiders rene, fattige, aivorlige Præster! Bort Pave, Biskopper, Præster, guldindvirkede Bispehuer, umaadelige Godser, al den Fordel, I have vidst at drage af Sjælene! Bibelen, alene Bibelen i sit klare Lys, i sin guddommelige Simpelhed, fortolket af den frie Forskning!

Et saadant Raab og saa dristigt maatte nødvendigvis finde Gjenklang i en Masse Sjæle, i Nogles Hovmod, i Andres kjødelige Lyst, i Fyrsternes og de Stores Ærgjerrighed og umættelige Begjærlighed. Dette i Forening med en Del af Gejstlighedens altfor sikre Uordner, de Misbrugs Afskaffelse, som altid blev forlangt, altid ventet og aldrig iværksat, maatte give Luther en Slags Almagt, forbigaaende men rædselsfuld.

Jeg skriver ikke Reformationens første Begyndelses Historie. Den er med Mesterhaand beskrevet af Mange. Jeg anfører kun Hovedtrækkene, og de, der have læst Luthers Skrifter, vide, at jeg ikke overdriver hans Ord. Med hvilken Hefthighed ryster han ikke

Kirkens gamle Bygning! Hvilken bitter, kaad Spot mod Paven, Biskopper og Præster. Hvor overgiver han ikke Kirker og Klostre til Begjærligheden og alle Lidenskaber. Og hvilken Hovmodets Rus den Dag, han stodte den gamle Grundvold bort, og som Grund for sit nye Værk lagde Bibelen, alene Bibelen fortolket af den Enkeltes Fornuft.

Og alligével kunde man den Dag, midt under en af de heftigste religiøse Rystelser, som noget Menneske har foranlediget, forudsige Luther et daarligt Udfald af hans Forsøg. Man kunde sige til ham: »Du vil ikke opnaa Enhed, thi Du fornægter den Autoritet, som er dens Grundvold; og ved at sætte den frie Forskning i Stedet, stifter Du et Lovløshedens Regimente. Du vil ikke kunne beholde noget Døgme, thi Begrebet Døgme forudsætter Forstandens Underkastelse overfor en højere ufejlbar Autoritet; her derimod skal Enhver være sin egen Lærer, Højesteret og Dommer! Du vil ikke faa nogen moralsk Magt; thi i Stedet for at hidkalde Dyden som Tolk, hidkalder Du Lidenskaben, den moralske Lovs værste Fjende. Du vil ikke faa nogen Præstestand, thi idet Du omstyrter den gamle Kirkeorden og afskaffer Præsteløftet, berøver Du Præsten hans dobbelte Glorie: Hans guddommelige Magt og hans hundredaarige Renhed. Du vil lidt efter lidt forlade alle Hellighedens Højder. Og det Bedre, Du haaber paa, vil blive at hvile i jordisk Hæderlighed, indtil man kæntrer i en Afgrund af Rationalisme og fuldstændig Ligegyldighed for Religionen.«

Luther saa inden sin Død, hvorledes Venner og Tilhængere rejste sig mod ham, hvorledes de bestrede hans Tjitel som Doktor, som den nye Religions Stifter, ganske som han selv havde bestridt Paven. Han blev Vidne til det uendelige voksende Antal af Troeskjendelser, hans Værks Adsplittelse. Den Bitterhed, han nærrede i sin Alderdom, lader antage, at han nedsteg i

Graven skuffet og kun altfor sikker paa Tomheden i det religiøse Princip, han havde fremsat.

Lader os da undersøge Protestantismens Grundprincip lidt nærmere. »Bibelen fortolket af den Enkeltes Fornuft«, hvor det smigrer Hovmodet og aabner Vej for allehaande Vildfarelser. I hvor forviklede Vanskeligheder leder det ikke hvert oprigtigt Menneske, som med Bibelen i Haanden, intet uden Bibelen, søger deri at finde hvilke Sandheder, han skal tro.

Først komme de historiske Vanskeligheder: Er denne Bog virkelig den samme, som blev skreven af Profeterne og Apostlene under den Helligaands Indskydelse? Dernæst komme de kritiske Vanskeligheder: Er den ikke bleven forandret, forvansket under Vejs, er den uforfalsket i sin Helhed som i hver enkelt Del? Saa de sproglige Vanskeligheder: Den er skrevet paa Hebraisk, Syrokaldæisk og Græsk; læse I den paa Grundsproget? Og hvis ikke, kunne I saa stole paa den Oversættelse, I benytte? En Oversættelse er altid saa mangelfuld.

Saa de grammatikalske Vanskeligheder: Hvilken er den sande Udlægning af denne eller hin Tekst, dens sande grammatikalske Fortolkning, dens sande theologiske Fortolkning? Endelig komme de logiske Vanskeligheder: En Tekst er ikke noget Enkelt, Enestaaende, den hænger sammen med tusende Andre. En Tekst hos Paulus forklares ved en Tekst hos Johannes, eller den synes tværtimod at modsiges ved en Tekst hos Moses eller Esajas.

Her foreligger et umaadeligt Arbejde. Er Du i Stand til at udføre det? Og selv om Du nu kan, ville saa Kvinderne, Børnene, Folket kunne det? Mener Du, Jesus skulde have kastet en Bog mellem Menneskene for at overlade den til deres fordomsfulde, vilkaarlige og lunefulde Fortolkning? En Bog, som lige fra det Første bliver Anledning til endeløs Strid mellem de

Lærde! Skulde Gud have givet de Smaa, de Fattige, Arbejderne i Værkstedet en Bog, til hvis Forstaaelse kræves uundværlige Studier af Latin, Græsk, Hebraisk, de mest utilgængelige Videnskaber? «Stakkels, ulykkelige Sjæle,» siger Protestanten *Lessing*, »hvor jeg beklager Eder! I, som tale et Sprog, paa hvilket Bibelen endnu ikke er oversat! Ja, ogsaa Eder beklager jeg, I, som ikke kunne læse, I tro, I ere Kristne, fordi I ere døbte. Vid da, Ulykkelige, at for at opnaa Salighed er det lige saa nødvendigt at kunne læse, som at være døbt!«

Forgjæves søger Protestanten en Støtte mod sine Tvivl. Til hvem skal han henvende sig? Til sin Præst? »Men,« siger *David Strausz*, »saa naturlig som denne Tilflugt kan være for en Katholik, ligesaa selvmodsigende er den for en Protestant; selvmodsigende og illusorisk. Hvad vente I, at Eders Præst skal kunne svare Eder? Maaske er han selv i Færd med at danne sig sin Mening. Han søger i Bibelens Uendeligheder, hvad han hør tro og hvad han bør undlade at tro. Og selv om vi formode, at han har endt dette Arbejde, forfattet sin Trosbekjendelse, hvad Autoritet har han saa, der kan overbevise Eder? Et Menneskes Mening, hvor det er lidt, utilstrækkeligt for Troen! Hvad er da her at gjøre? Man kunde maaske henvende sig til Kirken? Men den protestantiske Kirke kan kun sende Dig Bibelen tilbage. Den kjender ikke dens Betydning bedre end Du selv. Den er ikke sikker mod Vildfarelse. Protestanterne sige, at i Virkeligheden have alle Kirkefædrene, alle Koncilierne, hele Kirken taget Fejl paa de mest afgjørende og betydningsfulde Punkter. Hvorledes kan man derefter appellere til en Brøkdæl af Kirken, naar man ikke kan stole paa den samlede Kirke?

Intet viser bedre, i hvilken Forlegenhed disse Spørgsmaal bragte Reformatorerne, end den mærkværdige Lære, de opfandt for at besvare dem. Det er hverken ved

Kirkens, Præstens eller Fædrenes Ord, lærte de, at den Kristne skal forstaa Bibelen. Det er ved den Helligaands Bistand. Naar Gud har skabt Bibelen til Sjæle- nes Vejledning og Næring, saa skylder han sig selv at give dem den Oplysning, de behøve for at læse den. Ved dette Lys skjelner man aandeligt ved en Slags Fornemmelse, en fin guddommelig Takt, mellem de nødvendige Sandheder, ligesom man i den legemlige Verden skjelner mellem sødt og surt, mellem koldt og varmt. Men foruden det Latterlige ved en saadan fint-fornemmende religios Sans »ser man snart,« siger *David Strausz*, »at denne Stilling er uholdbar. Man glider ud i Fanatisme; thi fra det Øjeblik, at Skriften skal erkjendes guddommelig ved en indre Aabenbaring, er det ikke længere Skriften, men den Helligaands indre Oplysning, der i sidste Instants bliver det afgjørende. Og fra det Øjeblik er den fuldstændigste Subjectivisme traadt i det første Princip's Sted.« Og endda er dette kun et første Udviklingstrin. »Fra den vildeste Fanatisme« vedbliver *Strausz*, »gik man til den mest fortvivlede Rationalisme. Dersom det i Sandhed er et Vidnesbyrd følt i Ens Indre ved den Helligaand, der skal gjøre sikker paa Skriftens Guddommelighed, behøves der kun en meget let Eftertanke for, at et nyt Spørgsmaal skal trænge sig frem: Hvo svarer mig for, at denne Følelse, denne Opfattelse er frembragt i mig ved den Helligaand? Hvo vil kunne bevise, at dette Vidnesbyrd kommer fra Gud? Hvo kan godtgjøre, at Bibelens Læser ikke tager sin egen Aand for Guds Aand? Dette er Protestantismens Achilles Hæl.« Og endvidere: «At sige at Skriften er klar og fortolker sig selv eller sige, at dens dunkle Steder fortolkes af den Helligaand, er kun en figurlig Talemaade, Grundelementet i denne Sag er alene den menneskelige Aand.« Protestanten troer ikke paa Bibelen, han troer paa sig selv. Hans Tro er egentlig ikke en Tro, det er en Op-

fattelse, en menneskelig Mening, særdeles vaklende og foranderlig. En personlig Mening, som ikke kan hjælpe Andre og endog for En selv ikke kan være nogen religiøs Grundvold. At tro paa sig selv er slet ikke at tro. For de rolige Naturer er det Ligeegyldighed, og for dem, der tage sig de evige Spørgsmaal til Hjærte, er det Tvivl — undertiden Fortvivlelse.

Denne Protestantismens dogmatiske Tomhed viser sig særlig i den Diskussion, der omhandler *Kirken* og dens *væsentligste Egenskaber*. Der var intet at svare de katholske Doktorer, naar de sagde til Luthers Disciple: »Den sande Kirke er *én* ligesom Sandheden. I have aldrig kunnet blive enige om Troen, saa at I kunde antage en fælles Troesbekjendelse, eller saa at Enhver havde sin egen Bekjendelse for sig, som han lidt efter lidt dannede sig. I ere delte i tusende Sekter. I have kun forstaaet i det Uendelige at flakke om fra Dogme til Dogme, fra én Mening til en anden, aldrig i Stand til paa noget Punkt at sætte en Skranke for Eders Aands Ubestandighed og Eders Troes Ustadighed. I kunne altsaa ikke være den Kirke, hvorum Kristus sagde: »Men jeg beder ikke alene for disse men ogsaa for dem, som formedelst deres Ord skulle tro paa mig, paa det de maa Alle være Et, ligesom Du, Fader, i mig og jeg i Dig, at de skulle være Et i os.«

Den sande Kirke er *almindelig*; rejst for alle Mennesker, alle Tider og Steder. I ere kun fra i Gaar, og hver af Eders Sekter, taget før sig, er kun kjendt paa en Plet af Jordkloden. Opregt, om I kunne, den Mængde forskjellige Doctriner der i Frankrig, Tyskland og England indbefattes under Lutherdommens, Calvinismens og Anglicanismens Fællesnavne. Næsten hver Familie frembyder en forskjellig Religion. I gjøre saa lidet Krav paa Almindelighed, at I endog have overladt den gamle Kirke dens Titel som *katholsk* eller *almindelig*, der udelukkende betegner den og er dens Kjendemærke

over hele Jorden. Hvad I derimod besidde er denne de Enkeltes Aand, den Aand som adskiller og deler i det Uendelige. Det er Eders uudslettelige Kjendemerke. I kunne altsaa ikke være den sande Kirke!

Den sande Kirke er *apostolisk*. Ligesom den aldrig ophører her paa Jorden, saaledes maa ogsaa Præsterne følge efter hinanden uden Afbrydelse, saa at man paa ethvert Tidspunkt af dens Tilværelse ved en uafbrudt Rækkefølge fra de nuværende Præster kan gaa tilbage lige til Apostlene. I følge ikke efter Nogen. I have brudt med Fortiden. I kunne ikke forfølge Rækken af Eders Forgængere lige op til Kristus. Rækken, siger jeg, I kunne i 1500 Aar ikke nævne En, der har prædikeret den samme Lære, som I. I kunne altsaa ikke være den sande Kirke!

(Fortsættes.)

En Erindring fra Slesvig.

—o—

De sidste Toner fra Orgelet lode ud gennem de aabne Kirkevinduer dæmpet og vemodigt, som en sidste Afskedshilsen til de Bortdragende, og lidt efter lidt tomtes det lille beskedne Kapel, som er bleven aabnet i Byen Slesvigs Midterstad, den saakaldte Lollfusz. En anden Del af Byen, ved Jernbanestationen, hedder Friedrichsberg, der ligger den danske Kirke. I Lollfusz har den katholske Mission erhvervet en stor og smuk Grund med Gitter ud mod Gaden og en stor og ret velbygget Ejendom, i hvis ene Fløj den omtalte lille Kirke er indrettet. Der er Vinduer til begge Sider — og det endog med farvet Glas — som gjør et særdeles hyggeligt Indtryk. Det gamle Orgel har en vemodig fyldig Tøne, synes jeg; men man forsikrede mig, at det kun var i min egen Indbildning, eftersom alle Andre fandt

det slidt. Man sagde mig, at det vel kun var fordi jeg havde hørt, at det havde staaet i den danske Kirke, og at jeg som Dansk var rørt derover. Hvad nu end Grunden saa var, blev jeg virkelig bevæget ved at høre flere af vore egne Salmer fra Sct. Ansgar, sungne paa Tysk naturligvis, men paa samme Melodi som her, f. Ex. »Jeg er ej værdig, Herre, at til dit Bord jeg gaar.« Det var saa hjemligt.

Der tænkes stærkt paa at faa bygget en rigtig Kirke af Bygningens underste Etage, og der er stor Trang dertil, da mange af den i Byen garnisonerende Afdeling af Rytteriet ere Katholiker — endøgsaa Obersten og hele hans Husstand.

Jeg gik efter Andagten ud gennem Sakristiet, hvorfra en lille Dør forte til den bagved liggende Have. Denne gaar helt ned til en Damp-Sporvej, som ikke benyttes regelmæssig til Persontrafik; der gaar en anden med Heste for ad Hovedgaden.

Denne Have ligger saa malerisk ved Sliens tunge graa Bølger paa den anden Side af Banen.

Solen var ved at gaa ned og farvede Himlen som Guld. Ligeoverfor paa den anden Side af Slien, saa jeg som en Silhuet Fridricksberg med den danske Kirke oppe paa en Bakke, bag ved den er Busdorf-Teich, som jeg senere skal omtale, til venstre ser man Hadeby, hvor Sct. Ansgar prædikede den samme Tro, som nu maa nøjes med et saa beskedent Gudshus, i Modsætning til den herlige Domkirke lidt længere henne, der nu er Luthersk!

Det var saa underligt at staa der, og jeg sendte en inderlig Bøn op til vor kjære hellige Ansgar. Men der er jo ogsaa sket meget, baade paa Slien og ved dens Bredder. Mange Gange har dens dosige, tunge Bølger været røde af Blod.

Daglig vandrede jeg gennem den eneste store Hovedgade, som gjennemskærer de tre sammenbyggede

Bydele: Fridricksberg, Lollfusz og Holm; dog der kom jeg mindst. Det gjorde mig altid saa vemodig, at se den dejlige Domkirke, som er saa gammel og ærværdig, og nu bliver den restaureret, som den var i de gamle katholske Tider — maaske endnu smagfuldere.

En Dag førte min Vej mig ud ad en Landsbygades stovede Landevej (Jägel); det var mig der paa faldende at se, at der i de fleste Huses Mure var indmuret Kugler, — selv paa Havelaagernes Stolper stod der Kugler. En gammel rynket Bondekone forklarede, at det var fra Krigen, »for det hagtede med de fæle Tingester, Senere, da Døde vare jordede lidt bagved Højderne ved Busdorf og de Saarede bragte til Lazaretherne, toge Beboerne Kuglerne og indmurede dem rundt om. Jeg gik langs den lille So, hien forbi Mindestenene, der ere rejste over de Faldne — baade danske og tyske — og bad for dem, og for dem, som de havde efterladt i Hjemmene. Thi hvad mon der egentlig er sværest, at falde i Kampen for Konge og Fædreland eller at blive Enke og leve et langt Liv i Savn, maaske Nød?

Som jeg stod ved en af de Faldnes Grave og tænkte herover, kom der netop en Kone gaaende hen ad Vejen, der umærkelig havde bragt mig ad nogle, med tætte Hækker omgivne Stier, lige op til Kirkegaarden. Konen fortalte mig en hel Del om Forholdene og gav mig tillige nogle for mig smertelige Oplysninger, jeg ikke her skal berøre; kun dette ønsker jeg at fremhæve, at Konen talte med mig om vor hellige Religion og blev bevæget og dybt greben af, hvad jeg fortalte hende.

Hvor underligt at tænke paa, her, ved de sunkne Krigergrave, hvor en fremmed Kone, mod sin Villie fremdrog tunge og smertelige Minder for En, der stod en af disse Faldne meget nær, udgik Kaldelsen til hendes Sjæl; her, ved denne simple Marmorsten saa hun,

at der er Trost i vor hl. Tro, og at man kun i den kunde staa imod, naar tunge Sorger lægge sig over os.

Vi fulgtes ad, ned ad Gangen, forbi de mange sorte Kors; Konen lovede mig at besøge den katholske Sognepræst, og hvilken Fryd var det ikke for mig, at se hende og to nette Børn komme om Søndagen til Højmessén. Den lille Pige lærte strax det hl. Korstegn og fulgte synlig bevæget den hl. Handling. Ja, Gud har Midler og Veje nok, naar Menneskene kun vilde følge Kaldelsen!

Jeg begyndte med en Eftermiddagsandagts Slutning, lad mig nu ende dette lille Rejseminde med nogle faa Ord om, hvor hyggeligt det var, naar Eftermiddagsandagten var endt, at sé Pastoren samle den ret talrige Børneskare oppe foran Komunionbænken og holde et kateketisk Foredrag for dem. Det var en Fornøjelse at høre, hvor flinkt der blev svaret paa alle Spørgsmaalene, og det med høj og tydelig Stemme.

Der er ingen Søstre til Skolundervisningen, men denne ledes af Sognepræsten og en examineret Lærerinde, som maa have et vanskeligt Arbejde, da Eleverne ere i forskjellige Aldere. Skolelokalerne støde op til Kirken og ere fortrinlig indrettede.

Dog, nu maa jeg vel standse. Det vilde vist trætte Læseren at faa en Beskrivelse af Festlighederne i Anledning af Troppernes Edsaflæggelse, Katholikerne aflægge Faneeden for Sognepræsten i den katholske Kirke, Protestanterne for deres lutherske Pastor. Det forekommer mig at være en meget fornuftig Idé. Der var engang over tohundrede Soldater.

Hermed vil jeg ende dette lille Rejsebrev, idet jeg anbefaler til flittig Bøn for vore slesvigske Trosfæller, at de Egne, hvor Sct. Ansgar først plantede Korset, ikke maa være de sidste til at vende tilbage til den længselsfuldt ventende gamle Moderkirke. Ja, hl. Ansgar, bed om Nordens, om Slesvigs Gjenforening i den katholske Tro!

M. F.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

— 0 —

Kjøbenhavn. I Anledning af Drs. kgl. Højheder *Kronprinsen og Kronprinsessens Sølvbryllup* fejrede den højærværdigste Biskop, Monseigneur *Johannes v. Euch* i Søndags Kl. 10 en højtidelig Prælatmesse i St. Ansgars Kirke. Under Messen og ved det paafølgende »Te Deum« medvirkede Sangkoret under Hr. *Michaelsens* Ledelse. I Prædikenen dvælede Taleren ved Grundlaget, paa hvilket den ægteskabelige Kjærlighed og Lykke alene kunde bygges, nemlig Guds frygt og Fromhed, idet han sluttede med en Bøn for det høje Sølvbrudepar. I Kirken, som var fyldt indtil sidste Plads, medvirkede Medlemmer af »Unio« som Ordensmarskaller med deres røde Skærf.

Fulda. Bispevielsen i Fulda den 25. Juli f. M. af lagde et glimrende Vidnesbyrd om den Kjærlighed og Højjagtelse, som den nye Overhyrde nyder hos Nabo-biskopperne, Regeringen og navnlig hos Bispedømmets katholske Indvaanere. Biskopperne af Mainz, Limburg, Rottenburg og Ærkebiskoppen af Freiburg vare tilstede ved Vielsen, tilligemed Kultusministeren i Weimar, Overpræsidenten, Overborgmesteren o. s. v. Domkirken var smykket paa det skønneste, paa Vejen fra Domkirken til Michaelsberg vare to Æresporte oprejste, og hele Byen flagede. Under selve Vielsen var Domkirkens store Rum fyldt indtil sidste Plads. Om Aftenen fandt et imponerende Fakkeltog Sted, hvori alle Fuldas Foreninger toge Del. Foran det biskoppelige Palais holdt Overborgmester Dr. Antoni en Tale, hvori han udtalte sin Glæde over, at Fulda atter havde en Overhyrde, og lovede i Byens katholske Borgerskabs Navn den nye Overhyrde Hengivenhed. Efter flere Taler drog Fakkeltøget videre gennem Byens Gader hen til Domkirkens Torv, hvor Faklerne bleve slukkede, efter at en herlig Illumination af Domkirken og

Michaelskirken havde fundet Sted ved Hjælp af forskjelligtfarvede bengalske Blus.

Belgien. I »de engelske Søstres« Kloster i Brygge have atter tre Døtre af de første belgiske og hollandske Familier givet Afkald paa de Bekvemmeligheder i Livet, som et berømt Navn og en fornem Stilling bringe med sig, for i den h. Augustinus strenge Orden udelukkende at hellige sig til Bønnen og Ungdommens Opdragelse. De tre unge Damer ere: Comtesse Kristine de Kerchove d'Ausselghem, Baronesse de Crombrugghé de Loringhe, ældste Datter af Senatoren af samme Navn, og Baronesse Clementine von Hovell. Indklædningens højtidelige Ceremoni foretoges af Rektoren for det belgiske Kolleg i Rom, Msgr. de T'Serc-laes, og Pater Vincent de Caloen af Dominikanerordenen, to Fætttere til Baronesse de Crombrugghé, og af Domherre de Kerchove, en Onkel til Comtesse de Kerchhove.

Rheims. Den 26. f. M. aabnedes med en Højtidelighed i Domkirken *den eucharistiske Kongres* til Ære for Altrets allerhelligste Sakramente. 21 Prælater vare tilstede, blandt hvilke Biskoppen af Lyttich, Ærkebiskopperne af Paris og Bordeaux, og en maronitisk Biskop fra Libanon. Kongressen varede i tre Dage.

England. I Slutningen af forrige Maaned fejrede Jesuiter-Kollegiet »*Stonyhurst*« i Lancashire sit 100aarige Jubilæum. Jesuiterne havde tre Kollegier i England. Med Stonyhurst er forbundet et Observatorium, hvis nuværende Direktør P. *Sidareaves* har gjort sig fortjent af Stjærnespectra-Fotografien.

— I den katholske Domkirke i Kensington (London) viedes den 21. f. M. Prinsesse *Marie Louise af Bourbon*, ældste Datter af den afdøde Prins Henry af Bourbon, med Don Juan de Monelies y Cabanellas.

— Til Biskop af Liverpool har Paven udnævnt

Domherre *Th. Witside*. Sin Uddannelse har den nye Biskop faaet ved Universitetet i London.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 5. August. 12. Søndag e. Pintse. Kirken Maria Maggiores Indvielse i Rom. — **6. M.** Kristi Forklarelse paa Tabor. — **7. Ti.** Kajetan, Bekjender. — **8. O.** Cyriakus og Lidelsesfæller, Martyrer. — **9. To.** Feriald g. — **10. F.** Laurentius, Martyr. — **11. L.** Oktavdag.

Søndag den 12. August. 12. Søndag e. Pintse. Klara, Jomfru.

Mariakongregationen for Ynglinge holder Fælleskommunion Søndag den 5. August Kl. 8 $\frac{1}{2}$ i Jesu Hjertes Kapel.

Mødreforeningen. Tirsdag den 7. August Kl. 8 $\frac{1}{4}$ læses i St. Ansgars Kirke den h. Messe for Foreningens Medlemmer og Anliggender. Efter Messen holdes et kort Foredrag for Mødrene.

Unio. Søndag den 5. August Kl. 4 **Gevinst-Fugleskydning** i Haven ved Koglebanen i Boyesgade.

Udleveres gratis i enhver Boglade.

Fortegnelse over Bøger,

hvoraf mange af

fremragende Forfattere,

der

i nye og fejlfrie Exemplarer

for Størstedelen sælges til

betydelig nedsatte Priser.

50 % Rabat

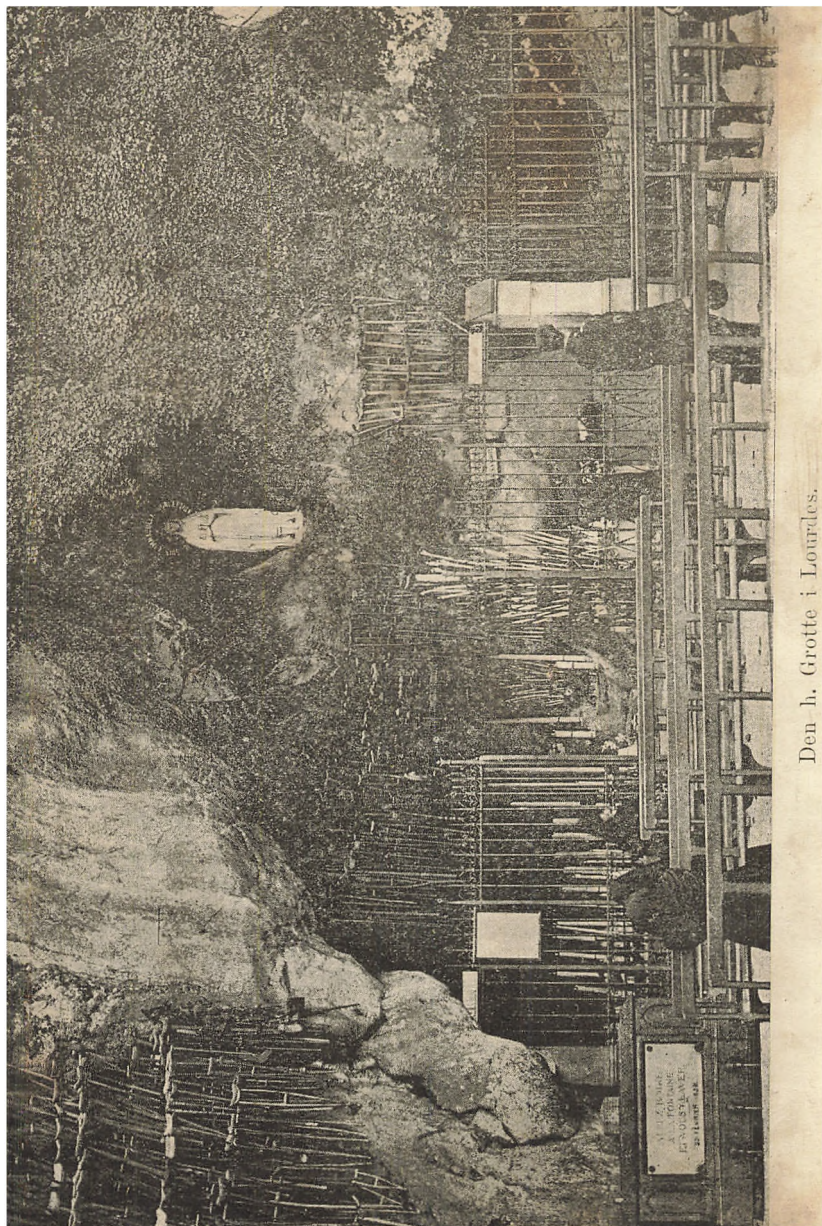
faar Enhver, der kjøber af de i denne Fortegnelse anførte Bøger for mindst 10 Kr. eller Bøgerne for det Halve af den nuværende eller nedsatte Bogladepris.

Chr. Mackeprangs Forlag,

Nørregade 33, Kbhvn. K.

Paa Grund af Trykkeriets Flytning er dette Nr. udgivet senere.

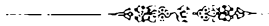
Hermed et Billede og en Undertitel til „Lourdes“.

Den h. Grotte i Lourdes.

Vor Frue af Lourdes.

1. Del.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Toogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, St. Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 32.

Søndagen den 12. August.

1894.

Indhold: Kirken og Protestantismen. Det engelske Episkopat og Undervisningen i Folkeskolen. Pressens Apostolat i England. Efterretninger fra Ind- og Udland: Bayern. Østerrig. Amerika. Bekjendtgjørelser.

Kirken og Protestantismen.

(Fortsat.)

—o—

Endelig er denne ene, vedvarende, almindelige, apostoliske Kirke ganske *synlig*. Den har altid existeret. Sig os hvor var Eders Kirke før Luther. Vis os før denne Munk, som forlod sin Tro, et Samfund, hvor man bekjendte sig til Eders Doctriner. Da, siger Forfatteren til »Essai sur l'indifference,« *Hugo Lammenais*, ser man dem med urolig Iver gjennemsege Kjøtteriets Annaler og blandt dette Smuds opsamle Vildfarelsens adskilte Pjalter og anstrenge sig, for i Tidernes Spor at finde én eller anden forglemt Sekts vidtspredte, urene Efterladenskaber, for deraf at danne sig en Sejrsklædning, uden at det alligevel lykkes dem at dække deres Nøgenhed. Naar de i det 5te Aarhundrede træffe paa en Vigilantius, en Fjende af de hellige Relikvier, eller i det 10nde Aarhundrede finde en Berengar, som be-

nægtede Kristi Nærværelse i Sakramentet, saa viser det sig, at disse Stiftere af Kjættereri, fordømte af den gamle Kirke, næsten ingen Tilhængere havde, og at den ene af dem offentlig afsvor sin Vildfarelse. Uden i øvrigt at have nogen Lære tilfælles med Protestantismen afvege deres Meninger paa de allervigtigste Punkter. Det er altsaa forgjæves, naar Protestanterne søge at opvække dem af deres Grave for at opnaa Barneret hos disse gjendrevne Skygger. De ti første Aarhundreder undslippe dem og deres eneste Tilflugt bliver at søge sig Forfædre mellem Albigerserne, en afskyelig Gren af Manichæerne, som fra Orienten kom til Italien og fra Italien drog til Gallien, hvor de forfærdede Indbyggerne ved ukjendte Forbrydelser; mellem Valdenserne, en Haandfuld ubekjendte Fanatikere, fastholdende flere Meninger, som Reformatorerne forkastede, og som selv senere forkastede de fleste af deres Læresætninger. Til sidst, rødmende over de Forfædre, de havde taget sig, give de Afkald paa en Herkomst, der er ligesaa uhelderlig som falsk, og nøjes med at fastholde, at der altid i den katholske Kirkes Skjød har været en Del Retfærdige, som hemmeligt bekjendte sig til Reformationens Grundsætninger. »Men«, svare Katholikerne, »hvis disse foregivne Retfærdige virkelig have været saa skjulte, at der ikke er Spor at finde af dem, hvor kunne I da saa nøjagtig kjende de Menneskers hemmelige Meninger, som aldrig have været kjendte af Nogen. Skulde disse Retfærdige, ukjendte af hele Verden, ikke være et smukt Paafund, skabt med et Pennestrøg, for at undgaa ærgerlige Beviser? Men selv om man i øvrigt lader Eders mærkelige Paastand gjælde, kan den dog Intet bevise, den hjælper Eder ikke, thi nogle skjulte Retfærdige udgjøre ikke en synlig Kirke, og det vi have opfordret Eder til at paavise er en synlig Kirke, bestaaende af en Menighed og undervisende

Præster. I have ikke og I ville aldrig kunne gjøre det, altsaa endnu en Gang: I ere ikke den sande Kirke!

Allerede i Lutherdommens første Tid faldt ogsaa Guds Stads Volde den ene efter den anden. Saaledes forsvandt det lysende Kjendetegn, Gud havde givet sin Kirke, der ikke var nogen Kirke mere. Den bestod nu kun af enkelte Personer, som med Mistro gjennembladede en dunkel Bog for deraf at skabe sig en Religion efter deres egen Indbildningskrafts eller egne Lasters Forgodtbefindende. Ikke alene de synlige Taarne og Volde styrtede ned over Guds Stad. Indenfor opslugte efterhaanden den frie Forskning alle Dogmer, lemlæstede de hellige Bøger, bortrev hele Sider af dem, indskrænkede de syv Sakramenter snart til to, snart til tre og fuldendte Ødelæggelsens Værk, da den afskaffede Præstestanden. *Henrik VIII.* sagde: »Ingen Pave, kun Biskopper!« *Luther* sagde: »Ingen Biskopper, kun Præster!« *Calvin* sagde: »Ingen indviede Præster kun Prædikanter. Enhver er sin egen Profet, Lærer og Præst!« Saavidt naaede man alt i de første Dage.

Man skulde tro, at Protestantismen ikke havde kunnet modstaa slige Stød, og at det ikke vilde vare længe før den gik til Grunde, forgiftet af sit eget Grundprincip. *Bossuet* tvivlede ikke derpaa. Han skriver: »Kilden til hele Ondet er, at de som i forrige Aarhundrede ikke frygtede for at fremkalde Reformationen ved at frafalde deres Troesbekjendelse, kunde intet andet Steds finde fornøden Støtte mod de nye Lærdomme end i Kirkens hellige Autoritet, og den vare de nødte til at benægte. Nu er altsaa Kirkemødernes Forskrifter, Fædrenes Lærdomme og deres Overensstemmelse, den gamle Overlevering om den hellige Stol og den katholske Kirke ikke som forhen hellige og ukrænkelige Love. Hver har oprejst sig selv et Dommersæde og gjort sig til sin Tros Eneherre. Skjønt det synes, som Indførerne af den nye Lære have villet lægge en Dæmper

paa Sindene ved at holde dem indenfor Skriftens hellige Grændser, saa var det dog med den Betingelse, at Enhver var dens Tolk og troede, at den Helligaand gav ham den rette Forklaring.

Der er da Ingen, som ved denne Lære ikke kan føle sig berettiget til at tilbede sine Paafund, helligholde sine Vildfarelser og kalde Alt det, han selv tænker, for sin Gud. Fra det Øjeblik var det til at forudse, at da der ingen Baand var paa Friheden, vilde Sekterne formere sig i det Uendelige, Lysten til Modsigelse vilde blive uovervinderlig, og medens Nogle ikke vilde opføre at trættes og udgive deres Drømmerier for Inspirationer, vilde Andre, trætte af saa meget tomt Hjernespind og ude af Stand til at erkjende det Ophøjede hos en Religion, der er søndersplittet i saa mange Sekter, tilsidst søge en sørgelig Hvile og fuldkommen Uafhængighed i Ligegyldighed for al Religion: i Atheismen«. Og endvidere: »Ved dette den frie Forsknings Princip var det øjensynligt, at Trosartiklerne vilde forsvinde den ene efter den anden, at Sindene, en Gang satte i Bevægelse og overladte til sig selv, ikke mere vilde kunne standses. Og at saaledes Ligegyldighed for Religionen maatte blive den ulykkesvangre Frugt af de Trætter, man foranledigede i hele Kristenheden og det uundgaaelige Maal, hvortil Reformationen førte.«

Efter at have vist, at Reformationen saaledes førte til Ligegyldighed for al Religion, forudsagde Bossuet som en mere nærforestaaende Afslutning, at de skuffede Sjæle der vare oplyste ved den frie Forsknings sørgelige Følger, vilde vende tilbage til den katholske Kirke: »Jeg vil ikke søge at forudsige Eder, hvilken Skjæbne, der venter disse sidste Aarhundreders Kjættier, eller henpege til det sørgelige Maal, Gud har sat for dem. Men hvis min Dømmekraft ikke svigter mig, naar jeg med de svundne Aarhundreder i Minde søger retfærdig at fremstille den nuværende Tilstand, vover

jeg at tro, og jeg ser de Lærde samstemme med mig, at Forblindelsens Dage ere udløbne, og at det er paa Tiden, at Lyset kommer tilbage.«

Profetien er ikke gaaet i Opfyldelse. *Den frie Forskning*, denne skjæbnsvangre Gift har ikke gjort Ende paa Protestantismens Dage. Den lever, og efter 300 Aars Forløb ser den tilsyneladende ligesaa levedygtig ud som den første Dag; ja endog mere levedygtig, thi dens første Sindsrystelser ere overstaaede og dens Ophør lader sig ikke mere forudse. Hvoraf kommer det? Hvordan har man kunnet afvende Følgerne af et saadant Princip? Forklaringen maa søges i en mærkelig Kjendsgjerning, hvis Mage, der ikke findes i Historien: Advaret af disse Dødstegn og følede hvorledes den svækkedes, har Reformationen *afsvoret sit Princip!* Den er bleven katholsk og har kun bibeholdt Principet om den fri Forskning som Vaaben mod Kirken. For at leve har den gjenantaget det katholske Princip d. e. Autoritets-Principet. Aldrig forhen saa man Sligt. En Religion, der gaar til Grunde formedelst sit Princip, antager et fremmed Princip for at kunne leve! Nej, hvad siger jeg! For ikke at dø maa den antage just det Princip, hvis Benægtelse fødte den!

Næppe vare de første Reformatorer førte til den frie Forsknings Princip, før de følte, — tilgiv Udtrykket — at de havde begaaet en Dumhed. Man kan ikke leve i en slig Luft, kan ikke bygge paa saa bevægelig en Grund. Hver Dag frembød et nyt Dogme, en ny Udskillelse og altid i samme Princip's Navn. Ingen Gjendrivelse var mulig. Intet Middel gaves til at paabyde Taushed, til at opnaa lidt Ro, blot et Skin af Enhed.

Hverken Luthers gode Hoved eller Calvins kolde, grusomme Myndighed, Theodor af Bezas Mildhed eller Melanchtons Tungsind formaaede her det Mindste. Reformationen skred fremad. Det Hele var ikke andet

end én Udsmulren. Hvad var herved at gjøre? Vende tilbage til det eneste Princip, der kan bringe Enhed blandt Sjælene: *Autoritets-Principet*. Det var et vanskeligt Skridt. Reformatorerne havde vist saa stor Foragt for dette samme Princip og maatte derfor paa Forhaand synes at høre deres Spot og Vrede, hvem de havde lovet at bryde alle Aag, men de maatte leve og følte sig saa ødelagte, bragte til det Yderste ved denne hver Dag voksende Lovløshed. »Hvis Verden skal staa længe endnu« skriver Luther til Zvingli, »vil det blive nødvendigt paa Grund af de forskjellige Fortolkninger, der nu gjøres af Skriften, for at bevare Troens Enhed at antage Kirkeforsamlingernes Forskrifter, saa vi kunne tage vor Tilflugt til dem.« Medens Luther krævede Conciliernes Autoritet igjen, forlangte Melanchton Biskoppernes tilbage. »I Kirken trænger man« sagde han, »til et Overopsyn, der opretholder Ordenen; der opmærksomt kan have et Øje med dem, som ere kaldede til det præstelige Embede; der kan vaage over deres Lære og forkynde de gejstlige Domme« saa — »hvis der ingen Biskopper vare, maatte man skabe dem!« Reformatorerne gik endog saa vidt, at de savnede Pavens Myndighed. »Pavens Monarki«, vedblev Melanchton, »vilde ogsaa være af stor Betydning for at bevare Enhed i Læren mellem de forskjellige Nationer.« — Og Grotius: »Uden Pavens øverste Autoritet er det umuligt at gjøre Ende paa Stridighederne.« — Og Calvin: »For bedre at bevare Enheden har Gud midt paa Jorden rejst et Hovedsæde for al Gudsdyrkelse og her givet en eneste Ypperstepræst, synlig for Alle.« Melanchton tilføjer: »Derom ere Alle enige.« —

Men det var forsent, de kunde ikke mere vende tilbage til Paven i Rom, som de havde spottet saa meget. De maatte skabe en Pave. Først forsøgte man med en »Papirspave«, som en af Reformationens ivrige Forkæmpere, Martin Bucer, ironisk siger. Luther offent-

liggjorde en obligatorisk Katekismus, og Alle, der blot afveg én Linie fra den, udelukkede han fra Sakramenterne og gav alle onde Aander i Vold. Calvin samlede Hovedpunkterne af sin Lære, og de, som blot modsagde den, idømte han de allerstrengeste — endog timelige — Straffe. Man mødtes i Augsburg og fremsatte dør en Trosbekjendelse. Det blev bestemt, at Alle højtidelig og med Ed skulde forpligte sig til at antage den og aldrig bekæmpe den.

Man bør hos Bossuet læse denne første Trosbekjendelses tragiske men veltalende Historie; læse, hvorledes den bekjendte Biskop beviser Jurieu og Claude, at de — ved at sværge højtidelig paa at ville underkaste sig Alt, hvad denne Forsamling har vedtaget, overbevist om, at Guds Aand leder den — fuldstændig have forladt Protestantismens Princip og er vendte tilbage til Katholicismens. Reformatorene vidste det kun altfor vel, men det var en Livsbetingelse.

Snart gjenindsatte man Koncilierne under Navn af provinsielle eller nationale Synoder, og straffede dem, der nægtede at underkaste sig de dør trufne Bestemmelser med Udelukkelse fra Sakramenterne. Paa Synoden i Vitré 1617 hedder det: »Vi love for Gud, at underkaste os Alt, hvad der maa blive besluttet og bestemt paa Eders hellige Forsamling, adlyde det og udføre det af al vor Evne, overbeviste som vi ere om, at Gud styrer den og vejleder Eder til al Sandhed og Retfærdighed ved sin Helligaand og efter sit Ord.« — Mere sige Katholikerne ikke om Konciliet i Vatikanet.

(Fortsættes.)

Det engelske Episkopat og Undervisningen i Folkeskolen.

—o—

Kardinal-Ærkebiskoppen og Biskopperne i Kirkeprovindsen Westminster have i deres sidste aarlige Forsamling enstemmigt fattet følgende Resolutioner:

1. Forældrene have af Gud modtaget Retten til og Pligten at vaage over, at deres Børn blive opdragne i den sande Religion. De skulle personlig drage Om-sorg derfor, saafremt de da ikke undtagelsesvis, f. Ex. paa Grund af en slet Livsvandel, have mistet den dem af Naturen givne Ret.

2. Denne Grundlov kan aldrig ændres eller afskafes under Paaskud af en conform Opdragelse. Folk og Lovgivning ere paa samme Maade forpligtede til at respektere den.

3. Det kan, ifølge Sagens Natur aldrig bidrage til en Stats Lykke eller Velstand, at ringeagte og i Praxis at overtræde en naturlig Lov, som den, der giver Forældrene Ret til at vaage over deres Børns Opdragelse. Det kommer i saa Henseende slet ikke an paa, hvilken Fremgangsmaade, man betjener sig af: Anordninger ved Lov eller Nægtelse af Hjælpemidler. Fremgangsmaaden er og bliver den samme, og der vil ej heller blive Forskjel paa Straffen.

4. Da Folket i vore Dage har en meget betydelig Andel i Regeringen og dets Indflydelse som politisk Faktor altid bliver større, fordrer den almindelig Sikkerhed, for at truende Farer kunne undgaas, at de religiøse Principper, som alene ere i Stand til at ordne Individernes Optræden, blive muligst dybt indpodede i de til Folkeskole-Opdragelsen bestemte Aar. Men for Katholikernes Vedkommende kan et saadant Resultat

kun naas ved Hjælp af katholske Folkeskoler, som staa under katholsk Opsyn og Ledelse.

5. Katholske Forældre kunne for deres Børns Vedkommende i deres Samvittighed ikke billige et Opdragelses-System, i hvilket den religiøse Undervisning ikke indtager den Plads, der tilkommer den.

6. Det eneste System i Henseende til deres Børns religiøse Opdragelse, som katholske Forældre kunne anerkjende, er Undervisningen under Kirkens Autoritet og Ledelse, idet Kirken ifølge katholsk Tro udtrykkelig blev bemyndiget af Kristus til at lære Alt, hvad han havde aabenbaret.

7. At unddrage dem, som repræsentere Forældrenes religiøse Tro, Tilsynet med de katholske Skoler, for at overdrage det til Repræsentanterne for Skatteydernes Flertal, som ikke ere i Stand til at forsvare de katholske Principper, er et Indgreb i Forældrenes Ret, et Overgreb, der maa bekæmpes som en uforsvarlig Indskrænkning af den religiøse Frihed og Forældrenes hellige Rettigheder.

8. De katholske Folkeskoler besidde, eftersom de underkaste sig alle Undervisningsministeriets Fordringer, den samme Ret, som andre Skoler i Landet, til en retfærdig Andel i de offentlige Pengemidler, som enten ere indvundne ved kommunale Skatter eller af Undervisningsministeriet ere stillede til Disposition. Det er en Uretfærdighed, at berøve dem disse almindelige Hjælpemidler paa Grund af den Religionsundervisning, som ifølge Forældrenes Ønske meddeles i disse Skoler.

9. Under de nuværende religiøse Forhold i England er det Statens Pligt, at iagttage en absolut Upartiskhed i Henseende til den religiøse Opdragelse, hvad enten denne Opdragelse sker i private eller i Statskoler. Alle Folkeskoler, som opfylde de af Undervisningsministeriet foreskrevne Betingelser, bor have den dem

tilkommende Andel i de for Folkeskolernes almindelige Tarv indvundne pekuniære Hjælpemidler.

10. Den af Staten foreskrevne Skoletvang bliver til et utaaleligt Tyranni, naar Staten ikke tillige sorger for eller i det mindste tillader, at Børnene blive opdragte i deres egen Religion.

Pressens Apostolat i England.

— 0 —

I London have Katholikerne dannet en Forening, hvis Formaal er Udbredelsen af katholsk Literatur. Den tæller blandt sine Medlemmer mange fremragende Gejstlige, Adelige og de betydeligste katholske Forfattere i England. I Modsætning til en lignende protestantisk Forening kalder man den »*The Catholic Truth Society*.« Vi give her et lille Billede af dens Virksomhed, der kan tjene som Mønster for vor egen Forening til den katholske Literaturs Udbredelse, den s. k. *Ausgariusforening*, og muligvis tillige kan vække og bevare hos Danmarks Katholiker baade i Hovedstaden og Provinserne Interessen for denne Forening.

Kardinal Mannings Efterfølger paa Ærkesædet i Westminster, Dr. *Vaughan*, forhen Biskop af Salford, har grundlagt den engelske Forening. Alle engelske Biskopper understøtte Foretagendet, og den h. Fader forunder alle dem forskjellige større Aflad, som ved Trykning, Skrivning, Udbredelse eller paa anden Maade yde deres Hjælp til at udbrede Sandheden formedelst de af Foreningen udgivne Bøger. Disse ere for Størstedelen Brochyrer, som koste fra en Penny indtil en Shilling. De indeholde Fortællinger, religiøse Digte, Levnedbeskrivelser af Hellige eller af saadanne Personer, som have spillet en vigtig Rolle i Kirkens Hi-

storie, aandelig Læsning, Betragtninger, Bønnebøger og underholdende Læsning baade for Børn og Voxne. De praktiske Englændere udbrede Skrifterne med største Held ved Hjælp af Foreningens Londoner-Depot ved Kirkedørene og ved Hjælp af Kommissionærer, som gaa fra Hus til Hus. Uden Godtgjørelse uddeles de af Præsterne og af Vincentsforeningens Medlemmer, navnlig i de saakaldte »Patronage« for Ynglinge og Børn og som Præmier i Søndagsskolerne. I et Tidsrum af 18 Maaneder solgtes 80,000 Exemplarer af en lille Bønebog. Foreningens Skrifter blive ogsaa indbundne i forskellige Bind og indlemmede i Sogne- og Klubbiblioteker. I Dekanats-Visitationer, Præstekonferentser og paa Prædikestolene omtales Foreningen og dens Formaal, eller en eller anden af dens Skrifter anbefales. Der findes ogsaa en Fond, for at man kan uddele gratis Foreningens Brochyrer paa Udvandrer-Skibene, i Kaserne og paa Hospitalerne. Træffende skriver Biskop Dr. Vaughan: »Vi leve i Pressens Apostolats Tidsalder. Den trænger ind, hvor ingen Katholik kan faa Adgang. Den kan lige saa godt gjøres brugbar i Guds Tjeneste som i Djævelens Tjeneste. Den er et Redskab i vor Haand. Alle Katholiker skulle tage Del i dette Apostolat, Enhver kan være virksom deri. Vort Foretagende vil ligesom en mægtig Dampmaskine arbejde i Guds Tjeneste, naar vore Mænd og Kvinder have Hjærte og Villie til at blive Apostle. Have I blot et lille Korn af Tro paa Parablen om Sædemanden, saa ville I ikke sige, at Udbredelsen af katholske Brochyrer, Bøger og Tidskrifter er at spille Tid og Penge. Gud selv saar uden Ophør med gavmild Haand sine Naadegaver blandt Menneskene, og hvad er vel Resultatet af hans Saaning? Skal maaske den Sæd, som Tjeneren saar, bære mere Frugt, end den Sæd, Mesterens egen Haand saar? Og selv om ikke enhver af vore Bestræbelser skulde blive kronet

med et heldigt Resultat, saa ville vi dog hisset en Gang faa en evig Belønning for dem alle.«

Der anføres ofte i vore Dage følgende Udtalelse af en herømt tysk Biskop: »Dersom den hellige Apostel Paulus levede i vor Tid, vilde han uden Tvivl udgive en Avis.« Hvad andet er vel Meningen med denne Udtalelse end dette: »Pressen er af saa stor Vigtighed, dens Indflydelse paa Verden er saa mægtig, at den store Folkeapostel, hvis Hjærte omfattede hele Verden i dets Kjærlighed, og som ønskede at blive Alt for Alle, vilde have anset og ogsaa anvendt Udgivelsen af et Tidsskrift som et af de vigtigste Midler til at frelse Menneskeslægten fra Fordærvelse og føre den til sand Lykke.« I Overensstemmelse hermed erklærede ogsaa en Taler paa en af de katholske Generalforsamlinger i Tyskland: »Pressen er et Apostolat, og de, som tjene Pressen, have ved Guds Naade saa at sige et apostolisk Kald, og det er dette apostoliske Kald, som den hellige Verdensapostel Paulus allerede har tjent. Den hellige Paulus var den første katholske Journalist.«

Førskjellige Biskopper have helliget »Pressen« hele Hyrdebreve og Brochyrer, i hvilke de omtale den katholske Presses Betydning og opfordre baade de Gejstlige og Lægmænd til at arbejde med Offervillighed paa dens Fremgang og Udbredelse. Desværre raader den katholske Presse ikke som den kirkefjendtlige over større materielle, finantsielle Midler, fordi Katholikerne ikke fuldtud have fattet dens Betydning. Der gives mange rundhaandede Katholiker i de forskjællige Lande, som yde store Pengebidrag til Hospitaler, Vajsenhuse o. s. v., men Faa, som ogsaa ofre en Smule for den katholske Presse. Man indser paa mange Steder ikke den ubodelige Skade, som den antikristelige Presse anretter, og man aner ej heller, hvormange Mennesker der kunde blive frelste for det timelige og evige Liv ved

den gode Presse. Betænker man imidlertid, at den antikristelige Presse er vort Aarhundredes største Forførende, at den allerede har berøvet Millioner Mennersker deres timelige og evige Lykke, deres Ære og Formue, deres Fred og Glæde, at Tusinder af Familier sukke under den Ødelæggelse, som dette Uhyre har anrettet i det sociale, religiøse og politiske Liv, saa fortjener sandelig den katholske Presse og Arbejderne i dens Apostolat baade her og alle Vegne Katholikernes største Interesse og offervilligste Deltagelse.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

— 0 —

Bayern. En ganske ejendommelig Bevægelse, en stadig Kommen og Gaaen foraarsager i den bayerske Landsby Wørishofen Pastor *Sebastian Kneipps* verdensberømte Vandkur. Denne Præst, som ifølge sine egne Udsagn var saa svag som Yngling, at der ingen Udsigt var for ham til at virke i Præstegjeringen, opdagede i en gammel Bog de Fordele, som kunde opnaas ved Hjælp af en rationel Vandkur; han benyttede denne Kur, blev rask og stærk ved den, kunde underkaste sig de theologiske Studier, blev Præst og har nu levet i over 30 Aar i Wørishofen, først som Skriftefader hos de derværende Dominikaner-Søstre og siden 1881 som Menighedens Sognepræst. Af Taknemlighed mod Gud søgte han at gavne ogsaa Andre med sine Erfaringer, og har i Virkeligheden ogsaa hjulpet Mange. Siden Offentliggjørelsen af hans Bog »Min Vandkur,« tage Tusinder forhaabningsfulde deres Tilflugt til Wørishofen; Nogle gjøre det skriftligt, Andre komme personlig. Der sendes saa mange Breve til Pastor Kneipp, at der hængaar Uger, inden han kan aabne dem, og det er ligefrem en Umulighed for ham, at besvare dem alle

Blandt de Syge, som hvert Aar opholde sig i Wøris-
hofen findes Voxne og Børn, Rige og Fattige, Perso-
ner af alle Stænder og fra alle Europas Lande. Blandt
Sygdommene, for hvilke her søges og findes Helbre-
delse, kunne vi nævne: Gigtlidelser, Nerverlidelser, Hals-
onder, Vattersot, Lever-, Sten- og Nyrelidelser, og man-
ge andre. De Lidendes Mængde er saa stor, at den
gode Præst, naar han tidlig om Morgenen har læst sin
hellige Messe og bedet sit Breviar, næsten hele Dagen
maa tage imod Besøg af Syge, ofte 60—70 om Dagen.
Desuden er han endnu bestandig Søstrenes Skriftefa-
der, prædiker to til tre Gange hver Søndag, holder Mis-
sioner, sørger for sine Sognebørns aandelige Fornøden-
heder, o. s. v. Hans bekendteste Bøger »*Min Vandkur*«
og »*Saaledes skulle I leve*« have oplevet mange Oplag
og ere blevne oversatte i de fleste europæiske Sprog.
Her i Danmark er »*Min Vandkur*« i Aar udkommen
paa *Chr. Mackeprangs* Forlag (Nørregade 33) og ko-
ster 2 Kroner, medens Kneipps anden Bog »*Saaledes
skulle I leve*« udkom ifjor hos Bogtrykker *N. G. Cal-
berg* (Klosterstræde 10) i 8 Hefter paa 32 Sider til en
Pris af 25 Øre pr. Hefte.

En Mængde Læger i Tyskland have allerede op-
taget Vandkuren efter Pastor Kneipps Methode, oprettet
saak. »Kneipps-Anstalter« for alle Slags Sygdomme og
udtale sig særdeles rosende om dens Virkninger. Saa-
vidt vides er der ogsaa paa det herværende *St. Josefs
Hospital* gjort flere Forsøg med Vandkur efter Kneipps
Methode. Enhver, som vil anvende den, maa imidlertid
ikke overse, at man først maa have læst Kneipps Bø-
ger helt igjennem og helst ogsaa spørge sin Læge til
Raads, for ikke at anvende en forkert Fremgangsmaade,
som kunde være til større Skade end Gavn. Heller
ikke passer Et for Alle. Prøver Alt og beholder det
Bedste.

Østerrig. Den østerrigske Ærkehertug *Vilhelm*, som for nylig forulykkede paa en Ridetur, idet Hesten blev sky og kastede ham af, var en oprigtig og pligt-opfyldende Katholik. Endnu om Morgenens paa den ulykkelige Dag havde han overværet den h. Messe i Kirken i Weilburg. Han sørgede ogsaa stedse for, at hans Tjenestepersonale, som holdt meget af ham, opfyldte deres kirkelige Pligter. En stor Del af sin Formue anvendte han i velgjørende Øjemed og gjaldt ved Hoffet for en *Ødeland* — i *Velgjørenhed*. I 1888 gjæstede Ærkehertugen Kjøbenhavn i Anledning af Hs. Majestæt Kongens 25aarige Regeringsjubilæum og overværede den Gang det højtidelige »Te Deum« i St. Ansgars Kirke.

Amerika. Hos Sekretæren i Agerdyrknings-Departementet havde den radikale protestantiske Dr. *Geoshig* i Chicago besværet sig over, at katholske Søstre paa Ministeriets Lønningsdage havde modtaget milde Gaver af Embedsmændene til Gunst for deres Fattige og Syge. Geoshig skrev til Minister *Morton* bl. a.: »Denne Misbrug skal og maa ophøre. Jeg vil ellers bringe den frem for Offentligheden ved Hjælp af mine Tidsskrifter, som have 200,000 Læsere.« I Ministerens Svarskrivelse siges der bl. a.: »Deres bydende Befaling lyder snarere som et Edikt fra en Czar end som en Udtalelse af en mild og ydmyg Efterfølger af Kristus. Jeg gad gjerne vide, hvorfra Deres Myndighed hidrører. Hellere maa man ønske og attraa end frygte for en Mands Fjendskab, som endog vil berøve de andre Religionssamfund Retten til at samles i et af Regeringens Departementer Almisser for de Fattige og Syge og saa fordrer for sin egen Sekt Ret til at befale og anordne, hvorledes dette Departement skal være. Det staar Dem nu ganske frit for, at forelægge deres 200,000 Læsere dette Brev saa ofte og saa længe, indtil Deres rasende Fanatisme er fuldstændig tilfredsstillet. Jeg kan ikke nære Had

til nogensomhelst Religion, der søger at raade Bod paa den menneskelige Elendighed og giver Almisser til Fattige og Syge. Jeg nærer tværtimod den største Højagtelse for den Religion, som bestræber sig for at udøve Kristi Lærdomme i Gjærningen. I Haab om, at Deres Protestantisme ikke kvæler Deres Fromhed og at De maa opnaa den Naade, endog at anerkjende Katholikernes gode Gjærninger, forbliver jeg uden Frygt o. s. v. J. Sterling Morton.« — Det vilde være interessant, om adskillige lutherske Gejstlige herhjemme, navnlig af den indre Missions Retning, vilde beslutte sig til at træde i Brevvexling med den amerikanske Minister Morton; han giver Svar paa Tiltale.

— Det katholske Afholdssamfund i Amerika, som fornylig holdt Generalmøde i St. Paul, Minnesota, er voxet i det sidst henrundne Aar, idet 48 nye Foreninger ere traadte til med 2,676 Medlemmer. Det katholske Afholdssamfund tæller nu 57,350 Medlemmer i de Forenede Stater.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 12. August. 13. Søndag e. Pintse. Klara, Jomfru. — **13. M.** Johannes Berchmanns, Bekjender. — **14. Ti.** Ferialdag. — **15. O.** Marias Himmelfart eller Optagelse i Himlen. — **16. To.** Hyacinth, Bekjender. — **17. F.** Oktav af St. Laurentius. — **18. L.** (Vigiliefastedag) Helena, Kejserinde.

Søndag den 19. August. 14. Søndag e. Pintse. Maria Himmelfart eller **Optagelse i Himlen.** Joakim, den h. Jomfrus Fader. (Pave Leo XIII.s Navnedag.)

St. Knuds katholske Drengeskole (Stenosgade.) **Det nye Skoleaar** hegynder **Tirsdag d. 21. August.** Der undervises ikke blot i **Elementar-** men ogsaa i **Realfagene.** Skolen forbereder til **Præliminærexamen.** Indmeldelse af nye Elever kan ske daglig hos Bestyreren **Gust. Frins.**

„Nordisk Ugeblad“s Trykkeri

er **flyttet** fra Gothersgade 14 til **st. Kongensgade 31, 3. Sal** (1. Mellelbygning).

Skomager **Meyer** (Gl. Kongevej 35 B. 3. S.) anbefaler sig til Menighedens Medlemmer. **Nyt Arbejde** saavel som **Reparationer** udføres billigt.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Toogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, St. Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 33.

Søndagen den 19. August.

1894.

Indhold: Kirken og Protestantismen. Rejsbrev til „Nordisk Ugeblad“. Efterretninger: Kjøbenhavn. Bekjendtgjørelser.

Kirken og Protestantismen.

(Fortsat.)

—o—

I Begyndelsen opnaaede man ganske vist ikke saa megen Lydighed af de oprørte Sind, men lidt efter lidt vant Logiken over Hovmodet. De, som ikke vare tilfredse med den Augsburgske Bekjendelse, lavede sig en anden; de formeredes, hver fik sine Tilhængere, der antog den, lærte den til deres Børn, som saa igjen hang ved den, ligesom Katholikerne ved Tros-Artiklerne i Følge Undervisning og Autoritet. Resultatet blev en Mængde smaa Kirker, som under Protestantismens Fællesnavn levede og endnu leve katholsk. Betragt en Gang et protestantisk Sogn og sammenlign det med et katholsk. Hvilken Forskjel er her at finde i Princip og Tros-Grundsætninger? Protestanten overværer Prædikenen, ligesom Katholiken overværer Messen. Han retter sig efter sin Præst, ligesom Katholiken efter sin.

Foretager han mon store Undersøgelser for personlig og efter Bibelen at erfare, hvad man bør tro om Gud og vor Herre Jesus Kristus? Nej, han har sin Sjælesørgers Tro! Denne personlige Prøve findes maaske hos Præsterne, men ikke hos Menigheden. Den store Masse forsker Intet, søger Intet, kan ikke forske og ikke søge. Den tror. Langt borte, højt over den, i Præsternes Verden findes Undersøgelsens Region frembragt ved den frie Forskning. Men hvor sjælden er den ogsaa dèr! Hvormange Præster, som ikke forske, ikke søge, men modtage deres Religion fuld færdig fra Konsistoriet og saaledes ogsaa leve katholsk! Saa vidt er man kommen. Det havde ikke været Møjen værd at afsværge Autoritets-Principet i Theori for at vende tilbage til det i Praxis. Det Mærkelige heri er ikke undgaaet alle Protestanternes Blik. »Hvad end vore Theologer sige,« skriver Perthes, »er de to Kirkers Princip faktisk det samme, og den reformerte Kirke vilde ikke have kunnet leve, dersom den i Stedet for at behandle Troen som en Lydigheds-Akt, en Underkastelse overfor den synlige Kirke, — saaledes som man gjør i Katholicismen — virkelig havde grundet den paa den frie Forskning og Enhvers frie Mening. Paa en Maade undfanger den protestantiske Kirke ethvert af sine Børn i sit Skjød, ligesaa godt som den katholske; derpaa underviser og danner den dem. Den omgiver og styrer hele Folket med sine Skikke. Den meddeler sin Aand til Alle. Og saa vedbliver den dog i Theori at lære og forsikre, at Betingelsen for ren Kristendom er Enhvers frie Forskning.«

Som Følge af denne falske Stilling, er man, for at opretholde en Enhed, der altid trues med at sønderbrydes, gaaet saa vidt, at man endog har overdrevet Præstens Myndighed og Menighedens Tvang til at bøje sig under den. Hvert Øjeblik høres der fra Protestanternes Rækker Udbrud af Harmen og Oprør mod at sé

den frie Forsknings Sønner mere trældbundne end Katholikerne selv. »Man kan«, siger den lutherske Theolog, Professor Gottlob Harlesz, »ikke tænke sig et mere nedværdigende Slaveri for Kirken end det, som tvinger dens Menighed til at antage et Aag, som forfærdiges af Theologerne, i Dag paa én Maade i Morgen paa en anden.«

Alligevel har dette doktrinale Aag, der var Reformationens Væsen saa imod, ikke været tilstrækkeligt. Overalt har man kaldt Scepter og Sværd til Hjælp. Denne Religion, som stolt hvilede paa den frie Forsknings Grundsten, har overalt erklæret den regerende Fyrste for Religionens Overhoved. Luther begyndte dermed, Zvingli fulgte hans Exempel i Zürich og Melanchton anførte i Naumburg Skriftsteder for at bevise, at man bør underlægge Kirken den verdslige Magt. Grotius samlede et stort Værk for at bevise, at Fyrsterne ere suveræne Dommere i Trossager og Herrer over Religionen. Efter først at have gjort dette frygtomt, rødmende, endte man med at rose sig deraf. »Det er vist,« skriver Jurieu, »at Fyrsten er den kristne Kirkes fødte Overhoved, ligesaameget Herre over Religionen som over Staten.« — Saaledes gik de 1500 Aar tilbage i Tiden. Saaledes sønderbrød de den katholske Kirkes højeste Eneret: at være den Første og Eneste, som — skjønt den agter den politiske og borgerlige Myndighed mere, end de nogensinde have gjort — dog forblev fri og uafhængig overfor den, rede til, som det tusende Gange er sket, at udgyde sit Blod hellere end at afsværge den Frihed, den har modtaget af sin gudommelige Herre. Man havde kunnet vente det samme eller endnu mere af Protestantismen, naar man saa hen til dens Princip. Men naar man er kommen i en falsk Stilling, kan man ikke længere gjøre, hvad man vil. Fremfor alt gjaldt det at leve, og det kunde man kun ved at opretholde et ulogisk doktrinalt Aag. Europa

har altsaa med dyb Forundring set Protestantismen anraabe den verdslige Magt om Hjælp, og række Haand til dens Lænker, for saaledes i Stedet for Frihed i Religion at erholde Mulighed for at existere. Den har op hørt at være en fri Religion, kun afhængig af Gud, for at blive en Gren af Statens Administration ligesom Drikkevand, Skove, Broer og Landeveje. Den er bleven en Sag, som Staten bestyrer, og fra det Øjeblik deler den ogsaa Udødeligheden med Staten.

Saaledes er Protestantismen kommen gjennem Aarhundrederne og har, om ikke afværget saa dog udsat den Opløsning af alle Læresætninger, der maa blive Følgen af den frie Forskning. »Dette store Forsøg paa den menneskelige Tankes Frigivelse« som Guizot kalder det, har i Stedet for Lydighed mod en aandelig og guddommelig Myndighed kun opnaaet Trældom under et timeligt Aag. I Stedet for den Pave, der er Petri Efterfølger, have de faaet en verdslig Pave. Men det var jo en Livsbetingelse! Som en daarlig opført Bygning, der slaar Revner, allerede før den er færdig, alligevel kan staa i Aarevis, takket være de Jernbøjer, der holde den sammen, og de Afstivere, der støtte den; saaledes er det ogsaa det katholske Princip, hvilket Protestantismen antog for ikke at dø, og den verdslige Magt, den kaldte til Hjælp, der i 200 Aar har tjent som Støtte og Cement og som den skylder sin Tilværelses uventede Forlængelse.

Er det end, som vi have paavist, lykkedes Protestantismen at udsætte den Opløsning, som uundgaaelig maa fødes af den frie Forsknings Principer, saa er der dog Ting, den hverken har kunnet hindre eller formindske. De Sjæle, der ere følsomme og dybe, som føle Trang til det Evige, har Protestantismen kun kunnet byde utilstrækkelig Næring. Jeg vover at sige, at Protestantismen kom til Verden under en uheldig Stjerne. Begivenhedernes ofte grusomme Logik tvang Refor-

matorerne til at bortskjære og søndertræde Catholicismens herligste og mest trøstefulde Blomster, for kun at beholde de bitre Planter, som man vel kan finde sig i, naar de ere omgivne af forskjønnende Blomster, men som blive uudholdelige, naar de staa alene.

Man begyndte med at benægte *Aflads-Dogmet*. Hvad kan der tænkes bedre og mere tiltalende for Sjælen end Aflad, d. e. Eftergivelse. Den er i Livet den Olie, der lindrer og formilder. Tag Eftergivelse bort, saa er endog Kjærlighedens Liv umuligt. Gud har alt-saa villet, at der skulde være Eftergivelse i vort Forhold til ham og at ikke Alt bestemmes efter den strenge Retfærdighed. For den Fader, som ikke beder, som fornærmer Gud, modtager han som guddommeligt Vederlag hans Ledsagerindes Taarer, hans Børns Bønner; deres Renhed dække over hans Fejl. Men da Menneskenes gjensidige Tagen-Ansvar undertiden ikke er fyldestgjørende, er afmægtig, saa har Gud i deres Midte, som bede, elske og tjene, stillet sin guddommelige Søn. Gud har gjort ham til en af os, for at hans Fortjenester kunne føjes til vore og gøre dem tilstrækkelige, hvad de ikke kunne være i sig selv. Hvor vil man finde noget smukkere end denne Lære? Bærer man da Nag til Gud, fordi han er eftergivende? Finder man det uretfærdigt? Ere vi det ikke selv hver evige Dag? Og det have Protestanterne forkastet, de have afskaffet Aflads-Dogmet, de have ladet Mennesket alene med sine smaa Fortjenester overfor den Gud, om hvem Apostelen siger: »Det er frygteligt at falde i den levende Guds Hænder.«

Fra Aflads-Dogmet er Protestantismen logisk uundgaaelig ført til at benægte Læren om *Skjærsilden*. Denne Lære er uendelig skjø. Tag den bort, og der er kun Himmel eller Helvede; man maa dø fuldkommen ren, fuldkommen uskyldig, uden at være Gud det mindste skyldig, ellers maa Helvede blive Ens Lod

Men hvormange gaa vel saaledes ud af denne Verden? Om hvormange af vore Kjære have vi ikke følt, at de endnu ikke vare værdige til at komme ind i Himlen, at de endnu havde Noget at afbetale, Noget at afsone, — trods al vor Kjærlighed til dem maa vi tilstaa det for os selv, — dog vi føle det ogsaa, at Helvede have de ikke fortjent, de vare for gode, for retfærdige, for ærlige, have gjort for meget Godt, til at Gud for evig skulde skille dem fra sig. Kirken ejer et Redningsmiddel. Jo rædselsfuldere Skjærsilden gjøres, desto trøstefuldere bliver den. Jo mere man beviser mig, at dens Flammer ere fortærende — undertiden ligesaa forfærdelige som Helvedes — desmere trøster den mig: Mine Elskede kunne altsaa dér opnaa al den Lutring, de behøve. Protestantismen har letsindigt og ubetænksomt afskaffet denne Lære. Fra da af bliver der — ikke for dem, som dø, men for dem, der leve, der have elsket de Afdøde — kun ét Valg: Himmel eller Helvede. Der gives Tilfælde, hvor dette er rædselsfuldt.

(Sluttes).

Rejsebrev til „Nord. Ugeblad“.

(Af M. F.)

—O—

Münster, den 7. Aug. 94. — Rheinischer Hof.

Saa lagde jeg da min svage skrøbelige Menneskehaand i vor store almægtige Guds Faderhaand, og paa en storm- og regnfuld Augustaften bragte Damperen mig bort fra Danmark. Der laa en tæt Taage over Kiel, da vi om Morgenen Kl. 4 stode indefter; senere lettede den dog, og efter 20 Timers trættende Rejse gennem Støv og i brændende Sol ankom jeg til Münster. Hvor underligt var det dog, saaledes at staa ganske fremmed! Men det varede ikke mange Minutter.

Saasart jeg havde styrket mig lidt i Hotellet, gik jeg et ganske kort Stykke henad Gaden og fandt en aaben Kirkedør, gjennem hvilken et Lyshav fortalte mig, at der var Gudstjeneste. Jeg gik ind, det var St. Klemens Kirke —, det allerhelligste Sakrament var udstillet, idet man netop Dagen efter sluttede de saakaldte »40 Timers Tilbedelse«.

Jeg skulde vel i Grunden beskrive Kirken; men hvor begynde og hvor ende? Jeg stod ganske betuttet. Da tonede »Tantum ergo« paa den velkjendte Melodi. Jeg sank paa Knæ blandt de tætte, andægtige Skarer, som rundt om laa knælende paa Gulvet, og — jeg var hjemme! Trods det, at jeg var i et fremmed Land, mange, mange Mile fra Fødelandet, — hjemme var jeg dog, saa hjemme følte jeg mig, at jeg syntes, der var ikke mere noget overvældende ved al den usædvanlige Pragt, al den Rigdom, jeg saa. Hvor var det dog dejligt altsammen! Kirken er slet ikke stor, tværtimod, og rundagtig. Midt for er Højaltret med en storartet Udsmykning, til begge Sider et meget smukt Alter. Bag det til Venstre var et Gittér, hvorfra St. Klemenssøstrenes underligt formede Hovedtøj tittede frem, og ovenover Altret vare flere Vinduer med smaa Ruder, og der, bag ved sorte Gardiner, saa jeg, naar disse bleve trukne fra, ogsaa Søstre.

Præsten sang første Linie af »Tantum ergo«, og Menigheden Resten af Verset. Det lød kjønt, og Alle sang med højt og rent, saa det gav kraftig Gjenlyd i Gudshuset. Gid man kunde sige det samme om Menigheden hjemme; men vi mumle jo kun indvendig! Folk vare overordentlig beskedne og saa næppe i Vejret; men jeg kunde umulig holde Øjnene fra deres Trang til at sluge Alt og se og se, indtil det skjønne harmoniske Hele stod saaledes indpræget, at jeg tror, jeg aldrig vil kunne glemme det.

Efter Gudstjenesten gik jeg paa maa og faa ud i

Byen og fandt først Dominikanernes store, i ædel Stil holdte Kirke; den var ganske tom, og jeg syntes, den var for stor for mig. Saa fandt jeg St. Lamberts Kirke, som var endnu større. Jeg gik helt betagen hen og satte mig i en Krog, for at samle mig lidt og betragte nogle andre Mennesker, som forekom mig helt uvirkelige, saa smaa vare de i Forhold til de store, imponerende Omgivelser; endelig sank ogsaa jeg paa Knæ og takkede Gud for al den store Naade imod mig, at jeg fik Lov til at opleve alt dette.

En pæn Borgerkone med Kurv og Pakker gik igjennem Kirken, hende spurgte jeg om, naar der var Messe, og efter at hun havde sagt mig det, viste hun mig i Kirken et stort Billede af den h. Bonifacius, sammensat af ganske smaa farvede Stene, det saak. Mosaik. I smaa Sidekapeller brændte Lys foran den h. Gudsmoders Billede, og Andægtige knælede der. Hvor det dog altsammen tiltaler mig! Gid man havde det saaledes i Danmark; jeg udbød halvhøjt: O Danmark, hvor kunde Du dog forlade en saa skøn Tro! Du havde dog ogsaa saamange skønne Kirker, Du var ogsaa helt og ganske katholsk; var Du dog vedbleven at være det!

En lille Pige paa omtrent 11 Aar kom nu ind med en stor Blomsterbuket og et Lys, der var indpakket — hun havde lige været henne at købe det. Nu viklede hun forsigtig det tynde Lys ud af Papiret og idet hun tændte det ved et af de mange andre, som allerede brændte, stak hun det paa en tom Plads i den til saadanne Votivlys opstillede Stage og bad derefter en kort Bøn, hvorefter hun atter fjærnede sig.

Træt af Rejsen, gik jeg tidlig til Ro, for den følgende Morgen at modtage den hellige Kommunion. Det blev atter St. Klemens Kirken, jeg søgte hen til. Det Allerhelligste var udstillet, omgivet af en enkelt Række høje Lys, hvis Flamme dannede en Bue, idet

Lysene vare højest i Midten og derefter aftagende i Højden nedad til begge Sider.

Senere besøgte jeg St. Martins Kirke, og som jeg var kommen et lille Stykke længere hen og saa en stor Kirke, vilde jeg da ogsaa gaa ind i den; men den var lukket. Jeg henvendte mig til en lille Pige, som just gik forbi. »Ja,« sagde hun, »den er altid lukket.« — »Hvorfor?« spurgte jeg yderst forbauset. — »Det er den nu altid«, lød Svaret, »men De kan godt faa den at se«. — »Hvad hedder den?« spurgte jeg videre. — »Hvad den hedder? Ih, den hedder den evangeliske Kirke.« — »Naa! nej Tak, saa vil jeg ikke se den,« svarede jeg den forundrede Pige, som betragtede mig lidt forbløffet.

Middagen ved »Table d'hôte« frembød den Mærkelighed, at det omtrent udelukkende var gejstlige Herrer, som vare tilstede. De fleste tilrejsende katholske Gejstlige, som besøge Münster, tage nemlig ind i »Rheinischer Hof«. Ved Siden af mig sad en gammel Sognepræst, som passiarede nok saa gemytligt med mig, indtil han opdagede, at jeg ikke vidste, at der var en Domkirke i Münster, det fandt han aldeles utilgiveligt; men da jeg endnu ikke havde opholdt mig der i Byen i 24 Timer, var det dog ikke saa paafaldende, mener jeg. Jeg havde nemlig ikke tænkt paa, at Münster er Residentsstaden i et katholsk Bispedømme.

Takket være den venlige Anbefaling, jeg har bragt med fra Danmark, bliver jeg overalt modtaget med stor Hjærtelighed. Navnlig skylder jeg en Dame, Frk. V., ganske overordentligt Meget, thi ikke alene blev jeg venligt modtaget, men var saa heldig i den elskværdige Dame at finde en utrættelig Vejviserinde — en dygtig og indsigtfuld Vejledning og Forklaring, naar vi vandrede fra Kirke til Kirke, og i hendes hyggelige Hjem den mest storartede Gjæstfrihed. Ja, jeg kan i Sandhed sige, at havde hun ikke saaledes ofret sig for

at vise mig rundt og saa gjæstfrit aabnet sit Hjem for mig, havde Opholdet i Münster ikke staaet saa smukt og uforglemmeligt, som det nu gjør. Ogsaa en Slægtning af denne Dame var saa venlig at indbyde mig, og jeg er henrykt over at have haft Lejlighed til at se to saa hyggelige, dannede og ægte katholske Hjem. Jeg fandt ogsaa »Nordisk Ugeblad« der og traf Landsmænd, hvoriblandt ogsaa en ung vordende Præst. Saa nu behøvede jeg ikke mere at vandre alene om.

Vi begave os hen til Domkirken. Hvilken herlig Bygning, hvilken Højde og imponerende Udsmykning! Jeg har jo nok set baade Roeskilde og Aarhus gamle ærværdige Domkirker, dog er og bliver det vedmodigt at se dem, fordi disse gamle katholske Gudshuse, der ere opførte af vore Forfædre, nu ikke mere tilhøre os. Hvor ganske anderledes føler man sig ikke opløftet, naar man staar i Domkirken her i Münster og ser dette Mylder af Mennesker, som alle med saa stor Andagt høre Messen, under hvilken Sangen udføres af unge Klerker i hvide Rochetter, staaende foran Altret omkring Nodepulten eller delende sig i to Afdelinger foran de høje udskaarne Kannikestole. Sangen lød smukt og dæmpet i det store Rum. Solen kastede engang imellem en sparsom Straale mod de brogede Ruder og høje malede Buer, paa den h. Kristoffers vældige Statue og i de mange Sidekapeller, det ene mere tiltalende og stemningsvækkende end det andet.

Jeg blev imidlertid aldrig færdig, skulde jeg fortælle om alt, hvad jeg har set af Kirkebygning; hellere vil jeg holde mig til mine private Indtryk.

Henad Eftermiddagen fik jeg Lov til at overvære et Elisabethforeningsmøde. Det afholdtes i St. Klemens Kirke, og de yngre Damer sang uden Orgel nogle smukke Salmer. Det var særdeles opbyggeligt. Derefter bad man skiftevis Rosenkransen. Jeg har senere truffet nogle af de yngre Damer og spurgt dem ud

om, hvorledes det stod til med Elisabethforeningen i Münster. Der var omtrent de samme Forhold som i Kjøbenhavn: altid Trang for Klæder. Systuen kunde heller ikke der slaa til for den store Søgning. Alle Vegne ere vi dog ens! Men det var meget morsomt at tale med disse unge Piger; de vare saa ualmindelig nette og forekommende, især da de hørte, at jeg kom saa langvejsfra og selv var Medlem af en Elisabethforening.

Om Aftenen overværede vi en smuk Andagt i Franciskanerkirken og bleve til Brødrenes Recitation af Officiet. Det var første Gang jeg har set det i Virkeligheden. Det forekommer mig undertiden, at det Hele maa være en Drøm, saa nyt og fremmed er Alt. Hvad siger jeg? Nej, saa hjemme føler jeg mig i Grunden her, at jeg synes, nu lever jeg først rigtigt. Franciskanerkirken er ganske simpel, men ædel og alvorlig, rigtig stemmende til Andagt. Jeg ønskede meget at overvære en Messe der, men det var lidt langt fra mit Hotel. Andagten blev holdt til Ære for den h. Antonius og sluttede med den sakramentale Velsignelse. »Tantum ergo« lød atter, denne Gang sunget af dybe klangfulde Mandstemmer. Der er en Slags Pulpitur, hvor Brødrene have Plads, men høje udskaarne Snitværk skjule dem for Alles Blikke. Der var blot en 10 til 12 Brødre nede i Kirken, og lige ejendommeligt var det, at se dem der bede med højt oprakte Arme eller bøje sig helt ned mod Gulvet.

Den følgende Dag gik vor Vej atter forbi Domkirken, og jeg saa den vidunderlig skønne »Pietà,« en Marmorgruppe (af Achtermann?) som er saa henrivende i de blødeste Linier, at man skulde tro, den var levende og ikke af haardt kararisk Marmor. Saa gik Vejen til »Liebfrauenkirche,« hvis skønne Vægmaleries især have præget sig i min Erindring. Den hedder ogsaa »Ueberwasserkirche«, da man skal over Vand for

at komme til den, saaledes er der bleven mig fortalt; jeg selv kan slet ikke erindre at være kommen over noget Vand. Den h. Ludgeris Ruin besaas derpaa; den er kun aaben paa Langfredag og er egentlig ikke andet end en meget dybtliggende Hvælving. Det nærliggende Slot har ogsaa et Kapel, St. Mikael's Kapel, som kun benyttes naar Overpræsidenten er Katholik, — han har nemlig Bolig paa Slottet, hvis Vestibule og Trappegang er ualmindelig storslaaet.

Derpaa blev jeg Vidne til Noget, som jeg aldrig vil glemme. Vi gik nemlig et godt Stykke uden for Byen til de fattige Klarissers Kloster. Allerede de høje Mure fortalte paa lang Afstand om fuldstændig Afspærring fra Verden og om Alvor og Forsagelse. Kapellet er net i al sin strænge Tærvælgthed. Helt oppe ved Altret er et Gitter, bagved hvilket Søstrene bade Officiet; kun Lægsøstrene kom ind i Kapellet og bad med opløftede Arme, ikke udstrakte vandret, men opløftede lodret i Vejret. Det var atter noget aldeles Nyt for mig, men det varede ikke mange Minutter, saa havde jeg helt sat mig ind i Situationen og kunde følge Bønderne. Da vi forlode Kirken, mødte vi en Lægsøster (Korsøstrene maa ikke gaa ud), hun blev overalt modtaget med stor Ærbødighed, og selv ganske smaa Børn ophørte med deres Leg og kom hen og hilste paa og nejede for den venligt hilsende Søster. Den h. Klaras Søstre ere meget afholdte her, sagde man mig. Paa Hjemvejen besaas St. Ignatius Kirke og en vidunderlig skøn Statue af den ubesmittede Jomfru og Gudsmoder, St. Egidius Kirke med en storartet Marmorgruppe, forestillende Kristus i Oliehaven, hvor man ser Apostlene indsovede med smertelig vemodige Ansigtstræk. Samme steds er et mageløst Korsvejs-Kapel, hvor det smertede mig, at Tiden ikke tillod mig at gaa en Korsvej der; men det gik videre til Sakramentkirken, hvor især Billederne af den h. Hieronymus og Stanislaus fængs-

lede mig, og endelig til St. Ludgeri Kirke, som er bygget i ren romansk Stil og tager sig udmærket ud med de slanke Søjler og det udskaarne Snitværk.

Til Slutning vil jeg denne Gang endnu fortælle om mit Besøg i St. Mauritius-Klostret. Det var en lummermarm og regnfuld Eftermiddag, da vi begave os udenfor Münster og efter en forholdsvis kort Vandring naede vi det store og velholdte Franciskanerinde-Kloster i St. Mauritz ved Münster. Saasnart de gode Søstre hørte, at jeg saa særligt interesserede mig for alt katolsk — klosterligt og kirkeligt — blev jeg særdeles venligt modtagen. En gammel Kone, vi traf ved Indgangen, havde sagt os, at Søstrene netop havde deres Timebøn; vi gik derfor lidt længere hen i Haven, hvis smukke Blomsterflor og bugnende Frugttræer vakte vor Opmærksomhed. Det skal være et Slags Ordsprog der paa Egnen, at selv om Andre ingen Frugt have, maa der dog sættes Afstivere under Søstrenes Frugttræer, saa belæssede ere de. Søstrene selv sige, at det kommer af, at den gode Gud véd, at de behøve dem, og derfor giver han dem saa rigelig og god Frugt.

For Enden af Haven ligger Ligkapellet og der tæt ved Kirkegaarden. Sjældent har noget grebet mig saa meget, som at se alle disse mange smaa ensformede Stenkors. Foran hvert lille Kors var der et aflangt Stykke Grønsvær og paa Korsets Midte stod Søsterens Navn i Ordensstanden, Optagelse og Dødsaar; kun ganske faa Aar havde de alle stridt den gode Strid, de vare forholdsvis hurtigt bukkede under for de strenge Pligter, saadanne heltemodige Kvinder paatage sig. Naar man ellers gaar paa en Kirkegaard, plejer man jo at bede for der hvilende Afdødes Sjæle; men her sagde jeg uvilkaarlig: Bed for os! Ja det var med inderlig Ærbødighed at jeg betragtede disse simple graa Stenkors. Jo længere jeg kom op ad Gangen, jo mere forvitrede vare de, og Indskriften blev omtrent ulæselig.

En rig og broget Blomsterplantning indfattede det Hele; det var som om alle de kjære Søstres gode Gjæringer her indhegnede deres fattige Grave. En gammel Søster kom i det samme, og hun viste os videre om, baade i Drivhuset og ellers. Der var mange smukke Blomster, og Søsteren sagde saa rørende, at det jo var ganske nødvendigt, at de dyrkede Blomster, dels til deres Kapel og dels til de stakkels Syge, thi naar Vorherre i Altrets Sakramente bragtes til de Syge, maatte der da pyntes op.

Derefter besøgte vi Kirken, der var overmaade net og høj, og overalt herskede der den største Renlighed og en vis smagfuld Kunstsands i Henseende til Altrets Udsmykning. Udenfor Kirken staar et vidunderlig smukt Krucifix af Marmor og med Tag over. Fra Kirken gik vi til Hospitalet, vi vandrede fra Sal til Sal, alle Vegne den samme tiltalende Hyggelighed, og de fleste Syge saa glade og endog rigtig fornøjede ud. Nogle af Mændene spillede et Slags Kort, og da vi forundrede spurgte Søsteren, om det ogsaa var tilladt, svarede hun smilende: »Ja, de Stakler kjede sig jo saa meget, og det er da en temmelig uskyldig Morskab under disse Forhold!« En ung Fyr sad overende i Sengen og lappede Lagener uden Fingerbøl. Vi spurgte ham, om han længe havde kunnet sy, og fik til Svar, at det havde han lært her. En ung Pige lavede de nydeligste Roser. En ung Hollænderinde var helt vanskabt af Sygdom, hun viste mig sin formløse Arm og Haand, det var knapt muligt at se, at de havde været velskabte en Gang. Da jeg sagde hende nogle venlige og trøstende Ord og klappede hende paa Hovedet, brast hun i Graad. Hun kunde ikke et Ord Tysk, men mit Kjærtegn forstod hun; ogsaa jeg fik Taarer i Øjnene. Vinduesaabningerne i Hospitalet havde dobbelte indadgaaende Vinduer, som vare af blaa Metaltraadsvæv, hvorigjennem ikke noget Insekt kunde komme, og saaledes

var der ikke en eneste Flue at opdrive i hele Hospitalet. Metaltraadene var saa fine, at man næsten slet ikke saa dem, og kunde nyde den dejlige Udsigt uforstyrret. Det var et i enhver Henseende overordentlig gunstigt Indtryk, dette Besøg gjorde paa os.

Vi stode atter ved Hovedindgangen. Blege, unge Søstre i brune Dragter og med en hvid Uldsnor, der ender i tre Knuder, om Livet, med hvide, store Lin, som omtrent skjule hele Ansigtet, og sorte eller hvide Slør, stode rundt om — med hvide eller blaa Forklæder og Ærmer — travlt beskjæftigede med deres forskellige Pligter. De hilste alle venligt og klappede mig paa Skulderen, da de hørte, hvor langt borte fra jeg var kommen.

Vi gik endnu lidt længere ud ad Landet til, for at jeg skulde se en Korsvej i det Frie. Den var overmaade smuk og noget helt Nyt for mig. I en Allé, saa lang som en halv Times Gang, var der med passende Mellemrum oprejst Korsvejsstationer, med en lille Knælebænk foran hver Station. Det Hele slutter tilsidst med et smukt Krucifix. Korsvejen hedder »Zum weissen Kreuze«, fordi Krucifixet er hvidt. Desværre øsregnede det, saa jeg kom kun nogle faa Stationer frem; men jeg saa nok til at ønske, at vi dog ogsaa maatte faa en saadan Korsvej ude i det Frie en Gang i Danmark! Danmark, ja, jeg havde nær glemmt, at jeg ikke har boet her altid, saa hjemme føler jeg mig her!

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Kjøbenhavn. I Onsdags, den 15. August, fejrede *den højærværdigste Biskop* det hellige Messeoffer i St. Joseffsøstrenes Huskapel paa Toldbodvejen. Efter Messen prædikede Biskoppen og optog dernæst, i Overens-

stemmelse med det smukke og betydningsfulde Cere-
 moniale, som Kirken betjener sig af ved denne Lejlig-
 hed, 10 *Postulantinder* som Novicer i St. Josefssøstrenes
 Ordenssamfund. Foruden de 10 nye Søstre, som saa-
 ledes bleve iklædte St. Josefssøstrenes fattige Ordens-
 dragt, aflagde 4 ældre Søstre de evige Løfter og 4 an-
 dre fornyede de aarlige Løfter. Det lille Huskapel var
 under den opløftende Højtidelighed, der aflagde et glim-
 rende Vidnesbyrd om den Offervillighedens Aand, som
 den katholske Kirke med Guds Naade alene er i Stand
 til at bibringe Sjælene, overfyldt indtil sidste Plads,
 idet ikke blot en Mængde Søstre vare tilstede, men ogsaa
 talrige Slægtninge og Paarørende af de nye Søstre
 havde givet Møde for at overvære deres Børns eller
 Søskenes Indklædning og forene deres Bønner og Of-
 fer med Søstrenes. Maatte de nye Søstre virke i mange
 mange Aar her i Fædrelandet til Guds Ære og i Næste-
 kjærlighedens Tjeneste!

Kirkelig Kalender.

Søndag den 19. August. 14. Søndag e. Pintse. Marias Himmelfart
 eller **Optagelse i Himlen.** (I St. Ansgars Kirke Kl. 10 høj-
 tidelig Pontifikalmesse. — Ansgarius-Bonifacius-
 Kollekt.). — Joakim, den h. Jomfrus Fader. (Pave Leo
 XIII.s Navnedag). — **20. M.** Bernard, Bekjender og Kirke-
 lærer. — **21. Ti.** Johanna Franciska af Chantal, Enke. — **22.**
O. Oktav af Marias Himmelfart. — **23. To.** Filip Benitius,
 Bekjender. — **24. F.** Bartholomæus, Apostel. — **25. L.**
 Ludvig, Bekjender.

Søndag den 26. August. 15. Søndag e. Pintse. Marias
Hjertes Fest.

St. Knuds katholske Drengeskole (Stenosgade.) Det
nye Skoleaar begynder **Tirsdag d. 21. August.** Der undervises
 ikke blot i **Elementar-** men ogsaa i **Realfagene.** Skolen forbe-
 reder til **Præliminærexamen.** Indmeldelse af nye Elever kan
 ske daglig hos Bestyreren Gust. Frins.

„Nordisk Ugeblad“s Trykkeri.

er flyttet fra Gothersgade 14 til **st. Kongensgade 31, 3. Sal**
 (1. Mellembygning).

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Toogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, St. Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 34.

Søndagen den 26. August.

1894.

Indhold: Kirken og Protestantismen. Johannes Døberen. (29. August.) Rejsebrev til „Nordisk Ugeblad“. Efterretninger fra Ind- og Udland: Kjøbenhavn. England. Korea. Rom. — Bekjendtgjørelser.

Kirken og Protestantismen.

(Sluttet.)

—o—

Men Protestantismen gik endnu videre. I sin Iver for at nedrive, sønderbryde og nedtrampe har den rørt ved en udvalgt Blomst: *Bønnen for de Afdøde*. Logikken tvang den dertil, men Logik er undertiden en retfærdig Straf. Kirken lærer, at naar En af vore Kjære dør, ere vi ikke ude af Stand til at hjælpe dem. At rejse ham et Mindesmærke, lægge Kranse paa hans Grav, hviske hans Navn for os selv med Kjærlighed og Taknemmelighed, det er vel allerede Noget, men Kirken lærer os, at vi kunne gjøre langt mere. Som vi forhen omgav ham med vor Kjærlighed, trykkede ham i vore Arme og til vort Hjærte, saaledes kunne vi nu, da han ikke lever mere, ved vore gode Gjæringer, vore Opofrelser, hjælpe ham, formindske hans Smerte og fremskynde hans Lykke. Hvad er her at modsige? Er det ikke smukt og desuden sandt? Gud har tilladt mig, har befalet mig at elske, ære og tjene min gamle

Fader, min ærværdige Moder; han havde ikke behovet at befale mig det, mit Hjærte siger mig det. Og nu, da jeg har mistet dem, vilde I finde det urigtigt, om Gud tillod mig at hjælpe dem og tjene dem. Føle I da ikke, at vor Sjæls inderste, dybeste, uimodstaaelige Trang nødvendigvis ogsaa maa være Guds Hensigt, eftersom han har skabt os i sit Billede?

Samme Fremgangsmaade bruger Protestantismen overalt. Ved Siden af ethvert rædselsfuldt Dogme har Catholicismen et andet Dogme, som formilder det og gjør dets Strenghed mindre skjærende og haard. Dermed er det, at den katholske Kirke kan henrykke Sjælene og tæmme dem, herske over dem og begejstre dem. Protestantismen har afsaffet alle trøsterige Mellemlid og véd kun at lade de rædselsfulde Dogmer tilbage, men derved faar den en Underbund af noget Forfærdeligt, som gjennemisner. Endnu et Par Exemp-
ler herpaa.

Der gives Intet saa mildt som vor Herre *Jesus*. Hvor kan man skjælve, naar man ser ham paa sit Kors? Hans Hænder og Fødder ere saarede, og hans Hjærte er gjennemboret for os. Og alligevel! Der er Sjælstilstande, hvor selve Korset skrækker. Hvordan, jeg skulde gaa til ham, som jeg har krænket saa dybt! Hans Hænder og Fødder, hans hellige Hjærte har jeg jo gjennemboret. Skjul mig for hans Vrede, hvem jeg ved min Synd har pint til Døde! Da er det, at Kirken mellem Synderen og Kristus sætter et Mellemlid, en Kvinde, en Jomfru, en Moder, Guds Søns og Menne-
skenes Moder, *Maria*. Hvorledes har man kunnet tage Anstød heraf? Hvor har man kunnet mene, at en Draabe, selv om den er nok saa ren, glimrende, oplyst og gjennemstraalt af Solen skulde kunne forringe det uendelige Ocean. Og dog har man trot det. Man er bleven ængstelig paa Guds Vegne, og medens den katholske Kirke ved til sin yderste Slutning at føre denne

Lære om Mellemed — Afskygninger, der ere Betingelsen for al Skjønhed — ved Siden af Jomfru *Maria* og under hende — som Talsmænd har sat Apostle, Martyrer, Bekjendere og Hellige, saa har Protestantismen stadig hensynsløs udsløttet alle disse Mellemed og ladet Mennesket alene, nøgent, hæsligt overfor den uendelige Majestæt og Retfærdighed. Dette er endnu en Aarsag til den Mangel paa fast Fortrøstning, som ofte knuger Sjælene i Protestantismen.

Hvad der endnu tjener til at forøge denne er, at Mennesket ikke blot er Intet overfor Gud, men han er en Skyldner. Han synder, synder hver Time. Efterhaanden som Livet skrider frem, betynges han af Synder. Her findes i den katholske Kirke en vidunderlig Indstiftelse. Du synder, Du fortjener den evige Fordømmelse. Men saa gives Dig Lejlighed til at *tilstaa Dine Synder, opvække Anger over dem og faa Tilgivelse*. Er denne Lære ikke guddommelig? Protestantismen har afskaffet den. Man maa altsaa bære sin Synd, se at glemme den, overtale sig til at tro, at Gud er god, at han ikke vil straffe. Lykkes dette En, er det jo kun et nyt Fald, en Vane til det Onde, det er Forhærdelse; og kan man ikke overtale sig til at tro det, er der kun Rædsel og Fortvivlelse. Fru Staël sagde: »Hvad vilde jeg ikke give for at kunne knæle i en katholsk Skriftestol!« og Naville siger: »Hvem har ikke med Misundelse betragtet Boden! Hvem har ikke i Angerens Bitterhed, uvis om den guddommelige Tilgivelse, ønsket at høre en Stemme, som med Kristi Magt kunde sige: Gaa i Fred, Dine Synder ere Dig forladte.«

Men den dybeste Vunde, Protestantismen bibragte Sjælene, var dog Afskaffelsen af *den hellige Eucharisti*. Luther følte det, og med sit gode Hoved har han forstaaet, at naar man berører Sjælene deres virkelig tilstedeværende Gud, bringer man dem til Fortvivlelse.

Han fastholdt derfor den virkelige Tilstedeværelse omend kun i Nydelsesøjeblikket. Calvin derimod har kold og tør benægtet Alt. Man har saaledes ikke alene givet Afkald paa den ypperste Grund til et helligt Liv, nemlig Angeren, det faste Forsæt, Trangen til Uskyldighed, Ønsket om at blive sin ophøjede Vært værdig, men tillige har man opgivet den Forening med Gud, der er saamange af de bedste Sjæles Ønske, Trang og højeste Lykke. Protestantismen er som en hærget Have, hvor de smukkeste, lifligste, de fineste og mest vellugtende Blomster ere afrevne og kun Tornene tilbage.

I disse forskjellige Fornægtelser er det let at se det Princip, jeg før paapegede og hvoraf de alle ere Følgen. Protestantismen har ikke kunnet taale den hele Kristendom. Kristendommen er *Kjærlighed*, den uendelige Kjærlighed, der ligeoverfor Mennesket ikke alene vil beskytte, men tillige opflamme og henrykke. I denne Retning rummer Kristendommen ikke blot det Tilstrækkelige, nej her er guddommelig Overflod. Men det forstaar Protestantismen ikke. At Gud giver Menneskene det Tilstrækkelige er allerede mere, end vi fortjene, men at han skulde give mere end rigelig, til Overflod, at han overvælder os med sine Gaver, det er ikke muligt! Protestantismen har altsaa vedtaget, at Gud elsker Menneskene; men at Gud elsker højere, end vi Mennesker kunne fatte, uendeligt, over al Forstand, det begriber Protestantismen ikke. Følgelig benægter den alt, hvori den ser denne saakaldte overdrevne Kjærlighed. Den indrømmer saaledes, at Gud nedstiger paa Alteret under Sakramentets Oftring, men at han altid, til enhver Time paa Dagen og Natten skulde forblive dér, det vilde være en Overdrivelse af Kjærligheden.

Hvad er derfor sket? Jeg har sagt, og man vil tillade mig at gjentage det: Da Protestantismens Gud er en vis, fornuftig Gud, en Fjende af al Overdrivelse overfor Mennesket, saa er Mennesket paa sin Side bleven

fornuftig, hæderlig, en Fjende af al Overdrivelse overfor Gud. Overdrevent vilde det være at leve i Cølibat, at nægte sig den største Lykke her paa Jorden: Kjærlighedens. Protestantismen har ikke nægtet sig den. — Overdrivelse er det, at hellige sit Liv til at pleje de Fattige, de ere saa ubehagelige, saa utaknemelige. Protestantismen har ikke helliget sig dertil. Fornuftigt og bekvemt er det at leve i Gudsfrygt, Hæderlighed og Pligt. Protestanten lever i Gudsfrygt, Hæderlighed og Pligt. I Stedet for at blive en Helt, bliver han korrekt.

Men er det en Religions højeste Maal, at gjøre Menneskene korrekte? Det kan muligvis tilfredsstille enkelte Sjæle, ja maaske Folkets Masse, og selv det er tvivlsomt. Men det Korrekte er noget Underordnet, er af lavere Rang, ude af Stand til at gribe og tilfredsstille de store Sjæle. De behøve foruden det Korrekte, som ikke maa mangle, tillige det Heltemodige, det Uegennyttige, den Lykke helt at give sig hen, den Fryd at elske uendeligt, uden Tanke om at blive belønnet eller blot forstaaet, med det hemmelige Haab at blive glemt, miskjendt, lønnet med Utaknemmelighed, som Frelseren blev. Dette Heltemod er ikke ualmindeligt i Katholicismen. Det er det, som frembringer Apostle, Martyrer, barmhjærtige Søstre o. s. v., alt dette som Protestantismen ikke har kjendt og aldrig rigtig vil komme til at kjende. Den kjender kun det Korrekte, den skaber kun hæderlige Mennesker. Det er jo ganske vist Noget, men det kunde Jupiter ogsaa, og det var i Sandhed ikke Umagen værd, at Gud skulde stige ned fra Himlen og lade sig korsfæste for saa lidt.

Til alle Tider har man lidt under denne Protestantismens Hverdagsagtighed. Man kvæles i dens Sneverhed og Mangel paa Luft. Jo mere Hjærterne udvikles, desto mere lider man. Man trænger til Lys, til et Ideal, til det Guddommelige — og man finder det ikke.

Det er i øvrigt kun tilsyneladende lykkedes Protestantismen at forhindre den Opløsning, som maatte blive den frie Forsknings Følge. Hverken det dogmatiske Autoritets-Princip, gjenantaget for at bringe Masserne til Enhed, eller Regeringens Myndighed, tilkaldt for at styre de urolige Sind, har overkommet denne Opgave. Opløsningens Aand har trodset alle Dæmninger, Logiken har sejret. Mod sagt, lænket har den frie Forskning dog tilsidst sprængt sine Baand og sønderrevet Alt.

Nu har Protestantismen ophørt at være et særegent Kjætteri. Snarere end en Religion er den nu et Telt, der afgiver Læ for en Uendelighed af Religioner. En evangelisk Præst, Steeg, siger: »Navnet Protestanter, der er fælles for en saa stor Mængde Mennesker, dækker over en Mængde Menigheder. De bestaa i samme Lande, samme By, samme Gade. Ere disse Menigheders Afvigelser uvæsentlige? Tværtimod, de ere undertiden meget betydelige. Hvilken Trosbekjendelse skulde — for ikke at tale om de store officielle Kirker — paa én Gang kunne bifaldes af Baptister, Methodister, de Sekter, der ere grundede af Penn, Zinsendorf, Irving, Darby, Rapp, Michel Hahn o. s. f.»

Johannes Døberen.

(29. August.)

—o—

Hvem var han, der kunde lokke Skarerne til Jordans Bred, samle dem i tætte Flokke om et øde Vadested?

Hvem var han, hvis Tale vejede
centnertungt i tusind Sind?
var han mon et Rør, der svajede
hid og did for hver en Vind?

Var det derfor, at han bøjede
alles Hjærter ved sin Røst,
kun fordi med List han føjede
Talen efter Hvermands Lyst?

Nøj, vi véd, han aldrig dæmpede
Talens Tordenkraft og Fynd,
for Herodes selv han lempede
ej et Ord om Fald og Synd.

Hvem var han, hvis Taler fore
Landet rundt med sælsom Magt?
var han en af Verdens store,
klædt i Lin og Purpurdragt?

Dem, der bære bløde Klæder,
finder man i Kongens Gaard,
lystne efter tomme Glæder,
Ære, Guld og gode Kaar.

Blandt Judæas golde Stene
vandrede han alvorsfuld,
en Kamelhaarskjortel ene
skjærmed ham mod Regn og Kuld.

Hvem var han, hvis Tale tændte,
som det aldrig før var set,
og hvis Ord i Sjælen brændte?
var han da en Guds Profet?

Ja, han var blandt Herrens største
som et udvalgt Sendebud,
sidst i Tid, i Kraft den første,
han, der banede Vej for Gud.

Røsten, som Isaias aned,
 den, som kaldte paa enhver
 gjennem Ørknen, og som maned:
 »Himmerige er os nær.

»Snart er Ventetiden omme;
 »vender om og gjører Bod!
 »baner Vej for Herrens Komme!
 »jævner Stien for hans Fod!«

Mange Hundred Aar er rundet,
 mange Slægter blev til Jord;
 men endnu er ikke svundet
 Kraften i Johannes's Ord.

Endnu kan det finde Øre,
 ryste op af Søvnens Ro,
 endnu kan det Sjæle føre
 til vor Herres Jesu Tro.

Derfor, medens Tiden rinder,
 prises han i Kirkens Favn;
 kun den signede blandt Kvinder
 vandt et større Hædersnavn.

Tak da for hans stærke Tale,
 Du, som løser Tungens Baand,
 Tak, vor Gud i Himmelsale,
 Fader, Søn og Helligaand!

1012.

Rejsebrev til „Nord. Ugeblad“.

II.

—O—

Køln, den 13. August 1894.

Førend jeg forlod Münster, aflagde jeg et Besøg i
 Kirken og Klostret »*Zum guten Hirten*«. Gjennem

en sirlig Jærnport og henover grønne Plæner ser man det store og vidtstrakte Kloster. Da der er stræng Klausur, kan man ikke komme ind for at besøge Søstrene, naar der ikke er særlig Anledning. Vi gik derfor til Kirken, over hvis Indgangsdør ses et hvidt Lam med en Fane. Selve Kirken er kun lille og ikke særdeles mærkelig i nogen Retning, og dog tror jeg at næppe Noget har gjort stærkere Indtryk paa mig, end netop denne lille Kirke, hvis Klokker saa vemodigt kaldte os til Velsignelsen. Vi spurgte en Dame, om der var Gudstjeneste, og erfarede da, at Søstrene havde netop Exercitier, og at der derfor var sakramental Velsignelse.

Altret staar midt i Kirken og er indrettet saaledes, at der kan læses Messe paa det haade til den Side, som vender ind mod Menigheden, og til den Side, som vender ud mod Søstrene. Et mægtigt Gitter afsluttede Baggrunden. Bag Gittret saa jeg en af Søstrene, hun var aldeles hvidklædt og forekom mig som et Aandsyn, der gik og kom; frem og tilbage vandrede denne hvide Dragt, denne hvide Skikkelse, og kun en kort Hoste fortalte mig, at det var et levende Menneske. Til højre for Altret var der to lignende høje Gitre, adskilte ved en Vej mellem begge. Bagved disse Gitre have de bodfærdige Magdalenaer deres Plads under Gudstjenesten. Klostret har nemlig Omsorg for saadanne Ulykkelige; de som ønske det, kunne forblive i Klostret bestandig, men de kunne ikke blive optagne i Ordenssamfundet. De kaldes Bodfærdige, gaa i en brun Dragt og maa arbejde strængt uden nogensinde at komme udenfor Klostermuren, ganske ligesom de hvide Søstre. Til Klostret er blandt andet ogsaa knyttet et Vaskeri i større Maalestok og et Børnehjem. En besynderlig Følelse greb mig, da jeg kom til at tænke paa de forskjellige Væsener, som levede indenfor disse Gitre og Mure: Til den ene Side var Alt saa rent, saa

kydskt og hvidt — baade Sjæl og Legeme —, til den anden Side anede jeg Suk og Taarer, Anger og Skam, og midt imellem alt dette stod Monstransen, indesluttede det lydeløse Gudslam i Altrets allerhelligste Sakramente! Klart og blødt; tonede Sangen fra Søstrene ud til os — for mig, var det, som om den lød fra en anden Verden. Nogle faa Søstre i sorte Kjoler og med sorte Slør, men med brede hvide Lin og et stort Sølvhjærte paa Brystet vare nede i Kirken blandt Menigheden, det var Dørvogterskerne.

Dagen efter endte mit Ophold i Münster; men uforglemmelige ere disse faa, kun altfor faa Dage iblandt disse elskværdige Mennesker og under disse vidunderlige skønne Kirkebuer.

Fra Münster rejste jeg til *Køln*, hvis nye Stationsbygning er noget af det mest Storslaaede, man kan tænke sig i Retning af Banegaarde. Noget fortunlet kom jeg op i en Droske, og fik kastet et ængsteligt Blik op til den mægtige Domkirke, hvis uhyre Kolos allerede havde været synlig fra Togets Kupévinduer længe forinden man naaede til Byen. Jeg skriver, at jeg kastede et ængsteligt Blik hen paa Domkirken; det var virkelig Tilfældet, thi jeg var næsten bange for den og — for at sige Sandhed — jeg syntes ikke om den! Den var mig saa uhyre stor. Men Drosken rullede videre, og snart var jeg udenfor Augustinerindernes gjæstevenlige Kloster i Severinsgaden. Jeg ringede paa Porten, som hurtig blev aabnet, og jeg var nu »hjemme«, i alt Fald foreløbig. En smuk Port med et meget stort Krucifix, en med brogede Fliser belagt lang Korridor førte til nogle smalle Stentrapper, som atter endte i en lang Korridor, ved hvis højre Side en Række Vinduer lode mig se ned i et overordentlig smukt Huskapel. Den evige Lampe kastede et mildt Skjær over det allerede begyndende Tusmørke. En lille luftig Bro blev passeret mellem to Fløje af Klos-

tret, derefter en ny Korridor med et smukt Uhr og i en Nische en broget Statue af den h. Gudsmoder, omgivet af Blomster og med en brændende Lampe foran, — saa endelig havde jeg naaet mit Værelse, som bærer Overskriften: St. Franciskus.

Ethvert Værelse har sit Navn og Nummer; her er tre Fag Vinduer, af hvilke det ene vender ud til Søstrenes Have, hvor en høj, rødlig Mur med Espalier skjuler al videre Udsigt for mig — en stor smuk, grøn Plæne med mange Blomster og nogle Træer ere lige udenfor Vinduet. De andre Vinduer vende ogsaa ud til Haven, og et net stort Springvand skiller en meget stor Fløj af Klostret fra den Fløj, hvori jeg bor. I dette Øjeblik gjenlyder Haven af muntre Raab, her er nemlig en Kostskole, og en stor Mængde unge Piger tumle sig i lystig Leg her under mine Vinduer. De ere aldeles ellevilde og i alle Aldre, fra ganske smaa 6 Aars Piger til store gamle Mennesker op i Tyverne.

Kl. 6 om Morgenen er her Messe, og alle disse unge Piger overvære den med bart Hoved, hvad der undrer mig, da jeg troede, det var Skik, at Kvinder skulde have Noget paa Hovedet, naar de overværede Gudstjenesten. Kapellet er ganske overordentlig smukt, meget højt og gaar igjennem flere Etager. I den ene Ende er Højaltret af mørkt udskåret Træ, tre brogede Ruder kaste ligeligt Lys over det, men der er ingen Vinduer til Siderne, naar undtages til den førnævnte Korridor. I den anden Ende af Kapellet er der dog ogsaa Vinduer, og højt oppe foran disse Vinduer er et stort »Kor«, som Søstrene kalde det. Her staar et klangfuldt Orgel, og der er rigelig Plads til mange Mennesker; Bænke og Knæleskamler staa i en halv Kreds, og et meget stort og smukt Krucifix hæver sig op fra Balustraden midtvejs. Der er tændt Gas om Morgenen nede i Kapellet, og det Hele gjør et saa hyggeligt og andagtsvækkende Indtryk som tænkes kan.

Vievandskarrene ere her som næsten overalt en større eller mindre Messingspand. Der staaes meget eller knæles, men at »sidde« er ikke almindeligt her.

Der var i Morges Højmesse Kl. 6, og efter Evangeliets Oplæsning gik Præsten ned til Kommunionbænken og talte derfra — kjønt og jævnt — om at gjøre »Alt til Guds Ære og Forherligelse«. Det var en udmærket Prædiken, som varede vel 20—25 Minutter. Kl. 4 om Eftermiddagen var der Andagt med sakramental Velsignelse. Efter Velsignelsen troede jeg, at Alt var forbi, men nej, Præsten gik nu helt ned ad Kapellets Gang og holdt atter en smuk og indtrængende Prædiken om, hvorledes at Udtrykket »den nærmeste Lejlighed« skal forstaas. Han talte varmt og overbevisende baade om den Lejlighed, som skal undgaas: den nærmeste Lejlighed til Synd, — og den Lejlighed, som skal benyttes: den belejlige Tid. Der prædikes ikke i den katholske Kirke, siger man? Her var da en Præst, som endog holdt to Prædikener paa én Dag!

Kl. 9 kjørte jeg til Domkirken og mødte paa Vejen en Procession ude i det Frie. Det var en højst mærkelig Følelse, der greb mig, ved at se en lang Gade og et stort Torv bestrøet med Blomster og Grønt, og en Procession bevæge sig fremad i Gaden. Det allerhellegste Sakramente blev baaret under en stor, guldbroderet Baldakin. En Mængde unge Piger deltog i Processionen med brændende Voxlys og iførte moderne, hvide, uldne Kjoler. Slør bruges ikke her, men derimod havde de alle smukke, hvide Blomsterkroner paa det net opsatte Haar og fint Grønt med lange Guirlander ned ad Ryggen. Det var naturligvis kunstige Blomster, som de enkelte Deltagere i Processionen selv forskaffede sig. Butiksvinduerne vare fulde af saadanne Blomsterkrandse i Anledning af Festen.

En uhyre stor Menneskemængde omgav Processionen,

og Husene vare beklædte med Faner og Blomster, Vinduerne pyntede med Statuer, Lys og Blomster. Jeg saa og saa og følte mig saa uendelig glad blandt disse jublende Skarer; Unge og Gamle vare lige lykkelige, alle Ansigter straaede af Glæde, det Hele bar et sandt og oprigtigt Præg af Festjubil.

Den skønne Sang under Højmessen i Domkirken henrev mig aldeles. Men de mange Fremmede, som urolige og nysgjerrige vandrede frem og tilbage forstyrrede noget det Betagende, den skønne Bygning har. Det er forøvrigt ikke min Mening at beskrive hverken det Ydre eller det Indre — det staar jo beskrevet i enhver Rejsebog —, og mine Indtryk maa jeg vidst helst gjemme til en anden Gang. Jeg er hidtil bleven svimmel, hver Gang jeg rigtig vil se mig om. Det gaar vel over med Tiden, naar jeg først har vænnet mig til det uhyre Rum.

M. F.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

— 0 —

Kjøbenhavn. Det ældste Medlem af vor Menighed er i Fredags afgaaet ved Døden, idet Gud den 17. August kaldte til sig den 95aarige Enke efter Sejlmaager Jørgensen *Maria Elisabeth Jørgensen*, f. Edelmejer, født i Aaret 1799. Et langt, fromt og arbejdsomt Liv, har derved naaet sin Afslutning hernede. Den almægtige Gud, som forlængede hendes Livsdage langt ud over Støvets Aar, skjænke hende den evige Hvile og lade det evige Lys lyse for hende. R. I. P.

England. I »Liverpool catholic Times« offentliggøres følgende Bekjendelse af den bekjendte Sarah Mrs Cormack, som i længere Tid er rejst rundt og

har holdt Foredrag som »Ex-Nonne«: »Jeg, Sarah M^c. Cormack, som falskelig har kaldt mig selv »den hvide Nonne«, ønsker at aflægge denne Bekjendelse. Mine Forældre vare Katholiker, jeg er opdraget i den katholske Religion og besøgte St. Margrethes katholske Skole i Airdrie fra mit syvende indtil mit fjortende Aar. Jeg arbejdede i et Aar i Airdries Væveri og fik derefter Plads som Ene pige i Glasgow. Indtil September 1893 levede jeg som Tjenestepige eller Fabrikarbejderske. Saa mødte jeg Hr. —. Han opfordrede mig til, for at tjene Penge, at holde Foredrag mod Nonnerne og Klostrene og han gav mig en Bog, »Maria Monk,« for at jeg af den skulde lære Klostrene at kjende. Jeg har siden set, at Begivenhederne i den Bog ere blevne erklærede for og beviste som falske af Forfatterindens egen Datter. Jeg ønsker at bekjende offentlig og højtidelig at jeg aldrig har været Nonne, at jeg aldrig har været i et Kloster, naar undtages, at jeg undertiden kom der en Time om Aftenen, for at modtage Undervisning, og at alle mine Fortællinger om Nonner og Klostre vare tagne af den Bog, man havde givet mig. Jeg ønsker nu ydmygt og offentlig at bede om Tilgivelse for al den Forargelse, jeg har givet, at bede om Tilgivelse hos dem, jeg har bagtalt, og at hellige mit Liv til Bod, for at gjenoprette Fortiden.« — Ovenstaaende Dokument, som viser, hvorledes de »ulykkelige Nonner«, der engageres mod Kirken og dens Institutioner, blive lavede, behøver ingen Kommentar.

— For første Gang siden Reformationen vil en *Katholik* atter indtage et af de vigtigste Embeder i England, nemlig Embedet som Lord *Chief of Justice* (Kongerigets øverste Dommer). Den Udvalgte er den berømte katholske Advokat, Lord *Russel* af Killoven. Hele den offentlige Mening i England har modtaget denne Kjendsgjerning med Bifald, endog det største

protestantiske Blad »Times« udtaler sig rosende om Valget. Den tidligere Overdommer var Lord Coleridge.

Korea. I den katholske Missionshistorie er *Korea*, hvorom Japan og Kina føre Krig i denne Tid, ingenlunde et ubekendt Land. Tusinder af Kristne have siden Trediverne, da Missionen blev aabnet der, maattet opofre Livet for deres Tros Skyld. I en lang Aarrække kunde kun af og til en Missionær trænge sig hemmeligt ind i Landet, for at yde de Kristne sin præstelige Bistand. Dag og Nat maatte han holde sig skjult, da der var sat en Belønning paa enhver Præsts Hoved. Ved Frankrigs Mægling, som i 1887 sluttede en Overenskomst med Korea, er den store Halvø i Asien bleven mere tilgængelig. Strax sendte det for-tjenstfulde Pariser-Seminar, til hvilket er anbetroet foruden Korea 26 andre asiatiske Missionsdistrikter og som for Tiden har 1500 Præster i Asien under sin Ledelse, et Antal Missionærer til Landet, for foreløbig at opsøge de adspredte Kristne. Til deres glædelige Overraskelse, vare trods mange Aars blodige Forfølgelser endnu 14,000 tilstede. Siden 1887 har dette Antal næsten naaet det dobbelte, idet der nu lever over 26,000 Katholiker i Korea. Missionærernes Antal beløber sig til c. 30. Fremtidsudsigterne vare indtil Krigens Udbrud overordentlig gunstige. Præsteseminariet, som oprettedes i Slutningen af 1887 i Nærheden af Hovedstaden Söul, havde allerede efter tre Aars Forløb 36 Elever, for Størstedelen Sønner af Kristne, som vare blevne myrdede for Troens Skyld. Ifjor begyndte man ogsaa med Opførelsen af en Domkirke, som tegner til at blive overordentlig prægtig for dette fjærntliggende Land. Katholicismen staar overhovedet for Tiden i stor Anseelse i Korea. Da den katholske Biskop døde i 1890, beredte Hovedstaden ham en storartet Ligbegængelse. Ligklædets Flige bleve baarne af Frankrigs, Tysklands,

Ruslands og Englands derværende Gesandter. Ifølge et Rygte skal ogsaa den nuværende Konges Moder være død som Katholik. — Siden 1887 findes der ogsaa protestantiske Missionærer i Korea, som hidtil skulle have omvendt 300 til deres Lære. — Maatte Krigen ikke blive til Skade for Kristendommen i Korea.

Rom. Den h. Fader har anordnet, at en Sammenkomst skal finde Sted mellem *de osterlandske Patriarker* og de romerske Kardinaler, for at raadslaa om Kirkens Enhed.

— Flere Blade have bragt en Meddelelse om, at Leo XIII. skulde have givet en romersk Billedhugger Marasai det Hverv, at paabegynde hans *Gravmonument*. Ogsaa meddeltes en nøjagtig Beskrivelse af Monumentet og Indskriften. Hele Meddelelsen er *usand* fra Ende til anden. En Billedhugger med det eller et lignende Navn kjendes hverken i Rom eller hele Italien. Man antager, at Pave Leo XIII. ønsker at finde sit sidste Hvilested i Laterankirken, skjønt han selv endnu ikke har udtalt sig derom; men et Gravmonument vil han rimeligvis overlade til Efterverdenen at oprejse til hans Minde.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 26. August. 15. Søndag e. Pintse. Marias Hjertes Fest. — **27. M.** Josef af Calasanz, Bekjender. — **28. Ti.** Augustinus, Biskop og Kirkelærer. — **29. O.** Johannes Døberens Halshuggelse. — **30. To.** Rosa af Lima, Jomfru. — **31. F.** Raymund Nonnatus, Bedjender. — **1. Septbr., L.** Votivofficium af den ubesmittede Undfangelse. **Søndag den 2. Septbr. 16. Søndag e. Pintse.** De hh. Skytsengles Fest.

Ynglinge-Kongregationen begynder sine sædvanlige Møder efter endt Ferie den første Mandag i September Kl. 8¹/₄.

Unio. Søndag den 2. Septbr. Kl. 4 **Præmie-Keglespil.** Deltagerne betale 25 Øre pr. Portion. Man bedes tegne sig paa Listen, som er fremlagt paa Keglebaanen.

Alle dem, som bare og fulgte vor kjære gamle Moder, Marie Elisabeth Jørgensen, til hendes sidste Hvilested eller paa anden Maade have hædret hendes Minde, bringes herved en hjerterlig Tak af
hendes Børn.

Husalter. Et Egetræs Husalter i gothisk Stil sælges meget billigt ved Henvendelse til

Snedkermester Leifer, Horsens.

Fotografi sendes paa Forlangende.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Toogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 35.

Søndagen den 2. September.

1894.

Indhold: Det apostoliske Vikariat i Danmark. Rejsebrev til „Nordisk Ugeblad“. — Bekjendtgjørelser.

Det apostoliske Vikariat i Danmark.

— 0 —

Under ovenstaaende Titel har Redaktionssekretær *Franz von Jessen* i »Illustreret Tidende«s Nr. 48 for Søndag den 26. August offentliggjort følgende sympathetiske Artikel, hvis Text ledsages af et vellykket, stort Portræt af vor højærværdigste Biskop og af et mindre Billede, forestillende Biskoppen i sit Arbejds-værelse.

»Bag ved den Kirke, der er opkaldt efter Nordens Apostel, ligger i Bredgade i Kjøbenhavn en lille, klosteragtig Bygning. Ad smalle Trapper og snævre Gange, der alle ere behængte med gamle, brune Billeder af Helgener og Scener fra Lidelseshistorien, naar man endelig en Dør, der i al Korthed bærer Paaskriften: *Biskoppen*.

Dette Hus og den smalle Havestrimmel, der ligger bag det — Grunden kort sagt, tilhører Kejseren af Østerrig. Den apostoliske Majestæt har overladt den danske, katholske Menighed sin Ejendom paa den Betingelse, at hvis den skulde ophøre at have Brug derfor, blev den atter hans. Det er da saa at sige et Stykke fremmed Land — denne snævre Grund mellem Bredgades moderne Huse, hvorpaa der blot er Plads til en lille Kirke og til Kirkens Tjenere, og hvorpaa der Dagen lang holdes Gudstjeneste. Kirkens Porte ere altid aabne. Af ham, der vil overskride *dette* Lands Grænse, trænge ind i disse Egenes Kærteskin og Rø-gelseduft — af ham kræves der ingen Told eller Pas.

Visselig er det et fremmed Land. Knytter der sig end ingen Eksterritorialrettigheder til det, og overskygges det end af gode, danske 5-Etages Huse, saa tale dog alle Blomsterne derinde i Kirken, alle de brøgede Billeder, Kærterne og Silkebannerne et andet Sprog end vort, og Præsterne, der i gyldne Skrud knæle foran Helgenerne og læse Messen i det mystiske Tusmørke om Hovedalteret, ere Præster for en anden Kultus end den, der trives i Nord.

Den hellige Stefanskrones Bærer har skænket danske Katholiker denne Plads til et Gudshus efter deres Behov. Kongeligt eller kejserligt er her nu ikke. Ingen Lakajer eller skrammererede Svejtsere vise Vejen for den, der har Ærinde i Kirken eller til Præsterne. Man leder sig frem og finder en hvid Porcellænsplade med den korte Paaskrift: *Biskoppen*.

Gemt i denne Baggaard i Kjøbenhavns Centrum bor den danske, katholske Kirkes Overhoved, Monsignore *Johannes von Euch*, apostolisk Vikar for Danmark, pavelig Husprælat og Biskop af Anastasiopolis.

Der findes et Sted i Victor Hugos Kæmperoman *Les misérables* en Skildring af Kirkefyrsterne, der bo i pragtfulde Slotte, køre ud i Kareter med Hejdukker

for og bag, holde Hof og hyldes. Msgr. v. Euch har en ubestridelig Ret til at regnes blandt Kirkefyrsterne; i Frankrig vilde man tiltale ham med *Votre Grandcur*, og i Preussen vilde han rangere med Generaler. Af Slottet, Hoffet eller Karetten har han imidlertid grumme lidt, af Generalsrangen endnu mindre. Han er indrettet mere som den Victor Hugo'ske Biskop, Monseigneur Bienvenue, der kun ejede et Par kønne, gamle Sølvkandelabre.

Monsignore *v. Euch* indtager en ganske mærkelig Stilling i den danske Stat — man kunde maaske rettere sige: han indtager ingen Stilling. Den katholske Kirke er ganske vist anerkendt af Statsmagten, der stadfæster Valget af dens Præster, anerkender dens Daabs-handlinger, Vielser o. s. v. som retsgyldige, og altsaa benytter dem som Embedsmænd. Men Biskoppen kender den danske Stat ikke, i hvert Fald paa ingen Maade i Teorien.

Et Eksempel: For nogen Tid siden agtede Msgr. v. Euch at udgive en Bibél. Da han imidlertid var i Uvished om, hvorvidt dette Skridt kunde støde an imod visse Klausuler i det Privilegium, der er givet det kgl. Vaisenhus, henvendte han sig først til Kultusministeriet i en Skrivelse, som han undertegnede: J. v. Euch, apostolisk Vikar og Biskop af Anastasiapolis. Det Svar, han fik, var adresseret til — *Hr. v. Euch i Kjøbenhavn*.

Det danske Kultusministerium har ganske utvivlsomt ikke nogen som helst Forpligtelse til at kende den af Paven indsatte Bisp over de danske, katholske Præster, da det ikke hverken har faaet Valget notificeret eller har anerkendt det. Der er ikke en Indvending at gjøre. Imidlertid føre Forholdene det naturligt med sig, at Ministeriet alligevel maa vide Besked med, at Msgr. v. Euch eksisterer netop som katholsk Biskop — om man vil: apostolisk Vikar — for Danmark. Naar nemlig en Præst skal ansættes, forlanges det, ganske

rimeligt, at han skal have de fornødne Kvalifikationer. Kirkeforstanderne — ansete Haandværkere, Handlende etc. — have ikke altid netop Betingelserne for at dømme i en saadan Sag. Det bliver da Msgr. v. Euch, der saa at sige udsteder Attesterne, som indstiller til Ministeriet — og det er da paa hans Kaution, at Præsten faar sin Stilling. I dette Tilfælde er Monsignoren ikke blot Hr. v. Euch i Kjøbenhavn. Utvivlsomt er imidlertid ogsaa her Ministeriet i sin gode Ret, og det er ikke dets Skyld, at det maa være inkonsekvent.

Disse Forhold ere sikkert meget lidt kendte; for det katholske Danmark spille de imidlertid en stor Rolle, og det er et af dets Haab, at Fremtiden maa bringe en *modus vivendi*, der er det behageligere end den nuværende. —

Msgr. v. Euch har ofte været opfordret fra Rom til at gjøre Forslag til en endelig Ordning af Forholdene. Det katholske Danmark sorterer i kirkelig Henseende under den saakaldte Propaganda i Rom, der ledes af et af Romerkirkens skarpeste Hoveder, Kardinal Ledochowski, og saa vel han som den pavelige Statssekretær, Kardinal Rampolla, have ønsket, at den danske Stat vilde anerkende den danske apostoliske Vikar som saadan. Der er i dette Øjeblik ingen Mulighed for Embedets nuværende Indehaver, Monsignore v. Euch, for at forhandle i Sager, der interessere baade Staten og den katholske Kirke, med Regeringen — — alene af den Grund, at Regeringen vilde kunne spørge ham: »Hvem er De?»

Hidtil er Intet sket — og Intet har kunnet ske.

I henved 300 Aar har Rom og Danmark været uden nogen som helst Forbindelse. De katholske Missionærer, der før 1848 vovede sig ind i Landet, bleve udviste, og det var, da Grundloven sikrede Religionsfriheden, kommet dertil, at der ikke fandtes en eneste dansk katholsk Familie.

Msgr. v. Euch er den første katholske Biskop i Danmark siden Reformationen. Hans Menighed omfatter nu omtrent 6000 Sjæle, og den er hidtil voxet aarlig med omtrent 300. Foruden Kjøbenhavns 4 Kirker har Aarhus, Horsens, Odense, Randers, Fredericia, Kolding og Svendborg hver deres Sognepræster, i Ordrup findes et Jesuiterkollegium, to Nonneordner omfatte omtrent 200 Søstre, hvoraf 70 ere beskæftigede med Hospitalspleje og ambulant Sygepleje, der findes en katholsk Latin- og Realskole, hvoraf den første forbereder til Examen artium, og der er katholske Asyler, Foreninger og Associationer i ikke ringe Mængde.

Alligevel mærkes stadig de 300 Aar, der ligge mellem den sidste katholske Biskops Død og Monsignore v. Euchs Udnævnelse. De to Regeringer — og det er jo nu engang saaledes, at man praktisk maa anerkende Vatikanet som en Suveræn — staa uden Forbindelse med hinanden. Danmark har i Rom en Gesandt, der er akkrediteret Kvirinalet; med ham vil Paven ikke forhandle. Paven har i Danmark en Vikar, som er forsynet med alle Fuldmagter; med ham kan den danske Regering ikke forhandle.

Et Forsøg, der engang er blevet gjort paa gennem en venskabelig sindet, katholsk Magt at etablere en eller anden Forbindelse, er løbet ud i Sandet.

Der har dog været en Lejlighed, hvor Monsignoren er optraadt direkte som Pave Leo XIII.s Befuldmægtigede. I Anledning af Kongens Regeringsjubilæum lykønskede den gamle *pontifex maximus* Hs. Majestæt i en egenhændig Skrivelse og chargerede Msgr. v. Euch med at overrække den. Da Overhofmarskallatet ikke kunde arvide Monsignoren, hvilken hans Plads vilde være mellem de øvrige Gratulanter — der forelaa her et meget sjældent Tilfælde — henviste det ham til Udenrigsministeriet, der afgjorde, at Monsignoren fik Foretræde for Majestæten efter den franske Ambassade.

Kongens Svarskrivelse til Paven gik ligeledes gennem det apostoliske Vikariat.

— Der er næppe nogen som helst Udsigt til, at de forskjellige her udviklede Vanskeligheder, hvorunder det katholske Episkopat lever med den danske Statsmagt, kan afføde blot Skyggen af en Konflikt. En Kulturkamp efter preussisk Mønster oplever Danmark ikke med sine 6000 Katholiker og deres ene Biskop.

Den katholske Kirke i Kongeriget har i det hele taget intet med Politik at gjøre; det ligger i dens Væsen, det hører med til dens Tradition, at dens Medlemmer støtte Konservatismen, men den ellers saa myndige Kirke lægger i politisk Henseende ingen Tvang paa sine Tilhængere.

Kirken har derfor næppe heller politiske Aspirationer. Dens Ønsker om en officiel eller i det mindste officøs Anerkendelse af Vikariatet, om Dissenterlov og konfessionelle Skoler høre paa en for alle iøjnefaldende Maade Fremtiden til. Kun saa meget tør man maaske sige, at de i sig ikke bære Kimen til store politiske Begivenheder. —

Hvad her er fortalt, afspejler en Del af de Tanker, der beskæftige et ganske vist lille Samfund, men et Samfund, der er sammensat af ikke de ringeste eller ubetydeligste, og som i hvert Fald er *nationalt*. Det er en lille Del af Danmark, men ogsaa det er Danmark.

— Man faar et levende Indtryk af Livet i det katholske Danmark, naar man har været Gjæst bag den lave Dør i Baggaarden i Bredgade, hvorpaa der staar i al Korthed: *Biskoppen*. Unægtelig er det en anden Kultus end den, som trives i Nord, der har udstyret Sct. Ansgar-Kirken og den lille, klosteragtige Bygning, der er rejst paa Kejseren af Østerrigs Grund. Man kan — skjønt ingen kræver Told eller Pas, naar man overskrider Tærskelen — føle sig fremmed i de fremmede Omgivelser. Men Kjøbenhavn er saa nær, og Biskop-

pen, der i 34 Aar har levet i Danmark, føler og tænker som Dansk.

Msgr. *Johannes von Euch* er en Type paa en fornem katholsk Prælat. Hans imponerende Skikkelse tager sig udmærket ud i det biskoppelige Højtidskrud med Mitra og Krumstav; naar han i sin Bolig, uden Apparat, i sin silkekantede Husdragt med det lilla Bælte og den lilla Kalot, taler om det, der interesserer ham, er han ganske Verdensmanden. Fuld af Liv og Vid fortæller han om sine Oplevelser, om de fremragende Mænd, hvormed han er kommen i Berøring, om sine Studier og sine Rejser. Han har boet i Hus med *Windthorst* — som Mallinckrodt kaldte *die Perle von Meppen* — i deres fælles Fødeby Meppen i Hannover. Han har som ung Gejstlig undervist i det rigsgrevelige *Stolbergske* Hus, en af Tysklands fornemste og indflydelsesrigeste Adelslægter; han er præsteviet af *Paulus Melchers*, den senere Kardinal og Ærkebisp af Köln, der hørte til Kulturkampens mest fremtrædende Stridsmænd.

Da Pave Leo XIII. besluttede at ophøje Monsignore *Johannes von Euch* til den biskoppelige Værdighed, blev dette Skridt modtaget med stor Glæde af alle danske Katholiker. »*Nordisk Ugeblad for katolske Kristne*« — det eneste katolske Organ, Landet har — skrev følgende: »Vi hilse alle denne Ophøjelse med inderlig Glæde, da den jo er et Tegn paa baade den Kjærlighed og Omhu, som Kirkens øverste Overhoved nærer for de danske Katholiker, og paa den lykkelige og velsignelsesrige Fremgang, som vor h. Kirke har vundet i vort Fædreland, siden Religionsfrihedens uskatterlige Gode blev os til Del ved Danmarks Riges Grundlov.«

— Biskoppen er født 1834 i den hannoverske By *Meppen*.

Efter at have studeret ved de filosofiske og teologiske Fakulteter i Münster og Mainz modtog Msgr. v.

Euch i 1857 Diakonatsvielsen i Paderborn og endelig 1860 Præstevielsen af den daværende Biskop i Osnabrück, Dr. Paulus Melchers. Efter at han af sin Biskop var bleven sendt til Kjøbenhavn som Vikar for St. Ansgars Kirke og havde opholdt sig her i 4 Aar, blev han kaldet til Sognepræst for den katholske Menighed i Fredericia, og her virkede han i 20 Aar. Den tidligere apostoliske Præfekt for Danmark, Monsignore Hermann Grüder, der var meget svag, havde anmodet Paven om at faa Msgr. v. Euch udnævnt til Vice-Præfekt. Inden dette imidlertid havde fundet Sted, var han bleven udnævnt til Domherre i Osnabrück. Men netop paa dette Tidspunkt døde Grüder, og Paven udnævnte da v. Euch til Præfekt. Da d. 15. Marts 1892 Præfekturet ophøjedes til et *apostolisk Vikariat*, blev Monsignoren Indehaver af Vikariatsværdigheden og udnævntes til Biskop af Anastasiapolis. Han modtog den højtidelige Bispevielse i Osnabrück af Biskop, Dr. Høting d. 8. Septbr. 1892, efter at Paven d. 11. Juli s. A. havde præconiseret ham.

Dette er i al Korthed de biografiske Data, der knytte sig til Biskop v. Euchs Liv.

— Monsignore Johannes von Euch omtales ofte i Dagspressen, men er ganske naturligt kun lidet kendt af det store Publikum. Som Indehaver af en høj Værdighed og som Overhoved for en Menighed, der tæller saa mange af vore Landsmænd mellem sig — endelig og ikke mindst som Personlighed har han Krav paa Interesse. Man kan være Tilhænger eller Modstander af den Kirke, hvis øverste Værdighed han beklæder her i Landet, man kan billige eller bekæmpe hans Mission — derom er Talen ikke her. De Anskuelser, han forfægter, ere ogsaa en Del af den danske Nations Anskuelser, og derfor have han og de Krav paa at blive kendte.

Rejsebrev til „Nord. Ugeblad“.

III.

—0—

Køln, den 15. August 1894.

I Mandags besøgte jeg St. Severins Kirke, som er meget stor og smuk. Den er egentlig delt i to Dele, idet et meget stort Stykke er adskillige Trin højere end den øvrige Del. I den højere liggende Del findes Højaltret og Knælebænke for flere Hundrede Mennesker. Det forbausede mig at se den Orden, der hersker her i Kirkerne. En hel Skare af nette Rengjøringskoner fejede og vaskede Gulvet, to Augustinersøstre tørrede Støv af alle Vegne, ikke en eneste Bænk blev glemmt, først med Støvekosten og saa med en Klud — jo der blev fint! Der var som var der blæst, saa indbydende og hyggeligt.

St. Severins Alter er meget kjønt; tilhøjre for det ses den Helliges Liv i ret antike Malerier, omgivne af en meget bred Ramme. Høje og tykke, dekorerede Voxlys staa overalt; man har sagt mig, at de bruges til Valfarter. Det bekjendte Mariabillede, »Immervährende Hülfe«, i udskaaren gothisk Ramme, findes i de fleste Kirker her. Det var en god Sang, der lød fra den forsamlede, tætpakkede Mængde, som benyttede smaa Hefter, hvorpaa der stod: »Salmer til Brug ved Morgenandagten«. Der er Højmesse hver Dag Kl. 9½ og Aftenandagt Kl. 5. Kirken er lysere end de fleste andre, hvor jeg maa famle mig frem, et saadant Mørke er der. Kun naar man har været derinde i nogen Tid, vænner Øjet sig til det dybe Tusmørke, og man skimter og aner efterhaanden mere og tilsidst finder man det endogsaa tiltalende.

Alt er meget stemningsfuldt inde i Kirkerne, men udenfor synes jeg, at Befolkningen ser noget lojerlig ud. De jævne Borgerkoner ere mere end uformelige af Figur og med svære Ansigtstræk. Det ualmindelig

korte Skjørt lader ofte altfor meget tilsyne af deres store Fødder i hvide eller stærkt brogede Strømper og nedtraadte Sko. De ere alle barhovede — ogsaa i Kirken — men Haaret er næsten altid glat og ordentlig sat op i en Knude i Nakken. De unge Piger, jeg har set, ere enten rigtig nette og propre, ligefra det smukt opsatte Haar, med en Pil stukken igjennem, og til de fine Forklæder af ganske tyndt Tøj, i smukke brogede Mønstre — lyserodt er almindeligst — eller ogsaa ere de ligefrem modbydelige med deres Dusk krusede Pandehaar, ligesom man engang saa hjemme i Kjøbenhavn. Alle ere de barhovede. Hvad Børnene angaa, saa seer man naturligvis meget forskellige; men jeg har set Masser af komiske smaa Piger, som ere næsten Karikaturer, saa tykke ere de. Kulsorte Øjne og Haar er meget almindeligt, og Ørenringe af Sølv eller højrøde Koraller dingle dem om Ørerne. De have næsten alle højrøde Kjoler og Forklæder og paa Fødderne Sko eller Stovler — jeg har ingen barbenede set endnu — og kun i Vinduer har jeg fundet Noget, der lignede vore Træsko, men med Læderbeslag. Medaljer blive ofte anvendte som Brocher, og naar jeg gaar min Morgentur, bære de Fleste, man møder, deres Bønnebog i Haanden, til Tegn paa, at de ile til Guds-husene, for at begynde Dagen med den hellige Messe.

I Søndags saa jeg to Born staa foran en Devotionalie-Handel og betragte Herlighederne, der vare udstillede i Vinduet. Det var en lille Dreng og en nydelig lille gullokke Pige i lyseblaa Kjole og med en Slojfe af samme Farve i Krøllerne. Jeg standsede ogsaa for at betragte de smukke Statuer, da udbrod den lille Pige pludselig: »Mariechen«, og pegede henrykt paa en Statu af den hellige Gudsmoder, »den har vi ogsaa hjemme!« Senere opdagede hun Rosenkranse, og dem havde hun da ogsaa — »ikke sandt?« sagde hun til den yngre Broder, som stod med aaben Mund

og betragtede alle disse Skatte, — »ikke sandt? du, dem har vi ogsaa hjemme;« hun var stolt af at eje noget lignende af alt det, som hun saa der.

En ganske overordentlig smuk Kirke er en Mariekirke i Schnurgasse. Jeg blev aldeles betagen af al den Pragt, der var der. Egentlig stor er den vel ikke — den er vel baade i Længden og Bredden dobbelt saa stor som St. Ansgar; men Altret er storartet i sin nye Forgyldning og med sorte snoede Søjler alle Vegne, hvor man saa hen. Brogede, mønstrede Mosaikgulve ere her det almindeligste, de ligne et smukt Gulvtæppe og holde bedre.

En anden overordentlig smuk Kirke er Maria-Lyskirke; den var imidlertid aflukket nederst i Skibet ved et højt Gitter og meget mørk. En ung Pige knælede derinde udenfor Gitret og bad saa rørende andægtig, at jeg blev helt opbygget derved.

I Gaar besøgte jeg St. Georgs Kirke. Et lille Kapel foran Kirkens Hovedindgang kan jeg fortælle lidt om, da det særligt giver et tydeligt Billede af det Liv, der rører sig her. Dette lille Kapel er saa originalt, at jeg blev staaende som fastnaglet, da jeg saa det første Gang. Aldrig havde jeg drømt om at se noget lignende. Jeg vil forsøge at beskrive det. Det kan vel være en Snes Alen langt og noget smallere, til højre Side er kun bar Mur og Knælebænke, — naturligvis ogsaa Stengulv — til venstre er der høje Vinduer, jeg tror to, og foran det ene af disse, som er paa Midten af Væggen, staar et meget stort Krucifix. En brændende Lampe hænger foran det og utallige Blomster staa omkring det. Foran Krucifixet staar en stor Knælebænk, der altid er fuld af Bedende. Til venstre for Krucifixet er et Mariabilde, tilhøjre en legemstor Statue — saavidt jeg kunde opdage i dette Tasmørke, der herskede, forestillede den Kristus i Oliehaven, men bestemt tør jeg ikke sige det. Statuen forestillede en Skikkelse knælende i Bøn,

med Glorie om Hovedet, foldede Hænder og i en lang brun Kjortel; det kunde lige saa godt være den ene som den anden. Medens jeg stod og grundede paa, hvem det kunde være, kom der en lille Pige og hængte noget hvidt, hun bar i den ene Haand, op ved Siden af Statuen. Da jeg nu skulde se nærmere til, var det et Voxhjærte i naturlig Størrelse, og der hang maaske hundrede andre Sager, alle af hvidt Vox — Arme, Ben, Hjærter, smaa Barneskikkelser, alt i en stor Klump. Det var Synd at sige, at disse Gjenstande vare kunstnerisk udførte, men det var Votivgaver og vidende om den store og inderlige Andagt og Tillid, hvormed man beder i dette Kapel. Den lille Pige fremtog ogsaa en Voxkjærte, tændte den ved en af de mange, som allerede brændte i et Hjørne af Kapellet, varmede den nederste Del af Lyset og stak det saa ind paa en tom Plads — alt med stor Øvelse; det var tydeligt, at det ikke var første Gang, hun gjorde det. Saa korsede hun sig med stor Alvor og knælede ned for at holde sin Bøn. Gamle Koner med Tørklæder om Hovedet kom rokkende ind, støttende dem paa deres Stok; de gjorde en Knæbøjning, saa godt de kunde, korsede sig og bad saa staaende deres Bønner. Fine Damer saa jeg ikke den Dag, men ikke saa faa meget nette unge Piger — de vældige Torvekurve, som struttede af Grøntsager, stode ved Siden af dem tilligemed Paraplyen. Mændene have to Lommetørklæder, som de meget omhyggeligt lægge tilrette — et for hvert Knæ — eller ogsaa staa de og bede meget andægtig. Jeg glemmer aldrig dette lille Kapel, som gav et saa rørende Billede af Folkelivet her. Idet jeg gik ud, saa jeg netop en Arbejdsmand, som gik forbi, han tog Hatten ærbødig af foran Kapellet, ligesaa en fin Herre. Saa kom en Arbejdsvogn kjørende, jeg saa op til Kusken, jo ganske rigtig — Tømmen kom i venstre Haand og med den højre tog han Hatten af. Jeg blev saa glad over det, thi det be-

viser, at det er en almindelig Skik her, at hilse, naar man gaar forbi en Kirke eller et Kapel.

Langsomt gik jeg hjemad, men kom paa Vejen forbi en anden lille Kirke, St. Johannes Kirke; jeg maatte derind, syntes jeg, og omtrent det samme Syn mødte mig ogsaa der. Kirken var aflukket med det sædvanlige høje Gitter, men der foran var et lignende, noget mindre, firkantet Kapel med et mægtigt Krucifix med Lampe foran og et lille Mariabillede omgivet af Lys. Foran paa Knælebænken knælede en Franciskanerinde og bad for, medens de Tilstedeværende svarede; saa sang hun, ikke særligt smukt, men rigtigt og korrekt, Alle stemmede i med, ogsaa jeg maatte synge: »Hellig, Hellig, Hellig« — »Jesus, Dig lever jeg; Jesus, Dig dør jeg; Jesus, Din er jeg i Liv og Død.« Det var samme Melodi, som vi have i Kjøbenhavn. Tre Gange blev Verset gjentaget; det var en Hilsen til det allerhelligste Sakramente. Saa bad Søsteren »Angelus«, og efterhaanden spredtes den lille tilfældige Skare. Den gode Søster rejste sig derpaa, slukkede alle Lysene, aabnede en lille Trækrude og stillede sig saa ved Døren og talte et Par venlige Ord med de Fleste. Jeg fik ogsaa en hjertelig Hilsen, og da jeg fortalte hende, at jeg var fremmed, blev hun rigtig venlig og talte lidt med mig.

Senere saa jeg en Franciskanermunk med bare Fødder og Sandaler. Han skulde ind i Franciskanernes Hospital. Jeg stod stille og betragtede ham; hvor hans brune fattige Dragt og bare Fødder dog vare en Mod-sætning til al den tomme Forfængelighed, man ellers ser paa Gaderne. De Forbigaaende hilste ham med Ærbødighed.

Franciskanernes Hospital er ved Siden af den omtalte Kirke, bygget lige op ad den, og Indgangsdøren er ved Siden af Kirkens Indgangsdør, kun fører der en

smuk afrundet Stentrappe paa flere Trin op til Kirke-døren. Over Indgangen til Søstrenes Hospital staar en god Statue af den h. Franciskus.

Man kan ofte møde Franciskanermunke her paa Gaden. Til min store Forbauselse kom der endog en Franciskanerbroder en Dag ind i den samme Sporvogn, hvori jeg sad. Han satte sig ved Siden af mig, og jeg vil ærligt tilstaa, at jeg var rigtig glad ved at kunne betragte ham paa nært Hold. Han gjorde et udmærket godt Indtryk paa mig. Det var en ældre, hvidhaaret Mand med fine og milde Ansigtstræk; en lille brun Kalot bedækkede hans Isse. Han saa overordentlig venlig ud, men sad hensunken i Tanker og talte ikke med Nogen. Ligeoverfor sad der en Herre, som hele Tiden betragtede Broderens bare Fødder. Ja, det er ogsaa ejendommeligt i vore elegante og forfinede Tider at se saadan en Strenghed og Forsagelse. Det virker lige saa godt som en Prædiken, ja maaske bedre.

Senere paa Dagen kørte jeg til St. Gereons Kirke, som ved sin høje Alder, sine utallige Mærkeligheder og uhyre Masser af Relikvier særlig tiltrak sig min Opmærksomhed. Kejsersinde Helena lod den opføre i Aaret 287 under Diokletian, til Minde om den h. Gereon, som med en thebansk Legion Soldater fandt Martyrdøden udenfor Kølns Porte. Ærkebiskop Anno restaurerede den i 1065, og senere blev der tilbygget et Slags Rundkirke med ti Sider, altsaa en tisetet Kuppelkirke (1217); den er betydelig lavere end den første, eller mindst en Snes Trin føre op til den ældste Kirke. Denne sidste afviger betydelig fra den nyere lave, idet denne er pragtfuldt malet og udsmykket og har fire Side-Kapeller til hver Side — hvert med et smukt og kostbart Alter. Skønne slanke Søjler og prægtige, stærkt brogede Vinduer danne et malerisk, stemningsfuldt Indre. hvortil nu kommer et overordentlig smagfuldt nyt Mo-

saikgulv, der lægges i disse Dage. Lige midt for ses et ganske lavt, lille, tarveligt Alter, og herover og opad begge Sider føre saa brede Trapper op til den ældste, højtliggende Kirke, der er en meget lang Firkant med utallige smukke Epitafier.

Noget ganske mærkværdigt vil jeg fremhæve. Jeg saa nemlig Noget, som jeg troede var udskaaret til Pryd i Kirken og som skulde forestille Blomster og Frugter. Det var store runde Kugler, buede foroven — men det buede var Hovedskaller af de med St. Ge-reon faldne Martyrer! Det var rigtignok en ganske besynderlig Følelse, der greb mig, da jeg fik det at vide. Jeg begyndte at tælle, hvormange der vel kunde være, men jeg maatte snart opgive det, der var for mange. Nærmere ved Højaltret, højt oppe paa Væggene, saa jeg til begge Sider lange Rækker af ganske smaa fir-kantede Gjemmer med Glas foran. At der var noget i dem, begreb jeg strax og talte henved 50 saadanne Rum i Længden og 6 til 7 Rækker i Højden, foruden 2 rigt forgyldte Skrin med Glasruder paa Siderne. Hvad var det da altsammen? Relikvierne af den h. Ursula og Lidelsesfæller. Det er vist ikke nødvendigt at til-føje, at det var med inderlig Rørelse jeg betragtede disse ærværdige Levninger; det var saa nyt, saa uvant for mig at staa overfor Virkeligheden, at jeg ligesom maatte betænke mig lidt, for jeg gik videre.

Ja, hvor gik Vejen hen? Dybt, dybt nedad, gik det. Først ned i den lavere Kirke, derfra bag det lille Alter ad en mørk Gang ned i den i det 11. eller 12. Aarhundrede byggede Dobbeltkrypta. Den har 3 Skibe og strækker sig under begge de overste Kirker; den ene Del er nogenlunde lys, den anden helt mørk. Her-nede fik man en lille Idé om Middelalderens mørke, men dog saa interessante Kryptaer; her stod ogsaa et gammelt Alter og nogle ældgamle Statuer, der vidnede om Fortidens Kunst og naive Opfattelse. Ind i den nederste, helt mørke Krypta var jeg ikke dristig nok til at vove mig alene denne Gang, men paa Lørdag, den h. Helenas Fest, holdes der 13 Timers Bøn, saa faar jeg vel endnu mere at vide om denne saa ærvær-dige Erindring fra den ældste kristelige Tid.

I Domkirken var der i Søndags Præstevielse, som varede fra Kl. 7 til henad Kl. 12. I Løbet af næste

Uge deltager jeg i en Valfart til Kevelaer, hvorom jeg vil berette i næste Brev.

M. F.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 2. September. 16. Søndag e. Pintse. De hh. Skytsengles Fest. — **3. M., 4. Ti.** Oktavdage. — **5. O.** Laurentius Justiniaui, Biskop og Bekjender (Kl. 8 $\frac{1}{4}$ h. Messe for Ansgariusforeningen). — **6. To.** Oktavdag. — **7. F.** Oktavdag (Kl. 8 $\frac{1}{4}$ h. Broderskabsmesse til Ære for Jesu guddommelige Hjærte; Kl. 8 Aftenandagt med Prædiken). — **8. L.** Marias Fødsel (fejres Søndagen efter). Biskoppens Konsekrationsdag.

Søndag den 9. Septbr. 17. Søndag e. Pintse. Marias Fødsel.

St. Ansgars Kirke. Søndag den 9. September Kl. 10 fejres i Anledning af Aarsdagen for den højjærværdigste Biskops Konsekration en højtidelig Pontifikalmesse i St. Ansgars Kirke.

Ynglinge-Kongregationen begynder sine sædvanlige Møder efter endt Ferie den første Mandag i September Kl. 8 $\frac{1}{4}$.

Møreforeningen. Tirsdag den 4. September Kl. 8 $\frac{1}{4}$ læses i St. Ansgars Kirke den h. Messe for Foreningens Medlemmer og Auliggender. — Efter Messen et kort Foredrag for Mødrene.

Mariakongregationen for Mænd gjenoptager efter endt Ferie sine Aftenmøder Torsdag d. 6. September Kl. 8 $\frac{1}{4}$ i Jesu Hjærtes Kapel, Stenogade.

St. Josefs Gilde. Mandag den 10. Sept. Kl. 8 $\frac{1}{2}$ alm. Møde for alle Brødre. Bredgade 67, 2. Sal o. G.

Unio. Søndag den 2. Septbr. Kl. 4 **Præmie-Keglespil.** Deltagerne betale 25 Øre pr. Portion. Man bedes tegne sig paa Listen, som er fremlagt paa Keglebanen.

W. J. Guldbrandsens Bogbinderi i Ordrup anbefales med Ima Bogbinderarbejde til billige Priser saavel i tarvelige som elegante Bind. Lindegaardsvej, Charlottenlund.

Dagmar Walsøe, Lærerinde ved Prof. Hornemanns Musikinstitut, modtager atter efter endt Sommerferie Elever i **Klaver** og **Theori.** Træffes hver Dag, 10—12, Adelgade 83, 2. Sal.

Husalter. Et Egetræs Husalter i gothisk Stil sælges meget billigt ved Henvendelse til

Snedkermester Leifer, Horsens.

Fotografi sendes paa Forlangende.

Literatur. Udkommen er og faas i Kommission hos Andr. Fred. Høst & Søns kgl. Hofboghandel, Gothersgade 49:

H. Lasserre: Vor Frue af Lourdes. Pris heftet 1 Kr. 50 Ø.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Toogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 36. Søndagen den 9. September. 1894.

Indhold: Naadelæren og den stille Reformation. Rejsebrev til „Nordisk Ugeblad“. En katholsk-politisk Tale. — Bekjendtgjørelser.

Naadelæren og den stille Reformation.^{*)}

(Anmeldelse i „Historisch-politische Blätter“.)

—O—

Die Gnadenlehre und die stille Reformation von Dr. K. Krogh-Tønning. (Kristiania Videnskabs-Selskabs Forhandlinger for 1894. Nr. 2.) Kristiania. I Kommission hos Jacob Dybwad. 1894. Pris Kr. 1,50.

I »Videnskabsselskabets« Møde den 8. December 1893 holdt Hr. Dr. *Krogh-Tønning* — bekjendt ved sit i tysk Oversættelse udkomne Skrift: »Die Kirche und die Reformation« — et Foredrag, som han paa nævnte Selskabs Foranledning og Bekostning lod trykke, og det endog paa Tysk under Titlen: »*Die Gnadenlehre und die stille Reformation*«.

Forfatteren ledsager sit Skrift med et Forord, som er dateret allerede »am Allerheiligentage« 1893. Valget af »Allehelgensdagen« er maaske ikke foretaget

^{*)} Efter „St. Olaf“.

uden Hensigt. I Norge er Allehelgensdagen en offentlig Festdag, som rigtignok ikke mere gjælder den gamle Fest *Omnium Sanctorum*, men fejres til Minde om, at Luther Aftenen før denne Fest opslug sine Theses paa den til alle Helgener dedicerede Slotskirke i Wittenberg.

Forfatterens Skrift turde uden Tvivl for Norge have en lignende Betydning som Opslaget af hine Theses. *Forordet* har følgende Ordlyd:

»I den foreliggende Afhandling behandles ikke Naadelæren i sin Helhed, men kun den Del, som omfatter den forberedende og retfærdiggjørende (d. e. efter protestantisk Sprogbrug syndtilgivende) Naade, og denne Del kun som Gjenstand for dogmatisk Kontrovers mellem romerske og protestantiske Theologer.«

»Ved Udtrykket »den stille Reformation« tænke vi paa den Reaktion, som efter den store Kirkespaltning i det 16. Aarhundrede har fundet Sted specielt indenfor den lutherske Kirke, uden at man i Almindelighed er bleven klar over, *i hvor høj Grad de før-reformatoriske Principer igjen ere blevene optagne.*«

»Det er fremfor alt mit Ønske at levere et Bidrag til at stille den historiske Sandhed paa begge Sider i Kjendsgjeringernes rette Lys. Forvrængningerne af Modpartiets (d. e. Katholikernes) virkelige Lære ere betydelige og stærkt udbredte.«

»Med stor Sikkerhed har man paastaet, at Kirken som saadan i Aarhundreder i sin Naadelære har hyldet sjælefordærvende Vildfarelser, og denne Paastand er bleven almindelig troet i Protestantismen.«

»Var denne Anklage berettiget, saa var Kristi Kirke allerede forlængst forsvunden af Jorden; thi en Institution, som forkynder sjælefordærvende Vildfarelser, er ikke Kristi Kirke.«

»At gjendrive denne uhyre Anklage var derfor for mig ensbetydende med Fastholdelsen af det kristelige Kirkebegreb. I min »Kristelig Dogmatik« har jeg ført

Symbolbeviset. Her fører jeg Beviset navnlig ud af den kirkelig anerkjendte Theologi.«

• »Den stille Reformationens Arbejde paa ovennævnte Punkter paakalder særlig vor Interesse; thi den omfatter, hvad Reformationens Fader har betegnet som det Punkt, om hvilket den hele Kontrovers drejer sig (*cardo rerum*) og som den Hovedsag, hvoraf Kirkens hele Ve og Vel afhænger (*articulus stantis et cadentis ecclesiae*).«

»Den Dag maa komme, da det bliver klart for de Stridende, at de *egentlig ere enige i denne Hovedsag*. Og den Dag vil jeg betragte som den største Dag i Kristi Kirke siden Kirkespaltningen. Thi da vil Kirken være Opfyldelsen af Frelserens Bøn nærmere end nogensinde: *Ut omnes unum sint*.«

Forfatteren siger altsaa med klare Ord, at den »stille Reformation« d. e. Luthers Modstandere, atter har gjort »før-reformatoriske« d. e. katholske Principer gjældende. Endnu tydeligere hedder det: Luther har taget fejl i sin Naade- og Retfærdiggjørelseslære; allerede Melancton, Agricola, Osiander og fl. a. sluttede sig atter til den gamle Kirkelære, om end ikke formelt. Forfatteren kunde endnu have tilføjet, at Luther selv navnlig mod Enden af sit Liv, foruroliget ved de praktiske Virkninger af hans *solafides*-Theori, oftere greb tilbage til den gamle Kirkelære.

At man paa protestantisk Side, for ikke at gaa med paa den gamle Kirkelære, først maatte forvrænge den, er en Kjendsgjerning, som Forfatteren ved grundige sammenlignende Studier har fundet ud og fastslaaet.

Sine Trosfæller turde han dermed have bragt en overraskende Afsløring, medens man paa katholsk Side altid har hævdet den Sætning, at Protestantismen kun ved fortsatte Forvrængninger af den gamle Kirkelære kunde friste sin kummerlige Tilværelse.

Men allerede efter Læsningen af dette hans For-

ord maa man spørge sig selv: Naar Forfatteren er kommen til den Erkjendelse, at Luther har taget fejl med sit Kirken omstyrtende Dogma; naar han ud af mere end ti tyske protestantiske Theologers Skrifter paa-viser, at nutildags endnu kun en »liden Hob af fanatiske Lutherdyrkere« træder i Skranken for hint »Dogma«, — hvorfor forbliver han da selv endnu Lutheraner? Man nødes end mere til at gjøre dette Spørgsmaal, naar man læser, hvorledes Forfatteren strax efter Forordet formulerer sit Thema. Han siger der:

»I Betragtningen af Forholdet mellem Guds forløsende Naade og den menneskelige Frihed beskyldte Protestanterne Katholikerne for, at de lægge en saadan Vægt paa den menneskelige Frihed og den frie Viljes Præstationer (Leistungen), at de komme til at træde Guds ufortjente Naades Begreb for nær. Anklagen har i Almindelighed den Form, at Katholikernes Naadelære er semipelagiansk, d. e. Mennesket formaar af egen naturlig Kraft at begynde sin subjektive Forløsning fra Synden. Denne Kirkens overhaandtagende Semipelagianisme skal især have gjort Reformationen til en Nødvendighed. Vi ville forsøge at paavise, at denne Beskyldning er uholdbar, naar man betænker, at her kun spørges efter, hvad Kirken har lært og godkjendt.«

»Katholikerne beskyldte paa deres Side Protestanterne for, at de betone den guddommelige Naade og dens Almagtsvirksomhed paa en saadan Maade, at de komme til at træde den menneskelige Friheds og Moralens Begreb for nær. Anklagen har ofte den Form, at den protestantiske Naadelære er deterministisk. Idet vi væsentlig holder os til den lutherske Kirke ville vi forsøge at paavise, at denne Beskyldning er uholdbar, hvis man ikke spørger efter den oprindelige Reformation, men efter, hvad der er bleven gjældende Opfattelse, efterat Reaktionen eller den stille Reformation har været virksom paa dette Punkt.«

Efter Forfatterens Mening har det hovedsagelig været *Misforstaaelser*, som have hidført og endnu hidføre den protestantiske »Kirkes« Adskillelse fra det katholske Samfund. Forfatteren søger at gennemføre denne Thesis med en Lærdom og Belæsthed i alle Aarhundreders katholske Literatur, som vi hidtil ikke have fundet hos nogen protestantisk Forfatter.

Han er ikke blot meget bevandret i Patristiken; han kjender ikke blot de middelalderlige Skolastikere, ikke blot de katholske Modstandere af »Reformationen« i det 16., 17. og 18. Aarhundrede; men han røber ogsaa et Kjendskab til Nutidens Literatur, som — tilmed overfor Gjenstandens Subtilitet — selv faa Katholiker sidde inde med. Han citerer Möhler, Moufang, Heinrich, Scheeben, Oswald, Scheemann, Franzelin o. m. A., af Kirkehistorikere: Alzog, Brück, Falk, Hasak o. s. v., *Catechismus Romanus* meget nøje, ligesaa Tridentinerkonciliet; men endnu vover han ikke at drage de praktiske Konsekvenser af sine theoretiske Kundskaber.

Han vakler mellem Möhlers »Symbolik« og Hase's »Protestantische Polemik«. Han bør læse den udmærkede Bog, som Speil allerede for 30 Aar siden har rettet mod Hase, og den katholske Forfatters milde overbevisende Sprog vil vise ham, paa hvilken Side Sandheden, og paa hvilken Side Forvrængningen ligger.

Dog, som sagt, det behøver man slet ikke mere at bevise for Hr. Dr. Krogh-Tonning; han ved det bedre end mængden Katholik. Han viger kun tilbage for den sidste Konsekvens af sine rigtige Præmisser og hengiver sig til en Selvberoligelse, naar han ved Slutningen af sit Skrift kommer til det Resultat: Striden mellem Katholiker og Protestanter om Naade- og Retfærdiggjorelseslæren »*gjælder ikke Sag, men Udtryk*«. Han vil dermed sige, at efter protestantisk Opfattelse er Troen *alene ikke* tilstrækkelig til Syndsforladelse, men en *ved Gjærninger levendegjort* Tro.

At enhver fornuftig Protestant deler denne Opfattelse, vil enhver Katholik indrømme; men dermed er endnu ikke Syndsforladelsens katholske Begreb naaet. Forfatteren citerer selv af Catechismus Romanus (II, 5, 9) følgende Sætning: »For at afhjælpe vore Tvivl, om vore Synder virkelig ere tilgivne, har Herren indstiftet Bodens Sakrament, forat vi kunne være forvissede om, at Synderne ere os forladte ved Præstens Absolution.«

Hvis Kristus havde villet, at en levende Tro allerede var tilstrækkelig til Syndsforladelse, saa at enhver i Sandhed troende Kristen *ipsa fide* kunde lade sig selv meddele Absolutionen fra Gud, saa vilde Herren ikke have indsat blandt Menneskene en særegen Stand, hvem han gav Fuldmagt til at forlade og ved den sig anklagende Synders ubodfærdige Forhold at beholde Synderne: Fuldmagter, som angaaende Løse- og Bindekraft skulde have samme Virkning for Himlen som for Jorden.

Hvem har i Protestantismen endnu disse Fuldmagter? Ingen Prædikant gjør Fordring derpaa. Heller ikke den »stille Reformation« har paany gjenoprettet denne Stand, Præstestanden, der har bestaaet fra Petrus til Luther, og som fra Kristus har den Forjættelse, at den skal bestaa indtil Verdens Ende.

Paven kan endnu tillade Protestanterne saavel som Grækerne og Orientalerne mange Ting, naar de søge Gjenforening med Moderkirken; han kan gjøre dem Indrømmelser, som de Nationer, der ere forblevne Kirken tro, ikke behøve. Men med Hensyn til Dogmet om Syndsforladelsen kan han lige saa lidt læmpe noget som i hvilket som helst andet Dogma.

En saa lærd Mand, en saa klar Tænkter som Hr. Dr. Krogh-Tonning vil vel allerede forlængst have sagt dette til sig selv, og derfor tro vi ikke, at han ligesom Pusey vil blive staaende paa Halvvejen. I ethvert Fald har han ved »Opslaget af sine Theser« allerede

forladt den nedarvede Lutherdoms Standpunkt, og forskjellige Tegn tyde paa, at han har betydelig mange Tilhængere bag sig.

I det mindste har han rokket den hidtil i Tyskland herskende Mening, at de skandinaviske Lande endnu vare den gamle Lutherdoms Bolværk. Den Kjendsgjerning, at hans Skrift overhovedet kunde udkomme i Kristiania, rettærdiggjør den af Biskop Dupanloup i 1865 udtalte Sætning; »Protestantismen vil efter at have gennemløbet sine 300 Aar være, hvad Arianismen, Gnosticismen o, s. v. var efter 300 Aars Varighed: »Et Kapitel i Historien«.

Rejsebrev til „Nord. Ugeblad“.

III.

—O—

Køln, den 17. August 1894.

En særdeles smuk og stemningsfuld Gudstjeneste overværede jeg i Gaar, St. Rochus Dag, i St. Martins Kirke. Selv den mest fordringsfulde Fantasi vilde ikke kunde forlange noget mere stemningsfuldt end det, jeg her saa. Det er en udmærket smuk og særdeles pragtfuldt udstyret Kirke, hvis temmelig højt liggende Hovedalter tager sig endnu mere imponerende ud ved sin Højde og de brede tæppelagte Trapper, som føre op til det. Gjennem de med rig Farvepragt udstyrede Vinduer faldt der et stærkt Sollys ind i Gudshuset; Straalerne gav det Hele ligesom et magisk Trylleskær, kastede blaa og røde Pletter paa det indlagte Gulv, brøde gennem de tætte Røgelseskyr og strejfede de mange smaa Ministranter, som i røde og hvide Dragter snart bare mægtige Voxkærter, snart gik frem og tilbage fra Højaltret ned ad Trinene og gennem den halve Kirke, til Sakristiet, som er midtvejs i Kirken, stadig svingende

Røgelsckarrene og derved ligesom indhyllede Alle i en duftende Sky. Det var en Levitmesse, under hvilken det allerhelligste Sakramente blev udstillet til 13 Timers Bøn. Noget saa tiltalende, saa stemningsfuldt har jeg endnu ikke oplevet, og har jeg nogen Sinde ønsket at være Maler, saa var det den Morgen. Det er rigtignok en velsignet Gave at kunne tegne, derved kan man ganske anderledes nyde Alt og i Erindringen fastholde et samlet Hele. Jeg gik lidt omkring i Kirken efter Gudstjenssten, men blev strax standset af Sakristanen; uagtet det allerhelligste Sakramente var uendelig langt borte — udstillet oppe paa Højaltret — maatte jeg dog ikke se mig om den Dag.

Min Vej førte mig senere forbi Domkirken, og da det var den første Solskinsdag under mit Ophold her, vilde jeg benytte den og se, hvordan det mægtige Rum tog sig ud i den Belysning. Storartet naturligvis; hvor kunde det være anderledes! Jeg tilstaar, at den Messe, der blev læst foran det forreste lille Alter, burde have været fulgt med mere Andagt; men mine Øjne vilde ikke blive i Bønebogen, opad stirrede de, fulgte de skønne harmoniske Linier, indtil jeg syntes, at det Hele overvældede mig, og skyndsomst maatte jeg ned til Gulvet igjen. Jeg kan slet ikke vænne mig til denne Kæmpekirke. —

Et saakaldet »Mädchen-Haus«, hvor unge Piger fra Landet kunne finde Ophold, medens de søge sig Plads, har jeg ogsaa besøgt en Dag. Det er delt i tre Dele, idet Kirken og Søstrenes Fløj udgjør den ene Del, Pige hjemmet den anden Del, og et Hjem for gamle Tjenestpiger den Tredie. Det Hele staar under de brune Franciskanessers Ledelse. Takket være min Anbefalingsskrivelse aabner Døren sig villigt, hvor jeg viser mig, og ledsaget af en ganske ung og særdeles elskværdig Søster gennemvandrede jeg hele Huset. Store, luftige Sale fandt jeg med hvide, hyggelige Senge

med højrøde uldne Tæpper og rød- og hvidtærnede Pudebetræk og blaa- og hvidtærnede Omhæng stode i Rækker. En enkelt Nat have Søstrene huset henved 100 Piger. Disse betale 30 Pfenninge pr. Døgn, dersom de ville arbejde for Søstrene, og 66 Pfenninge, dersom de ikke gjøre Gavn. Er det ikke billigt baade for Føde og Husly.

I en Sal sad Pigerne og stoppede og lappede, i en anden Sal drak de Kaffe og i en tredie Sal læstes og passieredes der. Saa besøgte vi de gamle Tjenestepiger; rørende var det at se en meget gammel Franciskanesse pleje de andre Gamle. En var 80 Aar, hun strikkede Blonder. Hver havde indrettet sig efter sin egen Smag. Hos En fandt vi en meget stor Statu af den h. Elisabeth — altfor stor for et Værelse, fandt baade Søsteren og jeg, men ikke dens Ejerinde; hendes Vægge vare ogsaa helt bedækkede med Billeder, blandt hvilke en hellig Antonius var kunstnerisk udført. De Gamle vare ved at drikke Eftermiddagskaffe, og en af dem indbød mig nok saa gjæstfrit til at drikke med; hvad jeg dog ikke tog imod. — Et Værelse stod tomt, dets Beboerinde var død. I et andet Værelse laa en meget rynket og gammel Stakkel, som led af en Rygmarvssygdom. Hun laa som en Prinsesse, Sengen og hendes Tøj var saa skinnende hvidt, alt saa saa nystrøget ud, at man skulde tro, det lige var taget paa. Hun var ogsaa tilfreds, det kunde man se paa det kjærlige Blik, Søsteren fik, forøvrigt ikke blot af hende, men ogsaa af alle de andre Gamle.

I Juletiden have de forskjellige Juletrær. Til Pigerne alene var der ofte 800 Deltagere — lidt mere end hos os hjemme. De spille ogsaa en lille Komædie og synge om Juletræet. Søstrene spurgte mig om, hvorledes vi havde det i Danmark, og jeg fortalte hende lidt til Gjengjæld.

For nylig besøgte jeg en særdeles interessant Ud-

stilling, nemlig den herværende Paramentforenings. Den afholder to halvaarlige Udstillinger hvert Aar. I Anledning af de tyske Katholikers Generalforsamling var den denne Gang henlagt til denne Aarstid. En herboende Dame, i hvis hyggelige Hjem jeg har været indbudt flere Gange, havde den Godhed at tage mig med derhen. Der var to Værelser helt opfyldte af Gjenstande, som alle vare forarbejdede siden Paasken. Man modtog mig ganske overordentlig forekommende og førte mig strax hen til en smuk Monstrans, som vor højærværdigste Biskop skal have. Det morede øjensynlig Damerne at se en Dansk i deres Midte og tillige at kunne vise Noget, som skal til Danmark, saasnart Lejlighed gives. Der fandtes ogsaa en Messehagel, syet af en hvid Silke-Brudedragt, meget smukt forarbejdet. Den er en Gave til Pastor v. Geyr. Det synes her at være Skik, at skjænke sin hvide Silke-Brudedragt til Paramentforeningen; har man ikke Raad til at give helt nyt Silketøj, er det dog en særdeles smuk Skik, at anvende Brudedragten, som jo kun bæres nogle Timer en eneste Gang, paa en saadan Maade.

Der var overordentlig meget at se, og det vilde være umuligt at overkomme at beskrive blot en Del deraf. Jeg vil derfor kun fortælle om, paa hvad Maade mange af disse Sager blive til. Der er nogle enkelte Damer af Foreningen, som samle alle gamle og kasserede Sølv- og Guldting, baade Skeer og Gaffler, ubrugelige Fingerbøl af Sølv eller Guld, brækkede Sølv-sager o. s. v., kort sagt Alt, hvad Folk undertiden have liggende gjemt her, uden at vide, hvortil de skulle benytte dem, og dog findende dem for gode til helt at bortkastes. Alt dette samles i en Kasse og sælges under Et til en Guldsmed, enten en eller to Gange om Aaret. Det herfor indvundne bliver brugt til at købe de hellige Kar, og paa denne Maade ere ogsaa Pengene til den Monstrans, som Danmark faar, bleve indsamlede. Jeg kunde have stor Lyst

til at stille mig til Tjeneste for en saadan Indsamling og jeg er vis paa, at der vist ogsaa i vor Menighed gjemmes Mangt og Meget, som vilde kunne benyttes paa denne Maade. Det er Mængden, som skal gjøre det; men naar Begyndelsen først er gjort, kommer der nok efterhaanden Noget i Kassen. Den Monstrans, jeg saa, var rigtig kjøn: midt paa sad en smuk Brosche hel og ubeskaaren, og et Par Ørenringe var anbragt ved Siderne og gjorde udmærket Stads, det var to Kugler, som bevægedes ved den mindste Berøring. Jeg glædede mig ret over den smukke Gave til Biskoppen. Paa et Velum af gulbrun Silke var der paa hvid Silkegrund malet et Billede af Jesu Hjærte, omtrent halvandet Kvarter højt og omgivet af en smuk Indramning af Grene og blegrøde Blomster, som lignede Æbleblomster. Det var overordentlig smukt. Mange Tjenestepiger havde hæklet smukke brede Blonder baade til Alterduge og Præste- og Ministrantdragter. Blandt Sagerne fandtes ogsaa en Kuffert, et saakaldt Rejse-Altar, indeholdende Alt, hvad der bruges til det hellige Messeoffers Frembærelse. I det ene Rum laa Messeklæderne, i det andet vare smaa Rum, hvori alle de smukke Guldsager passede ind. Der var som sagt Alt, hvad der skulde bruges, endog Kanontavler, Messebog, Krucifix o. s. v. og dog var Kufferten kun omtrent en Alen lang.

Der var navnlig mange Messehagler, saamange, at de hang i to Rækker — en langs med Loftets Gesims og en midtvejs paa Væggen — naaende ned til de fuldt besatte Borde, paa hvilke de skjønneste Broderier laa smagfuldt ordnede, afvexlende med mangfoldige Stolaer i alle mulige kirkelige Farver.

Jeg fik en Beretning om Foreningens Virksomhed i 1893-94 og vil blot fremhæve nogle enkelte Tal, hvorfra kan ses, at der gives mange offervillige Hjærter og flittige Hænder. I Aarets Lob havde Foreningens Medlemmer forfærdiget 66 Messehagler, 13 Korakaaber, 16 Alber,

29 Alterduge, 67 Pallaer, 28 Lavaboklæder, 82 Stola-kraver, 80 Korporalier o. s. v. Men her ere ogsaa Her-
 rerne Medlemmer, idet man gaar ud fra, at Gudstjenesten
 jo ligesaa godt er for Mænd som for Kvinder, og at
 Mændene derfor heller ikke blot skulle nyde godt af
 den smukke Udstyrelse i Kirken men ogsaa tillige have
 Lov til at bidrage deres Skjærv til den. De give kun
 to Thaler om Aaret, og de fleste nogenlunde rettænkende
 Mænd bidrage med Glæde denne ringe Sum, og Mange
 give vist langt derover. Thi de kunne jo ikke deltage
 i Arbejdet paa anden Maade og ville selvfølgelig ikke
 staa tilbage for de utrættelige Damer, som ikke alene
 betale deres Aarsbidrag, men ogsaa hver Onsdag mødes
 til det ikke altid fornøjelige Arbejde. I den sidste Tid er
 der arbejdet tre Dage om Ugen for at faa Alt færdigt.
 Man var saa venlig at vise mig de forskellige Maader,
 hvorpaa de mangfoldige Broderier udføres, og jeg kom
 uvilkaarlig til at tænke paa, at der er mange ældre og
 yngre Damer og mange Børn, som vist vilde finde langt
 mere Fornøjelse i at sy Paramenter og Lignende til
 gudstjenesteligt Brug end at lave kjedelige og unyttige
 Julegaver. Hvor ofte kan man ikke se Smaapiger sidde
 og brodere Morgensko og meget andet, som ofte slet
 ikke benyttes af Familiens Medlemmer. Her saa jeg
 derimod I H S og andre Monogrammer og smukke
 Ting broderede af Børn paa Kanavas med Uldgarn i
 meget smukke Farver; det bliver skænket til Forenin-
 gen og anvendt af Damerne ved Lejlighed. Men det
 vilde blive for trættende, om jeg vilde vedblive. Lad
 dette være en foreløbig Indledning til en fremtidig ivrig
 Deltagelse i Paramentforeningen i de danske Menig-
 heder.

M. F.

En katholsk-politisk Tale.

—o—

Kardinal-Ærkebiskop Dr. *Krementsz's* Tale den 30. f. M., da Katholikmødet i Köln blev sluttet, lyder ifølge »*Germania*« saaledes:

Lovet være Jesus Kristus! (Forsamlingen: I al Evighed, Amen!) Højtærede Forsamling! Det er med Glæde jeg efterkommer Formandens og de Andres Ønske, at jeg skal velsigne denne Forsamling og dens Forhandlinger. Thi vi ere jo alle enige om dette: Paa Guds Velsignelse kommer Alt an, og Biskoppens Haand er salvet, for at velsigne og for at nedkalde Guds Naade. Men forinden jeg nu giver Dem Velsignelsen, vil jeg kun med nogle faa Ord sige, hvad det er, jeg ved Velsignelsen ønsker Dem. Og jeg betænker mig da ikke længe: Jeg ønsker Dem det, vor Herre og Frelser ønskede sine Disciple, dengang han viste sig for dem. Han sagde: Fred være med Eder! og alt tidligere havde han sagt til dem: Min Fred giver jeg Eder, og jeg giver Eder ikke paa den Vis, som Verden giver! — Men Jesu Kristi Fred er firedobbelt: Den er Sandhedens og Lysets Fred. Uden Sandhed ingen Fred. Hvo som famler om i Mørket, han er angst og bange, han staar i Fare for at falde og falde dybt. Dette var da ogsaa Tilfældet med Menneskeheden under Hedenskabet. Den havde helt mistet Tanken om sit Udspring og sit Endemaal. Det var Nattens Mørke. Men ved Midnatstide steg da »Ordet« ned fra sit Kongesæde. Jesus Kristus stod frem, han som er Lyset for Verden, som lyser for hvert Menneske, der kommer til denne Verden. Han har atter givet Menneskeheden Kundskaben om Gud Fader, den evige, hellige, almægtige Gud, der har skabt Alt af Kjærlighed, af overstrømmende Kjærlighed, som om hans egen Herlighed og Salighed ikke var ham nok. *Han* har

bragt os Kundskaben om Guds Søn, der af idel Kjærlighed er stegen ned fra den himmelske Faders Trone, for at lide og dø for os, bragt os Kundskaben om den Helligaand, som helliggjør vort Liv. Han har lært os, hvorfra vi komme, og hvorhen vi gaa, og hvilken Vej vi maa følge. For den Troende er alt det lyst og klart, hvad der fører til hans evige Salighed. Han vandrer i Lyset, saaledes som Herren siger: Hvo som efterfølger mig, han vandrer i Lyset og har Livets Lys. Jesu Lys har oplyst os; uden nogen Fortjeneste hos os selv har Guds Naade kaldt os til den hellige Kirke, og i denne eje vi Jesu Kristi Sandhed i al sin Fylde. I denne Kirke eje vi det Synlige og Ufejlbare; i den vil dette bestandig blive forkyndt lige til Verdens Ende. Og hvilken Fred giver det ikke vort Hjærte, at vi i den hellige Kirke eje den hele og fulde Sandhed! Derfor ønsker jeg Dem den Fred, Jesu Kristi Sandhed og Lys giver. — Men denne Fred er ogsaa Forsoningens Fred. Hvad kan der være stort for et Menneske, naar han ikke kan naa Endemaalet for sin Tilværelse? Og det kan han ikke i Synden, som skiller ham fra Gud, hans Ophav og hans Endemaal; og derfor hedder det i den hellige Skrift: Der er ikke nogen Fred for Synderen, og vi alle ere syndige. Ja, hvilken Fred har da ikke ene og alene Jesu Kristi Forsoning bragt os, Forsoningen paa Golgatha ved hans hellige Blod! Og Alle ere vi agtede værdige til at tage Del i denne Forsoning. Vi leve i den hellige katholske Kirke, i hvilken Forsoningsofret hver eneste Dag frembæres ligefra Solens Opgang til dens Nedgang, i hvilken vi kunne faa Forsoning for vore Synder, hvor store de end ere, ja om de vare saa talrige som Havets Sandskorn. Jeg beder Gud Herren om at sænke denne Fred ned i Deres Hjærte og om at tildele Freden i fuldt Maal.

Jeg ønsker Dem Guds Børns Fred. Hvilken Fred giver det ikke vort Hjærte, *at* vi ikke blot ere oplyste

med Jesu Kristi Sandhed, ikke blot ere rensede ved hans Naade, men ogsaa ere Guds Børn, *at* Gud har op-
højet os stakkels, syndige Mennesker til det inderligste
Samfund med ham selv, *at* han har sendt sin Søn til
Verden, for at vi maatte blive dennes Brødre! Han
gjør os til Guds Børn, ej blot af Navn, men i Virke-
lighed og Væsen. Han vil en Gang lade os tage Del
i Alt, hvad Guds Søn har erhvervet os. Hvilken Fred
giver det ikke vort Hjærte, at vi ere blevne bragte
Gud saa nær! Derfor ønsker jeg Dem af ganske Hjærte
Bevidstheden om at være Guds Børn. — Jesu Kristi
Fred bestaar derhos i Haabet om det evige Liv. Ere
vi Guds Børn, da ere vi ogsaa Guds Arvinger og Jesu
Kristi Medarvinger. Ak, hvilken Fred indgyder ikke
denne Tanke vort Hjærte! Naar Lidelser, Prøvelser,
Fristelser komme, da skue vi opad, da tænke vi paa
den Arvelod, som gjemmes til os i Himlen, og saa
bliver al Møje og Trængsel let. Derfor ønsker jeg Dem
den Fred, som fremgaar af Haabet om det evige Liv.
En Gang, paa den yderste Dag vil der blive holdt et
stort, almindeligt Møde. Gud Fader har fastsat Dagen
og Timen, og Formanden der bliver vor Herre og Frelser
Jesus Krist. Han vil træffe Afgjørelsen, han vil selv
udføre denne, og da vil han føre dem, som her have
tjent ham trofast, og her have været hans tro Stridsmænd,
ind i det Rige, hvor vi ikke mere skulle kæmpe, hvor
al Frygt for Fjenden er henvejret, hvor der ikke mere
er nogen Død eller Taare, hvor vi skulle leve i Sam-
fund med de Hellige, i Himlens Paradis, og det ikke en
stakket Stund, men i al Evighed. Dette er Guds evige
Fred, den ønsker jeg af ganske Hjærte Dem alle, maatte
den komme over os alle!

Derpaa gav Hs. Eminence Velsignelsen til Forsam-
lingen, som modtog den knælende.

C. J. W.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 9. Septbr. 17. Søndag e. Pintse. Marias Fødsel. — **10. M.** Nikolaus af Tolentino, Bekjender. — **11. Ti.** Marias Navnefest. — **12. O., 13. To.** Oktavdage. — **14. F.** Korsets Ophøjelse. — **8. L.** Oktav af Marias Fødsel.

Søndag den 16. September. 18. Søndag e. Pintse. Marias syv Smerter.

St. Ansgars Kirke. Søndag den 9. September Kl. 10 fejres i Anledning af Aarsdagen for **den højærværdigste Biskops Konsekration** en højtidelig **Pontifikalmesse** i St. Ansgars Kirke.

Mariakongregationen for Mænd holder Fælleskommunion Søndag d. 9. September Kl. 8 $\frac{1}{2}$ i Jesu Hjertes Kapel, Stenosgade.

Mariakongregationen for Ynglinge holder Fælleskommunion Søndag 16. September Kl. 8 $\frac{1}{2}$ i Jesu Hjertes Kapel.

St. Josefs Gilde. Mandag den 10. Sept. Kl. 8 $\frac{1}{2}$ alm. Møde for alle Brødre. Bredgade 67, 2. Sal o. G.

Dagmar Walsøe, Lærerinde ved Prof. Hornemanns Musikinstitut, modtager atter efter endt Sommerferie Elever i **Klaver** og **Theori**. Træffes hver Dag, 10—12, Adelgade 83, 2. Sal.

En proper Pige ønsker **Reparationer** for Herskaber eller paa en Systue. I Mangel deraf en anden Beskjæftigelse. Anvises fra Redaktionen eller Nørrebrogade 58 B., 3. S. o. G.

W. J. Guldbrandsens Bogbinderi i Ordrup anbefales med Ima Bogbinderarbejde til billige Priser saavel i tarvelige som elegante Bind. Lindegaardsvej, Charlottenlund.

Husalter. Et Egetræs Husalter i gothisk Stil sælges meget billigt ved Henvendelse til
Snedkermester Leifer, Horsens.

Fotografi sendes paa Forlangende.

Literatur. Udkommen er og faas i Kommission hos Andr. Fred. Høst & Søns kgl. Hofboghandel, Gothersgade 49:

H. Lasserre: Vor Frue af Lourdes. Pris heftet 1 Kr. 50 Ø.

P. P.: Nr. 7. Gudsmoder. 25 Øre.

— **Nr. 8. Mariadyrkelsen.** 50 Øre.

A. Stolz: Engelen Hilsen. 50 Øre.

Fuldstændig Bønnebog, heftet 2 Kr.

Katholsk Salmebog, heftet 1 Kr.

Thomas a Kempis: Kristi Efterfølgelse, heftet 1 Kr. 50 Ø.

Segur: Aftøntimer, religiøse Belærelser. 1 Kr.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Toogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 37. Søndagen den 16. September. 1894.

Indhold: En Valfart til Kevelaer. Til Forældrene i Menigheden. — Bekjendtgjørelser.

En Valfart til Kevelaer.

Rejsebrev til »Nord. Ugeblad«.

IV.

—o—

Køln, i August 1894.

Den 21. August oprandt vaad og regnfuld. Ad de smudsige og krogede Gader, puffet og skubbet paa alle Maader, naaedes Banegaarden, hvor en meget blandet Skare var mødt for at afgaa med Extratog Kl. 8¹⁰/₂₀ fra Køln over Crefeld til Kevelaer. Et Par Tusinde Mennesker toge Del i Valfarten. Saasnart Toget satte sig i Bevægelse, begyndte Bønnerne, som vedvarede uafbrudt indtil Ankomsten til Kevelaer, med Undtagelse af en ganske kort Pause, hvori jeg nød lidt Brød. Da det var første Gang i mit Liv jeg gjorde en Valfart, er det ikke saa underligt, at det var med en vis Blanding af Glæde og Usikkerhed, med et Slags Ængstelighed for, at Alt ikke skulde gaa godt, og tillige med

ikke liden Nysgjerrighed — ja, jeg var virkelig ikke saa lidt nysgjerrig!

Som jeg sad i Kupeen og saa paa alle disse Ansigter, spurgte jeg mig selv om, hvilken Anledning de nu vel kunde have hver især; thi Noget maatte der dog ligge til Grund for denne Valfart, Enhver havde dog vist Et eller Andet, som de ønskede at opnaa eller som de allerede havde opnaaet og nu ønskede at takke for. Mange vare sørgeklædte, og det laa nær nok, at disse vilde bede for deres Afdøde. — Ja, saa bares vi da allesammen afsted, vi og vore Ønsker; Træer og Huse føre lynsnavt forbi os, vi gik med stor Hastighed, og dog varede det over 3 lange Timer. Endelig blev der raabt: Kevelaer! Toget holdt, og vi ordnede os, to og to, i to lange Rækker med en bred, aaben Gang imellem os. I denne aabne Gang mellem de tvende Rækker gik de Herrer, som forebad; de havde lange Stave i Hænderne og bøjede dem over mod den Side, som skulde bede første Halvdel af Bønnerne. Først kom Kvinderne, derefter Mændene.

Ad ganske forfærdelig opblødte Veje, hvor man sank i Dynd til højt op paa Foden, gik vi ud, for at møde den anden Del af Processionen, som nu havde vandret til Fods fra Køl'n, fra Søndag Morgen Kl. 6 og indtil Tirsdag Kl. 12. Vi gik særdeles langt, og jeg var aldeles udmattet af at trække Fødderne op af Dyn-det for hvert Skridt, jeg gjorde, indtil vi endelig fik de Forreste af Fodprocessionen fra Køl'n at se. Det var det mest rørende Syn, jeg endnu har set i mit Liv. Der kom de, Mænd, Kvinder og Børn, godt og vel 1000 Personer — deraf vare de 500 Mænd — tilsmudsede fra Hoved til Fod, vaade til Skindet formodentlig, men de sang, de bad og slæbte sig langsomt fremad. En gammel Præst saa ud som han skulde styrte af Mathed, og den Person, der bar det store Krucifix foran Processionen, lignede en virkelig Korsdrager, saa ud-

aset, svedende og elendig saa han ud. Utallige rørende Scener har jeg været Vidne til, men aldrig har jeg set noget saa alvorligt gribende som denne Virkelighed — det var sand Bod uden Dispens! Vi sluttede os alle sammen og gik saa i en stor Procession, men i to Rækker, til et meget andagtsvækkende Sted, som hedder »der krause Baum«, fordi et mægtigt Træ breder sin rige, fyldige Krone ud over et smukt Krucifiks, som er oprejst der.

Her blev gjort Holdt. Adskillige Folk fra Byen vare gaaede derud med Stole, som de tilbøde de stakels Fodgængere. En varm og begejstret Velkomst blev nu budt os af en ung Præst i Rochette; han talte baade smukt og indtrængende. Saa istemtes de tiltalende Mariasalmer skiftevis med Rosenkransbønnerne, indtil man naaede Kevelaer By og Kirke henad Kl. 2, og der var nu Lejlighed for de Valfarende til at modtage Skriftemaalets hellige Sakramente.

Midt paa en stor Plads, som er rigeligt beplantet med store og ualmindelig løvrige Træer, staa de tre Helligdomme: Naadekapellet, Kjærtekapellet og den store Kirke. Omkring denne Plads slynger der sig en sammenhængende Række Boder, aabne Butikker, hvori alt muligt henhørende til Devotionalier sælges. Det var interessant at betragte alle disse Sager, som ere saa utroligt billige, at dersom det ikke var for den Besvær at bære dem, kunde det betale sig at tage med deraf hjem i en større Maalestok. Udenfor den store Kirke derimod sidde Koner og sælge Voxlys — i alle Størrelser og til alle Priser. Over hele dette brogede Mylder vifte de store smukke Træers prægtige, tætte Kroner, og op over disse peger den store Kirkes slanke Spir opad mod Himlen. Kirken er meget stor; den rummede i alt Fald Tirsdag Aften over 4000 Mennesker.

Efter en tarvelig, landlig Middag i en meget primitiv Gjæstgivers lave, beklumrede Stuer gik Toget til

Kjærtekapellet, et stort og højt Kapel, omtrent som St. Ansgars Kirke. Alle Vægne er opstillet Kjærter; hver By, hver Egn har ved en eller anden Lejlighed skænket en stor Kjærte til Kapellet, og Tusinder af ophængte Skjolde og Tavler ere ligeledes skænkede som Tak for Bønhørelser. En stor Mængde Krykker ere af deres helbredte Ejere blevne nedlagte ved Indgangen til Kapellet. En stor hollandsk Procession besøgte netop den Dag Kapellet, ledsaget af flere hollandske Gejstlige. Jeg hørte ved denne Lejlighed for første Gang en hollandsk Prædiken, som jeg temmelig godt kunde forstaa, da Sproget har stor Lighed med Dansk eller Tysk.

Vor Procession havde ogsaa sin store Offerkjærte med, den hvilede paa en grønmalet Træplanke med Hanke langs begge Sider og var dekoreret med Blomster og Grønt. Den blev baaret af 8 unge sortklædte Piger med bare Hoveder og hvide Blomster i de lange Fletninger. Ovenpaa Kjærten laa utallige smaa Sager af Vox, saasom Hjærter, Arme, Ben, Børneskikkelser o. s. v., Altsammen Votivgaver til Kapellet eller Symboler paa Pilgrimmenes fromme Ønsker og Bønner.

En mærkelig Begivenhed fandt Sted i dette Kjærtekapel for nogle Aar siden. Jeg gjengiver den som jeg har hørt den fortælle af en ganske jævn Kone, som paa sit underlige Plattyske ledsagede Fortællingen med ivrige Fagter og Strømme af Taarer. Der var bleven skænket en stor Kjærte og den tændtes tilligemed flere andre ifølge Giverens Ønske, men kort efter slukedes den af sig selv, og hvor megen Umage de saa end gjorde sig med at faa den til at brænde, gik den dog ud alligevel. Den blev da omhyggelig undersøgt, og Resultatet blev, at der fandtes en Mængde Krudt skjult i dens Indre. Var den nu vedbleven at brænde, vilde Lyset have naaet Krudtet, og Kjærtekapellet og alle de tilstedeværende Mennesker vilde sandsynligvis være blevne sprængte i Luften. »Nu,« sagde Konen,

»har den hellige Gudsmoder selv slukket Kjærten, for at beskytte os.« Smukt er det, at staa paa et saadant Sted, hvor den ene mere rørende Fortælling end den anden lyder omkring En.

En gammel, ærværdig Præst traadte hen til et Sidealter og indviede, hvad vi havde købt. Der var stor Trængsel, men jeg blev lukket ind gennem en anden Dør og slap saaledes baade ud og ind uden at maatte staa i Timevis og vente i den tætte Trængsel. Det kan jeg takke en forekommende tysk Præst for; da han hørte, jeg var fremmed og med Kølnertoget, gik han strax med mig den ovenomtalte Vej. — Men vi maa forlade dette interessante Kjærtekapel og atter følge Kølneprocessionen til »der krause Baum«. Dog strax ved Udgangsdøren standsedes jeg af et saa overvældende Syn, at jeg helt maaløs blev staaende, for at nyde dette saa nye og særdeles tiltalende Skue.

Det var den tredje hollandske Procession den Dag. Kevelaer ligger nemlig i Nærheden af den hollandske Grænse. Processionen var saa smuk, at jeg maa beskrive den, uagtet jeg længes efter at fortælle om Naadebilledet. Forrest gik to smaa gullokkede Dreng i sorte Flojlsdragter med brede hvide Kraver og himmelblaa Skjærf. De bare hver en hvid Fane. Saa kom 6 eller 8 hvidklædte Smaapiger (med hvide Sko i det rædsomme Søle) uden Slør, men med røde og hvide Blomsterkranse i Haaret; hver bar en mørkerød Flojls-pude, hvorpaa laa i rig Forgyldning enten »Tro, Haab og Kjærlighed« eller »Lammet med Fanen«, en Krone eller Guldliljer. Derefter fulgte unge Mænd, som dog vist vare Theologer, i himmelblaa, lange Dragter af fin, tynd Uld med særdeles fine hvide, kniplingsbesatte Rochetter og med himmelblaa Skjærf med Guldfryndser, og paa Hovedet smaa Huer af samme Farve. De bare en med blaat Tøj betrukken Baare, hvorpaa stod en stor forgyldt Statu af den hellige Gudsmoder; fire blaa

Vaser med Søvlilier stode i hvert Hjørne af Baaren. Det Hele var saa smagfuldt og tiltalende, at man ikke kunde faa Øinene derfra. Derefter kom 8 unge Piger i lyseblaa Kjoler, besatte med hvidt Tyll. De bare deres Offerkjærte, som var ganske simpel, hverken pyntet med Blomster eller belæsset med Votivgaver; ren og hvid laa den der, og var unægtelig smukkere end vor. Det regnede heldigvis ikke i det Øjeblik, Processionen gik forbi, men derimod tittede en ganske svag, bleg Solstraale ned over denne saa fremmede Scene og forøgede alle de mange skinnende Smykkers Spil. Led-sagede af en efter Forholdene vel sagtens temmelig god Musik sang de Unge klart og rent de smukke Mariasalmer. Der var noget ganske overordentligt stemningsfuldt over hele denne Procession. Efter de unge Piger fulgte de øvrige Deltagere, først Kvinderne, saa Mændene. Kvinderne bare alle Nationaldragter; de maa have været meget velhavende, thi de havde baade 6-8 Rækker Perler om Halsen med store kostbare Guldlæse, meget store og lange Guld-Ørenringe af Filigranarbejde, Tindingesmykker af Sølv, blanke som Spejle, og store Guldnaale i det fine Kniplingshovedtøj. Man ser slet ikke deres Haar, men Adskillige havde sat en moderne Damehat ovenpaa al Stadsen og derved ødelagt den smukke nationale Dragt.

Vor Procession gik altsaa tilbage til »der krause Baum«; men den Tid benyttede Flere, hvoriblandt ogsaa jeg, til et Besøg i Naadekapellet. Det er en lille, sexkantet Bygning, hvorpaa der findes en stor Dør og et Slags Vindue. Lad mig først beskrive det Udvendige. Der er nemlig to Billeder, et, som kun ses inde fra, og et, som kan ses baade ude fra og inde fra. Uden for et saak. Vindue er der stillet en stor Mængde Knælebænke. Jeg knælede paa en af dem og saa henimod Billedet — dette berømte Naadebillede, som jeg nu endelig skulde se med mine egne Øjne. Ja. der var

det, dette lille Billede i den pragtfulde, kostbare Indfatning! Jeg saa og kunde dog intet se; det var et underligt, betagende Øjeblik. Rundt om mig knælede mange Hundrede Andægtige og uden om os vandrede Rækkerne rundt om Kapellet og os, syngende og bedende Rosenkransen. Tilsidst kunde jeg ikke taale det og rejste mig derfor, for nærmere ved at faa et Glimt af Naadebilledet at se.

Foran den brede Vinduesaabning brænde utallige Voxkjærter, som de Troende kjøbe hos de ved den store Kirke siddende Koner. Man tænder dem og stikker dem selv ned paa en tom Plads. Mellem Lysrækken og Naadebilledet indenfor er der et Mellemlum af en Alens Bredde omtrent; foran er en Knæleskammel og en Bøsse til Almisser. Man gaar ind ad den store Dør og befinder sig saa i et temmelig stort eller lille Rum — det kommer jo an paa Begrebet — i hvilket findes et skjønt Billede af den hellige Jomfru og Gudsmoder. Paa et Slags Alter nedenunder Billedet stod der den Dag en Kurv med de dejligste Roser. Trængslen er saa stor, at det vilde være helt umuligt at folde Hænderne eller føre Haanden op til et Korstegn. Jeg bad en kort Bøn, og Strømmen bar mig næsten bag om Altret og ind foran Naadebilledet, som jeg nu altsaa var nærved. Men kun et Minut kan man opholde sig der. Det var et kort men bevæget Øjeblik, som jeg aldrig glemmer. Jeg tændte nogle Voxkjærter, som Venner i Danmark havde bedet mig om at gjøre, bad først for Alle, som havde anmodet derom, derpaa for vor Menighed og hele det elskede Fødeland, og endelig for de Døde. Men først og sidst for vore Gejstlige, hvis besværlige Gjerning vel nok kan behøve en Bøn paa et saadant Naadested. Jeg kom da atter ud i det Indre af Naadekapellet og her forblev jeg en Stund for at samle mig. Rummet her er stærkt dekoreret med brogede, stærke Farver og rig Forgyldning. Vinduerne sidde

højt oppe og have brogede Ruder; nedenfor dem ses bag tætte Gitre Tusinder af Gaver ophængte, kostbare Guldsager, som ere skænkede af de Troendes Taknemlighed for Bønhørelser, som ere blevne dem til Del ved den hellige Gudsmoders Forbøn.

Saa stod jeg atter ude paa Pladsen, hvor den samme brogede, forvirrede Vrimmel summede og bølgede frem og tilbage; de smaa hvide Piger løb i jublende Leg omkring os, Alt var Liv og Glæde; saa kom Skarer af alvorlige Hollændere, alle med Rosenkransen i de brune, barkedede Hænder og Lommetorklædet parat til at knæle paa. Disse Mænd vandt min fuldeste Sympathi, thi der var en Alvor og Andagt over dem, som ligefrem var rørende.

Det var nu bleven Aften og der skulde være Guds-tjeneste ifølge Planen for vor Valfart. Jeg gik altsaa ind i den store Kirke og fik en udmærket, gribende Prædiken at høre over Texten: »Se, fra nu af skulle alle Slægter prise mig salig!« Præsten indledte med en almindelig Betragtning over den h. Gudsmoders Stilling og henvendte sig derpaa til Jomfruerne og Mødrene og tilsidst til Mændene. Gid ret mange Mænd ogsaa fra Danmark havde hørt den Prædiken; færre Taarer og flere gode Samvittigheder vilde der da sikkert være i mange Hjem.

Efterhaanden brød Mørket frem og Gasblussene tændtes; men kort forinden disse tændtes lød der udefra Pladsen en skjøn, ren Sang; jeg vendte mig uvilkaarligt om mod Indgangsdøren, og gjennem den saa jeg et Syn, der vil staa for mig som helt uvirkeligt. Processionerne havde nemlig tændt kulørte Lamper, hver Deltager havde sin Lampe; det saa overordentlig kjønt ud i Sommeraftenens dæmpede Lys. De kom alle ind i Kirken og overværede Velsignelsen. »Tantum ergo« lød atter fra Tusinder af forskjellige Stemmer harmonisk i den fælles Sang. Det er rigtignok

ikke vort smukke, blode danske Maal, og jeg havde i Begyndelsen meget ondt ved at vænne mig til den haarde Klang i Sangen, men nu gaar det bedre. Det var Synd at sige, at Folk her have svage Lunger eller spare paa Stemmen. Ogsaa Bønnerne raabes her af fuld Kraft, især af Mændene, som ere forrest i Alt, hvor det gjælder at vise sin Tro i Bekjendelsen. Det er jo som det skal være, men lidt uvant for en Dansk. Hos os, synes jeg, ere Kvinderne ved at overgaa Mændene i religios Iver.

Saa endte denne skjonne Aften, og Kl. 10½ gik vi fra Kirken og hen over den med Tusinder af kulorte Lamper oplyste Plads. Stadig droge Skarer rundt om Naadekapellet og vedvarende lød Lovsange til Marias Pris.

Hvorledes alle disse Tusinder fik Nattely, blev mig rigtig klart, da min Vært spurgte mig, om jeg ønskede egen Seng! Paa mit forfærdede Svar, at jeg baade vilde have egen Seng selvfølgelig og ogsaa eget Værelse, lo han og saa medlidende paa mig. Efter megen Talen frem og tilbage opnaedes egen Seng, saafremt der Ingen kom og vilde have den anden Plads; men eget Værelse, nej, det kunde der ikke være Tale om. Heldigvis kom der Ingen, der ønskede en halv Sengeplads, og en Dame, jeg var kjørt ud med i Jernbanen, var den eneste, der forstyrrede den Times Søvn, jeg tog mig omtrent helt rejseklædt. Kl. 12½ om Natten ringede det til Bon hos Klarisserne tæt ved; jeg ønskede at kunne gaa derhen, men det lod sig ikke gjøre alene om Natten. Kl. 5 Morgen var jeg atter i den store Kirke til Messe og Kommunion, som blev uddelt *uafbrudt* fra Kl. 5 til Kl. 10½; saa gik jeg først fra Kirken, for at faa lidt at spise. Kl. 1 fandt Slutningsvelsignelsen Sted, hvorefter FodproceSSIONen atter blev ledsaget til »der krause Baum«, medens Andre gik til Jernbanestationen. For sidste Gang skulde vi sige Far-

Kurv fuld af Voxlys; paa en nem Maade kunde man saaledes kjøbe Lys, og at Folk benytte sig flittig af denne Lejlighed, bevise de talrige Lys, som brænde foran de forskjellige Billeder. Kirken var allerede godt besat, og jeg fik med Nød og næppe en Plads. Kort efter besteg en Præst Prædikestolen og holdt en ganske mangeløs Prædiken. Jeg kunde ikke høre hvert Ord men, forstod dog Indholdet, som i Korthed var følgende: Synden og Syndens Følger fra Adam og indtil vore Dage ere ligesom en bred, brusende Strøm, der griber ind i alle vore Forhold, fra Vuggen, efter at vi ere komne til Verden under Lidelse og Smerter, gennem Livets lange anstrængende Arbejdsdag med Torne og Tidsler og med sparsomt Brød men megen Arbejdssved. Maria beder imidlertid for os til sin guddommelige Søn og afværger ofte de Følger, som Synden ellers vilde have haft for os. Derfor gik man Valfartsgange som denne, der nu skulde sluttes, enten for at takke for opnaaet Bønhørelse eller for at bede i særlige Anliggender. Derfor havde Maria saa mange Navne, hun havde jo opnaaet Bønhørelse hos Gud i saa mange Anliggender. Kunde man se ind i disse mange Valfarendes Hjærter, vilde man ogsaa her lære at kjende, hvor stor Magt Marias Forbøn har hos Gud.

Sang afvexlede med Bøn, men der gik flere Timer, før Klokkernes dybe, alvorlige Toner forkyndte, at nu var FodproceSSIONEN at skimte i det Fjærne. Endelig kom de, trætte, smudsige, medtagne som ved Ankomsten til Kevelaer; men de sang med klare og friske Stemmer de smukke Salmer, som om de kun kom fra en anden Gade og ikke havde tilbagelagt den lange, lange Vej fra Kevelaer til Köln. Da vi alle vare samlede, sang vi i Forening endnu en Salme til den hellige Gudsmoders Ære, og efter »Tantum ergo« sluttede Valfarten med den sakramentale Velsignelse. Det højtidelige »Te Deum« havde vi allerede sunget i Kevelaer. De mange

vel til Naadebilledet. Det var en vemodig Afsked. Om faa Timer skulde Toget bære os bort fra dette velsignede Sted, hvor der er modtaget saa uendelig mange Naadegaver baade for Sjæl og Legeme.

Forinden Afrejsen gik jeg hen til den gamle Sognekirke i den anden Ende af Byen, den er lille og gammel, men har to interessante aabne, ydre Sidekapper med legemsstore Figurer. Det ene »Julen« mindede om Julekrybben i St. Ansgar, det andet fremstillede Langfredagens Hemmelighed. Folk knælede ude paa Gaden og bad for de Afdøde, jeg knælede ogsaa ned og bad saa inderligt for alle de kjære Døde. Men Længselen drev mig ud til de fattige Klarissers Kirke, der ligger lidt udenfor Byen. Sølén tittede atter frem, og jeg naaede derud. Der følte jeg mig mest tiltalt ved den strenge Simpelhed, som herskede, og der bad jeg allerbedst. Mange af vor Procession maa have tænkt som jeg, thi der var flere af Deltagerne derude. Vi bad længe og med stor Andagt, tør jeg nok sige; der var en saa vidunderlig velgjørende Ro derude, en skarp Modsætning til Livet inde i Byen.

Kevelaer er et ejendommeligt Sted, der gav mange og gode Indtryk, som jeg omhyggelig vil vogte sammen med Valfartsbogen, og længe ville Valfartssangene lyde for mine Øren. —

Fredag den 24. August samledes Pilgrimmene efter Tilbagekomsten fra Kevelaer til en højtidelig Slutningsandagt i St. Kuniberts Kirke i Köln. Det var en trykkende Eftermiddag, da jeg begav mig ombord paa en lille Damper, for at naa den ovennævnte Kirke, der ligger temmelig langt fra den Del af Köln, hvor jeg bor. Rhinen laa tung og graa, i det Fjerne rullede Tordenen, men den lille lette Dampbaad havde snart bragt mig til Landgangsbroen i Nærheden af Kirken.

Denne var festlig smykket baade udvendig og indvendig; ved Indgangsdøren stod en Kone med en stor

Tusinder forlode det prægtige, imponerende Gudshus, vistnok Alle løftede og opbyggede ved den skønne Slutning. Højaltret var særlig smukt oplyst; af Lys var der dannet et lysende Kors og af Gasflammer en Bue derover. Det gjorde en mageløs Virkning at se dette mægtige, lysende Kors oven over Tabernaklet. En Mængde Lys vare ligeledes anbragte ved den h. Brunos og den h. Kuniberts rigt forgyldte Relikviskrin. —

Kirken er meget gammel og smuk, og der er ikke forsomt noget, som kunde fremhæve dens ejendommelige, ærværdige Bygningsstil. Den er en Basilika med to Sideskibe fra 1247, i den saak. Overgangstil. Hvad der navnlig virker saa tiltalende er den afdæmpede Tone, hvori al Dekoration er holdt. Naar Solen kaster sine Straaler gennem de i meget skrigende Farver holdte Glasmalerier, bliver Virkningen fortræffelig. Til venstre for Opgangen til Koret var der opstillet en pragtfuld Kopi af Gudsmoderbilledet i Kevelaer, omgivet af utallige Lys.

Saaledes afsluttedes da denne saa ejendommelige Valfart, hvis Minde jeg længe vil bevare levende i mine Tanker. Havde jeg end ikke noget ganske særdeles, hvorfor jeg gjorde min Valfart, var der dog meget, jeg havde at bede om for mig selv og for Andre, og nok, jeg havde at takke for, ikke mindst for at jeg oplevede at se dette Naadested og komme uskadt baade ud og hjem i det mere end ublide Vejr og under de mange Vanskeligheder, hvoraf en saadan Tur er og maa være ledsaget. »O Maria, fra dig skilles vi, for din Forbøn takke vi,« saaledes bad vi ved Afskeden i Kevelaer, og saaledes vil jeg ogsaa ende denne Beskrivelse af Valfarten.

M. F.

Til Forældrene i Menigheden.

— 0 —

Du er Fader eller Moder, og Gud har betroet Dig det Dyrebareste, det, der er dyrekjøbt ved Kristi Blod, dit Barns Sjæl. Barnet er ikke din Ejendom, men betroet Dig med den Pligt at opdrage det for Gud og Himlen. Forældrene kunne ved Forsømmelser i Henseende til denne deres Pligt begaa svære Synder og binde sig selv det Ris, hvormed de allerede her paa Jorden tugtes; og hvem vil vel forsvare dem en Gang for Guds Domstol, naar deres Børn optræde som deres Anklagere? Du har ingen større, ingen helligere Pligt, end at sørge for dine Børns religiøse og solide Opdragelse. Raadfør Dig ofte om dette Punkt med gode Mennesker, især med din Sjælesørger, og lad Dig raade; thi meget ofte er man blind overfor sine egne Børn.

Hvad Opdragelsens Tid angaar, da deles den i tre Perioder. Der er først Opdragelsen af *det lille Barn* indtil Skoletiden. Om den Tid kunde og skulde der siges og undervises meget; men derom en anden Gang. Den anden Periode omfatter *hele Skoletiden*. Her maa særlig fremhæves Sammenarbejdet mellem Forældrene og Lærerne. Dog heller ikke om den Tid vil jeg tale her, men derimod om den tredie Periode, nemlig Tiden *efter Skoletiden*, som er den farligste Tid for Barnet eller, om man saa vil sige, for det unge Menneske og kræver særlig Omhu fra Forældrenes Side.

Kirken kjender disse Farer; derfor vil den ogsaa raade Bod paa dem og ile Dig til Hjælp. Ved Du, hvorfor saamange katholske Foreninger ere oprettede her i Menigheden? De ere til for at knytte det unge Menneske, som nu ikke mere staar under katholske Læreres Vejledning, fast til Kirken og hjælpe ham i Farens Stund.

Nu spørger jeg Dig: *Er din Son i Kongregationen?*

Og er han det, ser Du saa ogsaa til, at han *regelmæssig giver Mode*, tager Del i *Fælleskommunionerne* og kommer *præcis hjem efter Moderne*? Naar Kirken byder Dig sin Hjælp, og det en saa kraftig Hjælp, saa bør Du tage imod den og benytte den.

Du svarer mig: For mig kan Drengen gjerne komme til Kongregationen; jeg ønsker det endog og lægger ham ingen Hindringer i Vejen. — Jeg svarer Dig: Det er ikke nok; Du skal med Bestemthed holde ham dertil. Ja, en ung Mand paa 18 eller 20 Aar maa overhovedet selv have saamegen Dyd og Energi, at han af egen Drift og god Villie kommer til Møderne. Paa mine ældre Kongreganister kan jeg stole; men en Dreng, som nylig er konfirmeret, og i den Alder baade er letsindig og mangler Erfaring og ej heller kjender Livets Farer og Kongregationens Nytte, maa *sendes* af Forældrene og hans regelmæssige Besøg kontrolleres. I Aar have en Del af disse nye Konfirmanter givet deres Navn til Kongregationen, men i Virkeligheden ere kun Faa komne. Ifjor var det endnu værre. Hvor ligger Skylden?

Ja, det er en vigtig Sag, kjære Forældre; thi saamegen Erfaring have vi, at vi vide, at en Dreng, som i disse bestandige Farer ikke tager imod de religiøse Foreningers Hjælp, navnlig Kongregationens, altfor ofte forledes til at blive efterladende i sine religiøse Pligter, forsømmer Søndagsmessen og snart lider Skibbrud i religiøs og sædelig Henseende. I Kongregationen hører Ungdommen altid kraftige Ord, som standse Letsindigheden og opmuntre til Kamp imod det Onde. Her bydes en Modvægt imod alt det Onde og Ukristelige, som Drengen daglig maa se og høre i daarlige Omgivelser, som Forholdene tvinge ham ind i. Her holdes han til Sakramenterne og derved til at bevare Hjærtet rent.

Men hvorfor skrive denne Artikel? De Folk, som

holde og læse Ugebladet, ere jo for det meste ivrige Katholiker, som allerede sende deres Børn til Kongregationen, og de Lunkne, som ikke sende deres Børn, faa jo heller ikke disse Linier at læse. Hvad er derved at gjøre? Vær saa god og laan Bladet til denne eller hin Mand eller Kvinde, som har godt af at læse det.

Kjære Forældre! Hvad Nytte eller Skade har jeg af, at Eders Dreng kommer til Kongregationen eller holder sig borte? Det er jo kun Eders egen og Eders Børns Nytte og Frelse, det her drejer sig om. Jeg beder Dig derfor, kjære Fader, kjære Moder, ved din egen Sjæls Frelse, husk paa din helligste Pligt. Jeg beder Dig ved dine Børns timelige og evige Vel, se til, at Du giver dem den Hjælp, som Kirken tilbyder dem i Kongregationen. Raadfør dig ofte med din Sjælesorger angaaende dine Børns Opdragelse, ogsaa jeg er gjerne beredt til at tale med Dig om de Sønner, som Du sender til Kongregationen. Vi have jo dog kun dette ene, store fælles Maal for Øje: Dit Barns timelige og evige Vel.

A. v. G.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 16. Septbr. 18. Søndag e. Pintse. Marias syv Smerter. — **17. M.** Ihukommelse af den h. Franciskus' Saarmærker. — **18. Ti.** Josef af Cupertino, Bekjender. — **19. O.** (Tamperfastedag) Januarius og Lidelsesfæller, Martyrer. — **20. To.** Eustachius og Lidelsesfæller, Martyrer. — **21. F.** (Tamperfastedag) Matthæus, Apostel og Evangelist. — **22. L.** (Tamperfastedag) Thomas af Villanova, Biskop og Bekj.

Søndag den 23. September. 19. Søndag e. Pintse. Kirkevielsesfest. (Under den højtidelige Messe Kl. 8 i St. Ansgars Kirke udstilles det allerhelligste Sakramente, som forbliver udstillet hele Dagen indtil Kl. 9 Aften). Kl. 10 Levitmesse og Prædiken; Kl. 3 og 5 recitere de Gejstlige Breviarbønnerne; Kl. 8 Aften Festandagt med Prædiken og Te Deum.

Rosenkransbroderskabet og Den levende Rosenkrans holde fælles Bedetime paa Kirkevielsesfesten Kl. 3—4 i St. Ansgars Kirke. Rosenkransen bedes offentlig.

Mariakongregationen for Ynglinge holder Fælleskommunion Søndag den 16. Sept. Kl. 8½ i Jesu Hjertes Kapel.

En Portion af **Kozlowskis Familielegat** for trængende Jomfruer og Enker af den herværende katholske Menighed er bleven ledig. Ansøgninger indsendes inden Udgangen af September. Skemaer erholdes og afleveres hos Hr. Kirkeforstander P. Stratbøcker eller hos Undertegnede.

J. Braun. Sognepræst.

Forstander-Valg. Ifølge „Regulativ for den katholske Menighed i Københavns kirkelige Forstanderskab og Skolekommission“ vil der i Løbet af Oktobermaaned være at foretage Valg af et nyt Medlem af Menighedens Forstanderskab i Stedet for den efter Tur fratrædende Hr. Fabrikant Joh. Hoffmann. Nærmere Bekjendtgjørelse vil senere blive offentliggjort her i Bladet.

Forstanderskabet
for St. Ansgars Menighed.

St. Josefs Gilde. Det meddeles herved de ærede Brødre i Gildets Hjelpekasse, at Hr. Justiniano, Ny Kronprinsessegade Nr. 24 velvilligt har overtaget Kassererposten indtil videre.

Næste alm. Møde Mandag den 24. Sept. Kl. 8½.

Gildets Formand træffes sikrest hver Dags Eftermiddag Kl. 6—7.

Unio. Sommersæsonen sluttet Tirsdag den 18. Septbr. Det første Møde i Vinterlokalet Østergade 32, 1. Sal, afholdes Tirsdag den 25. Septbr.

Den ordinære **Generalforsamling** afholdes den 9. Oktober i Vinterlokalet. Eventuelle Forslag maa være indleverede til Formanden senest den 1. Oktober.

August Barfred,

Bogbinderi og Protokolværksted,

Gothersgade 22. St. o. G.,

anbefaler sig til Menighedens ærede Forbrugere.

† Mandag den 10. ds. afgik min elskede Hustru, **Anna Sophie Kirstine** f. Nielsen, ved Døden efter længere Tids Sygdom, gjentagne Gange styrket med vor hellige Kirkes Naademidler. — Den kjære Afdøde anbefales til de Troendes Forbøn.

Begravelsen finder Sted fra St. Ansgars Kirke Lørdagen den 15. ds. Kl. 10.

Chr. Mackeprang,
Forlagsboghandler.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Toogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 38.   Søndagen den 23. September.   1894.

Indhold: Hans Tavsens. Rejsebrev. Encyklikaen „Praeclara“. Efterretninger fra Ind- og Udland: Randers. Italien. — Bekjendtgjørelser.

Hans Tavsens eller den danske Luther.

—o—

Forbemærkning.

Da Danmark i Aar fejrer et fire hundred Aars Jubilæum for Hans Tavsens Fødsel, saa synes det hensigtsmæssigt, at udkaste et kort Overblik over hans Levned. Det kan jo ikke nægtes, at denne Mand har haft en ikke saa ringe Indflydelse paa den katholske Kirkes Skæbne i Danmark, skjønt han langt fra kan maale sig med Luther.

---

1. Del.

Tavsens i Antvorskov og Viborg.

1. Munken og Lutheraneren.

I Aaret 1494, rimeligvis paa eller omkring St. Hansdag, blev Hans Tavsens født i Birkende paa Fyn. Hans Forældre vare fattige Bønderfolk: Faderen hed *Tage*, var efter Sagnet Smed og forstod at uddrage Myrejern af Mosejorden, hvorfor han af Bønderne blev ansét for

en Troldmand og dræbt; Moderens Navn var Karen eller Katarina.

Den lille Hans, som snart maatte hjælpe ved Markarbejdet, syntes dog ikke meget dærom; hans Hu stod til noget højere. Da derfor hans Fader i 1506 engang slog ham ved Ploven, løb han bort og blev optagen i Odense Klosterskole, hvorfra han 1507 kom til Slagelse Skole. Ikke længe derefter finde vi ham i Antvorskov Kloster-Skole, i hvilken han først kun blev optagen som Elev. Men henimod 1515 indtraadte han som Munk i samme Johanniterkloster og aflagde et Aar senere de højtidelige Klosterløfter om evig Armod, Kyskhed og Lydighed.

Hans Prior, Mester *Eskild Thomesen* († 1538), havde Rang med Abbeder og var Overhoved for alle St. Johannes-Klostrene i Norden. Da han nærede store Forventninger om Hans Tavsens Begavelse og Flid, vilde han give ham Lejlighed til videre Uddannelse. I November 1516 blev den unge Munk indskreven ved Universitetet i Rostock, tog i Efteraaret 1517 Bakkalaaurgraden og i Efteraaret 1519 Magistergraden sammesteds og læste i Sommersenesteret 1520 over Aristoteles ved dette Universitet. Theologi begyndte han i Oktober 1521 at studere ved Universitetet i Kjøbenhavn og boede da, som det synes at fremgaa af en af hans senere Udtalelser*), i Karmeliterkollegiet i St. Pederstræde, hvis Prior den berømte Paulus Heliæ dengang var. Den samme Karmelitermunk maa dengang ogsaa have været en af hans Lærere i Theologi**). Hvorlænge Tavsens

---

*) 1530 skrev han i „Suor til lector Powells falske oc vchristelige vnderuissning“ (Rørdam, Smaaskrifter af Hans Tavsens, S. 157): „Vi have og fortæret saa meget Brød til sammen, at han kender mig ikke saa balstyrig og ufridsom, at jeg vilde gøre et Menneske ondt, dersom jeg end kunde“ etc.

***) Efter den latinske „Confutatio“ var Tavsens en af Lektor Povls „ingratissimi discipuli“ (III. Congr. Art. 3 p. 74) og i

opholdt sig i Kjøbenhavn, beretter Historien ikke. Det har vel næppe været længere end et eller to Semestre; thi, som hans Gravskrift siger, blev han af sin Prior Eskild Thomesen sendt til Tyskland, for at studere i Løven og Køl'n og forhverve sig den aandelige Udrustning til at forsvare »den papistiske Daarskab«. Han blev dog snart kjed af at høre de katholske Lærere i Løven og Køl'n, og da han havde fundet Smag i Luthers Skrifter, som han trods Forbudet havde vidst at forskaffe sig, begav han sig til Wittenberg*), hvor han blev immatrikuleret den 16. Maj 1523 og hørte Reformatoren i noget over et Aar. Da det imidlertid rygtedes i Antvorskov, fik han bestemt Befaling til strax at rejse hjem og blev, saafremt Gravskriften siger Sandhed, af sine Medbrødre i Klosteret for sin standhaftige Bekendelse af Lutherdommen kastet i et mørkt og stinkende Taarn**). Om en af Tavsens Skærtorsdag eller Langfredag

---

Prælaternes „Gensvar“ (Ji) læses der den følgende Tiltale til Prædikanterne, i Spidsen for hvilke Tavsens stod: „Men fordi Lektor Paulus har selv Alder, da maa han selv tale for sig og stryge eder ud, som I have forskyldt, hvad og børligt er, naar der findes ikke andet hos eder end Skalkhed og Utaknemmelighed mod alle dem, som eder have fremdraget og gjort til Mænd.“

- *) Et udtrykkeligt Forbud mod at besøge Wittenberg havde Tavsens vel ikke modtaget. Men da han var sendt til Løven og Køl'n, krævede Lydigheden af ham, at han paa disse Steder helligede sig de theologiske Studier og ikke rejste andetsteds hen. Dertil kommer, at Luther med alle sine Tilhængere og Beskyttere den 3. Jan. 1521 var bleven sat i Band af Paven, saa at ingen Katholik turde mere have Omgang med ham endsige høre hans Forelæsninger. Den 3. Nov. 1524 skrev Paulus Helix følgende Ord: „Jeg har ganske vist i sin Tid læst nogle af hans (Luthers) Lærdomme; men det var før, end han med den nuværende afsindige Skrivefrækhed begyndte at rase. Nu er det derimod ikke tilladt, efter at Pavens Brev, der forbyder dette, er udgaaet.“ (If. Heise, Skibykrøniken 197).

- ***) Det vilde forresten stemme med Rigsraadernes Beslutning fra

1524 eller 1525 i Klosterkirken holdt luthersk Prædiken vide samtidige Beretninger ikke det mindste at sige. Men i første Halvdel af Aaret 1525 sendtes han til *Viborg* Johanniterkloster, for at dettes Prior, Peder Jensen, »der var berømt for sin Forstand og Veltalenhed, maatte bringe ham til Fornuft eller paalægge ham saa streng Tavshed, at han for Fremtiden ikke mere vovede at bekende sig til Luthers Lære«.

Denne Efterretning have vi den lutherske Kannik *Jens Block* (Johannes N. Block) i Viborg at takke for. Opfordret af Rektoren ved Ribe Skole, Magister Peder Hegelund, til at meddele ham hvad Tavsens havde virket i Viborg, forhørte Block sig først hos flere Oldinge i Viborg og nedskrev saa tilsidst den Beretning, som syntes ham at være den paalideligste. Den bestod i hvad Morten Mortensen Hvas, Sognepræst i Viborg Sortebrødrekirke og Kannik i Domkirken, havde meddelt ham om Tavsens. Blocks Brev, dateret 19. Juni 1576, er en af de vigtigste Kilder til Tavsens Levned i Viborg.*)

Viborg betragtedes den Gang som Hovedstaden i Jylland og Kannikerne ved Domkirken ansaas for de fornemste i Landet efter Kannikerne i Lund. Biskoppen, *Jørgen Fris*, skjønt katholsk og pavelig sindet, var dog en altfor verdslig Herre, der indviklede sig i Stridigheder snart med Borgerne, snart med Domkapitlet og Præsterne, snart med selve Kongen, saa at der herskede stor Utilfredshed med hans Regimente. Under

---

28. Juli 1524, hvori de erklære, at de ville straffe dem, som trods Advarsel alligevel „prædike eller holde Luthers Kjæteri, med Taarn, Fængsel og al anden tilbørlig Straf efter Kirke- og Kejsersloven og andre kristelige Konstitutioner.“ Blandt Navnene findes ogsaa „Eschillus. Prior i Antvorschow.“ — Münter, Danske Reformationshist. I. 526-9.

*) Dette Brev underforstaas, naar vi nævne „Block“ uden Tilføjeing.

disse Forhold kunde en Prædikant, som dadlede de kirkelige Misbrug, snart finde en stor Tilhørerkreds.

Efter at Tavsens havde tilbragt et Par Maaneder i Viborg Johanniterkloster, var det lykkedes ham at vinde sin ny Priors Venskab i saa høj Grad, at denne tillod ham hver Søndag efter endt Aftengudstjeneste at prædike i Klosterkirken*). Tavsens maa have udviklet en ikke ringe Veltalenhed; thi en stedse voksende Mængde samlede sig omkring hans Prædikestol. Vistnok har han i Begyndelsen ikke sagt noget, der kunde vække Anstød. Men medens han i Løndom søgte at gøre Propaganda for det ny »Evangelium« og virkelig vandt Graabrodrernes Guardian Erasmus og et Par af sine Ordensbrødre**), følte han sig snarere forsigtig frem, indtil han mente at kunne vove det afgjørende Skridt.

Prioren maa vel have lagt Mærke dertil. Thi, som Block siger, fortrød han at have givet Tavsens Lov til at prædike og »begyndte med Andre at overveje, hvorledes han kunde afværge det uventede forhaandenværende og truende Onde.« Men Tavsens, der i Tide af sine hemmelige Tilhængere i Klosteret var bleven advaret, fortalte en Dag mod Slutningen af sin Prædiken sine Tilhørere, i hvor stor Fare han svævede, og bad dem om at sikre ham et Tilflugtssted, dersom de troede at kunne øse nogen Frugt af hans Prædikener. Da Borgerne strax lovede ham deres Beskyttelse, aflagde han i Kirken Korkjolen***), som han havde baaret paa Prædikestolen, forlod Kirken og Klosteret og blev foreløbig optagen i Raadmand Peder Tranes Hus. Det var i Efteraaret 1526. (Forts.)

---

*) Block: Deraf ses, at Tavsens i hele denne Tid har skjult sin lutherske Overbevisning.

**) Som saadan nævnes Broder Thøger Viberg.

***) „Superpelliceum“ betyder ikke, som mange mene, „Ordenskappe“, men den hvide Korkjole, som Præsterne bære ovenpaa Præstekjolen eller Ordenskappen, naar de prædike.

Rejsebrev til „Nord. Ugeblad“.

V.

—o—

Køln, i August 1894.

I Anledning af de tyske Katholikers Generalmøde blev der afholdt højtidelige Gudstjenester hver Morgen, og da der d. 27. August skulde være en særdeles højtidelig Messe i Domkirken, besluttede jeg at tage derhen. Allerede da jeg steg op i Sporvognen forekom det mig, at det lynede, men det faldt mig dog ikke ind at se nærmere paa Skyerne — det er for vanskeligt at finde Himlen i Kølns mørke og snevre Gader. Jeg skulde imidlertid snart faa Vished om, hvordan Vejret var, Lyn fulgte efter Lyn, og da Sporvognen endelig var naaet til Dompladsen, var Himlen som et Ildhav, saaledes lynede det fra alle Sider, og en ualmindelig stærk Plaskregn gjorde ikke Situationen bedre. Det var med alt andet end Glæde, at jeg steg ned fra Sporvognen og begav mig opad de høje Trapper til Domkirken.

Gudstjenesten var overordentlig skøn og gribende, thi samtidig med de klokkerene Drengestemmer drønedes Tordenen saa eftertrykkelig, at den overdøvede Orglet flere Gange. Lynene fore forbi Vinduerne, og jeg tror ganske bestemt, at nogle sloge ned i Domkirkens mange Lynafledere — saaledes lød det i det mindste og storartet var det i alle Tilfælde. Der blev tændt Lys i Kirken, og det var saa mørkt udenfor, at jeg ikke kunde se gennem de malede Glasruder uden naar det lynede. Efter at Gudstjenesten var endt, var Vejret dog blevet bedre, og jeg kom hjem i Solskin.

Forinden jeg forlod Kirken havde jeg dog grundig gjenemgaaet dens herlige og righoldige Indre, beset Skatkamret med de mange og sjældne Relikvier og andre Kostbarheder. Det var en særdeles minderig Dag. Men endnu havde jeg ikke været oppe i Taarnet; den

Nydelse havde jeg endnu tilgode. Næste Dag begav jeg mig derfor atter til Domkirken; Vejret var regnfuldt, og en tæt Taage laa over Byen, men der var intet at gjøre ved den Sag. — jeg maatte op paa Domkirkens Tag og havde ikke flere Dage tilbage i Köln. Jeg tog derfor en rask Beslutning og begyndte min Opstigning sammen med en gammel Landsbypræst og nogle yngre Herrer. Vi stege tappert opad de mange Trapper og vandrede rundt om det indre Galleri, hvorfra man har et interessant Indblik ned i Domkirken og ret kan begynde at ane, hvor høj den egentlig er. Da vi vare gaaede dette Galleri rundt, sagde Føreren, at nu kunde vi selv gaa videre, han skulde ned og hente et nyt Selskab. De Andre gik nu rask videre — saa rask, at det var aldeles umuligt at følge dem, og det varede ikke længe, saa tabte deres Stemmer og Lyden af deres Fodtrin sig i det Fjærne. Der stod jeg nu ene og forladt oppe paa Domkirkens ydre Galleri. Først hvilede jeg mig lidt, saa saa jeg mig om. Taagen var tildels lettet, og for mine Fødder laa Köln ligesom en Æske Legetøj af det bekjendte Slags med Huse og Træer, man giver Børn at lege med. Rhinen blinkede og snoede sig ud og ind, som vilde den lege Skjul, og oppe paa Taget, hvor jeg stod, var der Samlingssted for Duer, som betragtede mig med megen Nysgjerrighed og Mistillid. Alt var saa stille deroppe mellem Himmel og Jord. Jeg havde vel en Del Vanskeligheder med at finde ned igjen i Kirken; men nødig vilde jeg dog have undværet denne Bestigning af Kirkens mægtige Taarn, hvorfra man har den herligste Udsigt i mange Miles Omkreds.

Ad 101 Trin naar man til Portalgalleriet og ad 36 andre Trin til det brede Galleri, som løber rundt om Bygningen og svarer til Kirkens indre Galleri. Herfra føre atter 98 Trin opad en Vindeltrappe til det øverste Galleri, som i en Længde af 500 Meter gaar om hele

Bygningen. En lille Vindelttappe fører tilsidst helt op i Taarnets Spids. Blandt de mægtige Klokker, hvis Klang er »D. G. A. H. C.«, findes ogsaa den store saakaldte Kejserklokke »Gloriosa«, der er støbt af 22 store Kanoner, som bleve erobrede i den sidste fransk-tyske Krig. Den har en Vægt af 50,000 Pund; alene Knebelen vejer 1600 Pund. Taarnenes Højde er 160 Meter over Gadelinien; de ere altsaa højere end Peterskirkens Kuppel i Rom, som er 138 Meter.

Den 29. August fandt der i Anledning af Katholikernes Generalmøde en højtidelig Procession med Relikvierne Sted i Domkirken. Noget mere Storslaet har jeg aldrig set, og en indgaaende Beskrivelse vilde være over mine Evner. Solen skinnede ind gennem de prægtige Vinduer og gjorde de i Forvejen stærke Farver endnu mere brogede og levende. Det uhyre Rum var opfyldt af en tæt Menneskemængde, og uagtet jeg hele Tiden sagde til mig selv, at det jo næsten ikke var tænkeligt, at der her kunde blive Trængsel, fik jeg dog det Modsatte at føle — det var omtrent livsfarligt at være der, en saadan Trængsel opstod der tilsidst i det store Gudshus. Processionen ordnede sig i Midtskibet; et overordentlig smukt Syn var det at se de mange og smukke Faner, som oppe i Toppen vare behængte med Medailler, der raslede sagde ved enhver Bevægelse og lød kjønt. I Begyndelsen talte jeg Fanerne, men da jeg var naaet op til hundrede og endnu ikke saa Enden paa dem, opgav jeg den Tælling. Der var kun Mænd i Processionen, i hvilken alle Relikviskrinene bleve baarne frem. To Gange fik jeg den at se, i det den passerede mig baade da den drog ud og vendte tilbage. Ved en saadan festlig Lejlighed kommer først den uhyre Kirke til sin Ret, og man ser, hvor stor den er, siden den kan rumme saadanne Menneskemasser. Efter Processionen, under hvilken der lød den skjønneste, reneste Sang, blev Velsignelsen givet fra Højaltret. Den umaadelige Men-

neskemængde knælede og der indtraadte den dybeste Stilhed; men næppe havde Orgelet begyndt Slutnings-Postludiet, saa aabnedes Kirkens store Porte, den uhyre Skare rejste sig og begyndte at strømme mod Udgangen.

Jeg gav mig dog Tid, thi jeg ønskede at modtage Kardinal-Ærkebiskoppens Velsignelse som allersidste Hilsen, naar han forlod Kirken — og der var Mange, som tænkte ligesom jeg og stillede sig op langs Midtskibet. Endelig kom han, langsomt hilsende og meddelende Velsignelsen til alle Sider — det var overordentlig smukt; af og til standsede han, og Folk knælede i tætte Kredse omkring ham, medens han velsignede dem. Sent vil jeg glemme Billedet af denne ærværdige, ærefrygtindgydende gamle Kardinal, som han stod der i den herlige Domkirke, belyst af Solen, som kastede sine Straaler ind gennem de aabne Kirkeporte og henover den tætpakkede Menneskemængde, som endnu fyldte Gudshuset. Og udenfor paa Dompladsen saa man en Skov af Faner dukke op af et andet Hav af Mennesker, der stode Hoved ved Hoved ude paa Pladsen og ventede paa Kardinalen, Kölns ærværdige Biskop. Næppe var han naaet udenfor, før de mest storartede Jubelraab lød ham imøde; atter meddelte han Velsignelsen til den forsamlede Menneskemængde, men det fik ingen Ende med Jubelen, og længe varede det, inden den ærværdige Kirkefyrste kjørte bort gennem den tætte Trængsel. Jeg kom næsten i Livsfare, thi det var aldeles umuligt at gaa tilbage — hvad jeg helst havde villet — og fremad bar ned ad de mange Trapper, man ikke kunde se for Menneskemængden; og kun det, at de der gik foran bleve lavere, lod mig ane at det gik nedad. Men, Gud være takket, at der ingen Ulykke skete i Trængslen og at Ingen — heller ikke jeg — kom til Skade!

M. F.

Den Apostoliske Bulle „Praeclara“.*)

—o—

At Pave Leo XIII.s sidste Encyklika om Gjenforeningen til én Tro er en sand verdensbevægende Tildragelse, er selv blevet indrømmet af Tænkere, som ellers staa ligegyldige overfor Kirken eller ere at søge iblandt dens Fjenders Rækker. Saaledes klassificerer »Temps« af 17. August Pave Leo XIII. til de største Mænd i den udløbende Epoche, som have skabt noget varigt, der omdannende faar sine Virkninger i Fremtiden, og skriver ordret i »Bulletin«: »Leo XIII. har anvist Universalkirkens Politik en ny Retning og har paa sin Maade omformet Europa. Han har bragt sine Ønsker i Overensstemmelse med Tidens Aand og derved paa dette Værk arbejdet sammen med Gud.«

Men endnu interessantere turde Udtalelserne af en Frimurer og af en frisindet protestantisk Gejstlig være, hvem man kan frakjende alt Andet, kun ikke Forstand og et skarpt Blik. Omtrent samtidig udkom for nogle Dage siden i »Preussische Jahrbücher« og i »Revue de Paris« to Studier om Encyklikaen, hin skreven af den lærde Professor Dr. *Harnack* ved Universitetet i Berlin, denne af Exminister *Spuller*, den bekjendte Opfinder og Udlægger af »esprit nouveau« (den ny Aand) i Frankrig. Tankegangen er i begge Afhandlinger en lignende, men Slutningen, den fører til, er den selvsamme. Man anerkjender, at den Apostoliske Skrivelse ikke bærer Karakteren af de andre Dokumenter, som, udgaaet fra Vatikanet, i de sidste Aar have fremkaldt en saa mægtig Gjenlyd Verden over. Den har ikke det Øjemed, at foreskrive Katholikerne Førelsen i Forholdene til deres nationale Regeringer eller at angive Retningen

*) Encyklika af 20. Juni til Fyrsterne og Nationerne. „Nordisk Ugebl.“ Nr. 26, 27 og 28.

til Løsningen af politiske eller sociale Spørgsmaal. Paven taler i Universalkirkens Navn til alle Jordkredsens Fyrster og Folk, ogsaa til dem, der staa udenfor Kirken, ja udenfor Kristenheden. Han opfordrer dem til at forene sig i den ene Kirkes Skjød. En eneste Hjord og en eneste Hyrde. *Spuller* mener, det var mere et Dokument af theologisk Lærdom end af politisk Indhold. Men alligevel, fortsætter han, hvilken høj moralsk Inspiration fremgaar deraf! Det er ikke, som man først paastod, Leo XIII.s politiske Testamente, mener *Harnack*, men en *pontifikal Sidsteviljeserklæring*, som bestemmer Hovedpunktet, den suveræne Pontifex skal holde fast ved, nemlig at tilsidesætte de timelige og forbigaaende Interesser, Bispørgsmaalene, for Kirkens varige Interesser. Øjemedet er Kirkens Enhed og Universalitet; Midlet Kirkens Frihed. Den giver slet ikke Afkald paa sin Autoritet, men betragter sig nu som før som Lovgiver paa sædeligt og aandeligt Omraade. Men — siger han saa videre — der gaar gennem Leo XIII.s apostoliske Skrivelse en Aand, som virkelig gjør *denne Autoritet til en sædelig og aandelig*, som virker ad Overtalelsens og den frivillige Underkastelses og ikke ad Tvangens Vej. Her er det Punkt, siger *Spuller*, hvor Forskjellen mellem Kirkens nye Aand og den gamle træder frem. Allerede *Bossuet* talte i ophøjede Ord om Kirkens Enhed, men paa hin Tid skjælnede Enhedens Begreb sig ikke fra Befalingens og Tvangens. *Spuller* og *Harnack* ere lige henrykte over den Mildhedens og Forsonlighedens Aand, der lyser frem af Skrivelsen. Den protestantiske Theolog mener, at dens almindelige Tone var *saa økumenisk og evangelisk*, som den *katholske Tradition kun tillod den suveræne Pontifex det*; for at give ham den højeste Anerkjendelse siger han, Leo XIII. benytter sig næsten af den protestantiske Talemaade. Han indrømmer vel, at Paven giver Frimurerne en noget haard Medfart, men han

anerkjender ogsaa, at Paven er Elskværdigheden selv lige overfor Schismatikerne, Hæretikerne og de Vantro. Paven, siger Harnack, har dyppet sin Pen i Velvilje, Kjærlighed, Barmhjærtighed, brændende Længsel eller Beklagelse. Alle hine Følelser tale ud af Skrivelsen og henrive Læseren.

Saa samstemme begge Exegeter i, at der i det pavelige Breve aander en vidunderlig Optimisme, som kun opstaar af en sand Trosoverbevisning. Ingen Anathemer, ingen Bebrejdelser, ingen Anklager mod det moderne Samfund og Aarhundredet, ingen Sukke over Tidernes og den hellige Stols Ulykke, ingen Hentydning til den verdslige Magts Berøvelse, intet, der kunde minde om Syllabusstilen. Man føler meget mere i dette Dokument, hedder det hos begge, en Art af indre Tilfredsstillelse, af inderlig Glæde, som aander Haab og ikke lader nogen Sorg komme til Orde.

I Virkeligheden er det pavelige Budskabs ledende Idé, der af dens Udlæggere kaldes en ny, Kristendommens ældgamle, som *Görres* fremstiller den i de Ord: »Skabelsens Øjemed ligger i Universets Dannelse til en Kristi Kirke.« Derfor gjorde ogsaa baade Berliner og Pariser Akatholiken deres skeptiske Forbehold der, hvor det handlede sig om Spørgsmaalets egentlige Fundament, om Maalet, Paven har opstillet for Kirkens Anstrengelse, om denne hele Opfattelse af en katholsk Verdenskirke paa hele Jordens Overflade, ved Sandhedens Sejr triumferende over Skismer og Hæresier, eller om Haabet paa en Guds Stad, der omfatter det frivilligt afvæbnede Universum, hvis aandelige Hoved er i Rom. »En Guds Bolig blandt Menneskene, og han vil bo hos dem og de skulle være hans Folk.« Kritikerne mene, det er blot fromme Ønsker, henrivende Drømme, Syner fra den hemmelige Aabenbaring, som den rigtignok ikke kunde tænke sig ind i, der mangler Troen, som opklarer Fremtiden. Men de have alligevel Ret, naar

de tale om en ny Aand i Rom. Thi naar Paven holder Tidspunktet for egnet til, støttet paa den guddommelige Forjættelse, at indpuste Kristendommens gamle Tanke friskt Liv og henvise den til et bestemt Virksomhedens Omraade, og det med et Resultat, som lover at blive begejstrende, har han dermed paataget sig en *providential Mission*, for at forberede en Opgave til Løsning, der fordres af Nutid og Fremtid og foreløbigt kun endnu instinktivt bliver forstaaet. Derfor tør selv skeptiske Kritikere tale om en ny Aand, der have et tilstrækkeligt skarpt Blik til at erkjende dens Virkninger som Tidens Tegn. Det er latterligt at bringe ham i Forbindelse med en politisk Reaktion, som det sker i Frankrig. Han garanterer meget mere den offentlige Forstands Fremskridt, idet han bringer Lys ind i de sociale og intellektuelle Vildgange af en Frafaldsperiode, der er i Begreb med at styrte sammen, ved stadig videre Udbredelse af den absolute Sandhed. Bevægelsen i de Kirken fjerntstaaende Kredse beviser bedst, at de Apostoliske Ord allerede have gjort Indtryk paa den offentlige Mening, der for at vaagne op altid behøver en mægtig Tilskyndelse, men i dens Udviklingsgang bliver ustanselig. *Regeringerne*, de *ledende Klasser* og særlig *Demokratiets Førere* skulde lukke baade Port og Dør op for den ny Aand, der aander frem af den Apostoliske Bulle »Praeclara«, at den maatte gennemtrænge Folkehjærtets dybeste Grund. Thi der er ikke givet Menneskene nogen anden Vej til at løse Livets og Tidens Problem end Modsætningernes Forsoning ved Troen og Kjærligheden. Ved dem vil ogsaa Sandheden triumfere over Mørkets Dæmoner.

Dr. H.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Randers. *Vincentforeningen* i Randers, der for Tiden bestaar af 1 Æresmedlem og 10 aktive Medlem-

mer, sluttede den 2. September sit fjerde Virkeaar. Kassebeholdningen var ved Aarets Begyndelse 68 Kr. 81 Øre; fra Paris har Foreningen modtaget 100 Francs, der udbragtes til 72 Kr. Samtlige Medlemmers Bidrag var 102 Kr. 86 Øre, hvorefter Indtægten altsaa var 243 Kr. 67 Øre. Udgifterne androge ialt 161 Kr. 42 Øre, hvoraf 129 Kr. ere ydede i Understøttelse til 9 fattige Familier; 22 Kr. 40 Øre ere anvendte til Forøgelsen af Foreningens Bibliothek for de Fattige. Til 2 Exemplarer af »Nordisk Ugeblad«, som havde cirkuleret blandt nogle fattige Familier, anvendtes 9 Kr. 44 Øre. Foruden de ovennævnte 2 Exemplarer af Ugebladet uddeltes blandt de Fattige tillige hver Uge 12 Exemplarer, som en Velynder af Foreningens Virksomhed har overdraget Foreningen til Uddeling blandt de Medlemmer af Menigheden, som ikke have Raad til at abonnere. Regnskabsaaet afsluttede med en Kassebeholdning af 82 Kr. 25 Øre. Af ovenstaaende Beretning fremgaar, at Vincentsforeningen i Randers blomstrer og bestyres paa en praktisk Maade, idet dens offervillige Medlemmer baade se sig i Stand til at yde en ikke ringe Skjærv til deres fattige Medbrødre og dog beholde noget i Kassen til det forestaaende Vinterhalvaar. At der tillige er Interesse og Sands for Foreningens Bibliothek, som jo er af saa stor Vigtighed i vore Dage, for at yde en Modvægt mod den daarlige Literatur, der sniger sig ind i saa mange Hjem, er al Ære værd og vidner om, at Foreningens Medlemmer have forstaaet deres Opgave. Maatte de ogsaa i det nye Regnskabsaar virke i den samme gode Aand til Guds Ære og i Næstekjærlighedens Tjeneste!

Italien. Den gamle Frimurer og Revolutionær *Crispi* begynder at blive *from*. I Anledning af Tiaarsdagen for Kong Umberto's Besøg i Neapel under Koleraen afsløredes for nylig paa Byraadets Foranstaltning en Mindetavle, ved hvilken Lejlighed *Crispi* holdt Festtalen. Mi-

nisterpræsidenten mindede om den Højhjærtethed, hvormed Kongen var ilet til Neapel, for at bringe Hjælp og Trøst, og her havde mødt den ligesaa *trosvrige* som velgjørende *ædle Ærkebiskop*, Kardinal Sanfelice. Det menneskelige Samfund gennemlevede en smertelig kritisk Tid; mere end nogensinde følte man Nødvendigheden af, at den borgerlige og *religiøse* Magt gik sammen, for at føre det vildledte Folk tilbage paa *Retfærdighedens* og *Kjærlighedens* Vej. Af de mørkeste Huler trængte hin ryggesløse Sekt sig frem, som paa sit Banner bar Indskriften: »Hverken *Gud* eller Herre.« Crispi vedblev: »Lader os slutte en Pagt, for at bekæmpe dette Uhyre, og skrive paa vort Banner: »*Med Gud*, med Kongen, for Fædrelandet. Lader os holde dette Banner i Vejret og vise Folket det som et Frelsens Tegn. *In hoc signo vinces!*« Talen blev modtaget med stort Bifald. I Virkeligheden kunde man jo ogsaa yde den gamle Revolutionstifters smukke Ord al Anerkjendelse, naar man blot vidste, at han mente det *alvorligt* med sine Udtalelser om Gud, Religion, Retfærdighed o. s. v. Men i hans *Gjerninger* mærker man intet Spor af en Omvendelse. Foreløbig bliver vel Alt ved det gamle i Italien. Crispis Venner læse ham i Bladene ordentlig Texten for hans »fromme« Talemaader, og Katholikerne sige ham aabent, at de ikke have Tillid til Rævetalen. Imidlertid er det jo altid værd, at man lægger Mærke til, at endog den gamle Ærkefjende af Troen og Kirken maatte anerkjende, at det var en Umulighed at udrydde den social-revolutionære Gift uden Religionens og Kirkens Bistand.

— Den h. Fader har gennem »Propaganda-Kongregationen« udstedt et Dekret, ved hvilket den italienske, saakaldte *erythræiske Koloni* i Afrika gjøres til et *apostolisk Præfektur* med Hovedsæde i Keren. Kolonien hørte forhen i kirkelig Henseende ind under de apostoliske Vikariater Abessynien og Sudan.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 23. September. 19. Søndag e. Pintse. Kirkevielsesfest. (Under den højtidelige Messe Kl. 8 i St. Ansgars Kirke udstilles det allerhelligste Sakramente, som forbliver udstillet hele Dagen indtil Kl. 9 Aften). Kl. 10 Pontifikalmesse og Prædiken; Kl. 3 og 5 recitere de Gøjstlige Breviarbønnerne; Kl. 8 Aften Festandagt med Prædiken og Te Deum. — **24. M.** Maria, de Fangnes Befrielse. — **25. Ti.** Oktavdag. — **26. O.** Oktavdag. — **27. To.** Cosmas og Damianus, Martyrer. — **28. F.** Wenceslaus, Martyr. — **29. L.** Ærkeengelen Michael.

Søndag den 30. Septbr. 20. Søndag e. Pintse.

St. Ansgars Kirke. I Anledning af **Kirkevielsesfesten** fejres Søndag den 23. Septbr. Kl. 10 en højtidelig **Pontifikalmesse.**

Rosenkransbroderskabet og **Den levende Rosenkrans** holde fælles Bedetime paa Kirkevielsesfesten Kl. 3—4 i St. Ansgars Kirke. Rosenkransen bedes offentlig.

Den eucharistiske Forening holder paa Kirkevielsesfesten fælles Bedetime Kl. 1—2.

Nothburgaforeningen holder Bedetime paa Kirkevielsesfesten Kl. 6—7.

St. Josefs Gilde holder sin Bedetime i St. Ansgars Kirke Søndag den 23. ds. Kl. 12, hvortil de ærede Brødre indbydes.

Mandag den 24. Septbr. Kl. 8; Aften alm. Møde for alle Brødre; efter Mødet holdes et kort Foredrag.

Onsdag den 26. Septbr. Kl. 8¹/₄ lader Foreningen Unio læse i St. Ansgars Kirke en h. Sjølemesse for sit afdøde Medlem Fru **A. Mackeprang.**

Jesu Hjertes Kapel (Stenosgade). De kateketiske Foredrag fortsættes atter fra Oktobermaaned af hver **Onsdag** Aften Kl. 8 præcis; første Gang Onsdag den 3. Oktober.

Unio. Tirsdag den 25. September første Mødeaften i Vinterlokalet, Østergade 32, 1. Sal.

En Portion af **Kozlowskis Familielegat** for trængende Jomfruer og Enker af den herværende katholske Menighed er bleven ledig. Ansøgninger indsendes inden Udgangen af September. Skemaer erholdes og afleveres hos Hr. Kirkeforstander P. Strøbøcker eller hos Undertegnede.

J. Braun, Sognepræst.

Et Parti stærke Drengesko sælges under Prisen. Reparationer udføres billigt paa Grund af Arbejdsløshed. Meyer, Skomager, gl. Kougevej 35 B., 3. Sal.

Arbejde søges. En yngre gift Mand søger Arbejde ved Hvudsomhelst. Anvises af Redaktionen.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Toogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 39. Søndagen den 30. September. 1894.

Indhold: Hans Tavsens. Dansk Kunst i Udlandet. Efterretninger fra Ind- og Udland: Stuttgart. England. Berlin. Italien. — Bekjendtgjørelser.

Hans Tavsens eller den danske Luther.

(Fortsat.)

—o—

2. Den kongelige Kapellan.

Paa Borgernes Anmodning udstedte Kong Frederik I. den 23. Oktober 1526 fra Aalborg et Brev, ved hvilket han tog »Mester Hans Tavsens under kongelig Hegn, Fred, Værn og Beskærmelse« og udnævnte ham til sin Kapellan med »Lov og Befaling at være i Viborg nogen Stund og prædike det hellige Evangelium«. Det var tvært imod Kongens besvorne Haandfæstning, hvori han i de bestemteste Udtryk havde lovet, »aldrig at tilstede nogen Kætter, Luthers Disciple eller Andre at lære imod den helligste Fader Paven eller Romerkirken, men straffe dem, hvor i Rigerne de maatte lade sig finde, paa Liv og Gods«.

Saaledes sikret kunde Tavsens frit fortsætte sin Gjerning. Han prædikede maaske først et Par Gange i Tranes Hus, men derpaa i St. Hans Kirke, hvilken den

luthersk sindede Sognepræst, Skolens Rektor, Magister Jakob Skønning, overlod ham. Men denne Kirke var for lille, hvorfor Reformatoren tyede til Kirkegaarden og holdt sine Prædikener fra en Trappe eller Stige, der førte op til Taarnet.*)

Imidlertid var *Jørgen Jensen Sadolin*, som indtil 1525 havde studeret i Wittenberg, kommen tilbage til sin Fødeby Viborg og oprettede, ifølge et Kongebrev af 2. Decbr. 1526 en luthersk Skole. De vare nu to om Arbejdet, og deres Mod voxede, skjönt Adelen den 6. Decbr. s. A. forpligtede sig til at vedligeholde den hellige Kirkes Friheder og Privilegier imod den nye Lære, imod at Prælaterne lovede ikke uden under visse Betingelser at købe eller tilegne sig Jordegods fra Adelen.

Man kan naturligvis ikke fortænke Viborgerne i, at de i Længden kededes ved enten at staa paa Kirkegaarden eller at nøjes med den lille St. Hanskirke, hvordan store Tilhørerskare ikke kunde finde Plads. Der gaves jo saa mange store Kirker i deres By. Saavel Prædikant som Publikum enedes derfor om at flytte til Graabrødrekirken, som var større. Først bleve Brødrene anmodede om at indrømme dem deres Kirke om Eftermiddagen. Men da hine ikke kunde andet end nægte dette, prædikede Tavsens foreløbig kun fra et Benhus tæt ved Graabrødrekirken.**)

Hans og hans Tilhøreres Taalmodighed var dog snart udtømt. Med Murbrækkere brød Almuen Kirke-

*) Denne af Block fortalte Kjendsgjerning ligger vel til Grund for det Sagn, at Tavsens af Prior Peder Jensen skal have været kastet i et Fængsel eller Taarn og have prædiket fra Fængselsvinduet for Byens Borgere, der samlede sig udenfor.

**) At han skulde have prædiket staaende paa den Ligsten, som endnu ses i „Tavsens Minde“ i Viborg, og paa hvilken der findes en over 200 Aar yngre og kronologisk urigtig Indskrift, er ubevisligt. If. Anm. for nord. Oldk. og H. 1847. S. 127 ff.

doren op og indførte sin Prædikant,*) som saa nogle Gange stillede sig paa en Bænk for at holde sine Taler. Det er vistnok sket i Foraaret eller Sommeren 1527. Fra denne Tid af benyttede Graabrødrene og Lutheranerne den samme Klosterkirke: Graabrødrene holdt Gudstjeneste og prædikede om Formiddagen, Tavsens om Eftermiddagen. Det er en Selvfølge, at han kort Tid efter ogsaa erobrede Prædikestolen. Paa en Allehelgensdag, rimeligvis i 1527, prædikede han to Gange og lod sine Tilhørere synge tre danske Salmer for saaledes at overdøve Munkenes Vesper- og Vigilsang for de Afdøde. Senere tog Lutheranerne endog hele Kirken for sig alene, og Munkene maatte i omtrent ét Aar nøjes med at læse Messe og synge Timebønnerne i et Kapel, som fandtes i Omgangen**). Skjønt denne Lutheranernes Fremgangsmaade stod i skærende Modsætning med Odense Recessen, med Kong Frederik Is Haandfæstning og med hans Løfte at beskytte saavel Katholikerne som Lutheranerne, skrev Tavsens alligevel første Adventsøndag (29. Nov.) 1528: »Jeg formoder, at denne Almue her i Viborg har ikke nogen Tvedragt for Haande; det kan dem ingen bevise over med Skel og Sandhed. Var det saa, at de bære sig ad, som hine svabiske Bønder gjorde om 3 eller 4 Aar mod, brøde de Kirker og Klostre og Herreslotte neder, vare de sin rette svorne Herre og Fyrste ulydige for i nogen redelig og kristelig Befaling, overvældede de nogen Mand paa Liv eller Gods imod Ret og skreven Landslov, eller i nogen Maade gjorde nogen Mand nogen Ufærm og derover ej vilde

*) Der findes den største Overensstemmelse imellem Blocks og Graabrødrenes Beretning. Den første skriver: *Verum populus, injuriæ et contemptus impatiens, admotis arietibus templi fores discussurunt* . . . De sidste: „*Siquidem primo valvam sacræ ædis nostræ arietaverunt concionatorem introducentes.*“

***) De maatte forlade Klosteret for Overmagten omtrent ved Nytaarstid 1530.

staa ham til Rette for tilbørlige Dommere, da maatte I sige, at de havde Tvedragt for Haande. Nu staa de ikkun under Prædikestolen og høre til hvad man vil sige dem for; siges dem Ret for, da er det bedst de tage Tro paa det; siges dem og Uret, da maa de lade det fare.«*)

Vel var Tavsens Kongens Kapellan og stod under Hs. Majestæts Beskyttelse. Alligevel havde han der- ved ikke nogen Ret til at prædike i Graabrødrenes Kirke, som han med Vold var trængt ind i. Det er derfor ikke at undres over at, som Block fortæller, Bis- kop Jørgen Friis, hvis Residents laa ved Siden af Kløsterkirken, en Dag udsendte en Afdeling af sine Svende under Anførsel af Slotsfogden Povl Stigot for at gribe Tavsens og føre ham til Bispegaarden. Stigot traadte ind i Kirken og opfordrede Reformatoren til at standse sin Prædiken og begive sig til Biskoppen. Tav- sens svarede derpaa: Jeg staar i en højere Herres Tje- neste; men er jeg færdig, saa skal jeg gjerne besøge ham. — Da nu Fogden gjentog sin Opfordring og truede med Magt, dannede en Del af Borgerne en Kreds om deres Prædikant, medens Andre løb ud paa Gaden, hvor Vreden forsynede dem med forskellige Vaaben; til Andre hentede deres Kvinder Vaaben hjem- mefra. Kort sagt, i Betragtning af den store Fare fore- trak Biskoppens Svende at flygte.

Det var dog ikke det eneste Skridt imod den ny Læres Overgreb. Thi i Forening med de tre andre jyske Biskopper sendte Jørgen Friis Magister Henrik Gerkens med en Skrivelse (dat. 19. Maj 1527) til Tysk- land for at bevæge de udmærkede Theologer Johann Eck og Johann Cochläus til at tage til Jylland og dis- putere med og prædike mod Tavsens og hans Med-

---

*) Svar til Bispen af Odense. Rørdam, Smaaskrifter af H. Tavsens 87—8.

hjælpere. Men hverken den ene eller den anden tog imod Indbydelsen.

Vi bemærke her strax, at de Forslag og Forordninger om Udførelse af Haandfæstningens Bestemmelser, som Rigsraadet paa Herredagene i Odense rettede til Kongen, fornemmelig skyldes Biskopperne, der for at vinde de andre Medlemmer af Raadet endog ofrede en Del af deres Indtægtskilder.

Om Indholdet af Tavsens Prædikener i Viborg skriver Rørdam i Kjøbenhavns Universitets Historie (I. 455.): »Tavsen var af Naturen heftig, og Modstanden æggede ham endnu mere. Naar han nu brændende i Aanden skildrede Romerkirkens [foregivne] Forvanskning af den sande Kristendom, da hagede disse stærke Ord sig fast i Tilhørernes Sjæle, og der dannede sig en fastsluttet Skare om ham, der var beredt til at vove det yderste for at afryste det Aag, der saa længe havde hvilet paa dem.« — Desværre er der ikke en eneste af Tavsens viborgske Prædikener tilbage; der berettes heller ikke noget nærmere om deres Indhold af nogen som helst Samtidig, med Undtagelse af en eneste Prædiken, der afsluttede følgende af Block meddelte Begivenhed:

»I Tidens Løb havde Borgerne tilvendt sig Franciskaner- og Dominikanerkirken. Til Præst ved den sidste bestemte de Jørgen Jensen Sadolin, ved den første derimod Tavsen. Imidlertid fejredes i Domkirken endnu Messer og andre papistiske Ceremonier. Blandt andre Offerpræster var der en Hr. Klavs Rober, der af sin stærke Stemme almindelig kaldtes Stentor.*) Medens denne en Dag hviskede**) Messen, løb en Borger ved

*) Rørdam, Wedel og andre sige, at han almindelig kaldtes Klavs Raaber. Latinen lyder: „fuit quidam ob claram vocem Stentor dictus, Hr. Claus Rober. — Stentor har været en af Grækerne for Troja, der alene kunde skriges lige saa stærkt som 50 andre tilsammen.

**) lat: „mussitare“ ganske vist i Modsætning til „Stentor“.

Navn Kristiern Stub, der dertil var lejet eller snarere lokket af andre ikke uvelkomne Staldbroedre, til, rev Kalken fra ham og kastede den for hans Fødder, hvorpaa han flygtede forfulgt af Offerpræsten. Denne Tragedie eller bedre sagt Katastrofe ledsagedes af de tilstedeværende Borgeres Latter, som, med Morten Hege-
lund i Spidsen, holdt hin Rober og hans Forbundsfæller i Ave. Og med det samme besteg Tavsén, der enten tilfældigvis eller ved Guds Forsyn til samme Tid var kommen i Kirken,*) Prædikestolen, og holdt en Tale over det Sted af Johannes' Aabendaring 14, 8: Den er falden, den er falden, det store Babylon, som har skjænket alle Hedninger sin Utugts Vredes Vin.«

(Forts.)

Dansk Kunst i Udlandet.

—o—

I »Berlingske Tidende« for Onsdag Aften den 19. Sept. findes et interessant Brev fra Rom, hvoraf vi bringe nedenstaaende Udtog:

En Dagsrejse øst for Rom ligger den lille By Civita d'Antino, som nu i en halv Snees Aar har været et yndet Tilflugtssted for danske Kunstnere, en Række af vore bedste Malere have her fundet Motiver, lige tiltrækkende ved deres ægte italienske Karakter og umiddelbare Skønhed. *Skovgaard*, *Kroyer* og først og

---

Deraf kan der sluttes, at han i Messen var kommen til selve Messens Kanon, som skal læses ganske sagte, og at maaske Forvandlingen allerede var foregaaet. — Det var ogsaa især Messens Kanon, som Tavsén ikke kunde lide: Han kaldte den „den ryggesløse, ukristelige, stinkende Kanon i Svar til Lektor Powel (Rørdam, Smaaskrifter 100. 101. 121).

*) Hertil bemærker Rørdam, Univ. Hist. I. 456: „Man skulde altsaa tro, at han var vidende om, hvad der skulde ske.“

fremmest *Zahrtmann* have her malet nogle af deres bedste italienske Billeder, og den, der med Interesse har fulgt vore aarlige Udstillinger, mindes sikkert Kroyers »Tærskescene«, nu paa Galleriet, *Zahrtmanns* »Piger, der bære Kalk« og navnlig hans store »Procession«, maaske et af de bedste og mest ægte italienske Billeder, danske Kunstnere i senere Aar have skjænket os. Desto værre blev dette Billede i sin Tid ikke erhvervet af Galleriet, hvor det dog forhaabentlig engang vil finde Plads.

Gjennem disse Billeder have vi, som sagt, en levende Forestilling om Natur og Folkeliv i disse Egne. Og begge Dele ere i høj Grad værd at kjende. Hvem af os Danske hernede har ikke frydet os ved Synet af de dejlige Sabinerbjerge, som jævnt skraane ned mod den herlige Liriflod, der snor sig som et Sølvbaand gennem det solvarme og frugtbare Landskab, hvor Kornmarker og Vinhaver danne de rigeste Mosaikker. Og som Naturen fryder vort Øje, saa fylder Folkelivet vort Hjærte med den reneste Glæde over det umiddelbare, sunde og naturlige Liv, hvor ranke ere ikke disse Mænd, og hvor straaledede ikke disse lysklædte Kvinder af Sol og Arbejde. Jo, den er vel rejst, som kommer hertil, og navnlig er *Zahrtmann*, som fandt Stedet og atter og atter vender tilbage, paa en ganske særlig Maade knyttet til den lille By og kjendt og afholdt mere end nogen anden Fremmed. Det er betegnende, at da for et Par Aar siden to schweiziske Malere kom hertil, bleve de ved Byens Indgang venlig hilste og adspurgte om Signor Kristianos Befindende. At de ikke skulde kjende ham, faldt Ingen ind. Til Tak for al den Venlighed, *Zahrtmann* har mødt, begyndte han for et Par Aar siden at male et stort Madonnabillede, som han Aaret efter fuldendte og bestemte til en ny Kirke, som uden Penge midler rejste sig her, deryed at hver Enkelt arbejdede paa den, naar han havde Tid, en ligesaa smuk som

sjælden Byggemaade. Endelig iaar kom da Indvielsesdagen for den ny Kirke, en 4 Dages Fest sluttede sig dertil, og Alles Forventning var spændt til det Yderste, talrige Fremmede strømmede til, og Byens Befolkning voxede for et Par Dage til mere end det dobbelte. For at gjøre Alt saa højtideligt som muligt, og for at hædre Zahrtmann, blev det bestemt at føre Billedet fra Huset, hvori det var malet, til Kirken i Procession, ligesom der ogsaa i denne var gjort forskjellige mindre Afvigelser fra katholsk Kirkeskik for at sikre Billedet den bedste Plads og gunstigste Belysning. Om Morgen indfandt en Biskop og et Par andre Prælater sig for at indvie Billedet. Om Eftermiddagen fandt Afhentningen Sted. Først kom Præsterne, derpaa to store Musikkorps i straalende Uniformer med klingende Spil, og endelig en talrig Skare, som fuldstændig fyldte den snævre Gade. To lysklædte, solbrune Bønderpiger, som hamonerede godt med Billedet, bar dette, hjulpet af en forsigtig, men overmaade kraftig Matrone.

Sognepræsten traadte frem, svingende Røgelsekarret, og under sine Medhjælperes Sang foretog han forskjellige Ceremonier, hvorpaa Billedet bares frem, umiddelbart efterfulgt af Kvinder med store Voxkjærter i Hænderne. Hoved presseses mod Hoved i den lille Gyde for ret at se, Vinduer og Døre vare pakfulde i hvert Hus, og Skridt for Skridt drog det højtidelige Optog op imod Kirken. Vi Danske, som fulgte med i Processionen, grebes uvilkaarligt af den festlige og alvorlige Stemning, som hvilede over det Hele, og en sand Glæde for os var det at se den store Andagt og Begejstring, hvormed den nye Madonna modtoges af Alle. Hvilket Liv og hvilken Farverigdom, næsten blændende for et nordisk Øje.

Ankomne til Kirken, ventede vi omtrent en halv Times Tid, indtil Gejstligheden, under Sang og Bøn og Paakaldelse af alle de Hellige, ligesom havde erobret

Kirken for Menigheden og indviet den til Gudsdyrkelse, saa førtes Madonnaen ind og anbragtes som Altertavle paa Højalteret, medens de medfølgende Helgenbilleder opstilledes langs Væggene. Overordentlig smuk var den Virkning, Billedet gjorde her, straalende oplyst af en Række Voxlys, i fuldstændig Harmoni med de lyse Vægge og det enkle Rum. Kompositionen er ganske simpel. Madonna holder Kristus foran sig, ligesom visende ham frem til Menigheden, og medens Alt er fuldstændig symetrisk og regelmæssigt, giver en svag Bøjning af Madonnas Hoved, som den eneste Uregelmæssighed, pludselig Billedet Liv og Ynde. Farven virker hel og harmonerer godt med Figurernes Udtryk. Den lille Kirke var i et Øjeblik propfuld og vedblev at være det, thi efter endt Gudstjeneste forbleve Mange derinde for at afvente Aftenens store Begivenhed, et pragtfuldt Fyrværkeri, som skulde finde Sted umiddelbart foran Kirken. Jeg talte med Forskjellige, baade Præster og Bønder, og der var en almindelig og oprigtig Glæde og Beundring over det Billede, Zahrtmann havde skjænket dem; der blev derfor ogsaa den følgende Dag afsendt en telegrafisk Hilsen og Tak til ham fra Byen. Hvor lykkeligt for Enhver af os, naar en Dansk i Udlandet er afholdt og hans Arbejde saaledes beundret som i dette Tilfælde, hvilken Støtte for vor Selvfølelse at se, at ogsaa vi udadtil ere en levende og producerende Nation med Ret til at leve og agtes i Kraft af vort Arbejde. Gid det hyppig maa ske.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Stuttgart. »Oberschwäbischer Anz.« meddeler om Jesuitpater Grev *Friedrich von Waldburg-Wolfegg-Waldsees* Primitis: »Som Skik og Brug ved Primitser modtage Primitiantens Forældre, Søkende og mange af hans

Slægtninge af hans Haand den h. Kommunion. Det var et gribende Øjeblik, som uden Tvivl har gjort et dybt Indtryk paa det tilstedeværende Folk. Ved Middagsbordet paa Slottet udbragte Fyrst *Zeil* Pavens og Biskoppens Skaal og mindede om, at Huset *Waldburg* i dets 700aarige Bestaaen havde skjænket Kirken 5 Ordenspræster, 27 Domherrer, 7 Biskopper, 1 Ærkebiskop og 1 Kardinal. Paa en aandrig Maade lovprieste Grev *Constantin Zeil* Jesuitordenen og dens Virksomhed. Kirkens Fjenders Kampraab lyder: »River Korsene ud af Jorden«. Jesuiternes Feltraab derimod er: »Planter Korsene overalt paa Jorden«. Om faa Dage maa Primitianten atter forlade os; han tør ikke udøve sit Embede som Præst i sit Hjemland; han maa drage til et fremmed Land. Da føler man noget af hin »det indre Menneskes Knurren«, om hvilken *Mallinckrodt* engang har talt. Vi og de Tusinde, som idag ere strømmede sammen, forlange og fordre Jesuiternes Tilbagevenden baade som vor Ret og som deres Ret, som vor Ret, fordi de ere vore Brødre og Slægtninge; som deres Ret, fordi ogsaa de kunne gjøre Krav paa enhver tysk Mands Ret og Frihed.

Fyrst *Wolfegg* takkede i dybtbevægede Ord Alle og Enhver, der havde bidraget til, at Dagens smukke Fest var blevet saa vellykket: Gud, Gejstligheden, sine Sønners Lærere og Opdragere og alle Fstedeltagerne. Tilsidst rejste Primitianten sig; man havde idag med saa mange Ord dvælet ved Storheden af det Offer han havde bragt. Vel sandt, det var et Offer, et saadant, til hvilket Menneskekraft alene ikke strakte til. Gud selv havde gjort store Ting imod ham; uden Gud vilde han intet være. Naar Frelseren engang har sagt: Hvo som forlader Fader eller Moder eller Broder eller Søster, skal erholde hundredfold Løn, saa skulle ogsaa Forældrene, der hengive deres Søn som Gave, selv blive belønnede hundredfoldig derfor; han troede,

at hans Forældre idag allerede havde smagt en Del af denne store Løn . . . Den nationalliberale Avis: »Magdeburger Zeitung« knytter til denne Primitis følgende Bemærkning: »Den her nævnte Grev *Waldburg* var som Fyrsten af *Waldburg-Wolfegg-Waldsees* ældste Søn ved sin Fødsel bestemt til at være hans Efterfølger som »Standesherrschafsbesitzer« (Lehnsejer), men har i en Alder af 26 Aar givet Afkald paa Arvefølgen og er bleven Novitse hos Jesuiterne. Foruden ham har Jesu Selskab iblandt Andre til Medlemmer Grev Hermann til *Fugger-Glött* og Prins Wladislaw *Radziwill*. Endnu for kort Tid siden har en tidligere præussisk Lieutenant, Prins zu *Hohenlohe-Waldenburg*, besluttet sig til at blive Præst.

Prinds Gustav zu *Hohenlohe-Schillingsfürst* og Grev *Schönborn*, Fyrst-Ærkebiskop af Prag, ere Medlemmer af Kardinalkollegiet.

Grev Bernhard zu *Stolberg-Stolberg*, en Onkel til ovennævnte Grev *Waldburg*, er Jesuitpater i Gefle; Grev Robert von *Nostitz-Rhyneck* i Feldkirch. Grev August zu *Waldburg-Wolfegg-Waldsee* er Domherre i Rottenburg og var en Tid lang Medlem af Centrum i Rigsdagen.

Prinds Eduard *Radziwill*, ligeledes tidligere Medlem af Centrum, den forhenværende »Vikar af Ostrowo«, er Benediktinermunk. Man kunde med Lethed tjene med en længere Fortegnelse, navnlig om man i den endnu vilde optage de kvindelige Medlemmer af den høje tyske Adel, der f. Ex. af Familierne *Schwarzenberg* og *Radziwill* og *Stolberg* ere indtraadte i Nonneordener.« (Dr. H.)

England. Kardinal *Vaughan* agter nu for Alvor at paabegynde Opførelsen af *en katholsk Domkirke i Westminster* (London). Hans Forgænger, Kardinal *Manning* har før sin Død indsamlet 55,000 Pund Sterling, som vare tilstrækkelige til Kjøbet af en $4\frac{1}{2}$ Acre

stor Byggeplads i Westminster. Den købte Grunds Værdi er nu imidlertid stegen til 300,000 Pund Sterling, saa at Renterne, som den overflødige Del af Byggepladsen udbringer, foreløbig kunne dække Byggeomkostningerne. Med Domkirken skal der forbindes et Benediktinerkloster. Den nye Domkirke skal blive det herligste kirkelige Byggeforetagende, som nogen Sinde er blevet udført i London siden St. Pauls Kirkens Opførelse.

Katholicismen gjør Dag for Dag glædelige Fremskridt i England. Siden den h. Faders højtidelige Opfordring til Gjenforening med Moderkirken (Encyklika til Fyrsterne og Nationerne) udfolder der sig i alle de engelske Samfundsklasser en vidunderlig Iver for at hidføre Virkeligheden af dette Leo XIII.s Ønske. En opmuntrende Kjendsgjerning er den høje anglikanske Gejstligheds øjeblikkelige store Interesse for Spørgsmaalet angaaende Gyldigheden af de anglikanske Ordinationer, og ogsaa den sympatetiske Modtagelse, som Opførelsen af en katholsk Domkirke midt i Englands Hovedstad finder endog blandt Anglikanerne.

— Atter har en opsigtsvækkende *Konversion til den katholske Kirke* fundet Sted blandt den anglikanske Gejstligheds Rækker, idet den anglikanske Sognepræst i Frederictown i Canada, *Alexander Finlow* er vendt tilbage til Moderkirken. Han har i den Anledning rettet en længere Skrivelse til de tre Sogne, som han havde Omsorg for, hvori han udtaler sin Tak og tillige angiver Grundene, hvorfor han er vendt tilbage til Catholicismen. Finlow angiver følgende Grunde: 1. at det er en Umulighed at opnaa *en* Tro indenfor den anglikanske Kirke; 2. denne Kirkes falske Tolerance, idet den tæller i sit Skjød saa og saa mange Sekter, med Troslærdomme, der ligefrem modsige hverandre; 3. de heftige Stridigheder angaaende saadanne fundamentale Trossandheder, som f. Ex. om Altrets h. Sakramente;

4. Synet af saa mange dannede Mænd, som gruble og stndere, uden at naa til Sandheds Erkjendelse; og af Biskopper, Præster og Lægmand, som alle have hver sin Mening, sit Syn paa Troen, — enhver naturligvis det eneste sande Syn; 5. den fuldstændige Mangel paa en øverste Voldgifts-Dømstol, efter hvis Afgjørelser Alle have at rette sig, og som Alle maa anerkjende; 6. den deraf følgende Nødvendighed, at Enhver nu maa stole paa sin egen Dom. Rev. Finlow har ved sin modige Offentliggjørelse af disse Grunde, som ingen Katholik forbauses over, naturligvis vakt stor Forbitrelse blandt visse Folk; men hans Mod maa ydermere anerkjendes, fordi han ved sin Konversion og ved denne Offentliggjørelse ikke bløt har mistet sin velbetalte Stilling, men ogsaa sine bedste Venner. Han har til Gjengjæld vundet det Kostbareste — det faste Grundlag for det evige Liv i den sande Tro.

— Medlemmernes af Broderskabet til Vorfrue af Ramson, som allerede tæller over 60,000 Medlemmer, skjønt det kun har bestaaet i tre Aar, foranstaltede for nylig i London en meget smuk Procession, hvori næsten 10,000 Personer toge Del. Processionen gik ud fra de engelske Martyrers Kirke i Great Prescott Gaden, drog gjennem de mest befærdede Gader i den indre By, standsede ved forskellige Steder, som ere indviede ved Mindet om katholske Martyrer, f. Ex. Thomas Morus og Biskop Fisker, og vendte i samme Orden tilbage til Martyrkirken. Under hele Processionen holdt Politiet Orden og vaagede over, at Deltagerne i Processionen paa ingensomhelst Maade bleve forulempede; men denne Forsigtighed var overflødig, thi blandt de *Tusinder af Anderledestroende*, som stode opstillede i de Gader, Processionen drog igjennem, tillod ikke en Eneste sig den mindste Uærbødighed, de *Fleste* blottede endog deres Hoveder, og Mange *knælede*, ligesom Katholikerne gjorde det. Det var en ny Triumf for

den katholske Kirke i England og et Bevis paa den store Sympati, som mange Protestanter nære overfor den katholske Religion og dens ophøjede Ceremonier.

Berlin. Henimod Slutningen af Aaret bliver det 300 Aar siden den svenske Konge *Gustav Adolf* blev født. I den Anledning havde »Reichsanzeiger« (den officielle tyske Avis) bragt en Notits i den »ikke-officielle« Del, som opfordrede til ogsaa at fejre denne Dag i Tyskland. Herpaa svarer »Germania«: »Hvad Svenskerne tænke om Gustav Adolf og hvorledes de ville fejre 300Aarsdagen for hans Fødsel, bliver deres Sag; og skal heller ikke beskæftige os videre her. Men en bestemt *Protest* rejse vi mod, at Rigets og den preussiske Statsstyrelses officielle Organ optræder paa en Maade, der er *en Haan mod al virkelig Patriotisme* og *national Æresfølelse*, idet Bladet paa denne Maade forherliger *Tysklands Ødelægger*, som tilligemed sine Horder har bragt usigelig Ulykke over Fædrelandet. Allermindst kan den Omstændighed, at den berygtede svenske Konge *af politiske Grunde* optraadte som Protestantismens Beskytter, retfærdiggjøre denne højst *upatriotiske* og for næsten Halvdelen af det tyske Riges Befolkning dybt krænkende Handlemaade fra det officielle Blads Side, som ingenlunde er det officielle Organ for Protestantismen, men for den paritetiske Statsstyrelse. Vi udtale den bestemte Forventning, at man paa vedkommende Steder vil vide at forebygge en Gjentagelse af slige grove *Misgreb*.«

Italien. I Turin afholdtes i Begyndelsen af denne Maaned en *eucharistisk Kongres*, ved hvis højtidelige Aabning 48 Biskopper vare tilstede. Kongressen talte over 3000 Deltagere.

— Paven beskæftiger sig for Tiden meget ivrigt med de *skismatiske Kirkers Gjenforening med Rom* I dette Øjemed agter han i Følge »Polit. Corr.» at sammenkalde *samtlig Patriarker* for de forskjellige øster-

landske *unerede* Kirker til et Møde i Rom, for at raadføre sig med dem om Opnaelsen af dette Maal.

— Liberale Blade pleje at betegne det som »Æventyr«, naar der i kathoiske Blade advares mod *Frimureriets antireligiøse Formaal*, og beskrive Frimurerordenen som et Samfund, der udelukkende beskæftiger sig med Velgjørenhedsformaal. Nu melder imidlertid »Figaro«, at der er sat en Bevægelse i Gang blandt *de italienske Frimurere*, for at forlange af Stormesteren *Lemmi*, at han skal udelukke Br. . . *Crispi* paa Grund af dennes Tale i Neapel. Vil Lemmi ikke give efter for Opfordringen, agter det italienske Frimureri at opsigte ham Huldskab og Troskab og at underordne sig den franske Storloge. Men Crispi har ikke gjort andet end at *tale* om *Gud* og udsende Løsenet: »Med Gud og Kongen for Fædrelandet«. Det har altsaa allerede været for meget for de italienske Frimurere!

— Kong *Umberto* har endelig valgt det fornuftige Parti at give efter i Henseende til sin Optræden overfor de af Paven udnævnte italienske Biskopper, idet det kongelige *Exequatur* (Tilladelse til at tage Bispedømmet og dets Indtægter i Besiddelse), som hidtil var blevet nægtet, nu er blevet givet til Patriarken af Venedig, Kardinal *Sarto*, Ærkebiskoppen af Majland, Kardinal *Ferrari*, Ærkebiskoppen af Bologna, Kardinal *Svampa*, og til Biskopperne af Arrezzo, Parma og Segni.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 30. September. 20. Søndag e. Pintse. Oktav af Kirkevielsesfesten. — **1. Oktober, M.*)** Remigius, Bekjender og Biskop. — **2. Ti.** Hieronymus, Kirkelærer. — **3. O.** Votivofficiet af St. Ansgar (Kl. 8¼ h. Messe for Ansgariusforeningen). — **4. To.** Franciskus af Assisi, Bekjender og Ordensstifter. — **5. F.** Placidus og Lidelsesfæller, Martyrer. (Kl. 8¼ h. Broderskabsmesse til Ære for Jesu guddommelige Hjærte; Aften Kl. 8 Broderskabsandagt og Rosenkrans). — **6. L.** Bruno, Bekjender og Ordensstifter.

Søndag den 7. Oktober. 21. Søndag e. Pintse. Rosenkransfest.

*) Paa Hverdage i Oktobermaaned bedes under Skolemessen Rosenkransen, det Lauretanske Litani og Bønnen til den h. Josef, paa Søndagene holdes om Aftenen Rosenkransandagt.

Mødreforeningen. Tirsdag den 2. Oktober Kl. 8 $\frac{1}{4}$ læses den h. Messe i St. Ansgars Kirke for Foreningens Medlemmer og Anliggende. — Efter Messen holdes et kort Foredrag for Mødrene.

Den eucharistiske Forenings Medlemmer anmodes om at møde til sædvanlig Tid i St. Ansgars Kirke førstkommande Fredag den 5. Oktober.

Elisabethforeningens Systue gjenoptager sin Virksomhed Mandag den 1. Oktober (Kl. 4 $\frac{1}{2}$ -7) i Forsamlingsværelset i St. Ansgars Præstebolig.

Rosenkransbroderskabet. Paa Rosenkransfesten (Søndag den 7. Oktober) holde Medlemmerne ligesom i de foregaaende Aar Fælleskommunion i St. Ansgars Kirke under den h. Messe Kl. 8, som frembæres for alle levende og afdøde Medlemmer af Foreningen. — Om Aftenen Kl. 6 gjenoptages den sædvanlige maanedlige Rosenkransandagt med Prædiken og Procession, hvori Jomfruernes Kongregation deltager. — Med Fælleskommunionen er paa denne Dag forbunden fuldkommen Afhad.

Jesu Hjertes Kapel (Stenosgade). De kateketiske Foredrag fortsættes atter fra Oktobermaaned af hver **Onsdag** Aften Kl. 8 præcis; første Gang Onsdag den 3. Oktober.

En Portion af **Kozlowskis Familielegat** for trængende Jomfruer og Enker af den herværende katholske Menighed er bleven ledig. Ansøgninger indsendes inden Udgangen af September. Skemaer erholdes og afleveres hos Hr. Kirkeforstander P. Stratbøcker eller hos Undertegnede.

J. Braun, Sognepræst.

Unio. Søndag den 30. Septbr. Møde i Vinterlokalet. — Den ordinære halvårlige **Generalforsamling** afholdes Tirsdag den 9. Oktbr. Eventuelle Forslag maa være indleverede til Formanden, Hr. Grosserer A. Hitzinger, Sølvgade 86, senest den 1. Oktober.

Foreningens 9aarige Stiftelsesfest fejres Søndag den 14. Oktober i Koncertpalæet med Festmaaltid (3 Retter & Vin), humoristisk Underholdning, Punch m. m. — Medlemmer betale 2 Kr. Besøgende i Henhold t. Ls § 5 betale 4 Kr. Adgangskort faas i Vinterlokalet samt hos

A. Hitzinger,
Sølvgade 86.
A. V. Günther,
Nørre Allé 11.³

H. Hoffmann,
Kjøbmagergade 48.
F. Jørgensen,
Gothersgade 41, Kjæld.

Literatur. Udkommen er og faas i Kommission hos Andr. Fred. Høst & Søns kgl. Hofboghandel (Gothersgade 49): **P. Laurentius Scupoli: Den aandelige Kamp.** Efter den italienske Original oversat paa Dansk. VII. 318 Sider. Med Tillæg af Messe-, Kommunion- og andre Bønner. Pris heftet 1 Kr. 25 Øre.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Toogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement. 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 40.

Søndagen den 7. Oktober.

1894.

Indhold: Hans Tavsens. † Giovanni Battista de Rossi. Efterretninger fra Ind- og Udland: Kjøbenhavn. — Bekjendtgjørelser.

Hans Tavsens eller den danske Luther.

(Fortsat.)

—o—

3. Tre reformatoriske Skrifter.

Til hans Prædikeneres Indhold kan man vel ogsaa slutte sig af den Tone, som hersker i Tavsens Skrifter fra denne Tid. 1. Hans første Skrift var Oversættelsen af Luthers saakaldte »*Himmelbrev*«.*) Det foregives skrevet af Kristus selv, der klager over, at de Kristne »ere saa faldne ham fra og have kastet den hellige kristelige Tro og intet beholdt deraf uden Navnet«, hvorefter han naadelig tilbyder dem Guds Naade og Ven-skab igen formedelst sit hellige Evangelium. De katholske Gejstlige kaldes deri glubende Ulve, hellige Øjenskalke, Sjælemordere, Besvigere; de siges at have »slæbt, draget og solet de Kristne igennem skidne Skærn Pytter efter deres egen Vilje og befængt dem

---

*) Findes i Smaaskrifter 1-22.

med den Lærdom, som de selv havde optænkt og opdrømt«. Der tales om »den Afgud Baal udi Rom«, om »antikristelig Skik«, om »Menneske Løgn og Tant« o. s. v. Vi erfare ogsaa, hvilke Pilgrimsrejser de Danske dengang plejede at gjøre: »Løb I ej fra Rom indtil S. Jakob, fra S. Jakob indtil Stjerneberg, derfra til Kippinge, fra Kippinge indtil Ry, fra Ry indtil Aabenraa.«

Henved Slutningen læses blandt andet: »Derfor samler Eder nu til Hobe... og holder Eder trøstelig under Fænniken, holder Eder efter den Klang, som høres af den Basun, hvilken jeg nu ved 10 Aar har ladet blæse formedelst mine Profeter og tro Tjenere*) det hellige evangeliske Ord mener jeg, som jeg nu lader udraabe og forkynde i den ganske Verden«...

Efter *Rørdam***) har ganske vist den her valgte Himmelsbrevsform noget stødende ved sig. Det samme finde ogsaa vi, især da Brevet skyldes en Reformators Pen, der som »ene og fuldkommelig Regel og Lov at leve og regere sig efter«, opstiller »den hellige Skrift, som kaldes Canonica scriptura«, og erklærer, at »intet ret kristent Menneske har anden Regel eller Lov behov til Retvished eller Salighed, end eneste Jesu Kristi Lærdom, som er den fornævnte hellige Skrift ublandet med Menneskens Gloser, Tilsæt og Paafund.«***)

Himmelsbrevet slutter med de Ord: »Givet af den øverste Himmerigs Trone paa min Faders højre Haand, Aar efter min menneskelig Fødsel 1528. Prentet i Viborg af Hans Wingartner.«

2. Fredag efter Kirmess Anno 1529 udkom hos den samme Bogtrykker Tavsens andet Skrift: »*Et kort Antsvar til Bispens Sendebrev af Odense, hvilket han*

*) o: Luther og hans Disciple.

**) Smaaskrifter af H. Tavsens VIII.

***) Tavsens 1. og 2. Artikel blandt de 43. Se *Rørdam*, Malmø-Beretningen 19. 20.

tilskrev de Borgere i Viborg og Aalborg raadendes dem at blive ubesvarede med denne evangeliske Lærdom, som Gud har nu af sin besynderlig Naade sendt os.»*) Tavsens havde fuldendt Skriftet første Adventsøndag (29. Nov.) 1528.

Uden Tvivl anmodet derom af Biskop Jørgen Friis, sandsynligvis paa Odense Herredag i August 1527, havde Biskoppen af Odense, Jens Andersen Beldenak, henimod samme Aars Slutning rettet en indtrængende Advarsel mod »den forløbne Munks og Kætters Morten Luthers Lære og Skrivelse« til Viborgs »Borgemester, Raadmænd og Menighed«. Han havde, siger han, hørt, at der var »nogle forløbne Munke der, som prædike samme Morten Luthers Kætteri«, og at en stor Part af Viborgerne desværre rettede sig efter samme Lære. Og dog kunde den Lære, som er *imod* den menige hellige kristne Kirkes Lære, ikke være Kristi, men kun Luthers og hans Disciples Ord. Enhver skulde derfor vel overveje, om han hellere skal rette sig efter Luthers o. s. v. Ord, eller efter den menige hellige kristen Kirke, og om han skulde sætte sin Salighed efter Luthers Lære og give sig fra den hellige Kirke, som han havde gjort. Biskoppen henviser dem dernæst til Kirkeforsamlingernes Afgjørelser og gjør gjældende, at de skrevne Evangelier paa ingen Maade kunde være den eneste Norm for Tro og Sæder; thi Kristus havde prædiket og ikke skrevet, og Kirken havde alt bestaaet i mange Aar førend Evangelierne vare til. Disse bleve senere af de hellige Fædre oversat paa Latin og udtydede; og efter deres Udtydelse maatte enhver Kristen rette sig. Han raader dem derfor at »stille den Tvedragt af, som de have for Haande«, og dersom de havde nogen Tvivl, da at skrive ham til; han vilde gjerne svare dem, paa det at de skulde blive gode kristne Mennesker, »som Fader og Forældre have været for« dem.

*) Trykt i Smaaskrifter 23-94.

Dette korte biskoppelige Sendebrev kjendes kun af Tavsens Svar, hvori han vilkaarlig inddeler det i 19 Afsnit, for desto virksommere at kunne gjendrive det. Det kan ikke nægtes, at Tavsens Svar er affattet i vel-talende og folkelig Stil; han vilde jo føre denne sin »Skrivelse for menige Mands Øren, som kunde være uvildige Dommere imellem« Biskoppen og ham -- en Appellation, om hvis Forkastelighed der ikke kan være nogen Tvivl. — Hvad saa Skriftets theologiske Værd angaar, saa forudsætter Tavsens som givet, hvad han maatte bevise, nemlig, at Luther og hans Disciple og derfor ogsaa han selv ligefrem have Ret og Lov til at gjøre alt, hvad der er sagt til Apostlene og deres retmæssige Efterfølgere, med andre Ord til at sætte sig op over Biskopperne og Paven under den ubeviste og ubevislige Paastand, at den lutherske Lære alene er den sande evangeliske.

Fra dette Standpunkt er det begribeligt, at Tavsens haaner Biskop Andersen og hans Embedsbrødre: »I og eders lige,« siger han, »bruge under et højt og helligt Navn eders mægtige Tyranni over os, sætte eder op baade som Guder og verdslige Fyrster og ville regere baade over Sjæl og Liv imod al Ret.« — »I tjene en ny fremmed Gud, det er Paven og eders egen Bug; ingen anden ere I nyttige enten med Ord eller Gjerninger. Jesu Kristi Evangelium foragte I skjændelig nok, ja I forfølge det med al Kraft, paa det I maa holde eders egen Pavelov ved Magt.« Han bebrejder Bispens hans »haarde Hjærte og forstokkede Blindhed, store Dønkelgodhed,*) Gjerrighed, Hovmod og andre skjændelige Laster«.

Hvor vidt Tavsens gaar i sine Anker mod *Paven* ses af følgende Udtalelse:

»Det var ikke gjort med nogle Punkter eller faa Artikler, at Paven havde forraadt os, som andre Kæt-

*) 3: indbildt Godhed.

tere havde gjort for ham; men han legede saa længe, at han havde taget nu paa det sidste den ganske hellige Skrift med alle Artikler og Indhold og lagde den under Bænken *) og satte sig i Guds Sted og gjorde sig til et Hoved over den hellige Kirke imod al hellig Skrift og Sandhed.***) Vilde vi have Synders Forladelse, da skulde vi have det af Paven; vilde vi have Himmerig, da skulde han sælge os det. Ja i hvad vi skulde have til vor Sjæls Velfærd, da skulde vi kræve det af ham. Summa summarum, han raadede og regerede over Gud og Guds Ord og haandterede alting efter sit eget Hoved, Buller og Breve, Love og Statuter. Men paa det vi skulde ikke fornemme saadant Bedrageri, da lod han læse Kapitler i Kirken af den hellige Skrift med stor Højtidelighed i kostelige Klæder og stor Pral, lod tænde Blus og give Røgelse o. s. v. Se, saa smurte han Gud om Munden med en Harefod, og gav ham og hans Ord saadant udvortes Pris, men med sit eget Ord regerede han Menneskenes Hjærter, Sjæle og Samvitigheder tvært imod al Guds Lov og Ret.«

Om det *ny Testaments* Skrifter og de *hellige Fædres* Fortolkning læses i 16. Afsnit:

. . . . »Evangelisterne skreve Kristi Ord og Geringer, og somme af Apostlerne skreve og forfattede i maadelige og faa Sendebreve Summen og Meningen paa deres kristelige Prædiken; det lode de kristne Mennesker efter sig for et Komment og Glose, som skulde være dem en vis, klar og forstandig Udtydning***) paa den ganske hellige Skrift i det gamle Testamente, saa

*) Hos Janssen, Geschichte des deutsch. Volkes. VII. 535. n. 6 nævnes fra 1466-1518 14 højtyske, og fra 1480-1522 4 plattyske Udgaver af Bibelen, som dog vel ikke alle laa under Bænken.

**) Der staar dog Jo. 21, 15-17: „Vogt mine Lam, vogt mine Faar.“ Ifr. Matth. 16, 18. 19.

***) Hvorfor og hvorfra da den Mængde forskellige Skriftfortolkninger, som findes hos Lutheranere?

at man ingen anden Udtydning, eller Forklarelse skulde have behov. Nu ere eders *hellige Fædre* komne og have indgivet Almuen, at Skriften var saa tung, at ingen kunde forstaa den uden hvem de vilde oplade den. Der have de draget og sølet den igennem fule og skidne Skarnpytte, som er deres menneskelige Meninger og gode Tykke: hvad de have drømt om Natten, det have de skrevet op om Dagen, saa at de have faret saa ynkelig med Skriften, at den næppe kan kendes for den som den er.«

At Tavsen i Modsætning dertil priser *Luthers Skriftfortolkning*, skjønt han nylig havde sagt, at man *ingen* Udtydning har behov, forstaar sig af sig selv.

I fjerde Afsnit forsvarer Tavsen sig mod Beskyldningen, at han skulde være en »*forloben Munk*« :

»Jeg staar til, at jeg har været i et Kloster, des værre; var jeg Munk eller ej, det lader jeg den gode Herre og de Dannemænd i Antvorskov svare til. Men hvor godt Skel jeg havde til at give samme Kloster over, det vil jeg vel sige eder med faa Ord. I min Daab besvor jeg mig til Gud, at han skulde være min Herre og elskelige Fader, og jeg hans lydige Kreatur og kære Barn for Kristi hans kære Søns Skyld, at jeg skulde tjene og dyrke ham aleneste efter hans Ord og ikke efter mit gode Tykke eller noget menneskeligt Paafund. Se, *denne Lydelse opsagde jeg ham* og gav mig under en Mands Lydelse, at jeg skulde gjøre hvad han bad mig, heller det være Gud med eller imod.*) Dertil med vedersagde jeg ogsaa Jesum Kristum med sin Fortjeneste og Værdskyld og lod mig tykke, at jeg kunde vel selv fortjene mig saa meget og mer end jeg havde behov til Salighed, med mit Kors og Klosterregel, Messer og Korsang o. s. v. Jeg lovede

*) Lydighed loves Forstanderen kun som Guds Stedfortræder; og derfor kan og tør den aldrig forpligte til at begaa nogen Synd. Det vidste Tavsen meget godt.

ogsaa *Fattigdom*, saa at jeg vilde bo i store kostelige Stenhuse og kongelige Paladser, æde og drikke kræselig, slide leydsk og londherst*) og bruge alt det, mit Liv lystede; men at jeg vilde plat intet have at give andre**), at jeg vilde tjene mig selv og være ingen anden nyttig eller brugelig***), tvært imod Guds Bud. Se, min kjære Herre, der var jeg en falsk forløben Kristen*1); den Lydelse, jeg havde lovet Gud, lovede jeg nu et Menneske, den Tro, jeg tilforn satte til Kristus, den satte jeg nu paa mit Klosterlevned; dersom jeg skulde have tjent mit Jævnmenneske, der tjente jeg mig nu selv, saa at her var hverken Tro eller Kjærlighed paa Færde.«

Med Hensyn til sit *Kyskhedsløfte* siger Tavsens i 9. Afsnit kun: »Lyde Kristi Ord ej saa, at ingen skal tvinges til jomfruelig Kyskhed, i hvad Stand han eller hun er udi?«*2)

*)o: Klæde fra Leyden og London. — Det var dog vel ingen Synd!

**) Vel ikke den enkelte Broder, men Forstanderen eller Klosteret paa alle enkeltes Vegne, uddelte jævnlig Almisser; især var det Tilfældet i Herreklostrene. Derom skrev Paulus Heliæ „imod Malmøbogen“ (Secher 501): „Aldrig skulle Klostre komme under et bedre Brug, end de været have; de have husvalet mange bedrøvede Hjærter og laant Herberge mange fattige Mennesker og tørret mangan fattig Mands Kaabe, som man plejer at sige. Og hvor de komme under et andet Brug, end de nu ere, da skulle de næppeligen vorde fattig og rig, læg og lærd saa aaben en Keller, som de nu ere og længe været have. Der æder og drikker imellem Aar og Dag med Kloster og Kirkens Klerkeri saa mange fattige Mennesker, at hvor de ikke havde det Tilhold, da skulde mangan Stakkel lide stor Hungers Nød og megen anden ynkelig Armod.“

***)Og dog lod hans Prior ham prædike, og som der menes, til stor Gavn for Viborgerne.

*1) I 1524, da han hørte Luther, havde Tavsens indset alt dette. Hvorfor forblev han da endnu i fulde to Aar i Klosteret?

*2) Vi tro dog ikke, at nogen kan finde denne Ordlyd i Evangelierne. Citeret er Matth 19. Mod Tavsens taler klart 1. Tim.

Han tilføjer i 4. Afsnit: »Ikke kunde I heller med Skjel kalde mig en *forløben Munk*, men meget mer forvist og fordreven,*) som vel ogsaa er bevisligt, om behov gøres. Endog jeg vilde og plat intet skamme mig derved, om jeg havde end forløbet mit Kloster, efter den ukristelige Skik, der holdes udi.«

Kirkeforsamlingerne forkaster Tavsens ligefrem i sit 15. Afsnit, »ja den ringeste Bonde, som eders Prædiken hører, kan og maa dømme, om I sige ret eller uret, om han ellers er en Kristen, og ikke aleneste eder, men over Paven og alle hans Kardinaler, ja over Gabriel Engel med alt Himmerigs Herskab og alle dem, som føre nogen Lærdom, som rører Sjæl og Salighed paa . . . . Den Udtydning, som Apostlene gjorde paa den hellige Skrift, annamme vi gerne . . . I hvo den lægger nu lige saa ud, da annamme vi gerne hans Ud-læggelse . . . . men gør han det ikke, da lade vi ham fare med sin Udtydning, havde han end baade bred og høj spids Hat paa og end de 3 Kroner med.«

Hvad Tavsens havde til Hensigt med dette saa lidt theologiske Skrift, opnaaede han uden Tvivl; han ophidsede sine Tilhørere end mere mod den katholske Gejstlighed og bestyrkede dem i deres Oprør. — I velgjø-

5. 11: „Men hold yugre Enker borte; thi naar de ere blevne overmodige i Kristus, ville de giftes, idet de paadrage sig Dom, fordi de have sveget den første Tro.“

*) Baade Block og den samtidige Krønike om Graabrødrenes Udjagelse berette, at Tavsens frivillig forlod Klosteret, og ikke blev forvist eller fordreven. „Tavsanus . . . sub finem concionis quodam die in quanto periculo versaretur exponens, petiit ut . . . auditores dispicerent . . . ut in tutiorem locum reciperetur. Tum licet plurimi civés id officii cum vitæ discrimine libenter ipsi præstitissent, in ædes domini Petri Trani proconsulis commigravit, ejus cum auctoritate tum amicorum copia ratus se munitiorem fore“ (Block). — „Quodam die, finita concione, deposito in ecclesia superpelliceo, cum civibus suæ concionis auditoribus inde recessit“. (Cronica expulsionis Minoritarum).

rende Kontrast til hans Skrift staar den rolige og be-sindige Tone i Biskoppens Sendebrev.

3. Endnu et tredje, men heldigvis fredeligt Skrift udgav Tavsén i Viborg, nemlig: »*En kristelig Fadzon (Maade) at kristne Børn med.*«*) Det er næsten kun en dansk Oversættelse af den katholske Ritus ved Daaben. Alle Ceremonierne: Besværgelse af Djævelen, Korstegn, Salt, Spyt med Ordet Ephpheta (Mark. 7, 34), dobbelt Salvelse med Olje, hvidt Klædebon**) og Lys tillige med Daabens Form og Materie ere bibeholdte. I Indledningen erklærer Forfatteren, at den store Ugu-delighed, som findes ikke blot hos gamle, men ogsaa hos unge, fornemlig har sin Grund i, 1) at man ikke trolig har bedet for Barnet i Daaben, 2) at Fadderne ikke have forstaaet, hvad Døbe-Faderen talte over Bar-net. Han havde derfor udsat det paa Dansk og for-klaret de Tegn, som bruges ved Daaben, for at baade Præsten nødes til at gjøre sig større Flid, og Fadderne kunne af Hjærte bede de samme Ord, som Præsten beder med Munden. Daaben, siger han, kunde godt fuldkommes uden Kors, Olje, Lys o. s. v.; thi i den var intet nødvendigt uden en kraftig kristelig Bøn for Barnet***) og Vand.

(Forts.)

---

*) Der er kun en Afskrift til (Kgl. Bibl. Tottske Slg. 4. 126), hvori Skriftet siges at være prentet af H. Wingartener 9. Dec. 1528.

**) Det bestaar hos Tavsén i en hvid Hue, som sættes Barnet paa Hovedet.

***) At en kraftig Bøn for Barnet skulde være nødvendig i Daaben, er en af Tavsén gjort Tilsætning; i Skriften findes denne Nødvendighed ikke omtalt. Overgydning med Vand under Udtalelse af Ordene: „Jeg døber dig i Faderens og Sønnens og den Helligaands Navn“ ere de eneste nødven-dige Betingelser til Daabens Gyldighed.

† Giovanni Battista de Rossi.

—o—

Den berømte italienske Oldgransker *G. B. de Rossi*, som er afgaaet ved Døden den 20. f. M., var født i Rom den 23. Febr. 1822 og modtog der sin videnskabelige Uddannelse. Han beskæftigede sig navnlig med arkæologiske Studier og offentliggjorde sine første Arbejder i lærde Tidsskrifter. I Førstningen behandlede han navnlig de kristne Indskrifter fra det første Aarhundrede og rettede derefter sin Opmærksomhed paa den grundige Undersøgelse af de romerske Katakomber. De epokegjørende Resultater af hans Forskninger ere blevne offentliggjorte i hans Værker: »Inscriptiones christianæ urbis Romæ septimo seculo antiquiores« (Rom 1857 ff.); »Roma sotteranea christiana« (Rom 1864-67); »Musaici christiani« (Rom 1872 ff.). Rossi var Professor ved Universitetet i Rom og Medlem af det pavelige Oldgranskings-Selskab og Æresmedlem af mange lærde Selskaber i Udlandet.

De Rossis fornemste videnskabelige Virksomhed var uden Tvivl *Katakombe-Forskningerne*, et Studium. han optog efter den berømte Jesuitpater Marchi, som har været den videnskabelige Grundlægger af den moderne Forskning paa dette Omraade. De Rossis Resultater ere ligefrem enestaaende og de vare en Følge af en forbausende Lærdom i Forening med en utrættelig Flid og stor Dygtighed. De Rossi forstod ogsaa at interessere Pave Pius IX. for sine Foretagender; der blev udnævnt en særegen Kommission for Udgravningsarbejderne, og aarlig bevilgedes 18,000 Francs til Udgravning og Restaurering af Katakomberne. Ogsaa Pave Leo XIII. har trods de pekuniære Vanskeligheder aarlig bevilget en lignende Sum i nævnte videnskabelige Øjemed. Ved Hjælp af disse Understøttelser lykkes det da den store Forsker, lidt efter lidt i Løbet

af 40 Aar, at udgrave følgende Katakomber tillige med deres værdifulde Kunstskatte: Den h. Callistus og den h. Prætextatus' Coemeterier ved den appiske Landevej, Domitillas ved den ardeatinske, Priscillas ved den salariske, den h. Agnes' og Ostrianum ved den nomentanske og Pontianus Coemeterium ved den portuensiske Landevej.

I de ovenfor anførte Værker, saa vel som i et Antal mindre Skrifter, har han nedlagt Resultaterne af disse Forskninger. En af de Rossis store Fortjenester bestaar ogsaa deri, at han forstod at begejstre yngre Kræfter for den kristelige Arkæologi, at benytte dem som Medarbejdere og saaledes at uddanne et Antal begejstrede Disciple, som vare i Stand til at fortsætte det af ham begyndte Arbejde. Til hans Medarbejdere hørte saaledes de berømte Oldgranskere Stevenson, Marucchi, Arminelli o. A., ikke mindst hans egen Broder, den flittige og som Geolog bekjendte Michael de Rossi. Siden 1875 grundlagde de Rossi og den betydelige Forsker P. Bruzza regelmæssige arkæologiske Konferentser, som i 1878 efterfulgtes af en endnu vigtigere Institution under Medvirkning af flere yngre Arkæologer, det saak. »Collegium Cultorum Martyrum«, som havde sine Lokaler i det tyske Hospitium paa Campo Santo. Denne Institution, som blev grundlagt, for at ære og forherlige de hellige Martyrer, ligesom i gamle Dage, paa deres oprindelige Hvilesteder i de underjordiske Katakomber, udvidedes senere ved Grundlæggelsen af et Præste-Kolleg for arkæologiske og arkivaliske Studier. Paa denne og flere Maader har de Rossi med sin utrættelige Iver, rastløse Arbejdskraft og sit store Forsker geni hævet den arkæologiske Videnskab til en hidtil aldrig anet Højde og storartet udvidet Arbejdsmarken paa dette Forsknings-Omraade.

Enhver, som har opholdt sig i Rom og der har overværet en af »Cultorum Martyrum« afholdt Fest i Ka-

takomberne, vil stedse mindes den berømte katholske Lærde, naar han, efter at Højmesseu var bleven fejret over de Helliges Grave i et festlig smykket og med Voxlys hemmelighedsfuldt oplyst Katakombe-Kapel, stillede sig op i en Krog og holdt Festtalen. Paa flydende Fransk og med stedse stigende Begejstring talte han til de Fremmede, der vare forsamlede fra alle Verdens Lande baade videnskabeligt og religiøst opløftende om Dagens hellige Martyr. Man hørte ikke blot den Lærde, men ogsaa den barnligt troende, fromme Kristen. Hans Privatliv var rent, jævnt og ukunstlet, hans Optræden ligefrem ydmyg, og han kjendte intet til det Professor-Hovmod, som breder sig saameget i vore Dage.

Som alle store og sande Lærde var de Rossi udrustet med en vis Divinationsgave: hans Kombinationer, som støttede sig til alvorlige Overvejelser og en Mængde Jagttagelser, bleve næsten altid stadfæstede af Erfaringen. En af hans Opdagelser i denne Henseende drejer sig om to overensstemmende Indskrifter, som begge syntes at hidrøre fra Pave Damasus Kalligraf. Efter at den første af disse Indskrifter var bleven rekonstrueret, saa de Rossi snart, at det ikke var Originalen, men at man meget mere havde at gjøre med en Kopi, som var bleven forfærdiget efter at Barbarerne vare dragne bort fra Rom. Man vilde først ikke lade hans Mening gjælde for at være den rigtige; at den imidlertid var rigtig, beviser den Omstændighed, at man ti Maaneder senere fandt den Marmorplade, som bar den originale Indskrift.

Intet Under er det, at Verdens største Lærde ogsaa i høj Grad nærrede Beundring for de Rossi og ansaa ham for ufejlbar i Anliggender, som hørte til Arkæologiens Omraade. Da han for nogle Aar siden fejrede sit Jubilæum som Oldgransker, deltog alle Evropas betydelige Epigrafister, Arkæologer og Historieskrivere i Festlighederne.

Hele Roms Omegn blev paa en systematisk Maade undersøgt af de Rossi, og et nøjagtigt Kort optaget over Katakombernes Topografi og deres lange mørke Gange gennemforskede med den pinligste Samvittighedsfuldhed. Men ikke alene den theologiske ogsaa den profane Videnskab berigedes overordentlig af de Rossis Arbejder, eftersom disse udbredte Lys over en Mængde mørke Punkter i det romerske Liv i de første Aarhundreder af den kristelige Tidsregning. Hans Arbejder bragte ogsaa nye Beviser for Døgmernes og den katholske Gudsyndelses apostoliske Oprindelse for Dagen. Alle Vidnesbyrd, som de Rossi hentede fra Arkæologien eller Epigrafien, stadfæste den katholske Tradition.

Hans Hovedværk er uden Tvivl »*Roma sotteranea*« (det underjordiske Rom). Det hører til det Slags Værker, i hvilke store Aander med genial Skarpsynethed pludselig udrive Begivenhederne i længst forsvundne Aarhundreder fra Aarhundredernes Søvn og Glemsel og paa ny fremtrylle dem for Sjælen. Førend Schliemann havde udgravet Mykenæ og Troja, paa samme Tid som Franskmanden Mariette-Bey opdagede Faraonernes gamle Ægypten ude ved Pyramiderne i Ørkensandet, kastede de Rossi Lys over Katakombernes kristne Rom og Pavernes Grave fra Kejser Alexander Severus indtil Konstantin.

Man hilste hans Opdagelser med Begejstring. Pius IX. drog Omsorg for, at Mindesmærkerne, som vidnede om de kristelige Hertes Kampe og Sejre, blev omgivne med tilbørlig Ære og Agtelse. I det store Lateran-Palads indrettede de Rossi med Pavens Tilladelse et Museum for kristelige Oldsager fra Katakomberne og som ifølge Louis Veuillots Udtalelser kan betragtes som en af de mest veltalende Bøger, som nogen Sinde er bleven skrevet. Thi disse Indskrifter fra Katakomberne ere, naar de ordnes og forklares, en slaaende Apologi for Kristendommen i Almindelighed og Katholicismen i

Særdeleshed. Veuillot skrev i denne Henseende: »Rossi er en af de sandfærdigste, største og elskværdigste Lærde, som nogen Sinde har været til. Han er ifølge Guds Raadslutning kommen i det rette Øjeblik, for atter at udgrave, udfolde og læse hint uhyre Bind, som indeholder Kristendommens første Tider og som næsten var gaaet fuldstændig tabt. Hans Videnskab er genial. Den véd forud, hvad den vil opdage, den kjender det, som den opdager, og skjønt den ved, at den bærer Vinger, forsmaar den dog ikke, naar det er nødvendigt, at skride langsomt fremad og under Anvendelse af den omhyggeligste videnskabelige Methode at søge Bekræftelsen af det, som den har skuet i Aanden . . . . Han har blottet den katholske Kirkes Rødder . . . . Han viser dem frem, idet han fordyber sig direkte i Evangeliet . . . Om de Rossi kan man paa en vis Maade sige, at han baade er den ældste Apologet og den yngste.«

Videnskaben har mistet en stor Mand, hvis Fortjener blev anerkjendte blandt alle Nationer. Hvad der navnlig maa glæde os, Katholiker, er, at han var lige saa stor Kristen som Videnskabsmand. Sit hele Liv har han virket for sin katholske Tro. Den ringe Formue, han besad, anvendte han paa Udgravninger og Undersøgelser i Haab om at finde nye Vaaben, med hvilke Kirkens Fjender kunde overbevises og besejres. Og hvor ofte er dette Haab ikke gaaet i Opfyldelse! Maatte han hvile i Fred!

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Kjøbenhavn. I Anledning af de forstaaende *Forstander- og Suppleantvalg*, som ville finde Sted i St. Ansgars Menighed sidst i Oktober eller i Begyndelsen af November, minde vi Menighedens Medlemmer om

følgende Bestemmelser i »*Regulativ* for den katolske Menighed i Kjøbenhavn's kirkelige Forstanderskab og Skolekommission«:

Aktiv *valgberettiget* er enhver katolsk Mand, som 1. har fyldt sit 25. Aar og mindst i 3 Aar har været Medlem af den herværende katolske Menighed; 2. hverken har modtaget nogen urefunderet Understøttelse af det offentlige Fattigvæsen eller af Kirkens Legater, som bortgives af Forstanderskabet; 3. det sidste Aar før Valget har betalt i det mindste 2 Kroner i Præstepenge eller frivillig Kirkeskat; 4. er i Myndighedstilstand og har fri Raadighed over sin Ejendom; 5. ikke har lidt nogen vanærende Straf uden at have opnaaet lovlige Æresoprejsning; 6. ikke vitterligen forsømmer sin Paaskekommunion.

Til *Forstander* eller *Suppleant* kan enhver katolsk Mand blive *valgt*, som foruden de ovennævnte Betingelser endnu opfylder følgende, nemlig at han 1. i de sidste 5 Aar har været Medlem af den katolske Menighed i Kjøbenhavn, og ejheller ved sit Opholdssteds Fjernhed er forhindret i at opfylde de en Forstander paahvilende Pligter; 2. har opnaaet 30 Aars Alderen; 3. i de sidste 3 Aar før Valget har ydet et Bidrag til Præstepenge; 4. har en aarlig skattepligtig Indtægt af i det mindste 1200 Kroner.

En Fortegnelse over de ifølge ovenstaaende Bestemmelse *Valgberettigede* og *Valgbare* vil efter Bekjendtgjørelse her i Bladet blive henlagt i 8 Dage til Gjennemsvn for Enhver i Forstanderskabets Forsamlingsaal i St. Ansgars Præstebolig. Anser Nogen sig for med Urette at være forbigaaet, maa han i Løbet af de 8 Dage henvende sig til Forstanderskabet, som afgjør, hvorvidt hans Indsigelse er begrundet eller ej. Valgretten kan kun udøves i egen Person af den Vedkommende, men ikke ved mundtlig eller skriftlig Befuldmægtigelse. Diskussion maa ikke finde Sted ved Valghandlingen. Forstanderskabet varer i 9 Aar. Efter Valget af Forstandere vælges *Suppleanterne*. Valget sker ved absolut Stemme flerhed, saa at kun de erkjendes for valgte, som erholde over Halvdelen af de Tilstedeværendes Stemmer. De Valgte stadfæstes af den kirkelige Øvrighed.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 7. Oktober. 21. Søndag e. Pintse. Rosenkransfest. *)
 (Ansgarius-Bonifacius-Kollekt til Bedste for de kirkelige Anstalter her i Landet). — **8. M.** Birgitta. Ordensstifterinde. — **9. Ti.** Dionysius og Lidelsesfæller, Martyrer. — **10. O.** Franciskus af Borgia. Bekjender. — **11. To.** Votivofficium af det allerhelligste Sakramente. — **12. F.** Ferialdag. — **13. L.** Eduard, Bekjender.
Søndag den 14. Oktober. 22. Søndag e. Pintse. Callistus. Pave og Martyr.

*) Paa Hverdagene i Oktobermaaned bedes under Skolemessen Rosenkransen, det Lauretanske Litani og Bønnen til den h. Josef, paa Søndagene holdes om Afteneu Rosenkransandagt.

Rosenkransbroderskabet. Paa Rosenkransfesten (Søndag den 7. Oktober) holde Medlemmerne ligesom i de foregaaende Aar Fælleskommunion i St. Ansgars Kirke under den h. Messe Kl. 8. som frembæres for alle levende og afdøde Medlemmer af Foreningen. — Om Afteneu Kl. 6 gjenoptages den sædvanlige maanedlige Rosenkransandagt med Prædiken og Procession, hvori Jomfruernes Kongregation deltager. — Med Fælleskommunionen er paa denne Dag forbunden fuldkommen Afhad.

— Onsdag den 10. Okt. Kl. 8 $\frac{1}{4}$ læses i St. Ansgars Kirke en h. Sjælemesse for Broderskabets afdøde Medlem, Enkefru Cecilie Chr. Andersen, som anbefales til Menighedens Forbøn.

Jesu Hjertes Kapel (Stenosgade). Fra Oktobermaaned af indtil Paaske holdes hver Søn- og Helligdag Kl. 6 Prædiken og Sakraments-Andagt i Kapellet.

St. Josefs Gilde. Alm. Møde for alle Brødre: Mandag den 8. Okt. Kl. 8 $\frac{1}{2}$ Aften. Med dette Møde agtes paabegyndt en Række korte Foredrag resp. Forelæsninger over Gildets Væsen, Egenskaber og Virksomhed. Alle de ærede Brødre indbydes.

Den levende Rosenkrans (1. Afd.) holder Søndag den 14. Okt. Kl. c. 11 $\frac{1}{2}$ Møde med Exhortation paa Toldbodvejen 14.

Unio. Den ordinære halvårlige **Generalforsamling** afholdes Tirsdag den 9. Oktbr.

Foreningens 9aarige Stiftelsesfest fejres Søndag den 14. Oktober i Koncertpalæet med Festmaaltid (3 Retter & Vin), humoristisk Underholdning, Punch m. m. — Medlemmer betale 2 Kr. Besøgende i Henhold t. Ls § 5 betale 4 Kr. Adgangskort faas i Vinterlokalet samt hos: A. Hitzinger, Sølygade 86, H. Hoffmann, Kjøbmagergade 48, A. V. Günther, Nørre Allé 11.³, F. Jørgensen, Gothersgade 41, Kjæld.

Vincentsforeningen. Da Vinteren stunder til, og Nøden derfor bliver større hos de Fattige, tillader Foreningen sig at henvende sig til Menighedens bedrestillede Medlemmer om Understøttelse af dens Virksomhed, ikke blot ved Pengeydelse men ogsaa med brugte Klædningsstykker til de Fattige. Sagerne kunne afhentes og bedes anmeldte eller sendte til Hr. Lærer Jensen.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Toogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 41.

Søndagen den 14. Oktober.

1894.

Indhold: Encyklika om Rosenkransbønnen, Hans Tavsen. Efterretninger fra Ind- og Udland: Kjøbenhavn. — Bekjendtgjørelser.

Encyklika om Rosenkransbønnen.

Pave Leo XIII.

til de ærværdige Patriarker, Primater, Ærkebiskopper, Biskopper og øvrige Ordinariet, som ere forenede med den apostoliske Stol.

Ærværdige Brødre! Hilsen og den apostoliske Velsignelse!

Det er altid med glad Forventning og fornyet Haab at Vi imødesee Oktobermaanens Komme, som ifølge

Vore Formaninger og Anordninger er indviet til den saligste Jomfru og allerede i en længere Aarrække lader blomstre i den katholske Verden en endrægtig og levende *Rosenkransandagt*. Gjentagende have Vi omtalt Grunden til denne Vor Formaning. Eftersom de skjæbnesvangre Tider, i hvilke Kirken og Staterne befinde sig, paa den mest indtrængende Maade kræve Guds Hjælp, have Vi ment at burde bønfalde Gud om denne Hjælp ved hans hellige Moders Forbøn og at opnaa den ved hin Andagtsøvelse, som ifølge det kristelige Folks Erfaring stedse har vist sig at være virksom paa en ganske særegen velgjørende Maade.

Det har erfaret dette lige fra Rosenkransbønnens første Begyndelse, baade naar det gjaldt om at forsvare Troen mod Vranglærernes forbryderiske Angreb og at gjenopvække og bevare Dyden midt i et fordærvet Aarhundrede; det har erfaret dette i en uafbrudt Række af private og offentlige Velgjerninger, hvis Minde herlige Institutioner og Mindesmærker overalt har bevaret. Ligeledes ihukomme Vi med Glæde, at denne Bøn har baaret heldbringende Frugter ogsaa i Vor Tid, som lider under saamange Farer.

Dog ville I, ærværdige Brødre, naar I se Eder om, selv erkjende, at Aarsagerne endnu vedvare og delvis tage Overhaand, hvorfor der er Grund til at opvække atter i Aar, i Overensstemmelse med vore Formaninger, Iveren i Anraabelsen af Himlens Dronning blandt Hjorden, som er anbetret til Eders Omsorg.

Dertil kommer, at jo tydeligere Vi erkjende Rosenkransens Fortræffelighed og Nytte, naar Vi rette Vore Tanker paa dens inderste Væsen, desto mere voxer Vor Længsel efter og Vort Haab om, at Vor Anbefaling maa bevirke, at denne højhellige Bøn, naar den bliver bedre kjendt og mere bedet, vil fremkalde de bedste Resultater. Vi ville i denne Henseende ikke gjentage, hvad Vi i de foregaaende Aar paa forskjellig Maade have

skrevet om denne Bøn; men derimod overveje og belyse det guddommelige Forsyns Raadslutning, ifølge hvilken Rosenkransen baade opvækker paa den yndigste Maade hos de Bedende et tillidsfuldt Haab om at finde Bønhørelse, og bevæger den ophøjede Jomfrus moderlige Barmhjærtighed mod Menneskene til med den inderligste Godhed at yde beredvillig Hjælp.

Marias Hjælp, som vi søge i Bønnen, er naturligvis hvad Fundamentet angaar begrundet i det Embede, som hun stadig udøver foran Guds Trone, idet hun, der baade ved sin Værdighed og sine Fortjenester er Gud velbehageligst og overgaar alle Engle og alle Hellige i Henseende til Magt, tilvender os den guddommelige Naade. Men i ingen anden Andagtsøvelse fremtræder dette Embede klarere, end i Rosenkransbønnen, i hvilken vi mindes den saligste Jomfrus Andel i Forløsningens Værk paa en Maade, som om Alt foregik for vore Øjne; dette bidrager til, at Andagten bliver i høj Grad gavnlig, baade naar vi betragte Rækkefølgen af de hellige Hemmeligheder og med Andagt bede de sig gjentagende mundtlige Bønner.

Der er først de *glædefulde* Hemmeligheder. Guds enbaarne Søn bøjer sig nemlig ned mod Menneskene, idet han bliver Menneske, men det sker med Marias Samtykke og idet hun »undfanger ved den Helligaand«. Saa bliver Johannes ved en særegen Naade »helliggjort« i Moders Liv og udrustet med udvalgte Gaver, for at han kan »berede Herrens Vej«; men det sker ved Marias Hilsen, da hun ifølge guddommelig Indskydelse besøgte sin Slægtning. Endelig kommer Kristus selv, »Folkenes Forventning«, til Verden, og han fødes af Jomfruen, og Hyrderne og de Vise, disse Troens Førstegrøde, som fromt ile til hans Vugge, »finde Barnet med Maria, dets Moder«. For dernæst paa en højtidelig Maade at frembære sig som Offer til Gud den himmelske Fader, vil han selv bæres til Templet; men ved Marias Mellekomst

»fremstilles han der for Herren«. Hun søger ham dernæst, efter Barnets hemmelighedsfulde Forsvinden, med ængstelig Omhu og finder ham med overvættets Glæde.

Intet andet Sprog føre de *smertefulde* Hemmeligheder. I Gethsemani Have, hvor Jesus ængstes og er bedrøvet indtil Døden, og i Domhuset, hvor han hudstryges, krones med skarpe Torne og dømmes til Døden, er Maria vel ikke tilstede, men hun kjender og véd dog for længe siden Alt. Thi, da hun som en Tjenerinde tog imod Gudsmoderværdigheden og senere opofrede sig fuldkomment tillige med Sønnen i Templet, blev hun ved begge disse Tildragelser delagtig med ham i den møjsommelige Afsoning af Menneskeslægtens Synder; derfor kan der heller ingen Tvivl være om, at hun, navnlig i Aanden, har taget Del i sin Søns bitre Kummer og Smerter. Forøvrigt skulde jo i hendes Nærværelse og Paasyn hint guddommelige Offer fuldbyrdes, hvis Offerlam hun havde opelsket saa højmodig, og som i disse Hemmeligheder underkastes den sidste og smertefuldeste Betragtning: »Stod ved Foden af Jesu Kors Maria, hans Moder,« greben af uendelig Kjærlighed til os, for at tage imod os som sine Børn, frivillig opofrende sin egen Søn til den guddommelige Retfærdighed, i Hjærtet døende med ham, gjennemboret af Smertens Sværd.

Og endelig i de paafølgende *herlighedsfulde* Hemmeligheder stadfæstes endnu rigeligere, i Overensstemmelse med Sagens Natur, denne den ophøjede Jomfrus huldrigeste Medvirkning. Med stille Glæde tager hun Del i sin over Døden triumferende Søns Herlighed; idet han farer til Himlen, ledsager hun ham med moderlig Kjærlighed; men, skjønt hun er værdig til Himlen, holdes hun tilbage paa Jorden som den begyndende Kirkes bedste Trøsterinde og Lærerinde, »som, mere end man kan tro, har gjennemtrængt den guddommelige Vidsoms dybeste Afgrund« (St. Bernard. De

XII. prærogativis B. M. V. n. 3.). Da den menneskelige Forløsnings Hemmelighed imidlertid ikke skulde være fuldendt, førend den af Kristus forjættede Helligaand var kommen, saa se vi hende i hin mindeværdige Sal, hvor hun tillige med Apostlene og bedende for dem, med uudsigelige Sukke, fremskynder den Helligaands naadefulde Nedsendelse som den sidste Gave og uudtømmeligste Skat. Og udvidet og eviggjort er hendes Embede som Forbederinde siden hendes Indtrædelse i Udødelighedens Rige. Vi se hende hist hævet fra denne Taaredal op i Jerusalems hellige Stad, omgiven af Englenes Kor, og hylde hende, som hist — ophøjet over alle Helliges Glorie og kronet af hendes guddommelige Søn med et Diadem af Stjerner, — troner ved hans Side som Universets Dronning og Herskerinde.

Alt dette, ærværdige Brødre, hvori »Guds Raadslutning« aabenbarer sig »Visdommens Raadslutning, Godhedens Raadslutning« (S. Bernard. serm. im. Nativ. B. M. V. n. 6.), og hvori tillige den jomfruelige Moders overvættede store Fortjenester tydelig træde os i Møde, kan ikke andet, end opvække Glæde hos Enhver formedelst det sikre Haab om Opnaaelsen af den guddommelige Mildhed og Forbarmelse ved Marias Bistand.

Mod det samme Maal fører i skjøn Overensstemmelse med Hemmelighederne den mundtlige Bøn. Foran gaar, som det sig sømmer, Herrens Bøn til den himmelske Fader; efter at Han er bleven anraabt i herlige Bønfaldelser, vender den bedende Stemme sig fra Hans Majestæts Trone til Maria, og det i Kraft af hin Forsoningens og Forbønnens ovenfor omtalte Lov, hvorom den hellige Bernardin af Siena udtaler sig paa følgende Maade: »Enhver Naade, som meddeles til denne Verden, naar ad tre Trin ned til os. Thi fra Gud overføres den i fuldkommen Overensstemmelse med Ordenen paa Kristus, fra Kristus paa den hellige Jomfru, og fra Jomfruen paa os,« (Serm. 6 in festis B. M. W. de Annunc.

a. i. c. 2.). Det er paa en vis Maade tre, i Henseende til deres Karakter forøvrigt forskjellige, Trin, og i Følge Rosenkransens Indretning ligesom opholde vi os hellere og længere paa det sidste, idet vi for hvert Led gjentage Engelen Hilsen ti Gange, som om vi paa denne Maade tillidsfuldere vilde stige op ad de øvrige Trin, nemlig fra Kristus til Gud den himmelske Fader. Vi henvende den samme Hilsen saa ofte til Maria, for at vor mangelfulde og svage Bøn maa blive understøttet af den nødvendige Tillid, idet vi bønfulde hende om, at hun ligesom i vort Navn vil indlægge Forbøn for os hos Gud. Stor Gunst og Kraft vil vor bedende Stemme opnaa hos Ham, naar den anbefales af Jomfruens Bønner, hvem han selv i de blideste Udtryk opfordrer til at tale, sigende: »Din Stemme lyde i mine Øren, thi din Stemme er yndig« (Højsg. 2, 14.). Netop af den Grund udtale vi saa ofte hine herlighedsfulde Titler, som give hende en Ret til at finde Bønhørelse. Vi hilse hende som den, der »har fundet Naade hos Gud«, paa en særegen Maade opfyldt af ham med Naade, »fuld af Naade«, hvis Fylde skal meddele sig til Alle; vi hilse hende som den, med hvem Gud er forenet ved de stærkeste Baand; som den »Velsignede iblandt Kvinderne«, der »alene har borttaget Forbandelsen og bragt Velsignelsen« (S. Thom. op. VII. super. salut. angel. n. 8.), hendes Livs velsignede Frugt, i hvem »alle Jordens Folk velsignes«; vi paakalde hende endelig som »Guds Moder«; hvad skulde hun vel i Kraft af denne ophøjede Værdighed ikke med al Sikkerhed kunne opnaa »for os Syndere«, hvad skulde vi ikke kunne haabe i hele Livet og i vor Sjæls sidste Strid?

Det kan ikke undgaas, at Enhver, som med Opmærksomhed og Tro overvejer disse Hemmeligheder og beder disse Bønner, maa føle sig henreven til at beundre de guddommelige Raadslutninger, som ere gaaede i Opfyldelse paa den ophøjede Jomfru til hele

Menneskeslægtens Frelse, og med beredvillig Tillid vil han længes efter, at stille sig under hendes Beskyttelse og Varetægt, og som den hellige Bernard vil han bede: »Ihukom, o naadefulde Jomfru Maria, at man aldrig har hørt, at den, som tager sin Tilflugt til dig, anraaber om din Hjælp og beder om din Forbøn, er bleven forladt.« —

Men ligesaa mægtig Rosenkransen er i Stand til at opvække Tillid hos de Bedende, ligesaa udmærket er den ogsaa skikket til at tilvende os den saligste Jomfrus Barmhjærtighed. Det er indlysende, at det maa glæde hende, naar hun ser og hører, hvorledes vi paa tilbørlig Maade sammenflette de mest berettigede Bønner og de skønneste Lovprisninger til en herlig Krans. Idet vi, bedende paa denne Maade, give og ønske Gud den skyldige Ære, bønfoldende ene og alene om at hans helligste Villie maa ske, lovprisende hans Godhed og Gavmildhed, kaldende ham Fader og trods vor Uværdighed bønfoldende ham om de fortrinligste Gaver, føler Maria sig underfuldt opfyldt af Glæde og »højlover Herren« sandelig i vor Andagt. Thi i en værdig Bøn tale vi til Gud, naar vi tale til ham i Herrens Bøn. — Thi til disse i samme Bøn indeholdte Anraabelser, saa skønne baade i Henseende til Gjenstand og Udtryksmaade og hvori vi bede om Goder, der saa nøje svare til vor Tro, vort Haab og vor Kjærlighed, knytter sig en for den hellige Jomfru særlig betydningsfuld og kostelig Anbefaling. Thi med vor Stemme synes hendes guddommelige Søn Jesus Stemme selv at forene sig, idet han jo udtrykkelig har lært os denne Bønformular og anbefalet dens Anvendelse, sigende: »Saaledes skulle I bede« (Matth. 6, 9.). Naar vi altsaa følge denne Forskrift under Rosenkransbønnen, saa tør vi ikke tvivle om, at hun med større Velvillie vil gjøre os delagtige i sin kjærlighedsfulde Omsorg, med Velbehag vil tage

imod denne mystiske Krans af Bønner og gjengjælde den med en rig Belønning i Henseende til Gaver.

Denne Andagtsøvelses Karakter, som paa en saa udmærket Maade er skikket til at hjælpe os til en god Bøn, er for os et mægtigt Motiv til at haabe med største Tillid at finde Bønhørelse. Paa Grund af den menneskelige Skrøbelighed plejer nemlig Mangt og Meget at volde den Bedende Adspredthed under Bønnen til Gud og at gennemkrydse hans gode Forsætter; men overvejer man Rosenkransens Natur nærmere, vil man strax indse, hvor virksom denne Andagtsøvelse er, baade for at fastholde Aanden og afryste sjælelig Træghed, og for at opvække i Sjælen heldbringende Smerte over dens Synder og hæve Aanden mod de himmelske Ting.

Rosenkransen omfatter jo, som bekjendt, to forskjellige, med hinanden forbundne Ting, nemlig Betragtningen af Hemmelighederne og den mundtlige Bøn. Derfor kræver denne Andagtsøvelse en særegen Opmærksomhed fra Menneskets Side, en saadan nemlig, som ikke blot paa en eller anden Maade hæver Aanden til Gud, men ogsaa opholder sig under Betragtningen og Overvejelserne af Hemmelighederne paa en Maade, at Sjælen deraf ogsaa høster Belæring i Henseende til Livets Forbedring og Næring til alsidig Fromhed. Thi der gives intet Større og Beundringsværdigere end hine Hemmeligheder, som udgjøre Summen af den kristelige Tro, af hvis Lys og Kraft fremgik Sandhed, Retfærdighed og Fred i Følge en ny, af de glædeligste Resultater ledsaget Samfundsorden.

(Sluttes.)

Hans Taysen eller den danske Luther.

(Fortsat.)

— 0 —

4. Reformationens Fremgang.

Til Aaret 1526 beretter Paulus Heliæ i Skibykrøniken, at »Lutheriets Gift sneg sig gennem hele Jylland og at ingen saa villig sluttede sig til den ugudelige Sekt, som Præsters uægte Sønner. Af saadanne,« tilføjer han, »var der mange, som jeg kendte, og mange flere, som andre kende. For det første kendte jeg *Hans Esbernsson*, en Søn af Hr. Esbern, fordum Kannik i Viborg, for det andet en Mester *Jørgen*, der er Søn af en Vikar i Viborg, og hvis Søster *Dorothea* Mester *Hans Tavsøn*, den første Priapist i Danmark, har taget til Kone.« Saa nævner han endnu tre andre Mænd.*) Denne Forbindelse med Jørgen Sadolins Søster Dorothea**) indgik Exjohanniteren, som man i Almindelighed antager, i Slutningen af 1526 eller Begyndelsen af 1527. Et lovligt og gyldigt Ægteskab kan det ikke kaldes, da det stod i Modstrid baade med den kirkelige og borgerlige Lov, hvorefter højtidelig Profession i en Orden gjorde det den vedkommende umuligt at gifte sig. Vel har Kongen under Herredagen i Odense 1527 paa Rigsraadets Forlangende, at »de forløbne Munke atter skulde vende tilbage til deres Klostre eller rømme Riget, givet det Svar: »Hans Naades kgl. Majestæt kan ingen tvinge

*) Heise, Skibykrøniken 111. — Rørd. Mon. hist. dan. I. 66.

**) Som Heise (Skibykrøn. 112. n. 2) rigtig bemærker, nøde Udtrykkene i et af Jørgen Sadolins Søn, Hans Jørgensen Sadolin, forfattet Digt næppe til at betegne Paulus Heliæ's Beretning om Jørgen Sadolins uægte Fødsel som ondskafuldt Opspind. Ligesaa lidt behøver man efter vor Mening at betvivle, at Dorothea har været Jørgen Sadolins Søster. Thi i Digtet er det kun sagt, at hans Fader havde en eneste Søn (unicum gnatum). Desuden er det jo ogsaa muligt, at Dorothea var Sadolins Halvsøster, idet hendes Moder kan have indgaaet Ægteskab.

eller trænge til at være i Kloster; hvem som vil enten gifte sig eller løbe af Kloster, maa det gøre, som han vil det forsvare for Gud paa sit eget Æventyr, og hans Naade vil det hverken byde eller forbyde;«*) men der ved har han vistnok ikke erklæret Præsters eller Ordensfolks Giftermaal for lovlige eller gyldige, ganske bortset fra, at ingen Statslov kan ophæve den kirkelige Ægteskabslov.

Det var forøvrigt ingen Hemmelighed mere, at Frederik I. hyldede og begunstigede den ny Lære. Allerede i Juni 1526 havde han med sin Hofmester Mogens Gjõe og mange andre Holstenere i København givet Forargelse ved om Fredagen at spise Kød. Paa Herredagene i Odense i December 1526. og August 1527 fornegtede han denne sin Tilbøjelighed heller ikke. Paa Rigsraadets Opfordring til at han skulde opretholde Kirkens gamle Forfatning og Gejstlighedens Rettigheder samt ikke give de ukaldede Prædikanter Beskærmelsesbreve, svarede han undvigende og lovede intet. Men efter den førstnævnte Herredag udstedte han andre Beskærmelsesbreve, f. E. for Henning Baltharzarsen og Jørgen Sadolin. Og paa den anden Herredag i Odense 1527 tilbagekaldte han heller ikke sine Beskærmelsesbreve, skønt Rigsraadet endrægtig forlangte det; han lovede derimod i Slutningsrecessen fra 20. August, ikke at ville udstede nye, gav den ovenanførte Erklæring med Hensyn til Ordensfolk, indskærpede Pligten at yde Tiende og stadfæstede Biskoppernes og Prælaternes Jurisdiktion saavel som deres Privilegium paa en gejstlig Domstol, medens Biskoppernes hidtil bestaaende Ret til at tage Bøder for visse Forbrydelser overdroges Rigets Adel.***) — Den praktiske Følge af Herredagen var en Slags Samvittighedsfrihed, der mest gavnede Lutheranerne. Det er derfor ikke at undres over, at en vis

*) Heise, Skibykrøn. 119. n. 2.

**) Se nærmere derom i Heise, Skibykrøn. 118.

Knud Nielsen Skriver den 20. November 1528 kunde skrive til den landflygtige Kristiern II.: »Udi mange af Købstæderne i Jylland prædikes Guds Ord paa Danske*), desligeste holdes Messe og paa Danske; Bisperne kunne ej betage det«. Og i Marts 1529 kunde Biskop Jørgen Friis nævne 6 Gejstlige i sit Stift, som havde faaet et kongeligt Beskærmelsesbrev.

Men Tavsens og hans Tilhængere i Viborg bleve stedse dristigere. De krævede forskellige Gilder nedlagte, for med deres Formue at oprette et luthersk Hospital. Ved Skrivelse fra Flensborg (dat. 18. Okt. 1528) samtykkede Kongen i, at »det Sølv, de Penninge og andre Varer, som før laa til Julelaget og Svende Alter, skulde blive til et Hospital«, og at hvo der havde skjult det, skulde udlægge det inden 6 Uger under 40 Marks Bøder til Kongen. En Hospitalsbygning manglede dog endnu, hvorfor Kongen paa de lutherske Borgeres Anmodning (27. Dec. 1528) tilstod, at de »maatte straks annamme det Hus, som er beliggende uden for St. Hans Kloster i Viborg, i Nord til Kirkegaarden og Kirken«. Men Bispens af Viborg, nogle Rigsraader og Prioren i Antvorskov, hvem de andre Johanniterklostre vare underlagte, protesterede derimod, erindrede Kongen om Odense Recess, og at Klosteret ikke kunde undvære hin Bygning, som var dets Mælkehus; dog lovede Prioren at føde 4 fattige Mennesker. Frederik I. gav da for denne Gang endnu efter,**) og Tavsens fik ikke den Glæde, at se sit tidligere Kloster berøvet hin Bygning.

Større Held havde han og hans Tilhængere med Kirkerne. Som Krøniken om Graabrødrenes Udjagelse beretter, overrakte de Hs. kongelige Majestæt et Bønsskrift om at maatte nedbryde Sognekirkerne i Staden,

*) At de katholske Præster og Munke ogsaa have prædikeret paa Dansk, er en unægtelig Keudsgerning.

***) Ursin, Stiftsstaden Viborg. 250. 14.

fordi der var for mange, nemlig 12 i Tallet, og at faa overladt Prædikeordenens (5: Sortebrødrenes eller Dominikanernes) og Minoriternes (Graabrødrenes) Klostre, for at de der alene, i Stedet for i saa mange Kirker i Staden, maatte forsamles for at høre Prædikenen. Ved Brev af 23. Febr. 1529 bevilgede Kongen, hvad de havde bedet om; og Borgerne bemægtigede sig nu Graabrødrekirken og udelukkede Munkene fra at benytte den. Ogsaa Sortebrødrenes Kirke tilvendte de sig fuldstændig, medens de i al Hast nedbrød Byens 12 Sognekirker, nemlig St. Mogens (Magnus), St. Mathias, St. Niels, St. Morten, St. Peter, St. Hans, St. Trinitatis, St. Mikkel, St. Budolf, St. Villehad, St. Jakob, St. Stefan. I sin store Smerte herover skrev Biskop Jørgen Friis, hvem Kongen endnu kort i Forvejen særlig havde tilsikret 6 af de nævnte Kirker, den 17. Marts 1529 til Kongens Kantsler: »Item have Borgerne udi Viborge nu udi disse Dage nederbrødet alle vore Kirker udi Viborge, og vi vide ikke, om det er vor naadigste Herres Befaling eller ej, at saa ukristelig handles med Guds Hus imod hans Naades egne Brev og Recess.« *) Hans Klage var forgæves.

Hans Tavsens glemte ikke sig selv. Thi i en gammel Registrantbog i det danske Kancellis Arkiv læses følgende: »Mester Hans Tavsens, Prædiker i Viborg, har berettet for kgl. Majestæt, at der stander et Hus paa Sancti Nikolai Kirkegaard udi Viborg, og var Kirkelade og ej bruges mere til Kirkelade. Thi har kongl. Majestæt undt og forlent ham med samme Hus at have, nyde, bruge og beholde fri og kvit hans Livs Tid, med den Jord, der tilligger. Datum Gottorp 22. Februar 1529.« **)

Dertil kom endnu, at Tavsens, der ikke var Biskop,

*) Ursin, 30. — Annaler f. nord. Oldk. 1847. 123-125. —

Diplom. Vib. Nr. 226. — Kirkehist. Slg 3. R. II, 676-678.

**) Rørdam, 29. 30.

ja, som Rørdam*) paastaar, ikke engang havde annammet Præstevielsen, vovede at ordinere flere Mænd til Præster, blandt andre Jørgen Jensen Sadolin. Han blev derfor af Biskopperne anklaget for Herredagen i København 1530 samt fik en udmærket Gendrivelse af sit Forsvar i 26 Artikler af den latinske Confutatio og Biskoppernes danske »Gensvar«.

Men Reformationen gjorde stedse videre Fremskridt. Efter at Graabrødrene i Begyndelsen af 1530 vare fordrevne, trængte Borgerne i Sommeren samme Aar midt under Gudstjenesten ind i Domkirken, fratog Præsterne de hellige Kar, overfaldt Biskoppens egen Kapellan, imens han stod for Alteret, forseglede Døren til Sakristiet og aflaaede Bispegaarden.

Dog Tavsens havde dengang allerede forladt den første Skueplads for sin reformatoriske Virksomhed.

(Forts.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Kjøbenhavn. I Søndags fejredes *Rosenkransfesten* med stor Højtidelighed i St. Ansgars Kirke, i hvilken Broderskabet som bekjendt er oprettet. Om Morgenen frembar den højærværdigste Biskop det hellige Messeoffer for Broderskabets levende og afdøde Medlemmer,

*) *Sciagraphia Lutheri danici*. Thes. XII og Sid. 65. — Man finder ikke klare Vidnesbyrd om Tavsens var viet til Præst eller ej. For det sidste taler Paulus Heliæus Ord, at Tavsens havde „forjaget Kristus og ladet København et Stykke Brød og et Slug Vin igen“ (Smaaskr. af H. Tavsens. 161); maaske ogsaa, hvad der læses i „Gensvar“ (26. Art.): „Mester Hans kan det ikke gøre (o: vie Præster); fordi han er ikke Bisp; han er ikke heller af den h. Kirkes Samfund, men et afskaarret Lem; thi han kan bedrage Folk dermed, men Præst vorder han der ikke af . . .“ og lidt senere: „Hvad Handel det er, at bruge Lægmænd for Præster, som I gøre.“

og over 100 hellige Kommunioner uddeltes. Om Aftenen fejredes en højtidelig Festandagt med Rosenkrans, Prædiken og Procession, i hvilken hvidklædte Børn og talrige Medlemmer af den levende Rosenkrans deltog med deres Faner. Den højærværdigste Biskop, som i Ornat og med Mitra, ledsaget af Diakon og Subdiakon, tog Del i Processionen, meddelte ved Andagts Slutning den sakramentale Velsignelse. Mindes man den Udholdenhed og Iver, hvormed den h. Fader hvert Aar søger at udbrede Rosenkransbønnen ved sine smukke Encyklikaer, kan man ikke andet end glæde sig, naar man ser det Opsving, som denne Andagtsøvelse har taget her i Menigheden, idet der stadig indtegnes nye Medlemmer i Broderskabet og indvies Rosenkrans eligesom ogsaa de maanedlige Andagtsmøder ofte fylde det store Gudshus indtil sidste Plads. Vi kjende ogsaa mange katholske Hjem her i Menigheden, i hvilke Rosenkransbønnen er en fastslaaet fælles Husandagt om Aftenen. I Provinserne synes navnlig den levende Rosenkrans med de maanedlige Sedler (saak. Rosenblade) at vinde Fremgang i Menighederne.

— Tirsdag den 9. Oktober afholdt Foreningen *Unio* sin ordinære halvårlige Generalforsamling, som lededes af Hr. Lærer *Jensen*. Af Beretningen over Foreningens Virksomhed fremgik, at der foruden de ugentlige Møder paa Kegelbanen var afholdt en stor og en mindre Skovtur, en Fugleskydning og Præmie-Keglespil. Medlemsantallet var 138. Kassereren fremlagde det reviderede Regnskab, der udviste et Overskud af 94 Kr. 41 Øre. hvorefter Regnskabet godkendtes enstemmigt. De afgaaende Bestyrelsesmedlemmer d'Hrr. *H. Hoffmann*, *A. V. Günther*, *C. B. Lohrer* & *Jul. May* gjenvalgtes enstemmigt henholdsvis til Næstformand, Kasserer og Repræsentanter. Til Revisorer valgtes d'Hrr. *P. Petersen* og *R. Schütten*. Til Slutning opfordrede Formanden

Hr. Hitzinger, til at virke for, at der stadig kom nye Medlemmer og udbragte derefter et Leve for Unio.

— Ved Udgravningerne omkring Ribe Domkirke, skriver »Nat. Tid.«, har man ifølge »Ribe Stiftstid.« fundet Levninger af en Bispehue og nogle Stykker af karmosinrodt Silketoi, der efter Undersøgelse af Dr. Henry Petersen antages at være Rester af en Bispekaabe. Begge Dele have efter Alt at dømme tjent til Iklædning af Biskoppen *Iver Munks* jordiske Rester, og de fundne Gjenstande have i saa Fald ligget over halvfjerde Hundrede Aar i Jorden. Mithraen, som er af svært, brunt Atlask, bærer i Broderi en Fremstilling af Marias Bebudelse, delt i 2 Afsnit; det ene gjengiver Engelen Gabriel udfoldende en Fane med Indskrift: Ave Maria, benedicta tu; i det andet ses Maria knælende ved en Pult, hvorpaa hun holder en oplukket Bog. Samme Afbildning findes paa *Iver Munks* Ligsten, saa at der næppe er Tvivl om, at man virkelig er stødt paa hans Grav.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 14. Oktober. 22. **Søndag e. Pintse.** Callistus, Pave og Martyr. — 15. **M.** Theresia, Jomfru. — 16. **Ti.** Motiv-officium af St. Ansgar. — 17. **O.** Hedvig, Enke. — 18. **To.** Lukas, Evangelist. — 19. **F.** Petrus af Alcantara, Bekjender. — 20. **L.** Johannes af Kent, Bekjender.

Søndag den 21. Oktober. 23. **Søndag e. Pintse.** Ursula og Lidel-sesfæller, Jomfr. og Mart.

Den levende Rosenkrans (1. Afd.) holder Søndag den 14. Okt. Kl. c. 11 $\frac{1}{2}$ Møde med Exhortation paa Toldbodvejen 14.

Jesu Hjertes Kapel (Stenosgade). Fra Oktobermaaned af indtil Paaske holdes hver Søn- og Helligdag Kl. 6 Prædiken og Sakraments-Andagt i Kapellet.

Mariakongregationen for Ynglinge holder Fælleskommunion Søndag den 21. Okt. Kl. 8 $\frac{1}{2}$ i Jesu Hjertes Kapel (Stenosgade).

Vincentforeningen. Da Vintren stunder til, og Nøden derfor bliver større hos de Fattige, tillader Foreningen sig at henvende sig til Menighedens bedrestillede Medlemmer om Understøttelse af dens Virksomhed, ikke blot ved Pengedydelser men ogsaa med brugte Klædningsstykker til de Fattige. Sagerne kunne afhentes og bedes anmeldte eller sendte til *Hr. Lærer Jensen*.

Plads søges. En yngre proper Pige søger Plads. Redaktionen anviser.

Plads søges. Et ungt Menneske søger Plads. Vedkommende er 17 $\frac{1}{2}$ Aar og har taget Præliminærexamen. Absalons-gade 14, 1 Sal.

katholsk selskabelig Forening.

PROGRAM

for Vintersaisonen 1894—95.

Hver Tirsdag Aften Sammenkomst for Herrer og Damer i Foreningens Lokale, Østergade 32, 1. Sal. Forskjellige Spil, mange illustrerede Blade samt et Fortepiano staar til Medlemmernes Afbenyttelse.

Foreningens Stiftelsesfest

Søndagen d. 14. Oktober Kl. 7½
i Koncertpalæet.

Aftenunderholdning

Søndag d. 11. Nov. i Lokalet paa Østergade. Medlemmer gratis.
Søndag d. 9. December: **Foredrag.**

Julefest

Søndag d. 30. December 1894.
Juleforestilling for Børn og Voxne.

Koncert & Bal

Søndag den 13. Jan. 1895
i Koncertpalæet.

Søndag den 10. Febr. **Sammenkomst**, Østergade.

Stor Fastelavnsfest

Søndag d. 24. Februar 1895.
Søndag den 17. Marts: **Foredrag**
Tirsdag den 9. April: **Generalforsamling.**

Nærmere Oplysninger samt mulige Forandringer ville blive bekendtgjorte i Ugebladet. — Tirsdag d. 25. Dec. og Tirsdag d. 1. Jan. 1895 bortfalde Møderne.

Nye Indmeldelser i Foreningen sker hos Bestyrelsen eller i Lokalet. Kontingentet er 1 Kr. 50 Øre for en Herre og 75 Øre for en Dame pr. Kvartal.

Bestyrelsen for Foreningen Unio:

A. Hitzinger , Formand, Sølvgade 86.	Herm. Hoffmann , Næstformand, Kjøbmagergade 48.	A. V. Günther , Kasserer, Nørre Allé 11 ^a .
F. Jørgensen , Sekretær, Gothersgade 43, Kjld.		

Repræsentanter:

Jul. May , Silkegade 10.	H. Holler , Valdemarsgade 30.	C. B. Lohrer , Herluf Trollesgade 24.
Chr. Henriksen , Rømersgade 9.		

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Toogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 42.

Søndagen den 21. Oktober.

1894.

Indhold: Encyklika om Rosenkransbønnen. Rejsebrev. Efterretninger fra Ind- og Udland: Amerika. Aarhus. — Bekjendtgjørelser.

Encyklika om Rosenkransbønnen.

— ❦ —
(Sluttet.)

Beundringsværdig er ogsaa Maaden, paa hvilken disse ophøjede og vigtige Hemmeligheder fremstilles for den Bedende i Rosenkransen, idet endog de mindre Underviste med Lethed kunne fatte dem. Thi Troens og Lærens Hoveddele fremstilles i Rosenkransen ikke saameget som Betragtningpunkter, men snarere som Kjendsgjæringer, der oprulles for vore Øjne og som, idet de fremstilles for os som de have tildraget sig med de dem ledsagende særegne Steds- og Tidsforhold og Personer, fængsle Sindet bedre og saaledes bedre ere i Stand til at røre og gavne. Og da disse Hemmeligheder sædvanligvis blive indprentede allerede i Barndommen, er det en naturlig Følge, at Enhver, som er i Besiddelse af den sande Iver i Bønnen, kan overveje de enkelte Hemmeligheder alt eftersom de nævnes, paa en baade

for Aand og Hjærte ganske naturlig Maade og uden nogensomhelst Anstrengelse af Indbildningskraften, idet han tillige ved Marias Forbøn i rigt Maal delagtiggjøres i den himmeiske Naades Dug.

Endnu et andet Fortrin har Rosenkransbønnen, som gjør den til en for Maria særlig velbehagelig Andagtsøvelse og ydermere tilskynder hende til at belønne den Bedende. Idet vi nemlig fromt mindes og overveje den tredobbelte Rækkefølge af Hemmeligheder, fremtræder i forøget Grad vor Taknemlighedsfølelse imod hende og vi ihukomme de Velgjerninger, som hun med usigelig Kjærlighed har medvirket til, for at vi kunde blive delagtiggjorte i Forløsningen. Vi ere næppe i Stand til at fatte, hvormeget den hyppige og andægtige Ihukommelse af disse ophøjede Hemmeligheder udgyder stadig nye Glædesstrømme over hendes lykkelige Sjæl og hvilke Følelser de fremkalde hos hende i Henseende til moderlig Omsorg og Velvillie. Og vi til Gjengjæld føle, at Mindet om disse ophøjede Hemmeligheder skjænker vor Sjæl en Kraft og Energi i Bønnen, som den forhen savnede, og de enkelte Hemmeligheder, vi betragte, blive til ligesaa mange Argumenter for vor Bøn, der sikkert have stort Værd i den saligste Jomfrus Øjne. Ja, til Dig bede vi, hellige Gudsmoder; forsmåa ikke os stakels Eva-Børn! Vi bønfalde Dig, Du vor Frelses ligesaa mægtige som naadige Mæglerinde; vi anraabe Dig formedelst de søde Glæder, Du følte over din Søn Jesus, formedelst din Deltagelse i hans usigelige Smerter, formedelst den Herlighed, som fra ham gaar over paa Dig; hør og bønør os, hvor uværdige vi end maatte være!

Ærværdige Brødre, maatte Betragtningen af den marianske Rosenkrans' Fortræffelighed, som Vi her have forklaret fra et dobbelt Synspunkt, lade Eder fatte desto klarere, hvorfor Vi ikke høre op med stedse paany at indskærpe og fremme denne Bøn. Som allerede omtalt i Begyndelsen, trænger Tiden daglig i større og

større Maal til den himmelske Bistand, navnlig fordi Kirken lider under mange Onder, der optræde som Fjender baade af dens Rettigheder og af dens Frihed, og fordi ligesaa mange Onder true med at ryste i Grundvolden de kristelige Staters Velfærd og Fred. Vi bekjende i saa Henseende højtidelig atter, at Vi for at opnaa denne Bistand, sætte Vort ganske Haab til Rosenkransbønnen. Maatte denne hellige Andagtsøvelse dog atter gjenvinde alle Vegne den Agtelse og Kjærlighed, som den fordm kunde glæde sig ved; maatte den blive elsket og bedet i Byer og Stæder, i Familierne og paa Værkstederne, af Høje og Lave, som et herligt Udtryk for en ægte kristelig Bekjendelse og som det bedste Middel til Opnaaelsen af den guddommelige Naades Hjælp.

Dag for Dag bliver det mere og mere nødvendigt, at Alle arbejde henimod dette Maal, eftersom de Ugudelige i deres Forrykthed ikke sky tilbage for Nogetsomhelst, som kan udfordre Guds Vrede og drage hans strænge men retfærdige Straffedomme ned over Fædrelandet. Bortset fra andre Grunde, beklage alle Gode tillige med Os, at der endog i de katholske Nationers Skjød findes Saamange, som glæde sig over enhver Vanhelligelse af Religionen, og som i Kraft af den bestaaende ulyksalige Pressefrihed synes at gaa ud paa, at prisgive til Mængdens Haan og Spot Religionens helligste Hemmeligheder og den prøvede Tillid til den saligste Jomfrus Forbøn. I de sidst henrundne Maaneder skaanede man ikke engang vor Frelser Jesu Kristi hellige Person. Man undsaa sig ikke for at slæbe ham op paa et Theater, der gjentagende var bleven besudlet af tidligere Skjændselsgjerninger, og at bringe ham paa Scenen i en Skikkelse, der var berøvet den guddommelige Majestæt — et Sakrilegium, hvorved ogsaa Menneskeslægtens Forløsning falder til Jorden. Heller ikke undsaa man sig for, at gjøre Forsøg paa at rendse for

den evige Skjændsel et Menneske, der har gjort sig skyldig i en Forbrydelse og Troløshed, hvis Lige i Henseende til Afskyelighed ikke findes i hele Menneskeslægtens Historie, nemlig Kristi Forræder. — Den fuldbyrdede eller forestaaende Fremstilling af saadanne Ting paa Scenen i Italiens Stæder har fremkaldt almindelig Forbitrelse, og med bitter Smerte beklager man, at Religionens højhellige Rettigheder ere blevne krænkede og traadte under Fødder, og det oven i Kjøbet i en Nation, som frem for alt og med Rette roser sig af at være en katholsk Nation. Biskoppernes aarvaagne Omsorg rejste sig, som Pligten bød, idet de rettede alvorlige og fuldtud berettigede Protester til dem, hvis Pligt det er at beskytte Fædrelandets og Religionens Værdighed, og gjorde ikke blot deres Hjorde opmærksomme paa den overhængende Fare, men formanede dem ogsaa til ved særegne religiøse Festligheder at yde en Sone for den ugunstelige Haan, som tilføjedes vor Frelses kjærlighedsfuldeste Ophav. Vi glæde Os over de Godes Beredvillighed, som træder for Dagen paa saamange Maader og er en Trøst i Vor Kummer. Men Vi kunne ved denne Lejlighed dog ikke undertrykke Vort Embedes Stemme og forene derfor ogsaa Vor Røst med Biskoppernes og de Troendes. Med et apostolisk Hjertes hele Iver, som beklager og forkaster det skjændige Sakrilegium, rette Vi til alle de kristelige Nationer, navnlig den italienske, den indtrængende Formaning, at de bevare ukrænket, forsvare mandigt, styrke og befæste ved en dydig og from Livsvandel den nedarvede Religion, den rigeste Arvelod.

Maatte af samme Grund baade de enkelte Troende og de forskjellige Foreninger derfor ogsaa i hele Oktobermaaned kappes om at hylde den store Gudsmoder, de kristelige Anliggendes mægtige Hjælperinde, Himlens hæderkronede Dronning. Med største Bered-

villighed stadfæste Vi de i saa Henseende allerede tidligere forundte Aflad.

Maatte Gud, ærværdige Brødre, som »i sin naadige Barmhjærtighed har skjænket os en saadan Midlerinde« (S. Bernhard de 12. prærogativ. B. M. V. n. 2.), og som »vilde, at vi skulle have Alt ved Maria« (id. serm. in. Nat. B. M. V. n. 2), opfyldte paa hendes Forbøn vore fælles Ønsker og Forhaabninger. Af ganske Hjærte meddele Vi i Herren den apostoliske Velsignelse til Eder selv og Eders Gejstlighed og hele Hjord.

Givet i Rom ved St. Peter, den 8. Sept. 1894, i Vort Pontifikats 17. Aar.

Leo PP. XIII.

Rejsebrev til „Nord. Ugeblad“.

VI.

—O—

Køln, i August 1894.

I Anledning af mit Besøg i den h. Ursulas Kirke forudskikker jeg i Dag et Par historiske Notitser om den h. Ursulas og hendes Lidelsesfællers, de saak. 11,000 Jomfruers Martyrium.*)

I den sydlige Del af England havde Katholicismen allerede fundet Fodfæste og Udbredelse i det andet Aarhundrede ved Hjælp af Trossendebud, som vare udsendte fra Kristenhedens Hovedstad Rom. Den nordlige Del af Øen, som beboedes af de uafhængige Pikter og Skotter, vedbleve endnu i flere Aarhundreder at være Hedninger. Den sydlige Del af Øen var delt i mange smaa Kongeriger, hvis Indbyggere næsten alle vare Kristne i Begyndelsen af det femte Aarhundrede. I Midten af

*) Den h. Ursulas og Lidelsesfællers Martyrium fejres netop i Dag, den 21. Oktober, hvorfor vi have ventet med Offentliggjørelsen af dette Brev indtil i Dag. Red. Anmrk.

dette Aarhundrede, efter at Romerne havde forladt Britannien, blev den kristelige Befolkning i Syden ofte forulempet af de hedenske Naboer, Pikterne og Skotterne. For at frigjøre sig mod disse Fjender, bad de Angelsakserne om Hjælp, et tappert men hedensk Folkefærd, som boede i Holsten og Slesvig og helt op i Jylland. De krigerske Angelsaksere fulgte med Beredvillighed Indbydelsen og landede i Aaret 449 i store Skarer paa den engelske Kyst. Sejrrigt trængte de Pikterne og Skotterne tilbage til de nordlige Egne. Men efter at de havde lært Landets Skjønhed og Frugtbarhed at kjende, vaagnede hos dem Lysten til selv at eje Landet og at opslaa der en blivende Bopæl. De vendte derfor nu Vaabnene mod dem, som havde hidkaldt dem, og for de kristne Indbyggere i Syd-Brittanien oprandt der nu en skrækkelig Tid. De bleve dels fordrevne til de vestlige Egne af Landet, dels tvungne til at flygte over Havet, dels gjorde til Slaver. En stor Del af disse Kristne flygtede til Fastlandet, dels til Holland (Batavien), dels til Frankrig (Gallien), fordi de haabede at finde et sikkert Tilflugtssted i hine Lande, hvis Indbyggere vare Kristne. En stor Skare drog op ad Rhinen, for at søge et Tilflugtssted i de under Rømnernes Herredømme staaende Egne langs Neder-Rhinen, hvor der netop den Gang herskede Fred og Ro. Paa denne Maade naaede de til Köln. Blandt disse flygtende Kristne fandtes mange Jomfruer, hvis Fædre og Brødre vare faldne for Angelsaksernes Sværd i Hjemmet. Blandt disse Jomfruer var en af kongelig Slægt, fremragende baade ved Fødsel og Sindelag, Fromhed og Dyd. Hendes Navn var *Ursula*. Hun var en Anfører og et Mønster for alle sine Ledsagerinder, og hun synes at være bleven anerkjendt og æret som Overhoved for hele dette udvandrende britiske Samfund. I den kristne Stad Köln, hvor disse engelske Flygtninge havde fundet en venlig Modtagelse, nød Kongedatteren Ursula inden kort Tid al-

mindelig Agtelse og blev det ledende Mønster for Kølns Hustruer og Jomfruer, som hun hidtil havde været det for sine engelske Ledsagerinder.

De engelske Flygtninge skulde imidlertid ikke glæde sig længe ved Fred og Ro, og snart skulde de rammes af en endnu skrækkeligere Skjæbne end den, de vare undslupne i deres Hjem.

Hunnerne, et hedensk og paa Grund af sin Grusomhed og Usædelighed i hele Europa afskyet og frygtet Folk, vare allerede tidligere trængte fra deres Hjem ved det kaspiske Hav helt ind i Ungarn og det sydlige Tyskland. I Begyndelsen af Aaret 450 satte dette Folk tillige med flere andre barbariske Folkefærd, som havde sluttet sig til dem, sig atter i Bevægelse, forat falde ind i Sydtyskland, Gallien og Italien og hjemsoge disse rige og blomstrende Lande med Mord og Plyndring. I uhyre Skarer faldt disse Barbarer ind i det romerske Riges ovenfor nævnte Egne under deres Konge og Hærfører *Attila*, og lode paa deres Vandringer kun rygende Ruiner og blodige Lig blive tilbage. Forfærdelse greb alle Europas Nationer, og i alle Egne, hvor Hunnerne truede med at holde deres Indtog, flygtede Indbyggerne i de mindre Byer eller paa Landet ud i Skovene og op i Bjærgene eller ind bag de befæstede Stæders Mure og Volde, for at søge Beskyttelse. Enkelte romerske Hærafdelingers svage Modstand var ikke i Stand til at standse disse vilde Folkefærd paa deres Erobringstog. I Løbet af Aaret 451 havde Hunnernes uhyre Hær erobret og ødelagt Sydtyskland og det sydøstlige Gallien; den var trængt frem indtil Byen Orleans, ødelæggende Alt paa sin Vej, myrdede Mændene og skaanende Kvinder og Jomfruer, for at bringe dem i Trældom og Vanære.

Ved Orleans stødte Hunnerne først paa kraftig Modstand, idet de her bleve angrebne af en stor romersk Hær under Feltherren *Aëtius* og af Vestgotherne, som

havde sluttet sig til Romerne under deres Konge *Theodorik* tillige med en hel Hærskare af de i Belgien bosatte Franker under deres Konge *Merovæus*. Overfor denne vældige Hær trak Hunnerne sig tilbage i østlig Retning over Seine og Marne indtil de store Sletter ved Chalons, hvor de stillede sig i Slagorden. Her leveredes nu i Juli i Aaret 451 det berømte frygtelige Slag mod Hunnerne, hvoraf Europas Skjæbne afgang. Fra den tidlige Morgen indtil Nattens Frembrud varede den forbitrede Kamp, i hvilken Krigshære stode overfor hinanden, hvis Lige Verden hidtil ikke havde set. Hunnerne bleve slagne og forlode ved Nattens Frembrud Valpladsen, hvor de lode 160,000 dræbte Hunner tilbage. De trak sig tilbage mod Nord i Retning af Belgien og øvede paa dette Tilbagetog den skrækkeligste Hævn over den romerske og frankiske Befolkning, hvis Egne de droge igjennem. Fra Belgien fortsatte de Tøget i østlig Retning, for at naa Rhinen. Saaledes naaede de i Midten af Oktober til den befæstede Stad Köln. Deres Hær var endnu stor og frygtelig, og efter en kort Belejring stormede de rasende Barbarer Byen. Mændene, som befandt sig i Byen, faldt for Hunnernes Sværd. Jomfruerne og de yngre Kvinder bleve førte udenfor Byen, hvor Hunnernes Vognborg og deres Konges Telt stod, for her at blive fordelt som Bytte blandt disse umenneskelige Krigere. Tillige med Kölns Hustruer og Jomfruer bleve ogsaa de engelske Jomfruer førte ud tillige med deres kongelige Anførerinde Ursula. I denne skrækkelige Stilling, hvori denne store, af henvend 11,000 Personer bestaaende Skare befandt sig, hvor de kun havde Valget mellem at dø eller at blive Ofre for den skjændigste Vanære, var det den hellige Ursula, som opretholdt alle sine kristelige Lidelsesfællers Mod og Standhaftighed. Ved sin rolige, gudhengivne Fasthed og sine indtrængende Formaninger opflammede hun hele Skåren til den faste Beslutning, hellere at dø, end

at samtykke i den dem beredte Skæbne. Tappert modsatte de sig derfor Alle Barbarernes onde Planer og agtede ikke paa deres vilde Trusler og Morderredskaber. Men Hunnerne, som bleve rasende over en saadan Standhaftighed, faldt nu over disse kristne Heltinder som vilde Dyr og myrdede dem alle paa den Mark, hvor de vare samlede. De Fleste faldt gjennemborede af Hunnernes Pile; Mange bleve dræbte med Sværdet eller ved Kølleslag. Den h. Ursula selv faldt, gjennemboret af en Pil, midt iblandt sine brittanniske Ledsagerinder, efter at hun indtil sit sidste Aandedræt havde formanet de Andre til Standhaftighed og mindet dem om den evige Løn i Himlen. Ogsaa en Del Mænd og Børn, der sandsynligvis ogsaa vare bestemte til at fordeles som Slaver blandt de hunniske Krigere, vare blevne førte udenfor Byen tillige med Jomfruerne og bleve nu ogsaa myrdede tillige med dem.

Efter dette græsselige Myrderi droge Hunnerne strax bort fra den ødelagte By og op ad den anden Side af Rhinen. De tilbageblevne Beboere, som havde holdt sig skjulte i Byen eller i de nærliggende Skove, vovede sig nu atter frem og fandt ikke alene Byen selv fyldt med Blod og Lig, men ogsaa hele den store Mærk udenfor Byens nordlige Port bedækket med de myrdede Jomfruers og Hustruers Lig. Mange iblandt dem vare endnu ikke døde, men kun haardt saarede, og kunde aflægge Beretning om de skrækkelige Scener, de havde været Vidner til. De Myrdedes Lig bleve begravede paa Marken, hvor de saa heltmodigt havde udfægtet den svære Kamp for at bevare deres Dyd og deres Tro. De Overlevende maatte betragte disse Myrdede som hellige Martyrer, der med deres Blod havde vidnet om Kristus, idet de beredvillig opofrede deres Liv for Kristi Lov. Den af alle kjendte og højt ærede brittanniske Kongedatter, den h. Ursula, blev begravet paa det Sted, hvor hun var død gjennemboret af den dræbende Pil,

og rundt omkring hende jordedes hendes mange brittaniske Lidelsesfæller. De øvrige Medlemmer af denne store Martyrskare bleve begravede paa den vide Mark, som strakte sig mod Øst indtil Rhinens Bredder, mod Syd indtil den romerske Stadsgrav.

Da Köln saa senere atter rejste sig af sine Ruiner og havde faaet nye Indbyggere, udbredte sig stedse mere og mere Ærbødigheden for denne store Martyrskare. Dagen, paa hvilken de havde udaandet deres Liv under Barbarernes Pile og Sværd, den 21. Oktober, blev festlig højtideligholdt som deres Mindedag og Kölns Borgerskab udkaarede dem senere til Byens særegne Skytspatroner. Da den største og mest ansete Del af denne Martyrskare havde været Jomfruer, og Kirken, som opførtes paa Begravelsespladsen, kaldtes »De hellige Jomfruers Kirke«, saa kaldte man senere hen hele denne Skare af henved 11,000 Personer kort og godt »De 11,000 Jomfruer«. Paa samme Maade har der ogsaa senere dannet sig den Mening, at hele denne Martyrskare stammede fra England, fordi dens Førerinde, den h. Ursula, og en stor anset Del af dem stammede fra Britannien.

Med hvilken Andagt betræder man ikke den gamle, ærværdige St. Ursula Kirke! Det er ikke min Hensigt at give en indgaaende Beskrivelse af denne minderige Kirke — det er der næppe Plads til i Ugebladet — men en ganske lille Beretning kan dog maaske have almindelig Interesse.

Paa det Sted, hvor den h. Ursula og hendes Lidelsesfæller saa grusomt bleve myrdede, hævede der sig, som ovenfor omtalt, snart en prægtig Kirke. Flere Gange blev den ødelagt under Krigene og i sin nuværende Skikkelse stammer den fra Aaret 1020. Den ældste oprindelige Del af Kirken kaldes den Clematianske og er opført af en fornem Herre ved Navn Clematius. Herom vidner en paa Muren værende romersk

Lapidar-Indskrift, hvori tillige meddeles, at kun Jomfruer tør begravnes i denne hellige Jordbund, der er vædet af saamange kristne Jomfruers Blod. — Strax ved Indgangen til Sakristiet ser man en lille ældgammel Barnekiste; det er den lille sexaarige *Viventia*, Hertugen af Brabants, Pipin af Heristals Datter, som døde i Aaret 644. Faderen ønskede hende begravet i Kirken, men da dette ikke kunde ske, blev det lille Lig lagt i den omtalte Sarkofag *ovenover* Jorden, idet den hviler paa fire Søjler. Paa denne Maade kom den lille Pige dog til at hvile i Kirken. Længere henne, nærved Opgangen til Højaltret, ses den h. Ursulas Kiste af sort Marmor, som omslutter en Stenkiste, hvori hendes Legeme skal have hvilet fra det femte indtil det syvende Aarhundrede. Ovenpaa Marmorkisten ses den h. Ursula udhugget i Alabast med en Due ved Fødderne. Biskop *Kunibert* lod i det syvende Aarhundrede hendes Legeme optage; ligeledes begyndte han den Gang at opgrave hendes Lidelsesfællers jordiske Levninger, og disse Relikvier bleve skjænkede til forskellige Kirker i Köln og andetsteds. I 1155 begyndte mere omfattende Udgravninger, og Relikvierne bleve i 8 Fods Højde indfattede i Kirkens Mure. Smaa Glasruder tillade, at man betragter dem, saa at man alle Vegne ser mørke Knokler i Murene. En underlig Følelse bemægtigede sig mig ved Tanken om at være saaledes omgivet af Relikvier af hellige Blodvidner. Der er saaledes bl. a. over 1700 Hoveder indfattede i rødt Fløjl og indnurede i smaa Rum med Glas foran baade i Koret og i Kirkens Skibe og navnlig inde i et Sidekapel, som kaldes »det gyldne Kammer«. Det gjorde et overordentlig gribende Indtryk paa mig at sé alle disse Hoveder og at tænke paa, at de havde tilhørt Mennesker, som havde faaet Naade til at dø for Kristus; det er saa skjønt og trøstefuldt at tænke derpaa. Dog gik min Tanke videre: jeg forestillede mig, hvorledes der paa Dommens Dag vilde

komme Røre i alle disse Ben; jeg ønskede at kunde staa der og se dem samle sig og den store Skare af salige, frelste Sjæle, som vilde nedstige for at forene sig med deres forklarede Legemer i fuldendt Skjønhed. Ja, jeg forestillede mig alt dette saa levende, at det ligefrem gav et Sæt i mig, da Sakristanen indbød mig til at betræde det saak. gyldne Kammer. Det er et særdeles rummeligt Kapel, som er rigt forgyldt overalt, og herfra hidrører Navnet. Her findes den h. Ursulas Relikviskrin, som fra Begyndelsen af var af drevet Sølv med Emaille og Ædelstene. Under forskjellige Krige har det mistet en Del af sine Prydelser, men er dog atter bleven restaureret i 1881. Desuden findes her de hellige Ætherius', Valerius', Hyppolythus' og Maternus' Relikviskrin, samt en Mængde Relikvier af den h. Ursulas Lidelsesfæller. Flere af Hovederne ere indfattede i Sølv og vise tydelige Spor af hvorledes de ere blevne ramte af Sværd- og Kølleslag. I et kostbart Ostensorium er indfattet et Stykke af Kristi Kors og en Torn af Tornekronen. Endydermere er her opstillet en Krukke af Alabast, som skal være en af de i Evangeliet omtalte Krukker fra Brylluppet i Kana. Den er bragt hertil i det fjortende Aarhundrede af en Kølner-Ridder direkte fra det hellige Land og skjænket til Köln, hvis Magistrat i 1378 overgav den til St. Ursulas Kirke.

Jeg bad saa inderligt for Danmark her, hvor hver Fodsbred er vædet med Martyrblod, her, hvor Væggene saa at sige ere udelukkende af Relikvier. Jeg kunde næsten ikke komme derfra igjen — og stor var min Glæde, da der kom et nyt Selskab, som ønskede at se det gyldne Kammer; jeg gik atter derind og hørte Forklaringen om igjen paa Tysk, Fransk og Engelsk; jeg syntes ikke at kunne høre den for tidt.

Den følgende Morgen bivaanede jeg Kl. 5 — det var endnu ikke rigtig lyst — en Tertiarandagt; det var

den Dag nemlig den h. Ludvigs Fest. Den store Kirke var oplyst under Højmessen, som fejredes for Medlemmerne af den h. Franciskus tredie Orden. Flere Hundrede Personer vare tilstede og modtog den h. Kommunion. Absolutionen blev givet fra Altret, men en af de 10 Forstandere ledede Bønnerne. Der er her baade Forstandere og Forstanderinder, der have et bestemt Antal Tertiarer under sig, for hvem de holde private Møder, samle deres Almisser og modtage Dødsanmeldelser o. s. v. Der var grumme mange Mænd; disse lod til overhovedet at være de ivrigste overalt.

Det var en smuk og højtidelig Morgenstund, som jeg ikke let vil kunne glemme, og skjønt jeg var saa fjærnt fra Fødelandet, følte jeg mig dog saa hjemme her, omgivet af disse Tusinder af hellige Martyrers jordiske Levninger og midt i en levende og kraftig Tertiarforsamling; her holdt jeg Fødselsdag paa den hellige Ludvigs Fest, — Mage til Fødselsdag har jeg ikke oplevet, det er ganske vist. Jeg kunde kun nødigt løsrive mig fra dette hellige Sted, men jeg maatte herfra og ud i den taagede, kolde og regnfulde Morgenluft, ud til den travle og iltre Skare, som støjende hastede forbi mig. Jeg saa op til Domkirkens majestætiske Taarne, men tunge Skyer dækkede Taget endsige Taarnene; Domkirken var helt skjult i Taagen.

M. F.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Amerika. *Emile Zola's* Smudsroman »*Valfartssteder*« (Lourdes), som i Henseende til Uanstændighed kun overgaar hans tidligere Bøger derved, at den er fuld af Gudsbespottelser, er bleven oversat og offentliggjort af »*New York Herald*«. Bladet høster imid-

lertid ikke Tak derfor, idet Redaktionen modtager en Mængde Breve fra amerikanske Læsere, som *protestere* paa det kraftigste imod Offentliggjørelsen af et saadant Smudsskrift. I et Brev skrives bl. a.: »Naar denne Roman er tilende, kan man atter tage Deres Blad i Haanden uden Ildtang. Jeg er forbavset over, at de har aabnet deres Spalter for Zolas Løgne og Nederdrægtigheder. Hans Roman er en Gudsbespottelse og et Griseri, som kun kan hidrøre fra et fordærvet Sind, der derved blotter sine egne smudsige Drifter.« Den danske Oversættelse og Offentliggjørelse har som bekjendt »Politiken« præsteret.

Aarhus. I »Aarhus Stiftstidendes« Nr. 251 indeholdes Oplysninger om »Gamle Kirkeklokker omstøbte i Aarhus i Nutiden«. To af disse Klokker interessere os mest. Den *første* er Stormklokken i Holstebro. Den maatte paa sine gamle Dage gjøre Jærnbaneluren til Aarhus, men fik heldigvis Lov at rejse hjem igjen, da den Mangel, den havde, fandtes for ubetydelig til at nødvendiggjøre en Omstøbning, hvilken vilde have været beklagelig, da den formentlig er den eneste her i Landet, som bærer Støbernavnet »mester klaves« og skriver sig fra 1470. Indskriften, som er i Minuskler, dog med et enkelt Initiale, maa ifølge Bladet læses saaledes: »Anno | dni | m | cccc | lx | vn | x | help | got | vn | maria | osana | hete | ik | mes | ster | klaves | he | maket | mich pavvel yvl | hete | ik | ien | borghermesster bin | ik.«

Indskriften, som staar i 2 Linier omkring hele Klokken nær dens Overkant, er, som det vil ses, med Undtagelse af den væsentlige Del af Aarstallet affattet i det plattyske Sprog og oversættes ordret: »I det Herrens Aar 1460 og 10 (altsaa 1470). Hjælp Gud og Maria. Hosianna hedder jeg. Mester Klavs han gjorde mig. Pavl Yvl (o: Juul) hedder jeg, en Borghermester

er jeg.« Klokken er altsaa som sædvanlig paa den Tid selv den Talende, og den daværende Borgermester i Holstebro — hvis Navn næppe kjendes af andre Kilder — som lod den støbe, har ladet dette paa denne Maade naa ned til os. Hele Klokkens Højde er 1 Al. 12½" og dens største Diameter 1 Al. 6"; Vægten udgjør 602 Pd.

Den anden er Klokken i Holsted ved Ribe (omstøbt 1885). Indskriften, der ligeledes stod i to Linier og i Minuskler, var helt affattet paa Latin og lød:

»+ + anno . domini . md iii . ihesvs . nasarenvs .
 rey . ivdeorvm . help . maria . alpha . et . o . devs
 . et . homo . o . rex . glorie . criste . veni . com .
 pace . + sit . michi . in illa . in vocatione . sempiterna
 . salvs . et . protexio . amen . ad . laudem . dei . et .
 sancti . teogari . amen.«

Oversættelsen lyder: »I det Herrens Aar 1503 Jhesus af Nazareth, Jødernes Konge. Hjælp, Maria! Begyndelse og Ende, Gud og Menneske, O, Ærens Konge Christus, kom med Fred! + Gid evig Frelse og Beskyttelse blive mig tildel i hin Paakaldelse, Amcn. Til Guds og den hellige Teogari Ære. Amen.«

Bekjendtgørelse.

I Følge „Regulativ for den katholske Menighed i Kjøbenhavns kirkelige Forstanderskab og Skolekommission“ III., § 5, samt I. § 13, vil der i Aar være at foretage Valg af et nyt Medlem af Menighedens Forstanderskab og Skolekommission i Stedet for den efter Tur fratrædende Hr. Fabrikant Joh. Hoffmann, og ligeledes Valg af tre nye Suppleanter.

I denne Anledning have vi i Medfør af ovennævnte Regulativ I. §§ 4 og 5 opsat en Fortegnelse over de Mænd, som erkjendes at besidde aktiv resp. passiv Valgret ved det forestaaende Valg, og vil denne Fortegnelse henligge til Gjennemsyn for Alle og Enhver i Forstanderskabets Forsamlingsværelse i

Præsteboligen ved St. Ansgar fra Torsdag den 8. November indtil Torsdag den 15. s. M.

Valghandlingen finder Sted i Forsamlingsværelset **Torsdag den 15. November** Kl. 9 efter den h. Messe.

Kjøbenhavn, i Oktober 1894.

**Forstanderskabet
for St. Ansgars Menighed.**

Kirkelig Kalender.

Søndag den 21. Oktober. 23. Søndag e. Pintse. Ursula og Lidel-
sesfæller, Mart. Jomfru. — **22. M.** Margr. Maria Alacoque,
Jomfru. — **23. Ti.** Votivofficium af St. Ansgar. — **24. O.**
Raphael. Ærkeengel. — **25. To.** Votivofficium af det aller-
helligste Sakramente. — **26. F.** Evarist, Pave og Martyr. —
27. L. Ferieldag.

Søndag den 28. Oktober. 24. Søndag e. Pintse. Simon og
Judas Thaddæus. Apostle.

Mariakongregationen for Ynglinge holder Fælleskommun-
ion **Søndag den 21. Okt.** Kl. 8 $\frac{1}{2}$ i Jesu Hjertes Kapel (Stenos-
gade):

Konfirmations-Undervisning.

De Børn, som til Paaske skulle modtage Konfirmationens
hellige Sakramente, bedes snarest mulig anmeldte af Forældre
eller Værger hos Undertegnede. — Daabsattest maa medbringes.
J. Braun, Sognepræst.

St. Josefs Gilde. Alm. Møde for alle Brødre **Mandag den**
22. Okt. Kl. 8 $\frac{1}{2}$ Aften i Lokalet Bredgade 67, 2. Sal o. G. —
Talrigt Møde forventes.

Mandag den 29. Okt. fejrer Gildet sin 9aarige Fødsels-
dag. De ærede Brødre bedes tegne sig hos Dhrr. Repræsentanter
eller paa den cirkulerende Liste. — Festen begynder Kl. 8 Aften
og slutter Kl. 11 $\frac{3}{4}$. — Brødrene bedes crindre deres Fødselsdags-
gave til Gildet. En hvilkensomhelst Gave fra Gildets Venner og
Velyndere modtages med Taknemlighed til Hovedkassen eller til
Stiftelsen. Gildet kan bruge Alt, for at fremme sin smukke Opgave.

Plads søges. Et ungt Menneske søger Plads. Vedkom-
mende er 17 $\frac{1}{2}$ Aar og har taget Præliminærexamen. Absalons-
gade 14, 1 Sal.

Literatur. Udkommen er og faas i Kommission hos Andr.
Fred. Høst & Søns kgl. Hofboghandel, Gothersgade 49:

P. Scupoli: Den aandelige Kamp. 1 Kr. 25 Øre.

Rettelser. Følgende Fejl bedes rettede i Artiklerne om
Tausen: S. 627, Linie 2: ubesvarede, læs: ubevarede.

S. 652, Note**: Rørdam læs: Røn.

S. 653, Linie 1: Rørdam læs: Røn.

S. 653, Linie 6: 26 Artikler læs: den 26de Artikel.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Toogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement. 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær. Grosserer A. Millech, Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 43.

Søndagen den 28. Oktober.

1894.

Indhold: Hans Tavsens Efterretninger fra Ind- og Udland: Kjøbenhavn. Belgien. Frankrig. Sachsen. Schweitz. Rom. Amerika. — Bekjendtgjørelser.

Hans Tavsens eller den danske Luther.

(Fortsat.)

—o—

2. Del.

Tavsens i København og Roskilde.

1. Prædikanten ved St. Nikolai Kirke.

I Sommeren 1529, da »den kirkerøverske Kong Frederik helt havde kastet sig i Lutheriets Arme og ligeledes havde besluttet at bringe hele dette Rige til Fald, flyttede han en Mand ved Navn Hans Tavsens, en frafalden Munk af Jerusalemsbrødrenes Orden og alle Lutheranernes Fænnikedrager her i Danmark, fra Byen Viborg i Jylland til København, for at han ved sin pestbringende Prædiken kunde føre denne Stad paa Afveje, ligesom han tidligere havde gjort ved Viborg og andre jydskes Byer, hvor han havde udryddet al Religion og udbredt Vanhelligsens hele Vederstyggelighed. Da

han var kommen hertil, voksede Ondskaben i den Grad, at denne Stad, som tidligere havde været Gudsfrøgtens og Religionens ivrigste og mest vedholdende Tilhænger, nu blev den mest forbryderske Hule for alskens Ugudelighed og Vanhelligelse. Den raa og uvidende Befolkning grebes nemlig af et utroligt Raseri og Vanvid, og forgreb sig i saa høj Grad paa Gudshusenes Hellighed, at den ikke blot omstyrtede Helgenbillederne, men endogsaa overøste den hellige Eucharisti med de grueligste Skældsord og tilsidst iværksatte enhversomhelst Ugudelighed, som de havde hørt var sat i Værk af de troløse Malmøboere eller endogsaa af de afsindige Viborgere. Thi de forbryderske Borgere kunde ikke finde sig i, at nogensomhelst luthersk By i en eller anden Henseende overgik dem i Vanhelligelse og Ugudelighed.«*) Saaledes har den samtidige Karmelitermunk og Øjenvidne Paulus Heliæ med stærke, men næppe urigtige Farver i Korthed fremstillet Tavsens Virksomhed i Hovedstaden.

Nikolai Kirke var underlagt Kapitlet ved Frue Kirke, som saaledes havde Kaldsretten. Kongen, som kun havde Ret til at kalde, hvem han vilde, til Slotskapellet, tillod sig følgelig et Indgreb i Kapitlets Rettigheder, idet han anviste Tavsens Nikolai Kirke til »Evangeliets« Forkyndelse.

Jordbunden i København var allerede i nogen Tid bleven forberedt til at modtage den ny Læres Sædekorn. Vel var dens første Forkyndelse ved Martin Reinhard i Aaret 1520 mislykkedes, men siden havde

---

*) Heise, Skibykrøniken 131. Dertil bemærker Rørdam (Univ. Hist. I. 461): „Underligt nok, at hvad der i hans (Paulus Heliæ's) Mund er den bitreste Dadel, i vore Øren er en Ros, eller i ethvert Tilfælde et uimodsigeligt Vidnesbyrd om den frygtløse Nidkærhed, hvorved Tavsens blottede Papismens Vildfarelser og søgte at føre sin stadig voksende Tilhørerkreds til en klarere evangelisk Oplysning.“

mange Danske endog med kongelig Understøttelse studeret i Wittenberg, hvor de bleve vundne for Luther. Paulus Heliæ havde stedse bekæmpet mangfoldige Misbrug i Kirken, og skønt han aldrig hyldede Luthers Lære, ved sin frimodige Tale paa indirekte Maade, som Wedel siger, og imod sin Vilje forøget Misstemningen mod den katholske Gejstlighed. Som det fremgaar af Biskop Lago Urnes Brev til Universitetets Senat, forelæst St. Kelds Dag 11. Juli 1527, havde nogle paa Københavns Universitet promoverede Magistri og Baccalaurei sluttet sig til Lutherdommen og det ikke uden Lærernes Skyld. Blandt disse sidste var f. E. Lektor Frants Vormordsen, en Karmelitermunk, der i lang Tid havde forstaaet »at skjule sin Troløsheds Gift« og endnu i 1528 med Understøttelse af sin Provincial Paulus Heliæ havde udgivet en Oversættelse af Davids Psalmer, men omsider, ved Kannikernes Knur og Raab blev fordreven fra den offentlige Lærestol og tyede til Malmø den 3. Febr. 1529. Og allerede i 1527 havde Niels Bødker eller Klaus Tøndebinder, en Præst fra Erkestiftet Lund, som studerede i København, udstrøet nogle af det lutherske Partis Vildfarelser og prædiket i Fruekirken med stolt Opblæsthed, men da Biskoppen i Roskilde forbød han at betræde nogensomhelst Prædikestol i Stiftet, trukket sig tilbage til Malmø. Næsten hele denne By faldt nemlig, som Paulus Heliæ skriver, i 1528 fra Kirkens Enhed. Fremdeles var der i Københavns Byøvrighed flere ivrige Lutheranere, f. E. Borge-mestrene Ambrosius Bogbinder og Peder Kempe. Naar derfor Block siger, at *Københavnerne* bortkaldte Tavsens fra Viborg, saa kan denne Efterretning ret godt forenes med at Kongen flyttede ham til Hovedstaden. Tidspunktet var heldig valgt af Kongen. Thi ved Lago Urnes Død (29. April 1529) havde straks Roskildekirkens Forfald begyndt: Joakim Rønnov opnaaede den kongelige Udnævnelse til Biskop i Sjællands Stift, imod

at han betalte Kongen 6000 Gylden og tillige forpligtede sig til ikke at hindre de ny Prædikanter i deres Virksomhed samt til at finde sig i at, Præster og Munke giftede sig.

I Nikolai Kirke indførte Tavsens straks den danske Salmesang, hvortil efter Røns og Wedels Mening Frants Vormordsens og Klaus Mortensens Salmesamlinger benyttedes. Blandt andre brugtes der den fra det tyske oversatte Salme: Vi tro allesammen paa en Gud, som Himmel og Jord og alting skabte, der i samme Form endnu blev sunget i Midten af det 18de Aarhundrede »til en bestandig Erindring om, at Gudstjenesten paa en evangelisk Maade først i St. Nikolai Kirke er bleven forrettet i København«*). Men skønt den ny Prædikant ikke vilde kende noget til *Messeofret*, roser han sig dog i 1531 af, at han »endnu her til Dags har holdet alle vanlige Ceremonier i Messen og intet forvandet enten i Messeklæder, Lystændning eller Sakramentets Opløftelse.«

Ved Tavsens Tiltrædelse i København, siger Magnus Matthiæ i Aaret 1529, begyndte den pavelige Kirkes Lære for de fleste at tabe sin Indflydelse og St. Frants' og Klaras Kloster efterhaanden at ødelægges**). Tavsens viste sig ogsaa i Hovedstaden værdig til det tvivlsomme Æresnavn »Munkenes Hammer (monachorum tisor)«, som Peder Hegelund senere tillagde ham i en versificeret Gravskrift. Paa hvilken Maade han saa end har maget det, saa meget er vist, at Graabrødrene i København bleve indelukkede og ikke mere turde bede om Almisse, at de vare ilde lidte af den

*) Røn, 37.

***) Hos Rørd. Univ. Hist. I. 460. n. 1. Tiggermunkenene vare Lutheranernes farligste Modstandere. Det fremgaar af Prædikanternes 12 Klagemaal mod Biskopperne. Det 6te lyder saaledes: „Ogsaa tilstede de en Hob løgnagtige Bissemunke og Afladsbrødre, som fare omkring, at forhindre og fordæmpe Evangelium i enfoldige Folk.“

menige Mand, og at de aabenbarligen vare nødte til at forlade deres Kloster. Ved Skrivelse af 25. April 1530 overgav derfor »Broder Hans Bruun, Minister og Forstander for alle Graabrødre i Danmark, Broder Bernardinus, Guardian i Graabrødrekloster i København, Broder Hans Staffensen, Viceguardian og menige Konventsbrødre samm esteds, deres Kloster og de Klenodier, som der vare, til Borgemestrene, Raadmændene og menige Borgere, paa Kongens Vegne«*).

2. Religionsforhandling paa Hørredagen i 1530.

»Vare de evangeliske (?)«, saaledes skriver Engels-toft,**) »ikke ganske paa det rene med deres Forhold til Kirken, saa vare derimod Prælaterne fra Begyndelsen af enige med sig selv om, hvorledes de skulde betragte de ny Lærere og deres Tilhængere. Disse bleve med Grund ansete for Luthers Disciple, og over Lutherdommen havde Kirken allerede fældet Dom. Men Kætterne nøde Kongens og Lovenes Beskyttelse; derfor kunde Prælaterne ikke behandle dem som saadanne; og grebe de til Kirkens Vaaben og bandlyste dem, saa kunde de ikke« give Bandet Eftertryk. »Deres Modstandere svarede: Intet retfærdigt Band hviler paa os; beviser at vi ere Kættere! Vel udfordrede det katholske Partis Ordførere dem jævnlig til offentlige Samtaler; men dels kunde man ikke blive enig om Betingelser og Maade, thi de katholske vilde kun disputere for Biskoppernes Domstol, dels vilde en Samtale, som blev anstillet af enkelte, ikke kunne have den Virkning paa Regering og Folk, som de ønskede. Prælaterne besværede sig for Kongen over, at de ikke kunde komme de evangeliske til Ords, skønt de daglig tilbød sig at disputere med dem; de begærede derfor et offentligt autoriseret Stævne med Modstanderne, for at de kunde

*) Kirkehist. Slgr. I 403 ff.

**) Theol. Tidsskr. I. 2 Hefte, 17 ff.

godtgøre for Konge og Raad, at de vare Kættere og Bandsmænd. Dette Forlangende indeholdt den nærmeste Anledning til Herredagen i København 2. Juli — 2. August 1530. Kongen opfyldte Prælaternes Ønske, idet han indstævnedes begge Parter for sig og Raadet. Ved alle Landsting, siger Hvitfeldt, blev hans aabne Stævning forkyndt, at Rigets Bisper og Prælater, saavel som de lutherske Prædikanter, Mester Hans Tavsens Parti og Selskab skulde være betænkte paa at møde i København og overgive deres Artikler og Bekendelse og samme forsvare og disputere, paa det her udi Riget maatte gøres en kristelig Reformati udi Religionen og allevegne eens læres.«

Hidindtil havde man aldrig set Teologer paa nogen Herredag i Danmark. Men til denne indfandt sig over 20 lutherske Prædikanter. Vi anføre deres Navne, som de selv underskrev i en Skrivelse til Kongen, fordi vi lære deraf at kende, i hvilke Byer allerede den Gang Lutherdommen blev prædikeret:

Hans Tavsens i *København*, Peder Laurensen, Frants Vormorsen, Oluf Chrysostomus, Klavs Mortensen, Hans Olsen i *Malmö*, Jakob Skønning og Jørgen Jensen Sadolin i *Viborg*, Martin Hegelund i *Aalborg*, Peder Thomesen og Peder Jensen i *Salling*, Niels Kristiensen, Hr. Mogens Gjoes, Prædikant, Anders Ljung i *Landskrona*, Kristiern Skrock i *Assens*, Hans Nielsen i *Falsterbo*, Tyge Kristiensen, Anders Matsen, Anders Nielsen*), Jakob i *Ystad*, Matis Jensen (maaske i *Skaane*), Rasmus i *Trelleborg*.

Den valgte Erkebiskop og de 6 Biskopper samt enkeltø Klosterforstandere og Domherrer havde til Herredagen medbragt de dueligste Stridsmænd, som de forefandt i Landet, og nogle, vel kun to, tyske, som de havde hidkaldt fra Köln. Af de indenlandske nævner

*) De sidste tre have vel været Prædikanter i Randers, Horsens og Kjøge.

Historien *Paulus Heliæ*, *Kristen Muus*, Lektor i Aarhus, Mester *Jørgen Samsing*, Kantor i Aarhus, Broder *Hans Nielsen*, Dominikanerprovincial, *Adzer*, Kantor og *Ulf*, Kannik i Lund, Mester *Morsing* af Domkapitlet i Viborg, en Munk fra Aalborg, hvis Navn ikke angives, *Niels Pedersen*, Graamunk i Svendborg, og *Peder*, Guardian i Lund. Blandt de fremmede »aristoteliske og paviske Doktorer og Munke« nævnes en vis Doktor *Stagefyr*, der ogsaa kaldes Dr. *Stagebrand* og Dr. af Bombo eller Bomberig, der næppe kan være en anden end Niels eller Nikolaus Herborn, Provincialminister af Graabrødrenes kølnske Provins.

Prælaterne havde deres skriftlige Andragende til Kongen færdig fra Herredagens første Begyndelse, men i den første Uge kunde de ikke opnaa Gehør hos Kongen. Thi Prædikanterne skulde først have indgivet deres saakaldte *Københavnske Trosbekendelse*, som de netop i disse Dage udarbejdede, hvorfor de holdt sig ganske stille og svarede ikke paa Katholikernes Beskyldninger. Endelig den 9. eller 11. Juli overleverede Tavsén, som unegtelig var Hovedforfatteren, det fuldendte Skrift i 43 Artikler til Kongen i sit og sine Fællers Navn.

Allerede de 3 første Artikler indeholde den største Modsigelse. Thi deri erklæres *den hellige Skrift* som *den eneste og fuldkommelige Regel og Lov at leve og regere sig efter*, saa at »*hvilken, som anden Vej vil gaa eller Lærdom følge uden eneste efter Skriftens Udvisning til Retvished og Salighed, han er vanvittig, blind og vantro*«. Modsigelsen ligger deri, at netop *denne Hovedlærdom aldles ikke findes i hele den hellige Skrift* og derfor med Rette maa anses for aabenbart menneskeligt Paafund. Der følger Læren om een Gud i tre Personer (4), om Kristi Menneskevordelse (5), om Menneskelærdoms Uduelighed, saafremt den ikke stemmer med Kristi Ord (6), om hans Lidelse, Død,

Opstandelse, Himmelfart, som skal være »Pligt og Bod og Fuldgørelse for alle vore Synder« (7), saa at der i Modsætning til Skriftens og Kirkens Lære »ingen anden Fuldgørelse« skal være nødvendig (8), om Kristi Komme som Dommer (9), om Ceremonier, som ikke skal foragtes, naar de ikke ere imod Guds Ord (10), om den Helligaand (11) og *Kirken*. Denne siges at være »alle retfærdige Menneskers Samfund, som i en eneste Tro ere blevne hans retvise kære Børn, hvor somhelst de ere; en anden særdeles Kirke, i hvor udvortes hellig og smuk hun synes, agte vi intet (12), fordi denne Kirke er tit og ofte imod den rette hellige Kirke, hun bander det, som Gud benedider, hun forskyder det, som Gud annammer. Hun beraaber Kætere dem, der ret Sandhed lære og Synden straffe, og gør sig godt i sin egen Helligheds Paafund og gaar efter sit eget Sind og Lov« (13). Derefter at dømme maa *Kirken* være *usynlig*; thi ingen ved med Sikkerhed, *hvem der er retfærdig*. Alligevel taler Tavsens i de følgende 4 Artikler (14—17) om falsk og *ret Band*. Dette sidste skal kun udtales over offentlige Syndere og det af »*Sognepræsten med menige kristen Forsamlings Samtykke*«, som da dog selvfølgelig maa være *synlige*.

18. og 19. Art. lære at der kun skal være to Sakramenter, Daaben og Nadveren (18), fordi kun »om disse have vi Guds Ord og Forjættelse«, som om der ikke stod det mindste i Skriften om Firmelse, Bod, sidste Salvelse, Præstevielse og Ægteskab. Ægteskab skal være frit for alle, men budet for dem, som ikke have Kyskhedens Gave (20) — en vilkaarlig Fortolkning af den bibelske Lære; derfor skal det være »*Djævelens Lærdom*«, at forbyde nogen Mand eller Kvinde det ægteskabelige Liv (21) — hvad dog selve Statsloven gør overfor mange fattige Mennesker.

Forskel imellem Mad og Dage (22), Munke-Levned

og Løfter forkastes (23) som imod den hellige Skrift og kristelig Frihed, skønt dog Kristus selv anbefaler frivillig Armod, Kyskhed og Lydighed (Matth. 19., 12. 21.; Mar. 10., 21.; Luk. 18., 22).*)

I 25. og 26. Artikel kaldes Tro og Tillid til Kristus ret Gudstjeneste, som »ikke er udi udvortes Sang, Læsning, Messesigelse, Ceremonier, Kirkesmykke, Kapper, Ragelse, Smørelse eller anden udvortes Hellighed«. — Det havde forøvrigt Kirken aldrig lært.

Saa kommer den nye Lære om *Messen*. Den skal *kun* være »Jesu Kristi Pines, Døds og Gud Faders Kærligheds Hukommelse og Begængelse, i hvilken hans Legeme ædes og hans Blod drikkes til vist Pant, at vi have formedelst ham faaet Synders Forladelse« (27); dog »bør kristen Menneske at annamme begge Parter, *Legemet i Brødet og Blodet udi Vinen*, sig selv, det er de levendes, til Nytte« (28). — Med Rette kan vi her spørge: Hvor staar da dette i Skriften, som efter Tavsens skal være den eneste Regel og Lov? — *Offer* kender Tavsens kun et eneste, nemlig *Korsofret* (29). Han havde følgelig ikke læst Malachias (1, 11) Spaadom om det stedsevarende Offer, som jo ogsaa staar i den hellige Skrift.

I 30. Art. fordres Modersmaalet i Gudstjenesten, medens den 31. erklærer, at »vi intet have i Skriften, at vi skulle fly til eller paakalde« de afdøde Helgener; thi »Kristus er vor eneste Mægler mellem os og Gud Fader« (32).

Det kan dog ikke stemme med Joh. 20, 23: *Hvem I forlade Synderne, dem ere de forladte*; og med Matth. 16, 18. 19, og 18, 17. 18. — hvorved Kristus ogsaa har gjort sine Apostle og deres retmæssige Efterfølgere til Mæglere imellem Mennesket og Gud.

---

*) Derom kan læses P. Knabenbauers fortrinlige Afhandling om Ordenslivet i „Stimmen aus Maria Laach“ IX. 237. 370. 480.

Imod Skriftens klare Vidnesbyrd forkastes i 33. Art. de gode Gerninger og Aflad, i 34. Art. Skærsilden, i 35. Art. Messer, Begængelser og Vigilier for de Af-døde; i 36. Art. erklæres for »ret kristne Bisper og Præster kun Prædikere og Tjenere i Guds rene Ord«, 3: lutherske Prædikanter*), medens Gejstlighedens Privilegier kaldes ukristelige (37).

Det lønlige *Skriftemaal* er ingen pligtig til efter 38. Art., dog er det *raadligt*, før Nadveren »at prøve og vel randsage sin Samvittighed, gaa til Præsten, give ham sin Begæring og Tro til Kende, om ham fattes noget i den eller tvivler paa noget, bedendes ham om Raad, Undervisning og Afløsning« (39). — Efter Apostelen Paulus' Lære (1. Kor. 11., 27—31) er det ikke raadligt, men *nødvendigt*, at *prøve sig selv*, førend man modtager Kristi Legeme eller Blod.

Efter 40. Art. »ere vi alle kristne Præster i Kristo Jesu, det er de som sig selv skal ofre Gud et levendes taknemmeligt Offer, *prædike* og bede. Men af disse Præster skal *udkaares med Menighedens Samtykke* de som for samme Menighed skal prædike, ministrere Sakramente og ham tjene«, som om Kristus havde udnævnt alle Kristne til Apostle og Prædikanter, af hvilke Menigheden saa havde udvalgt de 12 Apostle o. s. v. — Og hvor ganske anderledes beskikkedes og beskikkes nu til Dags de lutherske Præster!

Ørkesløse, tiggende Munke skulle sættes i Band (41), Helgenbilleder skade rette Kristne ikke, men vanvittige Folk bruge dermed Afguderi (42). »Kristus *alene* er Kirkens Hoved og Forstander, og intet andet Kreatur enten i Himmelen eller paa Jorden.« — Mærkeligt er kun, at Kristus indsatte Petrus til Hyrde, altsaa til Forstander og Hoved, over alle sine Faar (Joh.

---

*) Denne Artikel modsiger den 40de, hvori alle Kristne kaldes Præster.

21., 15—17) hvorfor heller ikke denne 43. Artikel stemmer med den hellige Skrift.

Saaledes er den *Københavnske Trosbekendelse*, for hvis Hovedforfatter Tavsens gælder, fuld af Modsigelser og staar i Modsætning til den hellige Skrift. Og ubegribeligt forekommer det os, at tænkende Mennesker kunne rose, ophøje og forherlige et saadant Makværk. Vel har *Markus Wøldike**) i 1736 forsøgt at godtgøre Rigtigheden af disse 43 Artikler; men Hovedvægten lægger han i Artiklernes Erklæring og Anførelsen af den modsatte katholske Lære, medens hans Beviser kun bestaa i nogle ufortolkede Skriftsteders Citation, der paa ingen Maade kunne fyldestgøre. (Forts.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Kjøbenhavn. Novembermaaned er af Kirken særlig indviet til de Afdødes Minde og kaldes derfor ogsaa »Alle Sjæles Maaned.« Katholikerne søge navnlig i denne Maaned at være virksomme til Gunst for de lidende Sjæle i Renselsesstedet eller Skærsilden, idet de opofre til Gud i denne Maaned deres Andagtsøvelser, det h. Messeoffer, den h. Kommunion, Rosenkransen og andre Bønner, ja al deres daglige Gjerning, deres Kors og Selvfornægtelser til Gunst for disse dyrebare Hensøvede, i Overensstemmelse med den h. Skrifs Ord, at »det er en gudvelbehagelig og gavnlig Tanke at bede for de Afdøde, for at de maa forløses fra deres Synder«.

Muligvis vil der i Løbet af Maaneden (maaske Søndag den 11. Nov.) ogsaa finde en særlig Højtidelighed Sted paa den herværende katholske Kirkegaard, ved

---

*) *Disputatio theologica inauguralis, qua Confessionem Hafniensem . . . publico examini subjicit* M. W. 24. Okt. 1736.

hvilken Lejlighed den højærværdigste Biskop, som har ladet en Maler dekorere Kapellet og agter at opstille et Alter derude, vil foretage den højtidelige Indvielse af Kapellet. Paa en bestemt Dag i Novembermaaned vil der saa for Fremtiden hvert Aar blive frembaaret det h. Messeoffer for alle de kjære Afdøde, som hvile rundt omkring det smukke lille Kapel og under Skyggen af Kirkegaardens store Kors, hvor Rækkerne af Gravene Aar for Aar blive talrigere.

— Søndag d. 14. Okt. fejrede Foreningen *Unio* sin *aaarige Stiftelsesfest* i Koncertpalæet. Kl. 8 gik man til Bords i den smukke Riddersal, hvor der var dækket i Hestekoform. Formanden Hr. Grosserer *Hitzinger* bød Velkommen. Hr. Fabrikant *Hoffmann* udbragte den første Skaal for Hs. Hellighed Pave Leo, senere talte Hr. Organist *Hammermüller* for den højærværdigste Hr. Biskop og Gejstligheden, for hvilken Skaal højærv. Hr. Pastor *Braun* takkede. For Fødselsdagsbarnet »Foreningen *Unio*« talte Hr. Kontorist *Chr. Henriksen* og der blev afsunget en Sang »Et kortfattet Opgjør over Unios gode Sider paa rimet Prosa« af *Yam Massa*. Efter at der endnu var talt for Bestyrelsen af Hr. *P. C. Günther*, for Formanden af Hr. *Heinlein* og for Damerne af Hr. Balletmester *Hansen*, hævedes Bordet, hvorefter Deltagerne gik ind i Langsalen for at mere sig ved »Unios literære Varieté«, hvor end ikke det skudfri Panser og en Kunstskytte manglede. Aftenen sluttede med en lille rask Svingom.

Belgien. For Belgien er det en Lykke, at det endelig er naaet til en almindelig Valgret, som vel ikke giver fuldstændig Ligeberettigelse, men dog tilfredsstillende arbejdsde Klasser. Den 14. Oktober bleve *Valgene* foretagne første Gang siden Udstedelsen af den nye Valglov. Det endelige Resultat har været, at det belgiske Kammer, som tæller 152 Medlemmer, vil blive sammensat af 104 *Katholiker*, 16 *Liberale* og 32 *Socia-*

lister og Radikale. (Det tidligere Kammer talte 92 Katholiker og 60 Liberale). Det *katholsk-konservative* Parti raader saaledes over to Trediedele af Medlemmerne; Liberalismen (Fritænkerne, Frimurerne, Børsjødernes og Lignende) har lidt et frygteligt Nederlag, og *Socialdemokratiet* har tilkæmpet sig en passende Repræsentation paa Liberalismens Bekostning. Naturligvis mene nu mange Liberale, at det er en frygtelig Ulykke, at saamange socialdemokratiske Deputerede skulle sidde i Parlamentet. Ulykken er imidlertid den, at en saa stor Del af *Folket* er smittet af de socialdemokratiske Vranglærdomme. Men Skyld heri er — hvad man netop i Belgien kan se saa klart og tydeligt — ene og alene den tros- og kirkefjendtlige Liberalisme. Hvor den udsaaede Vantro og Had mod de Gejstlige i Folket, der trivedes Socialdemokraterne. Derfor er det ogsaa naturligt, at disse have erobret en Mængde Valgkredse, som forhen vare liberale. I Almindelighed kan man være meget tilfreds med dette første *virkelige* Valg i Belgien. Det katholske Parti har vist sig stærkt nok, til at bevare Landet mod Kulturkamp-Tilhængerne og de Socialrevolutionære. Liberalismen har ved (dels aabenlyst, dels hemmeligt) at gaa sammen med Omstyrtningspartiet mod de Katholsk-Konservative tabt sin Existens-Berettigelse. Der er nu aabnet en vid Mark for de belgiske Katholiker, hvor de kunne virke til Statens Frelse og Folkets Lykke. Opgaven er maaske vanskelig, men den lønner sig i høj Grad. Det gjælder nu kun om at have de rette Førere og den rette Enighed. Maaske intetsteds i Evropa ere de Liberale foragteligere end i Belgien. I deres Had mod Kirken og Religionen give de Socialdemokraterne intet efter, og deres Troskab mod Kongehuset er ikke en Øre værd. Jo mere Liberalismen forsvinder i Landene, desto lettere banes Vejen for den store afgjørende Kamp, som engang skal og maa finde Sted mellem *Omstyrtningspartierne* paa den ene Side

og den *kristelige* Socialreform paa den anden Side, og det bliver *den katholske Kirke* alene, som maa udfægte denne Kamp med Revolutionen i Evropas Lande og som alene vil være i Stand til at sejre i den.

Frankrig. Navnlig i Frankrig har der rejst sig Protester mod Zola's Roman. Blandt Andre har en Hr. Beleau i »Soleil du Midi« tilbudt Zola 10,000 Francs, dersom han overfor en Æresret kan bevise, at hele Fremstillingen i Romanen er historisk, og 10,000 Francs, dersom han overhovedet kan godtgjøre, at en eneste af hans Paastaade angaaende Bernadettes Ophold i Bartrès hviler paa et autentisk Dokument eller paa et troværdigt Vidnesbyrd. Beleau og Zola skulle vælge hver to Voldgiftsmænd, som sørge for at Æresretten dannes, idet disse vælge et lige Antal Medlemmer af de fem Sektioner i Videnskabernes Selskab. Forhandlingerne skulle være offentlige og Aktstykkerne offentliggjøres. Svarer Zola ikke paa Udfordringen, maa han lade sig nøje med at blive stemplet for intellektuel Uredelighed.

Sachsen. Byraadet i *Mccrane* har ved en Politiforordning advaret Byens Indvaanere mod det moderne *spiritistiske Uvæsen*, idet de opfordres til at drage Om-sorg for, at de dem anbetroede Personer holdes borte fra Foretagender, der ødelægge baade Aand og Legeme og ogsaa kunne have skadelige Følger for Sundheden hos deres Efterkommere. Tillige advares Børgerne imod at lade sig paavirke af de saak. Mediers bedragerske Gjøglespil, som om Gud eller en Afdød talte ved deres Hjælp. Forordningen truer endog Medierne med, at de ved given Lejlighed ville blive dragne til Ansvar overfor Domstolene og straffede for Bedrageri og samfundsfarlige Foretagender. Hele Efterretningen beviser atter, hvorledes Vantro og Overtro gaa Haand i Haand, og at Overtroen navnlig blomstrer i de ægte lutherske Egne (Meerane ligger i Nærheden

af Fabriksbyen *Chemnitz*), hvor ogsaa Socialdemokratiet vinder mest Fremgang.

Schweitz. Katholikerne kunne være tilfredse med Kirkens Fremgang i Kanton Genf. I 1822 var der 31,000 Protestanter i det Kanton og 51,000 i 1888; i samme Tidsrum er Katholikernes Antal voxet fra 19,000 i 1822 til 52,000 i 1888. I samme Forhold er Katholikernes Antal tiltaget næsten i alle Kantoner, saa at den gamle Inddeling af Landet i katholske og protestantiske Kantoner er nærved at forsvinde.

Rom. I denne Tid afholdes i Rom under Pave Leo XIII.s Forsæde Konferentser med de østerlandske Patriarker angaaende de skismatiske østerlandske Kirkers Gjenforening med den romersk-katholske Kirke. I Følge »Polit. Cour.« have Menighedsforstanderne for to i Nærheden af Damaskus beliggende Landsbyer, som beboes af *skismatiske Druser*, allerede meddelt til Prioren for Franciskanerklostret i Damaskus, at de tillige med hele Befolkningen (700 Sjæle) ønske at vende tilbage til Catholicismen. I Klostret venter man endnu flere Meddelelser fra andre Steder i lignende Retning.

— Den h. Birgitta og hendes fromme Datter, den h. Katharina af Sverige, have i sin Tid boet i et Hus paa Torvet Farnese i Rom. Værelserne i dette Hus, som i Aar ere blevne restaurerede og dekorerede med Freskobilleder, foréstillende Scener af de to Helliges Liv, ere nu blevne gjenåbnede for Publikum den 8. Okt. i Anledning af den h. Birgittas Fest.

Amerika. Kardinal *Gibbons'* berømte Bog »Vore Fædres Tro«, som ogsaa foreligger i en dansk, norsk og svensk Udgave, har i Amerika nu naaet det 50. Oplag og over 300,000 Exemplarer ere blevne solgte. Kardinal Gibbons af Baltimore agter i den Anledning at udarbejde en forøget og revideret Udgave af den populære Bog.

Bekjendtgørelse.

I Følge „Regulativ for den katholske Menighed i Kjøbenhavns kirkelige Forstanderskab og Skolekommission“ III. § 5, samt I. § 13. vil der i Aar være at foretage Valg af et nyt Medlem af Menighedens Forstanderskab og Skolekommission i Stedet for den efter Tur fratrædende Hr. Fabrikant Joh. Hoffmann, og ligeledes Valg af tre nye Suppleanter.

I denne Anledning have vi i Medfør af ovennævnte Regulativ I. §§ 4 og 5 opsat en Fortegnelse over de Mænd, som erkjendes at besidde aktiv resp. passiv Valgret ved det forestaaende Valg, og vil denne Fortegnelse heuligge til Gjennemsyn for Alle og Enhver i Forstanderskabets Forsamlingsværelse i Præsteboligen ved St. Ansgar fra Torsdag den 8. November indtil Torsdag den 15. s. M.

Valghandlingen finder Sted i Forsamlingsværelset **Søndag den 18. November Kl. 11¹/₂** efter Højmessens.

Kjøbenhavn, i Oktober 1894.

**Forstanderskabet
for St. Ansgars Menighed.**

Kirkelig Kalender:

Søndag den 28. Oktober. 24. Søndag e. Pintse. Simon og Judas Thaddæus. Apostle. — **29. M.** Votivofficium af St. Ansgar. — **30. Ti.** Alfons Rodriguez. Bekjender. — **31. O.** (Vigiliefastedag) Wolfgang. Biskop og Bekjender.

Torsdag den 1. November. Alle Helgeners Fest. Befalet Festdag, som forpligter til Overværelse af den h. Messe. I St. Ansgars Kirke Kl. 10 Pontifikalmesse; Kl. 8 Aften: Festandagt med Prædiken.

Fredag den 2. November. Alle Sjæles Dag. (I St. Ansgars Kirke: Kl. 9 højtidelig Sjælemesse; Kl. 8 Aften: Rosenkransbøn for de Afdøde. — **3. L.** Oktavdag.

Søndag den 4. November. 25. Søndag e. Pintse. Karl Borromæus, Biskop og Bekjender.

Rosenkransbroderskabet. Søndag den 4. November Kl. 6 holdes den sædvanlige maanedlige Rosenkransandagt med Prædiken og Procession.

St. Josefs Gilde. Mandag den 29. Okt. fejrer Gildet sin 9aarige Fødselsdag. De ærede Brødre bedes tegne sig hos Dhrr. Repræsentanter eller paa den cirkulerende Liste. — Festen begynder Kl. 8 Aften og slutter Kl. 11³/₄. — Brødrene bedes erindre deres Fødselsdagsgave til Gildet. En hvilkensomhelst Gave fra Gildets Venner og Velyndere modtages med Taknemlighed til Hovedkassen eller til Stiftelsen. Gildet kan bruge Alt, for at fremme sin smukke Opgave.

Konfirmations-Undervisning.

De Børn, som til Paaske skulle modtage Konfirmationens hellige Sakramente, bedes snarest mulig anmeldte af Forældre eller Værger hos Undertegnede. — Daabsattest maa medbringes.

J. Braun, Sognepræst.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Toogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 44.

Søndagen den 4. November.

1894.

Indhold: Benedikt Josef Labre. Literatur. Efterretninger fra Ind- og Udland: Kjøbenhavn, Berlin, Belgien. — Bekjendtgjørelser.

Benedikt Josef Labre.

Biografisk Skitse efter det Franske af B. S.

—o—

I disse Dage er Rækken af brogede Glasvinduer med malede Portrætmedailloner af hellige Mænd og Kvinder i St. Ansgars Kirke bleven afsluttet med Billederne af Pave *Gregor den Store* og *Benedikt Josef Labre*. For dem, som endnu ikke have haft Lejlighed til at høre noget nærmere om den i de senere Aar saa berømte hellige Benedikt Josef Labre, vil det maaske være af Interesse at se et kortere Omrids af denne Helgens Liv optaget i Ugebladet. Andagten til denne fattige Helgen, hvis lasede Dragt og ydre Uanselighed just ikke er umiddelbart tiltalende, er ikke desmindre voxet overordentlig i alle katholske Lande, navnlig i de sidste 30 Aar siden hans Beatifikation, og særlig finde Mange stor Trøst ved at bede foran et Billede af ham. Ogsaa med Tanken herpaa er netop han bleven

valgt til at være den Helgen, som afslutter hele Rækken, i det Haab, at det vil give Stødet til, at hans Dyder ikke alene ville finde mange Beundrere men ogsaa mange Efterlignere i vor Menighed. —

En bekjendt fransk Forfatter skrev henimod Slutningen af forrige Aarhundrede: »Med den hellige Vincents af Paul har Frankrig sluttet sin Helgen-Liste.«

Disse Ord skulde dog ikke blive til Sandhed, thi netop da Frankrig trængte mest til en Mand, som ved sin Ydmyghed og Fromhed kunde danne en Mødsætning til *Voltaire's* Hovmod og Ugudelighed, netop da fødtes *Benedikt Josef Labre*, hvis Navn skulde blive nævnet med Ære og Hæder ikke alene i Frankrig, men i hele Kirken. I sin Naade havde Gud skænket denne Mand Evne og Vilje til at forsaage alt, hvad der hører til Verdens Goder, og naar han som fattig Pilegrim drog gennem de fleste af Evropas Lande, voxede hans Ry for Hellighed saaledes, at det saa ud til, at han var bestemt til at udsone alle de Forargelser, som fra Frankrig vare udgaaede til de andre Lande i Evropa, og saaledes atter hæve Frankrig i det kristelige Folks Øjne.

Gud kaldte ham tidligt bort fra Livet; han oplevede at se Tegnene til den franske Revolution i forrige Aarhundrede, men Gud skaanede ham for at se dens Udbrud. Næppe 100 Aar efter hans Død, midt i en fornøjelsessyg, pengegrisk og af Socialismens farlige Lærdomme gennemsyret Tidsalder, blev denne Jesu Kristi ydmyge og fattige Tjener ophøjet til Helgen og hyldet med Begejstring af hele det troende Folk.

Det tør med Rette siges, at *Benedikt Josef Labre* blev sendt af Gud og senere erklæret for hellig netop paa en Tid, da Verden trængte til et saadant Exempel paa Forsagelse og frivillig Fattigdom. Om end ikke alle hans Dyder kunne efterlignes, kunne de dog alle beundres; næppe vil den hellige *Josef Labre* i vore

Dage finde Efterfølgere paa de stejle Stier i sit omflakkende Tiggerliv, men han vil finde Efterlignere og Beundrere af hans forsagende Liv, af hans Sæders Renhed, af hans Beherskelse af sine Sandser, af hans store Ydmyghed og af hans inderlige Samliv med Gud.

I Aaret 1748, d. 26. Marts, fødtes i Amatles, en lille By i Frankrig, *Benedikt Josef Labre*. Han var den ældste af en talrig Børneflokk og vakte tidlig store Forventninger hos sine fromme Forældre og hos sine Lærere, fordi han med en sjælden elskværdig og from Natur forbåndt megen Begavelse. Hurtigt og let lærte han at skrive og at læse flydende, og fra nu af var Katekismen hans kjæreste Læsning. I Skolen var han alle Kammeraternes Yndling, men lykkeligst følte han sig dog hjemme, hvor han længe ubemærket hengav sig til forskellige Bodsøvelser. En Dag opdagede hans Moder denne Tilbøjelighed hos ham, og hun bebrejdede ham da, at han ikke vilde spise og sove tilstrækkeligt. »Dit Helbred taaler det ikke,« sagde hun. »Med en fast Vilje er alt muligt — desuden kan Gud gjøre Mirakler,« svarede den 10aarige Dreng, der benyttede Lejligheden til at betro sin Moder, at hele hans Hu stod til at leve ligesom de gamle Tiders Eremiter og ernære sig af Rødder, ligesom de. Fra nu af sov han paa Gulvet og hvilede sit Hoved, der aldrig rummede andet end gode og uskyldige Tanker, paa en haard Madrats.

Da han var 12 Aar gammel, blev han sat i Huset hos sin Onkel, som var Sognepræst i *Erin*, og han blev her til sit 18. Aar. Tildels under sin Onkels Vejledning og tildels i en større lærd Skole studerede han flittigt og samvittighedsfuldt og opnaede navnlig stor Dygtighed i Latin. Han var overhovedet ingenlunde uvidende, saaledes som han senere hen i Livet saa ofte,

for at øve sig i Ydmyghed, gav det Udseende af. Hele Biblen kunde han udenad, og han førte den altid med sig; han læste i den, saaledes som et Barn læser paa sin Moders Skod — han læste for at forstaa hver eneste Sætning saaledes, som hans dyrebare Moder, den hellige Kirke, vil have den forstaaet. Ogsaa »Kristi Efterfølgelse« var et Skatkammer for hans Aand, der søgte opad og var fremmed for al verdslig Literatur. De tørre Studier bleve ham derfor ogsaa efterhaanden mere og mere til Besvær, og da man forestillede ham, at han vilde kunne blive sin Onkel til stor Nytte ved at fuldende sine Studier og blive Præst, erklærede han det for at være hans faste Beslutning, at forlade Verden og søge at blive Trappist. —

Hvor stræng denne Orden end er, havde hans Liv i Onklens Hus dog været den bedste Forberedelse til selv det strængeste Ordensliv: lange Mørgenbønner, daglige Messer, som han i Røglen betjente og altid med største Andagt, aandelig Læsning, hyppige Skriftemaal og Kommunioner, flere Gange daglig Besøg hos det allerhelligste Sakramente — alt dette opfyldte, i Forbindelse med Studeringer, hans Dag. Naar det allerhelligste Sakramente ved festlige Lejligheder var udstillet i Sognekirken, kunde man i mange Timer i Træk se ham knæle foran Alteret hensunken i dyb Andagt, og navnlig i Karnevalstiden forrettede han de strængeste Bødsøvelser for at oprette, hvad saa mange andre forbrød imod Gud i de Dage. Til de Fattige uddelte han med rund Haand, ikke alene det Brød, som var bestemt til ham selv, men ogsaa sine Klædningsstykker og sine Penge. Under en heftig Epidem, som i Aaret 1766 udbrod i *Erin*, fulgte han utrættelig sin Onkel paa dennes Besøg hos de Syge og Døende, og da den uforfærdede Sjælesørger selv blev bortrevet af Sygdommen, gik den 18aarige Yngling alene ud blandt de Syge, plejede dem, trøstede dem og ofrede sig aldeles for dem,

saa det var kun som ved et Under, at han undgik Døden.

Efter nu saaledes at være blevet berøvet sin faderlige Ven og Forsørger, vendte han for en Tid tilbage til sine Forældres Hus, hvor han fortsatte sit asketiske Liv og forberedte sig til at træde ind i Trappist-Ordenen. Navnlige hans Fader modsatte sig dog stærkt dette Ønske hos Sønnen, da han ansaa det for en Art levende Begravelse, og for en Tid fik han ham overtalt til at fortsætte sine Studier hos en anden Onkel. Men den ydre Forandring formaede ikke at fremkalde en indre Forandring med Hensyn til Benedikt Josefs stadige og brændende Ønske at blive Trappist, og efter nogle Maaneders Forløb opnaede han ogsaa omsider sine Forældres Samtykke til at forsøge at blive optaget i et Trappist-Kloster. Hans Forsøg mislykkedes imidlertid: Prioeren fandt, at hans Udseende tydede paa et svagt Helbred, der paa ingen Maade vilde kunne udholde at efterleve Regelens strænge Forskrifter, og han sendte ham derfor bort med det Løfte, at naar han engang blev stærk af Udseende skulde han blive modtaget i Klosteret. — Endnu et Forsøg ½ Aar senere mislykkedes af samme Grund, og Benedikt Josef saa sig altsaa nødsaget til at vende sine Tanker til en mindre stræng Orden. Til at træde ind i et Karthäuser-Kloster vilde hans Fader give ham sit Samtykke, og skjønt hans Hu endnu bestandigt stod til Trappisterne, henvendte han sig altsaa dog til et Karthäuser-Kloster i Neuville og bad om Optagelse. Inden hans Anmodning kunde blive opfyldt, maatte han dog først øve sig i liturgisk Sang, og hermed gik endnu 5 Maaneder, som han tilbragte i klosterlig Stilhed og under strænge asketiske Øvelser hos en Præst i Nærheden af Boulogne. Forinden han begav sig paa Vej tilbage til Klosteret, henvendte han sig til sin Biskop og bad ham om hans Afgjørelse, idet han forestillede ham, hvor inderligt han

ønskede at blive Trappist men tillige Vanskelighederne, der stillede sig i Vejen derfor. »Bøj Dig i Lydighed under dine Forældres Ønske, min Søn, og gaa til Karthäuserne,« svarede Biskoppen ham. Benedikt Josef adlød, sagde sine Forældre Farvel for altid og tilføjede: »Vi ses ikke igjen før i Josafats Dal.«

Benedikt Labre blev nu optaget paa Prøve i Karthäuserklosteret i Neuville, og snart var den unge Postulant beundret af Alle i Klosteret paa Grund af sine sjældne Dyder; ikke desmindre modtog hans Forældre omtrent 6 Uger efter at han var traadt ind i Klosteret følgende Brev fra ham:

»Mine kjære Forældre! Jeg vil herved meddele Eder, at Karthäuserne ikke have fundet, at jeg egner mig til at blive hos dem, af hvilken Grund jeg har forladt Klosteret den 2. Oktober. Jeg betragter det som en Befaling fra det guddommelige Forsyn, der kalder mig til en mere fuldkommen Stand. I Klosteret sagde man mig ogsaa, at det var Gud selv, der tog mig bort fra dem. Jeg gaar nu til Trappisterne, hvor jeg saa længe og saa inderligt har ønsket at blive optaget. Men fremfor alt beder jeg Eder, ikke at være bekymrede for mig; om jeg end selv havde ønsket at blive hos Karthäuserne, vilde de dog ikke have beholdt mig, og deri ser jeg den almægtige Guds Styrelse.« . . . . . Derefter takker han sine Forældre for deres Godhed mod ham, for alt hvad de have gjort for ham, for den gode Opdragelse, de have givet ham, og slutter saaledes: »Jeg beder Eder ikke at være bedrøvede over, at jeg har forladt Karthäuserne, thi det er os ikke tilladt at modstaa Guds Vilje. Jeg har kostet Eder mange Sorger, men værer forsikrede om, at jeg ved Guds Naades Hjælp skal hoste Nytte af, hvad I have gjort for mig. Giver mig Eders Velsignelse; jeg vil aldrig mere bedrøve Eder. Min Frelser, som jeg har modtaget, inden jeg forlod Klosteret, vil være min Støtte og hjælpe mig

frem ad sine Veje. Jeg haaber inderligt at blive modtaget af Trappisterne; skulde jeg blive skuffet i mit Haab, vil jeg forsøge at komme til Cistercienserne. Deres Regler ere ikke saa strænge, og de modtage Postulanter i en yngre Alder, end Trappisterne; men jeg stoler paa, at Trappisterne ville modtage mig.

Altid Eders lydige og ydmyge Søn

Benedikt Josef Labre.

At Benedikt Josef blev sendt bort fra Klosteret, uagtet han blev skattet og beundret af Alle, skyides den mærkelige Omstændighed, at han under hele sit Ophold havde været i saa høj Grad forpint af Sjæleangst og Uro, at Prioeren var kommen til den Erkjendelse, at Gud ikke havde bestemt ham til at blive Karthäuser-Munk. Dette var Grunden til, at han forlod Klosteret.

Kort Tid efter bankede han paa hos Cistercienserne, efter at han i Mellemtiden havde gjort endnu et forgjæves Forsøg hos Trappisterne og faaet det Svar af dem, at de vilde prøve ham om 4 Aar. Han blev modtaget af Cistercienserne, men de samme aandelige Lidelser, som hos Karthäuserne, pinte ogsaa her hans Sjæl, og dertil kom, at han gjennemgik svære Sygdomme, som aldeles afkræftede ham. Efter 8 Maanedes Førløb sagde Prioeren ham, at han ansaa ham for at være altfor legemlig svag til at kunne leve efter deres strænge Regel, og Benedikt Josef skulde altsaa nu atter ud i Verden. Prioerens Ord vakte hverken Skuffelse eller Frygt hos ham: han anbefalede sig stille til Guds Forsyn, fornyede sin faste Beslutning at ville leve et helligt Liv og forlod derpaa Klosteret med Blikket vendt mod Himlen, medens Hjærtet sagde: »Ske din Vilje!«

Gud havde i alt dette sine vise Hensigter med Josef Labre, ligesom forhen med den hellige Camillus af Lellis, der ikke kunde opnaa at blive Kapuciner, fordi Gud vilde, at han skulde grundlægge en hel ny gejst-

lig Orden. Labre skulde blive en Helgen af en hel ny Art, og maatte derfor lide alle disse Skuffelser. —

Det var altsaa nu klart, at Gud hverken vilde tillade Josef Labre at blive Trappist, Karthäuser eller Cistercienser. I de Klostre, hvor han havde været, havde han imidlertid faaet Lejlighed til at lære, hvad der fordrer af Ordensfolk, og ved alvorlige Konferencer med erfarne Skriftefædre havde han faaet Vished om, at hans Kald ikke var et almindeligt Ordenskald; men at han var kaldet til at forlade alt og drage om fra Sted til Sted som en fattig, betlende Pilegrim. Dette har forarget Mange, som nærmest betragte Pilegrimsrejser som en Art Lediggang eller dog som Adspredelse, og disse mene at finde Støtte for deres Mening i den Udtalelse af »Kristi Efterfølgelses« aandrige og dybsindige Forfatter, at »Faa ere blevne hellige ved Pilegrimsrejser«. Dette er vel sandt, men har sin Aarsag i at Faa besidde den sande Guds frygts Aand, som renser Hjærtet, forbedrer Livet og lærer at betragte den Pilegrimsfærd, som Legemet foretager sig med et jordisk Maal for Øje, som et Billede paa Sjælens Pilegrimsfærd gennem Taarerne Dal med Evighedens uendelige Maal for Øje.

Benedikt Josef Labre horte til disse Faa og var dertil særlig udvalgt af Gud til at give Verden et Exempel paa en Hellighed, som var dobbelt vanskeligt at erhverve, fordi den ikke havde Klosterets eller Hjemmets Ro og Hvile som Baggrund, men voxede op fra et omflakkende Nomadelivs bølgende Bevægelighed, og dog skinnede med en stille klar Glans, som aldrig vil blegne.

En Række Vandringsaar begyndte med Aaret 1770 for Benedikt Josef, der vedblev at vandre om som fattig Pilegrim indtil sin Død, 13 Aar senere.

Loretto var hans kjæreste Valfartsted; vi se ham der allerede samme Aar, og skjønt han besøgte flere Valfartsteder baade i Italien, Schweitz, Tyskland og

Frankrig, dvælede han dog med stor Forkjærlighed i Loretto. Sine sidste 6 Leveaar tilbragte han væsentligt i Rom men forsømte aldrig noget Aar at vandre tilfods til Loretto.

Mangfoldige rørende Træk om hans ufattelig store Ydmyghed, hans Blidhed og Taalmodighed ere opbevarede, men i en Skizze som denne, maa man indskrænke sig til at søge at tegne hans mærkelige Skikkelse og vidunderlige Liv i store Træk. Hans Liv var i Sandhed et Vidunder, og aldrig er der under selv den strængeste Ordensdragt bleven givet Verden et saadant Exempel paa Løsrivelse fra alt, hvad der kan binde Hjærtet til noget andet, end Gud og ham alene, som det der lyser ud fra Benedikt Labres ensomme Skikkelse, som han træder frem for vorr Blik, klædt i Pjalter, med Rosenkransen slynget om Halsen eller glidende, Perle efter Perle, mellem de magre Hænder, med Hovedet dybt bøjet eller vendt opad mod Himlen i inderlig Andagt. Saaledes saa man ham vandre fra Stad til Stad, fra det ene Land til det andet, altid med det ene eller det andet Valfartsted som Maal. Han kjendte ikke til at søge Hvile undervejs i Gæstgiversteder, men sov om Natten under aaben Himmel eller paa lidt Halm i en Lade. Han tiggede, men kun for at give til andre fattige -- til sig selv plejede han kun at beholde, hvad medlidende Mennesker i Forbigaaende rakte ham. Var Maalet for hans Vandring naaet, ilede han til Helligdommen, og man kunde da se ham tilbringe hele Dage paa Knæ, hensunken i Bøn, ubevægelig som en Statue.

Sine sidste 6 Leveaar tilbragte han væsentligt i Rom, men uden dog at forandre sit Pilegrimsliv; han valfartede til den ene af Roms Helligdomme efter den anden, og navnlig var han sikker at træffe i de Kirker, hvor det allerhelligste Sakramente var udstillet til de 40-Timers-Tilbedelse. Naturligt var det, at Mange folte

sig højligh opbyggede af hans sjeldne Fromhed, som paa saa mange Maader aabenbarede sig, ikke mindst i hans vidunderlige Udholdenhed i Bønnen; men lige saa naturligt var det, at endnu Flere skyede at komme i Nærheden af ham paa Grund af, at han lod en Skare Smaadyr, som pleje at være Urenlighedens Følgesvende, udsuge og pine sit Legeme. Man skyede at komme i hans Nærhed, fordi man frygtede disse Dyr, og Mange vilde derfor f. Ex. ikke gaa ind i en Skriftestol, som han forlod. Da han opdagede dette, gik han altid sidst til Skrifte, selv om han var den først Ankomne, da han ikke vilde være Aarsag i, at noget Menneske opsatte at gaa til de hellige Sakramenter. Denne Art Askese, eller maaske rettere Martyrium, som bestaar i at lade sig pine Dag efter Dag, Aar efter Aar af en Sværm modbydelige Smaadyr, bliver sjældent forstaaet i den rette Aand; den hellige Thomas af Canterbury's Biograf har dog den rette Opfattelse deraf, idet han skriver om denne hellige Biskop, paa hvis Legeme man efter hans Død fandt en stor Mængde af disse Smaadyr: »Dette Martyrium var sværere og større for ham, end en Martyrdød under Bødlens Sværd.« Set i dette Lys bliver ogsaa Benedikt Josef Labre en Martyr.

Gud havde udvalgt ham til at være et trøstende Exempel for alle dem, som sukke under Fattigdommens ofte saa tunge Kors i Verden, thi frivilligt levede han et fattigere Liv, end den fattigste Ordensbroder, og af Kjærlighed til sin fattige og korsfæstede Frelser nojedes han ikke med at besøge Syge og Fattige, men han gjorde sig til deres Lidelsesfælle, og man kunde daglig se ham stille sig i deres Rækker foran Klostre-nes Porte paa de Tider, da der blev uddelt Almisser. Taalmodigt ventende stod han mellem disse forkomne og elendige Mennesker, opbyggende dem ved sin Mildhed og sin stille Bøn! Og naar han ofte maatte gaa bort uden at have faaet lidt Suppe i sin Skaal, fordi

der ikke var nok til Alle, viste han intet Tegn paa Skuffelse og forstyrredes hverken i sin indre Fred eller sin ydre Ro, selv om han, hvad der kunde hænde, fik en Sværm Gadedrenge efter sig, der lo og spottede over hans Udseende og raabte efter ham: »Idiot! Landstryger!« I sin Ydmyghed fandt han, at Gadedrengene havde Ret, og da man engang spurgte ham, hvad Bestilling han havde, svarede han: »Jeg er Landstryger!«

Efterhaanden var Benedikt Josefs Helbred bleven undergravet ved hans Levevis og i Aaret 1783 følte han, at han ikke havde Kræfter til at foretage sin sædvanlige Pilgrimsvandring i Fasten til Loretto. Dog skaanede han sig ikke men behandlede snarere sit svage Legeme med endnu større Strængthed i denne Faste, end sædvanligt. Som Følge deraf svækkedes han yderligere Dag for Dag, og da han Onsdag i den stille Uge — den 16. April — med vaklende Skridt, støttet til en Stok, tidligt om Morgenen forlod det fattige Herberge, i hvilket nogle gode Mennesker, som gjerne vilde have Omsorg for ham, havde bevæget ham til at hvile nogle Timer om Natten, skulde han ikke mere vende tilbage dertil. Møjsommeligt slæbte han sig hen til sin kjæreste Kirke, Maria del Monte, hvor han som sædvanligt knælede ned og i dyb Andagt overværede den hellige Messe; men snart efter følte han, at hans faa Kræfter svigtede ham, han rejste sig, vaklede mod Udgangen og segnede i den yderste Udmattelse om paa Trinene udenfor Kirken. Han var kjendt og i Stilhed beundret af Mange, og mange kjærlige Hænder søgte nu at hjælpe ham, men han vilde ingen Hjælp modtage. Omsider indvilligede han dog i at lade sig bære hen til et nærliggende Hus, hvis Ejer var en from Mand, som han kjendte. Udstrakt paa det Leje, man her beredte ham, laa han nu med sine Hænder foldede paa Brystet og ventede paa Doden. En Præst, som

blev hentet, spurgte ham, om der ikke var noget han ønskede, men han rystede svagt paa Hovedet og sagde med et Udtryk af dyb Fred: »Intet — intet.« Det var tydeligt at han forstod, at Præsten hermed havde villet spørge ham, om han ønskede at skrifte og at modtage den hellige Kommunion, hvilken han sandsynligvis havde modtaget i Kirken samme Morgen.

Hele Dagen var hans Dødsleje omringet af fremmede Mennesker, af hvilke Mange maaske aldrig havde talt med ham men kun beundret ham i Frastand; og medens alle Omstaaende bade Bønnerne for de Døende, udaandede han stille.

I 35 Aar havde denne Pilegrim været undervejs til det himmelske Jerusalem, og paa hele sin Vandring havde han ikke undt sig Hvile og ikke plukket en eneste af Livets Blomster. Medens han levede var han ringeagtet af Mange, og skulde dog nu efter sin Død blive hædret som Faa. Som en Løbeild gik Rygtet gjennem Rom, at »den Hellige« var død, og Alle strømmede nu til for at se hans Lig, knæle ved hans Leje og kysse hans Hænder. Hans Jordefærd lignede et Triumftog, og allerede ved denne Lejlighed skete Mirakler, som beviste for Alle, at Gud vilde have sin ydmyge Tjeners Navn kronet med Hæder og Ære. Da han omsider den 8. Decbr. 1881 blev højtideligt optaget blandt de Hellige, var Andagten til ham saa udbredt paa Grund af de mangfoldige Mirakler, Bøn-hørelser og Helbredelser, der i de mellemliggende 98 Aar siden hans Død havde fundet Sted ved hans Forbøn hos Gud, at hele den katholske Kristenhed jublede og fandt et Udtryk for sin Tillid og Kjærlighed til ham i Kirkebonnen, som Kirken har foreskrevet for alle Tider paa den 16. April:

O Gud, Du som har draget din hellige Bekjender, Benedikt Josef, til Dig ved hans Ydmyghed og ved hans Kjærlighed til Fattigdom, giv os, formedelst hans For-

tjenester, den Naade, at vi foragte de jordiske og alene søge de himmelske Goder. Derom bede vi Dig ved Jesum Kristum, vor Herre.

Literatur.

Den aandelige Kamp. Af P. Laurentius Scupoli, Regularkleriker af den hl. Cajetan. Kbhvn, i Kommission hos Andr. Fred. Høst & Søn 1894. Pris Kr. 1,25 heftet, 318 S.

Blandt Kirkens saa overordentlig righoldige asketiske Literatur indtager P. *Scupolis* lille Bog om den aandelige Kamp en særlig fremragende Plads. Den hl. *Frans af Sales*, Genfs berømte Biskop og »Philotheas« navnkundige Forfatter, skattede P. Scupolis Bog saa højt, at han i atten Aar stadig bar den hos sig, daglig læste i den og erklærede overfor sin fortroligste Ven og senere Levnetsbeskriver, Joh. Petrus *Camus*, Biskop af Belley, at »næst Gud havde denne Bog alene været hans aandelige Fører«, hvorfor han ogsaa i sine Breve anbefaler den paa det varmeste og kalder den sin Yndlingsbog. En dansk Oversættelse af denne klassiske Bog har allerede i mange Aar været paatænkt, men er nu først udkommet paa Tryk. Det er blevet en smuk Bog, som trods sine 318 Sider kan faas heftet for kun 1 Kr. 25 Ør. Meningen med Bogens Prisbillighed er, at muligt mange af vore Katholiker skulle kunne anskaffe denne aandelige Læsning, til hvilken vor katholske danske Literatur, bortset fra »Kristi Efterfølgelse« og »Philothea« endnu ikke ejer noget Sidestykke.

St. Augustin siger etsteds: »Naar vi bede, tale vi med Gud; men naar vi læse, saa taler Gud med os«. Er det os om at gjøre, at gaa frem i det aandelige Liv, vil en saa kyndig Fører som Theatinerpater *Scupoli* yde os de ypperligste Tjenester. Hos ham lære

vi, hvori den kristelige Fuldkommenhed bestaar, og at vi i Kampen for at naa den, maa have Mistillid til os selv, Tillid til Gud, gjøre en god Brug af Legemets og Sjælens Kræfter og øve os i udholdende Bøn. En kortfattet Bønebog danner Slutningen paa denne saare praktiske Bog, der foreligger i en god Oversættelse og snart vil skaffe sig mange Venner. Dr. H.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Kjøbenhavn. *Jomfruernes Forening* afholdt i Søndags i St. Josefssøstrenes Festsal paa Toldbodvejen et extraordinært Møde i Anledning af Rosenkransmaanedens Slutning, som havde samlet saamange Medlemmer, at den store Sal var fyldt indtil sidste Plads. Efter en Prolog, net fremsagt af to unge Medlemmer forestillende den h. Faders og Rosenkransforeningens Skytsengle, og en fransk Sang til Rosenkransdronningens Ære, fremstilledes i syv Tableauer eller levende Billeder: Overrækkelsen af Rosenkransen til den h. Dominikus og Katharina af Siena, den glædefulde Rosenkrans' fem Hemmeligheder og »Vor Frue af Lourdes« med Bernadette. Tableauerne vare alle særdeles vellykkede, og baade de yngre og ældre Fremstillere holdt sig tappert ubevægelige som Statuer, medens Koret udførte en til Billederne svarende smuk flerstemmig Sang. Efter det sidste Tableau talte en tilstedeværende Gejstlig opmuntrende Ord til de Forsamlede om »de kristelige Jomfruers Apostolat«, idet han fremhævede det gode Exempels, Bønnens og den virksomme Næstekjærligheds Apostolat med Jesus og Maria som Forbilleder.

Berlin. Den tyske Kejsersinde har skjænket den evangelisk-kirkelige Hjælpeforening i Berlin 1000 Mark, for at den skal sørge for, at de protestantiske Kirker i

Berlin blive holdte aabne paa Hverdagene. Af Summen skal der ydes Bidrag til de Menigheder, som erklære sig villige til at holde Kirkerne aabne. I flere Menigheder har man allerede gjort Forsøg, men Beretningerne meddelte, at intet Menneske kom i Kirken. Det er heller ikke saa forunderligt, eftersom de endog staa tomme om Søndagen.

Belgien. Ogsaa ved de stedfundne *Provinsialraadsvalg* have Katholikerne vundet en glimrende Sejr. I Flandern have Katholikerne beholdt deres hidtidige Pladser og vundet tre nye; i Gent bliver der Omvalg mellem Katholiker og Socialdemokrater. I Provinsen Antwerpen have Katholikerne beholdt deres hidtidige Pladser og komme desuden paa Omvalg med Socialdemokraterne; i Namur ligeledes; i Brabant have Katholikerne vundet 11 Pladser, i Lüttich 1 Plads og i Hennegau 8 Pladser, foruden at der vil finde en Mængde Omvalg Sted mellem Katholikerne og Socialdemokraterne.

De belgiske Valg lære os, at *Liberalismens* Tid er forbi, og at dens første Frugt, *Socialismen* afløser den og i dens Sted løfter Antikristens Banner mod den *kristelige* Verdensanskuelse, som ogsaa fra sin Side har besejret Liberalismen og nu fuld af Mod og Kraft og baaret af det troende Folks urokkelige Troskab og Begejstring er beredt til at optage Kampen mod Revolutionspartiet. Vi se begge de store Lejre: *Katholicismen* og *Socialdemokratiet*, af hvis forestaaende afgjørende Kampe Verdens Skæbne vil afhænge, stedse træde klarere og bestemtere frem og styrkes paa deres Bekostning, som ikke ville drage Konsekventserne fuldtud i den ene eller anden Retning, paa Bekostning nemlig af Halvheden og Ubestemtheden. »*Socialdemokratiet* og *Ultramontanismen* (d. v. s. *Katholicismen*) *deler Verden imellem sig,*« skriver det strængt protestantiske Blad »*Reichsbote*« i Anledning af Valgene, og vi kunne

tilføje, at »Ultramontanismen« sandelig ikke kommer til kort ved denne Deling. Valgene vise, at foruden Socialismen er endnu kun Katholicismen i Stand til at fængslé og organisére Masserne og føre dem til Sejr, og at den katholske Kirke faktisk endnu den Dag i Dag er hele den kristne Verdens Fører, hvoraf endvidere følger, at *den* er i Besiddelse af den hele og rene kristelige Sandhed.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 4. November. 25. Søndag e. Pintse. Karl Borromæus. Biskop og Bekjender. — **5. M.** Oktavdag. — **6. Ti.** Oktavdag. — **7. O.** Oktavdag (Kl. 8¼ h. Messe for Ansgariusforeningen). — **8. To.** Oktav af Alle Helgeners Fest. — **9. F.** Indvielse af Laterankirken i Rom. — **10. L.** Andreas Avellinus, Bekjender.

Søndag den 11. November. 26. Søndag e. Pintse. Martin af Tours, Biskop. (Sæk. Mortensdag.)

Rosenkransbroderskabet. Søndag den 4. November Kl. 6 holdes den sædvanlige maanedlige Rosenkransandagt med Prædiken og Procession.

Mødreforeningen. Tirsdag den 6. Novbr. Kl. 8¼ læses den h. Messe i St. Ansgars Kirke for Foreningens Medlemmer og Anliggender. — Efter Messen holdes et kort Foredrag.

Bekjendtgjørelse.

I Anledning af det forestaaende Valg af en Menighedsforstander og tre Suppleanter vil en Fortegnelse over Valgbare og Valgberettigede henligge til Gjennemsyn for Alle og Enhver i Forsamlingsværelset i Præsteboligen ved St. Ansgar fra Torsdag den 8. November indtil Torsdag den 15. s. M.

Valghandlingen finder Sted i Forsamlingsværelset **Søndag den 18. November** Kl. 11½ efter Højmessén.

Kjøbenhavn, i Oktober 1894.

**Forstanderskabet
for St. Ansgars Menighed.**

Unio. Søndag den 11. Novbr. Kl. 9 Foredrag af højjærv. Hr. Pastor Neuvel.

Vilhelmine Schøyen, heraarig Elev af Professor Delle Sedie i Paris, modtager flere Elever i Sang. Nørrefarimagsgade 11, 4. S.

Elegant og proper **Kjølesyning** udføres hurtig og billig. Klerkegade 11, 2. Sal. D. Norlin.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Toogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær. Grosserer A. Millech, Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 45.

Søndagen den 11. November.

1894.

Indhold: Rejseerindringer fra Island. Hans Tavsen. Rejsbrev. Efterretninger fra Ind- og Udland: England. Frankrig. Konstantinopel. Rom. Neapel. — Bekjendtgj.

Rejseerindringer fra Island.

—o—

En Rejse tværs over Island, — ikke med Jærnbane eller Omnibusser, men paa de sikre, islandske Hestes Ryg, — kan vistnok kaldes en sjælden Begivenhed.

For nogle faa Maaneder siden fik jeg, ude paa St. Andreas Kollegiet paa Ordrupshøj, den for mig ikke ubehagelige Efterretning, at denne Sjældenhed nu netop forestod mig. Jeg var nemlig af vor Biskop bleven bestemt til i Sommerferien at besøge vore faa Katholiker paa Færøerne og Island.

Jeg skulde den 6. Juli, med Dampskibet Botnia, tage til Reykjavik, for der at ordne visse Anliggender angaaende den katholske Missions Ejendom dersteds, derfra skulde jeg saa, paa ægte islandsk Vis, ride tværs over Landet, fra sydvest til nord, for paa Øfjord at besøge den eneste katholske Familie paa Island. Damp-

skibet Thyra vilde saa, henimod Begyndelsen af September, bringe mig tilbage til Kjøbenhavn.

En af Kollegiets Elever fik Lyst til at rejse med, for rigtig at udhvile sig fra alle Skoleaarets Møjsommeligheder, og da han saa, ved Præmieuddelingen, blev saa heldig at vinde den første Præmie i sin Klasse, opnaaede han virkelig af sine Forældre den meget attraaede Tilladelse.

Da denne i mange Henseender interessante Rejse nu som en sælsom Drøm ligger langt bag ved mig, har jeg endelig givet efter for de Opfordringer, der fra forskjellige Sider ere blevne rettede til mig, og har i de faa ledige Timer, som min Skolegjerning levner mig, søgt at samle nogle af de Indtryk, som disse to Maa neders Vandringer have efterladt i min Erindring.

De som med mere eller mindre Sandsynlighed skulde forudse, at de maaske engang kunde komme til at foretage en Rejse til og paa Island, ville maaske kunne have Nytté af at læse disse Rejseerindringer. — Men nu til Sagen.

Jeg byder altsaa dem af Ugebladets Læsere, der skulde føle nogen Interesse ved at følge os paa vor nordlige Fart, i Aanden at begive sig til det forenede Dampskibs Selskabs nye, prægtigt udstyrede Dampers »Botnia«, Strandgade, Asiatisk Komp., Kjøbenhavn. — Den 6. Juli, Kl. 9 Form. skulde den foretage sin første Rejse til Island.

Første Klasses Passagerer udgjorde et rigtig broget Selskab. De vare samlede fra alle Verdens Lande: England, Tyskland, Frankrig, Danmark, Amerika, Island, Færøerne, ja selv Rusland var repræsenteret. De fleste af disse forskjellige Landes Sprog hørtes hele Dagen over. Bekjendtskabet gjordes dog snart, og allerede den første Dag lignede vi Alle en fredelig Familie, hvis Enighed og muntre Hjærtelighed skulde tiltage med hver Dag.

Første Gang vi samledes i den pragtfulde Spisesalon, kom jeg, tillige med Frederik, min lille Rejsefælle, til at sidde ligeoverfor en statelig Dame, der ved sin Side havde en gaarig meget intelligent udseende Dreng. Af vor Sidemand fik vi at høre, at det var den islandske Landshøvding's Frue, der med sin lille Søn Magnus var rejst til Kjøbenhavn, og nu vendte tilbage til Reykjavik.

I Magnus havde Frederik snart fundet den muntreste og elskværdigste Legekammerat. Ved Bordet klinkede de med hinanden, og vare hele Dagen uadskillelige Venner.

Fruen indbød mig med den største Elskværdighed til, af og til at tale Islandsk med hende, for at øve mig i det allerede halvt glemte Sprog.

Den tredje Dag vare vi ved vor første Station: Edinburgh. Man gav os et Døgn's Ophold. Frederik og jeg toge strax i Land, og begave os til vore elskværdige Venner, Patrene i Lawriston Street. Vi fik den hjærteligste Modtagelse af Rektoren, Pater Whyte (den engelske Admiral Whyte's Broder), bleve Natten over hos ham, og fik saa den følgende Dag Tid til at forsyne os med Levnetsmidler for Island. P. Whyte købte nemlig for os, i den største Forretning i Princesstreet, en stor Kasse fuld af henkogte Spiser: glinsende Metaldaaser hvorpaa der stod: Beef, boiled moutton, Chicken and Ham, Liebig meat-Extract, Bovril etc. etc. Da vi skulde over Islands ubeboede Landsdele, maatte vi jo tage med os alt, hvad der behøves til Livets Ophold.

Vore gode Venner i Danmark havde sendt os Hilsener til Edinburgh, saa vi i Lawriston Street, hos Patrene fandt en Del meget kjærkomne Breve hjemmefra, med Ønsker om en lykkelig Rejse. — Vi undlod ikke fra Edinburgh at takke for denne kjærlige Opmærksomhed. — Senere paa Island forefandt vi ogsaa en

Bunke Breve fra de samme kjære Venner i Danmark. Hvor velgjørende denne deres Kjærlighed var for os, i det fjærne, ensomme Land, vil jeg næppe kunne beskrive.

I Edinburgh forøgedes vort Selskab med en Skare fornemme Englændere, der vilde udhvile sig nogle Uger i det ensomme, fredelige Island, langt borte fra al Civilisationens Larm og Støj, i den frie, friske og kraftige Natur. Antallet af første Klasses Passagerer steg til 53.

Farten mellem Skotland og Færøerne var rigtig behagelig, men da vi nærmede os Suderø, Færøernes sydligste Ø, rejste der sig en vældig Storm ledsaget af tæt Taage. Vi dampede saa nær som muligt langs med de lodrette Klipper for at finde Thrangisvaag, den Fjord Skibet først skulde anløbe; men Vanskeligheden var stor. Taagen skjulte alt; man kunde kun øjne de nærmeste Klippevægge, der rejste sig truende til vor venstre Side. Endelig ser man en Fjord, Skibet løber ind, men da vi ere komne et godt Stykke indad, mærker man, at vi have taget Fejl: vi vare i den farlige Vaagsfjord, bekjendt for sine mange Skjær. Man kan begribe, at adskillige blandt Passagererne bleve urolige. Pludselig blev Fjorden saa snæver, at Skibet ikke mere kunde dreje paa den sædvanlige Maade. Man maatte kaste Anker og vente, indtil Stormen ved Ankerets Hjælp havde sat os i den rigtige Retning udad, hvad der tog næsten en Timestid.

Imidlertid kom der fra Land nogle godt bemandede Baade, for at se, hvad der var paa Færde. De drejede et Par Gange omkring Skibet, hvorpaa de fjærned sig, da de mærkede, at man ikke behøvede deres Hjælp.

Saasnart vi havde drejet, blev Ankeret trukket op, og vi kunde sejle ud igjen. Vi dampede saa atter nogen Tid langs Kysten, indtil vi naaede det rigtige Thrangisvaag, hvor Passagererne kunde komme sig af deres lille Panik.

Fra Thrangisvaag gik det saa videre til Thorshavn, en fire Timers Vej. Søen var meget oprørt, saa det ikke manglede paa Styrtebade paa Dækket, hvor de søstærkeste iblandt os opholdt sig. De fleste maatte tage deres Regnkapper og Hætter paa.

Henimod Aften kom vi til Thorshavn. En god Timesvej herfra, paa Hvidenæs, boer den eneste Katholik paa Færøerne, en gammel Kone paa 87 Aar. Jeg skulde skynde mig ud til hende, da Skibet muligvis kunde forlade Havnen om Natten. En Mængde Baade havde snart omringet Damperen, som havde maattet kaste Anker langt borte fra Land. Jeg henveridte mig til de kraftigste af de Færinger, der vare komne op paa Dækket med den Bøn at ro mig ud til Hvidenæs; fra alle fik jeg samme Svar: »Umuligt! der er altfor stærke Brændinger ved Kysten derude. Desuden er Strømmen mellem Øerne altfor stærk.« — Den stærke Brænding kunde ses fra Skibet. Hele Kysten var skinnende hvid af Bølgenes Skum.

Der var da intet andet for end at gaa i Land i selve Thorshavn, der faa mig en Fører over Bjærget, og endnu om Natten tage ud til den gode Gamle, der saa længselsfuldt ventede paa mig. Jeg steg ned i den første den bedste Baad, fandt i Thorshavn en lille Dreng, som kjendte Vejen ud til Hvidenæs; og begav mig strax derud.

Det vilde være vanskeligt at beskrive den Glæde, mit Besøg foraarsagede. Den gode, gamle Kones Taarer sagde mere end hendes Ord. Jeg lovede hende om muligt at blive længere hos hende paa min Tilbagevej fra Island, om to Maaneder. Nu kunde jeg næppe give hende en Timestid. Hvor gjerne havde jeg ikke opholdt mig længere hos hende! men jeg maatte afsted. — Efter Midnat tiltraadte jeg Tilbagevejen over Bjærget, — en ejendommelig Vandring, i den halvlyse Nat, — og afsted gik det den følgende Dag til Island.

Her føler man allerede, at man fjærner sig fra den beboede Verden og nærmer sig det ensomme. Naturen i dens uindskrænkede Frihed. Man møder næppe noget Skib mere; saavidt Øjet kan naa, den fuldstændigste Ensomhed. Alt Liv mangler dog ikke: de store mægtige Hvaler begynde her at vise sig mere og mere hyppigt. Snart dykker En langsomt op lige ved Skibet, ser nogle Øjeblikke forbavset paa denne sorte Kolos, der glider frem forbi den, og forsvinder saa roligt igen ned i Dybet, snart ser man hele Flokke, der uforstyrret drive deres Spil; mægtige Vandstraaler kastes hist og her højt op i Luften. Passagererne blive ikke trætte af at betragte det sælsomme Syn. (Forts.)

Hans Taysen eller den danske Luther.

(Fortsat.)

Først efter Modtagelsen af de 43 Artikler forundtes Biskopperne og Prælaterne Avdiens hos Kongen, i hvilken de overrakte ham deres vidtløftige Klageskrift. Med apostolisk Frimodighed minde de Kongen om hans besvorne Forpligtelse til at opretholde den katholske Kirke og undertrykke Vranglæren; saa anke de over, at Kirken og Gejstligheden ringeagtes, Gud og Helgenerne bespottes, Gudstjenesten nedlægges, Kirker og Klostre nedbrydes, Pave, Biskopper og Præster udraabes for Antikrister, Sjælemordere, Tyranner, Klosterfolk forjages, Kirkens Gods betynges og formindskes.

Da dette for Kongen og Rigsraadet bestemte, vel begrundede Klageskrift kun blev modtaget, men forøvrigt fuldstændig ignoreret af Kongen, saa Prælaterne sig nødsagede til at anklage Prædikanterne for Kætteri og bevise denne Anklage. Det skete i 27 Artikler, i hvilke de kort sammenfattede Lutheranernes Vranglær-

domme*). Først bleve de paa Dansk, senere paa Latin, overrakte Kongen med Bøn om at formaa Prædikanterne til at svare derpaa, helst paa Latin. Efter at disse under forskjellige Paaskud havde tøvet i nogen Tid, svarede de paa Dansk. Paa Latin vilde de ikke give deres Svar, indtil Kongen dog bevægede dem dertil. Dog fik Prælaterne dette latinske Skrift først to Dage før Herredagens Slutning.

Til en Afgørelse af Religionssagen kom det følgende ikke, ja ikke engang til nogen mundtlig Forhandling imellem Katholikerne og Prædikanterne. Vel fordrede disse stedse en offentlig Drøftelse af deres Mellemværende paa Dansk, men da de kun vilde disputere for Folket og Kongen og heller ikke anerkende nogen anden Dommer over Forhandlingernes Udfald, end netop den for deres Sag forlængst vundne Almue eller i det højeste den luthersk sindede Konge, kunde Biskopperne paa ingen Maade indlade sig paa en Disputats, for hvis Dommer de kun vilde anse Paven, en almindelig Kirkeforsamling eller andre uvildige, ved Kompromis af begge Parter udvalgte Theologer. At det ikke kom til en Disputats for Folket som Dommer, er især de tyske Theologers Fortjeneste, som tilsidst opnaaede, at hele Forhandlingen kun førtes skriftlig, og at det ene Partis Indlæg i Sagen hver Gang tilstilledes det andet igennem Kongen.

Medens nu Katholikerne forholdt sig rolige og kun arbejdede paa at opnaa Kirkens Rettigheder anerkendte af Kongen og Herredagen, havde Tavsens og hans Staldbrødre næppe fuldendt og afleveret deres 43 Artikler, førend de begyndte at forklare og forsvare dem i tvende Prædikener daglig i Helliggejstkirke, under stort Tilløb af Tilhørere. Vistnok har Tavsens selv, skønt der ikke

---

*) Da disse hovedsagelig ere de samme som de ovenfor beskrevne 43 Artikler, undlade vi nærmere at angive deres Indhold.

berettes noget derom, prædiket over sin Andel af Artiklerne i St. Nikolai Kirke. Vel forbød Kongen paa Prælaternes Anmodning disse Prædikener, men efter at Prædikanterne havde adlydt i to Dage, begyndte de paa ny og prædikede nu fire Gange hver Søgne- og 12 Gange hver Søndag allevegne i Byen. Man kan tænke sig, at de ikke skaanede Katholikerne i disse Prædikener. Som Jørgen Jensen Sadolin fortæller, »provocerede og trassede de fra Prædikestolen, hver af deres falske Profeter ved Navn Dr. Stagefyr, Lektor Vendekaabe (o: Paulus Heliæ), den ny højværdig Sakramentes Kætter i Aalborg Kloster, Mester Morsing af Røverkulen i Viborg, hvilken der og paa ny blev udlyst af Prædikestolen for en Bandsmand, og sammledes hver og een af den Pakkes Hob, som var der.« — Almuen efterlignede Prædikanternes Eksempel. Dr. Stagefyr beretter i det mindste, at han og hans Staldbroder, skønt de kun ledsagede af en bevæbnet Styrke viste sig offentlig, alligevel modtoges af Pøbelen med Haansord. Og dermed ikke tilfreds stillede mange Folk endog om Natten sig for deres Boliger og tilraabte dem allehaande Skældsord og Trudsler.*)

Dog ville vi her ikke beskrive hele Herredagens Historie. Dens Frugt var, som man kunde vente det, at »hans Naade gav Prædikanterne Hjemlov og bad dem prædike Guds Ord jo saa kraftigere herefter, som hidindtil. Dog bleve de fleste endnu 8 Dage der til Stede og prædikede Evangelium, om nogen vilde endnu ydermere ad os. Dog begyndte de det intet uden eneste med gode Mand Mester Mathis i København hans Sag om nogle Artikler, som Mester Hans Tavsens havde straffet ham for. Men han blev Kristi Triumf en Fange.« Saaledes Jørgen Sadolin.

*) Efter disse Vidnesbyrd at dømme maa Skibykrønikens Beretning om Herredagen kaldes ikke blot sandtru, men ogsaa meget nøjagtig. — Se Heise. 132.

Imod Katholikerne blev heller ikke noget nyt foretaget. Men Biskopperne lode efter Herredagen, sandsynligvis i Aarhus, forfatte en udmærket Gendrivelse af Prædikanternes Svar paa de 27 Artikler af den saakaldte Dr. Stagefyr. Den er bekendt under Navnet: Latinsk Gendrivelse (*Confutatio latina*)*; en stor Del deraf blev i 1533 paa Dansk udgiven i Aarhus under Titelen: »Menige Danmarks Riges Biskoppers og Prælaters kristelige og retsindige Gensvar til de lutherianske Artikler«, medens en anden Del synes at være bleven trykt under Titelen: »Vor kristen Tros Bekendelse«, men ikke mere er til som det første Skrift, hvoraf endnu to gode Exemplarer opbevares i det kongelige Bibliothek. Hvo som vil lære de 27 Artikler, Prædikanternes Svar derpaa og Gendrivelsen af disse Svar at kende, maa læse disse »Gensvar« eller endnu bedre den »Latinske Gendrivelse«.

3. Messedræberen.

Uden mindste Frygt kunde Tavsens efter Herredagen fortsætte sin Gerning under den kongelige Beskyttelses Solskin.

Maaske allerede under Herredagen, men i al Fald i samme Aar blev han indviklet i en Strid med Paulus Heliæ om Messen. Hvad han tænkte om denne eminent kristelige og katholske Gudstjeneste, ser man bedst af det 8. Klagemaal blandt de 12, som Prædikanterne ved Herredagen havde forebragt mod Katholikerne. Det lyder:

»I deres Domkirker og Klostre lade de holde en Hob afgudiske Messer og ugudelig Sang, der som de skulde holde Leitzer (o: Forelæsninger) og Prædiken

*) Den er hidindtil ikke bleven trykt; vi haabe dog at kunne udgive den i den nærmeste Fremtid.

med anden ret Gudstjeneste for den store Rente, de opbære.«

Paulus Heliæ, som saa, at ingen skrev noget imod »den ganske Forvandling og Handel«, som de saakaldte evangeliske Prædikanter gjorde og brugte i København, paatog sig derfor den Møje at skrive »En kort Undervisning paa den hellige Messe og hendes Brug imod nogle ny Messedræbere«*) og sendte den til »ærlige og fornumstige Mænd, Borgemestere og Raad i København«. Skriftet kendes kun af Olivarius's og Tavsens Beskrivelse og Omtale, hvorefter det var inddelt i 6 Kapitler 1. om Messen som Offer, 2. om Helgeners Paakaldelse i Messen, 3. om det var tilladt, at Præsten alene nød Sakramentet i Messen, 4. om man turde opbevare Sakramentet, 5. om Forvandlingsordene skulde siges højt eller sagte, 6. om det var tilladt at bede i Messen for Husdyrs Velgaaende. Sluttelig bad Forfatteren Magistraten om at formaa Tavsens til at svare paa hans Skrift, helst paa Latin.

Tavsens svarede ham ogsaa, men paa Dansk; og da Paulus Heliæ fik dette Svar endnu førend hans »Undervisning« helt var trykt, saa tilføjede han straks et kort Gensvar. Deri siger han blandt andet: »Dersom du borttager alle de Skændsord, han skrevet har, og saa blotter den bare Handel, da kan det besluttes paa fire Ark Papir, som nu fylder sytten.« — Olivarius, som endnu læste begge Modstanderes Skrifter, siger dog, at saavel Heliæs som Tavsens Skrift var opfyldt med de groveste Smædeord og Skoser.

Kun om den anden Del af Tavsens Svar kunne vi endnu danne en egen Dom, da den igen er optrykt i Tavsens Smaaskrifter.**)

*) Den blev først trykt 21. Apr. 1531 hos Povl Ræff i Aarhus.

**) Rørd. 95—163. — Den første Del kendes ikke mere; den var vel rettet imod Paulus Heliæs Sendebrev til Københavns Byøvrighed.

Kapitler om Messen, som Paulus Heliæ havde skrevet. Hvo som vil gøre sig den Umage, at gennemlæse dette »Svar til den falske og ukristelige Undervisning, som Lektor Povel skrev til Raadet i København om den papistiske Messe«, vil vist erklære hans Modstanders Ord for rigtigt, at fire Ark Papir havde kunnet være tilstrækkelige til at rumme det, som Sagen vedrører.

Straks i Begyndelsen (1. Kap.) tiltaler han Paulus Heliæ som en af »Messepræsterne« betalt Lejesvend: »Styrk dem,« vedbliver han, »i deres Ondskab, at Modet falder ikke paa dem, at ingen af dem vender sig om fra sin Ondskab, men før dem ind i Blindhedens Afgrund, indtil de med dig blive som Sodoma og Gomorra« o. s. v. Saa paadigter han sin Modstander tre med hinanden ufordragelige Paastande, nemlig: 1. Messen er *intet* Offer; 2. Messen er et *Offer*; 3. Messen er et *nyt* Offer. — Hvo som kender Heliæs forskellige Skrifter, kan kun forbavses over Tavsens Dristighed i at bebrejde ham disse tre Sætninger; thi Karmelitermunken lærer overalt, at Messen i Sandhed *er et Offer*, men *ikke et nyt*, d. v. s., fra Korsofret helt forskelligt, Offer. Intet Under, at Tavsens i dette Kapitel fægter mod en Vejrmølle, idet han imod Paulus Heliæ især af den »ryggesløse«, og som han et andet Sted siger, »stinkende« Messekanon beviser, at Messen holdes for *et Offer* af Katholikerne. Men hvor daarlig en Tænkter han er, fremgaar af hans Følgeslutning: »Saa er det nu korteligen bevist, at Messen har været holdt og agtet for et *nyt* Offer, og en *ny* Syndebod, som skal kunne ofres for levendes og døde.« — Ogsaa sin *fine Smag* giver Tavsens til Kende med de Ord: »Saa vær du ogsaa nu flittig til at hjælpe denne din arme syge Messe. Kære Lektor Povel, red dig paa Urter og Spidseri, Drik og Smørelse, giv hende en Purgats, om hun har ondt i sin Bug, lad skue hendes Vand; hun tør være forgiven, bese hendes Median og føl hendes Puls etc.«

Efter at han saa paa sin Maade mener at have vist, at Skriften ikke kender noget til Helgenernes Paakaldelse, slutter han sit *andet Kapitel* med følgende Tiltale: »Nu alle fromme gode Kristne, hvad tykkes eder monne det være bedre at høre og lyde disse Ord, som ere vor Herres Jesu Kristi Ord, end den Forleders og Bedragers Ord, *Lektor Povel*, som siger: *Nej, nej, gaar ikke til Jesum Kristum,**) men til andre, som er S. Nikolavs for Havsens Fare, S. Gertrud for et godt Herberge og andre Helgene.«

Lektor Povel skal, som der siges i *tredie Kapitel*, have *løjet* Tavsens paa, at efter ham »Præsten maa ej annamme Sakramentet alene«. Imellem denne Sætning og de Ord, som Tavsens selv vedgaar, er der dog ikke stor Forskel. Han skriver nemlig: »Men det siger jeg dig og hver Mand, at de Messer, som ere dertil besynderlig stiftede, at *een Person alene* skal paa forsagt Tid og Sted traktere og *annamme Sakramentet*, for den tiliggende Indkom og Rente, som han har stedt sig for — hvilke det store H... hus i Roskilde**) er alt fuldt af i alle Vraaer, — de ere ugudelige . . . . Se, bid mig paa denne Stump, indtil anden Mad vorder rede.«

Efter Tavsens er »det hellige Messeembede ikke andet i sig selv, end en Amindelse og Begængelse om den forjættede Naade, som Gud har lovet os i Jesu Kristo formedels hans Død, i hvilken hver Mand tilbydes Guds Naade og alle Synders Forladelse med Kristi egne Ord, desligeste det hellige højværdige Sakramente, hvo det har behov til et fast Pant og Befæstning, at Ordene skulle saa i Sandhed uden al Tvivl holdes lige som de lyde.***) Hvo som er nu af kødelig Brøst og Djævels

*) Aldrig nogensinde er det faldet Paulus Helix ind at sige eller skrive saadanne Ord.

**) 3: Domkirken.

***) Sammenlign i Modsætning til denne falske Fortolkning af Messen hvad den kath. Katekismus siger derom Nr. 537. (Andr. Fred. Høst & Søn, København, 1889).

og Menneskers Fristelser uforhindret, at Ordene kunne have kraftelig Rodfæstning i ham, at han med en fast Tro kan forlade sig dertil, at han saa skal vederfare, som ham tilsiges, han maa lade sig nøje dermed; thi han har allerede nok alt det, ham gøres behov. Men den som er skrøbelig og ufuldkommen i Troen og kan ikke fuldeligen faa et trygt Hjerte og fast Haab til sine Synders Forladelse af Ordene alene, han maa gaa frem og behjælpe sin Ufuldkommenhed med det hellige Sakramente og annamme det til et sandt Tegn, at Gud vil være ham gunstig« o. s. v.

Mon alt dette stemmer med Kristi Ord hos Johannes 6, 54: »Dersom I ikke spise Menneskets Søns Kød og drikke hans Blod, da skulle I ikke have Livet i eder?« Og hvem skulde i Tavsens Forklaring ikke se den rene menneskelige Tilsætning til Skriften og rent menneskeligt Paafund?*)

Alligevel vover han at sige: »Men hvad gøre I andet med eders papistiske Luerlej? end først gøre eder Messen ufrugtsommelig med egne vrang Meninger, og dernæst føde et falsk Haab og Tillid i andet Folk, som de sætte til den eders Gerning« o. s. v.

I fjerde og femte Kapitel fremsætter Tavsens sin langt fra klare, men helt forplumrede Lære om Alterets hellige Sakrament. Han vil *ikke*, at »man skal stoppe det i Sølvskaar og sætte det op og bede dertil«,**) fordi det skal være *imod* Guds Ord; skønt han dog indrømmer, at »man maa bevise det Hæder og Ære og med en sand Mening tilbede det, helst fordi Gud er der selv

---

*) Tavsens handlede selv imod den af ham imod Pavlus Helix anførte Skriftekst (Ordsprog 30, 6): „Læg intet til Guds Ord og tag intet fra“.

**) I Samklang hermed siger han i femte Kapitel: „Gud vorder mig ikke vred derfor, om jeg ikke tilbeder det jeg ser i Præstens Haand eller Mønstrants, efterdi jeg ved ikke visse- ligen hvad det er uden Brød.“

nærværendes med sit hellige Ord, hvilket vi med Gud altid og hvert Sted skulle tilbede og hos alle Kreaturer, dersom han med bestemte Ord kundgør os sin besynderlige Nærværelse«. Ja, man skal ikke engang gemme Sakramentet for syge Menneskers Skyld; han vil tvært imod, at Præsten skal »sige en Messe hver Tid, der skulde nogen annamme Sakramentet«. Saaledes vidt og bredt i fjerde Kapitel.

I femte fordrer han ligefrem, at Præsten skal højt udtale Konsekrationsordene: Hoc est corpus meum etc. (: Dette er mit Legeme), og ikke blot »hviske« dem, som om han (Tavsens) var den højeste Lovgiver i Kirken. Hans Grunde forslaa ikke. Thi til virkelig Konsekration hører ikke blot den virkelige (høje eller sagte) Udtalelse af Ordene, men ogsaa Udtalerens gyldige Præstevielse og Hensigt at ville konsekkrere. Men ingen kan om alle disse Betingelser have en mere end moralsk Vished, skønt han hørte Ordene udtale nok saa højt. Hvor daarlig en Teolog Tavsens er, viser han ogsaa ved at forveksle Kristi Befaling om Prædikenen med Anordningen om Sakramentets Frembringelse, for ganske at tie om, at han uden Hjemmel i, men med aabenbar Forvanskning af Skriftens Ord stedse taler om Kristi *Legeme i Brød*, og Kristi *Blod i Vin*, altsaa negter Væsensforvandlingen (Transsubstantiationen).

Forøvrigt dadler han med Rette den Lære, som siger, at »Troen virker den ypperste Kraft i Sakramentet og at den foruden sker der plat intet«. Men bortset fra, at denne Lære netop er den rene lutherske, efter hvilken Troen overalt er Hovedsagen, maa der gøres Indsigelse imod, at han tilskriver Paulus Heliæ denne Vranglære; thi Karmeliteren havde i samme Aar »imod Malmobogen«*) skrevet følgende: »*Præstens Hellighed eller Godhed giver ikke Sakramentet nogen*

*) Secher, Povel Eliesens Danske Skrifter, 494.

Kraft. Er han ond eller god, dersom han ellers bruger det rette Guds Ord, da er Sakramentet lige godt.« Trocn omtaler Heliæ kun hos den som annammer Sakramentet.

Hvad sjette Kapitel angaar, saa er Tavsens i Grunden enig med Paulus Heliæ paa Offerkarakteren nær. Men i Efterskriften til Læseren*) gennemhegler han sin Modstander igen uden Skaansel, idet han siger om Karmeliterprovincialen: »Han indfører sin Kladder og skriftløse Skvalder for sine Læsere med saadan en Bagklik, at han dermed vil gøre mig og min Genskrivelse afgunstig og vederstyggelig for samme Læsere, saa at hver skal vide, førend mine egne Svar komme frem, at jeg har intet andet at fare med end Løgn, Klafferi, Bagtale, Spot, blodig og grum Skæmt, Skændsord og H... sprog, fordi er jeg ikke uden en kaad hovmodig Tyran, en gantelig vanvittig Daare, og æreløs Skalk . . . . Det er første Mærke paa Lektor Povels Aand og høje himmelske Forstand, som hans Tilhængere rose saa fast af.«

Vi kunne ikke sige, om Tavsens har Ret eller ej, naar han bebrejder Paulus Heliæ, at have »digtet ham den forgiftelige Mening paa, at kristne Mennesker ikke vente sig noget i samme Sakramente, end et Stykke Brød og en Slug Vin«, og at »Brød og Vin er *ikkun* et Tegn og intet andet«. I hvert Tilfælde synes Tavsens os dog at have vist, at hans Lære ikke var zwingliansk, men *luthersk* og maa have lydt: »*I Brødet* er Kristi Legeme og *i Vin* er Kristi Blod.« Men en af hele Kirken forkastet Vranglære er og bliver det alligevel.

Medens Tavsens i »Beslutningen« beder Københavns »kære Borgemestre og Raad« om at være »uvildige Mænd i denne Handel«, saa lader han i Efterskriften »hver redelig og fromt kristent Menneske« være sin

*) Denne er dateret Midsommerdag (24. Juni) 1531.

Dommer og »siger det i Sandhed, at hvis os sker ikke Vold, da skal denne Sag inden kort Tid vel blive lettere for ulærde Folk end den er endnu, og den papistiske Messe skal ikke gælde nær saa meget, som den gør endnu somme Steder, uden Lektor Povel har anden Bevisning paa sin Messeofring, end det staaene Ripsraps, han saa praler med.«

Hele dette Tavsens Arbejde er næsten blottet for al videnskabelig Drøftelse og Bevisning og alene beregnet paa den menige Mand, der ikke forstaar at skelne og gennemskue falske Følgeslutninger, men gerne glæder sig over at høre saadanne Kraftudtryk, som »Din Fabels Karl, papistisk Kreatur, aabenbar Guds Fjende, Løgner, Bedrager, Forleder, løgnagtige Kætter, hvem Fanden af Helvede har gjort dristig«, som kommer med »unyttelig og torteløs Skvalder, med uforstandelige Figurer og uvise Fabler, med et løgnagtigt Sendebrev«, og hvem »Gud har taget Viddet fra«. Ogsaa Fr.Wedel*) indrømmer, at »Tonen i dette Skrift er utilbørlig voldsom«, og at »Tavsens lod sig altfor meget rive med af sin Lidenskabelighed«, saa at der »efterhaanden udviklede sig hos ham en Tilbøjelighed til Hensynsløshed og Haardhed i Udtryk, som ikke sjældent udartede til Skældsord; disse bleve misforstaaede af den raa Hob, navnlig i et Sogn som Nikolai, der hovedsagelig bestod af Søfolk, og det kunde let føre til allehaande Udskjelser.«

(Forts.)

Rejsebrev til „Nord. Ugeblad“.

VII.

—O—

I Nærheden af min midlertidige Bopæl i Køl'n have Franciskanerpatrene bygget en ny, stor og rummelig Kirke. Det var interessant at se, hvorledes de nyeste Opfindelser her ere benyttede i Kirkens Tjeneste. Vilde man f. Ex. skrive, trykkede man kun paa en Knap ved den Paters Navn, som man ønskede at tale med. Var han hjemme, blev der svaret, idet en Klap faldt ned med Underretning om, at han snart vilde være tilstede i Kirken; i modsat Fald stod der paa den nedfaldende Klap, at han var bortrejst. Kirken var altid godt besøgt, og Franciskanerne syntes at være meget afholdte. Jeg besaa en Del af Klosters Indre, som vistes mig med stor Velvillie og Forekommenhed og lod til at være særdeles praktisk og godt indrettet, men Alt i Overensstemmelse med den hellige Franciskus' værdige Disciples Fattigdom. Ogsaa i Klostret benyttedes Elektriciteten paa forskjellig Maade, bl. a. til Dørenes Aabning og Lukning.

Jeg omtalte sidst den h. Ursulas Kirke med dens mangfoldige Relikvier fra ældgamle Dage, denne Gang vil jeg opholde mig lidt nærmere ved Beskrivelsen af en anden ældgammel Kirke, kaldet »St. Maria im Capitol«. Den er i romansk Basilikaform og indviet af Pave Leo i Aaret 1049. I Følge Overleveringen skal et romersk Capitol og det frankiske Kongehof have staaet paa denne Grund. Den ældste, nu forsvundne, Bygning førtes tilbage til Plektrudis, Karl Martels Stedmoder, hvis Kiste findes i Kryptaen. I Forhallen under Orgelet er der en Del Gravsteder fra den merovingiske og karolingiske Tid.

Et mærkeligt Krucifix af Oliventræ, hvis Arme gik skraat opad istedetfor som ellers vandret, tiltrak sig min Opmærksomhed. Den tredie af de fromme Abbe-

disser, som her i gamle Dage forestod Benediktinerindernes Kloster, skal have bragt det med sig fra Rom. Det var temmelig stort og stod paa et Sidealter. Befolkningen anser det for særligt naadebringende at holde sin Betragtning foran det. Dets usædvanlige Form og mørke Farve gjør det meget stemningsfuldt; det er derfor heller ikke forunderligt, at mange Slægter med særlig Andagt have kunnet bede foran det.

Paa den modsatte Side i Kirken findes et andet Naadekapel med den Statue af den h. Gudsmoder med Barnet, foran hvilken den hellige Yngling Herman Josef andægtigt knælende bad sine daglige Bønner. Om ham fortæller, som bekjendt, Legenden, at, da han en Dag havde faaet nogle Æbler og ilede til Kirken for at give Jesusbarnet det Smukkeste og i det Øjemed knælede foran Statuen og strakte Haanden med Æblet i Vejret, bøjede den h. Gudsmoder sig ned mod ham, og det guddommelige Barn tog venligt smilende imod Æblet. Den fromme Overlevering har holdt sig levende indtil denne Dag, og Kapellet har mange andægtige Besøgende. Ogsaa udenfor Kirken vedligeholdes Mindet om denne Begivenhed, idet der i denne Tid opføres et nyt Springvand i Kirkens Nærhed — omtrent udfor St. Georgs Kirke — og ovenpaa det er den h. Gudsmoder fremstillet med det guddommelige Barn og den lille Herman Josef, der knæler foran dem og rækker sit Æble op til dem. Herman Josef døde i Aaret 1236, og nu skrive vi 1894 — det er altsaa ikke noget kort Tidsrum, der ligger imellem!

Gulvet i Kirken er ualmindeligt originalt og kunstnerisk udført i Mosaik. Fra Højalteret udgaar der fire Striber i bølgende Linier, der løbe lige ud og omkring en stor Medaillon, forestillende »Kirken« som et Skib; disse Striber i sort, graat og hvidt Mosaik symbolisere de fire Floder i Paradiset. De gaa igjennem hele Kirken og ere overordentlig sindrigt anbragte. I et af Side-

kapellerne er Loftet smukt dekoreret med Rosenkransens forskellige Hemmeligheder. Min Opmærksomhed blev imidlertid snart hendragen til noget andet, nemlig til to Trapper, som hver ad sin Side førte ned i en rummelig og temmelig høj, treskibet Krypta. Her staa endnu nogle Stenkister, men den halve Del af Kryptaen er aflukket og opfyldt med Begravelser fra den Tid, da de fleste bleve bisatte i Kirkerne — der skal ligge Tusinder dernede! En Del vare Medlemmer af Datidens berømteste og mægtigste Slægter.

Fra den kolde, indeklemte Luft nede i denne Krypta gjorde det særdeles godt at komme op igjen i den øverste Kirke, som ligger meget højt, oppe paa en Bakke, og faar rigeligt Lys gennem de farvede Ruder. Den besøges af Tusinder, og hver Dag fra den tidlige Morgenstund frembæres her det hellige Messæoffer indtil Kl. 11, da den sidste Messe læses, og lige fuldt var der, enten det var i den aarle Morgentime eller ved den sidste Messe. Bestandig flokkedes nye Skarer om Altrene — et smukt Billede paa selve Livet, hvor Slægt efter Slægt vandrer forbi, medens det hellige Offer frembæres for disse Støvets Børn, hvis Dage svinde saa hastig.

Hermed slutter jeg disse Erindringer fra det minderrige Köln, til hvis Jordbund ere knyttede saa mange historiske Begivenheder og fromme Sagn eller Legender. Skulde jeg samle alle de brogede Indtryk og sige, hvad jeg bedst synes om, vilde jeg komme i stor Forlegenhed, thi der var uhyre meget, jeg syntes godt om. Jeg vil derfor heller ikke fremdrage det ene paa det andets Bekostning, men tage en Tur ud til — Kirkegaarden; den er og bliver Afslutningen paa Alt her i Livet, hvorfor saa ikke ogsaa paa mine Minder fra Köln?

Lummervarmt var det og tunge, blygraa Skyer

hvilede over Byen, da jeg ved Sporvognens Hjælp naaede Kirkegaarden, som ligger langt udenfor Köln. Men Turen lønnede sig. Det var en ualmindelig smuk Kirkegaard, og til alt Held havde Solen, da jeg naaede derud, lige trængt sig sejrrig gennem de mørke Skyer og skinnede nu klart og smilende ned paa alle de smukke snehvide Statuer og Monumenter, hvoraf der her findes en Mængde. Efter at have vandret noget omkring og betragtet disse smukt holdte Grave og rige, pragtfulde Grupper af Bladplanter, som stode i smukke Anlæg og gav Kirkegaarden snarere Udseende af en Park end af en Dødens Have, satte jeg mig et Øjeblik paa en Bænk, for at hvile lidt og nyde den smukke Belysning, Aftensolen kastede over denne fredelige og stille Kirkegaard.

Det varede ikke længe, saa ankom et Ligfølge. I Spidsen blev Krucifixet baaret, efterfulgt af flere smaa Kordrenge i fine hvide Ministrantklæder, af flere Præster og af en Del Lægfolk. Kisten var ikke paa en uaturlig Maade overlæsset med Blomster og Kranse, men Familie og Venner bar selv Kransene efter Ligvognen. Da denne var naaet gennem Kirkegaardsporten, ringede Opsynsmanden med en Klokke. Vemodig lød denne ensformige Ringning, medens Toget bevægede sig langsomt henimod Graven. Ikke alle de Følgende vare sørgeklaedte, men jeg fik Indtryk af, at de alle bad. Det kommer jo heller ikke an paa Tøjet og Blomsterkransene, som kun lidet gavne den Hensøvede. Smukkere og nyttigere end alt Saadant er og bliver Forbønnen for de Afdøde, og den mangler ikke ved nogen katholsk Begravelse. Da Toget var drejet om ad en Sidevej, ophørte Ringningen, og efter at den mig ubekjendte Afdøde var nedsænket i Graven under Kirkens sædvanlige Ceremonier og Bønner, forlod jeg den smukke Kirkegaard, bedende for alle de Afdøde, som hvilede

der i Fred. O ja, at hvile i Fred, at hvile efter Livets lange og besværlige Arbejdsdag i Guds Fred! Hvilken Fryd!

M. F.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

England. I London indviedes i forrige Maaned en ny Kirke for Katholikerne fra Polen og Lithauen. Den højtidelige Konsekration foretoges af Kardinal *Vaughan*, Ærkebiskop af Westminster. Sognepræsten ved denne nye Kirke, *Bronikowski*, taler flydende 12 forskjellige Sprog; Sognet er derfor ikke udelukkende bestemt for Polakker, men ogsaa for Russere, Tyskere, Italienerne og Franskmænd. En frenragende Velgjører af denne Kirke er en engelsk Jøde, Sir *Levi de Spitelfields*. — For Katholikerne selv var den henrundne Maaned en sand Naademaaned. I London og Glasgow afholdtes storartede Missioner, hvis Resultater vare overordentlig velsignelsesrige. I London fandt 500 Konversioner Sted og henved 60,000 Personer modtog de hellige Sakramenter. Blandt dem, som ere vendte tilbage til Moderkirken, kan nævnes Mr. Hodsdon, Laureat ved Universitetet i Oxford og Sognepræst i St. Simons Sogn i Bristol.

I Anledning af Højtideligholdelsen af det 13de Centenarium for Englands Omvendelse til Katholicismen, som fejres næste Aar, er der bleven dannet en Komité af indflydelsesrige Katholiker, som skulle forberede Festligholdelsen. Man agter i denne højtidelige Anledning at opføre en storartet Votivkirke i London, som ifølge Kardinal-Ærkebiskoppen af Westminster's Bestemmelse skal staa i Forbindelse med et Benediktinerkloster.

Frankrig. I Løbet af dette Aar udsendtes, som bekjendt, Subskriptionslister til alle Verdens Egne, for

at stifte en *Votivlampe af Guld* i Vor Frues Kirke i Lourdes, der skulde lyde indtil Tidernes Ende som et stedsevarende Takoffer fra hele Kristenheden, fordi Gud forundte den h. Fader at fejre sit Jubilæum. Lampen, som er et Kunstværk af Lyons Guldsmed Armand Colliot, blev højtidelig ophængt og tændt paa Rosenkransfesten. Højtideligheden overværedes af Kardinal Persico, af Biskopperne af Tarbes og Monaco og af over 10,000 Pilgrimme.

— Den 4. Oktober fejrede den bekendte katholske Senator *Chesnelong* i Orthey sit Guldbryllup i Overværelse af 27 Børn og Børnebørn. Et romersk Telegram bragte Pavens Lykønskning, og Guldbrudeparrets ene Søn, som er Præst, velsignede Forældrenes 50aarige Ægtepagt.

Konstantinopel. Dominikaner-Missionen i Konstantinopel, som hører til Provinsen Piemont, tæller 9 Medlemmer, nemlig 5 Italienerne, 1 Franskmand, 1 Malteser og 2 fødte Konstantinopolitanere, samt 3 Lægbrødre. Siden 1854 have de — hvad der aldrig forhen var sket siden Konstantinopels Erobring af Tyrkerne i 1453 — ført Kristi-Legemsfest- og Rosenkransprocessionerne med stor Højtidelighed ud paa Gaderne i den Bydel, som kaldes Galata. Dominikanerkirken ejer et ældgammelt Mariabillede, som Kejserinde Eudoxia i Aaret 450 skal have bragt med sig fra Jerusalem. Under Titlen »Odhighe-tria« blev det af de græske Kejsere paa en Triumfvogn ført med i Krigen. Ved Konstantinopels Erobring faldt det i Tyrkernes Hænder, men blev af Venetianerne løskjøbt med Guld og opstillet i Dominikanerkirken. Fra gammel Tid af have Dominikanerne i Galata Sogneret-tigheder i hele Konstantinopel, hvor der findes henved 4200 Katholiker fra alle Lande. Omvendelser fra Skismaet ere sjældne; endnu sjældnere fra Islam, fordi de borgerlige Love endnu straffe Muhamedanernes Overgang til Kristendommen med Døden.

Rom. Som bekjendt afholdes der i denne Tid under Pave Leo XIII.s Præsidium Møder i Vatikanet angaaende *de østerlandske Kirkers Gjenforening* med den romersk-katholske Kirke. I disse Konferentser deltagte foruden den syriske og græsk-melchitiske Patriark og en Stedfortræder for Maroniternes Patriark ogsaa Kardinalerne Langénieux, Ledochowski, Galimberti og de Ruggero. Om de forskjellige orientalske, *unerede* Kirkers Ritus kan bemærkes følgende. Den første Plads indtager den *græske* Ritus. De katholske Grækere i Kongeriget Grækenland, i Sicilien og Italien tælle c. 100,000 Sjæle, hvoraf 50,000 bo i Italien, og have græsk Ritus med græsk Sprog. Til den græske Ritus med gammelslavisk Liturgi høre de katholske Russere, Ruthenere, Serbiere og Bulgarer med $3\frac{1}{2}$ Million Sjæle. Den rumænske Kirke, baade den skismatiske og den katholske, har ligeledes bibeholdt den græske Ritus, men med rumænsk Liturgi. De unerede Rumænere beløbe sig til $1\frac{1}{2}$ Million Sjæle. Ogsaa i Syrien hører en Del af Befolkningen til den græske Ritus. Det er de saakaldte Melchiter, som dog have indført den arabiske Liturgi i deres Kirker. Foruden den græske Ritus gives der i Orienten den *armeniske*, *kaldæiske* og *syriske* Ritus. Tillige kan nævnes den *koptiske* Ritus i Ægypten med koptisk Liturgi. I alt høre over 6 Millioner Sjæle til disse forskjellige østerlandske Kirker.

Neapel. I Anledning af en italiensk »Klosterskandale«, som fornylig gik Verden rundt i alle kirkefjendtlige Blade og skulde have fundet Sted i et Nonnekloster i Neapel, skriver »Germania«, at hele den gyselige Skandalehistorie er en Bagvaskelse fra Ende til anden, og at baade den Gejstlige og Søstrene allerede ere indkomne med en *Anklage mod Bagvaskerne*, og at Politidirektøren i Neapel ifølge Præfektens Ordre har indledet en Undersøgelse, for at udfinde, fra hvem Bagvaskelsen er udgaaet. Som det for nogle Aar siden

viste sig, at en lignende Historie om »*de levende Begravede*« i et neapolitansk Kloster var det rene Humbug, opfundet af et liberalt Blad, vil det uden Tvivl ogsaa denne Gang vise sig, at Løgnehistorien stammer fra en lignende uren Kilde. Det er det gamle Princip overfor den katholske Kirke og dens Institutioner, som her gaar igjen: »Lyv dygtigt; noget hænger altid ved!«

Kirkelig Kalender.

Søndag den 11. November. 26. **Søndag e. Pintse.** Martin af Tours, Biskop. (Saak. Mortensdag.) — 12. **M.** Martin, Pave og Martyr. — 13. **Ti.** Stanislaus Kostka, Bekjender. — 14. **O.** Didakus, Bekjender. — 15. **To.** Gertrud, Jomfru. — 16. **F.** Josafat, Biskop og Martyr. — 17. **L.** Gregor Thaumaturg., Biskop og Bekjender.

Søndag den 18. November. 27. **Søndag e. Pintse.** Marias Ofring.

Den levende Rosenkrans (1ste Afd.) Møde med Exhortation Søndag den 11. Nov. Kl. c. 11¹/₂ paa Toldbodvejen 14.

Unio. Søndag den 11. Nov. Kl. 9 Aften Foredrag af højærv. Hr. Pastor Neuvel.

— Lørdag d. 17. Nov. Kl. 8¹/₄ lader Foreningen læse i St. Ansgars Kirke en h. Sjælemesse for alle dens afdøde Medlemmer.

Forstandervalget. Listen over Valgbare og Valgberettigede er henlagt indtil Torsdag den 15. Nov. i Forsamlingsværelset.

Exercitier

for alle katholske Ynglinge i Kjøbenhavn.

Mariakongregationen for Ynglinge fejrer Søndag den 18. Nov. den h. Stanislaus Fest. Som Forberedelse til Festen agtes afholdt en Række Foredrag (Exercitier) i Ugen, som gaar forud, hvortil indbydes ikke blot Kongregationsfæller men alle Ynglinge i Menigheden. Det er Gejstlighedens Ønske, at ingen katholsk Yngling vil unddrage sig fra dette saa virksomme Naademiddel, som saameget anbefales af Kirken.

Foredragene, der ville blive holdte af højærv. Pater Esser, begynde Mandag den 12. Nov. Kl. 8¹/₄ Aften i Stenosgade.

A. v. Geyr.

St. Josefs Gilde. Alm. Møde for alle Brødre Mandag den 12. Nov. Kl. 8¹/₄ Aften i Lokalet Bredgade 67, 2. Sal o. G. —

Vilhelmine Schøyen, fleraarig Elev af Professor Delle Sedie i Paris, modtager flere Elever i Sang. Nørrefarimagsgade 11. 4. S.

Literatur. Udkommen er og faas i Kommission hos Andr. Fred. Høst & Søns kgl. Hofboghandel, Gothersgade 49:

P. Scupoli: **Den aandelige Kamp.** 1 Kr. 25 Øre.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Toogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær. Grosserer A. Millech, Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 46.   Søndagen den 18. November.   1894.

Indhold: Rejseerindringer fra Island. Hans Tavsen. Mellem Polakerne. Efterretninger fra Ind- og Udland: Kjøbenhavn. Hamburg. England. Rom. — Bekjendtgj.

Rejseerindringer fra Island.

—o—

(Fortsat.)

Efter to Dages Fart begynder man, baade Passagererne og Skibsmandskab^t, utaalmodigt at spejde efter Land. Islands Sydvestkyst kan ikke være fjærn. Endelig gaar det som en Løbeild gennem hele Skibet: »Land paa Styrbords Side!« — En Matros har tydelig set det. Alle strømme hen i Forstavnen. Oppe paa Kommandobroen staa Kaptajn og 1. Styrmand med Kikkerter i Haanden. Ingen ser noget. Matrosen fastholder sin Paastand; og virkelig efter en Times Forløb ser man, langt ude i Horizonen, en blaalig Linie, der stadig bliver højere og højere. Et Par Timer endnu, og de vældige Bjerge hæve sig over Vandfladen: det maa være Øræfa-Jøkel (Jøkel betyder Gletscher), den uhyre Vulkan, bedækket med Is og Sne. Vi se den kun svagt paa Grund af den store Afstand.

Vi ile forbi den i vestlig Retning. Landet forsvinder igjen, for saa atter at komme til Syne i fuldstændig forandret Skikkelse. Denne Gang vældige, sortegraa Klipper, der rejse sig stejlt op af Havet. I Baggrunden, en hel Samling af Jøkler, den ene ved Siden af den anden: Myrdalsjøkel, Botnjøkel, Gotalandsjøkel, Torfajøkel og fl. Hvilket Skue! Storslaaet, mægtigt, men tillige uendelig alvorligt og mørkt. Jeg tror ikke, at mange af Passagererne vilde ønske at bo her, hvormeget de end beundre denne ejendommelige Natur. Vort Skib svinder ved Siden af disse Bjærgkolosser ind til en lille Ubetydelighed. Her hersker i hele sin Vælde den vilde ubetvungne Natur, der aldrig er bleven berørt af nogen Menneskehaand.

Vi ile forbi Hjørleifshøfde, en uhyre Klippemasse, der rejser sig ensom paa den mørke Kyst. Omkring den igjen et fuldetændig nyt Landskab: til begge Sider en mørk Sandørken, Myrdalssandr, der til højre begrænses af en vældig Elv, Kutafjøt. — Ved Elven ser man en grøn rund Plet, i hvis Midte et skarpt Øje kan opdage et lille sort Punkt: det er Thikkvaboers Kloster, tidligere et virkeligt katholsk Kloster, nu en ensom Gaard midt i denne Ørken. — Bagved Klippen ligger der en Vej, som kun kan benyttes under Vejledning af en sikker Fører: det er nemlig flere Gange sket, at en uforsigtig Rytter, ved at fare vild ude paa Sandene, er sunken ned i de her hyppige Moradser, og af Mand og Hest er der aldrig set Spor Siden. Jeg maa tilstaa, at det, efter denne Efterretning, løb koldt ned ad Ryggen paa os, især ved Tanken om vort forestaaende Ridt over Landet!

Hjørleifshøfde er allerede forsvunden, og nu tilbyder der sig et helt nyt Syn: Portland eller Dyrhølaey, et langt fremspringende Næs, foran hvilket en høj, stejl Klippe i kort Afstand fra Land danner en naturlig Hvælving eller Port (deraf Navnet Portland), under hvilken

vort Skib magelig kunde sejle. Vi dampe imidlertid i fuld Fart forbi.

En Skare Hvaler viser sig til Bagbords Side, men her skænker man dem næppe nogen Opmærksomhed mere. Alle ere udelukkende optagne af det storartede Skuespil paa Land. Det er for de fleste en fuldstændig ny Verden, og hvor smaa forekomme os pludselig de vældige Hvaler i Sammenligning med Bjærgkolosserne paa Land.

Klokken er allerede 8 om Aftenen. Solen er endnu ikke gaaet ned. Den skal overhovedet kun for kort Tid skjule sig bag ved det sælsomme Jøkellandskab, der ligger paa vor højre Side.

Vi fjærne os igjen fra Land og nu optræder der atter noget fuldstændig Nyt: foran os, langt ude i Havet, i en Afstand af 50 engelske Mil, ser man en Øgruppe; sorte Klippeformationer, der rage højt op over Bølgerne. Det er Vestmannaøerne, som i 1627 havde en saa sørgelig Skjæbne. De bleve angrebne af tre algierske Sø-røverskibe; Kirken og Handelshusene bleve nedbrændte, henimod 250 af Indbyggerne bleve bortførte som Slaver, de øvrige dræbte. Her er vor første Station paa Island. Om fem Timer vil vi have naaet dem; d. v. s. imellem Kl. 1 og 2 om Natten. Passagererne vilde helst blive oppe hele denne Nat, men pludselig bedækkes Himlen med Taage; hele dette sælsommé Billede er forsvundet. De allerfleste begive sig tilsengs nede i Køjerne. Frederik følger deres Exempel. Hvad mig angaar, saa kunde jeg tiltrods for Taagen ikke beslutte mig til at gaa ned. Jeg forblev paa Dækket, gaaende op og ned, endnu betragtede i min Fantasi de mærkelige Billeder, hvis Lige jeg endnu aldrig havde set.

Jeg skulde ikke fortryde min Udholdenhed, thi efter et Par Timers Forløb rejste der sig en stærk Storm, som i nogle Minutter fejede Taagen væk, og med et Slag opruller der sig nu et Sceneri, som, uden nogen Over-

drivelse, langt overgik alle dem, vi hidindtil havde set: Lige foran os den mærkelige Øgruppe, denne Gang kun i en dansk Mils Afstand; til højre, skinnende i Aften-solens Straaler, igjen en hel Gruppe af Jøkler: nærmest den vældige Eyjafjallajøkel; langt borte i Baggrunden, Islands bekjendteste Vulkan Hekla. Hvilket Syn! og hvilken Belysning! Umaadelige Is- og Snemasser straalende som i lys Lue, saa langt Øjet kunde række. Hele den nordvestlige Horizont tog sig i nogen Tid ud som et eneste Ishav. Selv de iskolde, skinnende hvide Jøkler saa levende ud i denne purpurrøde Belysning. Den ellers i Virkeligheden saa alvorlige Natur var med eet bleven lutter Liv.

Dette Syn var for smukt til ikke at nydes. De Sovende nede i Køjerne bleve vækkede, og da vi ankom til Vestmannaøerne, havde de alle sammen igjen klædt sig paa og vare samlede oppe paa Dækket, Kl. 1 om Natten.

De Gaarde, som man nu saa tydelig kunde se lige tæt under Eyjafjallabjærgget, syntes hvert Øjeblik at skulle knuses under de umaadelige Ismasser, som hang højt oppe lige over dem.

Alle vare grebne af det storartede Syn. To tyske Herrer gave særlig deres Begejstring Luft. Jeg hørte dem udbryde: »Vi have gennemrejst hele Schwejtz, og været i alle Norgës Fjorde, og dog har vi endnu aldrig set noget, som kunde lignes hermed.«

Pludselig standser Damperen, og med det samme lyder Dampsignalet i dets fulde Kraft, en lang skingrende Tone, der skal vække Øens Beboere, som nu ligge i deres bedste Søvn. Vinden synes at tage til i Hefthighed; der kan ikke være Tale om at kaste Anker; man maa bestandig holde Skibet ved Damp. Et godt Kvarter efter det første Signal piber det endnu af fuld Kraft. Intet rører sig i Land. En god halv Time holder vi

os saa nær ved Kysten som muligt, men Dampbibens stærke Lyd syntes ikke at kunne udrette noget.

Der kommanderes igjen »Fuld Kraft!« ned i Maskinen; vi svinge til Højre og dampe omkring Øen, for paa den anden Side at gjentage vore Opvækkelsesforsøg. Der pibes og fløjtes igjen af alle Kræfter, uden nogen tilsyneladende Virkning. Søen er altfor farlig, mene de fleste, Folkene ville sikkert ikke vove sig ud i denne Storm. Jeg gik hen til en Gruppe Englændere, som jo har Ord for at forstaa sig paa Sligt, og spurgte dem om deres Mening. De rystede paa Hovedet og sagde, at en Baad umulig kunde vove sig ud i et saadant Vejr.

Hvad var der at gjøre? Sejle videre til Reykjavik eller vente der hele Natten? Kaptejnen blev ved at give de mest energiske Signaler. Pludselig raabes der: »En Baad fra Land!« Alle stirre hen, og virkelig, et lille sort Punkt bevæger sig tæt under en høj fremspringende Klippe ved Land. Det forsvinder hvert Øjeblik fuldstændig mellem Søerne, saa viser det sig atter klart og tydeligt højt oppe paa Bølgernes Top. Ingen Tvivl mere, det er virkelig en Baad. Alles Øjne følge den. »Bravo for de raske Søfolk!« lyder det fra alle Sider. »Naar de nu bare komme godt igjennem.« Imidlertid kommer Baaden nærmere og nærmere. Skibet styrer hen til et Sted, hvor der synes at være lidt mere Beskyttelse imod Vinden, thi hvordan lægge an i en saa stærk Søgang! Nu ser man allerede Folkene paa det lille Fartøj: 8 Rorkarle, 1 Styrmand; de fleste klædte i Olietøj fra øverst til nederst. Paa Tofterne imellem Rorkarlene sidde vel et halvt Dusin Mænd og Kvinder, der skal til Reykjavik. Nede i Baaden en Masse Sække og andre Gjenstande, der skal bringes til en eller anden Havn.

Alle se med spændt Opmærksomhed paa det lille Fartøj; hvorledes vil det i denne høje Sø kunne holde sig ved

Damperens Jærnside uden at knuses? Alt gynger jo og kastes hid og did af de oprørte Bølger.

Saasnart Baaden, som nu viser sig at være et rigtig stort og stærkt bygget Fartøj, naar Skibet, trækkes paa en Kommando, med Lynets Hurtighed, alle de 8 Aarer ind. Fire Mænd have i samme Øjeblik grebet tykke, flere Alen lange Stænger, hvormed de tage imod de voldsomme Stød fra Skibet. Oppe fra Dækket kastes i det samme 2 Tovender ned i Baaden; de modtages af 2 andre Rorkarle og holdes fast af alle Kræfter. De 4 Mænd med Stængerne blive ved, saalænge Baaden ligger ved vor Side, at holde den et lille Stykke fra Skibet, de to andre trække i Tovene, der ere gjorte faste oppe paa vort Dæk. Paa denne Maade faar Baaden ikke en eneste Gang Lov til at røre ved Damperens Side. Hele denne Manøvre udførtes saa let og saa sikkert, at man vel kunde mærke, at Folkene ikke gjorde det for første Gang.

Nu bleve Mænd og Kvinder, Sække og Varer, alt omtrent paa samme Maade, befordret op paa Dækket. Da saa Baaden var tom, blev den fyldt med de forskjelligste Ting, som vi havde bragt med os fra Kjøbenhavn: Kister, Kasser og Pakker, smaa Fade, Træ og Metalgjenstande, indtil den var tilstrækkelig ladet. Der efter sagde man hverandre Farvel, Baaden roede i Land, og vi dampede afsted til Reykjavik, der skulde naas om 12 Timer.

Nu gik alle Mand til Køjs og nød en fortræffelig Søvn efter denne Dags mangfoldige Indtryk.

(Forts.)

Hans Taysen eller den danske Luther.

(Fortsat.)

4. Kirkestormen i København. 27. Dec. 1530.

Frugterne af den Sæd, som ved Tavsens og hans Staldrøders Prædikener var bleven udstrøet, modnedes hurtig. En af dem var Billedstormen i Vor Frue Kirke.

»I Herrens Aar 1530, paa den 3. Juledag«, skriver Paulus Helix i Skibykrøniken.*) styrtede nogle Lutheranere fra København, grebne af et utroligt Raseri og Vanvid, ind i Vor Frue Kirke, som er den største og ypperste Kirke i denne By, og vanhelligede den med deres kirkerøverske Hænder. Først omstyrtede de alle Helgenbillederne, spyttede paa dem, slog dem med Næveslag og spottede dem med forargelige Skældsord, medens de sønderloge dem med deres Økser, og derpaa trængte de ind i Koret, hvor de fuldstændig ødelagde Kannikestolene og alt Panelværket. Højalteret forblev dog uskadt, da Byfogeden forsvarede det med Fare for sit Liv, men alt andet blev vanhelliget. Man gik endog saa vidt, at man sønderrev Børgerne. Men de Skældsord og Forhaanelser, hvormed Kristi Præster og i det hele taget alt, hvad der er helligt i vor Religion, overdængedes, har jeg ikke Lyst til at fortælle; thi det overgaar alt, hvad man kan forestille sig. Men de Folk, som fornemmelig vare Ophavsmænd til dette Kirkerov, vare, efter hvad man sagde, en Mand ved Navn Ambrosius, som den Gang var Borgemester, en Stilling, som han kort efter mistede, fordi han var mistænkt for Forræderi, Konrad, med Øgenavnet Køkkenfedt, Anders Guldsmed,**) Vilhelm Ronge, Hans Sort, Rasmus Bager,**) Skipper Tøger, Herman Røling, Iakob Pottemager og Peder

*) Heise, 135.

***) Raadmand, afskediget 1531. Ogsaa Konrad (Berman) med Øgenavnet Kjøkkenfedt var Raadmand og indviklet i samme Sag som Ambrosius Bogbinder.

Guldsmed. Dette var jo imidlertid Folk uden Forstand, uden Fornuft, ja uden Klogskab; Mennesker, der helt havde opgivet sig selv og desuden vare berygtede for mange Forbrydelser, til Dels nedsunkne i den dybeste Gæld, ugudelige mod Gud og Spottere af alt helligt og guddommeligt; og da de havde vænnet sig helt til at slutte sig til Oprørets sande Ophavsmand, *Hans Tavsén*, dette Utyske blandt alle Udyr, hvis Tunge ogsaa er det skamløseste, man kan tænke sig, saa holdt de derfor hemmelige Raadslagninger og samlede en stor Skare af Pøbelens værste Bærme; thi det skulde jo have Udseende af, at der ikke var nogen bestemt Ophavsmand til saa stort et Kirkerov, til hvem man kunde holde sig for saa stor en Forbrydelse. Denne Skare altsaa af forvorpne Skalke hørte næppe nok ved Natens Frembrud op med sin kirkerøverske Vanhelligelse, og uden Tvivl havde de fortsat om Natten, som de havde begyndt om Dagen, hvis ikke Forbrydelsens Rænkesmed, Hans Tavsén (som havde holdt sig skjult hele Dagen igennem), i det sidste Øjeblik var kommen til og med Nød og næppe havde faaet dem til at holde op. Saaledes viste det sig ved klare Kendsgerninger, at det er lettere at ophidse afsindige Mennesker end at holde dem i Aft, naar de ere ophidsede. Ogsaa Lutheraneren Peder Kempe var Borgemester, da denne Vanhelligelse fandt Sted, og da han hverken kunde gøre sig bemærket ved høj Byrd, fremtrædende Dygtighed eller iøjnefaldende Klogskab, men dog vilde være noget, saa søgte han at vinde sit Adelskab ved denne berygtede Forbrydelse og mange andre lignende kirkerøverske Gerninger.

Efter dette Kirkerov bemærkedes en stor Ubestandighed i Hans Tavséns Gerninger. Thi i sin Tale hævede han først dette forbryderiske Kirkerov til Skyerne og ytrede, at det fortjente Løn til evig Tid og var en Gerning, som fornemmelig sømmede sig for

Evangeliets Mænd. Men da han erfarede, at det gode Parti i Stadens Raad var blevet i høj Grad forbitret over dette Kirkerov og truede med haarde Straffe, ja endogsaa begyndte at lægge Haand paa nogle af Kirkerøverne, saa fik Talen en anden Lyd. For at gøre Øvrigheden tilpas, raabte han da paa, at det var en umaadelig Forbrydelse, som her var fuldbyrdet, og at den ikke kunde udsones med almindelige Straffe, men kun med Galge og Hjul; og paa Grund af denne Ubestandighed vilde mange være faldne fra ham, hvis de ikke vare blevne hindrede deri af den ugudelige Ed, hvortil mange ved Djævelens Snarer i den Grad vare bundne, at de aldrig kunde løsrive sig fra Partiets Love. Men efter at Kirken saaledes var vanhelliget, blev den straks lukket, og saaledes ophørte al Gudstjeneste i den, saa at den hverken stod aaben for Lutheranerne eller for de rettroende, og den stod lukket omtrent i et helt Aar, nemlig lige til den 15. Novbr.*) i Herrens Aar 1531. Da blev den endelig aabnet efter nogle Rigsraaders Befaling og Samtykke, som i de Dage opholdt sig i København, men det kostede Møje nok, uagtet den udvalgte Biskop af Roskilde dog trængte paa og forlangte, at den atter skulde aabnes; men alle Lutheranerne, og især Hans Tavsens, Stadens første Prædikant, kæmpede med lige saa stor Iver derimod. Hvad nemlig mest synes at have vakt deres Forbitrelse, var den Omstændighed, at Kirken blev aabnet paa de Vilkaar, at den hverken maatte staa aaben for Lutheranerne eller for deres Gudsdyrkelse, men kun for de rettroende. Dette vakte ogsaa et ikke ringe Anstød hos den kirkerøverske Konge og stor Græmmelse hos Rigshovmesteren**), den mest kætterske af alle Kættere, thi alt hvad der nogensteds i hele Danmarks Rige fandtes af Lutheri,

*) Dette Datum er udeladt i Skibykrøniken, men kendes andetstedsfra.

**) Mogens Gjøc.

kunde takke deres mod al Lov og Ret stridende Beskyttelse for sin Trivsel.«

Vi ville her ikke afgøre, om Skibykrønikens Beretning i eet og alt er troværdig, men lade hellere Kendsgerningerne og Historieskriverne tale. Ogsaa Roskilde-Aarbogen melder, at Stormen skete »Mester Hans Tavsens vitterlig og med hans Vilje«.*) I sin korte Levnedbeskrivelse af Tavsens i Universitetshistorie (I. 463--4) forbigaar *Rordam* ved Fortællingen om Kirkestormen denne første Beskyldning mod Tavsens, og erklærer desværre ikke meget nøjagtig: »Kunne vi tro hans bitre Modstander Paulus Helix, saa betragtede han (Tavsens) i Begyndelsen dette Skridt som et let undskyldeligt Udbrud af protestantisk Nidkærlighed, men senere, da han saa, at det misbilligedes af besindigere Folk, saa forandrede han sin Opfattelse deraf, og dadlede det i de stærkeste Udtryk i sine Prædikener. Hvorledes dette nu end forholder sig, saa maatte dog denne Begivenhed, der truede med at frembringe en betænkelig Reaktion i manges Stemning mod Reformationen, være Tavsens en alvorlig Lære om for Fremtiden at gaa frem med større Besindighed, uden derfor at opgive den Sag, til hvilken han havde indviet sit Liv.«

Efter *Fr. Wedel***) »er vel Sandheden den, at Hans Tavsens ved sin Heflighed indirekte har givet Anledning dertil, han havde vækket Lidenskaberne, og da disse brøde frem, var han ikke i Stand til at tæmme dem. Mange af de besindigere og af dem, som havde Indflydelse, eller som besad aandelig og videnskabelig Dannelse, havde han ved sin Fremfarenhed stødt fra sig, og i samme Forhold havde han sluttet sig til den store Hob, der vel ikke altid lod sig lede af aandelige Interesser, men for en stor Del lod sig lokke af Udsigter til en Forandring i de bestaaende

*) Rørd. Mon. hist. dan. I. 363.

**) Theol. Tidsskr. VII. 18.

Forhold og fremfor alt af Haabet om at kunne afryste det Aag, som Gejstligheden og Adelen havde lagt paa den. Men den Uret, som Mængden begik af Raahed eller af Misforstaaelse, blev skrevet paa Hans Tavsens Regning, og hans Fjender ventede kun paa et bestemt Øjeblik for at hævne sig.«

Efter *A. Heise* har Paulus Heliæ »aldrig med velberaad Hu villet forvanske Historien, eller mod bedre Vidende sagt andet, end han i Øjeblikket holdt for sandt.*)« Og om det foreliggende Spørgsmaal udtaler han sig vist ikke ukorrekt, naar han siger: »Hans Tavsens Færd ved denne Lejlighed kendes kun af Lektor Povls hadefulde Skildring deraf. Det bør dog bemærkes, at Hans Tavsens havde vist en lignende Adfærd allerede i Viborg, hvor Borgerne i hans Nærværelse ved tumultuariske Optrin udjog Messepræsterne af Domkirken.«

Her have vi altsaa en Kendsgerning, som taler for Sandheden af Skibykrønikens Beretning. Kendsgerning var det fremdeles, at Lutheranerne allerede havde indført deres Prædikanter i St. Nikolai, St. Klemens og St. Petri Kirke og at de tilsidst ved Kongens Mægling havde opnaaet, at Vor Frue Kirke blev Simultankirke,**) saa at den lutherske Herr Matz turde prædike der, medens Katholikerne holdt deres Gudstjeneste i samme Kirke til en anden Tid. Naar nu Engelstoft bemærker, at de katholske Ornamenter vare Protestanterne en Vederstyggelighed, hvad vil da vel Tavsens i 1530 i sine Prædikener have sagt om »afgudiske Messer, Helgentilbedelse og papistiske Ceremonier«, som ganske

*) Skibykrøniken 16.—139. n. 1.

***) Hans Mikkelsen fortæller i et Brev til Kristiern II. at han havde talt med nogle Borgere fra København, og at disse havde sagt ham, „at de københavnske nu endrægtelig over al Staden have annammet Evangelium og have 4 Prædikanter, og ingen maa prædike i Staden uden disse, som dertil ere valgte.“ Rørd. Kbhns. K. og Kl. 232.

vist til alle Lutheranernes Forargelse vedblev at være ved Magt i Frue Kirke? »Folket var saa oprørt,« skriver Engelstoft,*) »og Prædikanterne talte saa heftig mod denne Afgudstjeneste, at Magistraten forsikrede Kongen under 2. November 1530, at den ikke kunde holde Staden rolig og Almuen rolig, hvis Kongen ikke vilde forandre Kontrakten med Biskoppen (om Frue Kirke som Simultankirke) og tillade, at dette Hykleri maatte aflægges.« Virkelig havde de 8 Roder, som København var delt i, samlet sig og besluttet, at enhver Borger skulde sværge, at han vilde leve og dø »hos det hellige Guds Ord«, og med Liv og Hals modstaa »det gamle hyklerske og papistiske Regimente«; hver Rode skulde udvælge 4 Mænd, og disse skulde tilkendegive Borgemester og Raad denne Borgernes Beslutning samt affordre dem en lignende Ed; kun paa denne Betingelse kunde de være deres lydige Borgere; thi det var Almuens Vilje, at Borgemester og Raad skulde aldeles rette sig efter denne Skrift. Og at det ikke blot var en Beslutning, fremgaar af et Forhør, som rimeligvis blev optaget i 1531 i Anledning af Stridigheder, som Biskop Joachim Rønnow i Aaret 1530 havde haft med Borgerskabet om Gudstjenesten i Frue Kirke. Det bevistes nemlig, at den heftige Borgemester Ambrosius Bogbinder i et Magistratsmøde om denne Sag havde ytret, »at han vidste 300 Borgere paa sin Haand, der vare besvorne med ham«, og hvis Kongeh ikke vilde hjælpe dem mod Bispen, fik de vel en anden Herre. Til ham sluttede sig de to Raadmænd, Kort Berman og Rasmus Bager; *en Munk* gav endog Raadmændene det Raad ikke at indlade mere end en Fænnike Landsknægte i Byen, for at Borgerne i paakommende Tilfælde kunde være stærke nok.

Alle disse Angivelser synes at pege paa, at Ski-
bykrønens Beretning ikke er greben ud af Luften.

(Forts.)

---

*) Theol. Tidsskr. I. 1. H. 110 — Wedel, Theol. Tidsskr. VII. 7. 6. — Heise, Skibykrøn. 136. n. 1.

Mellem Polakerne.

I.

I vort Hjemland.

Af Pastor Ortved.

--O--

Antallet af Danmarks Katholiker har i de sidste Par Aar foruden ved talrige Konversioner ogsaa faaet en uventet og forholdsvis ganske betydelig Tilvæxt ved *Indvandring*. Siden den hjemlige Sukkerindustri tog til ved Oprettelse af nye Fabriker og Saftstationer og Indtagelse af mere Landomraade til *Sukkerroedyrkingen*, blev Mangelen paa Landarbejdskraft mere og mere følelig, en Mængde af Landbefolkningen strømmede jo sammen til Byerne i Forventning om, der at faa en højere Betaling for sit Arbejde; dette Arbejde er i Byerne desuden gennemgaaende mindre tungt end paa Landet, og saa staar en rundhaandet Godgjørenhed rede til at tage Kampen op mod de Arbejdsløses værste Trang. Saaledes forøgedes Stædernes Proletariat, den lavere Landbefolkning tyndedes, og Jordbrugerne maatte ty til *udenlandsk* Arbejdskraft, især da Agerbruget, som det nu drives, kræver en stor Arbejdsstyrke indenfor forholdsvis korte Perioder af Aaret. Indførsel af *svensk* Arbejdskraft har spillet en meget stor Rolle, men den er stegen i Pris, og de svenske Arbejdere have tilmed et alt andet end godt Ry paa sig for Drik, Løsagtighed, Ufredsomlighed m. m. Saa vendte man sig til *Polen*, og ifjor for første Gang blev der indført polske Arbejdere efter stor Maalestok; de kom navnlig til *Lolland*, hvis svære Jorder ere særlig egnede til Rodyrking. I Aar er Antallet yderligere forøget, og de ere nu spredte over hele Landet ligefra Vildmosegaard ved Limfjorden til Strandholme ved Østersøen.

Da jeg ifjor kom hjem fra Norge, faldt det i min Bed som den eneste, der kunde tale Polsk, at overtage

Sjælesorgstilsynet med disse indvandrede Arbejdere. Langt den overvejende Part af dem er nemlig kun *polsk*-talende; saaledes kan alle de fra russisk Polen, de fleste fra Galizien og en Del fra preussisk Polen blot deres eget Sprog, og om nogen af dem end kan brække en Smule paa Tysk, saa faar man dem dog ikke til at skrifte paa dette Sprog. Dansk faa de ikke lært syndelig af, dels fordi de kun ere her de 7 Maaneder af Aaret, nemlig fra Midten af April til Midten af November, dels fordi de — heldigvis! — næsten overalt gaa sammen i Arbejdshold for sig selv. Nogle ganske enkelte have vi dog, som have slaaet sig ned her om Vinteren ogsaa og taget Tjeneste, og som klare sig paa Dansk. Hvad det polske Sprog angaar, kan man sige, at det er et af de allervanskeligste Sprog, der gives, og det baade med Hensyn til Grammatiken med dens Fylde af Deklinationer og Konjugationer og til Nødvendigheden af et stort Ordforraad, idet man f. Eks. for hvert Verbum maa kunne to Ord, samt endelig med Hensyn til den vanskelige, for en German næsten uopnaelige Udtale.*)

Dengang jeg begyndte den første Rundrejse, havde det sine store Vanskeligheder. Det var i Høsttiden, saa Folkene baade vare spredte omkring paa Gaardene, og man kunde kun daarlig afse dem; ikke heller vidste vi, hvor de opholdt sig, og Bekjendte havde vi ingen af. Da var det »De danske Sukkerfabrikers« Landbrugs-konsulent, Redaktør for Landmandsbladet, Bestyrer *Erhard Frederiksen*, der greb mig under Armene med aabent Blik for den store Betydning, Religionen har, og for det Krav, ogsaa Fattigfolk have paa at faa deres religiøse Trang tilfredsstillet. Bistaaende mig og introducerende mig fjernede denne Herre af bedste Evne

*) Som et Par Øvelseseksempler forsøge man sig paa Ordene *chrzczeng, wprzød, tknong, trwoga, szezengsliwosc* (schtschengschliwoschtsch).

de Vanskeligheder, et begyndende Arbejde som det foreliggende altid har.

Polakerne vare narrede herop af preussiske, protestantiske *Opsynsmænd*, der følge med det Arbejdshold, enhver især har hvervet. Adskillige af disse ere brutale Fyre — mere Slavedrivere end Arbejdsformænd — der lade det regne ned med Skjældsord og ikke heller spare paa Prygl, ja somme undse sig end ikke ved at misbruge deres moralske (respektive umoralske) Magt over de kvindelige Arbejdere paa langt værre Maade. De have deres faste Maanedsløn og malke forøvrigt efter Evne deres Arbejdere, der i det fremmede Land med det ukjendte Sprog og de ubekjendte Penge vare dem aldeles prisgivne. Lidt er der, Gudskelov, ryddet op i disse Forhold allerede.

Hvad der laa Polakerne tungere paa Hjærte, var dog, at de ingen *katholsk Kirke* forefandt. Thi de ere et religiøst Folk, som hænge ved deres Religion, saa Protestanterne undre sig og opbygges derved. Hvor er det ikke rørende, navnlig i vor Irreligiøsitetens Tid, at se disse brave Folk knæle ned ved deres Senge og ugenert bede deres Aftenbøn! eller se dem om Søndagen regelmæssig holde deres fælles Andagter, ved hvilke de sidde sammen paa deres Kasser og paa Bænkene og Gulvet og, fuldt optagne af deres Beskjæftigelse, synge deres Hjemlands Salmer med Snørkler og Haler og bede de kjendte Bønner paa det underlige og uskjønne Sprog! For om end mange af dem ikke kunne læse, saa kunne de dog udenad en hel Del, ogsaa lange Salmer.

Man kan derfor let begribe, at der blev voldsom Glæde, da en katholsk Præst uventet kom og besøgte dem, saa de igjen kunde høre den længe savnede Messe og modtage de h. Sakramenter. Men udmale sig deres Glæde, hvorledes de trængtes om at kysse Ens Hænder, Ens Knæ og Tøj, kan Ingen, der ikke har været Øjenvidne dertil. Et Sted, hvor jeg kom, stod just en Polak

udenfor Arbejderkasernen; jeg hilste paa Polsk, men han stod, som om han ikke vidste, hvad der blev sagt; da jeg gjentog Hilsenen, gav han intet Svar, men styrtede ind i Huset, slog Hænderne sammen og raabte: »Aa, der er en Præst ude, som taler Polsk!« og saa kom de allesammen kilende ud. Et andet Sted kom jeg og præsenterede mig som katholsk Præst, men Folkene blev staaende uden at hilse og uden at røre sig. Da traadte en af Mændene frem, gjorde mig nogle Spørgsmaal, om jeg var rigtig romersk-katholsk Præst, og gav sig til at examinere mig i Katekismen; først da denne Overhøring var falden tilfredsstillende ud, kom de og kyssede mine Hænder og græd af Glæde.

Glæden og Taknemmeligheden avler *Offervillighed*. Som jeg nylig en Lørdag Aften sad og aftalte Gudstjeneste med et større Hold Polaker paa Fyen, beklagede en af dem en Afdeling paa 10 Arbejdere, som boede en halvanden Mil borte og i Forsommeren ingen Messe havde faaet. Det var et ganske afskyeligt Vejr. Dette afskrækkede dem imidlertid ikke fra at tilbyde, at maatte Gudstjenesten blot vente til Nitiden, skulde de nok hente Kammeraterne. Naturligvis mente jeg, at i det Vejr og Føre kunde de umulig gaa de tre Mil og være fastende tilbage. Men da jeg om Morgenen kom paa Kasernen, vare to allerede Kl. 4 i Bælmørke vandrede afsted, havde taget de ti paa Sengen, og alle kom drypvaade, men fastende, for at være med til Altergangen.

Det er et taknemmeligt Arbejde at virke blandt disse Folk. Ifjor gav to Rundrejser, ved hvilke dog ikke alle kunde besøges, over 500 Kommunioner; men iaar gav to Rejser, ved hvilke kun et, afsidesliggende Hold i Jylland ikke blev besøgt, 1026 *Kommunioner*. Folkenes Antal er mellem 600 og 700 af begge Kjøen.

Udrustet med et nydeligt Rejsealter kommer jeg til Stedet, hvor et Arbejdshold er, og forestiller mig, hvadenten jeg nu søger dem op ude i Marken eller

venter dem hjemme ved Fyraften. Saa smaasnakke vi en Del sammen om deres Hjemstavn, deres Forhold, og hvad der nu kan være, og naar de saa ere komne lidt paa Gled, faa de at vide, at der næste Morgen er Gudstjeneste med Adgang til Sakramenterne og med polsk Prædiken; Tid og Lokale bliver aftalt. Da kommer der Røre blandt Folkene; Feststemning straalere i deres Ansigt, og de faa uhyre travlt med at pludre indbyrdes og med at bestemme, hvor Altret skal stilles op o. l. Naar vi ere blevne enige om det, forbereder jeg dem til Skriftemaal ved at bede højt for, og saa give de sig til de ydre Forberedelser, til at lave Kirke: der fejes og skures og vaskes, der plukkes Grene og Blomster, der bindes Kranse og Guirlander — altsammen uden at der behøves nogen Opfordring — og næste Morgen, naar jeg kommer, staar Altret fix og færdigt: et Bord med et hvidt Lagen over, med et Par Buketter paa og sommetider en hel Bort Smaablomster om, med et graat uldent Sengetæppe bredt foran, en Baggrund af et rent Lagen, hvorpaa ere fæstede Guirlander, Kranse, Buketter, enkelte Blomster, kulørte Silkebaand og en Mængde smaa gudelige Billeder; Gulvet er nyskuret, og mellem Sandet og paa Fodtæppet er der strøet en broget Mængde Kronblade; Smaagrenerne ere stukne op i Loftet under Bjælkerne. Folkene selv ere rene og pyntede; Kvinderne vise særlig Smag for Koralhalsbaand, og mange bære en Medaillon med *Matka Boza Czenstochowska* — den sorte Madonna fra Czenstochow, Polens Hovedvalfartssted.

Ikke overalt er man dog henvist til at holde Gudstjenesten paa Kaserne og Avlsgaardene i Folkenes Spise- eller Sovesale. Paa flere Steder have de *protestantiske* Arbejdsgivere, i hvis Tjeneste Polakerne ere, aabnet deres eget Hus for os. Sædvanligst bliver da Spisestuen Kirke, Buffeten omdannes til Alter; og ved denne Forvandling er Herskaberne selv mig beredvilligt behjæl-

pelige. Saaledes var der f. Ex. en Herregaard: da jeg om Morgenen ved Syvtiden kom ned, var Spisestuen allerede ryddet, over Buffeten havde man hængt et stort Stik af Leonardo da Vincis Nadvere til Altertavle, og ned fra det lagde sig ud over Altret hængende Grønt, med hvilket ogsaa Vægge og Vinduer vare pyntede; en Halvkreds af Blomsterglas med dybrøde Kristi-Bloddraaber smykkede Alterpladen; saa mange Stole, som der var Polaker, stod stillede op i Række. Et andet Sted fandt jeg om Morgenen Fruen med en Tjener og Gartneren ifærd med at forvandle hele Spisestuen til en Bøgeskov, i hvis ene Ende den med hvidt tildækkede Buffet, udstyret med to store tændte Alterstager, ventede paa at overtage sin Rolle som Alter. Heller ikke skyr man at hjælpe til med at pudse de fine Altersager og pakke ind. Paa saadan Gjæstfrihed og kristelig Frisindethed lod der sig Gudskelov anføre adskillige Exemp-ler saavel fra rent private Arbejdsgiveres Side som ogsaa fra »De danske Sukkerfabrikers« og disses Funktionæ-rers Side, og jeg udtaler her *vor inderlige Tak* derfor.

Gudstjenesten aabnes med en polsk Bøn før Skrifte-maalet, som derefter høres, og som sluttes med fælles Taksigelsesbøn. Paa Søndagene følger saa Messen, led-saget af de Salmer, vi i Forvejen have aftalt. Epistel og Evangelium oplæser jeg paa Polsk og holder i Til-slutning dertil en efter Tilhørernes særlige Forhold af-passet praktisk Prædiken. Med største Andagt følge Polakerne Tjenesten; navnlig er det gribende at se dem under Forvandlingen, som de ligge med Ansigtet i Hæn-derne helt ned til Gulvet; en saadan Menighed virker tilbage paa Præsten. Umiddelbart før Kommunionen beder jeg atter en Bøn, før og efter Messen en Taksi-gelse. Er det Hverdag, og Folkene tillige have været flinke til at komme til Alters, lader jeg som oftest den *sakramentale Velsignelse*, i fuldt rituel Form, følge strax ovenpaa Messen; om Søndagen forbeholdes den en Ef-

termiddagsandagt. Og det er stundom en hel antagelig Menighed, vi saaledes have sammen: mellem 80 og 90 have vi et Par Gange været.

Ved Gudstjenestens Slutning pleje Polakerne, af sig selv at foretage en *Indsamling*, det er jo nok kun smaat tidt, hvad de give, men efter deres Kaar er det ikke lidet, og vore danske Katholiker, der ikke genere sig for, enten slet ikke at betale noget til Dækning af vor Missions store Udgifter eller dog kun i et til deres Formuesomstændigheder aldeles meningsløst Forhold og ofte blive fornærmede, naar de opfordres til at yde noget, kunde se sig i Spejl paa disse fattige Arbejdere. Et rørende Træk fortjener i denne Sammenhæng at nævnes: De havde gjort deres Indsamling og lagt Pengene paa Altret; med Tak tog jeg imod dem, men gjorde dem opmærksom paa, at jeg fik intet af disse Penge; de gik til Dækning af Missionsudgifter. Saa pakkede jeg videre ind, og da jeg tilfældigvis kom til at vende mig om, saa jeg dem ifærd med at samle igjen. Paa min Forespørgsel kom det frem, at jeg havde jo sagt, jeg fik ingenting af de andre Penge, og de vilde dog have, at jeg ogsaa skulde have noget. Jeg kunde ikke lade være at le, men de saa slet ikke ret fornøjede ud, da de fik deres Penge tilbage.

Nu kommer Turen til *Kaffen*; dens Hovedegenskab er dens Velmenthed. Medens de flot beværte En med Margarinebrød, sommetider endogsaa med fint Brød, gnave de selv som oftest løs paa en Humpel bart Sigtebrød. I det hele taget er Polakernes Levemaade noget af det mest tarvelige, man kan forestille sig. De faa udleveret 25 Pd. Kartoffler ugenligt hver, disse i Forbindelse med sigtet Rugbrød, lidt Tælle, en bitte Smule Fedt og Margarine samt hist og her noget Centrifugemælk udgjør næsten hele deres Kost, ialfald om Hverdagen. Alligevel ere de rødkindede og sunde og runde, med Tænder som Perlemor, med Arme og Ben,

der vidne om Kraft. Og langt lykkeligere føle de sig i deres Nøjsomhed trods Fattigdommen, end vore danske Arbejdere, der have lært at stille altidhøjere Krav om Velvære og tildels have opnaaet deres Fordringer. Og vel fortjener det at bemærkes, at ligesaa meget som det er en Undtagelse, at en dansk Arbejdsmand faar *lagt noget tilside*, ligesaa sjelden en Undtagelse er det, naar en Polak *ikke* lægger tilside; adskillige Postkvitteringer har jeg set; indtil halvandet hundrede Kroner var der dem, som paa 6 Maaneder havde sendt til deres Familie i Polen, og det paa en Ugeløn af fra 6 til 12 Kr. uden anden leveret Kost end Kartofflerne. De har da ogsaa for deres Nøjsomhed, Rolighed, Arbejdsdygtighed og Haardførhed, ligesom for deres Sædelighed og Religiositet, vundet almén Anerkjendelse og et godt Navn, om end de gjennemsnitlig staa paa et adskillig lavere Dannelsesstrin, end vor egen Landarbejderstand gjør. Smukt er det ogsaa, at de trods deres ringe Løn og deres Lyst til at spare dog i Modsætning til den desværre almindelige Misbrug herhjemme — holde fast ved *Søndagens Helligholdelse* og kun nødtvungent kunne bevæges til en enkelt Gang at tage fat paa en Søndag eller en efter polsk Kirkelov befalet Festdag. Smukt er det, at skjønt de efter danske Kirkelove ikke ere pligtige at holde *Abstinentes* Fredag og Lørdag alligevel gjøre det, selv om de, i hvis Arbejde de ere, byde dem Mad, ja vi have endog Exempel paa, at da et Høstgilde stod paa en Abstinentdag, afholdt samtlige Polaker sig troligt fra det duftende og indbydende, for Maver, der ellers mættés med Kartoffler og bart Brød, dobbelt tillokkende Festmaaltid.

Ved Midten af November, naar Røerne ere af Jorden og kulede ned, er det Tid at Polakerne *vende hjem*. Ifjor rejste jeg med nogle af Holdene paa Vej. De toge det ikke saa nøje med, om de fik den reglementerede Plads eller stuedes sammen, men derimod

bleve de deres Fromhedsaand tro; saasnart Toget satte sig i Bevægelse, gjorde de Korsets Tegn og gave sig til udenad at synge Salmer, hvad de bleve ved med uafbrudt, saalænge jeg havde Lejlighed til at høre dem. For Turen over Havet nære de stor Skræk. Efter at have tilendebragt den ubekvemme Rejse, kunne de preussiske og østerrigske Polaker i Fred og Ro begive sig hjem, hvorimod der venter de russiske endnu en Vanskelighed. Et russisk *Pas* til Udlandet er nemlig altfor dyrt (henimod 35 Kr.) til, at de fattige udvandrende Arbejdere kunne skaffe sig et; altsaa gaa de over Grænsen paa Ugeseddel, men da syv Maaneder ere lidt mere end en Uge, maa de snige sig tilbage over den stærkt bevogtede Grænse, hvad der har baade sine store Vanskeligheder og, hvis Kosakerne komme over dem, sin store Fare, thi disse raa polakhadende Kosaker kjende ikke til Medfølelse eller Hensyn. Ifjor lykkedes det mig ved det lollandske Politi og det herværende russiske Gesandtskabs Imødekommenhed at skaffe 72 af de russiske Undersaatter fra »Kongeriget Polen« frit *Pas*; iaar faa de desværre se at klare sig selv. Men næste Aar ville vi forhaabentlig se dem hos os i endnu større Antal end hidtil, og give Gud, at ikke den Omstændighed, at man endnu ikke har *en lille Kirke* at byde dem, skal bevirke, at de bedste — de der give bedst Exempel — holde sig borte fra Danmark.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Kjøbenhavn. Paa given Anledning ser Redaktionen sig foranlediget til at meddele, at Alt, hvad der i de sidste 10 Aar i St. Ansgars Kirke incl. Sakristi er bleven anskaffet og opstillet af nyt Kirkeinventar, Glas-

malerier, Statuer og Korsvejstationer, etc. etc., det hidrører *udelukkende* fra private Velgjøeres Kjærlighed til deres Sognekirke. — Af mere end én Grund er det os kjært, at meddele denne Retledning. Vi forebygge derved paa den ene Side den højst utidige Misforstaaelse, som om Kirkekassen i den Tid havde evnet eller evnede at afgive det allerringeste Tilskud til Kirkens Forskjønnelse og Udsmykning, og faa derved paa den anden Side Lejlighed og Ret til at lægge alle Menighedsmedlemmer paa Hjærtet: Ønske I, at Kirkekassen skal kunne dække de *absolut* nødvendige Udgifter til Kirken og Skolen, saa forøger Eders Bidrag under Rubriken »Frivillig Kirkeskat«; — men ønske I derimod at se Eders gamle Kirke i den smukke Dekoration og Udsmykning, der oprindeligt har været den tiltænkt og som den længselsfuldt endnu venter paa, — da bevarer fremdeles det varme Hjærte og den aabne Haand, som Mange iblandt Eder allerede have tilkjendegivet i den henrundne Tid, men som vi haabe endnu mange Flere ville tilkjendegive, saa at vort hele Gudshus kan blive en levende Illustration til Salmistens Ord: »Domine, dilexi decorem domus Dei«.

— I Tirsdag blev der i Foreningen »Unio«s Lokale efter Indbydelse af flere Menighedsmedlemmer afholdt *Provevalg* i Anledning af det forestaaende Forstander- og Suppleantvalg. Resultatet af Forhandlingerne mellem de 30 Vælgere, som vare mødte, blev, at de fleste Stemmer samlede sig om Hr. Fabrikant *Johs. Hoffmann* som Kirkeforstander for 9 Aar, Hr. Grosserer *Alb. Hitzinger* som Suppleant for 9 Aar, Hr. Forretningsfører *C. Osterhammel* som Suppleant for 6 Aar og Hr. Fabrikant *Herm. Hoffmann* som Suppleant for 3 Aar. Det egentlige Valg finder, som bekjendt, Sted Søndag den 18. Novemb. Kl. 11½ i Forsamlingsværelset i Bredgade 64, 1. Sal.

Hamburg. Den 14. Novemb. indskibede sig med Dampskibet »Lissabon« 40 Franciskanere, bestemte til Brasilien for der at optage Missionsgjerning.

— Den mod Katholikerne fjendtlig sindede »Vossische Zeitung« skrev for nylig i en Artikel »Europæere i Korea« bl. a. følgende: »Europæernes Liv baade i Hovedstaden og i de aabnede Havne er ingenlunde ubehageligt og tillige absolut sikkert. Endog paa Rejser i det Indre behøver man i almindelige Tider ikke at frygte noget, og kun Missionærene ere under Tiden udsatte for Farer, skjønt der i de sidste 10 Aar ikke har fundet blodige Sammenstød Sted. Forholdene i Korea have altsaa forandret sig betydelig i Henseende til det bedre, et overraskende Fremskridt, naar man betænker, at Kongens Fader, den i Øjeblikket atter styrende Tai-wou-Kon, for noget over tyve Aar siden lod over 10,000 Kristne pine, henrette og partere paa den grusomste Maade! De katholske Missioners Historie staar i Henseende til Missionærernes Heltmod, Offervillighed og Selvfornægtelse saa vel som til de til Kristendommen Omvendtes Standhaftighed uden noget tilsvarende Exempel i Løbet af de sidste Aarhundreder!« — Det er uden Tvivl et ærefuldt Vidnesbyrd for vore katholske Missioner, navnlig naar man betænker, at en saadan Tilstaaelse gjøres af »Vossische Ztg.«, der ellers hader Katholikerne.

England. Den højærværd. Biskop af Southwark, Dr. Butt, har endelig for nylig konsekreret St. Georgs-Domkirken i den sydlige Del af London. Det er 50 Aar siden denne smukke Kirke blev bygget, men paa Grund af en Byggegjæld, som endnu hvilede paa den, kunde den højtidelige Konsekration hidtil ikke finde Sted. Bortset fra enkelte Adelige, der, som f. Ex. Hertugen af Norfolk, ofre Størstedelen af deres Indtægter til Kirkerne og Kapellerne, som alle Vegne opføres i

England, bestaar det store Flertal af Katholikerne af Mennesker, som maa føre en haard Kamp med Livet. Men ogsaa de anse det som en hellig Pligt at yde deres Skjærv baade til Kirkernes Opførelse og Vedligeholdelse og til Kultus-Udgifterne og de Gejstliges Underhold, idet alt dette er henvist til de Troendes frivillige Gaver.

Rom. »La Voce della Verita« meddeler, at Czar *Nikolaus* har sendt Pave *Leo XIII.* et hjærteligt Telegram og underrettet den h. Fader om sin Tronbestigelse. Paven har svaret med et Iykønskings-Telegram.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 18. November. 27. Søndag e. Pintse. Marias Ofring. — **19. M.** Elisabeth af Thüringen, Enke. — **20. Ti.** Felix af Valois, Bekjender. — **21. O.** Marias Ofring (fejres Søndagen forud). — **22. To.** Cæcilia, Jomfru og Mart. — **23. F.** Klemens, Pave og Martyr. — **24. L.** Johannes af Korset, Bekj. **Søndag den 25. November. 28. Søndag e. Pintse.** Katharina af Alexandria, Jomfru og Mart.

Mariakongregationen for Ynglinge fejrer Søndag den 18. November **St. Stanislaus Fest** med Fælleskommunion i Jesu Hjertes Kapel Kl. 8 $\frac{1}{2}$ og højtidelig Aftengudstjeneste Kl. 6 i St. Ansgars Kirke, hvorefter Prædiken og Optagelse af de nye Medlemmer finder Sted.

Elisabethforeningen. I Anledning af den h. Elisabeths Fest tilfalde, ligesom i Fjor, Søndag den 18. Novbr. **samtligesamlede** **Kollekter** i St. Ansgars Kirke, Rosenkranskirken og St. Josefs Hospitals Kapel Elisabethforeningen til Bedste for forældreløse Børn.

Samme Dag er Fælleskommunion i St. Ansgars Kirke under den h. Messe Kl. 8, som læses for Foreningens levende og afdøde Medlemmer.

Forstandervalg finder Sted Søndag den 18. Novbr. Kl. 11 $\frac{1}{2}$ i Forsamlingsværelset i Præsteboligen ved St. Ansgars Kirke.

Den h. Franciskus' 3. Orden. Mandag den 19. Novbr. Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Aften afholdes Festmøde med Prædiken i Anledning af den h. Elisabeths festlige Mindedag. Mødet, som kan overværes af Enhver, afholdes i St. Josefssøstrenes Huskapel paa Toldbodvejen.

St. Josef-Søstrenes aarlige Bazar, som finder Sted den 1., 2. og 3. December paa Toldbodvejen 14, anbefales til Menighedens Velvillie.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Toogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64. 1. S.

N° 47.

Søndagen den 25. November.

1894.

Indhold: Sjælene i Skærsilden. Rejseerindringer fra Island. Rejsebrev til „Nord. Ugeblad.“ Efterretninger fra Ind- og Udland: Ordrup. Kjøbenhavn. Holland. — Bekjendtgjørelser.

De lidende Sjæle i Skærsilden.

Efter den h. Katharina af Genua.

—o—

Sjælene i Skærsilden underkaste sig i Alt fuldtud Guds Vilje, derfor lader Gud dem i sin Godhed ogsaa fornemme den uendelige Kjærlighed, han nærer til dem, hvad der bevirker, at de fra Viljens Side føle sand Lykke.

De ere løste fra al Synd, hvad selve Skylden angaar, og ere i den Henseende ligesaa rene, som da de udgik fra deres Skabers Haand.

Da de her i Livet oprigtig have angret alle deres Synder og have skriftet dem med den faste Vilje ikke oftere at begaa dem, har Gud tilgivet dem, og da denne Tilgivelse har udslettet al deres Skyld, er nu kun Syndens Rust tilbage, og for dette renses de ved Lidelserne i Skærsilden.

Saaledes rensede fra al Synd — hvad Skylden an-

gaar — og ved Viljen forenede med Gud skue de ham klart alt efter den Grad, til hvilken det behager ham at aabenbare sig for hver af dem; de forstaa bedre og bedre, hvilken Lykke det er at besidde Gud, og at Sjælene ere skabte til dette Maal. De føle en saadan Samstemning med Gud, at denne Følelse — i Kraft af det naturlige Instinkt, som drager Sjælen mod Gud — forener dem saaledes med ham, at hverken Forklaringer, Billeder eller Exempler kunne anskueliggjøre den forenende Dragen, som Sjælen fornemmer. For dog blot at give et Begreb om den, vil jeg benytte mig af en Sammenligning, som i dette Øjeblik falder mig ind.

Hvis der i den ganske Verden kun var eet Brød og Synet deraf var nok til at mætte alle Skabninger; og hvis et Menneske, som følte den Trang til at spise, der i sund Tilstand er os Alle naturlig, ikke stillede denne; og hvis han berøvet al Næring hverken kunde dø eller blive syg: vilde han ikke nødvendig blive Byttet for en stadig tiltagende Hunger? Lad os tænke os, at dette Menneske ved, at kun Synet af dette ene Brød kan mætte ham og at han uden det vil vedblive at være hungrende i utaaelige Kvaler: er det da ikke klart, at jo mere han nærmer sig dette Brød uden endnu at kunne beskue det, desto mere vil hans Sult vækkes? Og hans Lidelse vil være saa meget grusommere, jo større den Magt er, med hvilken han drages til dette Brød, der er den eneste Gjenstand for hans Attraa.

Hvis endelig midt under en stedse voxende Hungers Lidelser dette Menneske fik den forfærdende Visshed, at han aldrig vilde faa dette Brød at se, hvad vilde da ske? Pludselig vilde han føle et Helvede aabne sig for ham. Han vilde fra da af være som en af de fordømte Sjæle, der have tabt alt Haab om nogensinde at se Livets Brød, Gud, vor sande Frelser.

Netop den Hunger et saadant ulykkeligt Menneske vilde lide, er det, Sjælene i Skærsildeu føle, dog For-

tvivlelsen undtagen; thi de have tværtimod det Haab engang at faa Livets Brød at se og stille deres Hunger ved Beskuelsen deraf. Men den Hunger og Kval, de føle, er uudsigelig, saalænge det ikke bliver dem forundt at mættes af Livets Brød, som er Jesus Kristus, sand Gud, vor Frelser og vor Kjærlighed.

Gud lader mig se, at han ikke selv lukker Himlens Dør for Nogen, og at Alle, som ville derind, ogsaa komme ind, og at han, som er Barmhjertigheden selv med aabne Arme venter os Alle for at modtage os i sin Herlighed.

Men Gud lader mig samtidig se, at hans Guddoms Væsenhed er af en saa usigelig, ufattelig Renhed, at den Sjæl, som føler sig smittet af den ringeste Ufuldkommenheds Plet, hellere tusinde Gange vilde styrte sig i Helvede end træde frem for Guds Helligheds Majestæt i denne Tilstand.

Naar Sjælen derfor ser, at Skærsilden af Gud er bestemt til at lutre for alle Syndepletter, styrter den sig med Glæde deri og betragter det som en stor Barmhjertighed, at der bydes den et saadant Middel til at fjerne hver Hindring, som vilde umuliggjøre den at kaste sig i Guds Arme.

Man dømme nu selv heraf, hvorledes Skærsilden er. Ingen Tunge formaar at beskrive den, ingen Tanke at fatte den. Jeg ser kun, at hvad Lidelserne angaa, svarer den til Helvede; og jeg ser ved Siden af, at de Sjæle, som ere smittede af mindste Plet, tage denne Lidelse som en stor Barmhjertighed af Gud imod dem, og at de regne alle Lidelser for Intet i Sammenligning med de Syndepletter, der hindrede dem i deres Flugt mod Gud.

Derfor tror jeg, at hvad Sjælene i Skærsilden mest lide ved, er at se, at der i dem er Noget, som mishager Gud, og at mindes, at de frivillig have krænket hans usigelige Godhed. Og Grunden dertil er, at da de ere

i Naadens Stand, se de klart i Sandhedens Lys, hvor stor og forfærdelig den Hindring er, som ikke tillader dem at nærme sig til Gud. Og deres Kjærlighed til Gud er saa stor, at de gjerne styrtede sig i en langt skrækkeligere Ild, hvis de derved hurtigere kunde afsone den Synd, som hindrer dem i at følge deres Længsel efter Gud og forene sig med ham.

Guds Hensigt med Skærsilden er at gjøre Sjælene fuldkommen rene, derfor lutrer han dem ved sin Kjærlighed.

Betragt Guldets: jo længere det forbliver i Smeltediglen, desto renere bliver det, og man kan rense det fuldkomment, at Alt, hvad der er i det af urene og fremmede Bestanddele, forsvinder. Hvad Ilden bevirker ved Guldets, virker Kjærligheden til Gud i Sjælen. Jo længere Sjælen forbliver i denne guddommelige Kjærligheds Lue, desto renere bliver den. Denne Ild, som lutrer den mere og mere, tilintetgjør tilsidst hver dens Ufuldkommenhed og Plet og lader den fuldkommen ren forene sig med Gud.

Naar Guldets er lutret i Ilden og har opnaaet den højst mulige Grad af Renhed, kan det aldrig mere svinde ind eller blive mindre purt, hvor stærk en Ild, man end vil udsætte det for, thi der findes da ingen urene eller fremmede Blandinger i det, som Ilden kunde fortære. Paa samme Maade er det ogsaa med den Sjæl, som er lutret i den guddommelige Kjærligheds Ild. Gud holder Sjælen tilbage, indtil hans Kjærligheds Ild har tilintetgjort al dens Ufuldkommenhed og meddelt den den Grad af Fuldkommenhed, han fra Evighed af har bestemt som dens Maal. Sjælen opnaar da en saa fuldkommen Renhed, at den — eftersom der Intet mere er i den, som Ilden kunde fortære — ganske forenes med Gud.

Og naar Gud lidt efter lidt gradvis har hævet en saaledes lutret Sjæl op til sig, bliver den uimodtagelig for Lidelse, da der intet mere findes i den, som Ilden

kunde fortære; og selv om man kunde tænke sig, at den i denne sin fuldkomne Renheds Tilstand endnu holdtes tilbage i Ilden, vilde denne langtfra at pine Sjælen være som det evige Liv uden Skygge af Lidelse.

For fuldtud at fatte dette maa man forstaa, at hvad der i Menneskenes Øjne sædvanlig gaar for Fuldkommenhed, i Guds Øjne er Ufuldkommenhed; thi Alt, hvad Mennesket gjør, og Alt hvad der i Følge menneskelig Opfattelse kan synes fuldkomment, tilsmudser dog ofte Sjælen, naar Mennesket ikke erkjender, at hvad Fuldkomment der var i hans Værk, er kun en Gave fra Gud. Sandheden er, at alle vore Gjæringer for at være fuldkomne bør virkes *i* os, men *uden* os. Naar jeg siger uden os, mener jeg dermed, uden at vi selv ere Aarsagen til dem, saa at Gud ikke blot er deres Ophav men ogsaa selv oprindelig har fremkaldt dem i Mennesket.

Saaledes handler Gud netop med Sjælen, naar han ved sig alene i den fremkalder denne rene, fra al Ufuldkommenhed frigjorte Kjærlighed, om hvilken vi have talt.

Sandt nok, at den Kjærlighed, som udgaar fra Gud og saa mægtig finder Gjenklang i Sjælene, volder dem en Glæde saa stor, at den ikke lader sig beskrive; men denne usigelige Kjærlighed forringer ikke i mindste Maade den Smerte, som Sjælene i Skærsilden føle.

Heraf fremgaar altsaa, at Sjælene i Skærsilden samtidig føle en usigelig Glæde og en usigelig Lidelse, uden at den ene af disse Følelser ophæver den anden.

Hvis det stod i de lidende Sjæles Magt ved Anger at rense sig fra alle de Pletter, som skille dem fra Gud, hvor snart vilde de da være rene, og hvor hurtig vilde deres Gjæld være afbetalt. Seende med nøjeste Klarhed, hvad det vil sige at være skilt fra Gud, deres Maal og deres Længsel, vilde de opflamme af en saa levende Anger, at den øjeblikkelig vilde udslette alle deres Pletter. Men det kunne de ikke. Gud har i sin Retfær-

dighed besluttet, at ikke en eneste Hvid skal eftergives dem, af hvad de ere skyldige. Sjælene underkaste sig ogsaa heri fuldtud Guds Vilje. De have saa aldeles underkastet sig Guds Retfærdighed og hans Vilje, at de hverken vælge eller ville andet, end hvad der behager Gud.

De ere saaledes Et med Guds Vilje og saaledes omdannede i den, at de ere fuldkomment tilfredse med Alt, hvad der udgaar fra dens hellige Beslutninger.

Hvis — hvad der er umuligt — en Sjæl, som endnu havde lidt at afsone i Skærsilden, blev kaldet til fuld Beskuelse af Gud, vilde den betragte det som en stor Uret, og at komme frem for Gud i denne Tilstand vilde for den være en ti Gange større Lidelse end Skærsilden. Det vilde være en Krænkelse af Guds uendelig ophøjede Renhed og Retfærdighed, og Sjælen vilde ved at se, at Gud ikke var fuldkommen tilfreds, ikke kunne beslutte sig til at skuffe Guds Retfærdigheds Fordringer. Manglede der den blot et Sekunds Lidelse for at være fuldkommen ren i Guds Øjne, vilde det være den en utaalelig Kval at træde frem for Gud med denne uafbødede Syndeplet, og for at befri sig derfra vilde den hellere styrte sig i Helvede end befinde sig i Guds Nærværelse uden at være fuldkommen lutret. —

Efter i Lyset at Gud at have set Alt, hvad her er sagt om Skærsilden, kan jeg ikke lade være at ønske, at min Stemme kunde naa til alle Mennesker, som endnu leve paa Jorden, for at raabe til dem: »O I Ulykkelige, hvorfor lade I Eder saaledes forblinde af den Verden, der forgaar, at I slet ikke tænke paa at gjøre gode Gjerninger, medens I leve, saa I kunde have dem naar I i Dødens Time saa haardt trænge til dem! I søge Alle at dække Eder ved Haabet om Guds Barmhøjertighed, som I sige er saa stor. Men se I da ikke at netop Guds uendelige Godhed vil dømme Eder og fordømme Eder, fordi I ikke have adlydt ham, den Bedste

af Alle. Guds Godhed burde bevæge Eder til at underkaste Eder hans Bud og ikke til at trodse ham i Haab om Tilgivelse. Hans Retfærdighed — vid det vel — maa ufejlbarlig have sin Gang, paa den ene eller anden Maade maa den fuldtud ske Fyldest.

Søg dog ikke at berolige Eder ved at sige: Jeg kan skrifte, jeg kan vinde fuldkommen Aflad, derved bliver jeg rensset fra al min Synd og saaledes bliver jeg frelst! Vid, at det er saa vanskeligt at hæve Skriftemaalet og Angeren til den Grad af Fuldkommenhed, som fordres for at vinde den fuldkomne Aflad i Dødsstunden, at dersom I fattede hele Vanskeligheden derved, vilde I skælve af Frygt og langt fra at smigre Eder med Haabet om engang at være i Stand dertil, vilde I snarere holde Eder for overtydede om det Modsatte.«

Rejseerindringer fra Island.

—o—
(Fortsat.)

Følgende Dag vaagnede jeg, da vi lige skulde til at løbe ind i den over ti danske Mil brede Faxafjord, hvor Landets Hovedstad, Reykjavik ligger. Vejret var meget smukt; ingen Vind; den klareste Luft; varm Temperatur. Man saa tydelig i det Fjærne den bekjendte nu udslykkede Vulkan Snefell, blændende hvid af Sne og Is. Lige ved Hovedstaden ligger den majestætiske, med lidt Sne bedækkede Bjærgkæde Esja. I Havnen passere vi nogle grønne, beboede Øer. Imellem dem og Land er der endnu megen Plads for Skibe. Der laa en Del Dampere i Havnen. Det største blandt dem var det franske Krigsskib »Nielly«; lidt længere borte laa den danske Orlogsmand »Diana«. De talrige Handelsskibe tiltrak sig mindre Opmærksomhed. — Det franske Krigsskib er der for at passe paa den talrige

franske Fiskerflaade, som hvert Aar vender tilbage til Islands Kyster. Imellem fire og fem Tusinde Fransk-mænd leve saaledes ved og paa Island om Sommeren (foruden talrige Englændere, Amerikanere, Nordmænd og Færinger). Det islandske Fiskeri indbringer de Fremmede aarlig 30 til 40 Millioner Kroner. De fattige Islændere have hidindtil manglet Kapital til selv, efter en større Maalestok, at kunne øse af disse Skatte, som dog ligge dem nærmest.

Reykjavik ligner mest en lille norsk Handelsstad. Den har nu henimod 4000 Indbyggere. Saasnart vi havde kastet Anker, blev vi omringet af en Sværm af Baade. Frederik og jeg begyndte strax at se os om efter en Baad. Vi henvendte os til en ung Mand, som lige kom op paa Dækket.

»Kan De tage os med i Land tilligemed vor Baggage?« — »Saa gjerne,« svarede han høfligt, »jeg skal hjælpe med at faa Deres Kufferter ned.«

Vi vare snart med alle vore Sager nede i Baaden. Paa Vejen til Land, som tog omtrent et Kvarter, maatte vi, efter gammel islandsk Skik, ud med vore Personalialia: Navne, Hjemstavn, Hensigten med vor Rejse etc. Alt blev spurgt paa en saa uskyldig, ligefrem Maade, at man ikke kunde tage de nærgaaende Spørgsmaal ilde op. Den unge Mand begyndte:

»Maa jeg spørge, hvad er Deres Navn?«

»Jeg hedder J. S.«

»Og hvad hedder Drengen?«

»Han hedder Frederik.«

»Men, med Forlov, hvor har De hjemme?«

»For Tiden paa Ordrup ved Kjøbenhavn.«

»Maa jeg spørge om Deres Stand?«

»Jeg er katholsk Præst.«

»Oh! Saaledes. De er katholsk Præst. Saa kommer De vel for at bosætte Dem her?«

»Nej. Jeg skal kun blive her tolv Dage. Derefter rejser jeg til Nordlandet.«

»Saa skal De vist besøge Gunnar Einarsson paa Øtjor. Han er jo Katholik. Hans Søn gaar paa Latin-skolen her i Reykjavik.«

Vi vare imidlertid ankomne til Landingsstedet, hvor vor Samtale afbrødes. Da jeg havde faaet mine Sager op af Baaden, vilde jeg betale, men fik af den unge Mand det Svar, at han ikke tog imod Penge for saa lille en Tjeneste. Han skaffede os derefter en Drager, som bragte vore Sager til Hotel »Reykjavik«, da der ikke var Plads for os i Landakot. Hotellet var en rummelig Træbygning, beliggende i Byens Hovedgade. Værtinden, Fru Zoega, en Islænderinde, tog med den største Forekommenhed imod os, og snart sad vi hyggelig installerede paa et net lille Værelse oppe paa 1. Sal. —

Fru Zoega's Hotel kan jeg kun anbefale til enhver, som kommer til Reykjavik. Fruen, en værdig og intelligent Dame, har opholdt sig flere Aar i England for at lære engelsk Madlavning. Bordet er da ogsaa aldeles udmærket, fuldstændig engelsk. Der er to Klasser paa Hotellet. Paa 1. Kl. tages 5 Kr. om Dagen for Kost og Logi. Paa 2. Kl. betydelig mindre. For os blev Prisen nedsat, fordi vi vare to og skulde opholde os saa længe, nemlig samfulde 12 Dage. — Dagsordenen var omtrent følgende: Om Morgenen bringes Kaffe og Kager op, naar som helst man ønsker det. Kl. 1 er Lunch, koldt Bord med en eller to varme Retter. Kl. 7 Table d'hote, med 3 varme Retter.

Nede i Stueetagen var der et stort, temmelig simpelt Billard-Værelse; ved Siden to rummelige Spisestuer, oppe paa 1. Sal en net lille Modtagelses-Salon, der kunde benyttes af alle og enhver til at modtage Gjæster.

Som man ser, var alt her indrettet saa temmelig paa moderne evropæisk Vis. Det samme gjælder For-

holdene hos alle bedre stillede Folk i Byen. Altsaa for os intet af særlig Interesse. Jeg vil derfor ikke opholde mig videre med at beskrive mit Ophold i Reykjavik. Kun et Par Ting, som maaske kunde være af nogen Interesse for Ugebladets Læsere.

Den følgende Dag, en mild og klar Sommerdag, fik jeg mig en Baad og lod mig ro ud til det franske Krigsskib. Det var nemlig blevet os meddelt, at der vistnok var en Præst ombord. Den vagthavende Officer modtog os meget høfligt:

»Jeg har hørt,« begyndte jeg, »at der er en Skibspræst her ombord. Jeg ønsker at tale med ham.«

»Det maa være en Fejltagelse. Vi har ingen Skibspræst.«

Jeg var altsaa kommen forgjæves. Jeg fortsatte Samtalen endnu nogle Øjeblikke, og fik at høre, at der var henimod 300 Mand ombord, næsten alle Katholiker; at Besætningen mest bestod af unge Kadetter, alle fra Bretagne; at Skibets Reglement paa det strengeste forbød, at disse unge Mænd nogensinde kom i Land i deres 1. Tjenestear.

Til sidst spurgte Officeren mig, om vi ikke ønskede at se Skibet, hvad vi gjerne tog imod. Han selv førte os derpaa med den største Elskværdighed omkring. Dette Skib havde været med i Krigen mod Kina for 10 Aar siden og havde i det store Slag ved Futshèu faaet 800 Kanonkugler paa Dækket. De samme store Kanoner, som vi nu saa opstillede i to Rækker ved Rælingerne, skinnende rene, pudsede og oliede, vare dengang blevne brugte. Han kaldte paa en Kanonér, der paa en af Kanonerne maatte vise os hele Manøvreringen. Da vi havde set Skibet og takket for al den Venlighed, som var bleven vist os, spurgte jeg, om jeg kunde faa Chefen i Tale. Han var for Øjeblikket i Land. Jeg anmeldte da mit Besøg til den følgende Dag, og forklarede med det samme hvem jeg var, nem-

lig katholsk Præst. Officeren lovede at melde mig, og vi forlod Skibet.

Følgende Dag tog vi igjen ud. Min Hensigt var at tilbyde Chefen mine Tjenester som Præst for alle dem af hans Mænd, som maaske ønskede at opfylde deres religiøse Pligter.

Vi bleve venlig modtagne og snart førte til Chefens Kahyt. En Tjener modtog os i Forværelset, bad os give ham vore Hatte, Overfrakker og Paraplyer, aabnede derpaa Døren og meldte indenfor: »Le pretre catholique«.

Vi gik ind i en pragtfuld Salon. Chefen, en stor, kraftig Skikkelse, rejste sig, gik os i Møde, og idet han med den største Venlighed trykkede vore Hænder, sagde han: »Værer velkomne, mine Herrer! Jeg hører at De er katholsk Præst. Jeg er meget glad over at De kommer og besøger mig.« Derpaa tilbød han os Plads ligeoverfor sig paa en Sofa, og vedblev:

»Jeg maa tilstaa, at jeg er forbavset over først nu at erfare, at der er en katholsk Præst her. Har De en Station paa Island?«

»Nej, Hr. Kommandant, jeg kom hertil i Forgaars med den danske Damper, og skal kun opholde mig nogle faa Dage i Reykjavik.«

»De har vel for nylig været i Frankrig?«

»Jeg har tidligere opholdt mig 12 Aar i Frankrig, og gjort mine Studier der. Nu hører jeg til den katholske Mission i Danmark, hvor jeg for Tiden virker som Lærer i et katholsk Kollegium ved Kjøbenhavn.«

»Og denne unge Mand?«

»Er en af vore Elever. Han gjør en Ferierejse til Island.«

»Det vil han sikkert have godt af. Klimaet her er forbavsende sundt. Vore unge Kadetter blive ingensteds saa stærke og sunde som her. Naar vi komme ned i Middelhavet igjen, hvor vi opholde os et Par

Maaneder, tabe de næsten alle i en Maaned, hvad de have vundet heroppe.«

Jeg søgte nu den første Lejlighed til at komme frem med mit Ærinde, hvad der ikke var saa let, da Chefen var meget veltalende og oprømt. »Hr. Kommandant,« begyndte jeg, saasnart jeg paa en passende Maade kunde komme til Orde, — »for ikke at forstyrre Dem altfor længe vil jeg skynde mig med at meddele Dem den egentlige Hensigt med mit Besøg. Som katolsk Præst er det min Pligt at tilbyde Deres Folk Lejlighed til at modtage Sakramenterne og bivaane den h. Messe. De kunne komme til Messe og Kommunion i vort Kapel paa Landakot, og ellers besøge mig i Hotel Reykjavik, hvor jeg vil opholde mig i nogle Dage.«

»Jeg takker Dem meget for deres Tilbud, og skal gjøre mit til at det ogsaa bliver benyttet. Men der er dog nogle Vanskeligheder. Officererne ere nok frie, og kunne gjøre, hvad de ville udenfor deres Tjenestetid. Men hvad Kadetterne angaa, som udgjør over to Tredjedele af hele Besætningen, saa forbyder Reglementet paa det strengeste, at nogen af dem gaa i Land. Paa den anden Side er det umuligt at holde Messe paa selve Skibet, da der ikke gives en eneste stor Sal, og Dækket er opfyldt af Kanoner og andre Krigsmaterialier. Derpaa tænkte han sig lidt om, og vedblev: »Jeg vil dog gjerne gjøre en Undtagelse for Kadetterne, naar det kun skulde dreje sig om et Par af dem, og tillade at de besøge Dem i Land, under Ledsagelse af en Underofficer, for at skrifte. De kan saa gaa Dagen efter til den h. Kommunion paa samme Maade. Jeg skal forresten gjerne, hvis De skulde foretrække dette, overlade Dem min Salon for Skriftemaalene; det er maaske bekvemmere for Dem.«

Jeg takkede og sagde, at jeg hellere, naar han tillod det, vilde modtage Folkene i Land, da de saaledes vilde føle sig friere. Chefen var strax enig med mig her i.

Derefter forklarede han mig, at jeg ikke skulde forundres, naar kun faa meldte sig, eftersom Krigsskibene dog egentlig ikke vare saa forlødte i religiøs Henseende, som jeg maaske troede. Dette Skib hørte til en Eskadre paa fem Skibe. Eskadren samledes hver tredje Maaned, og der var en Præst paa Admiralskibet, som saa sørgede for hele Mandskabet. »Ombord pleje vi desuden,« vedblev han, »at holde hver Dag offentlig Morgen og Aftenbøn. En beder for; alle de øvrige svare.«

Jeg takkede den elskværdige Chef for al hans Venlighed. Vi talte endnu en Tid lang sammen, hvorpaa jeg rejste mig.

Førend vi gik, lod han en Officer komme, og bad ham føre os ind i Messen til de andre Officerer, for at vi kunde gjøre deres Bekjendtskab. Vi førtes ind i en anden Salon. De Officerer, som vare samlede her, modtog os yderst høfligt og venligt. Jeg havde nu den store Fordel selv at kunne meddele dem Hensigten med mit Besøg, hvad jeg da ogsaa gjorde. De takkede mig gjentagne Gange. Efterat jeg havde talt nogen Tid med dem, forlode vi Skibet. En af Skibsbaadene var allerede bestemt til at føre os i Land, men da jeg saa vor egen Baad, ventende paa os i kort Afstand fra Skibet, kunde jeg undvære denne ellers saa velmente Tjeneste. Jeg gik i Land, rigtig tilfreds med Udfaldet af mit Besøg.

I de ti Dage jeg endnu var i Byen, kom der næsten hver Dag den ene eller den anden af de gode Folk til mig paa Hotellet. Jeg fik i Forvejen skriftlig Anmeldelse fra Næstkommanderende, naar en af Kadetterne med en Tilsynsmand skulde komme. Jeg selv skulde saa bestemme den for mig mest belejlige Tid. Disse saa strengt holdte unge Mænd maatte, hvad enten de kom til Skrifte eller til den h. Kommunion, altid gaa den direkte Vej frem og tilbage uden at standse

nogensteds. Af Officererne kom der en god Del, den ene anmeldte den anden. De modtog den h. Kommunion med en rørende Andagt.

Dagen før Skibets Afgang kom Chefen selv til mig, takkede mig hjærtelig for alt, hvad jeg havde gjort for hans Folk, sagde, at alle havde sat stor Pris derpaa og vare mig meget taknemmelige.

Førend jeg forlader Reykjavik, maa jeg ikke glemme at fortælle, hvor overordenlig elskværdig Landshøvdingen, Hr. Magnus Stephensen, og hans Frue vare imod os. De indbød os flere Gange til at benytte deres bedste Heste; sendte deres lille Søn Magnus ud med os som Fører, og lod os desuden følge af en Tjener. Vi gjorde saaledes engang en højst interessant Udflugt i Reykjaviks Omegn, det var en udmærket Forberedelse til vor store Tur over Landet. Vi besøgte de kogende Kilder, hvor alt Byens Tøj vaskes af dertil bestemte Koner, passerede en Elv paa vore sikre Hestes Ryg, og gjorde os bekendt med de forskjelligste Slags Veje. Den lille Magnus red paa sin egen Hest, et lille fyrigt og utrætteligt Dyr. Frederik red paa Fruens Hest, jeg Landshøvdingens. Vi vare ikke lidt stolte af at benytte disse dejlige Dyr, der vistnok hørte til de bedste i Reykjavik. De vare saa behagelige at ride paa, at man selv i den stærkeste Fart, sad næsten saa blødt som i en Sofa. En anden Gang var Landshøvdingen saa elskværdig at sende os med en Fører til et meget smukt Sted i 8 eller 9 danske Mils Afstand fra Reykjavik; Fruen gav os et Anbefalingsbrev til Stedets Herre, som var hendes Broder. Vi fik der den venligste Modtagelse, bleve Natten over, og red hjem følgende Dag.

(Forts.)

Rejsebrev til „Nord. Ugeblad“.

VIII.

—o—

En af de sidste Dage i August førte det hvæsende Lokomotiv mig bort fra Köln, og faa Timer senere havde jeg naaet mit Maal: *Aachen*. Det er en særdeles tiltalende By, som jeg ved første Blik strax syntes godt om — maaske fordi den er saa udpræget *katholsk*. Noget af det første, der mødte mit nysgjerrige Blik, var et stort Stenkrucifix paa aaben Gade, foran hvilket en Lampe brændte. Byen ligger malerisk bygget paa Skraaninger, saa det slet ikke er saa ganske bekvemt at færdes i flere af dens Gader, navnlig i glat Førø; dog var Vejret, da jeg holdt mit Indtog i Aachen, smukt og det dejligste Sommersolskin belyste alt det Smukke, jeg her fik at se.

I Franciskanerindernes smukke Kloster fik jeg en hjertelig Modtagelse, som hurtig lod mig føle mig hjemme. Det er overhovedet ganske ejendommeligt at besøge de forskjellige Klostre og overalt at finde den samme kjærlige og opmærksomme Modtagelse og de samme fromme, selvfornægtende Søstre, som have forladt alle Ting i denne Verden og nu leve for ene og alene at tjene Gud og gavne Næsten. Den hellige Franciskus' saak. »Armenschwestern« have her i Aachen for nylig indrettet et nyt Hjem nogle faa Skridt fra det store Moderhus i Jakobsstrasse. Det omfatter tre Bygninger, nemlig et Forhus for Søstrene, en Sidefløj med et smukt Kapel og endelig en Slags Mellembygning med Haveanlæg. I denne sidste Bygning er der indrettet et »Mägde-Haus«, hvor unge Piger kunne bo, medens de søge Plads i Byen. Tillige findes der paa første Sal i denne Bygning flere smukke møblerede Værelser, hvor enligtstillede eller tilrejsende Damer kunne bo mod at betale almindelig Hotelpris. En bred Sten-trappe førte op til dette Pensionat, hvor jeg fik et nyde-

ligt Værelse anvist. Alt var net indrettet ligefra det elegante Sengetæppe til den magelige Lænestol. Kosten var velsmagende og Betjeningen flink. De gode Søstre vidste ikke, hvormeget Godt, de vilde gjøre mod mig, navnlig stillede de store Fordringer til min Appetit og bleve saaledes bl. a. helt bedrøvede over, at jeg ikke kunde gjøre dem den Glæde, at spise et helt lille Fad Kartofler til Middagsmaden; med min bedste Villie var det dog vel meget for mig.

Pigehjemmet var indrettet som »Mägde-Haus« i Köln, hvilket jeg tidligere har omtalt. Der gjøres her meget for at beskytte de unge Piger, som søge Tjeneste her; men de ere ogsaa udsatte for mange Farer i de større tyske Byer. Det er en stor og velsignelsesrig Opgave, de flinke Franciskanerinder have sat sig, og mange unge Piger ville uden Tvivl blive bevarede for megen Elendighed ved disse Søstres Hjælp.

Kapellet var overmaade net og, som det er Skik og Brug i Franciskanerordenen, var der overalt anvendt udskaaet Snitværk i lyse Træsarter. Den hellige Messe blev læst Kl. 7 om Morgen og hver Aften holdt en af Søstrene i Kapellet en smuk Aftenbøn, som overværedes af alle de unge Piger, som opholdt sig i Klostret, og af enkelte af de derboende Damer.

Blandt Aachens mange smukke Kirker vil jeg nævne St. Pauls Kirke, som ligger lige overfor Klostret, og lidt længere nede i Gaden Jesu Barndoms Kirke, hvor Væggene ere bedækkede med Votivtavler, som fortælle om talrige Bønhørelser. En særdeles elskværdig engelsk Dame havde den Godhed at føre mig omkring i Byen, hvor vi bl. a. besøgte et meget stort Kloster: Mariahilfspital — tror jeg det hed —, hvor jeg saa noget ganske originalt og stemningsfuldt. Da vi nemlig vare komne indenfor Hoveddøren og gaaede nogle Trin opad Trappen, stode vi foran et lille rundagtigt Rum med fire smaa Vinduer temmelig højt oppe. I

hvert Vindue stod et lille Bur med en Kanariefugl, og disse fire smaa Sangere kvidrede nok saa lystigt mellem de grønne Planter, som stode nedenfor i en Halvkreds og omgav en Gruppe i næsten naturlig Størrelse, forestillende den hellige Familie: Jesus, Maria og Josef. Det kjærligt smilende Barn og de smaa syngende Fugle gjorde et ganske ejendommeligt Indtryk. Det var i Sandhed Skabningerne, der priste Gud! Det Hele var saa oplivende og løftende. I Hospitalets Kapel, som var net men lille, saa jeg for første Gang en Kopi af det berømte »Jesusbarn« fra Prag. Det var pragtfuldt smykket og opstillet i et Glasskab, men tiltalte mig ikke ganske.

I Mariakirken fandt jeg en smagfuld Grotte med Vor Frue af Lourdes. Statuen var ualmindelig skjon og Grotten meget sindrigt opstillet. Forøvrigt er der paa de allerfleste Huse her i Aachen anbragt en Statue af den hellige Gudsmoder i en Nische udenfor Husfacaden med en brændende Lampe foran.

I den saakaldte Mønheims-Allé, hvorhen jeg begav mig om Eftermiddagen, er der en særdeles smuk Franciskanerkirke med Kloster, hvor Prioren, Pater Lullus, modtog mig med stor Forekommenhed og viste stor Interesse for de danske katholske Forhold. Før jeg forlod ham, meddelte han mig og alle de danske Tertiærer sin Velsignelse.

Naturligvis besøgte jeg ogsaa den ældgamle, berømte Domkirke i Aachen, som indeholder mange sjældne Relikvier, blandt hvilke nogle kun forevises hvert syvende Aar, — en Tildragelse, som indtræffer næste Aar. Prædikestolen er meget kostbar; dens ydre Træpanel kan lukkes op, og bagved findes en hel Guldbeklædning, inddelt i mindre Felter. Et af disse havde oprindelig været et Krus af Guld, og paa den modsatte Side saa man det dertil hørende Gulddaag. Hvad det Hele havde at betyde, skal jeg ikke kunde sige; det udmærkede

sig snarere ved sin Ælde og Kostbarhed, end ved Skjønhed. Højaltret var kun lille og af nyere Oprindelse, hvorimod to store Nodepulte, udskaarne som Ørne, vare meget gamle; de bruges under Læsningen af Epistelen og Evangeliet i Pontifikalfunktioner og Levitmesser. Kostbare ægte Gobelinstæpper dækkede Væggene omkring Altret. De vare overordentlig smukke og vel bevarede. Ad nogle mærkelige, kantede og ujævne Stentrin naaede man op til et Galleri, hvor der stod en ærværdig gammel Stenstol, som skal have tilhørt Kejser Karl den Store. I Kirken findes en Mængde kostbare Søjler af rødligt Porfyr, dog ere nogle i Tidernes Løb blevne erstattede med ret smukke graa Marmorsøjler. Hvad Grunden har været hertil, kan jeg desværre ikke mindes mere.

Mange andre Kirker besøgte jeg. De vare alle smukke og meget renlig holdte, dog tillod den korte Tid, jeg opholdt mig her, kun et flygtigt Ophold i dem, som navnlig blev benyttet til en lille Bøn ved Sakramentsalteret. Gjerne var jeg bleven lidt længere i den smukke By, men Tiden ilede hastigt, og snart førtes jeg atter bort fra det venlige Aachen. Et sidste Indtryk fik jeg i Kupeen. Lige overfor mig sad en ung Pige i dyb Sørgedragt og ved hendes Side laa en meget stor Krans — vel fire Alen i Omfang. Den var udelukkende af hvide Roser og andre hvide Blomster — noget af det smukkeste, jeg nogensinde har set af det Slags. Hjemme i Danmark vilde en saadan Krans paa den Aarstid allermindst have kostet 15 Kroner og mere; men her ere Blomster særdeles billige, hvad jeg senere erfarede, da den unge Pige fortalte mig, at hele den store smukke Krans kun havde kostet 3 Mark. Den Sortklædte saa saa nedbøjet ud og vakte strax min inderligste Sympathi, en Følelse, der vel maa have været gjensidig, thi det varede ikke længe, førend vi vare i en fortrolig Samtale, hvori den unge Pige for-

talte mig, at hun rejste til en 18aarig Venindes Begravelse. Hun havde læst til en Examen, som hun ogsaa lykkeligt havde overstaaet med Udmærkelse; men saa havde Svindsot kastet Veninden paa Sygelejet og i Løbet af faa Maaneder forvandlet en stor og kraftig Skikkelse til et Skelet. Det var jo tungt nok, men den unge Pige var død som en god Katholik og velforberedt ved den gjentagne Modtagelse af de hellige Sakramenter. Hvem ved, om det dog ikke var bedst, allerbedst for hende, at blive kaldt saa tidlig bort! Livet er jo saa fuldt af Farer og Fristelser. Jeg hørte ved denne Lejlighed, at det var Skik og Brug, at kristelige Jomfruer blive baarne til Graven af andre Jomfruer navnlig af den Afdødes Veninder. Skikken er uden Tvivl smuk nok, men den maa vistnok ofte være ret vanskelig og besværlig at efterkomme, naar Kirkegaarden ligger et Stykke udenfor Byen. — —

Fra Aachen naaede jeg i Begyndelsen af September over Köln til det venlige *Bonn*. Der gives vist næppe nogen mere tiltalende og smukt beliggende By ved Rhinen, end Bonn paa venstre Side af den brusende graagrønne Strøm, som fører saa mange forskjellige Skibe med rivende Hastighed fremad, naar de sejle med Strømmen, og lægger dem de største Hindringer i Vejen, naar de møjsommeligt skulle kæmpe sig opad imod den. Rundtom titte adskillige venlige Landsbyer frem mellem de friske, grønne Skove; alle Vegne møder Øjet et eller flere Kirketaarne, som betegne Midtpunktet i en saadan Landsby, og som Bagtæppe breder Siebengebirge sig som i en blaalig Taage. Fra mit Værelse, som vendte ud mod Floden, havde man den herligste Udsigt, navnlig naar Aftensolen kastede sit gyldne Skær over Landskabet og de mange Kirkeklokker ringede til »Ave«. Jeg sad ved Vinduet den første Aften helt betagen af dette maleriske Syn og mærkede slet ikke, at Solen lidt efter lidt var sunken ned under Horizonten, før en Mængde

smaa Lys begyndte at blinke ovre paa den anden Side af Floden. Henad dens Vande gled den ene Damper forbi mere oplyst end den anden, og Togene snoede sig med hastig Fart langs Flodbredden som glødende Slinger, der snart forsvandt mellem Husene og snart kom tilsyne igjen; kun Bjærgene laa i majestætisk Ro som en mørk Skygge i Baggrunden.

Mit første Besøg den følgende Morgen gjaldt naturligvis Kirkerne. Den nærmestliggende var Stiftskirken i Kölnerstrasse. Den er en nyligt opført, smuk, gothisk Kirke, som, efter hvad jeg hørte i Prædikenen om Søndagen, trængte haardt til mange Ting. Præsten bad f. Ex. indtrængende Menigheden om flere Bidrag til Kommunionbænken, der kun var provisorisk, forarbejdet midlertidig af Brædder beklædte med rødt Tøj, over hvilket den hvide Kommunionslug var udbredt. Skriftestolene vare laante fra andre Kirker; Gulvet var belagt med Asfalt, og man savnede de andre Kirkers smukke Mosaikgulv; derfor erklærede Præsten, at dette maatte Menigheden snart raade Bod paa: »Mindre Pynt,« saaledes erklærede han, »og din Gave til Gudshuset vil blive større.«

Det allerhelligste Sakramente opbevares der, som de fleste andre Steder, ikke paa Højaltret, men paa Sidealtret. Det er en Omstændighed, som forklarer, hvorfor man ser Folkene ved deres Indtrædelse i Kirken ikke tage videre Hensyn til Højaltret, hvad jeg i Begyndelsen forundrede mig over og uvilkaarlig sammenlignede med vor ærbødige Hilsen mod Højaltret hjemme i Danmark. Men da jeg senere blev opmærksom paa, at Folk viste Sidealtret deres Ærbødighed, og fik at vide at det allerhelligste Sakramente opbevares der, forandrede jeg Mening og ønskede i mit stille Sind, at vi alle maatte være ligesaa ærbødige mod Sakramentet og tilbede det med ligesaa stor og inderlig Andagt.

Den herværende Hovedkirke er meget imponerende,

har fem Taarne og er bygget i Overgangsstilen mellem det 11. og 13. Aarhundrede. Ved Hovedindgangen staar en smuk Statue af den h. Helena, Kejser Konstantins Moder, som ifølge Overleveringen har stiftet Kirken. Forøvrigt er Statuen støbt i Rom i det 17. Aarhundrede. To tyske Kejsere ere kronede her, nemlig Frederik den Smukke og Karl IV. og fire Kølner-Ærkebiskopper ere stedte til Hvile her. Paa Byens fornemste Torv sees Beethovens Mindesmærke. Den store Tonekunstner fødtes nemlig i Bonn, hvor Værelset, hvori han først saa Dagens Lys, endnu findes i uforandret Tilstand. Bonn er overhovedet rig paa Minder om berømte Mænd; det er navnlig paa Kirkegaarden at man ser det. Her findes saaledes Komponisten Robert Schumanns Monument, som bl. a. forestiller en Svane, der bærer en Portrætmedaillon, og ved Fodstykket sidder Komponistens Hustru Klara smykket som hans Muse med Laurbærkrans om Haaret og seende op til ham. Desuden er her ogsaa Mindesmærker over Schillers Enke og Søn og utallige andre berømte tyske Patrioter, hvis Fortjenester jeg ikke kjender.

Fra Kaiserpladsen fører en overordenlig smuk Allé af mægtige Kastanier, Poppelsdorfer-Alléen, ud til Poppelsdorf og det berømte Naadested »Kreuzberg«, som jeg skal beskrive i mit næste Brev og hvormed jeg da afslutter mine Rejseminder for denne Gang.

M. F.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Ordrup. Søndag Aften den 4. November afholdt St. Andreas Kollegiets Elever et lille Lotteri med Aftenunderholdning til Fordel for *Vincentforeningen*. Meget glædelig var den store Interesse, som vistest den lille Festlighed ogsaa fra Udenforstaaendes Side. Da

hvert Lod var sat til den lave Pris af 50 Øre, kunde man næppe have ventet det heldige Udfald, som Festligheden i Virkeligheden fik. Hele Udbyttet, som senere er blevet fordelt mellem de tre københavnske Konferentser, beløb sig nemlig til lidt over 150 Kroner. Blandt Gevinsterne fandtes flere meget pæne og værdifulde Gjenstande, f. Ex. et stort Madonnabillede i en smuk udskaaren forgyldt Ramme, forskellige Devotionalier, et Fuglebur med tilhørende Beboer, Paraplyer, Tegnebøger, Knive, Notitsbøger, Sportstrøjer, Portemonæer, Æsker med Brevpapir o. s. v. Der kunde selvfølgelig ikke falde en Gevinst af større Værdi paa hvert af de mange Lodder — der var lidt over 250; — men der var draget Omsorg for, at ethvert Lod vandt noget, om ikke andet, saa dog en stor Honningkage. Og det vakte ikke liden Munterhed, hver Gang Opraaberen bebudede, at dette eller hint Nummer lyksaliggjorte Ejeren med en stor og meget sød Kage. Glæden, som herskede over den gode Gjerning, det Hele havde til Formaal, forøgedes endvidere ved Spøg og Skæmt under Pauserne mellem de forskellige Trækninger. Festen indledes med et muntert Stykke, udført af Kollegiets Hornorkester, og en net Prolog, der bød Velkommen til alle dem, der af Kjærlighed til de Fattige toge Del i Festen, og tillige trøstede dem, der vilde komme til at lide under Fortunas Luner, med en Henvisning til den Nød som deres Lodder vilde lindre hos Andre. En Solospøg »Arkæologen« og en lille Farce: »General Wellingtons Uniform« forhøjede den smukke Stemning. Meget Bifald vandt ogsaa en Fløjte- og Piano-Duet saavel som de komiske Pantomimer, hvormed Festen sluttede. Glæden over at bidrage lidt til, at ogsaa Andre kunde blive glade, var den Sol, der laante Festen sin Glans.

Der kan vel være Anledning, skriver et Medlem af Vincentsforeningen til os, til at dvæle ved den smukke

Tanke, som Kollegiets Lærere og Elever have haft, idet de paa denne Maade have villet skaffe et Bidrag til Vincentsforeningens velsignelsesrige Virksomhed, og man maa i Sandhed ønske, at denne Idé og dens Resultat kunde blive en Spore til, at saavel den studerende som ogsaa øvrige Ungdom i vor Menighed vilde slutte sig lidt mere til Vincentsforeningen. Det ringe Offer og den Smule Ulejlighed, som udkræves til en virksom Deltagelse i Godgjørenhedens Tjeneste, ere sandelig overkommelige baade for de Unge og de Gamle, og en smukkere og værdigere Anvendelse af sin Overflod kan man sikkert ikke finde. Maatte det Exempel, som St. Andreas-Kollegiets Elever her have givet, være en Opfordring for deres kjøbenhavnske Jævnaldrende til at gjøre ligesaa, og maatte det ogsaa gaa op for en hel Del af vor Menigheds Bedrestillede, at de i dette Punkt have en saare stor Efterladenhed paa deres Samvittighed. De højærv. Herrer Præsidenter for de tre Konferentser: Dr. theol. *B. Hansen*, Pastor *A. Neuwel* og Pastor *H. Slump*, ville med Glæde tage imod Indmeldelser af Medlemmer og Anmeldelser om Pengegaver, Naturalier og Klæder.

Kjøbenhavn. I Søndags, d. 25. Novbr., fandt det i forrige Nummer averterede *Forstandervalg* Sted i Forsamlingsværelset ved St. Ansgars Kirke. Af stemmeberettigede Menighedsmedlemmer vare 39 mødte. Resultatet af Valghandlingen, som Sognepræsten aabnede med en Bøn, blev, at til Kirkeforstander for 9 Aar gjenvalgtes Hr. Fabrikant *Joh. Hoffmann*, (21 St.), til Suppleant for samme Tidsrum valgtes Hr. Grosserer *A. Hitzinger* (34 St.), til Suppleant for 6 Aar Hr. Urtekræmmer *O. E. Justiniano* (21 St.) og til Suppleant for 3 Aar Hr. Fabrikant *Herm. Hoffmann* (24 St.). Ifølge Regulativets Bestemmelser indsendes Valgresultatet til den kirkelige Øvrigheds Stadfæstelse, og efter at denne

er opnaaet anmeldes Valget ogsaa for Stadens Magistrat og den kongl. Skoledirektion.

Holland. Oprettelsen af en katholsk Lærestol ved Universitetet i Amsterdam er nu en fuldbyrdet Kjendsgjerning. Den udkomne Fortegnelse over Forelæsningerne i Vinter-Semestret meddeler bl. a. at *J. V. de Groot* vil holde Forelæsninger over den h. Thomas af Aquinos Filosofi og over Biologi og Psykologi. Pastor de Groot tilhører *Dominikanerordenen*. Han er født i Schiedam i Holland i 1848. Med 40 Stemmer imod 4 erklærede Professor-Kollegiet ved Universitetet, at de vare enige i Henseende til Dominikanerpatrens Indtrædelse i deres Midte.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 25. November. 28. Søndag e. Paaske. Katharina af Alexandria, Jomfru og Mart. — **26. M.** Silvester, Abbed og Bekj. — **27. Ti.** Leonhard af Porto Maurizio, Bekjender. — **28. O.** Ferialdag. — **29. To.** Ferialdag. — **30. F.** Andreas, Apostel. **1. December, L.** Votivofficium af den ubesmittede Undfangelse.

Søndag den 2. December 1. Søndag i Advent. Kirkeaarets Begyndelse.

St. Elisabeths Understøttelsesforening holder Møde Søndag den 25. November Kl. c. 11 $\frac{1}{2}$ (efter Højmessen i St. Ansgars Kirke) i Lokalet Bredgade 67, 2. Sal o. G. — Medlemmerne afgive Beretning om deres Virksomhed i det forløbne Halvaar og modtage nye Adresser for det kommende Kvartal.

St. Josef-Søstrenes aarlige **Bazar**, som finder Sted den 1., 2. og 3. December paa Toldbodvejen 14, anbefales til Menighedens Velvillie.

Afbetaling indrømmes paa godt, haandsyet **Herre- og Damefodtøj**. Holmsgade 38, Kjælderen, Hjørnet af Holmens Kanal.

St. Josefs Gilde. Alm. Møde for alle Brødre Mandag den 25. Nov. Kl. 8 $\frac{1}{2}$ Aften i Lokalet Bredgade 67, 2. Sal o. G. —

Aars-Messen for St. Jos. Gildets afdøde Brødre læses Onsdagen d. 28. Novemb. Kl. 8 $\frac{1}{4}$ i Sognekirken.

Emendanda in Directorio:

25. Nov. . . . . — vacs Cp.DS.

26. Nov. f. 2. Silvestri (Ab.) d. 9.I.CSiLM Gl. — vacs Cp.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Toogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 48.

Søndagen den 2. December.

1894.

Indhold: Advent. St. Andreas, Apostel. St. Franciscus Xaverius. Rejsebrev. Rejseerindringer fra Island. Efterretninger fra Ind- og Udland: Kjøbenhavn. Rusland. — Bekjendtgjørelser.

Advent.

Fryd dig saare, Sions Datter!
Kristi Kirke, syng i Kor!
Se, din Konge kommer atter
for at stifte Fred paa Jord,
kommer — ej med stolte Hære
paa en jordisk Fyrstes Vis;
netop derfor ske Ham Ære,
Lov og Tak og evig Pris!
Stille kommer Naadens Gud
til hver Sjæl med Frelsens Bud.

Fryd dig saare, Sions Datter!
 Kristi Kirke, syng i Kor!
 Verden ej din Glæde fatter,
 for et Barn er født til Jord.
 Dog det Barn vi prise gjærne,
 født til alle Slægters Held,
 Troens Klippe, Haabets Stjerne
 Kjærlighedens Kildevæld. —
 Syng det, Verdens Tvivl til Trods:
 Herren kommer selv til os!

Fryd dig saare, Sions Datter!
 Glæden bliver evig ny.
 Mødes du med Haan og Latter,
 syng din Lovsang højt mod Sky.
 Dagen kommer, da de mærke,
 hver, som heftigt stred imod:
 Han, de trodsed, er den stærke,
 knust de ligge for hans Fod.
 Han har vundet Sejrens Kraus,
 evig bliver Magten Hans.

Fryd dig saare, Sions Datter!
 Pris din rige Herres Navn!
 Kristi Kjærlighed erstatter
 tusindfold hvert jordisk Savn.
 Han er alle Vises Mester,
 Han er alle Kongers Drot;
 salige de Bryllupsgjæster,
 som Han bænker i Sit Slot!
 Syng med Jubel, Kristi Hær!
 Se, din Konge er dig nær.

St. Andreas, Apostel.

(Den 30. November).

—o—

Vi sætte St. Andreas forrest iblandt den hellige Adventtids Helgener, thi skjønt hans Fest som iaar falder før Adventtidens Begyndelse, saa sker det dog nu og da, at denne Tid alt er begyndt, naar Kirken mindes denne sin store Apostel. Denne Fest er da bestemt til Aar efter Aar enten at lyse ved det katholske Kirkears Udgang eller at straale ved dets Begyndelse. Og i Sandhed, saaledes bør det være; Alt i det kristne Aar bør begynde og slutte med Korset, der har helliget os hvert et Aar, som Guds Barmhjertighed skjænker os, og paa den sidste Dag skal aabenbares i Himmels Skyer, som det Tegn, der afslutter Tiderne.

Vi sige dette, fordi enhver Troende bør erindre, at St. Andreas er Korsets Apostel. Jesus Kristus gav Peter Troens Kraft, Johannes Kjærlighedens Inderlighed, Andreas fik det Hverv at fremstille den himmelske Mesters Kors. Det er ved Hjælp af disse Tre: Tro, Kjærlighed og Kors, at Kirken gjøres sin himmelske Brudgom værdig. Alt i Kirken afpræger dette tredobbelte Kjendetegn. Det er da af denne Grund, at St. Andreas, næst efter de to andre Apostle som vi have nævnt, er Gjenstand for en ganske særlig Ihukommelse i Kirkens Liturgi. Lader os nu læse om hans Gjerninger, hin heltemodige Fisker fra Genesareth Sø, som blev kaldet til at efterfølge Frelseren og blev Peters Lidelsesfælle paa Korsets Træ. Kirken øser sin Viden af den hellige Apostels Martyrakter, som de findes optegnede af Præsterne ved Kirken i Patras, hvis Stifter han var.

Apostelen Andreas er født i Bethsaida, en By i Galilæa, han var Peters Broder og en Discipel af Johannes d. Døber. Da han havde hørt denne sige om Kristus: »Se det Guds Lam,« fulgte han efter Jesus

og bragte sin Broder til Ham. Da han senere fiskede med denne i den galilæiske Sø, bleve de Begge kaldede før alle de andre Apostle, da Herren, idet Han gik forbi dem, sagde: »Følg mig, jeg vil gjøre Eder til Menneske-Fiskere.« Og de forlode strax deres Garn og fulgte Herren. — Efter Frelsårens Lidelse og Opstandelse gik Andreas ud og prædikede Evangeliet i den Provins, der tilfaldt ham, Scytien i Evropa; dernæst gennemrejste han Epirus og Tracien og omvendte ved sin Prædiken og ved sine Undergjæringer Utallige til Jesus Kristus. Da han kom til Patras, en By i Achaia, bragte han ligeledes mange til Evangeliets Sandheds Erkjendelse og frygtede ikke for modig at tiltale Prokonsulen Ægeas, som modstod Evangeliets Prædiken, idet han bebrejdede ham, at han vilde være Dommer over Mennesker, medens Djævlene dreve Spot med ham, idet de lode ham miskjende Kristus, alle Menneskers Dommer Ægeas udbød i Vrede: »Hold inde med at prise din Kristus, hvem saadan Tale ikke har forhindret fra at blive korsfæstet af Jøderne.« Da Andreas trods disse Ord vedblev uforfærdet at prædike, at Kristus har hengivet sig selv paa Korsets Træ for Menneskenes Frelse, afbrød Ægeas ham ved bespottelig Tale og opfordrede ham til at frelse sit eget Liv ved at ofre til Guderne. Andreas svarede ham: »Jeg kjender kun en almægtig Gud, den sande og eneste, til hvem jeg hver Dag frembærer Offer, ikke Oxers Kjød ellers Bukkes Blod, men Lammet, det ubesmittede, som ofres paa Altret; og alt Folket æder af dette Kjød og Lammet, som ofres bliver helt og lever. Da Ægeas hørte disse Ord, optændtes hans Vrede end mere, og han lod Andreas kaste i Fængsel. Folket kunde lettelig have befriet sin Apostel, hvis denne ikke havde beroliget Mængden, idet han bønfuldt den med stor Inderlighed om dog ikke at hindre ham i at opnaa Martyrkronen. — Kort efter blev han ført for Raadet, og da han ophøjede Korsets Hemmelighed

og vedblev at foreholde Prokonsulen hans Ugudelighed, blev Ægeas som rasende og befalede, at han skulde korsfæstes, for at han kunde efterligne Kristi Død. Da var det, at Andreas, idet han kom til Stedet for sin Martyrdød og saa Korset, udbrød med høj Røst: »O Kors, vær hilset. Modtag hans Discipel, som blev naglet til dig, han som er Kristus, min Herre. O Kors, vær hilset, du som er helliget ved Kristi Legeme og prydet med Hans Lemmer, som med de kosteligste Perler. O du elskelige Kors, o du inderlig begjærede, o Kors, du som straaler over den hele Verden. Drag mig bort fra Menneskene, at Han, som har løskjøbt mig ved dig, maa modtage mig ved dig.«

Han blev nu korsfæstet, men levede saaledes endnu to Dage og vedblev at prædike Jesu Lære. Med Øjnene hævede mod Himlen bad han med høj Røst: »Du, som er min Gud, Du, som jeg har set med mine Øjne, tillad ikke at jeg nedtages herfra af en ugudelig Dommer, thi jeg har erfaret Korsets Kraft. Du er Kristus, min Herre, som jeg elsker, som jeg har kjendt, som jeg har bekjendt. Hør kun denne min Bøn.«

Endelig gik han hen til Ham, hvis Død han havde begjæret at efterligne. Præsterne og Diakonerne i Achaia, som have nedskreven hans Lidelses Historie, bekræfte, at de have set og hørt alle disse Ting. Hans Ben bleve derefter bragte til Konstantinopel under Kejser Konstants og endelig til Anagni. Hans Hovedskal blev ført til Rom under Pave Pius II, og findes i Peterskirken.

Det er dig, o salige Andreas, som er den første, vi møde paa Vandringsen ad Adventstidens hemmelighedsfulde Vej, hvor vi søge vor Frelser, Jesus Kristus. Vi takke Gud, som har beredet os dette Møde. Da Jesus, vor Messias, aabenbarede sig for Verden, havde du alt aabnet dit Øre for den Hellige, som beredte Ham Vejen, og du var først iblandt dem, som bekjendte, at Ma-

rias Søn var den Messias, som Loven og Profeterne havde forjættet. Men du vilde ikke ene beholde en saa underfuld Hemmelighed¹ og du tøvede ikke med at meddele det glade Budskab til din Broder Peter, som du bragte til Jesus. Hellige Apostel! ogsaa vi længes efter Messias, vore Sjæles Frelser; o du, som har fundet Ham, bring du os til Ham. Denne Forvøntningens og Forberedelsens Tid, som ligger for os, sætte vi under din Beskyttelse, indtil Dagen oprinder og Frelseren aabenbares i sin Fødsels underfulde Hemmelighed. Hjælp os, at vi maa blive værdige at skue Ham i den herlige Nat, naar Han kommer. Du bredtes ved Bodens Daab til at modtage den usigelige Naade at kjen- de Ham, det Livets Ord, o bed for os, at vi i denne hellige Tid i Sandhed maa gjøre Bod og rense vore Hjær- ter, at vore Øjne maa skue Ham, som siger: Salige ere de rene af Hjærtet, thi de skulle se Gud.

Du er mægtig til at bringe Sjæle til den Herre Je- sus, o herlige Andreas, han, som Herren selv satte til Hjordens øverste Hyrde, førte du til den himmelske Messias. Vi tro, at Herren, da han netop paa denne Dag kaldte dig til sig, har villet, at du skulde bede for de Kristne, som Aar for Aar søge ham, i hvem du le- ver, og komme for at spørge dig om Vejen til Ham.

Den Vej, som du lærer os, er Troskabens Vej, Tro- skaben indtil Døden paa Korset. Du har vandret ad den med Frimodighed, og da Korset fører til Jesus Kri- stus, elskede du Korset med en brændende Kjærlig- hed. Bed for os, o hellige Andreas, at vi maa fatte denne Kjærlighed til Korset og at vi, naar vi have fat- tet den, maa øve den. Din Broder siger til os: »Efterdi Kristus da haver lidt i Kjødets, saa væbner Eder med det samme Sind.«

Du, o salige Andreas, viser os i Dag dette i Gjer- ningen. Fordi din Mester blev korsfæstet, vilde ogsaa du korsfæstes. Bed fra den Trone, til hvilken du er

bleven ophøjet fra Korset, at Korset maa forløse os fra vore Synder, udslukke Kjærligheden til Verden, som fortærer os, og forene os i Kjærlighed med Ham, hvis Kjærlighed til os naglede Ham til Korset! Amen.

St. Franciscus Xaverius.

(D. 3. December.)

—o—

Apostlene ere Herolder, der forkynde Kristi Komme, og derfor skal enkelte af dem ej heller savnes i den hellige Adventstid. Guds Forsyn har baaren Omsorg for dette, thi foruden St. Andreas, hvis Fest, som ovenfor sagt, ofte falder i Adventens Begyndelse, møde vi hvert Aar, naar vi nærme os Julen, den hellige Thomas. Vi ville senere komme tilbage til ham og forklare, hvorfor hans Fest fik denne Plads i Kirkeaarets Cyclus frem for nogen af de andre Apostle.

Men Gud vilde ikke, at alene de første Apostle skulde straale ved Kirkekalenderens Begyndelse, ogsaa det andet Apostolats Herlighed er stor. Ved dette forøger Kirken, Jesu Kristi Brud, bestandig sine Børns Tal, bærende Frugt i Alderdommen, som Salmisten siger (Sl. 91, 15).

Ogsaa i vor Tid skal Evangeliet bringes til Hedningerne; Frelserens Komme er endnu langt fra forkyndt for alle Folk. Mellem Guds Ords stærke Sendebud, som i de sidste Aarhundreder have opløftet Røsten midt iblandt Hedningefolkene, er der ingen, som har straalet med en klarere Glans, som har øvet flere Undergjerninger, som senere har efterfulgt de første Apostle, end Indiens Sendebud for Evangeliet, St. Franciscus Xaverius.

Denne forunderlige Mands Liv og apostoliske Virk-

somhed var i Sandhed, særlig i den Tid, paa hvilken han levede; en stor Pryd for vor hellige Moder, Kirken. Det syntes et Øjeblik som om Vranglæren, paa mangfoldige Maader understøttet af en falsk Videnskab, af Politiken, af Sanseligheden og alle Menneskehjærtets onde Lidenskaber, skulde sejre. Kun med dyb Foragt taltes der om hin gamle Kirke, som hviler paa Jesu Kristi Forjættelser. Vranglærerne, Kjætteriet anklagede den for Folket og vovede at kalde den for den babiloniske Skøge, som om Børnenes Laster kunne formørke deres Moders Renhed.

Da aabenbarede Gud sig i sin Magt og Vælde, og af Kirkens Jordbund fremvoxede Hellighedens herligste Frugter. Helte og Heltinder fremspirede af den kun tilsyneladende Ufrugtbarhed, og medens de saakaldte Reformatorer aabenbarede sig som Mennesker fulde af Laster og Ondskab, straaled Italien og Spanien i Glansen af de Hellighedens Frugter, som fremblomstrede alene i disse Landes Skjød.

I Dag er det Franciscus Xaverius, men vi ville mer end een Gang se hans ældre Brødre og Søstre, opvakte af Guds Naade, straaled i Kirkeaarets Cyclus. Det 16. Aarhundrede er iblandt de rigeste paa Helligheds Undere. De saakaldte Reformatorer bekymrede sig ikke meget for Hedningernes Frelse, de arbejdede kun paa at begrave den sande Kristendom under dens Tempelers Ruiner. Men netop i dette Øjeblik var det, at en Skare Apostle fremstillede sig for Kirkens øverste Hyrde for at gaa ud og plante den sande Tro iblandt de Folk, som sad i Dødens mørkeste Skygge. Iblandt alle disse Apostle er der ingen, som var de første Evangeliets Sendebud mere lig end St. Franciscus Xaverius. Han var dem lig i alt, intet manglede, hverken de vidt udstrakte Lande, som han gjennempløjede med sin Iver, hverken de Tusinder af Hedninger, som han døbte med sin utrættelige Arm, ej heller de mangfoldige Under-

gjerninger, som aabenbarede for de Vantro, at han var af dem, om hvilke den h. Liturgi siger: »Det er disse, som medens de levede i Kjødet, have været Kirkens Plantere.« Saaledes har da Østen i det 16. Aarhundrede sét en Apostel, kommende fra det altid hellige Rom, hvis Liv og Gjerninger straaede lig hines, som Jesus selv udsendte.

Priset være da den himmelske Brudgom, som har bevaret sin Bruds Ære, idet han lod Franciscus Xaverius fremstaa og i ham aabenbarede for os hvorledes *de* Mennesker vare, som Han først udsendte med Evangeliet til Hedningerne. Vi læse om den ny Apostels Gjerninger i den hellige Kirkes Beretning.

Franciscus, som er født i Xaverio i Diøceset Pampelona af adelige Forældre, blev i Paris Discipel af St. Ignatius Loyola. Under denne Lærers Vejledning naaede han snart til en saa inderlig Betragtning af de himmelske Ting, at man oftere saa ham i Bønnen hæves over Jorden, hvilket jævnlig skete i en talrig Forsamlings Nærværelse, naar han frembar det hellige Offer. Disse Sjælens Opløftelser til Gud, naaede han gennem en streng Legemets Spægelse, thi ikke blot nægtede han sig Kjød og Vin, men ogsaa Brød, levede kun af de usleste Levnedsmidler og tilbragte ofte to eller tre Dage uden at spise. Han piskede sig selv saa haardt med en Svøbe med Jærn, at Blodet flød i Strømme, han sov kun kort Tid og paa den blotte Jord.

Hans strænge og hellige Liv havde modnet ham til Apostel, da Johan III., Konge af Portugal, henvendte sig til Pave Poul III. med Bøn om, at nogle Medlemmer af den ny Orden maatte drage ud til Indien for at bringe Evangeliet til disse Lande. Efter St. Ignatius Raad udvalgte Paven Franciscus Xaverius og gav ham Magt som Apostolisk Nuntius. Næppe var han ankommen til disse Lande, hvor han skulde udfolde sin Virksomhed, før han paa underfuld Maade havde lært

disse Folkeslags vanskelige og mangehaande Tungemaal. Undertiden skete det ogsaa at han, naar han prædikede i et Sprog for forskjellige Folkestammer, blev forstaaet af dem Alle, som om det, for hver enkelt iblandt dem, var deres Sprog, han talte. Han gjennemvandrede talrige Provinser altid tilfods og ofte med bare Fødder. Han bragte Evangeliet til Japan og til sex andre Lande. I Indien omvendte han flere hundrede Tusind Mennesker. I Daabens Vand rensede han Konger og Fyrster. Og medens han gjorde saa store Ting for Gud, var hans Ydmyghed dog saa inderlig, at det kun var knælende at han skrev til sin Foresatte St. Ignatius.

Gud bekræftede hans Iver for Evangeliets Udbredelse ved store og talrige Undere. Franciscus helbredede en Blind. Ved Korsets Tegn forvandlede han saa meget salt Vand til ferskt, som der var nødvendig til i lang Tid at opholde en Skibsbesætning paa 500 Mand, som ellers vilde være døde af Tørst. Af dette Vand blev senere noget bragt til fjærne Lande og har helbredet mange Syge. Han opvakte Døde, af hvilke en, som Altene forud var bleven begravet, opstod paa ny, og tvende andre, som han tog i Haanden, da de bares til Jorden, bleve levende tilbagegivne deres Forældre. Ved Profetiens Gave forudsagde han flere Begivenheder, som indtraf langt borte derfra og længe efter.

Han døde paa Øen Sancian d. 2. December, rig paa Fortjenester og udmattet af Arbejde. Hans Legeme blev to Gange nedlagt i ulæsket Kalk og holdt sig i flere Maaneder uden at gaa i Forraadnelse, en mild Vellugt udstrømmede derfra. Derefter blev det bragt, til Malaga, hvor dets Nærværelse standsede en Pest, som rasede med stor Heftighed. Da mange store Undere vedbleve at ske paa den h. Franciscus Xaverius' Forbøn, optog Gregor XV. ham i Helgenernes Række.

Du, Jesu Kristi herlige Apostel, som ved Hans Lys har oplyst de Folk, der sode i Dødens Skygge, vi

uværdige Kristne vende os til dig med Bøn om, at du ved den Kjærlighed, som bragte dig til at ofre og forlade alt, vil berede vore Hjærter til at modtage den Frelser, som vi forvente med Troens og Kjærlighedens Længsel og Attraa. Du er bleven en Fader for Hedningefolkene; vær du i disse Dage det troende Folks Beskytter. Før dine Øjne skuede den Herre Jesus, lærte utallige Folk Ham at kjende ved dig. Bed for os, nu da du seer Ham Ansigt til Ansigt, at vi, naar Han kommer, maa se Ham med den barnlige, inderlige Troes Øje, som de Vise fra Østen, Førstegrøden af de Folk, til hvilke du bragte »det vidunderlige Lys« 1 Petr. 2. 9.

Store Apostel! kom ogsaa de Folkeslag ihu, som du bragte Evangeliet, men hos hvilke Livets Ord, ifølge Guds forfærdelige Dom ikke mere bærer Frugt. Bed for Kinas store Rige, som dit Blik, da alt døende, hilste og som det ikke blev givet at høre dit Ord. Bed for Japan, hin yndige Plantning, hvori Vildsvinet, som Salmisten taler om, har fordærvet og ødelagt. Opnaa ved dine Forbønner, at Martyrernes Blod, som her er udgydt lig Vand, maa frugtbargjøre Jorden. O Xaverius, velsign alle de Missioner, som vor hellige Moder, Kirken, har oprettet i de Lande, hvor Korset endnu ikke har sejret. Lad de Vantros Hjærter aabne sig for Troens klare Enfold, lad Usæden bære tusindfold Frugt. Lad deres Efterfølgeres, de ny Apostles Tal stadig voxe, lad deres Iver og Kjærlighed aldrig svigte, lad deres Arbejde bære Frugt, og lad Martyrkronen ikke alene være deres Løn, men deres Apostelgjernings endelige Sejr.

Ihukom for Guds Trone den Apostelskares utallige Medlemmer, som forkynde Jesus Kristus for hele Jorden og som have sat sig under din særlige Beskyttelse. Til Slutning bønfalde vi dig om at bede med sønlig Kjærlighed for det hellige Selskab, hvis Ære og Haab Du er. Lad det blomstre mer og mer under de Forfølgel-

sens Storme, som det aldrig skal savne, lad det voxte og tiltage, for at Guds Børns Tal maa voxte ved det, lad det altid skænke det kristne Folk talrige Apostle og Lærere, lad det ikke forgjæves bære Jesu Navn. Amen.

Rejsebrev til „Nord. Ugeblad“.

IX.

—o—

Til Poppelsdorf, som jeg omtalte i mit sidste Brev, gaar der fra Bonn aabne lette Sporvogne, og da Byen ligger et godt Stykke fra Bonn, tog jeg ud med en af disse. I det smukke Vejr var det en overordentlig skjøn Tur. Ankommen til Poppelsdorf gaar man gennem den lille By, ved hvis Udkant staar et stort Krucifix af Sten omgivet af en mægtig Lyngkrans. Kirkeklokkerne ringede netop, da jeg gik gennem Byen; men jeg skulde længere og turde ikke give mig Tid til at besøge den derværende Sognekirke. Man sagde mig, at det ringede til den daglige Aftenandagt i den saakaldte Klosterkirke, hvor gamle og svagelige Folk blive plejede af Ordenssøstre; dog var det ikke noget Ordenshus, men et Hospitium for Gamle, som gik under Navn af Kloster. En Del Smaabørn legede rundt om det ærværdige Krucifix, og de glade Barnestemmer jublede omkap med de dæmpede Klokketoner, dog tabte alle disse Lyde sig efterhaanden som jeg kom højere og højere op ad den Skraaning, som allerede begynder ved Poppeldorf og stadig stiger jævnt opad. Endelig stod jeg ved Foden af den sidste og stejleste Bakkeskraaning; saa jeg opad, dannede den en smuk gammel Allé, som førte op til *Kreuzbergs* Kirke og Franciskanerkloster, der ligger paa Toppen; kastede jeg Blikket nedad og udover Landskabet, laa der den ene lille

Landsby ved Siden af den anden — ogsaa Poppelsdorf og endog Bonn vare blevne ganske smaa. Langsomt gik jeg opad, bedende Gud om Naade til ret at kunne nyde dette saa sjældne og hellige Steds mangehaande interessante Ting, jeg snart skulde faa at se, og til at bevare de gode Indtryk paa den rette Maade, saa at de senere kunde bære god Frugt. Flere Personer vandrede den samme Vej som jeg — en hel Familie, hvoriblandt flere Børn — de havde delt sig i to Partier og bade vekselsvis Rosenkransen højt. Det lød smukt og stemningsfuldt i den vidunderlig skjønne Aften.

Efter en møjsommelig Vandring naaede jeg da endelig den øverste Del af det maleriske Bjærg, paa hvilket Kreuzberg ligger. Omkring Toppen er anbragt en smuk Korsvej, som med ganske korte Bønner ved hver Station kræver en Time at gjennevandre. Jeg maa tilstaa det; fuldtud andægtig var jeg ikke, thi den vidunderlig skjønne Udsigt fristede ved hver Station kun altfor stærkt til at lade Blikket ile henover alle de mange smaa Landsbyer, der laa nedenfor Bjærgets ligesom strøede ud over et grønt Tæppe. Endog Kölner-Domkirkens mægtige Taarne ser man tydelig i det Fjerne.

Har man vandret Korsvejen jævnt stigende rundt om Bjærgets Top, befinder man sig foran Kirken, eller rettere sagt foran den Portal, som fører til den saak. hellige Trappe. Denne Portal aabnes kun paa den h. Langfredag, og Masser af Troende vandre da til Kreuzberg, for paa deres Knæ at stige opad Trappens 28 Trin. Med denne Trappe forholder det sig saaledes: Under Pave Benedikt XIV., og medens Klemens August var Kurfyrste af Köln, blev den første Sten i Aaret 1746 lagt til denne Trappe, der er en nøjagtig Efterligning af den Trappe, som Kejserinde Helena bragte fra Jerusalem til Rom og som ifølge historiske Dokumenter er den Trappe i Pilati Hus, opad hvilken vor guddommelige Frelser er gaaet i den bitre Lidelses

Nat, og fra hvis øverste Trin Frelseren blev fremstillet for Folket efter Hudstrygelsen af Pilatus med de Ord: »Ecce homo!« »Se hvilket Menneske!« Den egentlige Trappe ligger i et Passionistkloster i Nærheden af Laterankirken i Rom og kaldes »Scala sancta«. Trappen paa Kreuzberg er som sagt kun en Efterligning, men for ogsaa at gjøre den hellig og ærværdig, blev der i hvert Trin — baade tilhøjre og venstre — indlagt Relikvier hidhørende fra den originale Trappe i Rom. Ligesom i Rom er der ogsaa her knyttet en bestemt Aflad til den Bodsøvelse: at stige opad denne Trappe paa Knæerne, og kun paa denne møjsommelige Maade maa den overhovedet bestiges til Minde om den lidende Frelser, der fordum har vædet Trinene med sit kostbare Blod. Navnlig i Fastetiden valfarte mange Hundreder op til dette ejendommelige Minde om vor Frelser. Ved Enden af Trappen er der i et lille Kapel et smukt Alter med et Krucifix og Freskomalerier af Anducci og Carniali. Paa hver Side af den hellige Trappe føre to andre almindelige Trapper op til Kapellet og som navnlig benyttes ved Nedstigningen.

Selve Korskirken Indre er ogsaa prydet med smukke Freskomalerier, forestillende Korsets Ophøjelse. Kurfyrsten Klemens August lod et nyt Højalter bygge, paa hvilket ses en Broncestatue af den h. Helena i knælende Stilling og med Blikket løftet mod Frelserens Kors, som hun støtter sig til med den højre Haand. Statuen, der er forsynet med mat Forgyltning, er udført af Rottermondts i 1755. Midt foran Kommunionbænken staar en overordentlig smuk Statue af den smertefulde Gudsmoder, omgivet af talrige Blomster og Lys.

Paa begge Sider af Altret ses Billederne af den h. Filip Benitius og den h. Juliane af Falconeria, den første Søster af Serviterordenen, som af Kurfyrsten blev indkaldt til at tage Ophold ved Kirken. Den h. Juliane

er afbildet med en Hostie paa Brystet, idet der i hendes Levnedbeskrivelse berettes om, at da hun paa sit Dødsleje saa inderligt længtes efter at modtage den h. Kommunion, men hendes Sygdom hindrede hende deri, bad Præsten om, at han i det mindste vilde lægge den hellige Hostie paa hendes Bryst, for at hendes glødende Kjærlighed til Frelseren i alt Fald maatte blive tilfredsstillt en Stund paa denne Maade. Præsten opfyldte hendes Begjær og udbredte et linned Klæde over hendes Bryst og lagde den h. Hostie paa det. Under den h. Julianes glødende Bønner forsvandt pludselig Hostien, og det var ikke muligt at gjenfinde den. Først efter at Døden var indtraadt, fandt man paa hendes Bryst et rundt Mærke som af en Hostie netop paa det Sted, hvor den hellige Hostie havde hvilet. Hvad den Syges Tilstand havde hindret, var dog ved Guds Barmhjærtighed sket, idet Frelseren i Sakramentet paa en underfuld Maade havde holdt sit Indtog i sin døende Tjenerindes Hjærte. Hun døde den 19. Juni 1341 og blev af Pave Klemens XII. i Aaret 1737 erklæret for hellig. Hendes salige Død fejres hvert Aar i hele Kirken den 19. Juni.

Endnu et andet Billede findes der, forestillende Marias Bebudelse. Det er skjænket af Kurfyrsten Ferdinand i 1641 og er en Kopi af et i Annunciata-Kirken i Florents værende underskjønt Billede, malet af Bartolomeo. Om Originalen fortæller man, at den fromme Maler havde fuldtført hele Billedet med Undtagelse af den h. Gudsmoders Ansigt, fordi det forekom ham, at alle hans Skitser intet duede og aldrig paa en nogenlunde passende Maade vare i Stand til at fremstille Marias jomfruelige Skjønhed i det højtidelige Øjeblik, da hun ved sit ydmyge Svar: »Se, jeg er Herrens Tjenerinde; det ske mig efter dit Ord,« gav sit Samtykke til Ærkeengelsens Forkyndelse. Medens den fromme Kunstner saaledes var opfyldt af Ængstelighed med Hensyn til Fuldførelsen af sit Arbejde, fandt han ifølge

Legenden, Billedet fuldført en skønne Morgen, da han traadte ind i sit Atelier. Forfærdet ilede han til Kirken og takkede Gud for den uventede Hjælp. Tililende Folk ledsagede Kunstneren til Værkstedet og betragtede fulde af Forundring det herlige Billede. Hvordan det nu end forholder sig med Originalen: — Et maa man sige: Kopien var overordenlig smuk.

Kirken gjør et lyst og venligt Indtryk, og de dybe klangfulde Stemmer, som ledsagede Orgelet, lode smukt i den tæt fyldte Kirke, og jeg beklagede kun, at den stemningsfulde Andagt var saa snart forbi.

En særdeles velvillig Broder eller vel snarere Kirkebetjent, thi han bar ikke Francikanernes Ordensdragt, men en lang sort Kjole, viste mig grundig omkring i denne interessante gamle Kirke. Lidt ængstelig blev jeg, da han midt i Gulvet foran den smertefulde Gudsmoders Statue aabnede en Lem, og der viste sig en smal mørk Trappe, som førte ned i Dybet. Her var dog ikke Tid til at tilstaa, at jeg helst var forbleven oppe i Dagslyset; med flere andre Tilstedeværende fulgte jeg ham ned i Mørket. En lille svagt lysende Lampe kastede et mat Lys paa Væggene, og inden jeg anede det, stode vi foran en Gravhvælving, hvor en stor Del Kister med Glaslaag stode ordnede i Rækker. Han aabnede den ene Kiste efter den anden og viste mig de for flere Aarhundreder siden afdøde Brøders jordiske Løvninger, som laa der tildels uforandrede i deres brune Ordensdragt. Huden var paa Grund af Luftens særegne Beskaffenhed deroppe bleven som Læder, forklarede Kirkebetjenten og opfordrede mig til at føle paa den — hvad jeg dog ikke kunde bekvemme mig til.

Efter at jeg med et lettet Hjærte atter var kommen op til Dagslyset, besøgte jeg ogsaa Klostret, hvis forekommende Prior, Pastor Kolumban, viste en ganske særegen Interesse for Danmark og bl. a. ogsaa havde kjendt den afdøde danske Kunstner *Fra Pietro* (Albert

Kückler) i Rom. Efter at have modtaget hans Velsignelse og anbefalet mit Fødeland og navnlig den tredje Ordens Medlemmer derhjemme til hans præstelige Forbønner, forlod jeg dette saa interessante Sted.

Atter stod jeg ved Begyndelsen af den smukke Allé; foran mig gik Vejen stejlt nedad, og til Siderne udefter havde jeg den skønneste Udsigt belyst af den gyldne Aftensol. Ikke en Vind rørte sig, Luften var saa ren og klar, ikke en eneste Lyd nedefra naaede op til Toppen, der herskede den dybeste Stilhed og Fred. Dog kun naar der er Fred i Ens eget Hjærte, kan denne ydre Fred i Naturen bidrage til at vække andægtige Stemninger. Denne ydre Stilhed kan vække Længsel efter Fred og forberede Sindet, saa det bliver mere modtageligt. Saaledes er det idet mindste gaaet mig tidligere, forinden den Fred, som »overgaar al Forstand«, ogsaa besøgte mig. — Ja, det følte jeg ret levende, da jeg stod her i den gamle ærværdige Kirkes Nærhed og saa ud over den stille Natur. At vide, at man er et Barn af denne gamle og dog altid unge Moder: vor hellige katholske Kirke, opfyldte mig med jublende Glæde, og særlig greben følte jeg mig, naar jeg tænkte paa alt det, som denne kjærlige Moder giver sine Børn de forskjellige Steder paa Jorden til Opbyggelse for dem og til deres Tros Forøgelse. Med mit Hjærtes hele Oprigtighed takkede jeg i den stille Aftensund den barmhjærtige Gud for Kaldelsens uskatte Naade.

M. F.

Rejseerindringer fra Island.

— 0 —
(Fortsat.)

Alle de Fremmede, som paa nogen Maade kom i Berøring med Landshøvdingen, kunde ikke nok rose

hans Elskværdighed, hans dannede og tillige saa ligefremme Væsen.

Overalt, hvor vi ellers kom, var Folk Venligheden selv imod os. Alle vare rede til at hjælpe os med gode Vink for vor forestaaende Rejse. Jeg maa tilstaa, at jeg paa denne Maade fik de fortræffeligste Raad angaaende vore Hestes Behandling, de Ting, Klæder og Levnetsmidler, vi skulde forsyne os med, de Veje, vi helst skulde følge, de Gaarde, vi skulde tage ind paa, og dsl. Vor Rejse var saaledes saa godt forberedt, at vi uden mindste Fare kunde foretage den. For de farlige Strækninger vilde vi jo tage Førere. Om Penge var der aldrig Tale for de Tjenester, man gjorde os. Engang lod vi en lille Gjenstand pudse og rette hos en Guldsmed; da vi vilde betale, fik vi det sædvanlige Svar: »Oh! for saa lidt tager jeg ikke imod Penge.« — En anden Gang roede to smaa Drenges os ombord og tilbage igjen, og da vi spurgte, hvor meget vi skyldte dem: »Ingenting,« svarede de bestemt. Det var, som om Folk syntes at de nedværdigede sig ved at tage imod Penge for den Slags Tjenester.

Nu kommer jeg til Forberedelserne til den store Rejse over Landet. Her gjælder det at udstyre sig som om man skulde ud i en Ørken. Det er ikke blot de uhyre Afstande, som maa tages i Betragtning, (Island er, som bekjendt, betydelig større end Irland, omtrent af samme Størrelse som Bayern, Sachsen og Würtemberg tilsammen.) Man maa ogsaa tænke paa de primitive Befordringsmidler. Her kjendes intet til Jærnbaner, ja ikke engang Vogne. Der rejses, som fra Arilds Tid, kun paa Hesteryg. Endelig maa man betænke, at, saasnart man har forladt Reykjavik, befinder man sig med et Slag ligesom sat udenfor al Civilisation. Intet Hotel, ingen Vejvisere, for det meste ingen egentlige Veje, ofte ikke engang Spor af Fodstier; ingen Broer over Elvene, paa et Par Undtagelser nær. Dertil et

over alle Maader vildt Landskab. Hele Øen er bleven til ved de voldsomste vulkanske Udbrud. Inde i Landet findes Jordens største Lavamarker. Og hvorledes disse vilde Lavamarker se ud, kan kun den, som har set dem, gjøre sig en Idé om. Vejen snoer sig ofte ligesom igjennem en Skov af raa Lavablokke af uhyre Størrelse, der især om Natten eller i Taage antage de vildeste og mest spøgelseagtige Former, nogle liggende, andre rejste paa Kant, atter andre ligesom skjæve Taarne, som hvert Øjeblik synes at skulle styrte tværs over Vejen.

Den mærkeligste Blanding af Ild og Is møder man mange Steder. Den største af Islands Gletschere, den mægtige Vatnajøkel, har saaledes en Størrelse af 155 Kvadrat Mil; altsaa en eneste Ismasse ligesaa stor som Sjælland, Laaland og Falster tilsammen. Til denne Ismark hører Øens højeste Vulkan Øræfajøkel, der er 2000 Fod højere end Skotlands højeste Bjærg Ben-Nevis. Man forstaar, at der behøves usædvanlige Forberedelser til en Rejse over et Land saa vildt og saa blottet for Civilisationens Bekvemmeligheder.

Det første, vi maatte skaffe os, var tre Heste. Det billigste er at købe Hestene for saa at sælge dem efter endt Rejse. Man maa fremfor alt sørge for, at de ere stærke og har en blød Gang, saa at Rytteren ikke rystes altfor stærkt. Vi henvendte os til en islandsk Kjøbmand og forlangte 3 Heste med de omtalte Egenskaber. Han lovede at skaffe os de bedste, han kunde; og jeg maa sige, at han har holdt Ord. Vi fik 3 yderst kraftige Dyr med den blødeste Gang. Gode, tro Dyr! jo længere vi delte Skjæbne med dem, desto kjærere bleve de os.

Jeg førte dem strax til en Smed og lod dem beslaa med nye Sko. Til større Sikkerhed tog jeg endnu nogle løse Hestesko med, med tilsvarende Søm, for det Tilfælde, at en skulde falde af midt paa Rejsen. — Derpaa gik jeg til en Sadelmager, hvor jeg lejede mig

to Sadler, beklædte for en Sikkerheds Skyld med 2 Puder af sort Faareskind, 3 Bidsler, 2 Pidske, 1 Kløvsaddel og to stærke Kofferter for vore Provisioner. Det hele for 17 Kroner. Sine egne Rejsekofferter kan man ikke tage med. De maatte sendes med Skibet Nord paa. Dermed vare Hestene rejsefærdige.

For os købte jeg saa vandtætte Olieklæder, med to store Sydvester eller Matroshætter ligeledes af Olie-tøj; Vandstøvler havde vi i Forvejen. I Tilfælde af Regn og Storm vare vi saaledes fuldstændig beskyttede.

Af Levnetsmidler købte vi endnu en Del i Reykjavik næsten til samme Pris som i England. Daaser med henkogt Kjød, som man kun behøver at lægge i kogende Vand for strax at have en varm Kjødret. Ellers kan det ogsaa nydes koldt. Desuden Daaser med Sardinier, henkogt Frugt, Figener, Kakes, Salt, Sukker etc. En Æske van Houtens Cacaopulver gjorde os den største Nytte.

En Kunst er det saa at pakke Kofferterne saaledes, at de ere lige svære, da de skal hænges med store Jærnkroge hver paa sin Side af Pakhesten, og tillige saaledes, at alt sidder fast nok til at kunne modstaa de stærke Rystelser, naar Hesten gaar i fuld Fart. En Englænder fortalte mig, at allerede den første Dag vare alle hans Kakes og Veibækker fuldstændig pulveriserede.

Vejen havde jeg i Forvejen nøje studeret. Min Lommebog var opfyldt af Notitser over Veje, gode Vadesteder over Elve og Aaer, Bjerge, Passer, Gaarde etc. . . . Jeg syntes, at jeg næppe vilde kunne tage Fejl, ikke engang i Taage. Vejen skulde gaa fra Reykjavik over Thingvallasøen, til Geysir og Hekla. Derefter to Dagsrejser over et meget stort Jökellandskab, hvor der kun ligger en eneste Gaard. For de to Dage skulde jeg tage en Fører. Derefter vilde vi ride igjennem frodige Dale og tætbeboede Landstrækninger, hvor der kun be-

høvedes Førere over visse større Elve. Denne Rejseplan holdt vi os nøjagtig til, skjønt den ikke svarede til den korteste Vej. Hele Turen fordrede halvtredje Uge. Det blev for os begge to, trods alle Anstrængelser, den behageligste og den sundeste Rejse, som vi nogensinde havde gjort. —

Vi forlod Reykjavik d. 29. Juli Kl. 1 om Eft., efterat have taget Afsked med vore mange Bekjendte. En af Hotellets Tjenere fulgte os et Stykke Vej udenfor Byen, hvorpaa vi vare overladte fuldstændig til os selv.

Nu kunde vi for en rum Tid sige Farvel til hele den moderne Civilisation. Med et Slag befandt vi os som i en ny Verden, langt borte fra alle Nutidens Behageligheder og Ubehageligheder, i den vilde, frie og kraftige Natur. Fra nu af skulde vi omgives af Folk, hvis Sprog, Sæder og Skikke, Boliger og alle huslige Indretninger ere omtrent de samme som for 1000 Aar siden, næsten ialt forskjelligt fra det man ellers er vant til. Det egentlige islandske Folk er derfor med Rette blevet kaldet en sand Anakronisme i det 19. Aarhundrede; det lever og taler saaledes, som det levede og talte i den graa Oldtid.

Det eneste moderne paa Gaardene er Gjæstestuen, som overalt, hvor den findes, er godt indrettet. Var den der ikke, saa maatte man ubetinget rejse med et Telt og Feltsenge, hvad ogsaa mange Englændere endnu gjøre. Det vilde fordre en Pakhest til. (Forts.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Kjøbenhavn. Den 5. November blev Hr. *Mads Christian Jensen*, forhenværende Sognepræst for Fjelsted og Harndrup Sogn i Fyens Stift, af den højærværdigste Biskop optaget i den katholske Kirke. M. C. Jensen er født paa Fyen den 5. Sept. 1848, blev theologisk Kandidat 1877, arbejdede i henved 3 Aar i Missionen i Santhallistan indtil 1881 og virkede derefter først som Kapellan og siden som Sognepræst i ovennævnte Sogn paa Fyen. Han besad stedse sine tidligere Sognebørns udelte Tillid og Kjærlighed, og kun med dyb Smerte saa de ham tage Afsked fra dem. At ogsaa Hr. Jensen elskede sin Menighed, derom vidner følgende smukke

»Farvel«, som han lod indrykke i et fynsk Blad, dateret »Fjelsted Bakke, den 29. August 1894«:

Saa dvæler jeg endnu engang	Vor Kirke trues af en Strid,
Paa dette kjendte Sted,	Hvis Mage ej er kjendt.
Hvor Bakke, Dal og grønne Vang	Snart kommer Storm og Bølge hid
Forenes smukt i Fred.	Fra Afgrundsdybet sendt.
Nu er min Hjemstavn ikke her,	Da vakler mangen Pille skjør
Ej her jeg færdes mer —	Udi vort Samfunds Hus;
Dog et Farvel i Aft'nens Skjær	Da skal det sés, som aldrig før,
Jeg hvisker Alle, jeg har kjær,	Hvad der har Livskraft, og hvad
Og Alt, mit Øje ser.	dør

For Stormens første Brus.

Farvel til Kirkerue, hvor før,	Da skal det sés, at Mange, som
Jeg førte Ordet tidt;	Har højlydt raabt: „vi troer“,
Jeg tror det, Jesus! aldrig dør	I ussel Baad kun drives om,
Hvad der af det var Dit!	Har ej Kompas, ej Roer.
Og Sangen bruste, Bønnen lød,	Men naar da Tidens Bølge vred
Saa Længslen Vinger fik	Os truer brat med Død:
Og løfted' os fra Jordens Nød	O maatte Gud i Kjærlighed
Mod Dig, Du Edens Rose sød,	Til denne Plet da skue ned
Mod Dig, Du Kirkens Moderskjød,	Og lindre Kampens Nød!
Hvorfra al Trøst udgik.	

Farvel til hvert et Hus, hvert Hjem	Saa maatte vi da skilles ad,
Ja, under Fryd og Savn,	Mig kaldte Herrens Vink
Mens Aar og Tider rulled' frem,	Til Ørk'nens Ensomhed, hvor glad
Var her en stille Havn.	Jeg skuer Stjernens Blink.
Men i mit Indre, om end lyst	Men end jeg hvisker, ildfuld, varm,
Ved Troens Flamme mild,	Til hver en Sjæl, mig kjær:
Der bruste ogsaa Stormens Røst,	O grib dog Jesu stærke Arm
Tidt bævede det bange Bryst,	Og skjul Jer ved vor Frelsens Barm,
Trods Øjets stille Smil.	Før Stormen kommer nær!

Der flokker sig en talrig Hær	Jeg staar paa Bakkens høje Kam
Af Minder denne Stund,	I Aftentimens Ro,
De smile til mig, komme nær,	Og først min Tanke søger Ham
Vakt op af Glemsels Blund.	I højen Himmelbo;
Jeg ser de svundne Tidens Spil,	Saa søger den hver kjærlig Sjæl,
Jeg hører Røsters Klang. — —	Jeg fandt i denne Havn —
Og end en Tak jeg sige vil	Og saa et Blik, vemodigt vel,
For hvert et venligt Ord, hvert Smil	Henover Dal og By i Kvæld —
Hvert Glimt af Kjærlighedens Ild,	Og saa for sidste Gang Farvel
Der varmed' mig engang!	— Farvel i Jesu Navn!

Rusland. Guvernøren i russisk Polen, General *Gurko*, har altid vist sig i høj Grad fjendtligsindet og hadefuld mod det ulykkelige Folk, han er sat til at styre over, og en stor Del af de himmelraabende Forfølgelser, som Polakerne under den afdøde Kejsers Regering have været Gjenstand for, maa uden Tvivl skrives paa hans Regning. Siden Kejser Nikolaus' Tronbestigelse har det

polske Folk imidlertid faaet nyt Haab om, at der under den unge Kejsers maa blive Polakerne større Retfærdighed til Del. Fra General Gurkos Side kunne de dog næppe vente sig en Forbedring af deres undertrykte Stilling, det har han for nylig vist dem, ved paa en overordentlig raa og uhøflig Maade at søge at hindre, at en Deputation af polske Adelige og Borgere, som i Polakernes Navn ønskede at nedlægge en Krans paa den afdøde Kejsers Baare, kunde rejse til St. Petersborg. Ingen dannet Mand vilde have behandlet en Deputation som han ved denne Lejlighed behandlede den polske; idet han baade sjoflede og mistænkeliggjorde Ærkebiskop *Popiel* af Warschau og hele det polske Folk. Ikke desto mindre ere de fleste af Deputationens Medlemmer rejste til St. Petersborg, skjönt de derved ville paadrage sig General Gurkos højeste Had og Unaade, dels for at deltage i Sørgehøjtiden og for muligvis at faa Kejsers Nikolaus selv i Tale og tolke for ham deres Lidelser under den polskfjendtlige Guvernørs Regimente.

I Følge senere Meddelelser har den polske Deputation haft Audiens hos Kejseren i St. Petersborg. Kejsers Nikolaus tog meget venlig imod den og erklærede, at i hans Øjne vare alle hans Undersaatter ligestillede.

Til Ugebladets Læsere.

Undertegnede agte ligesom i de foregaaende Aar at foranstalte i Anledning af Julen en **Uddeling af Fødevarer** til de Fattige i St. Ansgars Kirkes Sogn, hvortil ogsaa Nørrebro hører. Vi henvende os derfor til Menighedsmedlemmernes Godgjørenhed med tillidsfuld Bøn om Bidrag i nævnte Øjemed.

Kjøbenhavn, i December 1894.

Lehnsbaronesse Stampe.

Fru M. Larsen,	Fru A. Osterhammel.
Vingaardsstræde 10, St.	Nørrefarimagsgade 53, 2. S.
Frøken S. Mariboe.	

Undertegnede Damer af Rosenkranskirkens Sogn agte i Aar for første Gang i Anledning af Julen at foranstalte en **Uddeling af Fødevarer til de Fattige** i Sognet. Vi bede Medlemmerne af Rosenkranskirkens Sogn efter Evne at yde deres Skærv til ovennævnte Øjemed.

Frederiksberg, i December 1894.

B ^{me} A. de Beaulieu,	Frk. S. de Castonier,
Engtoftevej Nr. 3.	Carit Etlarsvej Nr. 2.
Fru Th. Hoffmann,	Frk. M. Muus,
St. Hans Minde, Valby.	Carl Bernhardsvej Nr. 2.

Højærv. Hr. Pastor Slump er beredt til at modtage Gaver.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 2. December 1. Søndag i Advent. Kirkeaaarets Begyndelse. — **3. M.** Franciscus Xaverius, Bekjender. — **4. Ti.** Barbara, Jomfru og Mart. — **5. O.** Fastedag*). Petrus Krysológus, Biskop og Kirkelærer (Kl 8¼ h. Messe for Ansgariusforeningen). — **6. To.** Nikolaus, Biskop og Bekjender. — **7. F.** Fastedag. Ambrosius, Biskop og Kirkelærer (Kl. 8¼ h. Brøderskabsmesse til Ære for Jesu guddommelige Hjærte; Kl. 8 Aften: Broderskabsandagt og Prædiken). — **8. L.** Marias ubesmittede Undfangelse (fejres følgende Søndag).

Søndag den 9. December. 2. Søndag i Advent. Marias ubesmittede Undfangelse.

*) Alle Onsdage og Fredage i Adventstiden ere befalede Fastedage.

Rosenkransbroderskabet. Søndag den 2. Dec. Kl. 6 Maanedsmøde med Prædiken og Procession i St. Ansgars Kirke. — Jomfruernes Kongregation deltager i Processionen.

Den eucharistiske Forenings Medlemmer aumodes om at møde til sædvanlig Tid i St. Ansgars Kirke førstkommende Fredag den 7. December.

Rosenkranskirken. I Adventstiden holdes hver Søndag Eftermiddag Kl. 5 Prædiken af højærv. Hr. Pastor, Rektor Lohmann fra Ordrup.

Mødreforeningen. Det sædvanlige Tirsdagsmøde bortfalder i denne Maaned; istedetfor holdes Søndag den 9. Dec. (Den ubesmittede Undfangelses Fest) et **Festmøde** med Prædiken Kl. 3 Efterm. i St. Josefssøstrenes Huskapel paa Toldbodvejen. Alle Menighedens Mødre indbydes til dette Møde.

Mariakongregationen for Mænd fejrer sin aarlige **Titularfest** Søndag den 9. December med Fælleskommunion Kl. 8½ i Jesu Hjærtes Kapel (Stenosgade).

St. Josef-Søstrenes aarlige **Bazar**, som finder Sted den 1., 2. og 3. December paa Toldbodvejen 14, anbefales til Menighedens Velvillie.

Unio, Søndag den 9. Dec. Kl. 9 holdes Foredrag af Hr. Lærer F. M. Jensen om „Kneipp-Kur“.

Afbetaling indrømmes paa godt, haandsyet **Herre- og Damefodtøj.** Holmsgade 38, Kjældereren, Hjørnet af Holmens Kanal.

Elegant og proper **Kjolesyning** udføres hurtig og billig. Klerkegade 11, 2. Sal. D. Norlin.

Literatur. Udkommen er og faas i Kommission hos Andr. Fred. Høst & Søns kgl. Hofboghandel, Gothersgade 49:

P. Scupoli: Den aandelige Kamp. 1 Kr. 25 Øre.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Toogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 49.

Søndagen den 9. December.

1894.

Indhold: Rejseerindringer fra Island. Hans Tavsens. Efterretninger fra Ind- og Udland: Østerrig. Ungarn. Spanien. Italien. Fredericia. Frederiksberg. — Bekjendtgjørelser.

Rejseerindringer fra Island.

—o—

(Fortsat.)

Vi red muntre og glade fremad. Pakhesten lod vi gaa løs foran os. I Begyndelsen gik den ogsaa rigtig pænt midt paa Vejen, men efter en Timestid begyndte den paa den betænkeligste Maade at skele over til de grønne Græsmarker, som ofte viste sig i nogen Afstand fra Vejen. Vi mærkede nok, at den kæmpede imod svære Fristelser, men tænkte, at den vilde overvinde dem. Pludselig synes den at have taget en fast Beslutning; den drejer med den største Bestemthed ud af Vejen, og da den mærkede, at jeg strax med de tilsvarende Raab kom efter den, satte den i vildt Løb over en bred Grøft, som laa langs med Landevejen, og styrede saa i fuld Fart, med begge de tunge Kofferter paa Ryggen, hen til en Græsmark. Med stort Besvær

fik jeg den igjen paa den rette Vej. Kort Tid derefter gjentog sig den samme Udskejelſe; man ſaa, at det ſtakkels Dyr havde ondt ved at ſkilte ſig fra de Steder, hvor det nu i længere Tid havde haft det ſaa godt. Tilsidſt blev jeg nødt til at trække den bag efter mig, og nu opgav den fuldstændig ethvert Flugtforsøg. Den gik rask og let, ligesom de to andre, og syntes næppe at mærke de 130 Pund, den havde paa Ryggen. Vi kunde galoppere ſaa ofte vi vilde, altid var den rede til et Løb.

Efter et Par Timers Ridt forsvandt den ſidſte Plet, vi hidindtil endnu havde ſet af Havet. Nu vare vi rigtig inde i Landet og ſkulle endnu i flere Dage altid længere og længere ind. Foran os, i det Fjærne, himmelhøje, blaa Bjærgkjæder i flere Dagsrejsers Afſtand. Deroppe vilde vi befinde os om et Par Dage, ganske alene: En ejendommelig Følelſe. Vejret var mildt og lunt, Luften klar og ren, den dejligſte Sommerdag.

»Det kan man kalde en Rejſe,« udbød min lille Rejſefælle, »det er noget andet end at rulle indelukket i de trange Jærnbanevogne; og hvilken ſund og frisk Luft!«

Vi skyndte os fremad, ſkjønt vi denne Dag ikke vilde gjøre en lang Dagsrejſe. Vi vare afrejſte ſaa ſent, og havde maattet ſtandſe temmelig længe i Begyndelſen. Vi agtede at tilbringe Natten paa Gaarden Middalr, hvorfra vi ſaa den følgende Dag lige vilde faa Tid til at passere Mosfellsbjærgene og naa Thingvalla, ſom ligger hinsides diſſe Bjæрге.

Pludſelig ſpidſe vore Heste Øren: der maa være noget paa Færde foran os paa Vejen. Og virkelig opdage vi ſnart en ſælsom Karavane. Henimod 20 Heste gaaende i en lang Proceſſion den ene bag ved den anden. En Dreng red foran, trækkende efter ſig hele Toget. Bag efter red en hel Flok Bønder. De havde været i Reykjavik og rede nu hjem. Hestene ere bundne fast

den ene til anden ligesom vore Jærnbanevogne. Den ene bindes til den andens Hale. Hver Hest er bepakket med de forskjelligste Varer, ligesom et Godstog. Den ene bærer to store Poser fyldte med Korn, en anden Kasser med Kaffe, Sukker, Tobak, en tredje Byggematerialier, Bjælker og Planker; en fjerde Jærnplader til Tagbedækning, og saaledes bliver det ved. Det hele bevæger sig rigtig raskt fremad, tiltrods for at den ene eller den anden undertiden lidt utaalmodigt trækker i sin Forgængers Hale. Karavanen snoer sig paa en ejendommelig Maade ad de undertiden krogede Veje, og sætte uden Betænkning over Elve og Floder. Saaledes tilbagelægges ofte 20 til 30 danske Mil for at naa den nærmeste Kjøbstad. Folkene have Telt med sig, som ogsaa maa bæres paa Hesteryg. Om Aftenen slaar man Lejr paa en eller anden større Græsmark. Hestene græsse om Natten for at styrke sig til den følgende Dags Anstrengelser, og sove saa staaende i nogen Tid.

Nu ere vi naaede til den sælsomme Karavanes Bagtrop. Folkene standse og hilse paa os med det sædvanlige: »Sœlir verid pèr!« (= Salige være I!) Vi svaer det samme i omvendt Orden. Nu følger de Spørgsmaal, som islandske Rejsende pleje at rette til hverandre: »Hvad hedder Manden?« — »Hvorfra kommer De?« — »Hvor stammer De fra?« — »Hvor skal De hen?« — »Hvad er Deres Stand?« etc. Et helt Forhør. Tilslidst siger man hverandre Farvel med et »Verid pèr sœlir!« og rider hver sin Vej. — Vore Heste vilde paa ingen Maade skilles saa hurtig fra deres mange Kammerater, de ere meget selskabelige Dyr, og ønske at følges ad. Først efter de mest energiske Opfordringer til at gaa, adlød de.

Vi fjærnede os temmelig hurtigt fra den store Karavane, hvis Heste havde mere at bære end vore, og snart oprulledes for vore Øjne de forskjelligste Scenerier,

først kom der en Aa, som vi maatte sætte over, ved hvilken Lejlighed vore gode Dyr tog sig en Slurk, uden at standse; derpaa ved en pludselig Bøjning af Vejen, befandt vi os ved en Sø, omtrent af samme Størrelse som Furesøen, kun bestod Omgivelserne her af store, raa Lavablokke, istedenfor de dejlige danske Bøgetræer; snart kom man til en dyb Dal, over hvilken der maa rides i Zigzag, da Siderne ere altfor stejle. Hestene bedækkes med Sved under den besværlige Opstigning og dog ere de altid villige til at løbe. Men nu maa vi dog unde dem lidt Hvile.

Vi forlade Vejen, hvor vi se en dejlig Græsmark med en sølvklar lille Bæk. Her tages Sadler og Kofferter af, for at afkøle de gode Dyrs Rygge; Mundjærnet trækkes ligeledes ud af deres Mund, for at de lettere kan tage til sig af det tætte Græs. Hvilken Appetit! Vi tage os ogsaa et lille Maaltid, drikke af det dejlige Vand, og efter at have siddet en Tidlang, hente vi Hestene, som imidlertid have spredt sig, sadle dem, sætte Kofferterne op igjen, og saa gaar det videre fremad.

Pludselig hører vi Hestetrampen bagved os. Vi se os om, det er en lille Dreng, som kommer sprængende i fuld Galop. Da han har indhentet os, standser han sin Hest, tager sin Hat af, idet han siger: »Sœll verid pèr!« vi svare: »Sœll vertu!« og Samtalen begynder. Denne Gang vilde jeg til Afvevling være den første med den sædvanlige Examination om Navn, Bopæl, Stand o. s. v., men den Lille kom mig i Forkjøbet: »Hvad hedder De?« — »Hvor rejser De hen?« etc. — Da han havde faaet sin Videbegjærlighed tilfredsstillet, begyndte jeg: »Og hvad hedder Du?« — Jeg tror han kaldte sig Thorsten. — »Hvor gammel er Du?« — »Ti Aar.« — »Hvor skal Du ride hen?« — »Jeg rider kun henad Vejen for at more mig.« — »Hvorfra kommer Du?« — »Fra Reykjavik.« — »Er denne Hest din egen?«

— »Nej, det er Faders.« -- »Hvor langt agter Du at ride?« — »Oh, jeg vil kun følges lidt ad med Dem, saa rider jeg tilbage. Giv mig Deres Pakhest, jeg skal trække den lidt.« — Jeg tog imod den tilbudte Tjeneste, og nu red vi Side om Side og talte om alt muligt. Frederik begyndte allerede at forstaa lidt Islandsk. Nu maatte han ogsaa fortælle noget om Danmark, de høje Træer, de store Heste, Jærnbannerne, det dejlige Kjøbenhavn. »Der maa være morsomt at bo,« sagde Drengen. Efter nogen Tid, da han skulde forlade os, forærede Frederik ham et pænt lille Billede, hvorover han blev rigtig glad og hvorfor han takkede, som alle islandske Børn, ved at give Haanden. Derpaa sagde han os Farvel, ønskede os en lykkelig Rejse og sprængte saa af alle Kræfter hjemad. Overhovedet møder man aldrig en Fodgænger inde i Landet, alle sidde til Hest.

Nu begyndte Solen at nærme sig Bjærgtoppene, og vi kunde allerede i det Fjerne se Gaarden Middalr, vort første Hotel. Den ligger ikke ved selve Vejen, men en Fjerdingvej til højre for den. Da vi kom omtrent ligeoverfor den, drejede Hestene til højre, uden nogensomhelst Opfordring fra vor Side. De vide af Erfaring, at man ved denne Tid maa hen til et Natte-kvarter. Saasart de mærkede, at de virkelig fik Lov at styre derhen, bleve de dobbelt villige, vi kunde næppe holde dem tilbage. Men her var ingen Vej, og derfor meget besværligt for de stakkels Dyr. Snart sank de i til Knæerne, snart gik det op og ned ad Bakke, men de vare ved godt Mod, thi nu vare vi snart ved den store Gaard, hvor de vidste, at de vilde have det godt.

Vi befandt os endnu oppe paa Højderne; Gaarden laa dybt nede for vore Fødder. Endnu en ti Minutters stejl Nedgang, og saa ere vi der. Førend vi rede nedad, standsede vi lidt for at rette paa Kofferterne og for at nyde den vide Udsigt. Til højre 3 store Søer imellem to høje Bjærgkæder, der ere flere danske Mil fjærnede

fra hinanden. Til Venstre den mægtige Esja, der naar helt hen til Reykjavik, og langs hvilken vi endnu vil have at ride hele den følgende Dag. Klokken er henimod 9, alt er lyst og klart endnu. Nedenfor os Gaarden omgivet af store dejlige grønne Græsmarker. Folkene arbejde allesammen udenfor i en god Afstand fra Husene.

Vi steg igjen op paa vore Heste, som nu med deres sædvanlige Sikkerhed begyndte at klatre nedad. Vi selv maatte læne os ordentlig tilbage i Saddelen for ikke at styrte. Endelig naa vi »Hladit«, en lille brolagt Gaard foran Husene. Bonden har set de fremmede Gjæster, thi nu kommer han langsomt gaaende henimod os. Vi hilse ham som sædvanlig:

»Sœlir verid pèr!«

»Sœlir verid pèr!«

»Kan De give os Nattely?«

»Ja. De ere velkomne. Stig af.«

Derpaa gaar han hen til Indgangen og raaber ind i Huset: »Helgi!« — En lille Dreng kommer løbende ud, gaar hen til vore Heste, og begynder allerede at tage Sadlerne af. Jeg vil hjælpe til med at tage de svære Kofferter ned, men faar en venlig Befaling fra Bonden til ikke at umage mig med det: »Det skal vi sørge for altsammen. De maa være trætte. Vær saa god og følg med mig ind.« — Vi gaa ind efter ham igjennem en bred mørk Gang. Til begge Sider ser man i Halvmørke mægtige raa Træbjælker, som godt kunde være nogle Hundrede Aar gamle; imellem dem den nøgne Tørvvæg. Snart bøje vi til højre, ind i en anden fuldstændig mørk Gang. »Pas paa Trinene!« siger Bonden. Vi stige et Par Trin opad, idet vi famle for os i Mørket. Endelig aabnes en Dør og vi træde ind i en rigtig pæn lille Gjæstestue, helt panelet med nyt, umalet Træ. Der er et rundt Bord i Midten; ved Væggene Skab og Komode af Mahognitræ, en Sofa, en stor gammeldags Ki-

ste, og endelig et nydeligt Harmonium. — Paa Væggene hang der forskjellige Billeder i Række.

Vore Kofferter bleve bragte ind til os af Bondens Søn, og med det samme kom Bondens Datter for at spørge, hvad vi ønskede til Aftensmad. Jeg gav hende en af vore Daaser og bad hende stille den et Kvarter i kogende Vand. Vi fik saaledes et udmærket Maaltid. Gaardens varme nymalkede Mælk var fortrinlig, Brødet ligeledes.

Efterat have spist gik jeg ud for at se efter vore Heste. Jeg fandt dem paa en Eng, et Kvarters Vej fra Gaarden. De vare saa ivrigt beskæftigede med at græsse, at de ikke engang saa op til mig. De stakkels Dyr, det er for dem en Livsbetingelse at faa det størst mulige Udbytte ud af den korte Hviletid, man under dem; De Anstrængelser, som ofte venter dem om Dagen, ere undertiden over deres Kræfter, som de mange Hesteskeletter inde i Landet vidne om. Da jeg kom nærmere, mærkede jeg, at hver Gang de vilde et Skridt fremad, maatte de hoppe med begge Forbenene; Bonden havde nemlig, som det er Skik, bundet begge deres Forben forsvarlig sammen af Frygt for, at de om Natten skulde løbe tilbage til Reykjavik. Jeg havde sandelig undt dem en behageligere Nattero, men der var intet at gjøre. Jeg maatte altsaa overlade dem til deres haarde Skjæbne, og jeg skyndte mig hjem for selv at udhvile mig fra den første Dagsrejses Besværligheder.

Den gode Bonde holdt os med Selskab endnu en Tid lang. Vi maatte fortælle ham alt det Nyt, vi vidste fra Hovedstaden, saa og fra de fremmede Lande. Der er overalt i disse ensomme Egne den samme Lyst til at høre Nyheder som i de gamle Tider, hvor selv en bevæget Folkeforsamling engang pludselig opløstes, da det rygtedes, at et fremmed Skib lige var løbet ind i den nærliggende Havn. —

Vi spurgte Bonden, hvor han havde kjøbt det fine

Harmonium. »Det har jeg ikke kjøbt«, sagde han, »min Søn har selv lavet det.« — »Lavet det? Hvorledes har han kunnet forfærdige det?« — »Han har været i Reykjavik og nøje studeret hele Instrumentet igjennem, derpaa har han i sine ledige Timer lavet det efter.« — Altsaa en almindelig Bondesøn, paa sin ensomme Gaard, laver et Harmonium ligesaa fint eg smukt som dem, man kjøber i en Fabrik! Jeg tilstaar, at vi forbavsedes. Vor Forundring steg, da vi hørte, at han ogsaa af sig selv havde lært at spille. Dagen efter spillede han ogsaa virkelig for os en hel Del danske og islandske Folkelodier, og sang saa dertil. Der manglede rigtignok Øvelse, men alle Akkorderne vare rigtige. — Folkene sagde os, at der var mange andre Gaarde, ogsaa langt længere inde i Landet, hvor der fandtes større og smukkere Harmonier end deres; altsammen lavet af Bønderne selv. Og virkelig fik vi ogsaa saadanne at se. En ung Bondesøn paa Nordlandet havde opnaaet en saa stor Færdighed i dette Arbejde, at han allerede havde lavet en hel Del meget smukke Harmonier og skjænket dem til forskjellige Gaarde der omkring. Et af dem saa vi paa Gaarden Mødruvøllum i Øfjord, saa fint og saa smukt, at vi næppe kunde tro, at det ikke var kjøbt i Udlandet. — Vi sov rigtig godt om Natten. Seng og Sengklæder vare yderst rene.

30. Juli. Mandag.

Om Morgenen bleve vi vækkede af Husmoderen, som paa en pæn Bakke bragte os Kaffe og Kager. — Nogen Tid, efter at vi vare staaet op, saa vi efter vore Heste. De bleve ved at græsse, dog ikke fuldt saa ivrigt som Aftenen i Forvejen. Den ene havde sønderrevet og tabt det Reb, med hvilket dens Forben vare blevne bundne sammen. Men hvad kan dog Vanen ikke bevirke! Den blev ved at hoppe med samlede Forben, som om den endnu havde været bunden. Husmo-

deren beredte os et Maaltid af alt det bedste, hun kunde, hvorpaa vi endnu maatte drikke Kaffe. Kaffe er en Nationaldrik paa Island. Paa de fleste Gaarde drikkes der Kaffe i det mindste 3 Gange daglig. Overalt hvor man kommer hen, modtages man med en god Kop Kaffe.

Nu maatte vi tænke paa Afrejsen. Thi mellem Middalr og vort næste Nattekvarter Thingvalla gives der ingen Boliger. Til højre og til venstre kun vilde snebedækkede Bjerge. Hestene bleve hentede og sadlede. Frederik uddelte nogle Smaaforæringer til Gaardens Børn. Derpaa, da der var Taage udenfor, maatte vi iføre os vore Olieklæder. Da alt var færdigt til Rejsen, vilde jeg til at betale, men fik den Besked, at man ikke plejede at tage imod Betaling af Landsmænd. Jeg insisterede, indtil han endelig tog imod en lille Sum. Derefter fulgte han os lidt paa Vej, og saa gik det atter fremad.

De første tre Timer førte Vejen igjennem den vilde men dog rigtig grønne Seljadal. Man passerer fire til fem Søer og en Flod.

Da vi var ankommen til Foden af Mosfellshøjsletten, gjorde vi et længere Holdt paa en frodig Græsmark for at udhvile os, men dog endnu mere for at vore Heste kunde græsse, thi nu kom den besværlige Opstigning, og derefter den flere Timers lange Vej oppe paa Bjærget, hvor der næppe var noget Græs. Før end vi igjen lagde Sadlerne paa vore Heste, badede jeg deres Ryg med lidt iskoldt Vand. Derefter gik det opad. Da vi endelig vare komne op, saa vi foran os et storlaact vildt Panorama: til venstre Esjan, hvis øverste Halvdel var bedækket med Sne, nedenfor, brede Dale med store Søer, til højre igjen vældige Bjerge med de vildeste Former, fra øverst til nederst dannede af sorte sønderrevne Lavastykker af uhyre Størrelse. Foran os Højsletten med en god, bred Vej, gaaende lige ud, saa langt Øjet kunde række. Paa denne Vej skulde vi nu

blive ved at ride i henimod 4 Timer. Hvor gyseligt maa ikke dette Landskab se ud om Vinteren, naar alt er bedækket med dyb Sne, og Vinden raser hen over den store, høje Ørken! For nogle Aar Siden vilde et Selskab af 8 Mennesker midt om Vinteren begive sig herover. De bleve overraskede af en Snestorm, fore vild, og omkom indtil sidste Mand. Efter dette Ulykkestilfælde blev Vejen lavet saaledes, som den nu er. En Række Varder staa paa dens ene Side, to Mandshøjder høje, hver med en lang Arm af Sten, der alle vise hen paa Vejen. Denne Indretning er nødvendig om Vinteren, naar Vejen selv ligger dybt under Sneen. Set langt fra eller i Taage se disse Varder ud som alvorlige Kvindeskikkelser, der alle med udstrakt Arm pøge hen paa Vejen.

Her lode vi vor Pakhest gaa løs, da den ikke let kunde fristes til at løbe fra os. Vi rede endog foran den, thi vi vidste, at den vilde følge os. Naar vi rede hurtigt, begyndte ogsaa den at galoppere og havde snart indhentet os. Ikke engang Dyrene holde af at være alene heroppe.

Efter omtrent to Timers Ridt vare vi ankomne til Højslettens Centrum. Her ser man, lige ved Siden af Vejen, en Bygning, som giver En meget at tænke paa. Den er opført af Sten, med tykke Vægge. Der ses intet Vindue, kun en lav Indgang, tillukket med en tyk Trædør. Over Indgangen et simpelt Kors af Træ. I dette lille Hus kunne de Rejsende, som om Vinteren vove sig herover, søge Beskyttelse imod det haarde Vejr. Jeg tænkte paa de 8 Ulykkelige, som ikke havde haft noget lignende Skjul at ty til.

Vi skyndte os fremad, thi heroppe var det køligt, og efter endnu to Timer hørte Vejen op, thi nu gik det nedad Bakke igjen. Hvor glade vare vi, da vi kom til frodigere Egne! Her mødte vi igjen dejlige grønne

Græsmarker, med rislende Bjærgbække, dertil en lun og behagelig Temperatur.

Paa det første grønne Sted, vi kom til, standsede Hestene af sig selv og begyndte ivrigt at græsse. Vi steg da ogsaa af, befriede vore gode Dyr fra deres Sadler og Mundjærn, og holdt saa selv et rigtigt landligt Maaltid, som smagte os fortrinligt. En sand Nektar leverede os den nærmest flydende Bæk. Efter omtrent en Times Hvile bleve Hestene badede og sadlede. Derpaa gik det ad meget daarlige Veje henimod Thingvalla.

Thingvalla (»Thingvallavatn«) er, som bekjendt, en af Islands allerstørste Søer. Cirka 8 danske Mil i Omkreds. Ved dens Bredder ligge de gamle Thingsletter, hvor man i Oldtiden holdt de aarlige Forsamlinger. Netop paa Thingsletten ligger Gaarden Thingvalla, hvor vi agtede os hen.

Paa Vejen derhen passerer man den berømte, uforlignelig smukke Almannagjá eller Allemændskløften, om hvilken Lord Dufferin sagde, at det var Umagen værd at rejse til Island alene for at se den. — Det er den vildeste og mest fantastiske Klippekløft, som man kan tænke sig. — Da vi kom til den, maatte vi stige af, og forsigtig trække vore Heste efter os, thi her gaar det stejlt nedad haarde af Naturen selv dannede Basalt-Trappetrin. Naar man er kommen ned, stiger man igjen op paa sin Hest og rider nu igjennem den egentlige Kløft. Til begge Sider de høje, lodrette Klippevægge, som højt oppe tabe sig i de forunderligste Former, Taarne, Bastioner, Minaretter, Spir, spøgelseagtige og grinende Troldskikkelser. Man skulde tro, at en eller anden Titan, engang i Oldtiden havde moret sig med at udhugge denne mærkværdige Klippedekoration.

Foruden ved sin ydre Skikkelse er Kløften ogsaa mærkelig som historisk Sted: Her stod der mangt et Slag i de gamle Tider, blandt andre det i Njals-Saga

ntalte mellem Njalssønnerne og den mægtige Flose. Her ventede Snorre med sin Skare; han skulde efter Aftale med Njalssønnerne holde Passet besat under Kampen, der begyndte udenfor Almannagjæen, for i Tilfælde af et Nederlag at begunstige Njalssønnernes Flugt. Naar derimod Floses Mænd trak det korteste Straa og vilde flygte ad samme Vej, skulde de stoppes her. Kampen rasede derpaa frygtelig imellem disse haarde Lavavægge.

Nu vare vi komne til Kløftens Udgang: hvilket Syn mødte os her! Den vidt udstrakte grønne Thingvallaslette, med den storartede Thingvallasø. Tæt ved os, lige til venstre, styrter Floden Øxara sig brusende ned over Almannakløftens Klippevæg og danner et smukt skinnende Vandfald.

Endnu en meget kort Strækning og vi staa ved Aaens Bredder. Hestene gaa uden videre ud i den brede Strøm, som om den hørte til alfar Vej, hvad den jo ogsaa egentlig gjør, og snart seer man kun deres Ryg og Hoveder. Midt i Aaen komme vi op paa en lille grøn Holm, igjen et højst interessant historisk Sted. Her plejede de stridbare Althingsmænd i de gamle Tider at afgjøre deres Stridigheder ved Tvekamp, eller som de kaldte det »Holmgang«, da Kampen maatte finde Sted paa denne lille Holm. Her stredes de to bekjendte Kæmper Gunnlangr Ormstunga og Ravn i hele Thingets Paasyn. Det var den sidste lovmæssige Holmgang paa Island.

Vi forlode denne grønne lille Ø, der er bleven vædet med saa meget Blod, og naa snart Aaens venstre Bred. Foran os staa Løgberg (Lovbjærget), fra hvis Top Loven og Dommene bleve forkyndte. Her blev Katholicismen, efter svære Kampe, antagen som Landets Religion af det endnu hedenske Althings Flerthal. Alle maatte bøje sig under den lovmæssige Afgjørelse, og lode sig døbe i Øxaraaens Vande.

Klokken er allerede 9. Vi og vore Heste trænge til Hvile. Vi ride derfor den lige Vej op til Gaarden Thingvalla, hvor vi haabe at faa Nattely. Vort Haab skulde imidlertid blive skuffet. Foran Husene paa Gaardspladsen se vi et stort, snehvidt Telt, og en Mængde Heste græssende ved Siden af. Præsten, Gaardens Herre, stod udenfor. Vi hilse og spørge, om han kan modtage os for Natten: »Umuligt. Det gjør mig meget ondt, der ere allerede over tolv Fremmede her; alle Værelser og Senge ere optagne.« Teltet, som maatte give Nattely til nogle af Hjemmefolkene, viste, at alt var optaget. Vi indsaa, at der ikke kunde være Tale om at staa af her, hvor meget vi end ønskede det. Vi maatte altsaa videre. Da vi lige vilde dreje vore Heste for at vende om, saa vi en Rytter, der ogsaa skulde forlade Gaarden. Det var en kraftig, ældre Mand, med stort sort Skjæg og en sort laadden Hue paa Hovedet. Han red hen til os og spurgte venligt, hvor vi skulde hen. — Vi svarede: »Til Nordlandet.« — »Saa ligger min Gaard paa Eders Vej. Hvis I vil, skal vi følges ad, og naar der ikke er kommet nogle Fremmede allerede før Eder, saa tilbyder jeg Eder Nattely hos mig.« Vi tog med Glæde imod det gæstfrie Tilbud, da vi ellers havde maattet ride endnu i flere Timer. En Ting var dog lidt ubehagelig ved denne ellers saa venlige Indbydelse: Vi kjendte ikke Gaarden, og paa ukjendte Steder tog jeg meget ugjerne ind.

Vi maatte nu igjen ride forbi Løgberg, over Øxaraaen og den blodige Holm; saa drejede vi forbi Vandfaldet til højre op imellem Klipperne. Paa Vejen sagde Bonden mig, at hans Gaard hed »Skogarkot« (Skovhytte), at den laa midt inde i et Krat oppe i Bjærgene, en halv Times Vej fra Thingvalla. Den var kun lille og fattig, men der skulde gøres for os alt, hvad man kunde. Da vi vare komne op paa Toppen af de første Højder, saa vi Gaarden foran os. Bonden sagde os

Farvel og galopperede i fuld Fart fremad for at melde vor Ankomst hjemme. Da vi ankom, bleve vi paa det hjærteligste modtagne af Gaardens Beboere, der blev sørget for vore Heste, og vi selv denne Gang førte ind i et lille Udhus. Her var en simpel men venlig Gjæstestue. Følkenes Festklæder hang rundt omkring paa Væggene, røde, grønne, blaa, gule, kort alle Regnbuens Farver. — Vi lod en af vore Daaser opvarme i kogende Vand, bad om rent kogt Vand, hvori vi kom noget af Liebig's Kjødeextrakt, og vor Aftensmad var snart færdig. Der manglede aldrig ved Bordet Folkenes udmærkede nymalkede Mælk. Bondens Kone, en lille kvik og godmodig ældre Kvinde, kom hvert Øjeblik ind til os for at se; om der nu virkelig ikke manglede noget. Hvor hjærtensgode disse Folk vare! Og naar man tænker paa, at de gjør alt det uden at regne paa det mindste Vederlag.

Efter endt Maaltid gik vi ud til vore tro Dyr. De vare saa trætte, og vi vare saa langt borte fra Reykjavik, at jeg vovede at lade dem gaa denne Nat med frie Forben. De misbrugte da heller ikke min Tillid. Fra den Tid af bandt vi aldrig mere deres Fødder sammen om Natten.

Medens vi vare ude bleve vore Senge satte i Stand. Store gammeldags Træsenge, virkelige Relikvier fra den graa Oldtid. De fire svære Sengestolper vare grovt udskaarne; Træet, som vistnok aldrig var blevet malet, var af den lange Brug blevet spejlglat poleret. Det vil vist endnu kunne holde adskillige Aarhundreder til. — Vi sov denne Nat ligesaa godt som den forrige.

(Forts.)

Hans Tavsens eller den danske Luther.

(Fortsat fra Nr. 46.)

5. Et Smædeskrift oversat.

Det Skrift, som Tavsens (vel i 1532) har udarbejdet, vidner just ikke om større Besindighed, end Reformatoren hidtil havde bevist. Dets Titel lyder: »*Et tilbørligt strengt Svar af Doctor Morten Luther paa det Mandat, som under kejserlig Majestæts Navn udgik nu i dette 1531. Aar efter den almindelige Herrerdag, som blev holden i Augsburg i det Aar tilforn 1530 efter Kristi Fødsel. Hans Tavsens.*»

Kun Indledningen — »En ydmyg tro Formaning til Kong Frederik vor kæreste naadigste Herre om det hellige Evangelii Forfremmelse« — er af Tavsens selv forfattet.

Efter at have gjort Rede for Anledningen til sit Skrift, siger han, at de gode Herrer i Augsburg havde fordømt Luther og hans Lærdom, men »eders Naade har ikke lært at . . . holde nogen Artikel i Troen, uden aleneste efter Guds levende Ord i den h. Skrift. Nu have disse Raadslaaere ikke alle sammen saa megen Vidnesbyrd af Gud om deres Raad og Lærdom, som den mindste Tøddel har paa sig af det hæderlige Vidnesbyrd, hvilket Kristus fik af sin Fader: Dette er min elskelige Søn . . . De gøre intet andet, end indføre os en ny Kristum, det er, hin romerske Pave med hine papistiske Gerninger, hvilke de endnu ophæve over Gud og al ret Gudsdyrkelse, over Jesum Kristum og al sand Hellighed. — Thi lader den almægtige guddommelige Majestæt eder bede og byde, allerkæreste naadige Herre, at E. N. kong. Majestæt bruger sin Vælde og Magt til . . . at Kristi hellige Evangelium maa faa sin tilbørlige fri Fremgang her i E. N. Rige.« — Saa anfører Tavsens nogle Eksempler fra Skriften om Konger, der fremmede Guds Sag og siger derefter:

»Over alt har E. N. kong. Majestæt med saadan Ed og Forpligtelse annammet Danmarks Krone, at E. N. skal og vil afstille og afværge Kætteri og Vildfarelse, hvilket Danmarks Riges Prælater have selv æsket og begæret af eders Naade, endog under det lutherske Navn. Men efterdi de gode Herrer have nu saa begæret, at E. N. skal afstille og straffe Luthers Kætteri og Vildfarelse, da skal ja det være deres Mening, at de have Ank og Nag til det, som er Vildfarelse i sig selv og ere begærendes, at samme Kætteri og Vildfarelse maa blive straffet og aflagt, ihvor hun er.« . . . Naturligvis skal efter Tavsens nu den katholske Lære straffes som Kætteri — en ægte sofistisk Forklaring af Kongens svorne Ed. Han siger det vel med forblommede Ord, at nemlig Lutheranerne skulde nødes til at vige, om deres Uret bliver befunden; men dersom der findes, at Lutheranerne havde Skrift og kristeligt Skel for sig imod de gode Herrer (Prælater), saa skulde disse vige. Og vilde de ikke, saa skulde Kongen besinde, hvad Agt og Ære Gud formedels den evangeliske Lærdom har nu nylig gjort hans Naade med andre Fyrster og Herrer, at de ere blevne Klerkeriet saa vel mægtige, som andre underdanige Indbyggere . . . »Ville nu Herrer og Fyrster blive selv Fyrster, og lade Bisper og Kirkens Tjenere tage vare paa det dem bør, der have de god Ret til . . . Men bliver Verdens Magt . . . misbrugt formedels saadanne selvraadige aandelige Personer, Gud imod og det hellige Evangelium til Forhindring, da skulle Fyrsterne der svare for, Gud vil straffe dem derfor« . . .

Mærkeligt er det, at Tavsens i alle sine Skrifter uden Bevis forudsætter, at Luthers Lære er den h. Skrifts og Guds Lære, og ikke vil anerkende nogen Dommer, det være saa den menige af ham for Lutherdommen vundne Mand.

§ Selve Luthers Skrift bestaar af »Luthers Betiug-

helsæ« og af 11 Afsnit: 1. om Kommunion under een Skikkelse, 2. om Messe, 3. om fri Vilje, 4. om Retfærdiggørelse af Troen, 5. om Præsterente, Præsteægteskab m. m., 6. om Præsters ukyske Levned,*) 7. om hvem der fortrykker og forlægger Guds Ord, 8. om man skal prædike Evangelia efter den h. Skrift og de af Kirken approberede Lærefædre, 9. om Helligdage, Fastedage, Klosterlevned . . . 10. om man ikke skal vedtage nogen Fornylse, som er Kirken anrørendes ved Straf paa Liv og Gods, 11. om Klostrene skal oprettes igjen.

Skriftet, som af Luther er skrevet efter den menige Mands Smag og er fyldt med Skældsord, Gemenheder og Skoser, er ikke nogen nærmere Omtale værd. Megen theologisk Dannelse kunne vi ikke opdage deri, skønt Forfatteren gjør sig stor Umage, ved Vittigheder, Sosismer, Fordrejelser, Anklager, og andre ikke altfor hæderlige Midler at vinde Læseren for sin Sag. Vi ville dog give et Par smaa Prøver paa Stilen.

Om *Paven* siges: »Besynderlig hin Kumpan, hvilken S. Povel kalder Guds Modstander (Guds Statholder skulde jeg sagt) Clemens Pave, hin Hovedskalk.« . .

»Det vil jeg nu lade være sagt imod de haardnakkede Braskere, som altid pladre: Kirken, Kirken, Kirken, og vide dog hverken hvad Kirken eller Kirkens Hellighed er, og fare saa heden, og gøre Kirken saa hellig, at Kristus maa derover blive deres Løgner og hans Ord plat intet gælde.**) Imod saadanne maa vi alt tvært imod og noget prale: Kirke her og Kirke der, Kirken være saa hellig, som hun kan, dog maa Kristus ikke derover blive til en Løgner.«***)

Om *Messen* læses: »Der byder dette hæderlige

---

*) Denne Artikel er saa ubøvisk skreven, at det er bedst ikke at anføre noget deraf.

***) Det have Katholikerne aldrig lært.

****) Rørd., Smaaskr. af H. T. 179. 193.

Mandat, at man skal holde baade Menemessen*) og Søndermessen**) (de ville tale paa hovsk om hin Bænkesmesse og holde hende en Søndermesse, ligesom den hellige Kirke havde to haande Messe eller Sakrament) med Sang, Bønner, Ceremonier, Klæder og Skik, og indføre baade den store og lille Canon . . . . . Der har du altsammen paa én Tid hvad du skal gjøre og lade, uden det, at her ikke staar hos, hvad den hellige Kardinal Campegius svor Kejseren, og sagde om hin Bænkesmesse, at han vilde før lade sig hugge i Stykker, førend han vilde lade fare den Messe.« . . . »Da kan du vel tænke, at begge Canones, Hagler og Kalke, Platter og Munkekapper, Hylen og Vraal skulle jo blive fundne i det h. Evangelio; item at sælge Sjælene i Skærsild Messen for 6 Penninge eller Skibsmændene paa Stranden, Købmændene paa Landet, de Syge hjemme i Husene, og at hjælpe hver Mand dermed i allehaande Møde, ogsaa dermed at prampere for Englene og Helgene i Himmerig. Ja summa summarum, at gøre et Lusemarked og Købmandshandel af Messen til at nære og ære Bugen med.« . . .

. . . »Men nu er det aldeles nok bevist, saa at intet *Pavcasen* skal kunne det omstøde, at Messen er Guds Ord.« . . .

Hvor han taler om den *fri Vilje*, giver Luther følgende til bedste: »Ligesom højlærde dybelig vise Kvæg, som ere Søerne, vilde beslutte paa deres Herredag: Vi Søer byde, at ingen skal holde Muskaten for at være et ædelt Krud, men hvad hun er, det vide vi ikke; men somme af os mene, at det er tom Mask, somme at det er Klid, somme at det er Kaalblade, somme at det skal være hin kostelige Bonde Galrej uden Gjærderne.

---

*) Dermed forstaas vel den offentlige Messe for hele Menigheden (som f. E. Højmessen).

**)): den stille Messe.

Ligesaa viseligen handle og nu de højlærde ærsomme Søer i Augsborg.« . . .

Om *Retfærdiggørelse af Troen* alene: »Efterdi jeg ser, at Djævelen formedels sine Svineprædikere vil jo torhaane denne ypperste Artikel . . ., da siger Doctor Martinus Luther, vor Herres Jesu Kristi uværdige Evangelist saa, at denne Artikel (Troen alene foruden alle Gerninger gør Mennesket retfærdigt for Gud) skal baa- de den romerske Kejser lade staa og blive, ogsaa den tyrkiske Kejser, den tartariske Kejser, og Kejseren af Persien, Paven med alle Kardinaler, Bisper, Præster, Munke, Nonner, Konger, Fyrster, Herrer, al Verden, med alle Djævle, og end skulle de faa Helvedes Ild til med oven paa deres Hoved og ingen Tak dertil« . . . .

»Hvilke ere de *Lærefædre*«. spørger han i det 8. Afsnit, »som den menige kristen Kirke saa har approberet? Maa ske det er Dr. Eck, Dr Smed og Dr. Skidenske,*) ellers ved jeg ingen.«

»Sancte Hans Huss har spaaet om mig, der han af sit Fængsel skrev saa til Bøhmen: De maa nu stege en Gaas (thi Huss hedder paa Bøhmisk en Gaas), men om hundrede Aar skulle de høre en Svane synge, den skulle de nødes til at lide.«

»Den kære Gud gøre en Ende paa deres Gudsbespottelse og herliggøre sit Navn, at hans Rige maatte tilkomme og hans Vilje maatte ske, Amen, Amen, og det ugudelige Papisteri maatte falde med alt det-det er tilhængendes neder i Helvedes Afgrund, som S. Hans har forkyndt in Apocalypsi, Amen. Hvo som vil være en Kristen, han sige: Amen.«**)

Af de interessante Øgenavne, som han hædrer Katholikerne med, fremhæve vi følgende:

*) Paa Tysk „Rotzlöffel“, hvormed han vel mener Joannes Rofensis, den salige Biskop John Fisher, halshugget i England for den katholske Tro 22. Juni 1535.

**) Smaask. 216. 222. 235—6.

»Blinde Ledere og Sofister, Vislinge og Forhaanere, fortvivlede Skalke og vanartige Træringe, Paveasener, Gudsbespottere og ledige, grove, papistige Asener, saadant galent Kvæg, skidne Søer, deres Svinekirke, Guds Ords Forlæggere og Fortrykkere, skændelige Papister og løgnagtige Munde, løsagtige og letfærdige Løgnere, fortvivlede og forstokkede Guds Fjender, store grove Daarer, ubesindige Gække.«

Det bedste ved dette Tavsens Skrift var, at det dengang ikke udkom i Trykken, sandsynligvis, fordi Frederik I. døde 10. April 1533 førend Arbejdet var færdigt til Trykken. Den danske Literatur har derved ikke tabt meget; blandt andet er der, som Rørdam siger, løbet adskillige Tyskagtigheder ind med i Oversættelsen, som ikke kunne være til Baade for Sprogets Renhed.

(Forts.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Østerrig. Det kristelig-socialt Parti har for nylig under Fyrst Aloys von Liechtensteins og Dr. Luegers Ledelse afholdt i Wien et Generalmøde for Katholikerne i Nedre-Østerrig. Det var overordentlig talrigt besøgt, og ikke blot Episkopatet og Gejstligheden, men ogsaa mange Deputerede og andre fremragende Lægmænd glimrede ved deres Nærværelse. Kardinal-Ærkebiskop Gruscha meddelte Mødets Medlemmer den pavelige Velsignelse og fremhævede i en glimrende Tale den store Betydning, som dette første Møde for Nedre-Østerrigs Katholiker havde, hvis Raadslagninger den h. Fader fulgte med levende Interesse. De forskjellige Resolutioner bleve vedtagne enstemmigt; de omhandle Pressen, Foreningsvæsenet, sociale Spørgsmaal, det romerske Spørgsmaal o. s. v. og ere affattede i den samme

ægte katholske Aand, hvori de tyske Katholikers Generalmøder pleje at affatte dem. Telegrammer afsendtes til Paven og Kejseren og paa Præsidentens Opfordring ogsaa til den katholske Kirkes Forsvarere i Ungarn, til Grev F. Zichy og M. Esterhazy. Over 3000 Deltagere mødte regelmæssigt til Hovedmøderne, saa at Wiens næststørste Sal, Musikforeningens Sal, var fyldt indtil Trængsel.

Ungarn. I de ungarske Katholikers Generalmøde i Stuhlweissenburg i forr. Maaned deltog 15,000 Personer. Der afholdtes samtidig to Møder, i det ene blev der kun forhandlet i det ungarske Sprog og i det andet Møde ogsaa i det tyske Sprog. Paa Præsidentens, Biskop Steiners Opfordring svor de Tilstedeværende Troskab mod Troen, Kirken, Paven, Kongen og Frædrelandet. Fra Ærkehertug Josef indløb et Telegram, som tolkede hans Glæde over Mødet, hvis Forhandlinger vare en Gjenstand for hans Bønner. I Ungarn fører, som bekjendt, det liberale Ministerium Wekerle, understøttet af Fritænkere og Jøder, en hidsig Kamp mod Kirken; det er navnlig Ægteskabets Hellighed, som man paa forskellige Maader søger at underminere ved kirkefjendtlige Lovforslag

Spanien. Ogsaa i Spanien begynde Katholikerne at røre sig. Efter at der i de tre sidste Aar har været afholdt Generalmøde i Madrid, Saragossa og Sevilla, have de spanske Katholiker i Aar holdt Generalmøde i Tarragona. Mødets Aabning blev allerede om Morgenens bebudet ved Artilleri-Salver og Fanfarer; Gaderne vare smykkede med Guirlander og Skibene i Havnen flagede. Kardinal-Ærkebiskoppen af Sevilla, Sanz y Forés, fejrede Pontifikalmessen, som ogsaa overværedes af Guvernøren og hele Byraadet. En Mængde vigtige kirkelige og sociale Spørgsmaal bleve drøftede paa Møderne og forskellige Resolutioner vedtagne, navnlig angaaende det romerske Spørgsmaal og Arbejderspørgs-

maalene. Ved Slutningsmødet vare 22 Biskopper og 8000 Gejstlige og Lægmand tilstede.

Italien. Den 10. December fejres *et højtideligt Jubilæum i Loreto*, idet 600 Aar ere henrundne, siden det lille, beskedne Hus i Nazareth, hvor den hellige Familie boede, ifølge guddommelig Raadslutning blev overført til Italien, for at beskytte denne store Helligdom mod de Vantroes Profanation. I disse 600 Aar har dette Hus, over hvilket der er bygget en prægtig Kirke og som har givet Navn til det saak. »Lauretanske Litani«, været en inderlig elsket Gjenstand for hele den katholske Kristenheds Opbyggelse og Ærbødighed og et underfuldt Bønnens og Bønhørelsens Sted.

Fredericia. Præsterne i Jylland og Fyen, skrives der til os fra Fredericia, have paa en af deres sidste private Sammenkomster drøftet Midler til at bringe de forkjellige Elementer i Menigheden i nærmere Berøring med hverandre og til den Ende besluttet at gjøre Forsøg med Foredrag og paafølgende Musik eller anden Underholdning. Den første Prøve blev gjort den 25. November i Fredericia, og kan kun opmuntre til at gaa videre i samme Spor. Byens bedste Sal var lejet, og i den samledes vel halvanden Hundrede Mennesker for at nyde godt af Hr. Observator *Pechüles* Foredrag om Planeten Mars og af den derværende Regimentsmusiks Præstationer. For begge Dele vare alle Tilstedeværende hjærtelig taknemlige. Observatorens Foredrag var overordentlig interessant og klart, saa vitterlig selv Folk uden Forkundskaber have haft Udbytte deraf. Og Fredericias Regimentsmusik er det overflødigt at rose. Blot for at fremhæve det Bedste, nævne vi særlig Dirigentens Solo for Violin, men Hr. Larsen var ogsaa noget nær Virtuos paa sit Instrument. Stemningen var hele Tiden den bedste, og Gemytligheden naaede al ønskelig Højde, da et af Menighedens Medlemmer udviklede sande Talenter som komisk Sanger og Oplæser. Al-

vorligen vokal Assistance ydedes velvilligst af en Gjæst fra Fyen og modtoges med Taknemlighed.

Frederiksberg. Den lille *Syforening* i Rosenkranskirkens Sogn paa Frederiksberg har efter endt Ferie gjenoptaget sin Gjerning den 8. November hos en af Menighedens Damer paa Carit Etlars Vej Nr. 2. At dens faa Medlemmer i al Stilhed have arbejdet med Flid og Iver for de Fattige i Aarets første Halvdel, fremgaar af følgende Fortegnelse over de Gjenstande, som ere blevne færdige og uddelte i Foreningen: 37 Chemiser, 26 Par Benklæder, 3 Skjorter, 5 Klokke, 14 Par Strømper, 3 Kjoler, 16 Forklæder, 11 Skjorter, 12 Bluser, 2 Par Drengbenklæder, 1 Sengetæppe og et lille Udstyr til et spædt Barn. Redaktionen ønsker Foreningens flittige Medlemmer til Lykke med det smukke Resultat og imødeser en ny og endnu længere Liste over deres Virksomhed, naar Foraarsolen atter sender sine gyldne Straaler hen over Jorden.

Til Ugebladets Læsere.

Undertegnede agte ligesom i de foregaaende Aar at foranstalte i Anledning af Julen en **Uddeling af Fødevarer** til de Fattige i St. Ansgars Kirkes Sogn, hvortil ogsaa Nørrebro hører. Vi henvende os derfor til Menighedsmedlemmernes Godgjørenhed med tillidsfuld Bøn om Bidrag i nævnte Øjemed.

Kjøbenhavn, i December 1894.

Lehnsbaronesse Stampe.

Fru M. Larsen,
Vingaardsstræde 10, St.

Fru A. Osterhammel,
Nørrefarimagsgade 53, 2. S.

Frøken S. Maribo.

Undertegnede Damer af Rosenkranskirkens Sogn agte i Aar for første Gang i Anledning af Julen at foranstalte en **Uddeling af Fødevarer til de Fattige** i Sognet. Vi bede Medlemmerne af Rosenkranskirkens Sogn efter Evne at yde deres Skærv til ovennævnte Øjemed.

Frederiksberg, i December 1894.

B^{de} A. de Beaulieu,
Engtoftevej Nr. 3.

Frk. S. de Castonier,
Carit Etlarsvej Nr. 2.

Fru Th. Hoffmann,
St. Hans Minde, Valby.

Frk. M. Muus,
Carl Bernhardsvej Nr. 2.

Højærv. Hr. Pastor Slump er beredt til at modtage Gaver.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 9. December. 2. Søndag i Advent. **Marias ubesmittede Undfangelse.** — 10. **M.** Loretto-Fest. — 11. **Ti.** Damasus, Pave og Bekj. — 12. **O.** (Fastedag) Vicelin, Biskop og Bekjender. — 13. **To.** Lucia, Jomfru og Mart. — 14. **F.** (Fastedag) Oktavdag. — 15. **L.** Oktav af den ubesmittede Undfangelse.

Søndag den 16. December. 3. Søndag i Advent.

Den levende Rosenkrans (1. Afd.) Søndag den 9. Dec. Kl. c. 11 $\frac{1}{2}$ Møde med Exhortation paa Toldbodvejen 14.

Rosenkranskirken. I Adventstiden holdes hver Søndag Eftermiddag Kl. 5 Prædiken af højærv. Hr. Pastor, Rektor Lohmann fra Ordrup.

Mødreforeningen. Det sædvanlige Tirsdagsmøde bortfalder i denne Maaned; istedetfor holdes Søndag den 9. Dec. (Den ubesmittede Undfangelses Fest) et **Festmøde** med Prædiken Kl. 3 Efterm. i St. Josefssøstrenes Huskapel paa Toldbodvejen. Alle Menighedens Mødre indbydes til dette Møde.

Mariakongregationen for Mænd fejrer sin aarlige **Tifularfest** Søndag den 9. December med Fælleskommunion Kl. 8 $\frac{1}{2}$ i Jesu Hjertes Kapel (Stenosgade).

Vincentskonferensernes Generalmøde finder Sted Søndag den 9. Dec. Kl. c. 11 $\frac{1}{2}$ efter Højmessén i St. Ansgars Kirke. Til Mødet, som afholdes i Bredgade 67, 2den Sal o. G., indbydes samtlige aktive og passive bidragydende **Medlemmer.**

Lokalbestyrelsen.

Det bringes herved til St. Ansgars Menigheds Kundskab, at de i forrige Maaned foretagne Forstander- og Suppleantvalg ere blevne stadfæstede af den højærværdigste Biskop.

Kjøbenhavn, i Dec. 1894.

J. Braun, Sognepræst.

Unio, Søndag den 9. Dec. Kl. 9 holdes Foredrag af Hr. Lærer F. M. Jensen om „Kneipp-Kur“.

St. Josefs Gilde. Alm. Møde for alle Brødre Mandag den 10. Dec. Kl. 8 $\frac{1}{2}$ Aften i Lokalet Bredgade 67, 2den Sal o. G.

Elegant og proper **Kjolesyning** udføres hurtig og billig. Klerkegade 11, 2. Sal. D. Norlin.

Edel Petersen,

Etablissement for Kjolesyning,
Østergade 41. 3. Sal.

Literatur. Udkommen er og faas i Kommission hos Andr. Fred. Høst & Søns kgl. Hofboghandel, Gothersgade 49:

P. Scupoli: Den aandelige Kamp. 1 Kr. 25 Øre.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Toogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 50.

Søndagen den 16. December.

1894.

Indhold: Gustav Adolf af Sverige. Rejseerindringer fra Island. Efterretninger: Kjøbenhavn. — Bekjendtgjørelser.

Gustav Adolf af Sverige.

—o—

Den 9. December vare 300 Aar henrundne siden den svenske Konge *Gustav Adolfs* Fødsel. Medens den upartiske Historieforskning allerede for længe siden har brudt Staven over denne »Protestantismens Gideon«, er hans Minde dog med Jubel bleven fejret indenfor Lutherdommens Lejr, ikke blot i hans eget Land, Sverige, men ogsaa i Tyskland og andetsteds. At Svenskerne fejre hans Minde, kan man forstaa, da han jo efter Evne og Kræfter har søgt at udvide sit Lands Grænser; men at Tyskerne deltage i Festlighederne er mindre forstaaeligt, da der næppe er nogen fremmed Hersker, som har mishandlet Tyskland mere, end netop Gustav Adolf.

Man har blandt Lutheranerne stedse søgt at fremstille Kongen som en uegennyttig og from Helt og Martyr i det lutherske Evangeliums Tjeneste; men denne Paastand har ingen Værd mere i den nyere og upar-

tiske Historiegranskning; thi selv om man ikke vil anse den Religjøsitet, han gjerne lagde for Dagen, ene og alene for Hykleri, var den dog fortrinsvis en Kaabe, hvormed han skjulte sine politiske Planer. Alle, som hige efter Erobringer, føre til deres Forsvar højtravende Ord i Munden, som til enhver Tid gjøre et dybt Indtryk paa Mængden. Men disse Ord lyde forskjelligt under de forskjellige Forhold. Enhver, som vilde fremkalde Revolutioner og gjøre Erobringer i det 16. og 17. Aarhundrede, brugte Religionen som Maske og misbrugte Folkets endnu levende og let antændelige religiøse Sindelag; i det 18. Aarhundrede erobrede man »for at opretholde den politiske Ligevægt«, under den franske Revolution i »Frihedens og Lighedens« Navn, for at beskytte »de ukrænkelige Menneskerettigheder«, og i vore Dage fører man Erobringskrige paa Grundlag af »Nationalitets-Ideen«.

Danmark, Rusland, Polen, Brandenburg og Preussen havde allerede maattet lide under Gustav Adolfs Krigslyster, endskjønt der her ikke kunde være Tale om en »Fare for Evangeliet«, d. v. s. Lutherdommen, men kun om en Udvidelse af den svenske Magt. I Tysklands Erobring, saavidt det lod sig gjøre, i alt Fald i Erobringen af Pommern og Østersøens Kyster, bestod den svenske Konges »evangeliske Mission«, og derfor erklærede ogsaa Oxenstierna i 1644 overfor Rigets Raad i Stockholm: »Pommern og Østersøens Kyst ere ligesom en Bastion for Sveriges Krone og heri bestaar vor Sikkerhed mod Kejseren, og *dette var den fornemste Grund til, at Hs. salige Majestæt greb til Vaabnene.*« Hans Yndlingstanke var at skaffe sit Rige Overherredømmet over alle de nordiske Lande, og denne Tanke drev ham fra en Valplads til den anden. Gustav Adolfs Krige vare i første Linie politiske Erobringskrige, selv om man ikke kan nægte, at han ogsaa ved Siden af havde religiøse Formaal for Øje. Ligesom Religionen

tjente ham som et Middel til at erobre, saaledes havde han ogsaa i Sinde at benytte sine Erobringer til Udbredelsen af den lutherske Trosbekjendelse, men kun for at beholde dem.

Kun med Møje var det lykkedes Kongen at opnaa sine Ministres og Stændernes Samtykke til en Krig med Tyskland. Sverige havde megen Gjæld og ingen Penge, fra Bonden indtil Rigsraadet nærede alle Samfundsklasser Modvillie mod en ny Krig. Kongen maatte først overtale Alle. Først fremstillede han Krigen for dem fra et politisk Standpunkt som en Angrebskrig mod Kejseren, der skulde hindre en Forsvarskrig, som nødvendigvis ellers maatte komme senere. Saa talte han ogsaa om Krigens religiøse Side; han sagde, de undertrykte Protestanter udstrakte deres Hænder imod ham og bade om Hjælp. Men dette Sidste var en bevidst Usandhed; thi Ingen havde kaldt ham til Tyskland, tværtimod havde Hertug Bogislav af Pommern indtrængende anmodet ham om at blive hjemme. Uden Krigserklæring landede den svenske Konge St. Hansdag i Aaret 1630 med 13,000 Mand paa Øen Usedom. I sit Opraab angiver han som Grund til sin krigerske Optræden alene, at han vil beskytte sig selv og den almindelige Frihed. Frederik II. af Preussen betegner dette Opraab som »et Mesterværk af kongelig Sofistik«, d. v. s. Fordrejelseskunst. Om Religionen, om Protestantismens *Befriclse*, som man senere har paadigtet ham, siger han selv intet. Han lod endog den Paastand, at han førte en Religionskrig, gjendrive i et Skrift af en tjenstvillig Professor og erklære for en »østerrigsk Løgn«. Dette skete imidlertid kun af Hensyn til de katholske Stater og Nationer, navnlig af Hensyn til Frankrig, som betalte ham. Han anførte kun politiske Grunde for sin Krig, og disse Grunde kalder Frederik II. *frivole* og spørger: »Er det Ret, at vie Menneskeslægten til Blodsudgydelse for saadanne Ting, som Gustav Adolf her anførte, *for at til-*

fredsstille et eneste Menneskes Ærgjærrighed og Lune? « Af Ingen blev han kaldet, og af Ingen blev han understøttet. Ingen blandt de protestantiske Fyrster, naar undtages den fordrevne Administrator af Magdeburg, Markgreve Vilhelm af Brandenburg, og de mecklenborgske Hertuger, vilde have med ham at gjøre. Dels frygtede de for Kejseren, dels stode de ikke paa den Fremmede, thi Ingen var saa taabelig at tro, at Gustav Adolf kom til Tyskland alene for Mecklenborgernes Skyld eller for at beskytte Lutherdommen. Da han saa stod i Tyskland, maatte han først med Vold tvinge sine lutherske Trosfæller til at tage imod ham og gjøre fælles Sag med ham. Vaabnene vare de afgjørende; men skjønt hans Vaaben vare sejrige, befandt Gustav Adolf sig dog i den yderste Nød og tænkte henimod Slutningen af Aaret 1630 paa at vende tilbage til Sverige.

Men saa traadte Frankrig hjælpende til. Richelieu ydede Svenskerne de fornødne Pengemidler til en Fortsættelse af Krigen i Tyskland; ifølge Kontrakt, som skulde gjælde indtil den 1. Maj 1636, betalte Frankrig til den svenske Konge 300,000 Francs for hans nuværende Rustninger og fremdeles hvert Aar en Million Francs. Til Gjengjæld skulde han stille 30,000 Fodtropher og 4000 Ryttere mod Kejseren. Om en Beskyttelse af den protestantiske Religion er der heller ikke Tale her; tværtimod forpligter Gustav Adolf sig overfor Frankrig til, ikke at forandre Noget i Udøvelsen af den katholske Religion paa alle de Steder, han maatte erobre. Idet Gustav Adolf gik ind paa en saadan Betingelse, viste han, at han ogsaa selv ansaa sit Foretagende som et politisk, og gav derved selv Afkald paa den Ære, at være en religiøs Forkæmper for Lutherdommen.

Hurtig drog han som Sejrherr gennem en stor Del af Tyskland, understøttet af franske og hollandske Penge og forstærket af engelske Hjælpetropper, erob-

rede og plyndrede det protestantiske Frankfurt ved Oder og vilde saa bevæge sin Svoger Georg Vilhelm, Kurfyrste af Brandenburg, til et Forbund. I Juni 1631 gik han til Berlin, plantede sine Kanoner foran Slottet og truede med at udplyndre Byen. Kurfyrsten bøjede sig for Overmagten og overgav sine Fæstninger til Svenskerne. »Havde Georg Vilhelm«, sagde Gustav Adolf senere i Nürnberg, »ikke været hans Svoger, vilde han have jaget ham fra Land og Folk, saa at han havde maattet gaa bort med en Tiggerstav i Haanden«.

Ved Breitenfeld slog han den kejserlige Hær under Tilly. Nu begyndte der for Mellem- og Sydtyskland, som ogsaa havde lidt en Del i de foregaaende tolv Krigsaar, en skrækkelig Tid, den saakaldte »Svensketid«, som endnu den Dag i Dag i Folkemunde anses for en Tid, der rummer i sig al mulig Nød og Elendighed. Hans Soldater skaanede hverken Katholiker eller Protestanter; Borgerne bleve myrdede, Kvinderne skændede, Kirker og Klostre udplyndrede; hvad 8 Aarhundreders Fromhed havde samlet til Guds Ære, blev delt imellem den svenske Konge og hans Soldater, og utallige Skatte paa Kunstens og Videnskabens Omraade gik til Grunde. Men ikke destomindre forsikrede Gustav Adolf med en Dristighed uden Lige Tyskerne om, at han ikke havde faaet saa meget ud af Tyskland, at »han dermed kunde lade sig sy et Par Benklæder« eller bygge »en Svinesti«. Borgere og Bønder bevarede baade i de lutheriske og katholske Egne Mindet om de Svenskes Plyndringer og Mordbrænden, og endnu halvandet Aarhundrede efter at Svenskerne vare dragne bort holdt man i det protestantiske Sachsen særegne Takkefester for deres Bortgang. Navnlig bevarede man et frygteligt Minde om den saakaldte »Svenskedrik«. De svenske Soldater hældte nemlig flydende Gødning i Halsen paa deres Ofre, naar disse ikke vilde udlevere deres sidste Ejendele til dem. Naar de Ulykkelige Legemer saa vare

blevne forfærdelig oppustede, lagde de Brædder over dem og dansede saalænge omkring paa dem, indtil Ofrene udaandede under deres grusomme Forfølgeres Dans. Og denne »Svenskedrik« blev allerede brugt under Gustav Adolf, thi i Mainz frygtede man for den allerede i Aaret 1632.

At Svenskerne under den 30aarige Krig i Tyskland ingenlunde bleve ansete af Protestanterne som deres Frelser og Velgjørere fremgaar af de forskjellige Takkeprædikener, i hvilke de lutherske Prædikanter i hine Dage takkede Gud, fordi han havde befriet Landet for de svenske Gjæster.

Hofprædikanten Christof Laurentius i Halberstadt, som i 1631 holdt en glødende Takkeprædiken i Anledning af Gustav Adolfs Sejr ved Breitenfeld, holder i 1641 en ligesaa glødende Takkeprædiken i Anledning af den svenske Besætnings Bortgang fra Byen Gørlitz, efter at den i halvandet Aar havde opholdt sig der i Byen. I denne Prædiken opruller han ikke blot et Billede af alle Rædslerne, som vare forbundne med Belejringen, men ogsaa af de Trængsler, som de foregivne Venners og Befrieres Indkvartering bragte med sig. En lignende Tale holdt den lutherske Superintendent Balduin i 1641 i Zwickau, da »den almægtige Gud havde bønhørt Borgernes Bønner og allernaadigst jaget de svenske Soldater bort«. »De ere de sande Udsugere«, siger han, »som forstode at hente Pengene frem; Hejrer, som skrege: »Bring hid, bring hid!« og ikke vare til at mætte. Selv om vi havde været i Stand til at fylde Stadsgraven med Guld og Penge, vilde vore Plageaander ikke have været tilfredse; og meget kunde vi fortælle om alle de Voldsgjerninger og Krænkelser, som ellers forefaldt. Saa være da Gud Fader, Søn og Helligaand takkede hjerteligt af os Alle, fordi han har styrtet vore Bødler og knækket deres Mod; Gud være

lovet, at han har givet dem en Ring i Næsen og et Bidsel i Munden!«

Den mecklenborgske Prædikant Springborn siger 1640 i en Prædiken i Bremen: »Ingen Tyrk og Tartar har røvet, myrdet og brændt mere blandt Kristne, end disse evangeliske Krigere blandt deres Trosfæller. Maa ikke Lynet ramme disse Kirkeskændere og Røvere og berøve dem al Lykke! Ja, de ere Skyld i, at al Velsignelse, Fremgang og Sejr undrages den evangeliske Hær. Djævelen ser det og glæder sig; Helvedet ser det og snapper efter dem, griber dem i Mord og Rov. Giver Agt, I Kirkerøvere og Mordere! Gjøre I her med Eders Lænker og Baand, Torturer og Pinebænke, Skænden og Brænden og svenske Drikke Borgerne til Dødens Børn, saa blive I selv Dødens Børn i Helvedes glødende Fængsel, og blive der bundne, hængte, brændte, pinte i al Evighed.«

En anden luthersk Prædikant, Dietrich i Ulm, siger i en Prædiken i Aaret 1633: »Man slaas mere om Gods og Penge, Bytte og Rov, Land og Folk, altsaa mere om *Region*, end om den evangeliske *Religion*. De blive Dag for Dag værre, saa de behandle *Vennerne* langt fjendtligere end Fjenderne. De tage, røve, stjæle og plyndre Alt, hvad vi have, slaa, pine og bortjage os, eller kvæle og hænge os, Kvinder og Børn skænde de, Hus og Hjem ødelægge og brænde de, ja de ere værre end Tyrkerne, Tartarerne og selve Djævlene.«

Med Sejren ved Breitenfeld aabnede der sig for Gustav Adolf nye Udsigter til at blive Herre i Tyskland, og i samme Grad hans Held voxede, udvidede sig ogsaa hans Plan. I Begyndelsen vilde han maaske blot erobre en Del af Østersøens Kyster og ved Herredømmet over Danmark, Norge og Østersøprovindserne skabe sig et skandinavisk Kejserdømme; men senere gik hans Plan ud paa at blive Kejser i Tyskland, hvad han uforbeholdent meddelte til nogle Patriciere i Nürn-

berg. Men paa alle hans storartede Planer og Foretagender gjorde, som bekjendt, Slaget ved Lützen en brat Ende, og ikke blot Tyskland, men ogsaa Danmark og Norge blev befriet for en ærgjærrig og snedig Fjende.

Ved Sejren ved Breitenfeld er Gustav Adolf bleven den tyske Protestantismes Frelser i den Forstand, at han har lagt Grunden til den Magtstilling, som den vestfalske Fred senere indrømmede Protestantismen; men i religiøs Forstand har han derfor dog ingenlunde været den tyske Protestantismes frelsende Engel, lige saa lidt som han kan siges at have været et Mønster paa en god og from Kristen i Henseende til personlig Sædelighed. Higen efter Erobringer og Krigshæder førte ham over Østersøen og bragte ham Døden paa Valpladsen; en som Paaskud maatte Religionen, Evangeliets Forsvar tjene, for at undskylde de Strømme af Blod, som den Gang flød.

Rejseerindringer fra Island.

—o—

(Fortsat.)

31. Juli, Tirsdag (st. Ignatius de Loyola).

Om Morgenen vækkedes vi som altid med Kaffe og Kager. Før Afrejsen viste Bonden os med en vis Stolthed omkring paa sin Gaard. Mangt og meget havde han allerede udbedret og bygget. — Hele Stedet var overordentlig fredeligt og kønt. Omgivelserne ligefrem glimrende: De mægtige Bjerge paa den ene Side, paa den anden Thingvalla med alle dens Vidundere: Thingmarkerne, Søen, Øxaraaen, Almanakløften med sit brusende Vandfald. Man maa indrømme, at de Gamle forstode at vælge et passende Sted for deres Thing.

Thingvallasøen, ligesom næsten alle islandske Søer

og Floder, vrimler af Foreller. Denne dejlige Ret manglede da ogsaa kun sjældnen ved vore Maaltider. En Læge, som en Tid rejste med os, var i den Grad indtagen i dem, at han kaldte dem »de guddommelige Foreller«. — Paa et andet Sted, Gaarden Grimstinga, fortalte Husmoderen os, at Dagen før vor Ankomst havde hendes Folk med et Net fanget henimod 8 Hundrede Stykker i en lille Sø oppe paa Bjærget, og da de saa et Par Timer senere kom med Hestene for at bringe det rige Bytte hjem, kastede de endnu engang Nettet og fik 90 i Tilgift.

Førend vi stege til Hest, uddelte Frederik nogle smaa Foræringer til Børnene, som altid takkede paa deres pæne og ejendommelige Maade. Jeg paa min Side vilde betale, men kunde næppe faa Bonden til at modtage noget. Han tilbød endog at følge med os et Par Timer af Frygt for, at vi skulde tage Fejl af Vejen. Men da vi let kunde undvære denne Hjælp, modtog vi ikke hans Tilbud. Vi sagde Farvel til de kære, gode Folk og takkede dem for deres Gjæstfrihed. Derpaa rede vi bort.

En lille kraftig Hund løb foran os i fulde to Timer som for at vise os Vejen. Havde vi været overtroiske kunde vi let være faldne paa den Tanke, at den havde Menneskeforstand, thi hver Gang Vejene skiltes ad, løb den altid hen ad den rigtige og gøede af alle Kræfter indtil vi kom.

Vi vilde den Dag forsøge at naa Geysir, men det skulde ikke lykkes os. Vejret var overordentlig smukt. Ingen Vind, ingen Skyer. Den lyse, klare Sol skinnede i al sin Skjønhed. Vejen førte igjennem nogle meget smukke og frodige Landstrækninger. Tusinder af fede Merinosfaar dækkede de grønne Høje og Marker. De levede inde i Landet hele Sommeren i den fuldstændigste Frihed. Ingen passer dem eller ser efter dem. Det eneste, der gjøres, er at jage dem op i Bjær-

gene igjen, naar de nærme sig Gaardene altfor meget. Faarene ere Islands Hovedindtægtskilde. Der lever saaledes om Sommeren inde i Landets ubeboede Dele over en halv Million Faar. Overalt saa vi dem paa vor Rejse, nede i de dybe Dale, paa Marker og Enge, oppe mellem de høje Klipper, paa Bjærgenes højeste Toppe, saalangt Øjet kunde naa, ja selv ved Siden af den evige Sne. Deres runde, fyldige Krop viser, at de ikke mangle Føde. I Modsætning til danske Faar bære de alle Horn. Et Faar uden Horn er en stor Undtagelse.

Efter Kl. 12 begyndte den brændende Varme at blive rigtig ubehagelig for os og vore Heste. De gode Dyr vare bedækkede med Sved, dog altid villige til at løbe fremad. Hvor glade bleve de ikke, naar der kom en Bæk eller en Aa at vade over, de standsede sædvanlig i Midten og drak af Hjærtenslyst. Vi selv maatte endelig tage det ene Klædningsstykke af efter det andet, indtil vi Begge saa ud som Mexikanere. Over- og Underfrakker, Halsklæder og Veste laa sammemrullede paa vor Baggagehest. Vi tænkte, at vi skulde faa ondt af den utaalelige Varme. Der var uden Tvivl over 30 Grader. Dertil kom en anden Plage. Thingvallasøen er ikke blot rig paa Foreller, den underholder ogsaa utallige Myg. Den udsender disse plagende Sværme i Miles Omkreds. Vi bleve tilsidst nødte til at binde Torklæder om vore Hoveder, kun Øjne og Næse vare frie, dem maatte vi beskytte med vore Arme. — Vi mødte her en lille Karavane; Folkene vare omtrent i samme Kostume som vi, om Hovedet akkurat den samme Indretning, som vi tænkte først at have opfundet. De smaa Dyr vare vist Skyld i, at vi ikke som sædvanlig gjorde nærmere Bekjendtskab med de Rejsende; vi nøjedes med at hilse paa hverandre med et »Sælir verid pèr!« og saa red man videre.

Omgivelserne vare paa visse Steder henrivende: Jokler og vældige stejle Bjerge rundt omkring. Man

kan umuligt trættes af alle disse altid skiftende Udsigter. Hver Dag bringer noget nyt. Nye Jøkler og Bjærge, nye Søer og Floder, nye Dale og Marker. Ikke blot de vilde Lava- og Ismarker, men ogsaa en Mængde lysegrønne Strækninger og frodige yndige Dale. Jeg tror, man kunde blive ved i Maaneder uden at blive træt af disse kraftige Naturskjønheder, som ere saa forskellige fra alt, hvad man er vandt til. De, som kun have rejst nogle faa Dage ind i Landet, kunde let komme paa den Tanke, at alt det øvrige maa ligne det, som de selv have set, men det er ikke Tilfældet. Landet er saa rigt paa de mest overraskende Afvexlinger, at den Rejsendes Interesse aldrig svækkes. Dette gælder naturligtvis kun, naar det er godt Vejr. En af vore Rejsefælder, en dansk Læge fra Kjøbenhavn, som havde rejst gennem Schweiz, Norge og Skotland, sagde om flere af disse henrivende Udsigter, at han aldrig, hverken i Berner-Oberland eller i Jotunheim havde set en saadan Pragt. Jeg traf flere Englændere, som for tredje eller fjerde Gang vare paa Island og som forsikrede, at de vilde komme igjen.

Imidlertid ride vi fremad i den brændende Varme. Næsten hver Bæk, vi passerede, maatte levere noget af dens velmagende, krystalklare Vand ikke blot til vore Heste, men ogsaa til os selv.

Endelig efter sex Timers Ridt fandt vi et rigtigt passende Sted til at udhvile os og holde vort Middagsmaaltid. En taarnhøj Lavablok forsynede os med udmærket Skygge. Vi satte os ned paa det grønne Græs, efterat have befriet vore gode Dyr fra deres Sadler og Bidsler, og styrkede og forfriskede os derefter saa godt, vi kunde. Den sundeste Appetit krydrede vort landlige Maaltid. En god Time udhvilede vi os der. Men saa maatte vi videre. Vi vare næppe halvvejs endnu!

(Forts.)

Zola's Roman „Lourdes“.

—o—

Den bekjendte franske Romanforfatter *Zola* har lidt et forsmædeligt Nederlag i Anledning af sin Roman »Lourdes« eller »Valfartstedet«, hvis danske Oversættelse »Politiken« i Foraaret bragte sine Læsere. Den 22. November mødte i »Cercle de Luxembourg« i Paris en saa stor Mængde fremragende Personligheder, at de store Salsdøre maatte løftes af, for at ca. 1200 Gjæster kunde overvære Forhandlingerne. Formanden for ovennævnte Selskab, Abbé *Foussagrives*, havde nemlig bekjendtgjort, at Dr. *Boissarie*, den bekjendte Læge og Præsident for »Bureauet til Konstatering af vidunderlige Helbredelser i Lourdes«, vilde holde et interessant Foredrag. Salen var dekoreret med de pavelige Farver og paa et Podium stod en Statue af »Vor Frue af Lourdes«. Blandt de Tilstedeværende saas Auditøren ved det pavelige Nuntiat, et Medlem af Senatet, flere Professorer fra »Institut catholique«, mange Studenter, et stort Antal Læger fra Paris og Omegn, en Del Gejstlige og en forhenværende bekjendt Jøde, som var bleven omvendt til Kristendommen under et Besøg i Lourdes.

Bagved Taleren, Dr. *Boissarie*, var i en Halvkreds samlet en Del Personer, som i 1892 og 1893 vare blevne helbredede paa en underfuld Maade i Lourdes. *Zola*s Besøg i Lourdes fandt, som bekjendt, Sted i August 1892. Paa en rolig og besindig Maade skildrede Dr. *Boissarie* Fremgangsmaaden, Romanforfatteren havde betjent sig af i sin sidste Bog. »Vidunderne«, sagde han, »som *Zola* i August 1892 har lært at kjende i vort medicinske Bureau, søger han falskeligt at fremstille som naturlige Tildragelser. Han opholdt sig kun tretten Dage i Lourdes, og hans Besøg i de derværende Kirker, i Grotten, paa Hospitalerne og i Lægebureauet vare utilstrækkelige. »Mit første Blik er det rigtige«, erklærede han med sin sædvanlige Beskedenhed. Da *Zola* første Gang kom ind i Lægebureauet, saa han sig om med et honningsødt Smil; han talte noget om det Overnaturlige og Vandet i Lourdes, gik saavidt at tale om Muligheden af sin Omvendelse, og lod sig stadig titulere som »Docteur des sciences humaines«. Da han forlod os, blev han kun ledsaget af sine Journalister

og Frimurere. Dr. Boissarie omtalte dernæst Zolas let-sindige og infame Dom om den benaadede *Bernadette*, hvem Zola slet og ret fremstiller i sin Roman som en aandssvag og hysterisk Person, endskjønt Lægen, som i otte Aar behandlde hende og tilsidst saa sig nødsaget til at tro paa Rigtigheden af hendes Udsagn, med Lethed kunde være bleven anmodet om Oplysninger.

Saa afholdt Dr. Boissarie et Slags Bureauomøde, i Lighed med dem, som afholdes i Lourdes, og forestillede for sine Tilhørere en Række underfuldt helbredede Personer. Først præsenterede sig en vis *Schwetzer*, hvem den berømte Kliniker *Charcot* havde erklæret for uhelbredelig blind, men ikke destomindre pludselig havde faaet sit Syn tilbage under Processionen med det allerhelligste Sakramente i Lourdes. Man kan forestille sig det Indtryk, Synet af dette Vidne om Guds undergjørende Barmhjærtighed gjorde paa Forsamlingen. Saa kom en Frøken *Lemarchan*, ledsaget af sin Læge. Hendes Ansigt havde tidligere været forfærdelig tilredt af et kræftagtig Udslet; men i Lourdes blev hun pludselig helbredet og fik sit tidligere Udseende tilbage. Zola taler derimod i sin Roman om Ar, der efter Brugen af Lourdes-Vandet havde dannet sig i hendes Ansigt, og tilføjer, at hun havde beholdt en skjæv Mund og maatte slikke Vand som en Hund, naar hun vilde slukke sin Tørst. Da Publikum hørte Zolas løgnagtige Beretning og saa Personen staaende helbredet og pletfri foran sig, udpebe de Romanskriveren. Nu fulgte en vis *Maria Lebranchu*, hvem Zola kalder »Grivotte«. Som Brystsyg i sidste Stadium var hun kommen halv-død til Lourdes, blev der helbredet og præsenterede sig ikke blot for Lægerne, men ogsaa for Zola, som med en Dristighed uden Lige fortæller om hende, at hun var nærved at dø paa Hjemrejsen.

Derefter bleve nogle Personer fremstillede, som vare blevne helbredede senere, blandt disse en Frøken *M. Briffault* fra Mous-Saint-Léger, som i 1893 led af en bulden Hoftebetændelse. Dr. Boissarie har selv refereret om hende til forskjellige Tidsskrifter. Hun blev fuldstændig helbredet i Lourdes, og forgjæves gjorde visse Folk sig den Gang Umage for at fremstille Helbredelsen som en Følge af »Suggestion«. I samme Aar helbrededes ifølge Læge-Attest i Lourdes *E. Lesage* fra

Buequoy for en Svulst i Knæet og Frøken *C. Piquet* fra Soulaire for Kræft i Brystet, — et Onde, for hvilket Lægerne ikke vilde operere hende mere, da de havde opgivet alt Haab. Fremstillingen af disse og andre Personer, der øjensynlig vare blevne helbredte ved et Vidunder, gjorde et dybt Indtryk paa Dr. Boissaries Tilhørere; man lovpriste hendes Forbøn, som med Rette i Litaniet kaldes »De Syges Frelse«, og med Tak tog man Afsked med den navnkundige Læge og den elskværdige Formand, der havde indbudt Lægen til at holde Foredrag. De bleve Begge hilste med høje Bifaldsraab, medens den »urene Romanforfatters« Fremgangsmaade blev tilbørlig tilbagevist, fordi han havde vovet at behandle det verdensberømte Naade- og Valfartsteds Historie med Løgn og Haan. Forøvrigt var det ikke første Gang og bliver næppe sidste Gang, at Zola faar en saadan grundig Tilbagevisning.

Den sande og paa Kjendsgjæringer grundede Beretning om Tildragelserne i Lourdes har Ugebladet, som bekjendt, bragt sine Læsere i Skikkelse af *Lasserre's* berømte Bog »*Vor Frue af Lourdes*«, som ogsaa er udkommen i Boghandelen i Kommission hos Andr. Fred. Høst og Søn.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

— o —

Kjøbenhavn. *Vincentiskonferenserne* afholdt deres fjerde Generalforsamling for iaar Søndagen den 9. December Kl. 11½ i Forsamlingssalen i Bredgade 67. Der var mødt 34 Medlemmer. Den højærværdigste Biskop præsiderede. Efter at der fra hver Konferens var afgivet Beretning om dens Virksomhed, meddelte højærv. Dr. *Hansen* at Hr. Lærer *Ertner* foreslog Oprettelse af en Læsestue, i hvilken særlig mindre Bemidlede kunde nyde godt af Konferensens Bibliothek. Læsestuen skulde være Forsamlingssalen i Bredgade 67, den skulde holdes aaben hver Søndag Aften, og de tre Vincentskonferenser skulde bekoste Lys og Varme, der vel vilde komme paa en Krone per Aften. Det vedtoges at udføre denne smukke Tanke, foreløbig som Prøve og kun for Mænd. Et Forslag om, at de tre Kon-

ferenser skulde i Fællesskab tage 100 Spise-Billetter til St. Peders Gæstehjem, hvorved betydelig Rabat opnaaedes, henvistes til Forhandling paa de tre Konferencers næste Søndagsmøde. Vajsenhusfondets Kasserer Hr. *Theod. Bentzen*, meddelte et smuk Træk paa Offerberedvillighed fra en Bidragydets Side. I Anledning af, at en katholsk Dreng, hvis katholske Fader er død, medens Moderen er Protestant, af Frederiksberg Fattigvæsen tænkes sendt til Holsteinsminde, opfordrede den højærværdigste Biskop St. Mariæ-Konferens indstændig til at gjøre Frederiksberg Fattigvæsen opmærksom paa, at den rette Vej her var at sende Drengen til det katholske Vajsenhus og yde dette Bidrag til Drengens Underhold. Biskoppen formanede sluttelig Brødrene til at holde fast ved deres kristenkjærlige Opgave og formaa de Mange, der endnu holde sig fjerne fra Vincentsforeningen, særlig ogsaa den intelligente Del af Ungdommen, til Tilslutning.

— Den 8. December fandt om Morgenen en smuk og opløftende Højtidelighed Sted i *St. Josefsøstrenes Huskapel* paa Toldbodvejen, idet den højærværdigste Biskop efter den h. Messe indviede og overgav Ordensdragten til 5 nye Postulantinder, medens samtidig 3 Novicer aflagde de evige Løfter og 1 Novice fornyede sine Ordensløfter. Højtideligheden overværedes af flere Slægtninge og Bekjendte af Søstrene.

— Søndag den 9. December fejrede *Mariakongregationen for Mænd* sin aarlige Titularfest. Om Morgenen fandt en talrig Fælleskommunion Sted i Jesu Hjertes Kapel og om Aftenen optoges under Festandagten i St. Ansgars Kirke 4 nye Medlemmer i Kongregationen. I Anledning af Højtideligheden, under hvilken højærv. Pater *Brinkmann* prædikede, og som overværedes af den højærværdigste Biskop, var Kirken fyldt indtil sidste Plads.

Kirkelig Kalønder.

Søndag den 16. December. 3. Søndag i Advent. — 17. M. Ferialdag. — 18. Ti. Forventning af Frelserens Fødsel. — 19. O. (Tampferfastedag) Ferialdag. — 20. To. Ferialdag. — 21. F. (Tampferfastedag) Thomas, Apostel. — 22. L. (Tampferfastedag) Ferialdag.
Søndag den 23. December. 4. Søndag i Advent.

Mariakongregationen for Mænd holder ikke Møde Torsdag den 20. og 27. Dec. og 3. Januar. Næste Møde bliver bekendtgjort her i Bladet i det nye Aar.

Unio. Den paa Vinterprogrammet fastsatte Juleforestilling er bleven udsat, derimod afholdes **Søndagen d. 30. December Kl. 7½ stor Julefest** med Juletræ, Tombola og mange Fornøjelser for Børn og Voxne. Medlemmer og deres Børn have **gratis Entre**. Besøgende (Børn og Voxne) erlægge 1 Kr. Eventuelle Gaver til Juletræet og Tombolaen modtages med Tak af undertegnede Festudvalg.

Alb. Hitzinger.
Sølgade 86.

Herm. Hoffmann.
Kjøbmagergade 48.

Jul. May.
Silkegade 10.

Sct. Josefs Gilde. I Juleugen agter St. Josefs Gilde at foranstalte en lille privat Aften-Underholdning med Juletræ, Tombola, Deklamationer, Sang, Musik etc. etc. til Fordel navnlig for Stiftelsen. Tillige tillader Gildet sig at rette en indtrængende Anmodning til alle Menighedens Medlemmer om at række Gildet en hjælpende Haand i dets Bestræbelser for at støtte de ældre Brødre, event. deres Enker, i Alderdommen. — Idet Sct. Josefs Gilde haaber, at det ikke forgjæves henvender sig til Menigheden, forventes talrigt Besøg til den lille Jule-Festlighed og Modtagelse af ret mange Gaver. Enhver nok saa lille Gave modtages med stor Taknemlighed af enhver af Gildets Bestyrelses-Medlemmer, og af Gildets Præsident, Hs. Højærværdighed Hr. Pastor Braun, Bredgade 64, 3die Sal.

L. A. Olsen, Uhrmager,

12 Borgergade 12,

anbefaler et stort Udvalg af alle Sorter Uhre til billigste Priser. Reparationer udføres samvittighedsfuldt og med Garanti. Ældre Uhre tages i Bytte.

Husk Nr. 12.

Vaskeriet „China“ anbefaler sig med særdeles smuk Vask og Strygning. Tøjet heutes og bringes. Nørrebrogade 46.

Edel Petersen,

Etablissement for Kjølesyning,

Østergade 41. 3. Sal.

En ung, gift Mand søger Arbejde ved hvadsomhelst, f. Ex. Brændselsopbæring, Skopudsning, Byærinder o. s. v. Nørrebrogade 46 St. o. G. tilh. Meyer.

Katholsk Væggekalendar for 1895 er udkommen og faas for 10 Øre hos Dhrr. Gejstlige.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Toogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

N° 51.

Søndagen den 23. December.

1894.

Indhold: Den højhellige Julefest. Det bethlehemitiske Barne-mord. Missionen i Japan. „Den romerske Kirke generer sig ikke“. Pater Fr. Esser's Digte. Rejserindringer fra Island. Efterretninger fra Ind- og Udland: Rusland. Rom. Ungarn. Belgien. London. — Bekjendtgjørelser.

Den højhellige Julefest.

— 0 —

Kirken siger i sine liturgiske Bønner paa denne Fest: »I Dag er vor sande Fred stegen ned fra Himlen, i Dag dryppe Himlene med Honning for hele Verden, i Dag er Forløsningens, Forsoningens og den evige Lyksaligheds Dag oprunden for os. I Dag er Kristus født, i Dag har Frelseren vist sig, i Dag syng Englene paa Jorden og Ærkeenglene fryde sig, i Dag glæde de Retfærdige sig og raabe: »Ære være Gud i det Høje, Alleluja!«

Sandsynligvis er Julefesten endnu ikke bleven fejret i de apostoliske Tider. Den h. Augustinus, som i sit 54. Brev til Januarius nævner Kirkens Hovedfester, omtaler i det mindste ikke denne Fest. Men efter Midten af det fjerde Aarhundrede blev den allerede fejret under Pave Liberius (352—355) og det paa den 25. December. Saaledes berette flere ældre Skrifter: Den h.

Krysostomus i den 31. Homili paa Herrens Fødselsfest; den h. Gregor af Nyssa og den h. Gregor af Nazianz i en Tale paa den nævnte Festdag; den h. Hieronymus i en Fortolkning af Profeten Ezechiel omtale denne Fest.

Om selve Festdagen var man ikke enig i Kirken. I Orienten ansaa man den 6. Januar for Herrens Fødselsdag og fejrede den som saadan under Navn af »Herrens Aabenbarelse«, medens man i Occidenten stedse fejrede den 25. December som Herrens Fødselsdag. Konciliet i Nicæa (325) gjorde en Ende paa denne Meningsforskjel, idet det fastsatte og bestemte, at man baade i Orienten og Occidenten skulde festligholde den 25. December, og tillige i Occidenten fejre den 6. Januar, som nu fik en særegen Betydning og Navn af »Hellig tre Konger«.

Paa den højhellige Julefest er det Skik og Brug at det hellige Messeoffer bliver frembaaret allerede ved Midnat eller meget tidlig om Morgenen, og at enhver Præst paa denne Dag læser tre hellige Messer. Herved sindbilledliggjøres Frelserens tredobbelte Fødsel: den *timelige* af Jomfru Maria, den *aandelige* i de Troendes Hjærter og den *evige* Fødsel af Faderen. Man kalder ogsaa de tre hellige Messer: Englemessen, Hyrdemessen og Højmessen. Ogsaa paa anden Maade kunne disse tre Messers mystiske Betydning forklares. Saaledes minder f. Ex. Messen i Midnatstimen om Profeten Isajas 9, 2: »Folket, som vandrede i Mørket, har set et stort Lys«. Den anden Messe i Morgendæmringen siger: »I Dag skal Lyset straale, som Kristus har bragt os«. Den tredie Messe minder om Tidens Fylde; derfor siger Kirken i den: »Født os er et Barn paa hvis Skuldre Herredømmet hviler«. Først læste Paven tre hellige Messer paa Julefesten; senere efterlignede Biskopperne med Pavens Tilladelse denne Skik og tilsidst blev det forundt alle Kirkens Præster. Forøvrigt ere

Præsterne ikke forpligtede til at frembære det h. Messoffer tre Gange paa Juledagen.

Allerede tidlig trængte Julefestens smukke og ældgamle kirkelige Højtideligholdelse ogsaa ind i de Troendes kristelige Liv. Derom vidne de folkelige Skikke at opstille Julekrybber, at smykke Juletræer med Lys, Frugter og andre skønne Sager, saavel som at uddele Julegaver; og ligesom Kirken ved Adventstiden forbereder til den kirkelige Højtideligholdelse i Gudshuset saaledes vække vi ogsaa selv ved de mangehaande Forberedelser og ved Valget og Tilberedelsen af Gaver den naturlige *Kjærlighed* i vore Hjærter til vore Nærmeste og *Freden* paa Jorden indenfor vor Families Kreds, og paa dette naturlige Grundlag voxer saa desto lettere og sikrere den overnaturlige Kjærlighed til vor Herre og Frelser, den sande Fred og Kristenglæde, den glædelige Julefest, hvor vi med Englene jublende tilraabe det guddommelige Barn i Krybben: »Ære være Gud i det Høje og Fred med de Mennesker paa Jorden, som have en god Villie«.

Et Skaar i den timelige Juleglæde gjør desværre de »daarlige Tider«, hvorom der tales saa meget i de senere Aar. I de større Byer er der megen Fattigdom og Nød, og al vor højt udviklede Kultur er ikke i Stand til at banlyse Arbejdsløshedens bedrøvelige Skikkelse, der som en Spøgelse viser sig alle Vegne. Hvad gavne alle de moderne Opfindelser, naar det stadig aligevel gaar værre og værre med Menneskene, tænker En eller Anden, og han har ikke saa ganske Uret. Mange Opfindelser have i Virkeligheden bidraget meget til, at samle Pengene i faa Hænder og at gjøre de Fattige endnu fattigere, at oprejse de Riges straalende Bygninger ved Siden af de Fattiges faldefærdige Hytter; trods alle Fraser om Fremskridt og Frihed tænke Millioner i Dag med Ængstelse og Bekymring paa den

Dag i Morgen, idet de ikke vide, hvorfra de skulle tage Brødet for at ernære sig og Familie.

Det er en Følge af den moderne Aand, Materialismens Aand, som kun kjender til finansielle Formaal, men ikke til Moralitet og til Pligter mod Andre, og som i sit Hovmod praler af de herlige Resultater af sine Forskninger og mener at være sig selv nok. Rigtignok maa man beundre den menneskelige Aands storartede Opfindelser paa alle Omraader, men derfor har den dog ingenlunde Ret til at være stolt og opblæst og til at fortælle Verden: Jeg er selv Gud, jeg er min egen Skaber, og min Forskning er Menneskenes Forløser, Arbejdet er deres Frelser. Og i Virkelighed, hvor latterlig lille og ubetydelig forekommer os ikke selv det største og højeste Menneske, naar vi betragte ham fra en Ballon 1000 Fod oppe i Luften, ja man behøver kun at bestige »Runde-Taarn« og se ned paa Folk, for at sammenligne deres Mylr og Liv paa Gaden med Myrernes.

Paa samme Maade gaar det ogsaa med den menneskelige Aand, naar man betragter dens Forskninger fra et højere Synspunkt. Hvor ofte hænder det ikke, at den bekjender sin Uvidenhed angaaende Tilværelsens Gaade, Skabningens Formaal og Ende eller giver Svar, som det mindste Barn maa le ad. Og det samme er Tilfældet med dens praktiske Stræben. En ny Frelser forkynder den materialistiske Verden for Menneskeslægtens med det fra Paradiset velbekjendte Løfte: »*Eritis sicut Deus*«, » *I skulle blive som Gud*«. Men hvad er Resultatet? Kamp, Strid, Utilfredshed, Trældom, Elendighed, Jammer og Nød ere Resultaterne, til hvilke den moderne Aand er naaet, og det ene og alene fordi den ikke vilde høre Tale om Fredens Budskab paa Bethlehems Mark, fordi den havde sit eget Evangelium, som lød paa samme Maade, men fik ganske andre Følger.

Vi staa ved Slutningen af et Aar og ogsaa saa

temmelig nær ved Slutningen af et Aarhundrede. Aaret maa ikke gaa til Ende, uden at vi holde en alvorlig Samvittighedsransagelse og prøvet os selv, om vi for vort Vedkommende have svaret til det guddommelige Barns Fredsbudskab; og Aarhundredet vil vanskelig naa sin Afslutning, uden at Menneskeslægten bliver nødsaget til at spørge sig selv, om det kan gaa saaledes videre med det nye Evangelium, hvori Gud ikke kjendes, eller om det bliver nødvendigt at vende tilbage til det gamle Evangelium, hvis Grundlag er: »Elsk Gud over Alt og din Næste som dig selv.« Mørke Tider kunne vi gaa i Møde, men der er ingen Grund til at mistvivle, i den hellige Julenat, om Freden, som blev forkyndt for *alle* Mennesker, og om Glæden som skal vederfares *alle* Folkeslæg; den gamle Gud lever endnu og han vil vedblive at leve, selv om den moderne Tidsaand bortdisputerer ham med nok saa mange lærde Fraser, og ogsaa den gamle Aand, Kristendommens Aand, vil vedblive at leve, om den behøve vi ikke at nære Bekymring, vor Pligt er det kun, at vedligeholde den i os selv og i Familielivet, da ville vi ogsaa hvert Aar fejre den hellige Julefest som en Fest til Ære for Verdens Frelser *Jesus Kristus*, al Naades og sand Lykkes og Velsignelses Ophav og Giver; og i denne Forstand ønsker jeg alle Ugebladets Læsere *en glædelig Jul!*

Det bethlehemitiske Barnemord.

(28. December.)

(Delvis efter Petrus Abelandus: Est in Rama vox audita.)

—o—

Mod Himlen stiger der en Røst
af Angestraab og Klage;
thi Rachel græder uden Trøst:
man hendes Børn vil tage;
hun flænger jamrende sit Bryst,
men faar dem ej tilbage;
Krigsknægtene dem slæber ud
til Døden paa Herodes's Bud.

Afsindig i sit bitre Savn
hun samler deres Lemmer,
og ved sin ømme Moderfavn
hun ængstelig dem gjemmer,
hun kalder dem ved Kjælenavn
og Døden næsten glemmer.
Men alt for snart igjen hun ser,
at Livet blomstrer ikke mer.

Hold inde med din bitre Graad,
du Israels ædle Datter,
aftør din Kind af Taaren vaad,
lad Haabet spire atter,
og bøj dig under Herrens Raad,
selv, naar du ej dem fatter.
Han over Liv og Død er Drot,
og, hvad Han gjør, er altid godt.

Guds Haand kan ramme tungt og haardt,
dog er Hans Tanker milde;
Han tog de Smaabørn tidlig bort
til Naadens rene Kilde;

blev deres Jordeliv end kort,
 det gik dog ej til Spilde:
 al Verdens Liv, som nys var fød,
 Ham frelste de i deres Død.

Og hver, som for Gud Herrens Søn
 maa her paa Jorden bløde,
 faar Himmelliv til evig Løn
 og skal sin Frelser møde,
 at juble med i Sang og Bøn,
 hvor alle Tunger gløde.
 Nu glædes de i Englehjem
 og bære vore Bønner frem.

1012.

Missionen i Japan.

—o—

For nogle Aar siden havde jeg paa en større Rejse den Lykke at kunne opholde mig nogle Maaneder i Japan. Jeg fattede en ganske særlig Forkjærlighed for dette herlige Land og dets elskværdige Beboere. Man maa ikke tro, at Japaneseren er et altid leende, overfladisk Barn, som man sædvanlig skildrer ham for at være. Tværtimod udvikler han ved given Lejlighed en sjælden Viljekraft; han er intelligent, arbejdsom og ædel anlagt af Naturen. Historien af Kristendommens første Forkyndelse i Japan viser dette Folks store Egenskaber særlig smukt under de grusomme Trosfølgelser. Dog ikke blot det 16de og 17de Aarhundrede med deres Skarer af Martyrer vidner om Japanesernes Troesmod; ogsaa den sidste Forfølgelse for nogle og tyve Aar siden har vist, at den gamle Aand endnu ikke er fortrængt fra Japan. Jeg har seiv haft Lejlighed til endnu at se flere af de overlevende Trosbekjendere fra den davæ-

rende Forfølgelse, iblandt andre et gammelt Ægtepar, som endnu bærer Mærkerne af de talrige Svøbeslag, det dengang har maattet taale for sin Troes Skyld. I *Urakami*, den bekjendte Kristenby ved Nagasaki, henedte Missionæren vor Opmærksomhed paa en gammel Mand, og fortalte os, at denne, paa en lignende Maade som hine fyrretyve Martyrer fra Sebaste, var bleven stillet i en tilfrossen Dam, medens hans Bødler stadig havde gjort ham de mest lokkende Tilbud, om han vilde frafalde fra Troen. Men da den modige Kristen vedblev at være standhaftig, lod man ham staa paa Isen, indtil han var Døden nær, trak ham saa ud, for atter, saasnart han nogenlunde var bleven helbredet, at begynde Martren paany, saaledes at det er et Guds Under, at han ikke bukkede under. Vel har han mange Aar været meget syg som Følge af denne Mishandling; men han er dog endnu temmelig rask, af en Olding at være.

Missionslivet i Japan interesserede mig meget levende og det foraarsagede mig en ganske særlig Glæde at overvære Grundlæggelsen af en ny Missionsstation, der ligger langt borte fra alle hidtidige katholske Anstalter. Det var i Byen *Kumamoto* paa Øen *Kiou-Siou*. Den første hellige Messe, som atter er bleven læst der efter flere Aarhundreders Forløb fandt Sted i Spisesalen i et Hotel, der var bleven omdannet til et Kapel, og Erindringen om de Martyrer, der i den samme By havde hørt den sidste Messe, gav Festligheden et særligt opløftende Præg. Det er forstaaeligt, at denne Mission altid ganske særligt har interesseret mig og jeg vil derfor gjerne give et Uddrag af dens Missionærens Beretning, for ved Skildringen af deres Arbejde og deres Vanskeligheder maaske at interessere nogle Læsere for deres Gjerning.

»Min Station ligger i Provindsen *Higo*, der danner det store Distrikt *Kumamoto*, saaledes kaldet efter dets

Hovedstad; den er inddelt i 15 Kredse; af disse staa 14 under min Jurisdiktion. Byen selv har en stærk Fæstning med Garnison. Folket i *Higo* er berømt for sin Energi og sin opvakte Aand; i Almindelighed er det meget venligt stemt ligeoverfor den kristelige Religion, skjønt jeg indtil nu ikke har kunnet finde nogen Erindring mere om den tidligere Religionsforkyndelse hos Folket. Men da dette endnu ikke rigtig ved at skjælnes imellem Katholiker, Protestanter og ikke unerede Grækere, have vi stor Møje med, selv kun i en ringe Grad, at henlede Opmærksomheden paa os. Protestantismen, særlig den amerikanske, med dens talrige Skoler, dens Hær af Prædikanter og dens storartede Pengemidler, har lettere Arbejde, Samfundets højere Klasser staa allerede delvis under dens Indflydelse; desværre bliver Flertallet af disse Omvendte snart kun Vantro, Rationalister og Skeptikere. Jeg har til min Hjælp en ung japanesisk Præst, og vor Virksomhed er forsvindende ligeoverfor vor Opgaves Storhed. Man betænke, at denne Provinds *Higo*, hvad Udstrækning og Sjøletal angaar, er ligesaa stor som flere af Europas Dioceses, at den katholske Kirke her ikke endnu ejer noget, at der maa gjøres og organiseres alt for den. Kumamoto, paa Grund af sin Armee en af Japans vigtigste Stæder, har mindst hundrede Templer, i hvilke Afguder tilbedes.

Vi skulde have flere Katechister, Missionæren er en uundværlig Kraft; men alene kan han næsten intet udrette. Han behøver indfødte Medarbejdere, der ere Lægfolk; jo flere han har, desto hurtigere skrider hans Gjærning, og hans Hovedvirksomhed bestaar i at vaage over dem, at lede dem og at holde dem til Arbejde. Enhver Katechist faar anvist et eget, for det meste udstrakt Distrikt, i hvilket han søger at gjøre Troen bekjendt og nøje underviser dem som ønske at lære vor Religion nærmere at kjende og at antage den, i Sand-

heden og forbereder dem til den h. Daab. Missionæren opholder sig saa i hvert Distrikt nogen Tid, prøver Katechumenerne, og naar han efter deres Kundskaber og deres Livsvandel holder dem værdige til den h. Daab, meddeler han dem dette Sakramente. Er en kristelig Menighed allerede dannet, har Katechisten endvidere at undervise de nye Kristne, at opmuntre dem til en kristelig Livsvandel og at bestyrke dem i den, da Præsten naturligvis kun for en kort Tid kan besøge enhver af sine Menigheder.

Det vilde nu være meget let at finde slige Hjælpere og Medarbejdere; thi, som allerede sagt, vorde Folk ere i Almindelighed opfyldte af Iver og Offervillighed. Man har iagttaget flere, der strax efter at være blevne døbte optraadte som sande Apostle. Men den store Vanskelighed bestaar deri, at man, for at anstille en Katechist, maa ernære ham, og dertil have vi ikke en Øre. Om kun højmodige Sjæle i Europa vidste, hvor meget Godt de med ganske ringe Midler kunde virke i Japan, vilde de sikkert hjælpe os af al Kraft. Enhver aldrig saa lille Almisse kan yde os store Tjenester. Hvad jeg fremfor alt ønskede mig er, at finde velgjørende Personer, som vil paatage sig, alene eller i Fællesskab med andre, at underholde en speciel Katechist. Jeg vilde da meddele dem, paa hvilket Sted jeg havde ansat ham, hvilket Arbejde, han udførte, hvilke Resultater, han havde at opvise o. s. v. Paa denne Maade kunde de betragte sig som sande Missionærer og Apostle for det deres Protegé anbetroede Distrikt. En Katechist som arbejder paa Landet eller i Smaabyerne i det Indre, behøver 26 Kroner om Maaneden eller 312 Kroner om Aaret; men i den store By Kumamoto bruger en Katechist, for at kunne leve efter sin Stilling 36 Kroner om Maaneden eller 432 Kroner om Aaret. At man endnu bedre maa erkjende, hvilken særlig Interesse Japan fortjener i dette Øjeblik, vil jeg anføre en lærd Do-

minikanermunks Ord, der i sin Brochure »Den h. Jomfrus Rosenkrands til Troens Udbredelse særlig i Japan« siger: »Japans Omvendelse til Katholicismen er af særlig Vigtighed; dette Folk er det første iblandt den fjerne Østens Folk. Er det engang vundet for den katholske Kirke, vil det give Troens Udbredelse i alle tilgrænsende Lande et storartet Opsving. Det vil være i Stand til at sende sine Missionærer og Apostle til Korea, Kina, Tonking, Kochinkina og Indien. Hele Asien kan da saa at sige tages imellem to Ild, fra den ene Side ved Vestens Missionærer, fra den anden Side ved Østens.« Og en anden fremragende Præst udtalte for nogle Aar siden, Japan var den Kampplads, paa hvilken netop i det yderste Østen den kristelige Civilisations Fremtid afgjordes, og Gud syntes at have bestemt Japan til at blive Asiens Lys«.

Dr. H.

„Den romerske Kirke generer sig ikke.“

—o—

I Anledning af nogle Bemærkninger i Bladet »*Fra Bethesda*« om en Konversion, som i Aar har fundet Sted i Frankrig, har højærv. Hr. Kapellan *Frederiksen* i Fredericia tilstillet Bladets Redaktion følgende Brev:

Hr Professor, Lit. *Schat Petersen*.

I Sandhedens Interesse anmoder jeg om Plads i Deres ærede Blad for følgende korte Bemærkning til Deres Artikel (»*Fra Bethesda*«, Søndagen den 2. December d. A.):

„Den romerske Kirke generer sig ikke“.

Det gjør den unægtelig ikke, da den intet har at genere sig over. Den generer sig specielt heller ikke i at gjøre Alvor af at betragte sig selv som den eneste saliggjørende«, da det, som Professoren naturligvis

ved, baade i og for sig og navnlig ogsaa i den katholske Kirkes Mund hverken betyder mer eller mindre end, at den er den eneste af Jesus Kristus indstiftede Kirke og følgelig den eneste Frelseanstalt. Dermed er det, ganske specielt ogsaa efter katholsk Opfattelse, ingenlunde udelukket, at Gud frelser Sjæle, som befinde sig i god Tro, ikke ved, men ud af Kirker, der ikke en Gang selv vove at kalde sig Kristi Indstiftelser d. v. s. enesaliggjørende og, mærkelig nok, ikke genere sig for at betragte dette som et Fortrin.

At den katholske Kirke ikke anerkjender Protestanterne som Kristne, og at den holder deres Daab for ugyldig, vil Hr. Professoren imidlertid have ondt ved at bevise. Det Bevis, som De mener at kunne hente af »la Semaine religieuse etc.«, indskrænker sig i det for Dem heldigste Tilfælde til et unøjagtigt Udtryk i Bladet.

Hvorledes kan Hr. Professoren forudsætte, at Pater Monti skulde have foretaget en rituel Handling i Strid med selve det Rituale, han holdt i Haanden? Hvis De havde set efter i Rituale Rom., hvad det var, som egentlig var sket, vilde De have fundet følgende simple Forklaring paa omvendte Vrangtroendes Daab i Almindelighed og paa det anførte Tilfælde i Særdeleshed:

»Men Alle, om hvilke man efter omhyggelig Undersøgelse har Grund til at tvivle, om de ere døbte, skulle, hvis der ellers ingen Hindring er, døbes betingelsesvis«.

Og hvad det vil sige at døbe betingelsesvis, derpaa vilde De have fundet følgende Forklaring:

»Men er der Grund til at tvivle, om Daabskandidaten allerede er døbt, skal Præsten sige: *»Hvis Du ikke er døbt, døber jeg Dig o. s. v.«*

En saadan Daabshandling bliver følgelig ikke nogen Gjendaab, men simpelthen betydningsløs i det Tilfælde, at Vedkommende er gyldigt døbt; og den hele

Ceremoni beviser ikke, at Kirken anser Protestanters Daab for ugyldig, men kun, at den er sig sit Ansvar bevidst.

Vi katholske Præster i Danmark kjende den danske Folkekirkens Lære og Praksis og have ingen Grund til at tvivle om, at den protestantiske Daab hertillands er fuldt gyldig. Det er derfor herhjemme et yderst sjældent Tilfælde, at Nogen bliver døbt betingelsesvis, og det har, saa vidt jeg ved, altid været en eller anden af »das fahrende Volk«, som selv ikke vidste, om han var døbt, og ingen Papirer kunde skaffe.

Den gode Pater Monti har ikke kjendt den danske Kirkes Praksis og har saa troet at maatte døbe Frk. de V. betingelsesvis, og dertil er intet andet at sige, end at han kunde have forespurgt desangaaende hos den herværende Biskop«.

Pater Fr. Esser's Digte.

—o—

Blandt de herværende Jesuiter er der, som bekjendt, ogsaa en Digter »af Guds Naade«, nemlig højærv. Pater *Fritz Esser*, som allerede gjentagende har glædet Katholikerne i Tyskland med sine smukke og formfuldendte religiøs-lyriske Digtninger. Navnlig vakte ifjor hans Digtning »*Blüten der Marienminne*« berettiget Opsigt blandt de tyske Katholiker, saa at endog den berømte Forfatter af »*Dreizehnlinden*«, Dr. F. W. Weber, skrev om den: »Jeg har læst Digtene med Interesse og er overbevist om, at de ville finde megen Gjenklang«.

Et fremragende Værk var uden Tvivl denne Buket af duftende Blomster, som Pater Esser ifjor bandt til Ære for den h. Gudsmoder. I »Skabningens Lovprisning af Maria« frembærer Himmel, Sol, Maane og Stjær-

ner, de hh. Engle, Blomsterne, Fuglene, Bølgerne og Vindene, saavel som alle gode og fromme Mennesker i skjønne Digte Himlens Dronning deres særegne Hyl- ding, ligefra hendes Udfangelse og Fødsel indtil hendes Optagelse og Kroning i Himlen. Det er Fester, Hem- meligheder, Dyder, Fortjenester, Stemninger og An- dagter, som den fromme Sanger fejrer til den jomfruc- lige Gudsmoders Ære. »Nazareth« giver os smaa idyl- liske Billeder af den h. Families Liv, som ere fint teg- nede og omgivne at poetisk Duft. »Madonnabilledet« endelig er et lille Drama, som behandler en Tildragelse i den berømte spanske Maler Murillos Liv og Værksted.

I disse Dage har Pater Esser atter udgivet en mindre Digtning, som i Henseende til Inderlighed og Skjønhed kan maale sig med det ovennævnte større Værk. Under Titlen »*U. L. Frau von Guadaloupe*« behandler det i syv Sange en mexikansk Maria-Legende, hvis Begivenheder tildroge sig ti Aar efter at Cortez havde erobret Landet. Legendens Indhold er i Korthed følgende.

Juan Diego, en Indianer, gaar en Lørdag Morgen i December 1531 fra sin By til Mexiko for at høre den h. Messe. Undervejs viser Jomfru Maria sig for ham og sender ham til Ærkebiskoppen med Bud om, at der skulde bygges en Kirke til hendes Ære paa det Sted, hun havde vist sig. Indianeren røgter sit Hverv, men bliver afvist. Den følgende Dag sender Maria ham paa- ny; men endnu vil Ærkebiskoppen ikke tro ham. Han siger til Juan Diego, at dersom Maria skulde aabenbare sig paa ny, saa skulde han bede hende om et Tegn, hvilket han kunde tro. Juan Diego gaar meget bedrøvet af Sted, men han trøstes af Maria ved Løftet om det ønskede Tegn; næste Dag paa samme Tid skulde han hente det. Imidlertid er Juans Onkel Barnardino falden i en farlig Feber. Juan maa da ud efter Præsten og Lægen. Derover forsømmer han fuldstændig Tiden, da

han skal hente Tegnet. Han tænker først paa det, da han kommer forbi Aabenbaringsstedet, og vil nu i sin Forvirring flygte saa hurtig som han kan. I samme Øjeblik staar han overfor Maria. Hun vilde trøste ham, idet hun meddelte ham, at hun under hans Fraværelse har helbredet hans Onkel. Nu beder Juan om det lovede Tegn, og Maria befaler ham, at stige op paa den nærmeste Klippe og plukke de Roser, han vilde finde der. »Hvad, Roser?« tænkte Manden, »paa den Klippe og det midt i Vintertiden?« Men han undertrykker sin Tvivl og finder de dejligste Roser, som han samler i sin Kappe og glad bærer til Ærbiskoppen. Men da han udbreder Kappen, se de til deres Forbavselse det allersmukkeste Gudsmodersbillede malet paa det løse uldne Stof. Nu bliver Kirken bygget, og den har fra den Tid af været det berømteste Valfartssted i hele Amerika. Billedet eksisterer endnu; det er mange Gange blevet undersøgt af Kunstnere og Kunstkjendere, af Gejstlige og Lægfolk, og Alle ere enige om, at det ikke lader sig forklare paa en naturlig Maade, hvordan et saa fint udført Billede er blevet malet paa et saa grovt, løst Stof. Ogsaa den sidste, af den nordamerikanske Konsul foranledigede Undersøgelse gav som Resultat, at Billedets Tilblivelse unddrager sig enhver videnskabelig Forklaring.

Den lille Bog, der er smukt udstyret, fortjener at anbefales særlig her i Bladet, da Indtægten ved Salget ifølge Titelbladet, er bestemt af Forlæggeren i Paderborn til den ny *Jesu Hjertes Kirke* i Stenos Gade, hvor Bogen kan faaes for *halvanden Krone*. Som Julegave vil den være kjærkommen for enhver Katholik, som kan Tysk, og samtidig yder Kjøberne en Skjærv til den smukke Ordenskirke paa Vesterbro, saa at Bogen i dobbelt Forstand bliver en Julegave.

Vi kunne endnu tilføje, at Pater Esser ogsaa for nylig har leveret *syltten Sonetter* til ligesaa mange

Kunstblade efter Originalkartons til de smukke Vægma-
lerier, hvormed Benediktinernes Beuroner-Malerskole
smykker Klosterkirken Emaus i Prag. Men det smukke
Pragtværk er forholdsvist dyrt, idet det koster 18 Mark.

Rejseerindringer fra Island.

—o—
(Fortsat.)

Nu forandres Landskabet igjen, vi rede en god
Time igjennem vidt udstrakte Enge. Pludselig se vi
foran os »Laugarvatn« (= de varme Kilders Sø) hver-
ken saa stor eller saa smuk som Thingvallasøen, men mere
ejendommelig. Foran os den ene Dampsjøle ved Siden
af den anden. Her begynder nemlig de varme Kilders
Land. Den egentlige store Geysir er endnu langt borte,
her se vi kun dens fjærnere Slægtninge. Vi ride i Hast
forbi de mange dampende og kogende Kilder, thi nu
tør vi ikke spilde vor Tid. Den stærke Varme er nu
gaaet over. Vore Frakker og Overfrakker yde os igjen
deres Tjenester. De besværlige Myg have fuldstændig
forladt os. Vi ile fremad saa hurtigt, vore Heste kunne
løbe.

Nu begynder Gaardene at vise sig. Folk arbejde
ivrigt paa Hjemmemarkerne. Ved hver Gaard, vi mø-
de, søge vore Heste alle paa engang at dreje af Vejen,
men nu faa de ikke Lov dertil. Pludselig støde vi
paa en Elv. Vi maa ride nedad for at søge et Vade-
sted, thi her er den for dyb. Midt paa Aaen svømme
hele Familier af Vildænder, Flokke af smaa Ællinger
med deres Mødre: et nydeligt Billede!

Nu gik Solen ned bag ved de skinnende hvide
Jøkler; en fin Taage begyndte at bedække Jorden, en
Følge af Dagens stærke Varme. Vi rede hastigt frem
ad de her næppe kjendelige Veje. Pludselig standse

vore Heste alle paa engang. Hvad er der i Vejen? Vi mærkede intet. Vi bruge vore Piske. Hestene gjøre nogle Skridt fremad, ryste stærkt med Hovedet og gaa tilbage igjen. Med Vold søge vi at drive dem fremad. De lugte forsigtigt til Jorden og vende paa det bestemteste tilbage. Nu forstode vi: der var Mosegrund foran os, det som de forsigtige Heste frygte mest af alt. Vi vare lige komne ud af den rigtige Vej. Vi vendte om, fandt en god Fodsti, og saa gik det fremad igjen med dobbelt Fart. De gode Hestes sikre Instinkt havde reddet os, om ikke netop fra nogen Livsfare, saa dog fra store Ubehageligheder.

Klokken er allerede otte, og nu komme vi til et stort højt Bjærg, helt bevoxet med Krat. Vejen fører brat opad. Taagen tager bestandig til. For Sikkerheds Skyld sprænger jeg hen til den nærmeste Gaard for at faa bedre Oplysninger om Vejen, førend vi vove os op paa Bjærget: »De naar ikke til Geysir i Nat,« sagde han, »men De kan ride over Bjærget, Vejen er hele Tiden god og tydelig, om fire Timer kommer De saa til Brùarà (-Broaaen), den første Gaard, De saa finder hinsides Floden, kan De saa tage ind paa.« — Jeg takkede og vilde skynde mig bort men maatte dog først ud med nogle Nyheder. Derpaa indhentede jeg min Rejsefælle, og nu gik det den besværlige Vej opad. Da vi havde naact Bjærgets Ryg, løb vore Heste, saa hurtig de kunde, thi nu vilde de snart komme til et eller andet Bestemmelsessted. Hestene blive overhovedet altid mere og mere villige, jo længere det lider hen paa Dagen. Det blev stadig mørkere og mørkere, vi saa næppe mere end ti til tyve Alen foran os. Vi maatte endog iføre os vore Olieklæder, thi her blev det rigtig fugtigt oppe paa denne uhyggelige Bjærgryg. Hvilken Forskjel mod denne Dags varme Formiddag!

Efter henimod fire Timers Ridt hørte vi foran os

en stærk, dump Brusen; det var Brùarà med dens Vandfald, over hvilket vi nu snart skulde ride. Vi skyndte os nu fremad og snart vare vi ved Aaens ejendommelige Vadested. Et mærkeligt Syn! Aaen kan være henimod 80 Fod bred; lige midt paa Vadestedet styrter hele Vandmassen sig brusende ned i en Afgrund, over hvilken man skal ride. Et højst ejendommeligt Vandfald. Midt i Flodens Leje er der nemlig en dyb, nogle Alen bred Revne, ned i denne Revne styrter Vandet sig fra begge Sider. En Træbro, der først begynder midt i Aaen fører over Revnen. Denne Bro er halvt under Vandfladen. Nogle Alen længere nede styrter hele Elvens Vandmasse sig saa igjen ned imellem to stejle Klippevægge. Vore Heste studsede, de syntes ikke for at have været her. Jeg maatte bruge Magt for at faa dem ud i Vandet. Især Broen forekom dem højst betænkelig. Men det var jo den sædvanlige Vej, det kunde ikke være færligt. Skjælvende gik de saa endelig over den skummende Foss; vi vare næsten bedøvede af al den Brus.

Det var allerede henimod Midnat. Vi maatte skynde os.

Naar vi nu bare finde en Gaard! Hvert Øjeblik bleve vi skuffede af store Lavablokke, som i Taagen fuldstændig lignede Huse. Dog endelig efter en god halv Times Ridt saa vi en Hest; nu kunde Gaarden dog ikke være langt borte. Og virkelig, fem Minutter efter se vi den. Vi ride hurtigt derhen. En Mand er endnu ude. Vi hilse: »Kan vi faa Plads her i Nat?« — »Nej, desværre. Her er ingen Gæstestue, og i Badstuen vil De vist ikke sove.« — »Hvor langt er der til den næste Gaard?« — »En halv Times Ridt.« — Vi maatte igjen ud i den mørke Taage.

At sove i en islandsk Badstue kan der ikke være Tale om. Badstuen er nemlig indrettet som i Harald Haarfagers Dage: store, faste, enten aabne eller luk-

kede Senge («Rekkjur» og »Lokrekkjur») langs med Væggene. Paa den ene Side af Stuen sove Mændene, paa den anden Kvinderne. Undertiden er der dog to adskilte Afdelinger, den ene for Mænd, den anden for Kvinder. Enhver af de meget brede Senge maa i Reglén give Plads for saamange Mennesker, som den kan rumme. Altsaa fuldstændig som i Middelalderen i de fleste af Evropas øvrige Lande. Udluftningen er paa mange Steder aldeles utilstrækkelig. Man nøjes saaledes paa nogle Gaarde med at skaffe sig frisk Luft ude fra den lange Gang.

Mangen En vil komme paa den Tanke, at Sædeligheden maatte lide ved en saadan Indretning. Det er dog ikke Tilfældet. Netop paa Gaardene er Sædeligheden meget god, langt bedre end i Byerne. Folkene ere yderst blufærdige og tugtige i Tale og Sæder. De gamle islandske Love ere i denne Henseende overordentlig strenge.

(Forts.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

—o—

Rusland. Under Kejser *Nikolaus II.s* Regering synes der at skulle oprinde bedre Tider for de uheldige Polaker i russisk Polen. Den berygtede General *Gurkos* Herredømme er i alt Fald endt i Polen og det paa en temmelig brat Maade, idet Guvernøren midt i forrige Maaned modtog følgende Telegram fra Indenrigsministeren i St. Petersburg: »Til Generaladjutant Gurko. Ifølge Hs. Majestæt Kejserens Befaling beder jeg Dem om ikke at blande Dem i den katholske Gejstligheds Anliggender eller at give den nogensomhelst Befaling. Durnowo.« I Anledning af dette Telegram har Gurko, som ikke er rigtig tilfreds, naar han ikke kan forfølge og undertrykke Polaker, anmodet om sin

Afsked som Guvernør i Warschau, og ifølge et senere Telegram har han nu faaet den bevilget af Kejseren, og er bleven udnævnt til Generalfeltmarskalk. For Polakernes Vedkommende kan det være ligemeget, hvad Gurko bliver, naar de blot lykkelig blive deres hadefulde Tyran kvit. Anledning til Indenrigsministerens Telegram var den brutale Maade, paa hvilken Gurko fordrede, imod Konkordatet mellem Rusland og Vatikanet, at Tronbestigelses-Manifestet og Homagialeden skulde forkyndes i det russiske Sprog i Kirkerne. Baade i Socsaczew og Makulice blev Provsten af den russiske Kredsoberser trukket ned af Prædikestolen, da han begyndte at oplæse Manifestet paa Polsk. I Grojec slæbte Gendarmene Sognepræsten ud af Kirken, da han med Rochet og Stola vilde betræde Prædikestolen, efter at han havde erklæret, at han vilde oplæse Manifestet paa Polsk. Om alt dette vidste Gurko Besked, og Voldsgjernerne skete ikke blot med hans Vidende, men ifølge hans direkte udtrykkelige Befaling. Endelig besluttede samtlige Biskopper med Ærkehiskop Popiel af Warschau i Spidsen at sende en Petition til Ministeren i Petersborg om Beskyttelse mod Gurkos Voldshandlinger og for at standse de forargelige Optrin i Kirkerne. Følgerne af Biskoppernes Indberetning var det ovennævnte Telegram og Gurkos Afsked. Forhaabentlig ville Polakerne i Rusland nu efter Gurkos Fald blive behandlede med lidt mere Retfærdighed. Ogsaa overfor *Jøderne* optræder man med mindre Strenghed end tidligere. Kejseren har saaledes, efter derom indgivne Ansøgninger, tilladt flere jødiske Familier fra Galizien og Tyskland at opholde sig paa ubestemt Tid i Warschau. Saadanne Ansøgninger viste Gurko altid tilbage, ligesom han ogsaa i sin Tid hindrede Polakerne i at sende Telegrammer til Hoffet i Livadia i Anledning af Dødsfaldet og Tronbestigelsen.

Rom. Den h. Fader har i forrige Uge offentliggjort en apostolisk Konstitution, som beskæftiger sig med de orientalske Kirkers Ritus og bevilliger den en Del nye Privilegier eller stadfæster de bestaaende og navnlig vidner om Pave Leo XIII.s varme Omsorg for de religiøse Ordener og Seminarierne i Orienten. Den syriske Patriark, Msgr. Bennam-Benni, vil sandsynligvis ogsaa blive udnævnt til Kardinal.

Ungarn. Kejseren af Østerrig har desværre af Frygt for Frimurerne og de vantro Jøder i Ungarn givet sit Samtykke til Loven, som indfører obligatorisk borgerligt Ægteskab i Ungarn. I forskellige Byer have de Liberale foranstaltet Sejrsfester og de have Grund dertil, thi Sanktioneringen af Kirkeloven er ubestridelig en vigtig Sejr for Frimureriet og Vantroen over Monarkiet og Kristendommen i Ungarn. Man tør imidlertid haabe, at denne Begyndelse til en Kulturkamp vil have en almindelig Vækkelse af den katholske Aand til Følge og at det katholske Folk i Ungarn endelig kommer til Besindelse. Maatte det i Prøvelsens Dage finde en Windthorst!

Belgien. Samlerforeningen »Cercle de Saint Jean-Berchmans i St. Troude i Belgien (Montagne de Sten-aart 1.) har tilsendt os sin Beretning. Det fremgaar af denne, at Foreningen havde paataget sig at samle 40 *Millioner brugte Frimærker* i Løbet af tre Aar, for ved Salget af dem at grundlægge en kristelig By i Kongo i Afrika. Foreningen har imidlertid indsamlet 65 *Millioner brugte Frimærker* fra alle Verdens Lande. Et Parti af dem har den solgt for 16,000 Francs, og for dette Beløb er der bleven grundlagt en By, Saint Trudon, i Kongostaten ved Kassaifloden, ikke langt fra Luebo. For Tiden bygger man paa en anden By, som skal hedde St. Leon. Foruden Frimærker samler Foreningen ogsaa gamle Penne; for 20 *Millioner brugte Penne* mener den at kunne bygge et Vajsenhus for Jesu Barn-

domsforenings Børn i Kina. Endvidere samler den Bøger, Aviser, mest enkelte Numre, som den bruger til at komplettere Aargange, der ofte staa i høj Pris hos Bogelskere og i offentlige Kontorers Bibliotheker; endelig samler den pavelige Mønter og andre interessante gamle Mønter og Medailler. Man ser af den hele Beretning, hvad en godt organiseret Samlerforening kan udrette. Under vore Forhold ligger det nærmest, at Lærerne og Lærerinderne i alle vore forskjellige Skoler baade her i Hovedstaden og i Provinserne tage sig af Sagen og holde Børnene til at samle. Det Indkomne kunde ved Lejlighed sendes til Hr. Lærer Jensen (Bredgade 64, 4de Sal), som har lovet at tage sig af indkomne Samlersager og sende dem til St. Troud.

London. Mærkelige Tilstande hersker der i den *anglikanske Kirke*. Borgmesteren i Leicester, en *Jøde* ved Navn Hart, holdt fra Prædikestolen i en anglikansk Kirke en Prædiken, hvori han med Stolthed bemærkede, at han var *den første Jøde*, som talte fra *en kirkelig Prædikestol til Kristne*, og han haabede, at dette fra nu af vilde gjentage sig. — I Amerika ere saadanne Episoder ikke mere en Nyhed. I en By i Ohio ere den methodistiske Præst og den jødiske Rabbiner i al Venkabelighed blevne enige om, at den Ene skal repræsentere den Anden i en af Parternes Fraværelse, og baade Jøderne og Methodisterne ere tilfredse med denne Anordning. Ogsaa et Bidrag til *fin de siècle!*

Kirkelig Kalænder.

Søndag den 23. December. 4. Søndag i Advent. — 24. M. Vigiliefastedag.

Tirsdag den 25. December. Guds Søns Fødsel i Kjødet. Første Juledag. I Sct. Ansgars Kirke: Kl. 5 Morgen Levitmesse med Prædiken; derefter hh. Messer. Kl. 10 højtidelig Pontifikalmesse med Prædiken. Kl. 6 Aften Festandagt med Prædiken.

Onsdag den 26. December. Anden Juledag. St. Stefans Fest. (Gudstjenesten som paa Søndagene). — 27. To. Johannes, Apostel og Evangelist. — 28. F. De bethlehemitiske Børns Fest. — 29. L. Thomas af Canterbury, Biskop og Mart.

Lærlingeforeningen afholder sin Julefest Onsdag den 26. Dec. (2den Juledag) Kl. 4. — Alle Foreningens Medlemmer anmodes om at møde Søndag den 23. Dec., da en vigtig Sag foreligger.

St. Josefs Gilde Stor privat Aftenunderholdning med Juletræ og Tombola afholdes Torsdag den 27. Dec. (3die Juledag) i Lokalet Bredgade 67, 1ste Sal o. G.

Lokalet aabnes Kl. 7 Aften. — Kl. 8 Juletræ; Kl. 9 Dramatisk Underholdning med Sang og Musik. Kl. 10 Extra Underholdning og dansk-amerikansk Auktion. Festen sluttet præcis Kl. 11. — Tombola og Kaffe hele Aftenen.

Gildets Brødre og disses Hustruer have gratis Adgang; ligeledes har enhver Broder Ret til at indføre en Besøgende. Andre erlægge 25 Øre til Tombolaen, Børn maa ledsages af Voxue. Gaver ere i høj Grad velkomne.

St. Josefs Gilde tillader sig at indbyde til denne Julefest ikke blot Brødrene og deres Hustruer men ogsaa alle Gildets Velgjørere, Venner og Velyndere, som paa denne Maade kunne tilbringe en behagelig Aften i et godt Øjemød, idet det eventuelle Overskud navnlig tilfalder Gildets Stiftelse for Gamle.

J. A. Olsen, Uhrmager,

12 Borgergade 12;

anbefaler et stort Udvalg af alle Sorter Uhre til billigste Priser. Reparationer udføres samvittighedsfuldt og med Garanti. Ældre Uhre tages i Bytte.

Husk Nr. 12.

Vaskeriet „China“ anbefaler sig med særdeles smuk **Vask** og **Strygning**. Tøjet heutes og bringes. Nørrebrogade 46.

Edel Petersen,
Etablissement for Kjolesyning,
Østergade 41. 3. Sal.

En ung, gift Mand søger Arbejde ved hvadsomhelst, f. Ex. Brændselopbæring, Skopudsning, Byærinder o. s. v. Nørrebrogade 46 St. o. G. tilh. Meyer.

Til **Julen** anbefales: Bønnebøger for Voxne og Børn — Salmebog — Den aandelige Kamp — Jesu h. Hjærte — Den h. Birgitta — Vor Frue af Lourdes — Aften-timer og megen anden katholsk Literatur.

Katholsk Væggekalendar for 1895 er udkommen og faas for 10 Øre hos Dhrr. Gejstlige.

Næste Nr. udkommer senere paa Grund af Helligdagene.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Toogfyrretyvende Aargang.

„Nordisk Ugeblad“ udgaar hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. Kvartalet, modtages paa alle Postkontorer og i alle Boglader samt hos Bladets Hovedkommissionær, Grosserer A. Millech, Kjøbmagergade 10, 1. S., Kjøbenhavn. — Redaktør: A. Johansen, Bredgade 64, 1. S.

Nº 52.

Søndagen den 30. December.

1894.

Indhold: Ved Aarskiftet. Kinesisk Martyr. Rejseerindringer fra Island. Efterretninger fra Ind- og Udland: Polen. Holland. England. Harz. Italien. — Bekjendtgjørelser.

Ved arskiftet.

—o—

urtig Aarets Dage svandt lig Bølger,
der mod Oceanet ile hen!

Men en ny den gamle Kilde følger
sprudlende den samme Vej igjen.

Thi til samme Maal den søger ile:
Havet gi'er jo alle Strømme Hvile.

Brødre! hold ved *Troen* fast — den sande
Tro! — en Stav, som aldrig svigte vil!
Lad den rette Vej til Lysets Lande
ej af Verdens Gjøglen sløres til!
Skal Jer lykkes Gang paa vilden Bølge:
Altid Blikket *Troens* Stjerne følge!

Fred og *Enighed* blandt Alle bygge;
 Lykken er, hvor Freden trofast boer.
 Brødre Kjærlighedens Aand omskygge;
 Ak, thi Tvedragt voxer kæmpestor!
 Maatte og den Tid tilbagevende,
 da i samme Tro sig Brødre kjende.

Tugt og ædel *Enfold*, -- vend tilbage!
 Indvi alle Huse, Hjem igjen! —
 Lad den trygge Arne alle Dage
 være kjærest Plads for *Faderen*;
Moderen, i Børnekredsen, være —
 som i Fortid, — Husets Pryd og Ære!

Smyk Dig, *Jomfru*, med det bedste Smykke:
 huld Blufærdighed og ydmygt Sind;
 Søes i Flitter og i Tant ej Lykke;
 til det Gode Aand og Hjærte bind! —
Ynglinge, bær' stolte Eges Mærke,
 vaarklædt' *skjønne* og i Uvejr *stærke*!

Mænd! o griber ej kun Jordens Skatte —
 paa den lave Grund boer Øglens Kuld —
 Se! det bedste Gode, vi kan fatte,
Himlen er, og ikke Jordens Guld!
 Til hint andet bedre Hjem henskuer!
 Hytten falder her som Slottets Buer.

Naar da synke *Livets sidste Bølger*,
 som de andre, i det store Hav,
 og med dem det svage Fartøj følger,
 som, for Livets Vandring, Livet gav;
 ogsaa vi jo til eet Maal da ile: —
Evigheden gi'er de Trætte Hvile!

Kinesisk Martyr.

--0--

Om en fransk Missionærs Drab i Korea skriver »Berl. Tidende« for 21. Dec. følgende: Ved Udbrudet af Krigen mellem Japan og Kina opstod der, som bekjendt, paa Korea den stærkeste Forbitrelse mod Japaneserne, der havde saaret Koreanernes Nationalitetsfølelse ved at bemægtige sig Kongens Person. Koreanerne forenede sig med de kinesiske Tropper for at tage Hævn over Japaneserne og ligeledes over de derboende Evropæere, hvem Befolkningen ansaa for at være Japanesernes Medskyldige.

Saa mange Evropæere som muligt søgte under disse Omstændigheder at forlade Korea. Blandt disse var der en fransk Missionær, Père Jozeau, der, ledsaget af sin Tjener, begav sig paa Vejen fra Tjuyen-la-tao, hvor hans Liv var i Fare, for at naa Koreas Hovedstad Søul. Undervejs mødte han en kinesisk Troppstyrke under General Jej-ta-jens Anførsel. Den kinesiske General tog Missionæren i Forhør, og under det Paaskud, at de havde samme Maal for Rejsen, sagde han, at Père Jozeau kunde følge med Tropperne.

Missionæren mærkede nok, at man lagde en Snare for ham; men da det ikke lod sig gjøre at svare Nej, fulgte han godvillig med. En Afdeling af Soldaterne tog ham mellem deres Rækker og lod ham marschere tilfods, medens de passede omhyggelig paa ham. Efterat de havde marscheret et Stykke Vej, gav Jozeau, der var udmattet af Strabadserne og den brændende Hede, et Tegn til sin Tjener, der førte hans Hest ved Tøjlen, at han skulde komme nærmere. Men man vilde ikke tillade Præsten at stige tilhest, og han maatte fortsætte Vejen tilfods.

Inden man naaede Floden Kongtjyon, gjorde man Holdt ved et Landevjsherberg; der gik Generalen ind,

fulgt af en koreansk Mandarin og en Dommer, som vare komne ham imøde. Jozeau, der var aldeles tilintetgjort af Træthed, blev ligesom Soldaterne staaende udenfor Værtshuset. En Mængde nysgjerrige Koreanere samlede sig omkring ham, og Jozeau sagde nu med tydelig Stemme:

»Jeg er fransk Missionær. Jeg er imorges bleven tagen tilfange af Kineserne og har Intet nydt hele Dagen. Jeg beder Eder give mig et Bæger Vin!«

Herbergværten kom ogsaa ud til ham med et Bæger. Missionæren førte det til sine Læber, men Soldaterne gav ham ikke Tid til at tømme det; de kastede sig brutalt over ham, og Vinen spildtes paa Jorden.

I det samme lod Generalen Missionæren kalde til sig. Jozeau troede, at Øjeblikket var gunstigt til at forklare sig mere tydeligt for de to koreanske Embedsmænd, og han forsøgte i dette Øjemed at slippe ind i Pavillonen. Men Soldaterne stødte ham tilside og tvang ham til at knæle ned paa Jorden som en simpel Forbryder foran Dommerne. Disse tog ham igjen i Forhør, og han forklarede ligesom før, at han var en fredelig Missionær.

Derefter satte Troppestykkeren sig paany i Bevægelse. Undervejs vedblev man paa enhver optænkelig Maade at plage Jozeau, der var aldeles bedækket med Smuds som Følge af Marschen. Men hvor udmattet Missionæren end var, holdt han sig dog oppe og iagttog en rolig Holdning.

Kort efter nærmede en Soldat sig til ham bagfra, tog hans Hoved mellem begge sine Hænder og gjorde et pludselig Ryk, som om han vilde løfte ham op. Næsten i samme Øjeblik saa man Præsten gjøre et højt Spring. Enten maatte han være bleven stukken i Siden af Soldaterne og have sprunget i Vejret af Smerte, eller ogsaa har han maaske prøvet paa at rive sig løs fra sine Plageaander og villet kaste sig ud i

Floden for ved Svømning at frelse sit Liv. Men han blev holdt tilbage af fire Soldater, der greb ham om Skuldrene og kastede ham til Jorden. I det samme overfaldt de andre Soldater ham med Sabelhug, og snart var han kun en livløs Masse. En af Soldaterne undersøgte den Dødes Lommer og røvede hans Krucifix og Rosenkrans, hvorpaa han sparkede til Liget, saa at det rullede ned ad en Skrænt og blev liggende ved Flodbredden.

Umiddelbart efterat denne Udaad var bleven forøvet, kom den kinesiske General tilstede og erfarede, hvad der var sket; men han syntes ikke at tage den ringeste Notits deraf. I to Døgn blev den dræbte Missionær liggende ved Flodbredden, indtil nogle kristne Koreanere ved Nattetid listede sig hen til Stedet og i al Hemmelighed begravede Père Jozeau.

Rejseerindringer fra Island.

—o—
(Fortsat.)

Da vi ikke kunde tage imod Nattely i Badstuen, fjærnede vi os altsaa atter fra Gaarden og red, indtil vi endelig naaede den følgende Gaard, Vesturhlid. En lille Vej førte igennem Hjemmemarker lige til Husene. Vi rede hen foran den store Gavl og standsede paa Gaardspladsen.

Folkene vare alle gaaede til Sengs. Men de havde indenfra hørt Hestenes Trampen og kom nu til Syne, den ene efter den anden, ved et stort Vindue ovenover Døren. Jeg hilste og raabte ind til dem uden at stige ned af Hesten: »Hèr sè Gud!« (= Her være Gud!) — Indenfra svarede alle i Kor: »Gud blessi ykkri!« (= Gud velsigne Eder!) Derpaa vedblev jeg: »Kunne to Rejsende faa Plads her i Nat?« — Folkene saa paa hverandre

og syntes at raadslaa om, hvad de skulde svare. Endelig raabte En ud til os: »Kommer De fra Udlandet?« — »Ja, vi komme fra Kjøbenhavn!« Folkene vedbleve at konferere sammen; der kom flere og flere Ansigter til Syne. Alle syntes at betragte os med stor Nysgærighed. Vi sade der til Skue for alle Gaardens Beboere, iførte vore Regnklæder, vore Sydvester paa Hovedet, taalmodig ventende paa Udfaldet af Forhandlingen.

Stakkels Frederik, som nu var bleven saa søvrig, mente, at han let vilde komme til at sove ind paa Hestens Ryg, hvis vi skulde blive tvungne til at ride videre. Jeg forsøgte at give ham Mod.

Men nu bleve vi pludselig afbrudte i vor Samtale. Døren lukkedes op; en Mand kom ud:

»Vi have ingen Gæstestue. De vil vist ikke tage til Takke med Badstuen?«

»Er der langt til følgende Gaard?« spurgte jeg atter.

»En Time herfra ligger Austurhlid. Der har man udmærkede husakynni« (Gæstestue og alt dertil hørende).

Vor Beslutning var tagen. Vi maatte skyndsomst derhen. Manden bad os vente nogle Øjeblikke. Han løb bort bagom Husene. Efter et Par Minutter kom han tilbage galopperende paa en kraftig Hest: »Jeg vil følge med Dem til Austurhlid. Giv mig Deres Pakhest og rid efter mig. Jeg kjender en Gjenvej, som De ikke kunde finde i dette Mørke«. Vi takkede ham hjærteligt, sagde Farvel til de mange Ansigter oppe i Vinduet og red i stærk Fart bort.

Efter en god halv Time kom vi til en stor smuk Gaard. Vor Ledsager sprang af, klattrede op paa Taget, bøjede sig over et lille Vindue og raabte af alle Kræfter: »Her være Gud!« — Indenfra lød snart det traditionelle Svar: »Gud velsigne Dig«. — Derpaa løb han ned til os og sagde os Farvel. Med stor Nød fik jeg ham til at tage imod en lille Betaling for den store

Tjeneste, han havde gjort os. »Rejsende pleje vi at hjælpe uden Betaling«, var hans Svar.

Da han var borte, lukkedes Døren op. Bondens Datter, fulgt af en Dreng, kom ud. De hilste os meget venligt. Jeg forsøgte at undskylde den Ulejlighed, vi voldte dem ved at komme saa sent. »Det er nu bedst ikke at tale om det«, sagde hun venligt. Drengen tog imod vore tre Heste. Bondedatteren bad os vente et Øjeblik, medens hun tændte Lampen inde i Gæstestuen. Hun kom snart ud igjen og bad os komme ind. Hvor stor var ikke vor Forbavselse, da vi igjennem et Forværelse traadte ind i en fuldstændig kjøbenhavnsk lille Salon. Gulvet var belagt med et pænt Tæppe. I Midten et stort, rundt Bord af Mahognitræ, en nydelig Sofa, Skab og Kommode af første Slags; et pænt lille Bibliothek etc. Vi gik strax ud i Forstuen for der at aflægge vore fugtige Regnklæder. Saa traadte vi ind igjen.

Det var allerede langt over Midnat, og dog skulde vor Aftensmad beredes. Vi søgte at lette vor tjenstivrige Værtinde hendes Arbejde, saa godt vi kunde, ved som altid at afgive en af vore engelske Konserverdaaser til Opvarmning. — En skinnende hvid Dug blev bredt over Bordet, og snart var Aftensmaden dér, et næsten kongeligt Maaltid.

Imidlertid var ogsaa vor Værtindes Søster staaet op. Vore Senge bleve redte i to forskjellige Værelser. Der blev taget al mulig Hensyn til os: Vi bleve spurgt, om vi vilde have Ederdunsdyner eller Tæpper. Vi valgte det sidste, da Vejret var godt og mildt. Nu kunde vi snart begive os til Sengs. En kort Aftenbøn blev som sædvanlig holdt i Fællesskab. Frederik faldt derpaa i en dyb Søvn. Jeg begav mig ind i mit Værelse for der i en god Times Tid at bede mine Breviarbønner. Paa en saadan Rejse maa en Præst altid helst anticipere, da man ikke kan vide, hvilke Hindringer

den følgende Dag vil bringe. Hvilken sund og vederkvægende Søvn følger ikke paa en saadan Dag! Vi sov som Stene, indtil langt ud paa følgende Dags Formiddag.

1. August. Onsdag.

Solen skinnede lys og klar ind i vore Værelser, da vi vaagnede. Da vi saa kom ud, hvilken henrivende Udsigt! Atter stejle mægtige Bjerge, en herlig lysegrøn Dal oversaaet med Gaarde, i det Fjerne de skinnende hvide Gletschere, deriblandt Hekla, fra øverst til nederst bedækket med Sne. Bjerge, Dale, Gletschere, alt havde faaet en fuldstændig ny Skikkelse. — Dertil det yndigste Vejr, Luften krydret med Bjærgblomsternes Vellugt. — Til højre saa vi Hankadalen med den rygende og dampende Geysir.

Før vor Afrejse vilde de gode Folk endelig berede os en god Middagsmad. De havde ferskt Lammekjød til os, sagde de. Jeg formoder stærkt, at de havde slagtet et Lam for os, thi i denne Aarstid har man paa Gaardene i Røglen ikke ferskt Kjød. Vi maatte nu bestemme, hvorledes det helst skulde tillaves. De gode Folk gjorde alt for at tilfredsstille os; og de overtraf virkelig sig selv.

En af vore Kofferter var bleven beskadiget paa den forrige Dags lange Tur. En ung Mand blev strax hentet for med Hammer og Søm at gjøre alt istand.

Vi forlode først om Eftermiddagen, Austurhlid, thi nu havde vi kun et Par Timer til Geysir. Vejen gik hele Tiden igjennem grønne, frodige Græsmarker. Jeg bøjede engang af ved en lille Gaard for at faa nogle Oplysninger om Vejen. De gode Folk vilde endelig have mig ind til at drikke Kaffe. Men da jeg ikke kunde standse saa længe, kom Konen ud til mig med en stor Kop fuld af rigtig ren og god Nymælk. Det maatte jeg drikke siddende paa min Hest. Jeg takkede,

gav Børnene nogle smaa Billeder, og indhentede saa i fuld Galop min lille Rejséfælle.

Efter to Timers Ridt ankom vi til Gaarden Laug, (= Kilde). Den ligger et Par Hundrede Alen fra Geysir. Her bor Sigurdr, overalt kaldet Sigurdr paa Laug. En meget gammel Mand, over 80 Aar, men dog stor og stærk endnu, og vidt bekjendt for sin usædvanlig stærke Hukommelse. Han ejer de 3 Gaarde, der ligge hver paa sin Side af Geysir. Geysir selv har han for et Aar siden, til alle Islænderes Sorg og Ærgrelse, solgt til en Englænder for 3000 Kr. Kjøberens Hensigt skal være dér at bygge et Hotel og saa omgive det hele med en Mur. De Rejsende skal saa passere et Tælleapparat. Englænderne ere sikkert gode Forretningsmænd.

Følgende staar vistnok i Forbindelse hermed: Medens vi vare i Reykjavik, kom der en engelsk Agent, som skulde forelægge Althinget et Tilbud fra engelske Kapitalister, hvilket gik ud paa, at de vilde bygge en Jærnbane fra Reykjavik til Geysir og tillige sørge for at der blev aabnet en regelmæssig Dampskibslinje imellem Liverpool og Island. Landet skulde saa i 30 Aar betale Renterne, nemlig 100,000 Kr. aarlig; derefter vilde Jærnbanen blive dets Ejendom. — Sagen vil først blive afgjort næste Aar.

Da vi ankom til Gaarden Laug, traf vi ingen udenfor. Jeg maatte altsaa efter islandsk Skik stige af, tage en Træstav i Haanden, og med den rette tre kraftige Slag imod Gavlen, ved Siden af Indgangsdøren. Saaledes maa enhver Rejsende melde sig om Dagen. Efter Solnedgang derimod tør man ikke melde sig anderledes end ved at »guda«, d. v. s. som ovenfor omtalt raabe ind ad et Vindue paa Taget Ordene: »Hèr sè Gud«! (Her være Gud!) — Indenfra svares der saa: »Gud blessi ykk! (-Gud velsigne Eder.)

Saasnart vi havde slaæet vore tre Slag, kom en

Kone ud. Vi hilste og spurgte efter Husbonden. Hun gik ind for at hente ham.

Mit Ærinde til Sigurdr var følgende: Jeg vilde bede ham om at være vor Fører til Kallmandstunga, en Gaard, som ligger i en sand Ørken hinsides de høje Fjælde, som vi saa i det Fjærne foran os. Atten Timers Ridt, naar der rides stærkt. Hele denne Strækning er fuldstændig ubeboet, en frygtelig Lavamark. Kun paa et Par Steder findes der Græs til Hestene. Det værste er dog den vældige Jøkelev Hvitå (den hvide Aa), en rivende hvid Strøm, hvis tretten Arme maa passeres paa Heste-Ryg. — Her turde jeg naturligvis ikke tænke paa at ride uden Fører. — Nu var der i hele Geysirs Omegn kun tre Mænd, som kjendte Vejen, nemlig: Sigurdr paa Laug, hans Søn Greipr paa Hankadal, og endelig Gudjøn, Bonde paa en tredje Gaard i Nærheden. Den gamle Sigurdr var tiltrods for sin høje Alder den sikreste.

Snart kom den gamle Mand ud, en høj kraftig Skikkelse; hele Ansigtet var bedækket med hvidt, kort afklippet Skæg. — Jeg hilste. Han saa paa mig uden at svare, og bøjede sig med det samme henimod en tolvaarig Dreng, som gik ved hans Side. Drengen skreg ham af alle Kræfter ind i Øret: »Manden hilser Dig!« — — »Sælir verid tèt!« — sagde da den Gamle. — »Velkommen, Velkommen!« — »Jeg kommer,« sagde jeg med min stærkeste Stemme, — »for at spørge Dem, om De imorgen kunde være vor Fører til Kallmannstunga.« — Jeg havde ikke talt højt nok. Drengen raabte igjen: »De spørge Dig, om Du imorgen vil føre dem til Kallmannstunga.« Den Gamle saa hen for sig i nogen Tid. Derpaa sagde han: »Jeg selv vil næppe kunne det denne Gang, men spørg min Søn Greipr, og hvis han da ikke kan, saa skal jeg gaa med Dem.« — Derpaa tog han fat i min ene Arm, og spurgte mig om Navn, Æt, etc. Jeg raabte ham

alle Svar i Øret, hvorpaa vi skiltes. Sigurdr befalede Drengen at føre os til Geysir og vise os der omkring, derpaa følge os paa Vej til Hankadal, hvor Greipr Sigurds Søn boede.

(Forts.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

— o —

Polen. Den 18. December var ifølge den russiske Kalender *Kejser Nikolaus' Navnedag*. Skjønt Indbyggerne i Warschau, Polens Hovedstad, i Aar for første Gang ikke havde faaet nogen officiel Opfordring, vare Byens Huse illuminerede prægtigere end nogensinde før. Tidlig om Morgenen var nemlig den officielle Bekjendtgørelse om *Gurkos Afskedigelse* bleven offentliggjort. Jubelen var ubeskrivelig. Allerede Kl. 6 om Aftenen vare samtlige Privatbygninger glimrende oplyste fra Kjælder indtil Kvist, og denne almindelige, overordentlig prægtige Illumination vedvarede indtil Kl. 11 om Aftenen. En saadan Illumination har Warschau overhovedet aldrig forhen set. Indhyllt i et uigjennetrængeligt Mørke laa kun det kongelige Slot, i hvilket General Gurko residerer. Om Aftenen vare Theatrene overfyldte. Det polske Publikum forlangte i det store Theater paa den mest stormende Maade af Kapellet *den russiske Nationalhymne* »Boze Cara chran« og sang staaende med. Det samme var Tilfældet i de andre Theatre.

— *Det russiske Kejserpar* begiver sig ifølge en foreløbig Bestemmelse den 25. Januar til Warschau og opholder sig der i tre Uger. De stakkels Polaker, som nu synes at have faaet nyt Haab om en bedre og lykkeligere Fremtid, ville uden Tvivl modtage Kejserparret med store Festligheder.

Holland. *Skolespørgsmaalet* i Holland er atter bragt frem, nemlig af *Foreren for de orthodoxe Protestanter* i Rigsdagen, Hr. Savornin Lohmann. I mange Aar har man kæmpet i Holland om Skolen, indtil Ministeriet Mackay ad Lovens Vej gjorde *alle* offentlige Skoler til *Simultanskoler*, hvor der ingen obligatorisk Religionsundervisning gives; de forskjellige Konfessioners Gejstlige kunne imidlertid udenfor Skoletimerne meddele Religionsundervisning i selve Skolebygningen. Ifølge den senere til Mackays Lov føjede Artikel 54 er Staten ogsaa *forpligtet* til, at bevilge en *Hjælp* til de konfessionelle Privatskoler, som staar i Forhold til disses Elevantal, forudsat, at disse Privatskoler rette sig efter den officielle Undervisningsplan og ansætte det samme Antal Lærere, som ere foreskrevne for de offentlige Skoler. Men paa Grund af den store Mangel paa Lærere kunne hverken de offentlige eller de private Skoler fremvise det af Loven fordrede Lærerantal; ikke desto mindre modtage de offentlige Skoler nu som forhen Stats-Subventionen, som nægtes de private Skoler. Lohmanns Andragende i Rigsdagen kræver, at begge Skolekategorier blive behandlede paa samme Maade, og er af stor Vigtighed, eftersom baade Protestanterne og Katholikerne have over 1000 konfessionelle Privat- og Friskoler, og adskillige iblandt dem lide en Del paa Grund af den uretfærdige Fortolkning af Loven. Katholikerne ville naturligvis understøtte Protestanten Lohmanns retfærdige Andragende i Rigsdagen.

England. »Skulle Kristendommens Lærdomme optages eller ej i Undervisningen i de offentlige Skoler?» var det Spørgsmaal, hvorom Kampen i forrige Maaned drejede sig i England under de stedfundne Valg til det saak. »School Board« eller Skoleraad. Katholikerne havde aabent erklæret sig som Tilhængere af den religiøse Undervisning. Af det nu offentliggjorte Valgresultat fremgaar, at Tilhængerne af den religiøse Un-

dervisning have opnaaet en ligefrem storartet Sejr over den religionsløse Skoles Forkæmpere. Af 1,600,000 Vælgere have nemlig ikke færre end 1,512,000 stemt for den religiøse Undervisning, medens Tilhængerne af de religionsløse Skoler kun opnaaede at samle c. 94,000 Stemmer. Ogsaa fra protestantisk Side ydes der de irske Biskoppers Intervention stor Anerkjendelse. Næppe havde de irske Biskopper nemlig i Begyndelsen af Valgkampen bragt i Erfaring, at flere irske Deputerede og Journalister, paa Grund af deres politiske Solidaritet med de engelske Liberale, ansaa sig for forpligtede til at understøtte disse ogsaa ved Skoleraads-Valgene, før end de strax kraftig hævdede deres Stemme, for at bringe deres Landsmænd bort fra dette Forehavende. Irlænderne laante Øre til deres Biskoppers Raad og samlede sig under Valgene omkring Ærkebiskoppen af Westminster, Kardinal Vaughans Fane.

— Fra en Mængde anglikanske Gejstlige og Menigheder har den h. Fader i den sidste Tid modtaget anerkjendende og sympathetiske Skrivelser i Anledning af hans sidste Rundskrivelse til Fyrsterne og Nationerne, hvori Pave Leo XIII., som bekjendt, opfordrede de fraskilte Kirkesamfund til at vende tilbage til Troens Enhed i Moderkirkens Skjød. Den h. Fader skal i dette Øjemed ogsaa have anmodet Kardinal Vaughan om at aflægge et Besøg i Rom, for at raadføre sig med Kardinalen om en mulig Gjenforening af den anglikanske Kirke med den katholske. Tillige skal en Kommission af Theologer have faaet det Hverv, at undersøge Gyldigheden af de anglikanske Ordinationer fra den katholske Kirkes Standpunkt. Muligvis vil den h. Fader ogsaa udsende en Rundskrivelse til de engelske Biskopper i Anledning af den forestaaende Sæcularfest til Minde om Kristendommens Indførelse i England.

— I sit Værk »Germany and the Germans« giver den protestantiske Englænder *Dawson* det katholske

Centrum i Tyskland følgende smukke Skudsmaal: »Arbejderstandens højere Interesser have aldrig haft oprigtigere Forsvarere, end de katholske Deputerede, som mere end noget andet Parti traadte i Skranken for Fabrikslovgivning, Søndagshvile, Indskrænkning af Børns Arbejde, Kvinders Nattearbejde og Arbejderforsikring. Socialismen kan kun fremvise ringe Fremskridt indenfor katholske Kredse. Den katholske Kirke faar sin Løn i Arbejdernes og Landbefolkningens Hengivenhed og Taknemlighed«. Saavidt den protestantiske Englænder.

Harz. *Hertugen af Cumberland* har givet 500 Mark til Anskaffelsen af Klokker til den nye katholske Kirke i Herzberg ved Harz.

Italien. Det nyeste Nyt fra Bankskandalens Land lyder paa, at Ministerpræsident *Crispi* Sundhed skal være meget angreben. De anvendte Lægemidler vare ikke i Stand til at hæve hans ophidsede Tilstand, hvori Giolittis Dokumenter have bragt ham. Sygdommen lader sig meget let forklare; Crispi lider af Hede under Fødderne. Stormesteren Lemmi og adskillige italienske Frimurere begynde ifølge romerske Blades Meddelelser at lide af samme Sygdom. Velsignelse har der ikke været ved de Penge, hverken ved Kirkens, Klostrenes, Hospitalernes eller Velgjørenhedsanstaltternes Midler; det er altsammen forsvundet som Dug for Solen. Foreløbig har man taget sin Tilflugt til at lægge en forhøjet Skat paa — Svovlstikker og derved opnaaet, at over 10,000 Arbejdere ere blevne brødløse. Ogsaa en Skattereform! Man agter, efter Forlydende, i Familierne at vende tilbage til Flintesten og Fyrsvamp.

Kirkelige Meddelelser fra Rosenkranskirken.

Da a b.

Dreng. 12. April: Johannes Henry Josef Rasmussen. — 3. Maj: Johannes Josef Prüser. — 12. Maj: Frants Aloysius Knudsen. — 13. Maj: Bruno Josef Aloysius Francesco Braun. — 20. Maj: Peter Fer-

dinand Wiemer. — 24. Maj: Peter Josef og Christian Josef Frederiksen. — 8. Juni: Gregor Josef Mortensen. — 24. Juni: Christian Ludvig Valdemar Aagaard. — 24. Juni: Athur Charles Bent Halberg. — 12. Juni: Christian Emil og Julius August Hansen. — 3. August: Josef Ansgar Krziza. — 4. Nov.: Josef Johannes Olsen. — 22. Nov.: Benoit George Ernest Guise. — Piger. 15. April: Oda Marguerite Augusta Leonhardt. — 14. Maj: Erna Maria Josefine Møller. — 27. Maj: Jezonda Kristine Rasmine Keil. — 3. Juni: Ella Augusta Kristine Margrethe Hansen. — 29. Juli: Johanne Maria Veronica Bloch. — 1. August: Theresia Eleonora Finnerty. — 5. August: Aloysia Paula Adelheid Poulsen. — 20. August: Thora Katharina Elisabeth Nyborg. — 25. August: Clara Maria Dora Olsen. — 26. August: Stella Martha Hortensia Swahn. — 9. Sept.: Rosa Angela Maria Rossbach. — 4. Okt.: Astrid Maria Olsen. — 16. December: Thyra Astrid Dagmar Johanne Stauning.

Egtevielser.

24. Juni: Typograf Lauritz Peter Schou og Anna Louise Frost.
4. November: Smedesvend Valdemar Riedel og Anna Maria Katharine Emilie Grün. — 25. Nov.: Handelskommis Henrik Emil Leonhard Helverskau og Fritze Hansen.

Dødsfald.

11. Maj: Axel Marinus Josef Hansen, 3 Maaneder. — 13. Maj: Alexander Anton Ferdinand Sollohub, 85 Aar. — 26. Maj: Peter Ferdinand Wiemer, 11 Md. — 8. August: Gregor Josef Mortensen, 2 Md. — 3. Oktober: Knud Kristian Knudsen, 88 Aar. — 4. November: Josef Johannes Olsen, 6 Timer. — 8. Sept.: Maud Raphael, 4. Aar. — 7. Oktober: Ane Margrethe Hansen f. Nielsen, 75 Aar. — 22. November: Bodil Larsen, 55 Aar.

Taksigelse.

Ved den af Undertegnede i Anledning af Julefesten foranstaltede Indsamling af Gaver til Trængende i St. Ansgars Sogn indkom 406 *Kroner*, for hvilket Beløb indkjøbtes Fødevarer, der uddeltes til 94 Familier og 9 Enligtstillede. Paa de Trængendes Vegne bringe vi herved alle Bidragydende en hjertelig Tak.

Lehnsbaronesse *Stampe*.

Fru *M. Larsen*. Fru *A. Osterhammel*. Frk. *S. Mariboe*.

Kirkelig Kalender.

Søndag den 30. December. Søndag i Jule-Oktaven. — 31. M.
Sylvester, Pave og Mart.

Tirsdag den 1. Januar 1895. Herrens Omskjærelse. Nytaarsdag. (Gudstjenesten som paa Søndagene). Paa Nytaarsdag afholdes den første Kvartalskollekt af Peterspenge for Aaret 1895. — **2. O.** Oktav af Stefanus (Kl. 8¼ h. Messe for Ansgariusforeningen). — **3. To.** Oktav af Johannes. Genovefa, Jomfru. — **4. F.** Oktav af uskyld. Børn. (Kl. 8¼ h. Broderskabsmesse til Ære for Jesu guddommelige Hjærte; Kl. 8 Aften: Broderskabsandagt). — **29. L.** Vigilie til Hellig tre Konger (uden Faste).

Søndag den 6. Januar. Herrens Aabenbarelsefest eller Epifania ogsaa kaldet **Hellig tre Kongers Fest.** (Kollektivfølge pavelig Anordning i alle Vikariatets Kirker og Kapeller til Bedste for de afrikanske Missioner).

Nytaarsaften (Mandag den 31. December): **Takke-Gudstjeneste** med Prædiken og Te Deum i

St. Ansgars Kirke Kl. 6. Rosenkranskirken Kl. 5.

St. Josefs Hospital Kl. 7½. Jesu Hjærtets Kapel Kl. 6.

Jesu Hjærtets Kapel, (Stenosgade): Tirsdag den 1. Januar. Kl. 7 og 8½ stille h. Messe. — Kl. 10 Levitmesse med Prædiken. — Kl. 6 Aften: Prædiken og Festandagt.

Onsdag den 9. Januar Kl. 8 Aften gjenoptages de kateketiske Foredrag.

Mariakongregationen for Ynglinge holder sit første Møde i det nye Aar Mandag den 7. Januar.

Rosenkransbroderskabet holder i det nye Aar sit første maaendlige Møde med Procession Søndag den 6. Januar (Hellig tre Kongers Fest) Kl. 6 Aften i St. Ansgars Kirke. Jomfruernes Forening deltager i Processionen.

Mødreforeningen holder ikke Møde Tirsdag den 1. Januar.

Den eucharistiske Forenings Medlemmer bedes møde til sædvanlig Tid Fredag den 4. Jan.

Unio. Søndag den 30. December Kl. 7½ præcis: **Stor Julefest** i Koncertpalæet. Gratis Entré for Medlemmerne med deres Børn. — Mødet Tirsdag den 1. Jan. bortfalder.

Den billige **Blomsterforretning** (Bredgade 67) anbefaler sig med smukke Pyntepotter fra 50 Øre til højere Priser og smukke Juletræer fra 50 Øre til højere Priser. M. Kastrup.

Som Nytaarsgaver anbefales: Bønnebøger for Voxne og Børn — Salmebog — Den aandelige Kamp — Jesu h. Hjærte — Den h. Birgitta — Vor Frue af Lourdes — Aftentimer og megen anden katholsk Literatur.

Hermed Titelblad og Indholdsfortegnelse.